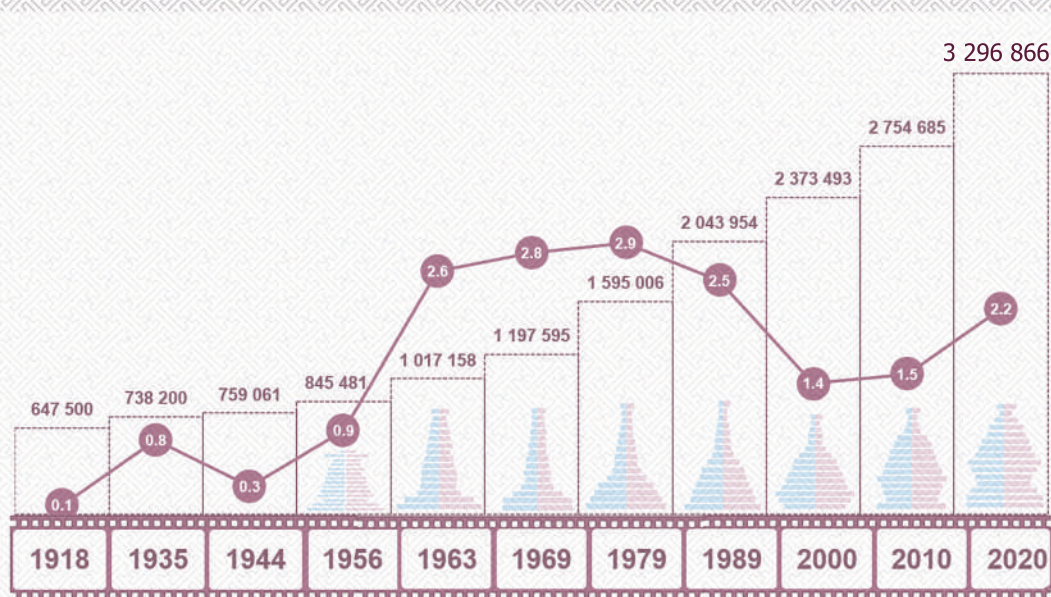

ХҮН АМ, ОРОН СУУЦНЫ 2020 ОНЫ УЛСЫН ЭЭЛЖИТ ТООЛЛОГЫН НЭГДСЭН ДҮН

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН ХОРОО

ХҮН АМ, ОРОН СУУЦНЫ
2020 ОНЫ ЭЭЛЖИТ ТООЛЛОГО

НЭГДЭСЭН ДҮН

ТАЙЛАН БИЧИХЭД ОРОЛЦОГЧИД

НЭГ. ХЯНАСАН

Аюушийн Ариунзаяа

Нийгэм судлал, түүх, улс төрийн шинжлэх ухааны магистр, Бизнесийн удирдлагын магистр
ҮСХ-ны дарга, Хүн ам, орон сууцны тооллогын улсын комиссын орлогч дарга

Чилхаасүрэнгийн Баянчимэг

Статистикч-Эдийн засагч, эдийн засгийн ухааны магистр
ҮСХ-ны дэд дарга

Авирмэдийн Амарбал

Эдийн засагч-Хүн ам зүйч, Хүн ам зүйн ухааны доктор
ҮСХ-ны Хүн ам, нийгмийн статистикийн газрын дарга, Хүн ам, орон сууцны тооллогын улсын комиссын нарийн бичгийн дарга

ХОЁР. БИЧИЖ БОЛОВСРУУЛСАН

Төмөрбаатарын Болор-Эрдэнэ

Эдийн засагч-Хүн ам зүйч
ҮСХ-ны Хүн ам, орон сууцны тооллогын товчооны дарга

Төрбатын Уянга

Эдийн засагч-Хүн ам зүйч
ҮСХ-ны Хүн ам, орон сууцны тооллогын товчооны ахлах статистикч

Ичинноровын Цэрэндулам

Эдийн засагч-Статистикч
ҮСХ-ны Хүн ам, орон сууцны тооллогын товчооны статистикч

Очирбалын Өүжингэ

Эдийн засагч-Хүн ам зүйч
ҮСХ-ны Хүн ам, орон сууцны тооллогын товчооны статистикч

Төгсбатын Ариунсайхан

Эдийн засагч
ҮСХ-ны Хүн ам, орон сууцны тооллогын товчооны статистикч

Ренчиндоржийн Батхишиг

Эдийн засагч
ҮСХ-ны Хүн ам, орон сууцны тооллогын товчооны статистикч

Бүрэнжаргалын Мөнхжаргал

Программист
ҮСХ-ны Хүн ам, орон сууцны тооллогын товчооны мэргэжилтэн

Батчулууны Ариунзаяа

Бизнес, эдийн засгийн менежмент
ҮСХ-ны Хүн ам, орон сууцны тооллогын товчооны мэргэжилтэн

Машбатын Мишээл

Нягтлан бодогч
ҮСХ-ны Хүн ам, орон сууцны тооллогын товчооны мэргэжилтэн

Цэнхэрборын Эрдэнэмөнх

Программ хангамжийн инженер
ҮСХ-ны Мэдээллийн технологийн газрын ахлах референт

Дулмаагийн Лхагвацэрэн

Компьютерийн программ ба техник хангамжийн инженер
ҮСХ-ны Мэдээллийн технологийн газрын референт

Ганбаатарын Жаргал

Мэдээллийн системийн менежмент
ҮСХ-ны Мэдээллийн технологийн газрын референт

ISBN: 978-99978-758-7-7

“Би Си Ай” ХХК-д эхийг бэлтгэж, хэвлэв.

АГУУЛГА

ТАЙЛАН БИЧИХЭД ОРОЛЦОГЧИД	2
ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ	4
ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ	8
ӨМНӨХ ҮГ	11
МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ИЛГЭЭЛТ	13
МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГЫН ИЛГЭЭЛТ	15
МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙ САЙД, ХҮН АМ, ОРОН СУУЦНЫ ТООЛЛОГЫН УЛСЫН КОМИССЫН ДАРГЫН ӨМНӨХ ҮГ	17
ТОВЧ ДҮГНЭЛТ	19
НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ	
ЭЭЛЖИТ ТООЛЛОГЫН ОНЦЛОГ, УДИРДЛАГА.....	29
ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ	
ХҮН АМЫН ТОО, ӨСӨЛТ, НАС, ХҮЙСИЙН БҮТЭЦ	39
ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ	
УЛСЫН ХАРЬЯАЛАЛ, ҮНДЭС, УГСАА, ШАШИН	49
ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ	
ХҮН АМЫН СУУРЬШИЛ, ХОТЖИЛТ	65
ТАВДУГААР БҮЛЭГ	
ДОТООД ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨН	75
ЗУРГААДУГААР БҮЛЭГ	
БОЛОВСРОЛ, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ	91
ДОЛООДУГААР БҮЛЭГ	
ӨРХ, ГЭР БҮЛИЙН БАЙДАЛ	103
НАЙМДУГААР БҮЛЭГ	
ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ИРГЭДИЙН ТОО, БҮТЭЦ.....	115
ЕСДҮГЭЭР БҮЛЭГ	
ГАР УТАС, ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭГЧИД	127
АРАВДУГААР БҮЛЭГ	
ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТ	133
АРВАННЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ	
ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА МОНГОЛ УЛСЫН ИРГЭД.....	151
АРВАНХОЁРДУГААР БҮЛЭГ	
ӨРХИЙН СУУЦНЫ ТӨРӨЛ, НӨХЦӨЛ	164
ХАВСРАЛТ	181

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

ХҮСНЭГТ 2.1.	МОНГОЛ УЛСЫН ХҮН АМЫН ТОО, ТООЛЛОГО ЯВАГДСАН ОНООР.....	41
ХҮСНЭГТ 2.2.	ХҮН АМЫН ЕРДИЙН ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ҮЗҮҮЛЭЛТ, 2010-2020 ОН	42
ХҮСНЭГТ 2.3.	АЙМАГ, НИЙСЛЭЛИЙН ХҮН АМЫН ӨСӨЛТ, ХУВИАР, 1989-2000, 2000-2010, 2010-2020 ОН	43
ХҮСНЭГТ 2.4.	ХҮН АМЫН ТОО, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙСЭЭР, ХҮЙСИЙН ХАРЬЦААГААР, 2010, 2020 ОН	44
ХҮСНЭГТ 2.5.	ХҮН АМЫН ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ХҮЙСЭЭР, ХҮЙСИЙН ХАРЬЦААГААР, 2010, 2020 ОН	46
ХҮСНЭГТ 2.6.	ХҮН АМЫН ТОО, ХОТ, ХӨДӨӨ, ХҮЙСЭЭР, ХҮЙСИЙН ХАРЬЦААГААР, 2010, 2020 ОН	46
ХҮСНЭГТ 2.7.	ХҮН АМЫН НАСНЫ БҮТЦИЙН ЗАРИМ ГОЛЛОХ ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД, 1989, 2000, 2010, 2020 ОН	47
ХҮСНЭГТ 3.1.	МОНГОЛ УЛСЫН НУТАГ ДЭВСГЭРТ ОРШИН СУУГАА ХҮН АМЫН ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ХҮЙСЭЭР, ХҮЙСИЙН ХАРЬЦАА, 2010, 2020 ОН	51
ХҮСНЭГТ 3.2.	ХҮН АМЫН ТОО, ҮНДЭС, УГСАА, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	52
ХҮСНЭГТ 3.3.	ХҮН АМЫН ҮНДЭС, УГСАА, НАСНЫ БҮЛЭГ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН	53
ХҮСНЭГТ 3.4.	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ҮНДЭС, УГСАА, БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИН, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН	56
ХҮСНЭГТ 3.5.	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ҮНДЭС, УГСАА, ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН	57
ХҮСНЭГТ 3.5.1	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ҮНДЭС, УГСАА, ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН /УРГЭЛЖЛЭЛ/	58
ХҮСНЭГТ 3.6.	МОНГОЛ УЛСАД ОРШИН СУУГАА ГАДААДЫН ХАРЬЯАТ ИРГЭД, УЛСААР, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	59
ХҮСНЭГТ 3.7.	МОНГОЛ УЛСАД ОРШИН СУУГАА ГАДААДЫН ХАРЬЯАТ ИРГЭДИЙН ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	59
ХҮСНЭГТ 3.8.	МОНГОЛ УЛСЫН СУУРИН ХҮН АМ, ГАДААДЫН ХАРЬЯАТ ИРГЭДИЙН НАС, ХҮЙСИЙН БҮТЭЦ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	60
ХҮСНЭГТ 3.9.	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ШАШИН ШҮТЛЭГИЙН БАЙДАЛ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	61
ХҮСНЭГТ 3.10.	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ШАШИН ШҮТДЭГ ХҮН АМ, ШАШНЫ ТӨРӨЛ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	62
ХҮСНЭГТ 3.11.	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ШАШИН ШҮТДЭГ ХҮН АМ, НАСНЫ БҮЛЭГ, ШАШНЫ ТӨРӨЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН	62
ХҮСНЭГТ 3.12.	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ШАШИН ШҮТДЭГ ХҮН АМ, ШАШНЫ ТӨРӨЛ, НАСНЫ БҮЛЭГ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН	62
ХҮСНЭГТ 3.13.	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ШАШИН ШҮТЛЭГ, ҮНДЭС, УГСАА, ШАШНЫ ТӨРӨЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН	63
ХҮСНЭГТ 4.1.	ХҮН АМЫН ТОО, ӨСӨЛТ, БҮС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2000, 2010, 2020 ОН	68
ХҮСНЭГТ 4.2.	ХҮН АМЫН ТОО, ӨСӨЛТ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2000, 2010, 2020 ОН	68
ХҮСНЭГТ 4.3.	ХҮН АМЫН ТОО, БҮС, ХОТ, ХӨДӨӨ, БҮСИЙН ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	69
ХҮСНЭГТ 4.4.	ХҮН АМЫН ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	70
ХҮСНЭГТ 4.5.	ХҮН АМЫН НЯГТРАЛ, БҮС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	71
ХҮСНЭГТ 4.6.	ХҮН АМЫН ТОО, НЯГТРАЛ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	72
ХҮСНЭГТ 4.7.	ХОТЫН ХҮН АМЫН ТОО, ӨСӨЛТ, БҮС, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	73

ХҮСНЭГТ 5.1.	ТӨРСНӨӨС ХОЙШИХ ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨНД ОРОЛЦОГЧИД, ТӨРСӨН БҮСЭЭР, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	80
ХҮСНЭГТ 5.2.	ТӨРСНӨӨС ХОЙШИХ ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨНД ОРОЛЦОГЧИД, ТӨРСӨН БОЛОН ТООЛОХ ҮЕД БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БҮС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН....	81
ХҮСНЭГТ 5.3.	ТАВАН ЖИЛИЙН ӨМНӨ ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨНД ОРОЛЦОГЧДЫН ТОО, БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БҮСЭЭР, 2010, 2020 ОН.....	82
ХҮСНЭГТ 5.4.	ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ТОО, ТООЛОХ ҮЕД БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БҮСЭЭР, 2010, 2020 ОН.....	82
ХҮСНЭГТ 5.5.	ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМ, ТООЛОХ ҮЕД БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БҮС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	83
ХҮСНЭГТ 5.6.	НЭГ ЖИЛИЙН ӨМНӨ ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨНД ОРОЛЦОГЧДЫН ТОО, БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БҮСЭЭР, 2010, 2020 ОН.....	84
ХҮСНЭГТ 5.7.	ХҮН АМЫН ТОО, ЖИЛИЙН ӨМНӨ БОЛОН ТООЛОХ ҮЕД БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БҮСЭЭР, 2010, 2020 ОН.....	85
ХҮСНЭГТ 5.8.	ХҮН АМ, ЖИЛИЙН ӨМНӨ БОЛОН ТООЛОХ ҮЕД БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БҮС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	85
ХҮСНЭГТ 5.9.	СҮҮЛИЙН НЭГ ЖИЛД ШИЛЖИГЧИД, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	87
ХҮСНЭГТ 5.10.	ТӨРСӨН БОЛОН ТООЛОХ ҮЕД БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БҮС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН.....	88
ХҮСНЭГТ 5.11.	НЭГ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМ, ЖИЛИЙН ӨМНӨ БОЛОН ТООЛОХ ҮЕД БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БҮС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	89
ХҮСНЭГТ 5.12.	ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМ, ТООЛОХ ҮЕД БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БҮС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	89
ХҮСНЭГТ 6.1.	АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИН, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	94
ХҮСНЭГТ 6.2.	АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИН, ХОТ, ХӨДӨӨ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	94
ХҮСНЭГТ 6.3.	АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИН, НАСНЫ БҮЛЭГ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	95
ХҮСНЭГТ 6.4.	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМ, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	97
ХҮСНЭГТ 6.5.	ЗУРГААГААС ХОРИН ЕСӨН НАСНЫ ХҮН АМЫН СУРГУУЛЬД ХАМРАГДАЛТ, НАС, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	99
ХҮСНЭГТ 6.6.	ЗУРГААГААС ХОРИН ЕСӨН НАСНЫ ХҮН АМЫН СУРГУУЛЬД ХАМРАГДАЛТ, ХОТ, ХӨДӨӨ, ХҮЙС, ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	100
ХҮСНЭГТ 6.7.	СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛД ХАМРАГДАЛТ, НАС, ХОТ, ХӨДӨӨ, ХУВИАР, 2020 ОН.....	101
ХҮСНЭГТ 7.1.	ӨРХ, ӨРХ ҮҮСГЭЭГҮЙ НЭГЖИД ТООЛОГДСОН ХҮН АМЫН ТОО, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	105
ХҮСНЭГТ 7.2.	ӨРХ, ӨРХ ҮҮСГЭЭГҮЙ НЭГЖИД ТООЛОГДСОН ХҮН АМЫН ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН.....	106
ХҮСНЭГТ 7.3.	ӨРХИЙН ТОО, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	106
ХҮСНЭГТ 7.4.	ӨРХИЙН ТОО, ХЭЛБЭР, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН ӨРХИЙН ТОО, ХЭЛБЭР, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	107
ХҮСНЭГТ 7.5.	ӨРХИЙН ТОО, АМ БҮЛИЙН ТОО, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	108
ХҮСНЭГТ 7.6.	ӨРХ, АМ БҮЛИЙН ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН.....	109
ХҮСНЭГТ 7.7.	ӨРХИЙН ТОО, ӨРХИЙН ТЭРГҮҮЛЭГЧИЙН ХҮЙС, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	110

ХҮСНЭГТ 7.8.	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ТОО, ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2000, 2010, 2020 ОН.....	110
ХҮСНЭГТ 7.9.	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	111
ХҮСНЭГТ 7.10.	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	112
ХҮСНЭГТ 7.11.	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	113
ХҮСНЭГТ 8.1.	ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ ТОО, НАСНЫ БҮЛЭГ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	117
ХҮСНЭГТ 8.2.	ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	118
ХҮСНЭГТ 8.3.	ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ ТОО, ХОТ, ХӨДӨӨ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	120
ХҮСНЭГТ 8.4.	АРВАН НАЙМ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ХҮН АМЫН ҮЙЛДЛИЙН ЧАДВАРЫН ХҮНДРЭЛИЙН ХЭЛБЭР, НАСНЫ БҮЛЭГ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН.....	122
ХҮСНЭГТ 8.5.	АРВАН НАЙМ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ХҮН АМЫН ҮЙЛДЛИЙН ЧАДВАРЫН ХҮНДРЭЛИЙН ХЭЛБЭР, НАСНЫ БҮЛЭГ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН.....	122
ХҮСНЭГТ 8.6.	АРВАН НАЙМ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ХҮН АМЫН ҮЙЛДЛИЙН ЧАДВАРЫН ХҮНДРЭЛИЙН ХЭЛБЭР, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН.....	124
ХҮСНЭГТ 8.7.	АРВАН НАЙМ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИН, ҮЙЛДЛИЙН ЧАДВАРЫН ХҮНДРЭЛИЙН ДАВХАРДЛААР, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН.....	125
ХҮСНЭГТ 8.8.	АРВАН НАЙМ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ХҮН АМЫН АЖИЛ ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, ХӨДӨЛМӨР ЭРХЭЛДЭГ ЭСЭХ, ҮЙЛДЛИЙН ЧАДВАРЫН ХҮНДРЭЛИЙН ХЭЛБЭР, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН.....	126
ХҮСНЭГТ 9.1.	ГАР УТАС ХЭРЭГЛЭДЭГ ХҮН АМ, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙС, ХУВИАР, 2010, 2020 ОН .	130
ХҮСНЭГТ 10.1	АЖИЛЛАХ ХҮЧНИЙ ОРОЛЦООНЫ ТҮВШИН, ХУВИАР, ХОТ, ХӨДӨӨГӨӨР, 2020 ОН	136
ХҮСНЭГТ 10.2	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ТОО, ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН.....	138
ХҮСНЭГТ 10.3.	АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН ТОО, ХҮЙС, ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	139
ХҮСНЭГТ 10.4.	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН ТОО, ХҮЙС, ХОТ, ХӨДӨӨ, ХУВИАР, 2020 ОН.....	139
ХҮСНЭГТ 10.5.	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН ТОО, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙСЭЭР, 2010, 2020 ОН /мян.хүн/.....	139
ХҮСНЭГТ 10.6.	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН ТОО, АЖИЛ МЭРГЭЖЛИЙН АНГИЛАЛ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН.....	140
ХҮСНЭГТ 10.7.	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН ТОО, АЖИЛ МЭРГЭЖЛИЙН АНГИЛАЛ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН.....	140
ХҮСНЭГТ 10.8.	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН ТОО, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАР, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН.....	141
ХҮСНЭГТ 10.9.	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН ТОО, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАР, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН.....	142
ХҮСНЭГТ 10.10.	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН ТОО, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАР, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН.....	143
ХҮСНЭГТ 10.11.	АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН АЖИЛ ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	145
ХҮСНЭГТ 10.12.	АЖИЛГҮЙ ХҮН АМЫН ТОО, АЖИЛГҮЙДЛИЙН ТҮВШИН, ХУВЬ, ХҮЙС, ХОТ, ХӨДӨӨГӨӨР, 2010, 2020 ОН.....	146

ХҮСНЭГТ 10.13.	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛЛАХ ХҮЧНЭЭС ГАДУУРХ ХҮН АМЫН ТОО, АЖИЛ ЭРХЛЭХГҮЙ БАЙГАА ШАЛТГААН, ХҮЙСЭЭР, /мян.хүн/, 2010, 2020 ОН	147
ХҮСНЭГТ 10.14.	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛЛАХ ХҮЧНЭЭС ГАДУУРХ ХҮН АМЫН ТОО, НАСНЫ БҮЛЭГ, АЖИЛ ЭРХЛЭЭГҮЙ ШАЛТГААНААР, 2020 ОН.....	148
ХҮСНЭГТ 11.1	ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА МОНГОЛ УЛСЫН ИРГЭДИЙН ТОО, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙСЭЭР, 2010, 2020 ОН.....	154
ХҮСНЭГТ 11.2	ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА МОНГОЛ УЛСЫН ИРГЭД, БАЙНГА СУУЖ БАЙСАН АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	156
ХҮСНЭГТ 11.3.	ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА МОНГОЛ УЛСЫН ИРГЭД, БАЙНГА ОРШИН СУУЖ БАЙСАН АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ОРШИН СУУГАА БҮС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	156
ХҮСНЭГТ 11.4	ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА ИРГЭДИЙН ТОО, ОРШИН СУУГАА УЛС, ОРШИН СУУГАА ХУГАЦАА, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН	158
ХҮСНЭГТ 11.5.	ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА ИРГЭД, ЯВСАН БОЛОН ТООЛЛОГЫН ҮЕД СУУЖ БАЙГАА ЗОРИЛГО, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН.....	158
ХҮСНЭГТ 11.6.	ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА ИРГЭД, ОРШИН СУУГАА УЛС, ТООЛЛОГЫН ҮЕД СУУЖ БАЙГАА ЗОРИЛГО, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН.....	159
ХҮСНЭГТ 11.7.	ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА ИРГЭД, ТООЛЛОГЫН ҮЕД СУУЖ БАЙГАА ЗОРИЛГО, НАСНЫ БҮЛЭГ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН	160
ХҮСНЭГТ 12.1.	СУУЦ БОЛОН ӨРХИЙН ТОО, СУУЦНЫ ТӨРӨЛ, ХОТ, ХӨДӨӨГӨӨР, 2020 ОН	167
ХҮСНЭГТ 12.2.	ӨРХИЙН ТОО, СУУЦНЫ ТӨРЛӨӨР, 2010, 2020 ОН	168
ХҮСНЭГТ 12.3.	ӨРХИЙН СУУЦНЫ ТӨРӨЛ, БАЙРШИЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	168
ХҮСНЭГТ 12.4.	ӨРХИЙН ТОО, СУУЦНЫ ӨМЧИЙН ХЭЛБЭР, ТӨРӨЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	169
ХҮСНЭГТ 12.5.	ӨРХИЙН ТОО, СУУЦНЫ ЭЗЭМШЛИЙН ХЭЛБЭР, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	169
ХҮСНЭГТ 12.6.	ӨРХИЙН ТОО, СУУЦНЫ ТӨРӨЛ, ЦАХИЛГААНЫ ЭХ ҮҮСВЭР, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН.....	170
ХҮСНЭГТ 12.7.	ГЭРТ АМЬДАРДАГ ӨРХИЙН АМ БҮЛИЙН ТОО, ГЭРИЙН ХАНЫН ТОО, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	171
ХҮСНЭГТ 12.8.	ГЭРТ АМЬДАРДАГ ӨРХИЙН АХУЙ НӨХЦӨЛИЙН ЗАРИМ ҮЗҮҮЛЭЛТ, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	172
ХҮСНЭГТ 12.9	БАЙШИНГИЙН ТОО, ХАНЫН ҮНДСЭН МАТЕРИАЛ, ХАНЫН ӨНГӨЛГӨӨНИЙ МАТЕРИАЛ, СУУЦНЫ ТӨРЛӨӨР, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2019 ОН.....	175
ХҮСНЭГТ 12.10.	БАЙШИНГИЙН ДЭЭВРИЙН ХУЧИЛТЫН МАТЕРИАЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2019 ОН.....	176
ХҮСНЭГТ 12.11.	БАЙШИНД АМЬДАРДАГ ӨРХИЙН ТОО, АМ БҮЛИЙН ТОО, СУУЦНЫ ТАЛБАЙН ХЭМЖЭЭ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	177
ХҮСНЭГТ 12.12.	БАЙШИНД АМЬДАРДАГ ӨРХ, АМ БҮЛИЙН ТОО, ӨРӨӨНИЙ ТОО, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	177
ХҮСНЭГТ 12.13.	БАЙШИНД АМЬДАРДАГ ӨРХИЙН ХАЛААЛТЫН ТӨРӨЛ, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	178
ХҮСНЭГТ 12.14.	БАЙШИНД АМЬДАРДАГ ӨРХИЙН УСАН ХАНГАМЖИЙН ТӨРӨЛ, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	178
ХҮСНЭГТ 12.15.	БАЙШИНД АМЬДАРДАГ ӨРХИЙН АХУЙН НӨХЦЛИЙН ЗАРИМ ҮЗҮҮЛЭЛТ, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	179

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

ЗУРАГ 1.1.	ХҮН АМ, ОРОН СУУЦНЫ 2020 ОНЫ ЭЭЛЖИТ ТООЛЛОГЫН УДИРДЛАГА, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН БҮТЭЦ.....	37
ЗУРАГ 2.1.	МОНГОЛ УЛСЫН ХҮН АМЫН ТОО, 2020 ОН.....	41
ЗУРАГ 2.2.	ХҮН АМЫН 1918-2020 ОНЫ ТООЛЛОГО ХООРОНДЫН ЖИЛИЙН ДУНДАЖ ӨСӨЛТ, ХУВИАР	42
ЗУРАГ 2.3.	ХҮН АМЫН НАСНЫ БҮТЭЦ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 1989, 2000, 2010, 2020 ОН.....	44
ЗУРАГ 2.4.	ХҮН АМЫН НАС, ХҮЙСИЙН СУВАРГА, 2010, 2020 ОН.....	45
ЗУРАГ 3.1.	ХҮН АМЫН ТОО, ИРГЭНИЙ ХАРЬЯАЛЛААР, 2020 ОН	51
ЗУРАГ 3.2.	ХҮН АМ, ҮНДЭС, УГСАА, ХУВИАР, 2020 ОН.....	54
ЗУРАГ 3.3.	КАЗАХ УГСААТНЫ БҮЛГИЙН ТАРХАЛТ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН	54
ЗУРАГ 3.4.	ДӨРВӨД УГСААТНЫ БҮЛГИЙН ТАРХАЛТ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН	54
ЗУРАГ 3.5.	БАЯД УГСААТНЫ БҮЛГИЙН ТАРХАЛТ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН	55
ЗУРАГ 3.6.	БУРИАД УГСААТНЫ БҮЛГИЙН ТАРХАЛТ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН.....	55
ЗУРАГ 3.7.	ХҮН АМ, ҮНДЭС, УГСАА, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН.....	55
ЗУРАГ 3.8.	ЗУРГАА, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ГАДААДЫН ХАРЬЯАТ ИРГЭДИЙН БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИН, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	60
ЗУРАГ 3.9.	ГАДААДЫН ХАРЬЯАТ ИРГЭДИЙН ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАР, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	61
ЗУРАГ 4.1.	ХҮН АМЫН ТОО, СУМААР, 2020 ОН.....	67
ЗУРАГ 4.2.	ХҮН АМЫН НЯГТРАЛ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН.....	71
ЗУРАГ 4.3.	УЛААНБААТАР ХОТОД ШИЛЖИН ИРЭГЧИД, БҮСЭЭР (ШИЛЖИН ИРСЭН БОЛОН ЯВСАН ХҮНИЙ ЗӨРҮҮГЭЭР МЯН.ХҮН) 2010, 2020 ОН	73
ЗУРАГ 5.1.	ТӨРСНӨӨС ХОЙШИХ ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨН, 2020 ОН.....	78
ЗУРАГ 5.2.	СҮҮЛИЙН ТАВАН ЖИЛИЙН ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨН, 2020 ОН.....	78
ЗУРАГ 5.3.	СҮҮЛИЙН НЭГ ЖИЛИЙН ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨН, 2020 ОН	79
ЗУРАГ 5.4.	АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ ХООРОНДЫН ШИЛЖИГЧДИЙН ЭЗЛЭХ ХУВЬ, 2010, 2020 ОН	79
ЗУРАГ 5.5.	БҮС ХООРОНДЫН ШИЛЖИГЧДИЙН ЭЗЛЭХ ХУВЬ, 2010, 2020 ОН	79
ЗУРАГ 5.6.	ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ЦЭВЭР КОЭФФИЦИЕНТ, БҮСЭЭР, 2010, 2020 ОН.....	86
ЗУРАГ 5.7.	СҮҮЛИЙН НЭГ ЖИЛД ШИЛЖИГЧИД, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙСЭЭР, 2010, 2020 ОН	87
ЗУРАГ 6.1.	ДЭЭД БОЛОВСРОЛТОЙ ХҮН АМЫН НАС ХҮЙСИЙН СУВАРГА, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	96
ЗУРАГ 6.2.	ЗУРГАА, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ*, 2020 ОН	97

ЗУРАГ 6.3.	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМД БИЧИГ ҮСЭГ МЭДДЭГГҮЙ ХҮН АМЫН ЭЗЛЭХ ХУВЬ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2010, 2020 ОН	98
ЗУРАГ 6.4.	СУРГУУЛЬД СУРАЛЦАГЧДЫН ХҮЙСИЙН ХАРЬЦАА, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2010, 2020 ОН	101
ЗУРАГ 7.1.	ӨРХ, ӨРХ ҮҮСГЭЭГҮЙ НЭГЖИД ТООЛОГДСОН ХҮН АМ, 2020 ОН	105
ЗУРАГ 7.2.	ӨРХИЙН ТОО, ХЭЛБЭРЭЭР, 2020 ОН	107
ЗУРАГ 7.3.	АНХНЫ ГЭРЛЭЛТИЙН ДУНДАЖ НАС, ЖИЛЭЭР, 2000, 2010, 2020 ОН	111
ЗУРАГ 7.3.	ГЭРЛЭЛТЭЭ ЦУЦЛУУЛСАН ХҮН АМ, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙСЭЭР, ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	113
ЗУРАГ 8.1.	ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮН, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	118
ЗУРАГ 8.2.	ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	119
ЗУРАГ 8.3.	ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ ТОО, БЭРХШЭЭЛИЙН ТӨРӨЛ, ХҮЙС, ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	121
ЗУРАГ 8.4.	ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ ТОО, ХЭЛБЭРЭЭР, 2010, 2020 ОН.....	121
ЗУРАГ 8.5.	АРВАН НАЙМ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ҮЙЛДЛИЙН ЧАДВАРЫН ХҮНДРЭЛТЭЙ ХҮМҮҮС, ДАВХАРДЛААР, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВЬ, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН.....	123
ЗУРАГ 8.6.	АРВАН НАЙМ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ОГТ ХҮНДРЭЛГҮЙ ХҮМҮҮСИЙН СУУРИН ХҮН АМД ЭЗЛЭХ ХУВЬ, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН	123
ЗУРАГ 9.1.	ЗУРГАА, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ СУУРИН ХҮН АМД ГАР УТАС ХЭРЭГЛЭГЧДИЙН ЭЗЛЭХ ХУВЬ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2010, 2020 ОН.....	129
ЗУРАГ 9.2.	ЗУРГАА, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ХҮН АМД ГАР УТАС ХЭРЭГЛЭГЧДИЙН ЭЗЛЭХ ХУВЬ, ХОТ, ХӨДӨӨГӨӨР, 2010, 2020 ОН.....	130
ЗУРАГ 9.3.	ХӨДӨЛМӨР ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН ГАР УТАСНЫ ХЭРЭГЛЭЭ, ХУВИАР, 2020 ОН.....	131
ЗУРАГ 9.4.	ЗУРГАА, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ХҮН АМД ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭГЧДИЙН ЭЗЛЭХ ХУВИЙН ЖИН, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2010, 2020 ОН	131
ЗУРАГ 9.5.	ЗУРГАА, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ХҮН АМД ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭГЧДИЙН ЭЗЛЭХ ХУВЬ, ХОТ, ХӨДӨӨГӨӨР, 2010, 2020 ОН.....	132
ЗУРАГ 9.6.	ЗУРГАА, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ХҮН АМЫН ИНТЕРНЭТИЙН ХЭРЭГЛЭЭ, НАС, ХҮЙСИЙН СУВАРГА, 2010, 2020 ОН.....	132
ЗУРАГ 10.1.	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ЭДИЙН ЗАСГИЙН ИДЭВХИЙН ТАЛААРХ БҮДҮҮВЧ, 2020 ОН	135
ЗУРАГ 10.2.	АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН АЖИЛЛАХ ХҮЧНИЙ ОРОЛЦООНЫ ТҮВШИН, ХУВИАР, 2020 ОН	136
ЗУРАГ 10.3.	АЖИЛЛАХ ХҮЧНИЙ ОРОЛЦООНЫ ТҮВШИН, ХУВИАР, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН	137

ЗУРАГ 10.4.	АЖИЛЛАХ ХҮЧНИЙ ОРОЛЦООНЫ ТҮВШИН, ХУВИАР, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН	137
ЗУРАГ 10.5.	ХҮН АМЫН ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН...	138
ЗУРАГ 10.6.	ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН ХУУЧИН БОЛОН ШИНЭ СТАТУСЫГ ХАРЬЦУУЛСАН БАЙДАЛ	144
ЗУРАГ 10.7.	АЖИЛГҮЙДЛИЙН ТҮВШИН, ХУВЬ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН.....	146
ЗУРАГ 10.8.	АЖИЛГҮЙДЛИЙН ТҮВШИН, ХУВЬ, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН.....	147
ЗУРАГ 10.9.	15-24 НАСНЫ ХҮН АМД ХӨДӨЛМӨР ЭРХЭЛДЭГГҮЙ, СУРГУУЛЬД СУРАЛЦДАГГҮЙ ХҮН АМЫН ЭЗЛЭХ ХУВЬ, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН	149
ЗУРАГ 10.10.	15-24 НАСНЫ ХҮН АМД ХӨДӨЛМӨР ЭРХЭЛДЭГГҮЙ, СУРГУУЛЬД СУРАЛЦДАГГҮЙ ХҮН АМЫН ЭЗЛЭХ ХУВЬ, БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИН, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН	149
ЗУРАГ 11.1.	ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА ИРГЭДИЙН НАС, ХҮЙСИЙН СУВАРГА, 2010, 2020 ОН	154
ЗУРАГ 11.2.	ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА ИРГЭДИЙН ТОО, ХҮЙСИЙН ХАРЬЦАА, 2010, 2020 ОН, / мян.хүн/.....	155
ЗУРАГ 11.3.	ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА МОНГОЛ УЛСЫН ИРГЭД, БАЙНГА ОРШИН СУУЖ БАЙСАН АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН	155
ЗУРАГ 11.4.	ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА МОНГОЛ УЛСЫН ИРГЭДИЙН ТОО, ОРШИН СУУГАА УЛСААР, 2020 ОН.....	157
ЗУРАГ 11.5.	ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА МОНГОЛ УЛСЫН ИРГЭД, ТООЛЛОГЫН ҮЕД СУУЖ БАЙГАА ЗОРИЛГО, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН.....	160
ЗУРАГ 11.6.	ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА МОНГОЛ УЛСЫН ИРГЭД, НАСНЫ БҮЛЭГ, ТООЛЛОГЫН ҮЕД СУУЖ БАЙГАА ЗОРИЛГО, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН	161
ЗУРАГ 12.1.	ХҮН АМЬДРАН СУУХ ЗОРИУЛАЛТТАЙ НИЙТ СУУЦ БОЛОН ХҮН БАЙНГА АМЬДАРДАГ СУУЦНЫ ТОО, ТӨРЛӨӨР, 2020 ОН	166
ЗУРАГ 12.2.	ХҮН БАЙНГА АМЬДАРДАГ СУУЦНЫ ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2019 ОН.....	167
ЗУРАГ 12.3.	ӨРХИЙН ТОО, СУУЦНЫ ТӨРЛӨӨР, 2020 ОН	167
ЗУРАГ 12.4.	ГЭРИЙН ДЭЭВЭР, ТУУРГА, ШАЛНЫ ҮНДСЭН МАТЕРИАЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2019 ОН	171
ЗУРАГ 12.5.	ГЭРТ АМЬДАРДАГ ӨРХИЙН УСАН ХАНГАМЖ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН	173
ЗУРАГ 12.6.	БАЙШИН, АШИГЛАЛТАД ОРУУЛСАН ОН, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2019 ОН	174
ЗУРАГ 12.7.	БАЙШИНГИЙН ШАЛНЫ ҮНДСЭН БОЛОН ХУЧИЛТЫН МАТЕРИАЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2019 ОН.....	176
ЗУРАГ 12.8.	БАЙШИНД АМЬДАРДАГ ӨРХИЙН ХАТУУ ХОГ, ХАЯГДАЛ ЗАЙЛУУЛАЛТЫН ХЭЛБЭР, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН	180
ЗУРАГ 12.9.	БАЙШИНД АМЬДАРДАГ ӨРХИЙН БОХИР УС ЗАЙЛУУЛАЛТЫН ХЭЛБЭР, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН.....	180

ӨМНӨХ ҮГ

Монгол Улс 2020 онд 11 дэх удаагийн Хүн ам, орон сууцны тооллогыг явуулж, нэгдсэн үр дүнг Та бүхэнд хүргэж байна.

Улс орныхоо хүн амын тоог гаргаж мэдээлэх нь Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын гишүүн улсын Засгийн газрын томоохон үүрэг юм.

Монгол Улсын Засгийн газар дэлхийн улс орнуудын нэг адил хүлээсэн үүргээ биелүүлж, 2020 оны ээлжит тооллогыг “Хүн ам, орон сууцны улсын тооллогын тухай” хууль болон НҮБ-ын Статистикийн Комиссын “Хүн ам, орон сууцны тооллогын зарчим, зөвлөмж III”-ийн дагуу амжилттай зохион байгууллаа.

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогын хүрээнд 1969 оноос хойш хийгдээгүй байсан Байшин, орон сууцны тооллогыг хийсэн.

УИХ-ын 2017 оны 77 дугаар тогтоолоор Хүн ам, орон сууцны тооллогын Улсын Комиссыг Монгол Улсын Ерөнхий сайдаар ахлуулан байгуулсан. Өнгөрсөн 2 жил хагасын хугацаанд Тооллогын Улсын Комисс, Үндэсний Статистикийн Хороо, шат шатны тооллогын комисс, түр товчоод хүлээсэн үүргээ амжилттай биелүүлж, үндэсний хэмжээний цогц үйл ажиллагааг явуулж, үр дүнгийн тайланг бэлэн болгов.

“Хүмүүнд төр эрхэм, Төрд хүмүүн эрдэнэ” уриа дор бүртгэл болон уламжлалт тооллогын аргуудыг хосолсон хэлбэрээр зохион байгуулсан энэ удаагийн тооллогын үйл ажиллагааны зардлыг Монгол Улсын Засгийн газар улсын төсвөөсөө анх удаа бүрэн санхүүжүүлсэн. Тооллогын үйл ажиллагааны бүх үе шатанд орчин цагийн мэдээллийн дэвшилтэт технологи, газар зүйн мэдээллийн систем, ялангуяа Байшин, орон сууцны тооллогын мэдээлэл цуглуулалтад таблет төхөөрөмжийг ашиглаж, төрийн байгууллагуудын мэдээллийн санг уялдуулж ажиллалаа.

Хүн ам, орон сууцны тооллого нь товлон тогтоосон хугацаанд тухайн улс оронд оршин суугаа нийт хүн амыг тэдний амьдарч буй сууцны талаарх суурь мэдээллийн хамт цуглуулах, боловсруулах, хүн ам зүй, нийгэм, эдийн засгийн дүн шинжилгээ хийх, үнэлэх, хэвлэн нийтлэх, нийтэд тархаах цогц үйл ажиллагаа юм.

Улсын Их Хурлын 2017 оны 76 дугаар тогтоолоор Хүн ам, орон сууцны 2020 оны улсын ээлжит тооллогын товыг 2020 оны 1 дүгээр сарын 8-наас 9-нд шилжих шөнийн 00 /тэг тэг/ цагаар тогтоосон.

Тооллогын Улсын Комиссын дарга, Монгол Улсын Ерөнхий сайд Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогоор Монгол Улсын хүн ам 3 296 866 болсныг 2020 оны 6 дугаар сарын 9-ний өдөр нийтэд зарлалаа.

Хорьдугаар зууны анхны буюу 1918 оны тооллогоор Монгол Улс 647.5 мянган хүн амтай байсан бол өнөөдөр 5 дахин өсжээ.

Энэхүү ном нь 12 бүлэг, тооллогын нэгдсэн үр дүнгийн гол гол үзүүлэлтийг хамарсан хавсралтаас бүрдэнэ.

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогын онцлог, удирдлагын тухай 1 дүгээр бүлэгт тусгасан.

Хүн амын тоо, өсөлт, нас, хүйсийн бүтэц, иргэний харьяалал, үндэс угсаа, шашин, суурьшил, нягтрал, хотжилт зэрэг хүн ам зүйн гол үзүүлэлтийг 2-4 дүгээр бүлэгт, хүн амын дотоод шилжих хөдөлгөөн, боловсрол, бичиг үсгийн мэдлэг, өрх, гэр бүлийн байдал, гар утас, интернэт хэрэглэгчид, эдийн засгийн идэвх, гадаадад оршин суугаа Монгол Улсын иргэдийн талаарх мэдээллийг тус бүрд нь бүлэг болгосноос гадна тооллогод шинэ аргачлалаар тусгасан үйлдлийн чадварын хүндрэл болон Байшин, орон сууцны тооллогын мэдээллийг бүлэг болгож оруулав.

Энэ удаагийн тооллогын дүнг өмнөх тооллогуудын дүнгийн үзүүлэлттэй зэрэгцүүлэн жиших боломжтойгоос гадна сум, багийн түвшинд зарим онцлог мэдээллүүдийг шинээр нэмж тусгалаа.

Тооллогын дүнг үндэслэн тооллого хоорондын Монгол Улсын хүн амын тоог аймаг, нийслэлээр шинэчлэн тодотгож гаргахын зэрэгцээгээр хүн амын хэтийн тооцоог (2020-2050 он) улс, аймаг, нийслэл, нас, хүйсээр, олон хувилбараар тооцож нийтийн хүртээл болгоно.

Тооллогын дүнг хэвлэмэл бүтээгдэхүүнээс гадна сүүлийн үеийн дэвшилтэт технологийг ашиглан өргөн тархаах болно.

**ҮНДЭСНИЙ СТАТИСТИКИЙН ХОРООНЫ ДАРГА,
ХҮН АМ, ОРОН СУУЦНЫ ТООЛЛОГЫН УЛСЫН
КОМИССЫН ОРЛОГЧ ДАРГА**

 **АЮУШИЙН
АРИУНЗАЯА**

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ИЛГЭЭЛТ

Монгол Улсын Үндэсний Статистикийн Хороонд

Монгол Улсын иргэд ээ,

Монгол Улс 11 дэх удаагийн Хүн ам, орон сууцны тооллогыг амжилттай зохион байгуулж дууслаа.

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллого болон Байшин, орон сууцны 2019 оны тооллогод ажилласан 19 мянга гаруй ажилтан, албан хаагчиддаа талархал илэрхийлье.

Тооллогын дүн мэдээнээс харахад Монгол Улсын нийт хүн амын тоо 2010-2020 оны хооронд жилд дунджаар 2.2 хувиар өсөж, Монголчууд 3 296 866-уулаа болжээ. Хүн амын өсөлт бол тусгаар улсын маань тэргүүлэх бодлого бөгөөд дараа, дараагийн 10 жилд ч хүн амаа өсгөх бодлого тасралтгүй хэрэгжих нь дамжиггүй юм.

Орчин үеийн хүн амын тооллогын түүх харьцангуй богино ч, эртний түүхийн сурвалж бичгүүдэд дурдсанаар Монголчууд эд баялгаа тоолж бүртгэж, албан татвар хураах, улс гүрнээ хамгаалах цэрэг дайчдыг бүрдүүлэх зэргээр хүн амаа тоолдог байжээ.

Хүн ам, орон сууцны энэ удаагийн тооллогоор Монгол Улсын нийт хүн амын тоо, хүн амтай холбоотой нас хүйсийн бүтэц, өсөлт, шилжих хөдөлгөөн, боловсрол, ажил эрхлэлт зэрэг бүхий л үзүүлэлтээс гадна хүн амын амьдарч буй орон сууцны сан хөмрөг, хүчин чадал, хийц, ашиглалт, дэд бүтэц, төрөл, нөхцөлийн өнөөгийн байдлыг нарийн гаргажээ.

Өөрөөр хэлбэл Та бид хэрэгжиж байгаа хөгжлийн бодлого, хөтөлбөрийг дүгнэх, цаашид тэдгээрийг улам бүр сайжруулахад нэн шаардлагатай, шинэчилсэн мэдээлэлтэй боллоо. Тиймээс үндэсний хэмжээний бодлого, төлөвлөлт, аливаа шийдвэрийн уг үндсийг Хүн ам, орон сууцны 2020 оны улсын тооллогын дүн мэдээтэй холбон үндэслэж байхыг уриалга болгож байна.

Монгол Улсын хүн нэг бүрд хүрсэн хөгжлийн бодлого хэрэгжих болтугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

ХАЛТМААГИЙН
БАТТУЛГА

Төрийн ордон, Улаанбаатар хот
2020 оны 6 дугаар сарын 12-ны өдөр

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГЫН ИЛГЭЭЛТ

Улсын Их Хурлын эрхэм гишүүд ээ,

Хүндэт ард иргэд ээ,

Монгол Улсын Статистикийн тухай болон Хүн ам, орон сууцны улсын тооллогын тухай хуулийн дагуу Хүн ам, орон сууцны 11 дэх удаагийн тооллогыг 2020 онд зохион байгуулж явууллаа.

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогын товыг УИХ-ын 2017 оны 12 дугаар сарын 8-ны өдрийн 76 дугаар тогтоолоор 2020 оны 1 дүгээр сарын 8-наас 9-нд шилжих шөнийн Улаанбаатарын 00 /тэг тэг/ цагаар, тоолох ажиллагааг 1 дүгээр сарын 9-ний өглөөний 8 цагт орон даяар эхлүүлсэн билээ.

Тооллогын мэдээллийг Хүн ам, орон сууцны улсын тооллогын тухай хуульд заасны дагуу 7 хоногийн хугацаанд буюу 1 дүгээр сарын 9-нөөс 15-ны өдрийн 22 цаг хүртэл хугацаанд цуглуулсан юм.

Энэ тооллогыг зохион байгуулж явуулснаар бид Монгол Улсын хүн ам зүй, нийгэм, эдийн засгийн хөгжлийн түвшинг бодитой үнэлж, дүгнэх, цаашдын чиг хандлагыг тодорхойлох нэн шинэ мэдээлэлтэй болж байна. Төр, засгийн болон төрийн бус байгууллага, үйлдвэрлэгч, бизнес эрхлэгчид, эрдэм шинжилгээ, судалгааны байгууллага, эрдэмтэн судлаачдад нэн хэрэгцээтэй олон улсын түвшинд зэрэгцүүлж харьцуулагдах зарчмыг хангасан, шаардлагад нийцсэн мэдээллийн нарийвчилсан эх үүсвэртэй боллоо.

Хүн ам, орон сууцны тооллогын мэдээллийг хөгжлийн төлөө үр ашигтай хэрэгсэл болгон ашиглахыг би Та бүхэнд уриалж байна.

Энэхүү тооллогод иргэн бүр идэвхтэй хамрагдаж, тооллогын ажилтныг байр, сууцандаа саадгүй нэвтрүүлж, өрхийн гишүүд болон орон сууцны нөхцөлийн талаар үнэн бодит мэдээлэл өгч, хамтран ажилласанд талархаж байна.

Үндэсний Статистикийн Хороо энэ удаагийн тооллогыг мэргэжлийн арга зүйгээр хангаж, холбогдох яамд, аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нар, тооллогын бүх шатны комисс, түр товчоодын гишүүд, тоологч, шалгагч нарыг өндөр зохион байгуулалттай удирдан ажиллаж, энэ чухал ажлыг хуулийн дагуу амжилттай гүйцэтгэлээ.

Хүн ам, орон сууцны тооллогод амжилттай ажилласан бүх хүмүүст талархал илэрхийлж, ажлын амжилтыг хүсэн ерөөе.

Төрийн ордон, Улаанбаатар хот
2020 оны 6 дугаар сарын 9-ний өдөр

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙ САЙД, ХҮН АМ, ОРОН СУУЦНЫ ТООЛЛОГЫН УЛСЫН КОМИССЫН ДАРГЫН ӨМНӨХ ҮГ

Монгол сайхан эх орондоо ажиллаж, амьдарч байгаа болон дэлхийн өнцөг булан бүрд тархан суугаа элэг нэгт Монголчууд Та бүгдийнхээ энэ өдрийн амар амгаланг айлтган мэндчилье.

Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын зөвлөмжийн дагуу дэлхийн 200 гаруй улс, үүний дотор Ази тивийн 52 улс 2020 он орчимд хүн амынхаа тооллогыг зохион байгуулж байгаа бөгөөд 2020 оны 6 дугаар сарын 1-ний өдрийн байдлаар дэлхийн 7.8 тэрбум хүн амын 46.0 хувь нь албан ёсоор тоологджээ.

Монгол Улсын хувьд “Хүмүүнд төр эрхэм, Төрд хүмүүн эрдэнэ” уриа дор 11 дэх удаагийн Хүн ам, орон сууцны ээлжит тооллогыг амжилттай зохион байгуулж, тооллогын нэгдсэн үр дүнг танилцуулж байна.

Монгол Улсын хүн ам 2020 оны 1 дүгээр сарын 9-ний өдрийн байдлаар 3 296 866 болжээ.

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогын нэгдсэн үр дүн болон нарийвчилсан судалгаа, шинжилгээний тайланг цаашид хэвлэмэл болон цахим хэлбэрээр олон нийтэд хүргэх болно.

Монгол Улсын Их Хурлын “Улсын комисс байгуулах тухай” 2017 оны 77 дугаар тогтоол, Хүн ам, орон сууцны тооллогын Улсын комиссын “Аймаг, нийслэлийн тооллогын комиссын бүрэлдэхүүнийг томилох тухай” 2018 оны 2 дугаар тогтоолын дагуу Засгийн газрын гишүүд болон бүх шатны Засаг дарга нар тооллогын ажилд онцгой ач холбогдол өгч, хуулиар хүлээсэн чиг үүргийн хэрэгжилтийг ханган ажиллалаа.

Хүн ам, орон сууцны ээлжит тооллогын мэдээлэл нь төрийн аливаа бодлого, төлөвлөлтөд чухал үүрэг гүйцэтгэдэг. Ялангуяа Засгийн газрын хувьд хүн амын эдийн засгийн идэвхжил, хөдөлмөр эрхлэлтийн хэв шинжийг тодорхой цаг хугацааны үечлэлээр тодорхойлох, улмаар хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх, ажилгүйдэл, ядуурлыг бууруулахад чиглэсэн бодлого, хөтөлбөр боловсруулах, шийдвэр гаргах, тэдгээрийн хэрэгжилтийг дүгнэх зэрэгт нэн шаардлагатай мэдээллийн эх үүсвэр болдог.

Тооллогын ажлыг амжилттай явуулахад иргэд, олон нийтийн дэмжлэг, идэвхтэй оролцоо чухал хувь нэмэр оруулсныг тэмдэглэн хэлэхийг хүсэж байна.

Монгол Улсын Хүн ам, орон сууцны ээлжит тооллогын зорилго, ач холбогдлыг олон нийтэд таниулж, тооллогыг үр дүнтэй явуулах сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулахад хамтран ажилласан бүх хэвлэл, мэдээллийн байгууллага, үүрэн телефоны оператор, аж ахуйн нэгжүүдэд талархал илэрхийлье.

Мөн тооллогын ажлыг улс орон даяар нэгдсэн удирдлага, аргачлал, заавраар ханган, өндөр зохион байгуулалт дор явуулж, үр дүнг богино хугацаанд боловсруулахад гол үүрэг гүйцэтгэсэн Үндэсний Статистикийн Хороо, түүний салбар нэгжийн ажилтан, нийт албан хаагчдад Хүн ам, орон сууцны тооллогын Улсын комиссын нэрийн өмнөөс гүн талархал дэвшүүлье.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙ САЙД,
ХҮН АМ, ОРОН СУУЦНЫ ТООЛЛОГЫН
УЛСЫН КОМИССЫН ДАРГА

УХНААГИЙН
ХҮРЭЛСҮХ

ТОВЧ ДҮГНЭЛТ

ӨРХИЙН ТОО

¹Хоорондоо хамааралтай хэд хэдэн ам бүл хамтран өрх үүсгэн амьдарч байгаа тохиолдлыг нийлмэл өрх гэнэ.

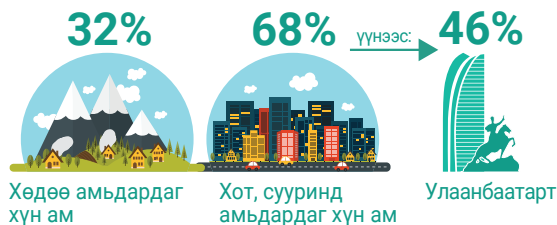
²Ураг төрлийн хамааралтай болон хамааралгүй хүмүүс өрх үүсгэн амьдарч байгаа тохиолдлыг холимог өрх гэнэ.

БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИН

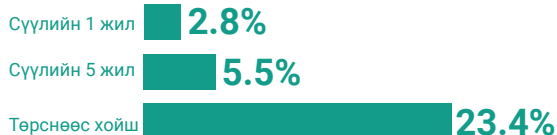
10, түүнээс дээш настай хүн амын хувьд

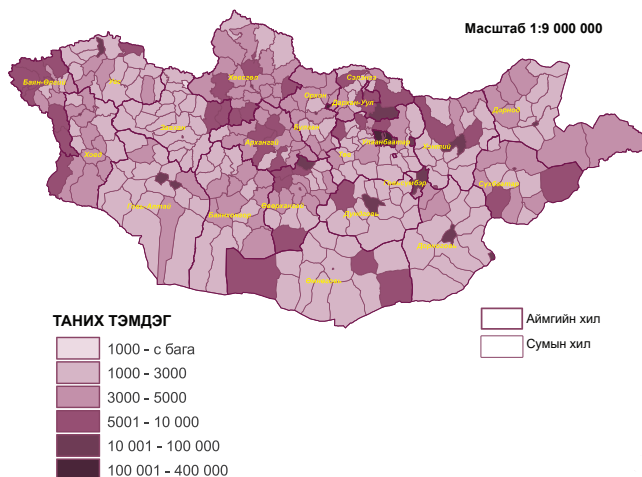
СУУРЬШИЛ, ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨН

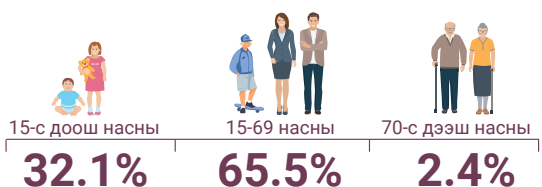
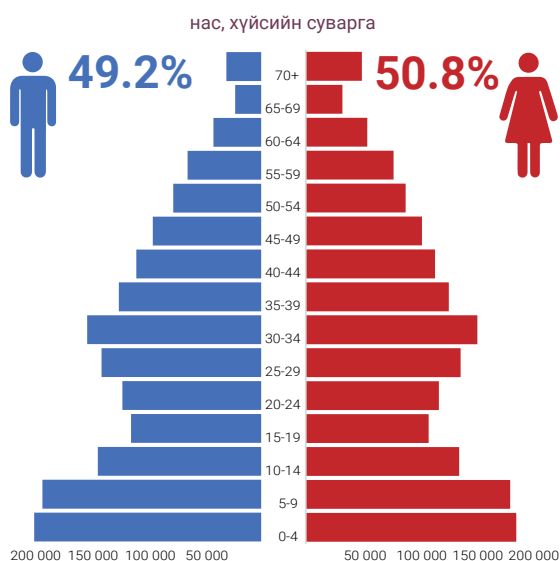
АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ ХООРОНДЫН ШИЛЖИГЧДИЙН ЭЗЛЭХ ХУВЬ

ХҮН АМЫН СУУРЬШЛЫН ӨРӨНХИЙ БАЙДАЛ, СУМААР

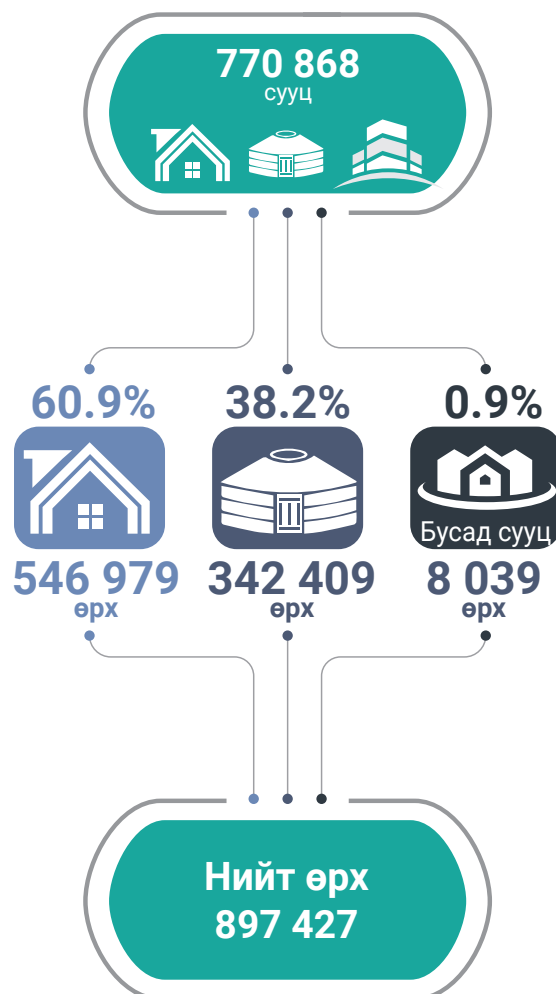
ХҮН АМ 3 296 866

ҮНДЭС, УГСАА

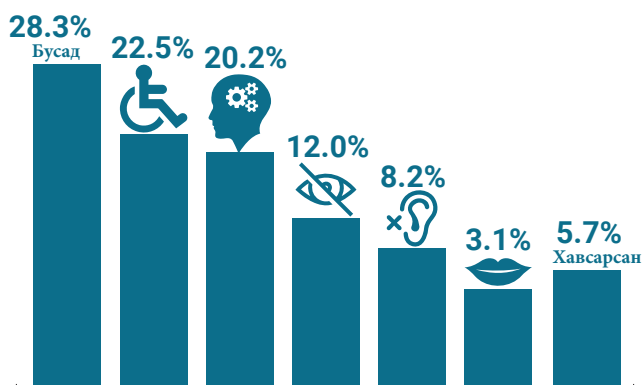

БАЙШИН, ОРОН СУУЦ, ӨРХИЙН ТОО

ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛ

дүнд эзлэх хувиар

ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭЭ

ХҮН АМЫН ТОО, ӨСӨЛТ, НАС, ХҮЙСИЙН БҮТЭЦ

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогоор Монгол Улсын харьяат хүн ам 3 296 866 боллоо. Монгол Улсын хүн ам 2020 онд 1918 оноос 5 дахин, 2010 оноос хойш жилд дунджаар 2.2 хувиар өсжээ. Бүх аймаг, нийслэлд тооллого хоорондын хүн амын жилийн дундаж өсөлт өмнөх тооллогын дүнгээс өссөн байна.

Монгол Улсын хүн амын насны бүтцэд 2010 онтой харьцуулахад зарим өөрчлөлт гарсан ба нийт хүн амд эзлэх 0-9 насныхны хувийн жин өссөн нь 2011 оноос төрөлтийн түвшин нэмэгдсэнтэй холбоотой юм. Харин 15-29 насны бүлэг дэх хүн амын дүнд эзлэх хувь бага байгаа нь 1990-ээд оны эхэн үеэс 2006 он хүртэлх хугацаанд төрөлтийн түвшин бага байснаар тайлбарлагдана.

Хүйсийн харьцаа 1979 оны хүн амын тооллогоор 100.4 байснаа тогтмол буурсаар 2010 онд 98.1, 2020 онд 96.6 болсон нь нийт хүн амд эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь илүү байгааг илэрхийлнэ.

Сүүлийн 30 жилд хүн амын голч нас 18.8-аас 27.9 болж бараг 10 жилээр хойшилсон нь төрөлтийн бууралтаас гадна дундаж наслалт нэмэгдэж байгаатай холбоотой.

Хүн ам зүйн ачаалал 2020 онд 55.3 болж 1989 оноос 29.6 пунктээр буурч, 2010 оноос 10.3 пунктээр өсжээ. Хөдөлмөрийн насны хүн амын тоо их байгаа буюу хүн ам зүйн цонх үеийг ашиглан урт хугацааны бодлого, хөтөлбөрийг боловсруулах, хэрэгжүүлэх, ялангуяа ажлын байрыг нэмэгдүүлэх чиглэлд анхаарснаар улс орны нийгэм, эдийн засгийн хөгжилд эергээр нөлөөлөх юм.

УЛСЫН ХАРЬАЛАЛ, ҮНДЭС, УГСАА, ШАШИН

Монгол Улсын харьяат суурин хүн амын 83.8 хувийг Халхууд эзэлж, өмнөх тооллогоос 1.4 пунктээр өссөн байна. Казахуудын нийт хүн амд эзлэх хувийн жин 3.8 хувь байгаа нь Халхуудын дараа орж байна. Харин Дөрвөд, Баяд, Буриад угсаатнууд 2010 оноос буурсан байна.

Байршлын хувьд Халхууд бүх аймаг, нийслэлд оршин сууж байна. Тухайн аймгийн дотор нийт хүн амд эзлэх хувиар Баян-Өлгий (0.9 хувь), Увс (13.6 хувь), Ховд (28.1 хувь) нь хамгийн бага байна. Харин Баянхонгор, Говь-Алтай, Дундговь, Завхан, Өвөрхангай аймгуудад нийт хүн амын 99-өөс дээш хувь нь Халхууд амьдарч байна.

Монгол Улсад 6, түүнээс дээш сарын хугацаагаар оршин сууж байгаа гадаадын иргэдийн тоо 2010 оноос 37.4 хувь буюу 6 098 хүнээр өсөж 22 418-д хүрлээ. Харин харьяалалгүй иргэдийн тоо 2010 оноос 71 хүнээр буурч 37 болов. Гадаадын харьяат иргэдийн дотор Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улс (БНХАУ) болон Оросын Холбооны Улс (ОХУ)-ын иргэд нийт гадаад иргэдийн 53.3 хувийг эзэлж байна. 2010 оны тооллогын дүнтэй харьцуулахад Монгол Улсад байнга оршин суугаа БНХАУ-ын иргэдийн эзлэх хувь 11.3 пунктээр, ОХУ-ын иргэдийн эзлэх хувь 3.4 пунктээр тус тус буурсан бол Америкийн Нэгдсэн Улс (АНУ)-ын иргэдийн эзлэх хувь 6.6 пунктээр өссөн байна.

Монгол Улсад байнга оршин суугаа гадаад иргэдийг өмнөх тооллогын дүнтэй харьцуулахад 0-14 насны хүн амын эзлэх хувь 9.9 пунктээр, 55, түүнээс дээш насны хүн амын эзлэх хувь 5.0 пунктээр тус тус өссөн байна. Монгол Улсад амьдарч байгаа гадаадын харьяат иргэдийн 70 орчим хувь нь 25, түүнээс дээш насны хүн ам буюу хөдөлмөрийн насны хүн ам байна. Мөн 57.4 хувь нь дээд боловсролтой бөгөөд ихэвчлэн үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа, бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин, мотоциклийн засвар үйлчилгээ, боловсролын салбарт ажиллаж байна.

Тооллогын дүнгээр 15, түүнээс дээш насны хүн амын 59.4 хувь нь шашин шүтдэг, 40.6 хувь нь шашин шүтдэггүй хүмүүс байна. Шашин шүтдэг хүмүүсийн 87.1 хувь нь Буддын шашинтан байна. Хүн амын дийлэнх нь Буддын шашинтан боловч насны бүлгээр авч үзэхэд 15-19 насны өсвөр үеийнхний

дийлэнх нь Христ, Исламын шашинтан байна. Мөн үндэс, угсаанаас хамааран шашин шүтэх, эс шүтэх нь харилцан адилгүй бөгөөд Казахуудын 84.7 хувь нь шашин шүтдэг бөгөөд үүнээс 81.9 хувь нь Ислам шашинтан байна.

ХҮН АМЫН СУУРЬШИЛ, ХОТЖИЛТ

Монгол Улсын хүн амын суурьшлыг бүсээр ангилж үзэхэд нийт хүн амын 45.9 хувь нь Улаанбаатар хотод, 18.7 хувь нь Хангайн бүсэд, 15.8 хувь нь Төвийн бүсэд, 12.6 хувь нь Баруун бүсэд, 7.0 хувь нь Зүүн бүсэд оршин сууж байна.

1990-ээд оны эхэн үеэс эхэлсэн төв, суурин газар луу шилжилт сүүлийн 30 жилд үргэлжилсэн хэвээр байна.

Төв, суурин газарт 2020 онд нийт хүн амын 67.8 хувь буюу 2 168.2 мянга нь амьдарч байна. Баруун бүсэд харьцангуй олон хүн амтай, суурьшлын хувьд нягт хэдий ч хотжих явц эрчимтэй биш байна. Улаанбаатар хотын дараа Төвийн бүсийн хотжилт хамгийн өндөр хэвээр байна.

Аймгуудын хотжилтын түвшин хоорондоо нэлээд ялгаатай байдаг. Аймгийн төвүүдийн боловсрол, эрүүл мэнд, ажлын байр, худалдаа, үйлчилгээ, зэрэг нийгмийн салбарын хөгжил хөдөөгөөс илүү байгаа нь шилжин ирэгчдийг татаж, аймгийн хүн амд хотын хүн амын эзлэх хувийн жинг өсгөжээ.

Аймаг, нийслэлийн хүн амын нягтралын өөрчлөлтөд дотоод шилжих хөдөлгөөн ихээхэн нөлөөлсөн байна. Улаанбаатар хотын хүн амын нягтрал 2020 онд 2010 оноос 66 хүнээр, Орхон аймгийнх 21 хүнээр, Дархан-Уул аймгийнх 4 хүнээр тус тус өссөн нь шилжих хөдөлгөөнтэй холбоотой байна.

Төв, суурин газруудад дэд бүтцээр хангагдсан байдал, боловсрол, эрүүл мэндийн чанартай үйлчилгээ авах боломж, ялангуяа ажил, орлоготой болох найдвартай эх үүсвэр болж байгаа нь иргэдийг ихээр татаж хотжих үйл явцыг улам бүр өргөжүүлсээр байна.

Хотын хүн амын дийлэнх буюу 67.6 хувь нь зөвхөн Улаанбаатар хотод амьдарч байна. Шилжих хөдөлгөөний үр дүнд Монгол Улсын нийт хүн амд Улаанбаатар хотын хүн амын эзлэх хувь 2020 онд 3.4 пунктээр нэмэгдэж 2010 онтой харьцуулахад хамгийн ихээр өссөн байна. Үүний дараа Эрдэнэт, Дархан хот орж байна. Эдгээр нь хотын хүн амын 8.4 хувийг эзэлж байна. Дорнод, Дорноговь, Хөвсгөл, Баян-Өлгий, Сэлэнгэ аймаг бусад аймгийг бодвол хотын хүн амд эзлэх хувиараа бусдаас арай өндөр байна. Үлдсэн бүх аймагт хотын хүн амд эзлэх хувь маш бага, 0.5-1.5 хувийн хооронд хэлбэлзэж байна.

ДОТООД ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨН

Монгол Улсын суурин хүн амын 45.9 хувь нь Улаанбаатар хотод, 20.3 хувь нь аймгийн төвд, 1.6 хувь нь тосгонд, 10.5 хувь нь сумын төвд, 21.7 хувь нь хөдөөд амьдарч байна.

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны тооллогын дүнгээр төрснөөс хойших аймаг, нийслэл хоорондын шилжих хөдөлгөөнд оролцогч нийт суурин хүн амын 23.4 хувийг эзэлж байгаа нь өмнөх тооллоготой харьцуулахад 9.7 пунктээр, сүүлийн 5 жилийнх 8.2 пунктээр, сүүлийн 1 жилийнх 1.5 пунктээр тус тус буурчээ. Харин бүс хоорондын төрснөөс хойших шилжих хөдөлгөөнд оролцогчид 8.8 пунктээр, сүүлийн 5 жилийнх 7.3 пунктээр, сүүлийн 1 жилийнх 1.2 пунктээр 2010 оны тооллогоос мөн буурсан үзүүлэлттэй гарч байна.

Аймаг, нийслэл хоорондоо хатуу хучилттай засмал замаар холбогдсон, Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагчийн захирамжаар 2017-2020 онуудад Улаанбаатар хотод байнга оршин суухаар ирэх иргэдийн шилжилт хөдөлгөөнийг хязгаарласан нь төв, суурин газар луу явах шилжих хөдөлгөөний эрчимжилтийг бууруулсан, түүнчлэн 2010 оны тооллогоос хойш мал аж ахуйн

салбарт тохиолдсон ган, зуд зэрэг хүндрэл гараагүй нь шилжих хөдөлгөөний урсгалыг багасгасан байж болох юм.

Төрснөөс хойших шилжих хөдөлгөөний ерөнхий дүр зургаас харахад Улаанбаатар хот руу чиглэсэн хөдөлгөөн бусад бүсээс нэлээд давамгайлсан хэвээр байна. 2020 оны тооллогын дүнгээр нийслэлийн шилжих хөдөлгөөнд оролцогчдын 76.3 хувь нь шилжин ирэгчид байгаа нь өмнөх тооллоготой харьцуулахад 1.3 пунктээр өсжээ. Харин бүс нутгийн шилжих хөдөлгөөний төрх байдлыг үзвэл Төвийн бүсэд шилжин ирэгчид давамгайлсан хэвээр байгаа нь харагдаж байна.

Таван жилийн өмнөхтэй харьцуулсан шилжих хөдөлгөөний ерөнхий төрх, төрснөөс хойших шилжих хөдөлгөөнийхтэй төстэй байгаа юм. Нийслэл хотоос бусад бүсэд шилжих хөдөлгөөний урсгал гадагшаа чиглэсэн байна. Баруун бүс нутгаас бусад бүс нутаг руу шилжсэн хөдөлгөөн хамгийн их байна. Үүний дараа Хангайн бүс орж байна. Бусад бүс нутагт гадагш шилжсэн хөдөлгөөн тийм ч их биш байгаа юм.

Дотоод шилжих хөдөлгөөнийг 2 тооллогын дүнгээс харахад 2010 оноос буурсан. Харин бүх бүсийн хувьд 5 жилийн өмнө байнга оршин сууж байсан бүс нутагтаа тоолох үед байнга оршин сууж байсан хүн амын эзлэх хувь өссөн байна. Төвийн бүс нутгаас Улаанбаатар хот руу чиглэсэн урсгал харьцангуй өндөр байгаагаас харахад “Бусад бүс – Төвийн бүс – Улаанбаатар хот” гэсэн үе шаттай урсгал явагдаж байна.

БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ, БОЛОВСРОЛ

Монгол Улсын 15, түүнээс дээш насны хүн амын 98.7 хувь нь бичиг үсэг мэдэж байгаа нь өмнөх тооллогоос 0.4 пунктээр өссөн. Монгол Улсын бичиг үсгийн тайлагдалтын түвшин дэлхийн улс орнуудын дундаж түвшинтэй харьцуулахад өндөр хэвээр байгаа юм.

10, түүнээс дээш насны боловсролтой хүн амын дүнд эзлэх хувь 95.1 болж өмнөх тооллогын үеэс 2.6 пунктээр өссөн байна. Хүйсийн ялгаатай байдлаар харвал эрэгтэйчүүдийнх 2.7 пунктээр, эмэгтэйчүүдийнх 2.3 пунктээр өсжээ. Боловсролгүй хүн амын эзлэх хувь 4.9 болж өмнөх тооллогын дүнгээс 2.6 пунктээр буурсан эерэг үзүүлэлттэй байна.

Хот, хөдөөгийн хүн амын боловсролын байдал ялгаатай байгаагийн дотор түвшин дээшлэх тутамд ялгаа улам нэмэгдэж байна. Тухайлбал, бүрэн дунд болон дээд боловсролтой хүн амын хувь хотод хөдөөгөөс 9.4-20.1 пунктээр илүү байгаа бол бага болон суурь, боловсролтой хүмүүсийн хувь хөдөөд хотоос 11.2-17.8 пунктээр өндөр байна.

Нөгөөтээгүүр улсын дүнгээр дээд боловсролтой хүн амын эзлэх хувь 26.5 байгаа бол техник мэргэжлийн болон тусгай мэргэжлийн дунд боловсролтой хүмүүсийн хувь 8.6 хувьтай байна. Үүнээс үзэхэд тусгай болон техник мэргэжлийн дунд боловсролтой хүмүүс дээд боловсролтой хүмүүстэй харьцуулахад харьцангуй бага байна.

Сургуулийн өмнөх боловсролд 2–5 насны хүүхдүүдийн 84.1 хувь нь хамрагдаж байгаа бөгөөд 2010 оноос 24.0 пунктээр өсжээ. Байршлаар харвал хөдөөд 2-5 насны хүүхдүүдийн 83.6 хувь нь сургуулийн өмнөх боловсролд хамрагдсан нь өмнөх тооллогоос 38.0 пунктээр өссөн байна.

Сургуульд хамрагдалт өмнөх тооллогуудтай харьцуулахад байнга өсжээ. 2020 оны тооллогоор 6-29 насны хүн амын 72.6 хувь нь сургуульд хамрагдаж байгаа ба 2010 онтой харьцуулахад 14.5 пунктээр нэмэгдсэн байна. Ялангуяа 6-17 насны буюу ерөнхий боловсролын сургуулийн насны хүүхдүүдийн 98.0 хувь нь сургуульд хамрагдаж байна.

Сургуульд хамрагдалтыг хүйсээр харвал 2010 онтой харьцуулахад сургуульд хамрагдалтын байдал 6-14 насны хүн амын хувьд ижил түвшинд байгаа ч 15, түүнээс дээш насанд буюу суурь боловсролын

түвшнийг дүүргэсний дараагаар эрэгтэйчүүдийн сургуульд хамрагдалт эмэгтэйчүүдийнхтэй харьцуулахад буурсан харагдаж байна.

Сургуульд хамрагдалтын байдал 25-29 насны хүн амд 17.9 хувь болж 2010 оноос 12.3 пунктээр өссөн нь хамгийн өндөр байна.

ӨРХ, ГЭР БҮЛИЙН БАЙДАЛ

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогоор 897.4 мянган өрх тоологдсон байна. Энэ нь өмнөх тооллогын дүнгээс 183.6 мянга буюу 25.7 хувиар өссөний дотор хотын өрх 126.8 мянга буюу 26.4 хувиар, хөдөөгийн өрх 56.8 мянга буюу 24.2 хувиар тус тус өсжээ.

Өрхийн бүтцийн хувьд авч үзвэл 59.8 хувь нь ам бүлээрээ байгаа өрх, 22.7 хувь нь нийлмэл¹ ам бүлтэй буюу хоорондоо хамааралтай хэд хэдэн ам бүл хамтран өрх үүсгэн амьдарч байгаа өрх, 15.4 хувь нь ганц бие өрх, 2.2 хувь нь холимог² ам бүлтэй буюу ураг төрлийн хамааралтай болон хамааралгүй хүмүүс өрх үүсгэн амьдарч байгаа өрх байна. Өмнөх тооллогын дүнгээс ам бүлээрээ байгаа өрх 91.3 мянга буюу 20.5 хувиар, нийлмэл ам бүлтэй өрх 25.4 мянга буюу 14.3 хувиар, ганц бие өрх 61.9 мянга буюу 81.6 хувиар, холимог ам бүлтэй өрх 5.1 мянга буюу 34.2 хувиар тус тус өссөн. Нийлмэл ам бүлтэй өрхийн тоо хотод хөдөөгөөс 3.9 дахин нэмэгдсэн байна.

Тооллогоор өрхийн ам бүлийн дундаж тоо 3.6 гарсан нь өмнөх тооллоготой ижил түвшинд байна. Харин 1-2 ам бүлтэй өрхийн эзлэх хувь ихээхэн нэмэгджээ. Тухайлбал, 2010 оны тооллогын дүнтэй харьцуулахад 1-2 ам бүлтэй өрх хотод 60.4 мянга буюу 48.7 хувиар, хөдөөд 31.0 мянга буюу 46.5 хувиар тус тус өссөн байна.

Нийт өрхөд эмэгтэй тэргүүлэгчтэй өрхийн эзлэх хувь 28.5 болж 2010 оны тооллогын дүнтэй харьцуулахад 7.0 пунктээр, хотод 8.6 пунктээр, хөдөөд 3.7 пунктээр тус тус нэмэгджээ.

15, түүнээс дээш настай хүн амыг гэрлэлтийн байдлаар харвал 31.5 хувь нь огт гэрлээгүй хүмүүс, 60.6 хувь нь батлуулсан болон батлуулаагүй гэр бүлтэй, 2.4 хувь нь гэр бүлээ цуцалсан болон тусгаарласан, 5.5 хувь нь бэлэвсэн байна. Өмнөх тооллогын дүнгээс огт гэрлээгүй хүмүүс 82.8 мянга буюу 13.9 хувиар, батлуулсан болон батлуулаагүй гэр бүлтэй хүмүүс 157.5 мянга буюу 13.7 хувиар, бэлэвсэн хүмүүсийн хувьд 13.4 мянга буюу 12.8 хувиар тус тус өссөн байна. Харин цуцалсан болон тусгаарласан хүмүүсийн хувьд 7.5 мянга буюу 12.7 хувиар буурчээ.

Анхны гэрлэлтийн дундаж нас 27.7 болж 2010 оноос 2020 оны хооронд 2 насаар хойшилсон байна. Эрэгтэйчүүд, эмэгтэйчүүдийн анхны гэрлэлтийн насны ялгаа сүүлийн 20 жилд ойролцоогоор нэгээс хоёр насны зөрүүтэй байсаар байна.

ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ИРГЭДИЙН ТОО, БҮТЭЦ

Улсын хэмжээнд 106.4 мянган хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд байгаа нь нийт суурин хүн амын 3.3 хувийг эзэлж байна. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн 58.9 мянга буюу 55.4 хувь нь эрэгтэй, 47.4 мянга буюу 44.6 хувь нь эмэгтэйчүүд байна.

Тооллогоор нийт 50.6 мянган төрөлхийн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн байгаа ба өмнөх тооллогоос 37.7 хувиар өссөн байна. Харин олдмол хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс 55.7 мянга байгаа нь өмнөх тооллогоос 21.8 хувиар буурсан байна.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй эрэгтэйчүүдийн 45.0 хувь нь төрөлхийн, 55.0 хувь нь олдмол хөгжлийн бэрхшээлтэй байгаа бол хөгжлийн бэрхшээлтэй эмэгтэйчүүдийн 50.8 хувь нь төрөлхийн, 49.2 хувь

1 Хоорондоо хамааралтай хэд хэдэн ам бүл хамтран өрх үүсгэн амьдарч байгаа тохиолдлыг нийлмэл өрх гэнэ.

2 Ураг төрлийн хамааралтай болон хамааралгүй хүмүүс өрх үүсгэн амьдарч байгаа тохиолдлыг холимог өрх гэнэ.

нь олдмол хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд байна. Иймд төрөлхийн бэрхшээл их байгаа шалтгааныг удамшлын эмгэг, эх барихын болон төрөх үеийн хүндрэл, хорт нөлөө, агаарын бохирдол зэрэг олон талаас нь нарийвчлан судлах шаардлага байна.

Хөгжлийн бэрхшээлийг хэлбэрээр нь өмнөх тооллогын дүнтэй харьцуулбал хөдөлгөөний бэрхшээлтэй хүн ам 24.0 мянга болж 23.3 хувиар, харааны бэрхшээлтэй хүн ам 12.8 мянга болж 23.3 хувиар, сонсголын бэрхшээлтэй хүн ам 8.7 мянга болж 31.2 хувиар тус тус буурсан бол сэтгэцийн бэрхшээлтэй хүн ам 21.5 мянга болж 3.0 хувиар өссөн байна.

Үйлдлийн чадварын хүндрэлтэй хүн амын 12.9 хувь нь 18-34 насны залуучууд байгаа бол 46.9 хувь нь 35-64 насны, 40.2 хувь нь 65, түүнээс дээш насны хүн ам байна. Эдгээрийн 28.7 хувь нь алхах, 18.9 хувь нь харааны хүндрэлтэй байгаа бол хамгийн бага нь харилцах үйлдлийн хүндрэлтэй хүмүүс байна.

Үйлдлийн чадварын хүндрэлийн түвшнийг аймаг, нийслэлээр зэрэгцүүлэн харвал Хөвсгөл, Өвөрхангай, Төв аймгууд хамгийн их хувийг эзэлж байгаа бол хамгийн бага хувийг Говьсүмбэр, Дундговь, Өмнөговь аймгууд эзэлж байна.

Нийт үйлдлийн чадварын хүндрэлтэй хүмүүсийн 15.5 хувь нь боловсролгүй, 84.5 хувь нь ямар нэгэн түвшний боловсролтой байна. Үйлдлийн чадварын хүндрэлтэй хүмүүсийг боловсролын түвшнээр харвал 25.0 хувь нь бүрэн дунд, 14.7 хувь нь суурь, 10.7 хувь нь бага боловсролтой байгаа нь хамгийн өндөр байна.

Тооллогоор нийт үйлдлийн чадварын хүндрэлтэй хүмүүсийн 31.2 хувь нь ажилтай гэж бүртгэгдсэн, хөдөлмөр эрхэлдэг ба эдгээр хүмүүсийг ажил эрхлэлтийн байдлаар нь үзэхэд 47.3 хувь нь өрхийн ААН-ийн үйл ажиллагаа эрхлэгч, 23.9 хувь нь байнгын ажиллагч, 13.0 хувь нь цалин хөлстэй түр ажиллагч нар байна.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн улс орны хөгжилд оруулах хувь нэмрийг үнэлэх, тэдний онцлог, хэрэгцээ шаардлагыг цаашид нийгэм, эдийн засгийн хүчин зүйлстэй хамааруулж судлах, улмаар ахуйн нөхцөл, амьжиргааг нь дээшлүүлэхэд ашиглагдах мэдээллийн бодитой эх үүсвэр бий болгох шаардлагатай гэж үзэж байна.

ГАР, УТАС, ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭГЧИД

Мэдээллийн технологийн хурдацтай хөгжлийн энэ цаг үед гар утас, интернэт нь хүн амын өдөр тутмын өргөн хэрэглээ болоод байна.

6, түүнээс дээш насны хүн амын 87.8 хувь нь гар утас хэрэглэгч, 64.7 хувь нь интернэт хэрэглэгч болжээ. Уг үзүүлэлтийг 2010 оны тооллоготой харьцуулахад гар утас хэрэглэгч 13.8 пунктээр, интернэт хэрэглэгч 34.1 пунктээр тус тус өссөн байна.

Интернэт хэрэглэдэг хүн амын 58.7 хувь нь байнга хэрэглэдэг, 41.3 хувь нь шаардлагатай үедээ интернэт хэрэглэдэг байна.

Хотод амьдарч буй хүн амын 72.4 хувь нь, хөдөөд амьдарч буй хүн амын 49.3 хувь нь интернэт хэрэглэдэг болжээ.

ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТ

Хөдөлмөрийн насны буюу 15, түүнээс дээш насны нийт хүн амын 59.7 хувь нь ажиллах хүчинд багтаж байгаа нь 2010 оноос 3.3 пунктээр өсжээ. Харин ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам (40.3%) 3.3 пунктээр буурчээ. Ерөнхийд нь дүгнэвэл ажиллах хүчний оролцооны түвшин өнгөрсөн тооллогын үеийнхээс өссөн, ялангуяа эмэгтэйчүүдийн ажиллах хүчний оролцоо 54.6 болж өмнөх тооллогын

үеийнхээс 4.5 пунктээр өссөн байна.

Эрэгтэйчүүдийн ажиллах хүчний оролцоо, эмэгтэйчүүдийнхээс өндөр хэвээр байна. Байршлын хувьд эрэгтэй, эмэгтэйчүүдийн аль алиных нь ажиллах хүчний оролцоо хөдөөд хотынхоос өндөр байна. Тухайлбал, хөдөөгийн эрэгтэйчүүдийн ажиллах хүчний оролцоо 69.1 хувь байгаа нь хотынхоос 5.8 пунктээр илүү байна.

15, түүнээс дээш настай нийт хүн амын 53.8 хувь нь ажил эрхэлж байхад энэ үзүүлэлт хөдөөд 60.6 хувь байгаа нь хөдөөгийн хүн амын дийлэнх мал аж ахуйн үйлдвэрлэл эрхэлдэгтэй холбоотой. Ялангуяа хөдөөгийн эрэгтэйчүүдийн ажил эрхлэлт 66.5 болж хотынхоос 11.8 пунктээр өндөр байгаа нь хөдөөгийн эрэгтэйчүүдийн дийлэнх нь мал аж ахуй эрхэлж байгаагаар тайлбарлагдана.

Нийт хөдөлмөрийн насны хүн амд ажил эрхэлдэг хүн амын эзлэх хувь 53.8 болж өнгөрсөн тооллогын үеийнхээс 6.0 пунктээр нэмэгдэж, ажиллах хүчнээс гадуурх хүн амын хувийн жин 40.3 болж 3.3 пунктээр буурч, ажилгүй иргэд 5.9 хувийг эзэлж байна. 60, түүнээс дээш насны хүн амын 16.7 хувь ажиллах хүчинд хамрагдаж байгаа ба өмнөх тооллогын үеийнхээс 8.3 пунктээр нэмэгдсэн нь эерэг үзүүлэлт байна.

Хүн амын хөдөлмөр эрхлэлтийн байдалд 2020 онд өмнөх тооллогынхоос мэдэгдэхүйц өөрчлөлт орсон байна. 2010 онд цалин хөлстэй ажиллагч нийт ажил эрхэлдэг хүн амын 56.2 хувийг эзэлж байсан бол 2020 онд 66.9 хувь болж 10.7 пунктээр өсжээ. Харин ажил олгогчийн эзлэх хувь 0.6 болж өмнөх тооллоготой харьцуулахад 1.9 пунктээр, хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчдийн хувь 26.6 болж 1.1 пунктээр тус тус буурчээ. Цалин хөлстэй ажиллагчийн хувийн жин өсөх нь хөдөлмөрийн аюулгүй байдлаа хангах, нийгмийн хамгаалалд хамрагдаж, хөдөлмөрлөх эрхээ бүрэн дүүрэн эдлэх бололцоог нэмэгдүүлдгээрээ сайн талтай ч хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч болон ажил олгогчийн хувийн жин буурсан нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээ өргөжиж чадахгүй байгааг илэрхийлж болох юм.

Улсын хэмжээнд ажилгүйдлийн түвшин 2020 тооллогын дүнгээр 9.9 хувь болж, өмнөх тооллогын үеийнхээс 5.4 пунктээр буурчээ. Ажилгүйдлийн түвшин хотод 13.2 байгаа бол хөдөөд 3.7 байна. Энэ нь нэг талаас төв, суурин бараадсан шилжих хөдөлгөөн их байгаа, нөгөө талаас тэд хотод шилжин ирээд ажлын байр олох боломж муу байдагтай холбоотой.

Улсын хэмжээнд ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам 873.8 мянга байгаа нь өмнөх тооллогоос 5.2 хувиар, үүний дотор ажиллах сонирхолгүй хүний тоо 3.7 мянга болж 11.3 хувиар, сургуульд сурдаг хүний тоо 327.2 мянга болж 8.9 хувиар тус тус өсжээ. Харин хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй, гэрийн ажилтай, тохирох ажил олдохгүй байгаа хүмүүсийн хувь 14.7-18.3 хувиар буурсан байна.

Тогтвортой хөгжлийн зорилтын шалгуур үзүүлэлтийн нэг болох 15-24 насны хүн амд хөдөлмөр эрхэлдэггүй, сургуульд суралцдаггүй залуучуудын эзлэх хувийг тооцож гаргалаа. Энэ үзүүлэлт тооллогын дүнгээр 12.2 хувь байна. Ялангуяа 15-24 насны эмэгтэйчүүдийн хөдөлмөр эрхлээгүй, сургуульд суралцаагүй хувь улсын дүнгээс 0.3 пунктээр илүү байна.

ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА МОНГОЛ УЛСЫН ИРГЭД

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогын дүнгээр 6, түүнээс дээш сарын хугацаагаар гадаадад оршин суугаа 122.3 мянган иргэн тоологдож 2010 оноос 14.2 хувиар өсжээ.

Тооллогын үед суурьших зорилгоор гадаадад оршин суугаа хүмүүсийн 25.1 хувь нь анх суралцахаар явсан байна. Харин тооллогын үед хувиараа хөдөлмөрлөх зорилгоор оршин суугаа хүмүүсийн 19.8 хувь нь анх суралцахаар явж байсан байна.

Гадаадад тоологдсон иргэдийн 58.8 хувь нь Ази, Номхон далайн бүс нутагт, 23.9 хувь нь Европ тивд суугаагаар тоологдсон байна.

Үүнийг Гадаадад 6, түүнээс дээш хугацаагаар оршин суугаа хүн амыг Монгол Улсын аль бүсээс шилжин суурьшсаныг авч үзвэл Баруун бүсээс бусад бүсэд ижил хандлагатай буюу 53.1-69.9 хувь нь Ази, Номхон далайн бүсэд, 21.3-25.7 хувь нь Европ тивд байна. Харин Баруун бүсээс явсан хүн амын 10 хүн тутмын 9 нь Ази, Номхон далайн бүсэд оршин сууж байна. Мөн Америк тивд Улаанбаатар хотоос хамгийн их хүн оршин сууж байгаа буюу 21.0 хувь байна.

Нийт гадаадад оршин суугаа 122.3 мянган иргэдийн 34.2 хувь нь сурах, 32.0 хувь хөдөлмөр эрхлэх (үүнээс 20.6 хувь нь хувиараа, 10.4 хувь нь хөдөлмөрийн гэрээгээр, 1.0 хувь нь албан томиллолтоор ажиллах), 12.6 хувь нь гэр бүлийн шалтгаанаар оршин суух, 11.7 хувийг суурьших, үлдсэн 9.5 хувь нь бусад зорилгоор эх орноосоо явжээ.

ӨРХИЙН СУУЦНЫ ТӨРӨЛ, НӨХЦӨЛ

Монгол Улсад хүн амьдран суух зориулалттай нийт 677.6 мянган сууц 2019 онд тоологдсоноос 44.9 хувь нь гэр, 55.1 хувь нь байшин сууц байсан бол гэр сууцны 74.2 хувь нь үндсэн гэр, 25.8 хувь нь илүү гэр байна. Харин байшин сууцны 78.3 хувь нь үндсэн байшин (үүний 74.2 хувь нь хүн байнга амьдардаг байшин), 21.7 хувь нь улирлын чанартай ашигладаг зуслангийн байшин байна.

Хүн байнга амьдардаг 442.7 мянган сууцыг төрлөөр авч үзвэл 51.0 хувь нь гэр сууц, 46.0 хувь нь сууцны тусдаа байшин, 1.7 хувь нь нийтийн зориулалттай орон сууцны байшин, 0.9 хувь нь бие даасан тохилог сууц, 0.4 хувь нь нийтийн байр тоологдсон байна. Нийтийн зориулалттай 7 444 орон сууцны байшинд 335 587 сууц тоологдсон байна.

Манай улсын нийт 897.4 мянган өрхийн 38.2 хувь нь гэрт, 60.9 хувь нь байшинд, 0.9 хувь нь бусад төрлийн сууцанд амьдарч байна. Өмнөх тооллогын дүнтэй харьцуулахад байшинд амьдардаг өрхийн эзлэх хувь 7.3 пунктээр өсөж, гэрт амьдардаг өрхийн хувь 7.0 пунктээр буурчээ.

Хот, хөдөөд амьдарч байгаа өрхийн сууцны төрөл нэлээд ялгаатай байна. Хотод нийт өрхийн 74.5 хувь нь байшинд, 24.7 хувь нь гэрт амьдарч байгаа нь өмнөх тооллогын үеийнхээс гэрт амьдардаг өрхийн эзлэх хувь 8.0 пунктээр буурч, байшинд амьдардаг өрхийнх 8.6 пунктээр нэмэгдсэн байна. Энэ нь том хотуудад сүүлийн жилүүдэд орон сууцжуулах бодлого, хөтөлбөрүүд нэмэгдсэнтэй холбоотой юм.

Тооллогын дүнгээс үзэхэд улсын хэмжээнд 4.7 мянган өрх цахилгаангүй байгаа нь өмнөх тооллогын үеийнхээс 4.9 дахин буурсан чухал дэвшил байлаа. Цахилгаангүй өрхийн 93.5 хувь нь гэрт амьдарч байгаагийн дотор 76.8 хувь нь хөдөө оршин суудаг ажээ.

Ерөнхийдөө орон сууцны багтаамж сайжирчээ. Үүнийг байшинд амьдардаг өрхийн 24.4 хувь нь 21-40 квадрат метр талбайтай сууцанд амьдарч байгаа нь өмнөх тооллогын үеийнхээс 15.6 пунктээр буурсан, 40-өөс дээш квадрат метр талбайтай байшинд суудаг өрхийн хувь 67.1 хувь болж, өмнөх тооллогынхоос 2.1 дахин өссөнөөс харж болно.

Нийт өрхөд эзлэх төвлөрсөн халаалттай байшинд амьдардаг өрхийн хувь 57.5 болж хотод 5.9 пунктээр, хөдөөд 12.2 болж 5.0 пунктээр тус тус өссөн нь орон сууцны байшинд амьдардаг өрхийн тоо эрс өссөнтэй холбоотой юм.

Байшинд амьдардаг өрхийн 49.7 хувь нь төвлөрсөн системд холбогдсон бие засах газартай, 47.4 хувь нь энгийн нүхэн жорлонд бие засаж байна. Байшинд амьдардаг нийт өрхийн 46.4 хувь нь онгоц, шүршүүртэй байгааг өмнөх тооллоготой харьцуулахад 5.8 пунктээр нэмэгджээ. Байшинд амьдардаг өрхийн 85.3 хувь нь үйлчилгээний байгууллагаар хог хаягдлаа зайлуулж байгаа нь өмнөх тооллогын үеийнхээс 8.2 пунктээр өссөн, 2010 онд байшинд суудаг өрхийн 5.0 хувь нь хатуу хог хаягдлаа зайлуулах тодорхой цэггүй байсан бол 2020 онд 2.5 хувь болтлоо буурчээ.

ЭЭЛЖИТ ТООЛЛОГЫН ОНЦЛОГ, УДИРДЛАГА

ХҮН АМ, ОРОН СУУЦНЫ 2020 ОНЫ ЭЭЛЖИТ ТООЛЛОГЫН ОНЦЛОГ

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогыг зохион байгуулж явуулахдаа Монгол Улсын “Хүн ам, орон сууцны улсын тооллогын тухай” хуулийн 5 дугаар зүйлд заасан зарчмыг мөрдөж тооллогын үе шат бүрд мэдээллийн технологийн ололт, дэвшлийг өргөн ашигласан төдийгүй уг хуулийн 4.1.1 болон 4.1.2 заалтуудад заасан аргуудыг хослуулан явуулсан. Нийт өрхийн 10 хувийн мэдээллийг дэлгэрэнгүй асуулгын маягтаар сонгогдсон өрх бүрд орж (уламжлалт арга), үлдсэн 90 хувийн мэдээллийг богино асуулга буюу Хүн ам, өрхийн мэдээллийн сан болон төрийн байгууллагуудын мэдээллийн санд тулгуурлан бүртгэлд суурилан цуглуулсан.

Монгол Улсад статистикийн байгууллагын үндэс суурь тавигдсан 1924 оноос хойш 1935, 1944, 1956, 1963 онуудад хүн амын тооллого хийсэн бол улс хоршооллын байгууллагын орон сууцны фондын тооллогыг 1969 онд явуулсан байдаг. Олон улсын нийтлэг аргачлалын дагуу хүн ам болон орон сууцны тооллогыг нэгтгэн 1969 оноос хойш 10 жилийн давтамжтайгаар хийх болж 1979, 1989, 2000, 2010, 2020 онуудад явуулсан бол Байшин, орон сууцны тооллогыг 2019 онд тусад нь зохион байгууллаа.

Байшин, орон сууцны тооллогоор хүн амьдран суух зориулалттай бүх байшин, орон сууцны сан хөмрөгийг бүрэн тодорхойлж, орон сууцны хийц, ашиглалт, хүчин чадал, дэд бүтцийн хүртээмжийн талаарх хаягт суурилсан дэлгэрэнгүй мэдээллийн сантай болсон. Өөрөөр хэлбэл төрийн болон төрийн бус байгууллага, үйлдвэрлэгч, бизнес эрхлэгчид, эрдэм шинжилгээ, судалгааны байгууллага, эрдэмтэн судлаачдад нэн хэрэгцээтэй олон улсын түвшинд зэрэгцүүлж харьцуулагдах зарчмыг хангасан, шаардлагад нийцсэн мэдээллийн нарийвчилсан эх үүсвэрийг шинэчлэн гаргаснаар ихээхэн онцлогтой тооллого байлаа.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТООЛЛОГЫН ТОВЫН ТУХАЙ ТОГТООЛ

**МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
ТОГТООЛ**

2017 оны 12 сарын 08 өдөр

Дугаар 76

Төрийн ордон, Улаанбаатар хот

Тооллогын тов тогтоох тухай

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 43 дугаар зүйлийн 43.1 дэх хэсэг, Хүн ам, орон сууцны улсын тооллогын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.2 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1. Хүн ам, орон сууцны улсын ээлжит тооллогын товыг 2020 оны 01 дүгээр сарын 08-наас 09-нд шилжих шөнийн "00" /тэг тэг/ цагаар тогтоосугай.

М.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТООЛЛОГЫН УЛСЫН КОМИСС БАЙГУУЛАХ ТУХАЙ ТОГТООЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
ТОГТООЛ

2017 оны 12 сарын 08 өдөр

Дугаар 77

Төрийн ордон, Улаанбаатар хот

Улсын комисс байгуулах тухай

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 43 дугаар зүйлийн 43.1 дэх хэсэг, Хүн ам, орон сууцны улсын тооллогын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.2 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1. Хүн ам, орон сууцны ээлжит тооллогыг зохион байгуулж явуулах Улсын комиссыг дараахь бүрэлдэхүүнтэйгээр байгуулсугай:

Комиссын дарга:

Монгол Улсын Ерөнхий сайд

Комиссын орлогч дарга:

Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын дарга
Үндэсний Статистикийн хорооны дарга

Улсын комиссын гишүүд:

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд
Барилга, хот байгуулалтын сайд
Батлан хамгаалахын сайд
Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын сайд
Гадаад харилцааны сайд
Зам, тээврийн хөгжлийн сайд
Сангийн сайд
Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайд
Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд
Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд
Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайд
Эрчим хүчний сайд
Эрүүл мэндийн сайд
Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагч

Нарийн бичгийн дарга:

Орон тооны албан хаагч /Хүн ам, орон сууцны тооллогын тухай хуулийн 13.4-т заасан шаардлагыг хангасан/

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

М.ЭНХБОЛД

УХА0313

МОНГОЛ УЛСЫН ХҮН АМ, ОРОН СУУЦНЫ ТООЛЛОГЫН УЛСЫН КОМИССЫН

ХҮН АМ, ОРОН СУУЦНЫ 2020 ОНЫ УЛСЫН ЭЭЛЖИТ ТООЛЛОГЫН ДҮНГ НИЙТЭД ЗАРЛАХ ТУХАЙ
ТОГТООЛ

МОНГОЛ УЛСЫН
ХҮН АМ, ОРОН СУУЦНЫ
ТООЛЛОГЫН УЛСЫН КОМИССЫН
ТОГТООЛ

2020 оны 06 сарын 12 өдөр

Дугаар 01

Улаанбаатар хот

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны улсын ээлжит
тооллогын дүнг нийтэд зарлах тухай

Хүн ам, орон сууцны улсын тооллогын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн
13.6.7 дахь хэсэгт заасныг үндэслэн ТОГТООХ нь:

1. Монгол Улсын Их Хурлын 2017 оны 12 дугаар сарын 08-ны өдрийн 76 тоот
тогтоолоор баталсан товын хугацаанд Монгол Улсын хүн ам 3 296 866, өрхийн тоо
897 427 болсныг зарласугай.

2. Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогын дүнг нийтийн хүртээл
болгож, энэ тооллогын мэдээлэлтэй уялдуулан хөгжлийн бодлогын холбогдох суурь
болон шалгуур үзүүлэлтүүдийг шинэчлэн тооцохыг Монгол Улсын Засгийн газрын
гишүүдэд даалгасугай.

3. Энэ тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж, мэргэжил, арга зүйгээр хангаж
ажиллахыг Улсын комиссын орлогч дарга /Л.Оюун-Эрдэнэ, А.Ариунзаяа/ нарт
даалгасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД

У.ХҮРЭЛСҮХ

УЛСЫН КОМИССЫН БҮРЭЛДЭХҮҮН

КОМИССЫН ДАРГА

УХНААГИЙН ХҮРЭЛСҮХ
Монгол Улсын Ерөнхий Сайд

КОМИССЫН ОРЛОГЧ ДАРГА НАР

А.АРИУНЗАЯА
Үндэсний Статистикийн Хорооны дарга

Л.ОЮУН-ЭРДЭНЭ
Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газрын дарга

КОМИССЫН ОРЛОГЧ ДАРГА НАР

Н.ЦЭРЭНБАТ
Байгаль орчин, аялал
жуулчлалын сайд

Х.БАДЕЛХАН
Барилга, хот
байгуулалтын сайд

Н.ЭНХБОЛД
Батлан хамгаалахын
сайд

Ё.БААТАРБИЛЭГ
Боловсрол, соёл, шинжлэх
ухаан, спортын сайд

Д.ЦОГТБААТАР
Гадаад харилцааны
сайд

Б.ЭНХ-АМГАЛАН
Зам, тээврийн
хөгжлийн сайд

Ч.ХҮРЭЛБААТАР
Сангийн сайд

Д.СУМЪЯАБАЗАР
Уул уурхай, хүнд
үйлдвэрийн сайд

С.ЧИНЗОРИГ
Хөдөлмөр, нийгмийн
хамгааллын сайд

Ц.НЯМДОРЖ
Хууль зүй, дотоод
хэргийн сайд

Ч.УЛААН
Хүнс, хөдөө аж ахуй,
хөнгөн үйлдвэрийн сайд

Ц.ДАВААСҮРЭН
Эрчим хүчний сайд

Д.САРАНГЭРЭЛ
Эрүүл мэндийн сайд

С.АМАРСАЙХАН
Нийслэлийн Засаг дарга, Улаанбаатар хотын
захирагч, Нийслэлийн тооллогын комиссын дарга

НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА

А.АМАРБАЛ
ҮСХ-ны Хүн ам, нийгмийн
статистикийн газрын дарга

КОМИССЫН ДАРГА НАР

С.АМАРСАЙХАН
Нийслэлийн Засаг дарга, Улаанбаатар хотын захирагч, Нийслэлийн тооллогын комиссын дарга

Ц.МӨНХНАСАН
Архангай аймгийн Засаг дарга

А.ГЫЛЫМХАН
Баян-Өлгий аймгийн Засаг дарга

Г.БАТЖАРГАЛ
Баянхонгор аймгийн Засаг дарга

З.БАТЗОРИГ
Булган аймгийн Засаг дарга

В. РЭНЦЭНДОРЖ
Говь-Алтай аймгийн Засаг дарга

Г.БАТСУУРЬ
Говьсүмбэр аймгийн Засаг дарга

С.НАСАНБАТ
Дархан-Уул аймгийн Засаг дарга

Т.ЭНХТҮВШИН
Дорноговь аймгийн Засаг дарга

М.БАДАМСҮРЭН
Дорнод аймгийн Засаг дарга

О.БАТ-ЭРДЭНЭ
Дундговь аймгийн Засаг дарга

Д.БАТСАЙХАН
Завхан аймгийн Засаг дарга

Д.БАТЛУТ
Орхон аймгийн Засаг дарга

Г.ГАНБОЛД
Өвөрхангай аймгийн Засаг дарга

Н.НАРАНБААТАР
Өмнөговь аймгийн Засаг дарга

Ж.ЭРДЭНЭБААТАР
Сүхбаатар аймгийн Засаг дарга

Ш.ОРГИЛ
Сэлэнгэ аймгийн Засаг дарга

О.БАТЖАРГАЛ
Төв аймгийн Засаг дарга

Д.БАТСАЙХАН
Увс аймгийн Засаг дарга

Б.ДҮГЭРЖАВ
Ховд аймгийн Засаг дарга

Л.ГАНБОЛД
Хөвсгөл аймгийн Засаг дарга

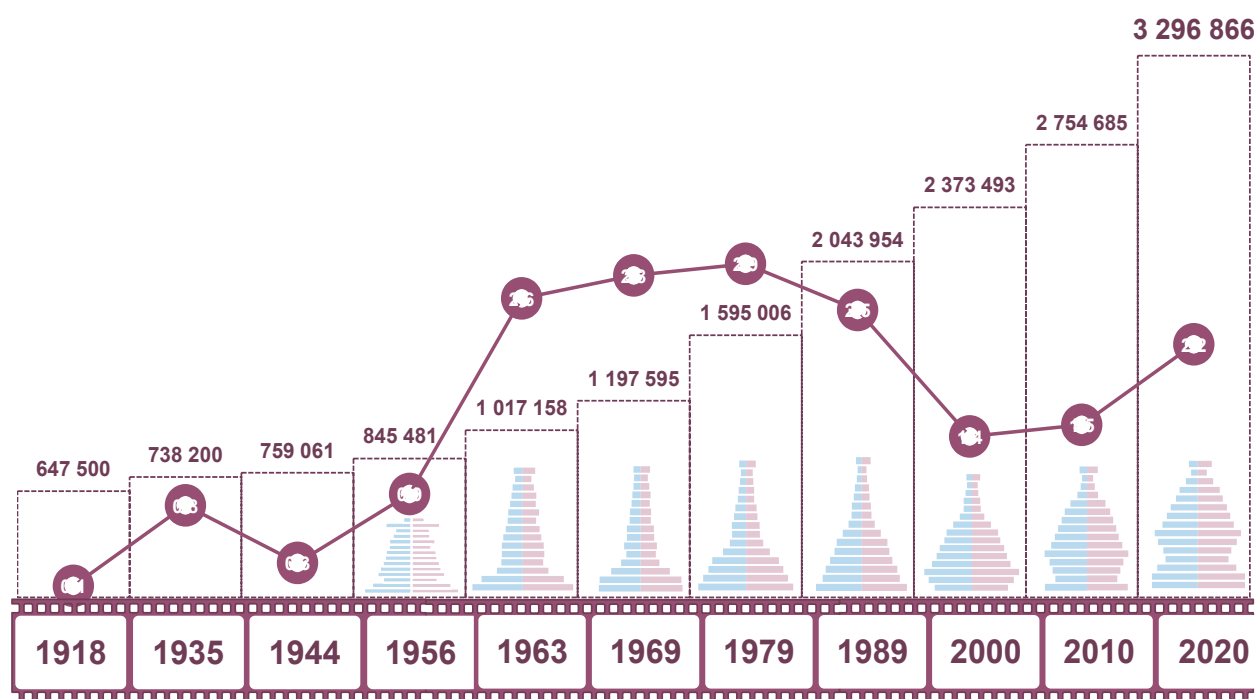

Н.ГАНБЯМБА
Хэнтий аймгийн Засаг дарга

ЗУРАГ 1.1. ХҮН АМ, ОРОН СУУЦНЫ 2020 ОНЫ ЭЭЛЖИТ ТООЛЛОГЫН УДИРДЛАГА, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН БҮТЭЦ

ХҮН АМЫН ТОО, ӨСӨЛТ, НАС, ХҮЙСИЙН БҮТЭЦ

ХҮН АМЫН ТОО, ХҮЙСИЙН ХАРЬЦАА

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогоор Монгол Улсын харьяат хүн ам 3 296 866 боллоо. Монгол Улсын хүн ам 2020 онд 1918 оноос 5 дахин, 2010 оноос хойш жилд дунджаар 2.2 хувиар өсжээ. Монгол Улсын суурин хүн ам 3 197 020, гадаадад 6, түүнээс дээш сарын хугацаагаар оршин суугаа хүн амын тоо 122 301 болсон. Харин Монгол Улсад 6, түүнээс дээш сарын хугацаагаар оршин суугаа гадаадын харьяат хүн 22 418, харьяалалгүй 37 хүн байна(Зураг 2.1).

ЗУРАГ 2.1. МОНГОЛ УЛСЫН ХҮН АМЫН ТОО, 2020 ОН

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогын дүнгээр Монгол Улсын харьяат хүн амын тоо 3 296.9 мянга байгаа нь 2010-2020 оны хооронд буюу 10 жилийн хугацаанд 542.2 мянган хүнээр өсжээ. Монгол Улсын хүн амын 49.1 хувь нь эрэгтэйчүүд, 50.9 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. Хүйсийн харьцаа буюу 100 эмэгтэйд ногдох эрэгтэйчүүдийн тоо 96.6 болж, өмнөх тооллогын түвшнээс 1.5 пунктээр буурав (Хүснэгт 2.1). Хүйсийн харьцаа 1979 оны хүн амын тооллогоор 100.4 байснаа тогтмол буурсаар 2010 онд 98.1, 2020 онд 96.6 болсон нь нийт хүн амд эзлэх эмэгтэйчүүдийн хувь илүү байгааг илэрхийлж байна.

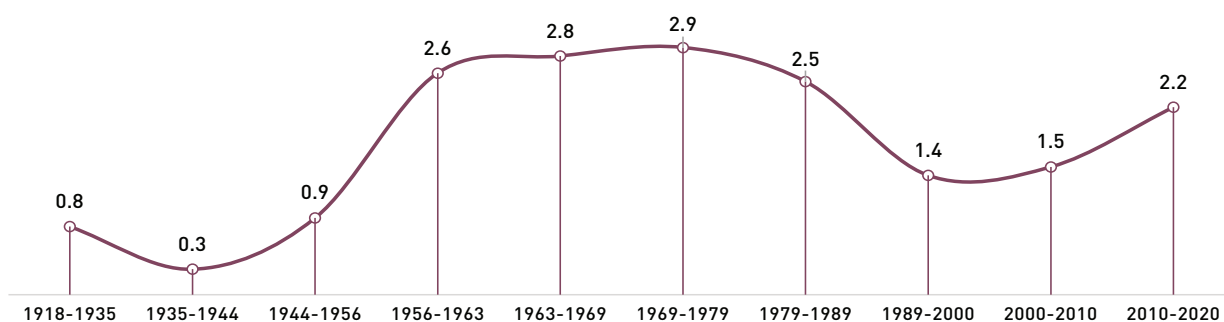
ХҮСНЭГТ 2.1. МОНГОЛ УЛСЫН ХҮН АМЫН ТОО, ТООЛЛОГО ЯВАГДСАН ОНООР

Тооллого явагдсан он	Хүн амын тоо (мян.хүн)			Хүйсийн харьцаа
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	
1918	647.5	330.2	317.3	104.1
1935	738.2	370.8	367.4	100.9
1944	759.1	371.3	387.8	95.7
1956	845.5	420.3	425.2	98.8
1963	1 017.1	508.0	509.1	99.8
1969	1 197.6	597.4	600.2	99.5
1979	1 595.0	798.9	796.1	100.4
1989	2 044.0	1 020.7	1 023.3	99.7
2000	2 373.5	1 178.0	1 195.5	98.5
2010	2 754.7	1 363.9	1 390.8	98.1
2020	3 296.9	1 619.6	1 677.3	96.6

ХҮН АМЫН ӨСӨЛТ

Хүн амын тооны өөрчлөлтийг цэвэр өсөлт (төрөлт, нас баралтын зөрүү) болон механик өсөлт(цэвэр шилжих хөдөлгөөн)-өөр тодорхойлдог. Тооллого хоорондын хүн амын өсөлт нь тухайн үеийн улс төр, нийгэм, хүн ам зүйн хөгжлөөс ихээхэн хамаардаг. Хүн ам 1989-2000 оны хооронд 329.5 мянган хүнээр буюу жилд дунджаар 1.4 хувиар, 2000-2010 оны хооронд 381.2 мянган хүнээр буюу жилд дунджаар 1.5 хувиар, 2010-2020 оны хооронд 542.2 мянган хүнээр буюу жилд дунджаар 2.2 хувиар тус тус өсжээ. 1990-ээд оны эхэн үеэс хойш төрөлтийн түвшин буурч байгаад 2006 оноос төрөлт нэмэгдэн 2014 онд 82 839 хүүхэд шинээр мэндэлсэн нь төрөлтийн хамгийн өндөр түвшинд хүрсэн он байлаа. Тооллого хоорондын хүн амын жилийн дундаж өсөлт 1.4-2.2-д хүрсэн бөгөөд энэ өсөлтөд 2000-2010 оны нөхөн үржихүйн насны хүн амын эзлэх хувь их байсан нь нөлөөлсөн. Тухайн үеийн нөхөн үржихүйн насны хүн амын тоо өндөр байгаа нь 1970-1990 оны хоорондох төрөлтийн өндөр түвшинтэй шууд холбоотой юм.

ЗУРАГ 2.2. ХҮН АМЫН 1918-2020 ОНЫ ТООЛЛОГО ХООРОНДЫН ЖИЛИЙН ДУНДАЖ ӨСӨЛТ, ХУВИАР

ХҮСНЭГТ 2.2. ХҮН АМЫН ЕРДИЙН ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ҮЗҮҮЛЭЛТ, 2010-2020 ОН

Он	Ерөнхий коэффициент		
	Төрөлт	Нас баралт	Цэвэр өсөлт
2010	23.1	6.7	16.4
2011	25.1	6.9	18.2
2012	26.0	6.3	19.7
2013	27.5	5.9	21.6
2014	28.0	5.6	22.4
2015	27.1	5.8	21.3
2016	25.9	5.8	20.1
2017	23.9	5.5	18.4
2018	24.5	5.6	18.9
2020	24.4	5.6	18.7

Сүүлийн 10 жилд бүх аймаг, нийслэлийн хүн ам жилд дунджаар 0.9-өөс 3.9 хувиар өссөн нь төрөлтийн түвшин нэмэгдсэнтэй холбоотой. 1989 оноос хойших аймаг, нийслэлийн хүн амын өсөлт эрс ялгаатай болсон байна. Харин 2000-2010 онд нийслэл, 5 аймгийн хүн амын тоо өсөж, бусад аймгуудад буурсан байжээ (Хүснэгт 2.3). Түүнчлэн 2000-2010 онд Улаанбаатар хот, Орхон, Өмнөговь аймгийн хүн амын жилийн дундаж өсөлт улсын дунджаас их байсан нь нийслэл, суурин газарт чиглэсэн шилжих хөдөлгөөн өндөр байсантай холбоотой.

2020 оны тооллогын дүнгээр Дундговь, Дорноговь, Сүхбаатар, Баян-Өлгий, Говьсүмбэр аймаг болон Улаанбаатар хотын хүн амын жилийн дундаж өсөлт улсын дунджаас 0.2-1.7 пунктээр өндөр байна.

ХҮСНЭГТ 2.3. АЙМАГ, НИЙСЛЭЛИЙН ХҮН АМЫН ӨСӨЛТ, ХУВИАР, 1989-2000, 2000-2010, 2010-2020 ОН

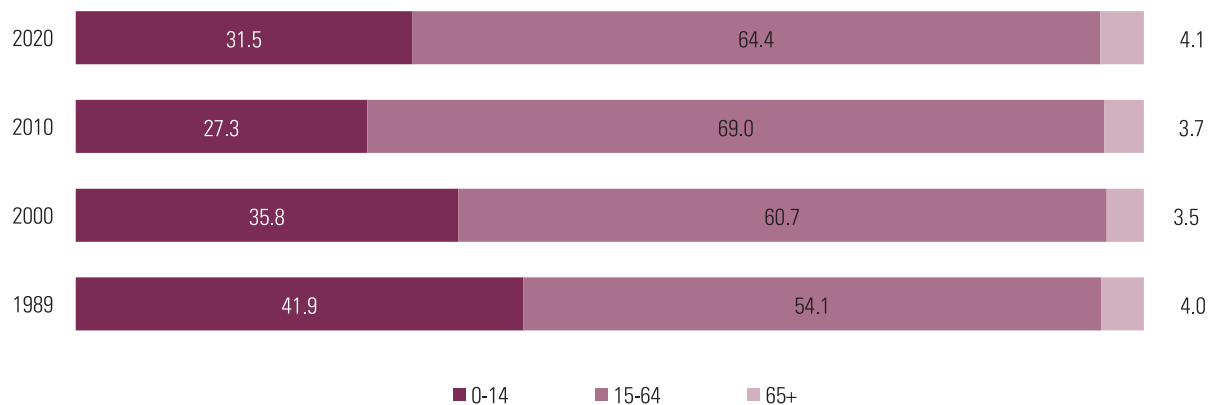
Аймаг, нийслэл	2000/1989	2010/2000	2020/2010	Жилийн дундаж өсөлт %		
	(%)	(%)	(%)	1989-2000	2000-2010	2010-2020
БҮГД	116.1	116.1	119.7	1.4	1.5	2.2
Архангай	114.9	87.1	112.3	1.3	-1.2	1.4
Баян-Өлгий	100.2	96.7	123.3	0.0	-0.3	2.6
Баянхонгор	113.7	89.7	116.5	1.2	-0.9	1.8
Булган	119.0	86.9	115.7	1.6	-1.2	1.7
Говь-Алтай	101.4	84.2	107.8	0.1	-1.4	0.9
Дорноговь	88.6	115.9	121.2	-1.1	1.4	2.4
Дорнод	93.0	92.3	118.0	-0.7	-0.7	2.0
Дундговь	104.5	75.4	121.3	0.4	-2.2	2.4
Завхан	101.7	72.8	111.2	0.2	-2.5	1.2
Өвөрхангай	115.4	90.9	115.2	1.3	-0.8	1.7
Өмнөговь	110.4	130.9	112.8	0.9	2.8	1.4
Сүхбаатар	110.5	91.4	123.1	0.9	-0.8	2.6
Сэлэнгэ	114.9	97.6	112.8	1.3	-0.2	1.4
Төв	99.2	85.8	110.7	-0.1	-1.3	1.2
Увс	107.2	81.4	113.5	0.6	-1.7	1.5
Ховд	113.4	88.5	116.7	1.2	-1.0	1.9
Хөвсгөл	116.9	96.5	117.5	1.4	-0.3	1.9
Хэнтий	96.1	92.8	118.5	-0.4	-0.7	2.1
Дархан-Уул	97.1	113.6	113.1	-0.3	1.2	1.5
Орхон	127.4	126.8	118.7	2.2	2.4	2.1
Говьсүмбэр	-	108.3	135.4	-	0.8	3.9
Улаанбаатар	138.6	163.1	124.2	3.0	5.7	2.7

ХҮН АМЫН НАС, ХҮЙСИЙН БҮТЭЦ

Хүн амын насны бүтэц нь тухайн улсын хүн ам зүйн түүхэн замналыг харах, одоогийн үйл явцыг үнэлж дүгнэх, цаашдын чиг хандлагыг тодорхойлох бололцоо олгодгоор ихээхэн ач холбогдолтой юм. Хүн амын нас, хүйсийн бүтцийн өөрчлөлтийн чиг хандлагыг харгалзан улс орныхоо нийгэм, эдийн засгийн урт, богино хугацааны бодлого хөтөлбөр боловсруулах шаардлагатай байдаг.

Хүн амын төрөлт, нас баралтын түвшнээс хамааран тухайн улсын хүн амын насны бүтэц өөрчлөгдөж байдаг. Хүн амын хэдэн хувь нь хүүхэд залуучууд, идэр насныхан, эсвэл хөгшчүүд байгаагаас хамааран үе үеийн нийгэм, эдийн засгийн хөгжлийн хандлагад нөлөөлдөг. Нөгөө талаар хүн амын төрөлт, нас баралт, шилжих хөдөлгөөний чиг хандлага ч насны бүтцээс хамааралтай байдаг. Тухайлбал, хүн амын насны бүтэц идэрших хандлагатай болоход (нийт хүн амд хөдөлмөрийн насны хүн амын эзлэх хувь нэмэгдэх үйл явц) цаашид хөдөлмөрийн насны эрэгтэй, эмэгтэй хүний онцлогийг харгалзан ямар төрлийн ажлын байр илүү хэрэгцээтэй болохыг тохируулах шаардлага гардаг.

ЗУРАГ 2.3. ХҮН АМЫН НАСНЫ БҮТЭЦ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 1989, 2000, 2010, 2020 ОН

Нийт хүн амд 0-14 насны хүүхдийн эзлэх хувийн жин өмнөх тооллогоос 4.2 пунктээр өссөн нь төрөлт нэмэгдсэнийг харуулж байна (Зураг 2.3). Мөн 65, түүнээс дээш насны хүн амын эзлэх хувийн жин 2000 оноос 0.6 пунктээр өссөн байна.

ХҮСНЭГТ 2.4. ХҮН АМЫН ТОО, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙСЭЭР, ХҮЙСИЙН ХАРЬЦААГААР, 2010, 2020 ОН

Насны бүлэг	2010			2020			Хүйсийн харьцаа*	
	Нийт	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Нийт	Эрэгтэй	Эмэгтэй	2010	2020
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	98.1	96.6
0-4	10.6	10.9	10.4	11.7	12.2	11.2	103.2	105.5
5-9	8.0	8.2	7.7	11.3	11.8	10.8	103.8	104.7
10-14	8.7	8.9	8.5	8.5	8.8	8.2	102.8	104.2
15-19	9.7	9.9	9.5	6.8	7.0	6.5	102.4	103.5
20-24	11.3	11.5	11.2	7.3	7.5	7.1	101.7	101.9
25-29	9.8	9.9	9.7	8.4	8.6	8.2	100.4	100.9
30-34	8.7	8.8	8.6	9.3	9.4	9.1	99.6	99.2
35-39	7.8	7.8	7.8	7.6	7.6	7.6	97.7	97.3
40-44	6.8	6.7	6.9	6.8	6.7	6.9	95.9	94.5
45-49	5.9	5.8	6.0	6.0	5.8	6.2	94.4	91.3
50-54	4.5	4.3	4.7	5.0	4.7	5.3	90.1	86.0
55-59	2.7	2.5	2.8	4.3	4.0	4.7	86.2	81.9
60-64	1.8	1.6	2.0	2.9	2.6	3.3	80.7	75.7
65-69	1.4	1.3	1.5	1.7	1.4	1.9	82.2	69.4
70+	2.3	1.9	2.7	2.4	1.9	3.0	66.8	60.7

Тайлбар: * 100 эмэгтэйд ногдох эрэгтэйчүүдийн тоо

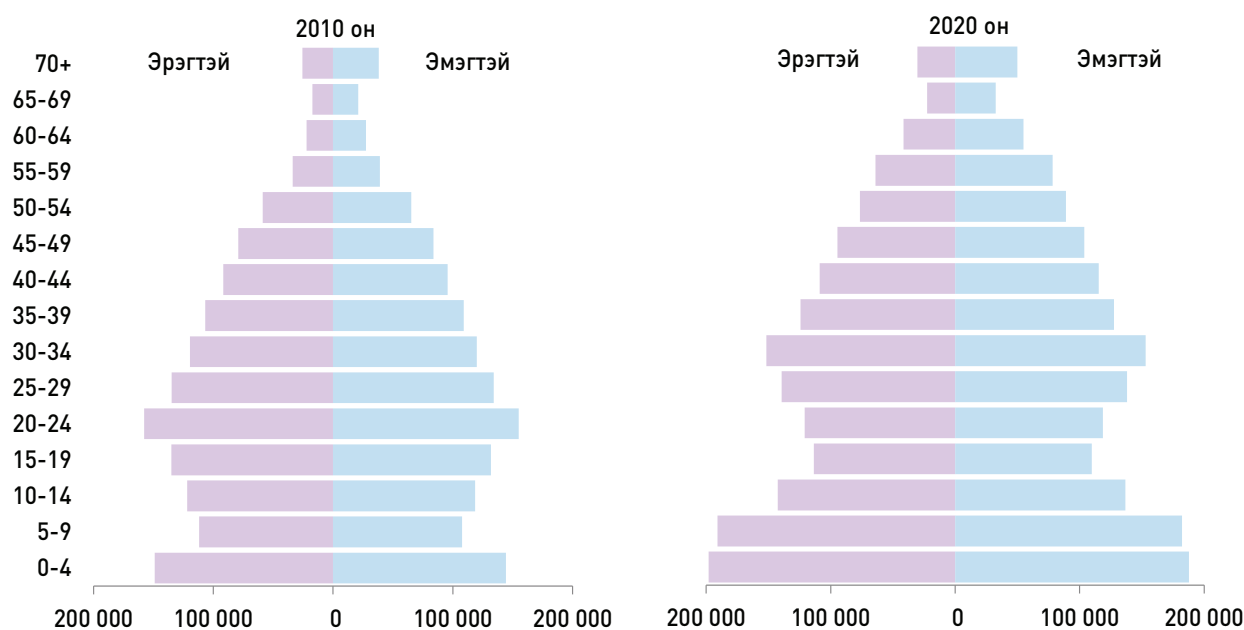
Нийт хүн амд 0-9 насны бүлгийн хүн амын эзлэх хувийн жин 2010 онд 18.6 байсан бол 2020 онд 23.0 болж, 4.4 пунктээр өссөн. Харин 15-29 насны бүлгийн хүн амын хувийн жин 2010 онд 30.8 байсан бол 2020 онд 22.5 болж 8.3 пунктээр буурсан нь 1990-ээд оны эхэн үеэс 2006 он хүртэлх төрөлтийн түвшин бага байсныг харуулна.

Төрөх үеийн хүйсийн харьцаа дэлхийн бусад улс орнуудын адил сүүлийн 10 жилийн хугацаанд дунджаар 105 байна. Сүүлийн 2 тооллогын дүнгээс харвал хүн амын хүйсийн харьцаа насны бүлэг ахих тусам буурч байгаа нь эрэгтэйчүүдийн нас баралтын түвшинтэй холбоотой юм.

Хүн амын нас, хүйсийн бүтцийг илүү тодорхой харуулах дүрслэл бол нас, хүйсийн суварга юм.

Хүн амын нас, хүйсийн 2020 оны суваргаас харахад дунд хэсгээрээ аажмаар өргөсөж байгаа нь хүн ам идэршиж байгааг харуулж байна. Хүн амын ердийн хөдөлгөөний өөрчлөлтөөс шалтгаалан 30-аас доош насанд суваргын хэлбэр өөрчлөгджээ. 2020 оны суваргын 15-24 насны бүлгийн хүн амын хэсгээр нарийссан байгаа нь 1990 оноос хойш төрөлтийн түвшин буурсныг, 0-9 насанд суваргын суурь өргөн болсон нь сүүлийн жилүүдэд төрөлтийн түвшин нэмэгдсэнийг илэрхийлж байна.

ЗУРАГ 2.4. ХҮН АМЫН НАС, ХҮЙСИЙН СУВАРГА, 2010, 2020 ОН

Мөн сүүлийн 10 жилийн төрөлт өндөр байснаас шалтгаалан нийт хүн амд хүүхдүүд (0-17 насны хүн ам)-ийн эзлэх хувь 27.3-аас 31.5 болж нэмэгдсэн. Энэ нь сургуулийн өмнөх боловсролын байгууллагуудын хэрэгцээг нэмэгдүүлсэн, цаашдаа ерөнхий боловсролын сургууль, цаашлаад мэргэжлийн боловсрол, дээд боловсрол олгох байгууллага, ажлын байрны хэрэгцээг нэмэгдүүлэх нь тодорхой юм.

Аймаг, нийслэлийн 2020 оны хүн амын хүйсийн харьцаа Орхон аймаг болон Улаанбаатар хотод улсын дунджаас 0.2-3.8 пунктээр бага, Дархан-Уул аймагт ижил түвшинд, бусад аймгуудад улсын дунджаас 0.1-8.7 пунктээр дээгүүр байна.

ХҮСНЭГТ 2.5. ХҮН АМЫН ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ХҮЙСЭЭР, ХҮЙСИЙН ХАРЬЦААГААР, 2010, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	2010			2020			Хүйсийн харьцаа	
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	2010	2020
БҮГД	2 754 685	1 363 923	1 390 762	3 296 866	1 619 573	1 677 293	98.1	96.6
Архангай	84 584	42 219	42 365	94 994	47 641	47 353	99.7	100.6
Баян-Өлгий	88 056	44 127	43 929	108 530	54 196	54 334	100.5	99.7
Баянхонгор	76 085	38 237	37 848	88 672	43 603	45 069	101.0	96.7
Булган	53 655	27 623	26 032	62 089	31 494	30 595	106.1	102.9
Говь-Алтай	53 590	26 830	26 760	57 748	28 775	28 973	100.3	99.3
Дорноговь	58 612	29 537	29 075	71 014	35 527	35 487	101.6	100.1
Дорнод	69 552	35 134	34 418	82 054	40 971	41 083	102.1	99.7
Дундговь	38 821	19 727	19 094	47 104	23 669	23 435	103.3	101.0
Завхан	65 481	32 916	32 565	72 823	36 353	36 470	101.1	99.7
Өвөрхангай	101 314	50 879	50 435	116 732	58 157	58 575	100.9	99.3
Өмнөговь	61 314	35 137	26 177	69 187	34 653	34 534	134.2	100.3
Сүхбаатар	51 334	26 165	25 169	63 182	31 732	31 450	104.0	100.9
Сэлэнгэ	97 584	49 625	47 959	110 110	55 857	54 253	103.5	103.0
Төв	85 166	44 394	40 772	94 250	48 332	45 918	108.9	105.3
Увс	73 328	37 049	36 279	83 223	41 788	41 435	102.1	100.9
Ховд	76 870	38 366	38 504	89 712	44 833	44 879	99.6	99.9
Хөвсгөл	114 926	57 193	57 733	135 095	66 977	68 118	99.1	98.3
Хэнтий	65 811	33 633	32 178	77 957	39 378	38 579	104.5	102.1
Дархан-Уул	94 625	46 491	48 134	107 018	52 578	54 440	96.6	96.6
Орхон	90 700	44 488	46 212	107 634	52 838	54 796	96.3	96.4
Говьсүмбэр	13 240	6 816	6 424	17 928	9 027	8 901	106.1	101.4
Улаанбаатар	1 240 037	597 337	642 700	1 539 810	741 194	798 616	92.9	92.8

Хот, хөдөөд хүн амын хүйсийн харьцаа ялгаатай байгаа бөгөөд хотод эмэгтэйчүүд илүү, хөдөөд эрэгтэйчүүд илүү суурьшиж байна.

ХҮСНЭГТ 2.6. ХҮН АМЫН ТОО, ХОТ, ХӨДӨӨ, ХҮЙСЭЭР, ХҮЙСИЙН ХАРЬЦААГААР, 2010, 2020 ОН

Хот, хөдөө	2010			2020		
	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Хүйсийн харьцаа	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Хүйсийн харьцаа
Улсын дундаж	1 313 968	1 333 577	98.1	1 619 573	1 677 293	96.6
Хот	915 799	975 953	94.0	1 091 283	1 167 698	93.5
Хөдөө	448 124	414 809	108.0	528 290	509 595	103.7

Хүн амыг насны бүтцийн хувьд таллан хувааж байгаа зааг насыг “Голч нас” гэдэг. Өөрөөр хэлбэл, 2020 онд голч нас 27.9 болсон нь хүн амын тэн хагас нь 27.9-өөс доош, үлдсэн 50 хувь нь түүнээс дээш насныхан байна гэсэн үг юм. Сүүлийн 30 жилд хүн амын голч нас бараг 10 жилээр хойшилсон нь төрөлтийн түвшин буурснаас гадна хүн амын дундаж наслалт нэмэгдэж байгаатай холбоотой (Хүснэгт 2.7).

Хүн амын насны бүтцийн өөрчлөлтийг илүү харуулж чадах, эдийн засгийн тодорхой ач холбогдолтой үзүүлэлт болох хүн ам зүйн ачаалал нь хөдөлмөрийн насны 100 хүнд ногдох хүүхэд, хөгшдийн харьцаагаар илэрхийлдэг. Хүн амын төрөлтийн түвшин өндөр байснаас шалтгаалан 1989 онд хүн ам зүйн ачаалал их байжээ. Тэгвэл 2020 онд хүн ам зүйн ачаалал 55.3 болж 1989 оноос 29.6 пунктээр буурч, 2010 оноос 10.3 пунктээр өсжээ.

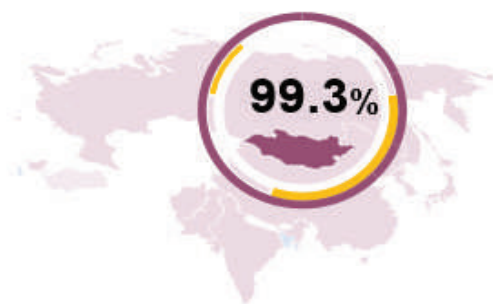
ХҮСНЭГТ 2.7. ХҮН АМЫН НАСНЫ БҮТЦИЙН ЗАРИМ ГОЛЛОХ ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД, 1989, 2000, 2010, 2020 ОН

Үзүүлэлтүүд	1989	2000	2010	2020
Голч нас (жилээр)	18.8	21.6	25.8	27.9
Хүн ам зүйн ачаалал	84.9	64.6	45.0	55.3
Үүнээс:				
Хүүхэд	77.4	58.9	39.6	48.9
Хөгшид	7.5	5.7	5.4	6.4
Хөгшрөлтийн индекс	9.7	9.7	13.6	13.1

УЛСЫН ХАРЬЯАЛАЛ, ҮНДЭС, УГСАА, ШАШИН

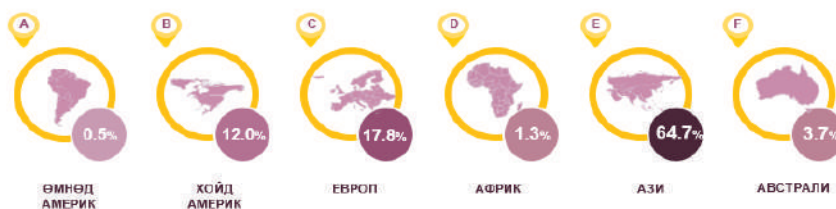
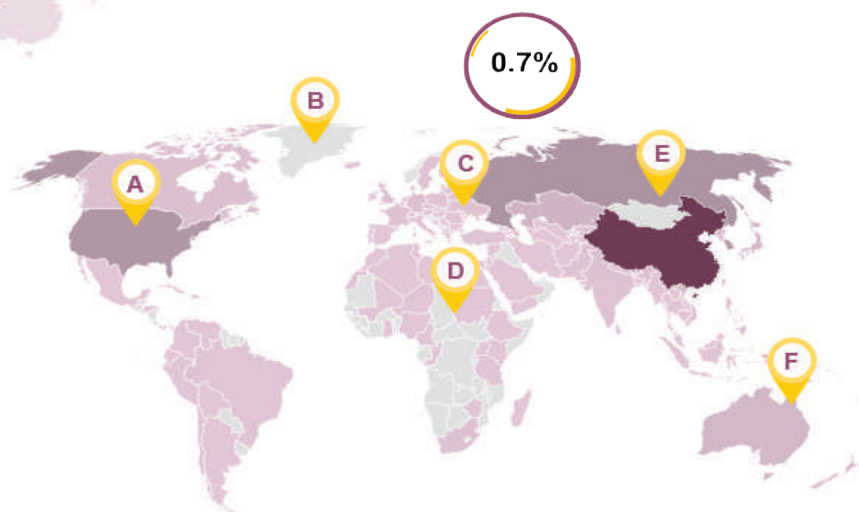
МОНГОЛД СУУГАА МОНГОЛ УЛСЫН ХАРЬЯАТ

3 174 565

МОНГОЛД СУУГАА ГАДААДЫН ХАРЬЯАТ

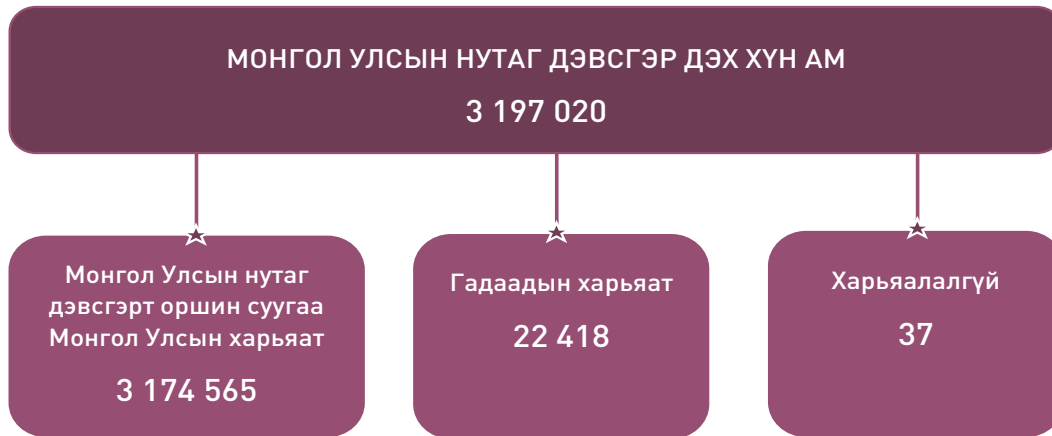
22 418

ХҮН АМЫН ИРГЭНИЙ ХАРЬАЛАЛ

Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт оршин суугаа хүн амын 99.3 хувь нь Монгол Улсын харьяат, 0.7 хувь нь гадаадын харьяат иргэн байна. Аль нэг улсын харьяалалгүй 37 хүн байна.

ЗУРАГ 3.1. ХҮН АМЫН ТОО, ИРГЭНИЙ ХАРЬААЛЛААР, 2020 ОН

Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт оршин суугаа хүн амын тоо³ 3 197.0 мянга боллоо.

Хүйсийн харьцаа (100 эмэгтэйд ногдох эрэгтэйн тоо) 2010-2020 оны хооронд Улаанбаатар хот болон Орхон, Ховд, Архангай аймагт 0.2-1.0 пунктийн өсөлттэй байгаа бол Дархан-Уул аймагт ямар нэгэн өөрчлөлтгүй бусад аймгуудад 0.5-30.6 пунктийн бууралттай байна (Хүснэгт 3.1).

ХҮСНЭГТ 3.1. МОНГОЛ УЛСЫН НУТАГ ДЭВСГЭРТ ОРШИН СУУГАА ХҮН АМЫН ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ХҮЙСЭЭР, ХҮЙСИЙН ХАРЬЦАА, 2010, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	2010			2020			Хүйсийн харьцаа	
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	2010	2020
БҮГД	2 647 545	1 313 968	1 333 577	3 197 020	1 576 930	1 620 090	98.5	97.3
Архангай	84 078	41 943	42 135	94 324	47 272	47 052	99.5	100.5
Баян-Өлгий	85 232	42 655	42 577	103 908	51 855	52 053	100.2	99.6
Баянхонгор	75 690	38 023	37 667	88 008	43 215	44 793	100.9	96.5
Булган	53 065	27 325	25 740	61 344	31 146	30 198	106.2	103.1
Говь-Алтай	53 223	26 602	26 621	57 479	28 649	28 830	99.9	99.4
Дорноговь	57 930	29 230	28 700	69 859	35 046	34 813	101.8	100.7
Дорнод	68 873	34 796	34 077	82 020	41 322	40 698	102.1	101.5
Дундговь	38 543	19 578	18 965	46 698	23 478	23 220	103.2	101.1
Завхан	64 924	32 544	32 380	72 307	36 032	36 275	100.5	99.3
Өвөрхангай	100 444	50 333	50 111	115 737	57 599	58 138	100.4	99.1
Өмнөговь	60 855	34 884	25 971	69 858	35 568	34 290	134.3	103.7
Сүхбаатар	51 091	26 059	25 032	62 884	31 603	31 281	104.1	101.0
Сэлэнгэ	95 804	48 756	47 048	107 755	54 706	53 049	103.6	103.1
Төв	83 838	43 751	40 087	92 409	47 447	44 962	109.1	105.5
Увс	72 906	36 829	36 077	82 941	41 625	41 316	102.1	100.7
Ховд	76 252	38 006	38 246	88 078	44 017	44 061	99.4	99.9
Хөвсгөл	114 331	56 899	57 432	134 318	66 604	67 714	99.1	98.4
Хэнтий	65 335	33 399	31 936	77 320	39 085	38 235	104.6	102.2
Дархан-Уул	90 642	44 556	46 086	102 171	50 234	51 937	96.7	96.7
Орхон	87 118	42 813	44 305	104 032	51 176	52 856	96.6	96.8
Говьсүмбэр	13 081	6 740	6 341	17 445	8 796	8 649	106.3	101.7
Улаанбаатар	1 154 290	558 247	596 043	1 466 125	710 455	755 670	93.7	94.0

3 Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт байнга (183 хоног буюу 6 сараас дээш хугацаагаар) оршин суугаа Монгол Улсын харьяат иргэд, гадаадын харьяат болон харьяалалгүй иргэдийг хэлнэ.

ХҮН АМЫН ҮНДЭС, УГСАА

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогоор Монгол Улсын харьяат иргэдийн үндэс, угсааны талаарх мэдээллийг нэлээн өргөжүүлэн судаллаа. Тооллогын үр дүнгийн танилцуулгад бүлэгт 100-аас цөөн хүн амтай үндэс, угсааны бүлгийг “Бусад” гэж нэгтгэсэн болно. Монгол Улсын харьяат суурин хүн амын 83.8 хувийг Халхууд эзэлж, өмнөх тооллогоос 1.4 пунктээр өссөн байна. Казахуудын нийт хүн амд эзлэх хувийн жин 3.8 хувь байгаа нь Халхдын дараа орж байна. Харин Дөрвөд, Баяд, Буриад угсаатнуудын нийт хүн амд эзлэх хувь 2010 оноос буурсан байна.

ХҮСНЭГТ 3.2. ХҮН АМЫН ТОО, ҮНДЭС, УГСАА, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Үндэс, угсаа	2010*		2020*	
	Хүний тоо	Дүнд эзлэх хувь	Хүний тоо	Дүнд эзлэх хувь
МОНГОЛ УЛСЫН ХАРЬЯАТ-БҮГД	2 631 117	100.0	3 174 565	100.0
Халх	2 168 141	82.4	2 659 985	83.8
Казах	101 526	3.9	120 999	3.8
Дөрвөд	72 403	2.8	83 719	2.6
Баяд	56 573	2.2	63 775	2.0
Буриад	45087	1.7	43 661	1.4
Захчин	32 845	1.2	37 407	1.2
Дарьганга	27 412	1.0	36 419	1.1
Урианхай	26 654	1.0	29 021	0.9
Дархад	21 558	0.8	24 549	0.8
Өөлд	15 520	0.6	14 666	0.5
Хотгойд	15 460	0.6	8 583	0.3
Торгууд	14 176	0.5	15 596	0.5
Хотон	11 304	0.4	12 057	0.4
Мянгад	6 592	0.3	8 125	0.2
Тува	5 169	0.2	2 354	0.1
Барга	2 989	0.1	2 832	0.1
Үзэмчин	2 577	0.1	2 308	0.1
Элжигэн	1 340	0.1	1 034	0.0
Сартуул	1 286	0.0	2 023	0.1
Хамниган	537	0.0	384	0.0
Цаатан(Духа)	282	0.0	208	0.0
Узбек (Чантуу)	260	0.0	202	0.0
Харчин	152	0.0	154	0.0
Цахар	132	0.0	11	0.0
Хошууд	-	-	382	0.0
Бусад	601	0.0	132	0.0
Бусад үндэстэн (Монголын харьяат гадаад)	541	0.0	3 979	0.1

Тайлбар: * Гадаадад оршин суугаа Монгол Улсын иргэдийн тоо ороогүй

Хотгойд, Тува, Цаатан (Духа), Хошуудын дунд 0-14 настай хүүхдийн эзлэх хувийн жин 60 хувиас өндөр байгаа нь тэдний дунд төрөлт өндөр байгаатай холбоотой юм. Харин Буриад, Дарьганга, Үзэмчин, Сартуул, Хамниган, Харчинуудын дунд 45, түүнээс дээш настай хүний эзлэх хувийн жин 25 хувиас илүү байгаа нь насжилтыг илэрхийлж байна.

ХҮСНЭГТ 3.3. ХҮН АМЫН ҮНДЭС, УГСАА, НАСНЫ БҮЛЭГ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Үндэс, угсаа	Бүгд	Насны бүлэг					
		0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55+
МОНГОЛ УЛСЫН ХАРЬААТ-БҮГД	100.0	32.2	13.8	17.1	14.2	11.0	11.7
Халх	100.0	32.4	13.6	17.1	14.3	11.0	11.6
Казах	100.0	35.9	17.1	16.7	12.2	9.1	9.0
Дөрвөд	100.0	29.8	14.5	17.8	14.1	11.9	11.9
Баяд	100.0	29.6	14.4	17.7	13.9	11.7	12.7
Буриад	100.0	27.4	11.8	17.4	14.4	12.0	17.0
Захчин	100.0	29.8	15.7	17.5	14.0	10.6	12.4
Дарьганга	100.0	22.9	12.1	19.5	16.6	13.2	15.7
Урианхай	100.0	29.1	14.6	17.7	13.8	11.7	13.1
Дархад	100.0	30.4	15.7	18.3	13.2	11.1	11.3
Өөлд	100.0	30.3	14.0	16.1	14.0	11.9	13.7
Хотгойд	100.0	71.5	13.4	4.5	3.8	3.3	3.5
Торгууд	100.0	28.6	12.9	17.9	14.7	11.3	14.6
Хотон	100.0	39.9	17.4	14.9	10.3	9.1	8.4
Мянгад	100.0	28.7	18.4	16.0	15.5	10.7	10.7
Тува	100.0	65.6	13.4	7.1	4.7	4.3	4.9
Барга	100.0	29.3	8.5	23.9	13.8	10.3	14.2
Үзэмчин	100.0	27.4	11.8	20.2	11.8	12.2	16.6
Элжигэн	100.0	31.5	16.9	12.9	14.8	13.1	10.8
Сартуул	100.0	19.8	14.1	18.0	18.2	13.8	16.1
Хамниган	100.0	18.7	17.7	18.8	14.6	13.0	17.2
Цаатан (Духа)	100.0	75.0	14.4	1.5	1.9	4.3	2.9
Узбек (Чантуу)	100.0	25.7	17.3	21.3	15.4	8.4	11.9
Харчин	100.0	46.8	13.6	3.9	7.8	7.8	20.1
Хошууд	100.0	71.5	14.6	3.7	3.9	3.4	2.9
Бусад	100.0	23.1	9.1	14.0	17.4	14.7	21.7
Бусад үндэстэн (Монголын харьяат гадаад)	100.0	20.2	16.1	21.7	15.2	12.4	14.4

Байршлын хувьд Халхууд бүх аймаг, нийслэлд оршин сууж байна. Тухайн аймгийн нийт хүн амд эзлэх хувиар Баян-Өлгий (0.9 хувь), Увс (13.6 хувь), Ховд (28.1 хувь) аймагт бага байна. Харин Баянхонгор, Говь-Алтай, Дундговь, Завхан, Өвөрхангай аймгуудад нийт хүн амын 99-өөс дээш хувь нь Халхууд байна. Олон угсаатны өлгий нутаг Ховд аймгийн нийт хүн амын дотор Халх 28.1 хувь, Захчин 25.3 хувь, Казах 11.2 хувь, Урианхай 8.3 хувь, Торгууд 7.4 хувь, Дөрвөд 6.5 хувь, Өөлд 6.1 хувь, Мянгад 5.3 хувь байгаа нь бусад аймгаас онцлог юм. Бүс нутгаар үзэхэд Баруун бүсийн нийт хүн амын дотор Халх 41.0 хувь, Казах 25.8 хувь, Дөрвөд 10.4 хувь, Баяд 7.1 хувь, Захчин 5.6 хувийг эзэлж байна. Казахуудын 77.7 хувь нь Баян-Өлгий аймагт, Дөрвөдүүдийн 41.8 хувь, Баядуудын 44.3 хувь, Хотон 47.9 хувь, Элжигэн 86.7 хувь нь Увс аймагт оршин сууж байна.

Харин Хангайн бүсийн нийт хүн амын дотор Халх 91.8 хувь, Дархад 3.5 хувь, Хотгойд 1.3 хувийг эзэлж байгаа бөгөөд Хотгойдуудын 85.4 хувь, Дархаддуудын 81.2 хувь нь Хөвсгөл аймагт оршин сууж байна. Төвийн бүсийн нийт хүн амын дотор Халх 91.6 хувь, Баяд 1.9 хувь, Дөрвөд 1.8 хувийг эзэлж байна. Зүүн бүсийн нийт хүн амын дотор Халх 73.8 хувь, Дарьганга 12.1 хувь, Буриад 10.2 хувийг эзэлж байна. Дарьгангачуудын 67.2 хувь, Үзэмчингүүдийн 7.0 хувь Сүхбаатар аймагт оршин сууж байна. Мөн Дорнод аймгийн нийт хүн амын 2.3 хувь Барга, 2.1 хувь Үзэмчингүүд байгаа нь эдгээр угсаатны хамгийн олноороо оршин суудаг аймаг бөгөөд тухайн угсаатны бүлгийн 67.3 ба 73.7 хувийг тус тус төлөөлж байна. /Хавсралт В-ийн Хүснэгт 3.6-аас харна уу./

Нийт хүн амд өндөр хувийн жин эзлэх угсаатны бүлэгт Халх, Казах, Дөрвөд, Баяд, Буриаддууд орж байна.

ЗУРАГ 3.2. ХҮН АМ, ҮНДЭС, УГСАА, ХУВИАР, 2020 ОН

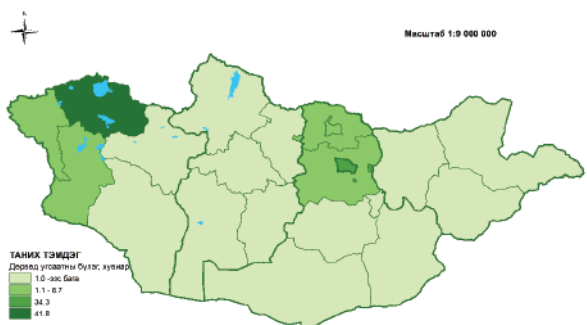

ЗУРАГ 3.3. КАЗАХ УГСААТНЫ БҮЛГИЙН ТАРХАЛТ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН

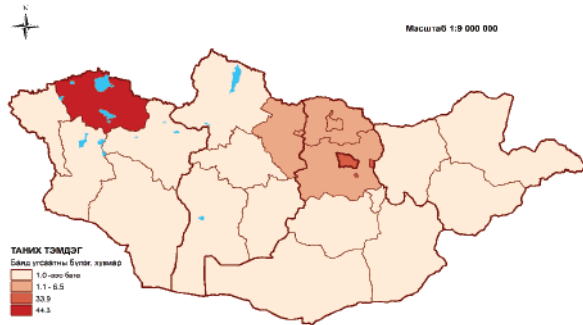
Казахууд Баян-Өлгий, Ховд, Сэлэнгэ, Төв, Хэнтий аймгууд болон Улаанбаатар хотод ихэвчлэн оршин сууж байна.

ЗУРАГ 3.4. ДӨРВӨД УГСААТНЫ БҮЛГИЙН ТАРХАЛТ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН

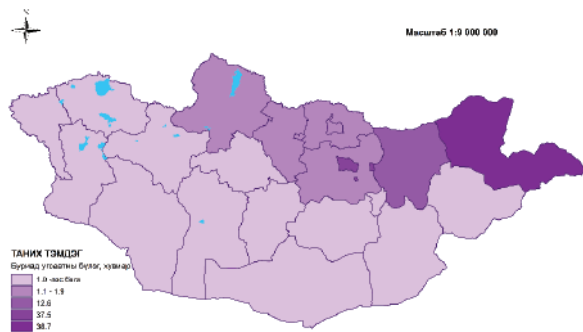
Дөрвөд угсаатнууд 41.8 хувь нь Увс аймагт, 34.3 хувь нь Улаанбаатар хотод оршин сууж байгаа бөгөөд бүх аймагт тархан суурьшсан байна.

ЗУРАГ 3.5. БАЯД УГСААТНЫ БҮЛГИЙН ТАРХАЛТ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН

Баядуудын 44.3 хувь нь Увс аймагт, 33.9 хувь нь Улаанбаатар хотод оршин сууж байгаагаас гадна Орхон, Булган, Сэлэнгэ, Төв, Дархан-Уул аймгуудаар суурьшсан байна.

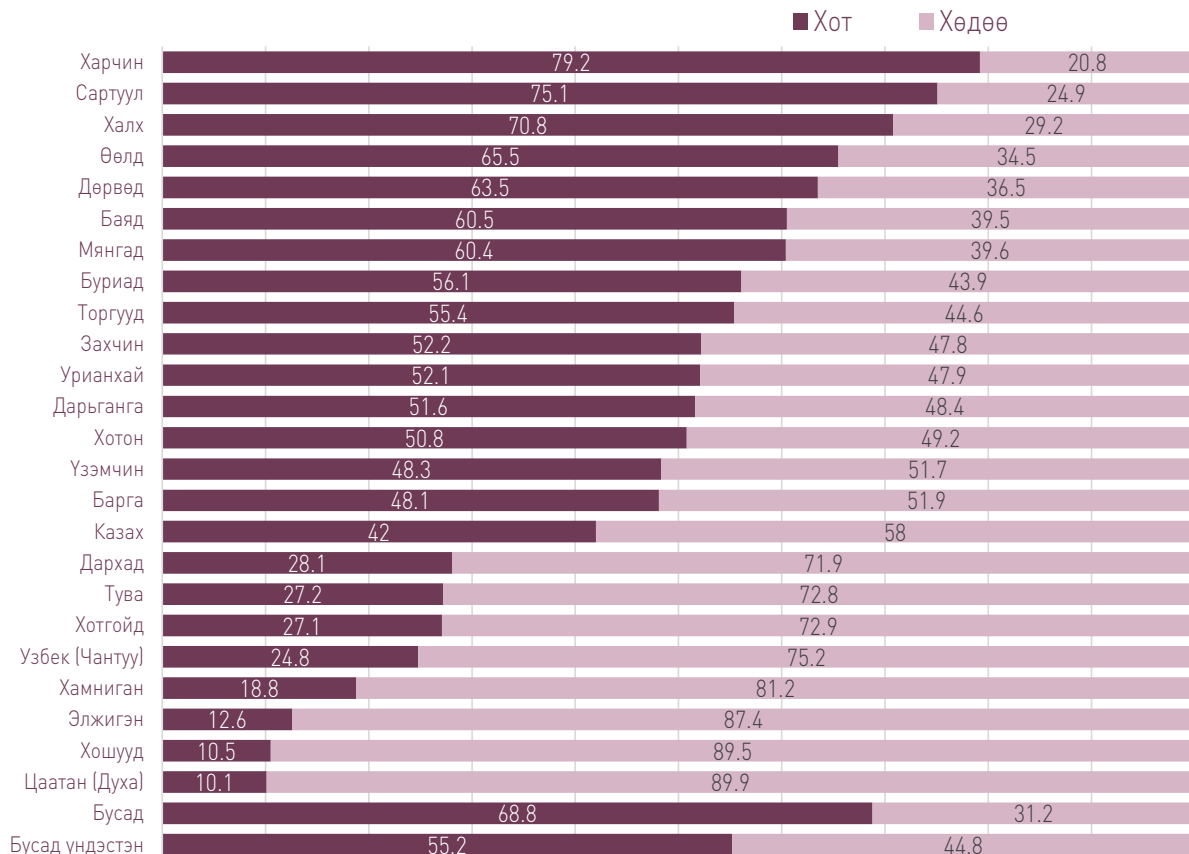
ЗУРАГ 3.6. БУРИАД УГСААТНЫ БҮЛГИЙН ТАРХАЛТ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН

Буриаддуудын 38.7 хувь нь Дорнод, 37.5 хувь нь Улаанбаатар, 12.6 хувь нь Хэнтий аймагт оршин сууж байна. Мөн Буриаддууд Монгол орны хойд хэсгийн аймгууд болох Хөвсгөл, Сэлэнгэ, Орхон, Дархан-Уул, Хэнтий, Дорнод аймгуудаар ихээхэн суурьшсан байна.

Дархад, Тува, Хотгойд, Узбек (Чантуу), Хамниган, Элжигэн, Хошууд, Цаатан (Духа) угсаатны бүлэгт хамаарах иргэд гол төлөв хөдөө суурьшиж байгааг дараах зургаас харж болно.

ЗУРАГ 3.7. ХҮН АМ, ҮНДЭС, УГСАА, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

ХҮСНЭГТ 3.4. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ҮНДЭС, УГСАА, БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИН, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Үндэс, угсаа	10, түүнээс дээш насны хүн ам	Боловсролын түвшин						Боловсролгүй
		Дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техник мэргэжлийн дунд	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	
МОНГОЛ УЛСЫН ХАРЬАТ-БҮГД	100.0	26.5	4.7	3.9	29.2	17.1	13.7	4.9
Халх	100.0	27.1	4.7	3.8	29.8	16.6	13.2	4.8
Казах	100.0	21.2	3.2	4.2	22.3	21.7	20.4	7.0
Дөрвөд	100.0	24.7	4.7	4.6	28.6	18.3	13.9	5.2
Баяд	100.0	26.9	4.6	3.9	27.0	17.7	14.7	5.2
Буриад	100.0	28.1	5.8	4.0	29.5	18.2	10.6	3.8
Захчин	100.0	24.5	4.8	3.6	29.5	18.6	13.9	5.1
Дарьганга	100.0	24.7	6.1	6.4	24.6	20.7	12.9	4.6
Урианхай	100.0	19.9	4.1	4.3	29.6	21.1	15.7	5.3
Дархад	100.0	14.3	2.5	2.4	24.5	22.8	25.3	8.2
Өөлд	100.0	32.0	5.5	3.5	27.8	14.7	12.3	4.2
Хотгойд	100.0	7.9	2.0	2.2	12.0	20.0	38.8	17.1
Торгууд	100.0	28.9	6.3	3.9	29.9	14.9	12.0	4.1
Хотон	100.0	12.9	2.7	7.5	21.2	23.8	23.2	8.7
Мянгад	100.0	23.4	4.8	4.5	29.9	20.1	12.3	5.0
Тува	100.0	11.5	2.9	7.2	15.8	22.2	30.1	10.3
Барга	100.0	20.8	5.7	6.4	26.6	21.8	13.1	5.6
Үзэмчин	100.0	18.7	4.3	7.0	25.1	24.2	15.6	5.1
Элжигэн	100.0	19.6	3.8	6.5	25.7	18.8	15.5	10.1
Сартуул	100.0	24.2	5.8	5.4	30.2	17.1	12.7	4.6
Хамниган	100.0	12.9	2.6	3.7	28.0	27.7	20.3	4.8
Цаатан (Духа)	100.0	4.9	2.0	0.0	17.6	19.6	30.4	25.5
Узбек (Чантуу)	100.0	14.3	1.7	2.3	27.4	21.7	22.3	10.3
Харчин	100.0	27.8	3.5	2.6	19.1	15.7	20.9	10.4
Хошууд	100.0	3.9	3.0	2.0	13.3	23.6	39.4	14.8
Бусад	100.0	31.8	5.3	2.3	28.8	15.2	12.1	4.5
Бусад үндэстэн (Монголын харьяат гадаад)	100.0	17.8	3.3	4.2	27.0	20.6	20.1	7.0

Баяд, Халх, Харчин, Буриад, Торгууд, Өөлд болон бусад угсаатнуудын боловсролын түвшин улсын дунджаас 0.4-5.5 пунктээр их байгаа бол бусад угсаатнуудын хувьд улсын дунджаас 1.8-22.6 пунктээр бага байгааг дээд боловсрол эзэмшсэн хүн амын эзлэх хувийн жингээс харж болно.

ХҮСНЭГТ 3.5. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ҮНДЭС, УГСАА, ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Үндэс, угсаа	Хөдөлмөр эрхэлдэг хүн ам	Байнгын ажиллагч	Түр ажиллагч	Тохиолдлын ажиллагч	Дагалдан, мэргэшиж буй дадлагажигч	Гүйцэтгэх гэрээлэгч
МОНГОЛ УЛСЫН ХАРЬАТ-БҮГД	100.0	60.3	5.3	1.0	0.0	0.5
Халх	100.0	61.5	5.5	1.0	0.0	0.5
Казах	100.0	49.3	2.7	0.9	0.0	0.2
Дөрвөд	100.0	57.9	5.4	0.8	0.0	0.5
Баяд	100.0	53.8	4.9	0.6	0.0	0.4
Буриад	100.0	60.5	6.0	1.0	0.0	0.5
Захчин	100.0	57.6	4.5	0.8	0.0	0.3
Дарьганга	100.0	52.5	3.9	0.4	0.0	0.4
Урианхай	100.0	53.6	4.0	1.1	0.0	0.4
Дархад	100.0	33.2	2.7	0.6	0.0	0.3
Өөлд	100.0	62.6	5.5	0.7	0.0	0.5
Хотгойд	100.0	34.5	4.4	0.5	0.0	0.1
Торгууд	100.0	66.4	5.4	0.8	0.0	0.4
Хотон	100.0	39.7	4.0	0.8	0.0	0.5
Мянгад	100.0	57.5	5.4	0.7	0.0	0.5
Тува	100.0	42.9	6.5	0.7	0.0	0.5
Барга	100.0	54.1	4.5	1.1	0.1	0.5
Үзэмчин	100.0	58.9	3.6	0.7	0.0	1.1
Элжигэн	100.0	33.6	4.0	0.0	0.0	0.0
Сартуул	100.0	60.3	6.3	1.2	0.0	0.5
Хамниган	100.0	39.6	2.8	0.0	0.0	0.0
Цаатан (Духа)	100.0	28.6	0.0	7.1	0.0	0.0
Узбек (Чантуу)	100.0	33.3	4.2	1.4	0.0	0.0
Харчин	100.0	71.4	14.3	0.0	0.0	0.0
Хошууд	100.0	22.0	6.0	2.0	0.0	0.0
Бусад	100.0	55.8	1.9	0.0	0.0	1.9
Бусад үндэстэн (Монголын харьяат гадаад)	100.0	46.6	4.1	0.5	0.0	0.4

ХҮСНЭГТ 3.5.1 АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ҮНДЭС, УГСАА, ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН /ҮРГЭЛЖЛЭЛ/

Үндэс, угсаа	ААНБ-ын ажил олгогч	Зах зээлд чиглэсэн өрхийн ААН-ийн ажил олгогч	ААНБ-ын үйл ажиллагаа эрхлэгч	Өрхийн ААН-ийн үйл ажиллагаа эрхлэгч	Хувь нэмэр оруулагч гэр бүлийн гишүүн
МОНГОЛ УЛСЫН ХАРЬАТ-БҮГД	0.4	0.2	0.3	26.1	5.9
Халх	0.5	0.2	0.3	25.2	5.3
Казах	0.2	0.1	0.2	33.6	12.8
Дөрвөд	0.3	0.2	0.2	27.9	6.8
Баяд	0.4	0.2	0.2	31.7	7.8
Буриад	0.4	0.2	0.3	27.5	3.6
Захчин	0.2	0.1	0.6	30.1	5.8
Дарьганга	0.3	0.2	0.2	27.9	14.2
Урианхай	0.2	0.2	0.3	32.0	8.2
Дархад	0.1	0.1	0.1	40.2	22.7
Өөлд	0.5	0.1	0.2	22.2	7.7
Хотгойд	0.2	0.2	0.0	38.2	21.9
Торгууд	0.4	0.2	0.2	20.6	5.6
Хотон	0.1	0.1	0.2	43.2	11.4
Мянгад	0.2	0.2	0.3	30.2	5.0
Тува	0.0	0.0	0.0	38.3	11.1
Барга	0.4	0.1	0.4	30.9	7.9
Үзэмчин	0.3	0.4	0.1	29.4	5.5
Элжигэн	0.2	0.0	0.0	43.6	18.6
Сартуул	0.2	0.4	0.0	27.8	3.3
Хамниган	0.0	0.7	0.7	54.8	1.4
Цаатан (Духа)	0.0	0.0	0.0	50.0	14.3
Узбек (Чантуу)	1.4	1.4	0.0	54.2	4.1
Харчин	0.0	0.0	0.0	14.3	0.0
Хошууд	0.0	0.0	2.0	56.0	12.0
Бусад	0.0	0.0	0.0	34.6	5.8
Бусад үндэстэн (Монголын харьяат гадаад)	0.5	0.1	0.1	42.0	5.7

Үндэс, угсааг, хөдөлмөр эрхлэлтийн байдлаар ангилж үзвэл Хошууд, Цаатан (Духа), Дархад, Элжигэн, Узбек (Чантуу), Хотгойдуудын дунд цалин хөлстэй хөдөлмөр эрхлэлт (байнгын ажиллагч, түр ажиллагч, тохиолдлын ажиллагч, дагалдан мэргэшиж буй дадлагажигч, гүйцэтгэх гэрээлэгч) нийт хүн амын 40-өөс бага хувь байгаа бол харин өрхийн аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагаа эрхлэгч болон өрхийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд цалин хөлсгүй оролцогч харьцангуй өндөр байна. Дурдсан угсаатнууд голдуу хөдөө амьдарч байгаатай холбоотойгоор тэдний дийлэнх нь хөдөө аж ахуйн салбарт хөдөлмөр эрхэлж байна./Хавсралт В-ийн Хүснэгт 3.7-оос харна уу./

ГАДААДЫН ХАРЬАТ ИРГЭД

Монгол Улсад 6, түүнээс дээш сарын хугацаагаар оршин сууж байгаа гадаадын иргэдийн тоо 22 418 болж 2010 оноос 37.4 хувь буюу 6 098 хүнээр өсжээ. Харин харьяалалгүй иргэдийн тоо 37 болж 2010 оноос 71 хүнээр буурчээ. Гадаадын харьяат иргэдийн дотор Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улс (БНХАУ) болон Оросын Холбооны Улс (ОХУ)-ын иргэд нийт гадаад иргэдийн 53.3 хувийг эзэлж байна. 2010 оны тооллогын дүнтэй харьцуулахад Монголд байнга оршин суугаа БНХАУ-ын иргэдийн эзлэх хувь 11.3 пунктээр, ОХУ-ын иргэдийн эзлэх хувь 3.4 пунктээр тус тус буурсан бол Америкийн Нэгдсэн Улсын иргэдийн эзлэх хувь 6.6 пунктээр өссөн байна.

ХҮСНЭГТ 3.6. МОНГОЛ УЛСАД ОРШИН СУУГАА ГАДААДЫН ХАРЬАТ ИРГЭД, УЛСААР, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Улсын нэр	2010	2020
БҮГД	100.0	100.0
Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улс	53.0	41.7
Оросын Холбооны Улс	15.0	11.6
Бүгд Найрамдах Солонгос Улс	10.0	9.9
Америкийн Нэгдсэн Улс	4.0	10.6
Бусад	18.0	26.2

Гадаадын харьяат иргэдийн 77.9 хувь нь нийслэлд, 5.6 хувь нь Өмнөговь, 3.5 хувь нь Дорнод, 2.8 хувь нь Баян-Өлгий, 2.3 хувь нь Орхон аймгуудад амьдарч байна. Гадаадын харьяат иргэдийн эзлэх хувийн жин 2010 оноос Улаанбаатар хотод 21.2 пунктээр, Баян-Өлгий аймагт 2.4 пунктээр тус тус өсжээ. Харин Өмнөговь аймагт байнга амьдарч байсан гадаад иргэдийн эзлэх хувь 18.4 пунктээр буурсан бөгөөд хүйсийн харьцаа (100 эмэгтэйд ногдох эрэгтэйн тоо) 2010 онд 134.3 байсан бол 2020 онд 103.7 болж харьцангуй тэнцвэртэй байна. Мөн бусад аймагтай харьцуулахад Өмнөговь, Дорнод, Баян-Өлгий аймгуудад гадаадын иргэд ихээр суурьшиж байгаа нь БНХАУ, Казахстан улстай хиллэдэгтэй холбоотой байж болох талтай (Хүснэгт 3.7).

ХҮСНЭГТ 3.7. МОНГОЛ УЛСАД ОРШИН СУУГАА ГАДААДЫН ХАРЬАТ ИРГЭДИЙН ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	2010		2020	
	Хүний тоо	Дүнд эзлэх хувь	Хүний тоо	Дүнд эзлэх хувь
БҮГД	16 320	100.0	22 418	100.0
Архангай	21	0.1	70	0.3
Баян-Өлгий	71	0.4	627	2.8
Баянхонгор	43	0.3	15	0.1
Булган	42	0.3	47	0.2
Говь-Алтай	8	0.0	67	0.3
Дорноговь	319	1.9	221	1.0
Дорнод	284	1.7	792	3.5
Дундговь	28	0.2	23	0.1
Завхан	45	0.3	31	0.1
Өвөрхангай	21	0.1	18	0.1
Өмнөговь	3 913	24.0	1 265	5.6
Сүхбаатар	156	1.0	92	0.4
Сэлэнгэ	323	2.0	197	0.9
Төв	183	1.1	126	0.6
Увс	32	0.2	183	0.8
Ховд	191	1.2	121	0.5
Хөвсгөл	41	0.2	155	0.7
Хэнтий	240	1.5	81	0.4
Дархан-Уул	255	1.6	293	1.3
Орхон	807	4.9	509	2.3
Говьсүмбэр	43	0.3	29	0.1
Улаанбаатар	9 254	56.7	17 456	77.9

ХҮСНЭГТ 3.8. МОНГОЛ УЛСЫН СУУРИН ХҮН АМ, ГАДААДЫН ХАРЬААТ ИРГЭДИЙН НАС, ХҮЙСИЙН БҮТЭЦ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Насны бүлэг	2010				2020				Хүйсийн харьцаа	
	Суурин хүн амын насны бүтэц	Гадаадын харьяат иргэд			Суурин хүн амын насны бүтэц	Гадаадын харьяат иргэд			2010	2020
		Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй		Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй		
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	284.3	165.9
0-14	28.0	7.9	5.6	14.4	32.1	17.8	14.5	23.2	110.1	103.8
15-24	20.8	12.3	10.5	17.3	13.8	12.4	9.0	18.2	173.1	81.6
25-34	17.8	21.8	22.4	20.3	17.1	16.5	16.3	16.8	313.5	161.4
35-44	14.4	28.3	31.8	18.5	14.2	19.6	21.9	15.7	487.9	231.7
45-54	10.6	20.0	21.2	16.6	11.1	19.0	22.6	13.1	362.8	285.4
55+	8.4	9.7	8.5	12.9	11.7	14.7	15.7	13.0	188.7	200.5

Гадаадын харьяат иргэдийг боловсролын түвшнээр авч үзвэл 57.4 хувь нь дээд боловсролтой бөгөөд 2010 оноос 21.3 пунктээр өсжээ. Харин бүрэн дунд, түүнээс доош боловсролтой хүн амын эзлэх хувь 23.9 пунктээр буурчээ.

ЗУРАГ 3.8. ЗУРГАА, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ГАДААДЫН ХАРЬААТ ИРГЭДИЙН БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИН, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Гадаадын харьяат иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбараар ангилбал 74.9 хувь нь үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа⁴ болон бөөний, жижиглэн худалдаа, машин, мотоциклийн засвар үйлчилгээний салбарт, 2.8 хувь нь боловсролын салбарт, 12.2 хувь

4 Гишүүнчлэл бүхий байгууллагын үйл ажиллагаа, компьютер, өрхийн болон хувийн хэрэглээний барааны засвар, үйлчилгээ, хувийн хэрэглээний төрөл бүрийн бусад үйлчилгээ

нь уул уурхай, олборлолтын салбарт ажиллаж байна. Мөн өмнөх тооллогын дүнтэй харьцуулахад бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин мотоциклийн засвар, үйлчилгээний салбарт ажиллагч 10.9 пунктээр өсжээ (Зураг 3.9).

ЗУРАГ 3.9. ГАДААДЫН ХАРЬААТ ИРГЭДИЙН ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАР, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

ШАШИН

Монгол Улсын Төр, сүм хийдийн харилцааны тухай хуулийн “Иргэний шашин шүтэх, эс шүтэх эрх чөлөө” гэсэн 3 дугаар бүлгийн 1 дэх хэсэгт “Аливаа шашныг шүтэх, эс шүтэх нь тухайн хүний итгэл үнэмшлийн хэрэг байна” гэж заасан. Хүн ам, орон сууцны тооллогод “Та шашин шүтдэг үү, шүтдэг бол ямар шашин шүтдэг вэ?” гэсэн асуултыг анх удаагаа 2010 оны тооллогоор асууж байсан бөгөөд ээлжит тооллогод хүн амын 10 хувийн түүвэрт сонгогдсон 15, түүнээс дээш насны хүн амаас асуусан болно. Шашин шүтдэг хүмүүсийг хүйсээр авч үзвэл эмэгтэйчүүд эрэгтэйчүүдээс 5.2 пунктээр илүү шашин шүтдэг байна.

ХҮСНЭГТ 3.9. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ШАШИН ШҮТЛЭГИЙН БАЙДАЛ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Шашин шүтлэгийн байдал	2010			2020		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Шүтдэггүй	38.6	42.9	34.4	40.6	43.3	38.1
Шүтдэг	61.4	57.1	65.6	59.4	56.7	61.9

Шашин шүтдэг хүмүүсийн 87.1 хувь нь Буддын шашинтан болох нь тооллогын дүнгээс харагдаж байна. Мөн 2010 онтой харьцуулахад нийт хүн амд эзлэх хувь Христ болон Бөөгийн шашинтан буурсан нь бусад шашны урсгал дэлгэрсэнтэй холбоотой байж болох юм.

ХҮСНЭГТ 3.10. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ШАШИН ШҮТДЭГ ХҮН АМ, ШАШНЫ ТӨРӨЛ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Шашны төрөл	2010			2020		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Будда	86.2	86.5	86.1	87.1	87.0	87.1
Христ	3.5	2.8	4.1	2.2	1.7	2.6
Ислам	4.9	5.4	4.6	5.4	6.0	5.0
Бөө	4.7	4.7	4.7	4.2	4.2	4.3
Бусад	0.7	0.6	0.5	1.1	1.1	1.0

Шашин шүтдэг нийт хүн амыг насны бүлгээр авч үзвэл нас ахих тусам Буддын шашин шүтэгч байхад Бөөгийн шашинтан нас ахих тусам буурч байна.

ХҮСНЭГТ 3.11. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ШАШИН ШҮТДЭГ ХҮН АМ, НАСНЫ БҮЛЭГ, ШАШНЫ ТӨРӨЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Насны бүлэг	Шашин шүтдэг	Будда	Христ	Ислам	Бөө	Бусад
БҮГД	100.0	87.1	2.2	5.4	4.2	1.1
15-19	100.0	81.4	3.2	9.2	4.9	1.3
20-29	100.0	83.4	2.1	7.8	5.5	1.2
30-39	100.0	86.3	2.2	5.1	5.1	1.3
40-49	100.0	88.4	2.0	4.6	4.0	1.0
50-59	100.0	89.3	2.3	4.1	3.5	0.8
60-69	100.0	91.1	2.1	3.5	2.6	0.7
70+	100.0	91.8	2.1	3.7	1.7	0.7

Казах, Узбек (Чантуу), Хошууд угсаатнуудад шашин шүтдэггүй иргэд 16 хүртэлх хувийг эзэлж байгаа нь бусад угсаатны бүлэгтэй харьцуулахад бага байна. Казахуудын 81.9 хувь, Узбек (Чантуу)-уудын 88.9 хувь нь Исламын шашин шүтдэг бол Хошуудын 89.3 хувь нь Будда шүтдэг байна. Монгол Улсын Ислам шашинтны 95 хувийг Казахууд эзэлж байна. Мөн Буриадуудын 10.0 хувь, Дархаддуудын 13.8 хувь, Тувачуудын 27.0 хувь, Хамниганчуудын 11.8 хувь, Цаатангуудын 60.5 хувь нь Бөө мөргөл шүтдэг нь бусад угсаатны бүлгээс ялгаатай байна.

ХҮСНЭГТ 3.12. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ШАШИН ШҮТДЭГ ХҮН АМ, ШАШНЫ ТӨРӨЛ, НАСНЫ БҮЛЭГ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

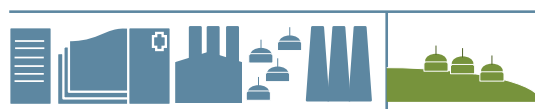
Насны бүлэг	Шашин шүтдэг	Будда	Христ	Ислам	Бөө	Бусад
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
15-19	7.9	7.4	11.5	13.4	9.3	9.9
20-29	17.7	17.0	16.9	25.5	22.9	19.5
30-39	22.5	22.4	21.9	21.4	27.3	27.5
40-49	20.7	21.0	18.6	17.6	19.2	19.9
50-59	16.6	17.0	17.1	12.5	13.5	13.4
60-69	9.4	9.8	9.1	6.1	5.7	6.4
70+	5.2	5.4	4.9	3.5	2.1	3.4

ХҮСНЭГТ 3.13. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ШАШИН ШҮТЛЭГ, ҮНДЭС, УГСАА, ШАШНЫ ТӨРӨЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

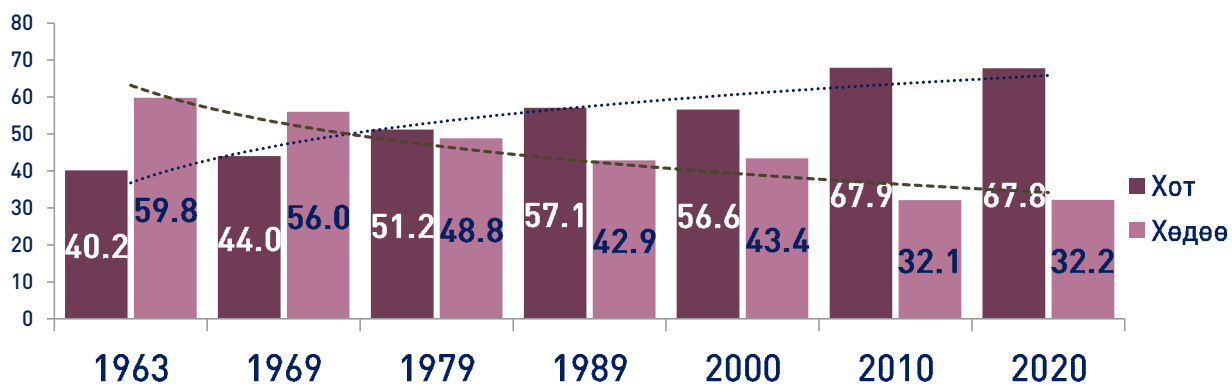
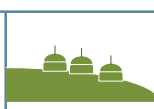
Үндэс, угсаа	15, түүнээс дээш насны хүн ам-Бүгд	Шүтдэггүй	Шүтдэг	Шашин шүтдэг					
				Бүгд	Будда	Христ	Ислам	Бөө	Бусад
БҮГД	100.0	40.6	59.4	100.0	87.1	2.2	5.4	4.2	1.1
МОНГОЛЫН ХАРЬЯАТ-БҮГД	100.0	40.5	59.5	100.0	87.1	2.2	5.4	4.2	1.1
Халх	100.0	41.3	58.7	100.0	92.7	2.3	0.1	4.0	0.9
Казах	100.0	15.3	84.7	100.0	1.3	0.3	96.7	0.1	1.6
Дөрвөд	100.0	42.3	57.7	100.0	92.8	2.0	0.2	2.9	2.1
Баяд	100.0	40.7	59.3	100.0	93.3	1.5	0.2	2.9	2.1
Буриад	100.0	49.2	50.8	100.0	74.5	3.5	0.1	19.8	2.1
Захчин	100.0	46.0	54.0	100.0	93.2	3.1	0.1	2.3	1.3
Дарьганга	100.0	34.5	65.5	100.0	96.6	0.8	-	2.1	0.5
Урианхай	100.0	41.3	58.7	100.0	89.9	2.9	0.5	3.9	2.8
Дархад	100.0	61.2	38.8	100.0	62.2	1.5	-	35.6	0.7
Өөлд	100.0	40.0	60.0	100.0	91.2	2.6	-	5.4	0.8
Хотгойд	100.0	26.7	73.3	100.0	96.3	0.6	-	3.0	0.1
Торгууд	100.0	36.8	63.2	100.0	92.8	2.4	0.6	3.2	1.0
Хотон	100.0	36.7	63.3	100.0	40.9	4.7	42.5	1.7	10.2
Мянгад	100.0	47.8	52.2	100.0	93.1	1.1	-	2.9	2.9
Тува	100.0	48.8	51.2	100.0	44.6	1.2	-	52.6	1.6
Барга	100.0	58.6	41.4	100.0	94.7	1.3	-	2.7	1.3
Үзэмчин	100.0	51.2	48.8	100.0	98.1	-	-	1.0	0.9
Элжигэн	100.0	40.7	59.3	100.0	87.7	-	-	12.0	0.3
Сартуул	100.0	31.0	69.0	100.0	78.7	2.5	8.8	7.5	2.5
Хамниган	100.0	29.4	70.6	100.0	83.3	-	-	16.7	-
Цаатан (Духа)	100.0	31.6	68.4	100.0	11.5	-	-	88.5	-
Узбек (Чантуу)	100.0	11.1	88.9	100.0	-	-	100.0	-	-
Харчин	100.0	50.0	50.0	100.0	100.0	-	-	-	-
Хошууд	100.0	10.7	89.3	100.0	100.0	-	-	-	-
Бусад	100.0	32.4	67.6	100.0	78.3	-	13.0	8.7	-
Бусад үндэстэн (Монголын харьяат гадаад)	100.0	87.5	12.5	100.0	50.0	-	50.0	-	-
Гадаад	100.0	46.2	53.8	100.0	44.4	30.2	11.1	1.6	12.7

ХҮН АМЫН СУУРЬШИЛ, ХОТЖИЛТ

ХОТ, СУУРИНД
АМЬДАРДАГ
ХҮН АМ **68%**

32% ХӨДӨӨ
АМЬДАРДАГ
ХҮН АМ

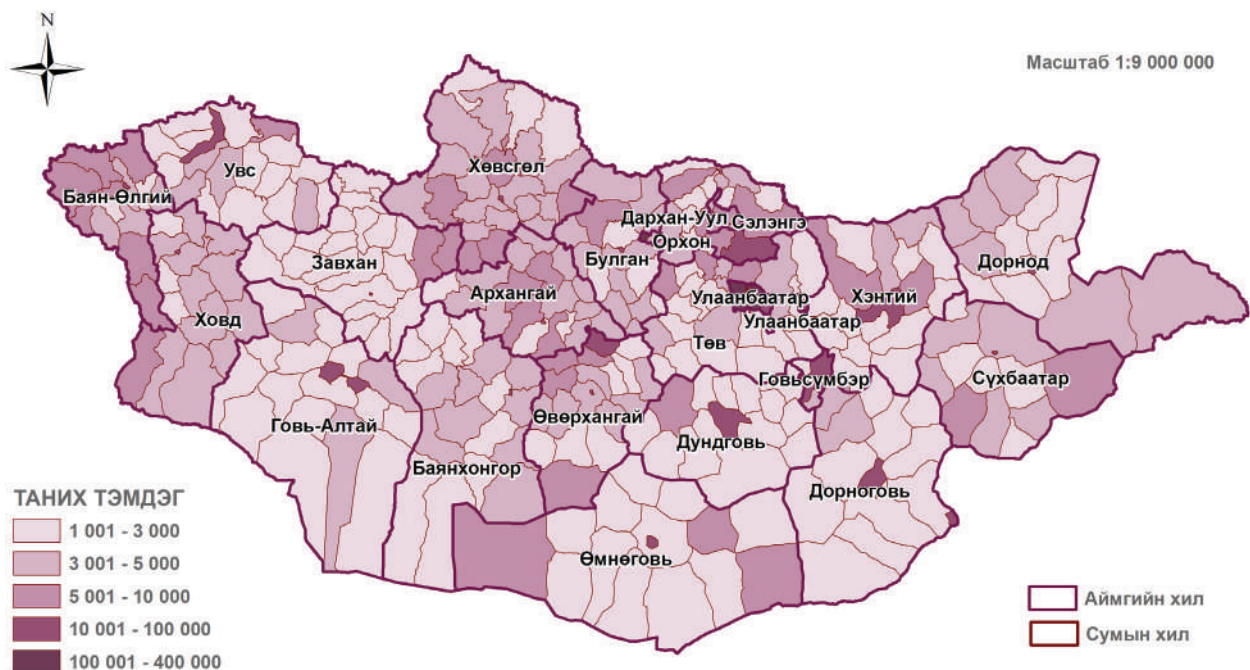

ХҮН АМЫН СУУРЬШИЛ

Аймаг, нийслэлийн нутаг дэвсгэрийн хэмжээ харилцан адилгүйн зэрэгцээ газарзүйн хэд хэдэн бүсэд оршдог, байгалийн баялаг улс орны нутаг дэвсгэрт жигд бус тархсан, уур амьсгал газарзүйн бүсүүдэд ялгаатай, эрс тэс байдаг зэргээс хамааран аймаг, нийслэлийн хүн амын суурьшил нягтрал, хөгжлийн түвшин өөр өөр байгаа нь зүй ёсны асуудал билээ. Хүн амын суурьшлиг хот, хөдөө, бүс нутгаар тодорхойлох нь тухайн нутаг дэвсгэрийн нийгэм, эдийн засгийн хөгжлийг гүнзгийрүүлэн судалж, бүс нутгийн болон орон нутгийн онцлогт тохирсон бодлого боловсруулах үндэс болно.

Хүн амын суурьшлын ерөнхий дүр төрх өмнөх тооллогоос бага зэрэг өөрчлөгдсөн байна. Энэ нь төв суурин газар луу чиглэсэн шилжих хөдөлгөөн ялангуяа Баруун бүсээс Төвийн бүс, нийслэлд олон мянган хүн шилжсэн нь бүс нутгийн хүн ам сийрэгжихэд нөлөөлжээ (Зураг 4.1).

ЗУРАГ 4.1. ХҮН АМЫН ТОО, СУМААР, 2020 ОН

Хүн амын суурьшлиг бүсээр⁵ ангилж үзэхэд нийт хүн амын 45.9 хувь нь Улаанбаатар хотод, 18.7 хувь нь Хангайн бүсэд, 15.8 хувь нь Төвийн бүсэд, 12.6 хувь нь Баруун бүсэд, 7.0 хувь нь Зүүн бүсэд оршин сууж байна (Хүснэгт 4.1). Төв, суурин газар луу 1990-ээд оны эхэн үеэс эхэлсэн шилжилт сүүлийн 30 жилд үргэлжилсэн хэвээр байна. Тухайлбал, 2000 оны тооллогоор манай улсын 10 хүний 3 нь нийслэлд амьдарч байсан бол 2010 болон 2020 онд 4 болж нэмэгджээ.

5 Улсын Их хурлаас баталсан “Эдийн засгийн бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлал” 2003 он.

Бүсүүдэд хамаарах аймаг, нийслэлийн нэр:

- Баруун бүсэд: Баян-Өлгий, Говь-Алтай, Завхан, Увс, Ховд аймаг;
- Хангайн бүсэд: Архангай, Баянхонгор, Булган, Орхон, Өвөрхангай, Хөвсгөл аймаг;
- Төвийн бүсэд: Говьсүмбэр, Дархан-Уул, Дорноговь, Дундговь, Өмнөговь, Сэлэнгэ, Төв аймаг;
- Зүүн бүсэд: Дорнод, Сүхбаатар, Хэнтий аймаг;
- Улаанбаатарын бүсэд: Нийслэл хот, түүний дүвргүүдийн нутаг дэвсгэр, хот орчмын бүсийн дагуул хотуудыг хамруулдаг.

ХҮСНЭГТ 4.1. ХҮН АМЫН ТОО, ӨСӨЛТ, БҮС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2000, 2010, 2020 ОН

Бүс	мян.хүн			2010 2000 %	2020 2010 %	Дүнд эзлэх хувь		
	2000	2010	2020			2000	2010	2020
БҮГД	2 373.5	2 647.5	3 197.0	11.5	20.8	100.0	100.0	100.0
Баруун	421.6	352.5	404.7	-16.4	14.8	17.8	13.3	12.6
Хангай	545.7	514.7	597.8	-5.7	16.1	23.0	19.4	18.7
Төв	443.7	440.7	506.2	-0.7	14.9	18.7	16.6	15.8
Зүүн	202.5	185.3	222.2	-8.5	19.9	8.5	7.0	7.0
Улаанбаатар	760.1	1 154.3	1 466.1	51.9	27.0	32.0	43.6	45.9

ХҮСНЭГТ 4.2. ХҮН АМЫН ТОО, ӨСӨЛТ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2000, 2010, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	Хүн ам /мян.хүн/			2010 2000 %	2020 2010 %	Дүнд эзлэх хувь		
	2000	2010	2020			2000	2010	2020
БҮГД	2 373.5	2 647.5	3 197.0	11.5	20.8	100.0	100.0	100.0
Архангай	97.1	84.1	94.3	-13.4	12.1	4.1	3.2	2.9
Баян-Өлгий	91.1	85.2	103.9	-6.4	21.9	3.8	3.2	3.2
Баянхонгор	84.8	75.7	88.0	-10.7	16.2	3.6	2.9	2.7
Булган	61.8	53.1	61.3	-14.0	15.4	2.6	2.0	1.9
Говь-Алтай	63.7	53.2	57.6	-16.4	8.3	2.7	2.0	1.8
Дорноговь	50.6	57.9	70.0	14.5	20.9	2.1	2.2	2.2
Дорнод	75.4	68.9	82.0	-8.6	19.0	3.2	2.6	2.6
Дундговь	51.5	38.6	46.7	-25.1	21.0	2.2	1.5	1.5
Завхан	90.0	64.9	72.3	-27.9	11.4	3.8	2.5	2.3
Өвөрхангай	111.4	100.4	115.7	-9.9	15.2	4.7	3.8	3.6
Өмнөговь	46.9	60.9	69.9	30.0	14.8	2.0	2.3	2.2
Сүхбаатар	56.2	51.1	62.9	-9.0	23.1	2.4	1.9	2.0
Сэлэнгэ	100.0	95.8	107.7	-4.2	12.4	4.2	3.6	3.4
Төв	99.3	83.8	92.4	-15.6	10.3	4.2	3.2	2.9
Увс	90.0	72.9	82.9	-19.0	13.7	3.8	2.8	2.6
Ховд	86.8	76.3	88.1	-12.1	15.5	3.7	2.9	2.8
Хөвсгөл	119.1	114.3	134.3	-4.0	17.5	5.0	4.3	4.2
Хэнтий	70.9	65.3	77.3	-8.0	18.4	3.0	2.5	2.4
Дархан-Уул	83.3	90.6	102.2	8.8	12.8	3.5	3.4	3.2
Орхон	71.5	87.1	104.0	21.8	19.4	3.0	3.3	3.2
Говьсүмбэр	12.2	13.1	17.4	7.1	32.8	0.5	0.5	0.5
Улаанбаатар	760.1	1 154.3	1 466.1	51.9	27.0	32.0	43.6	45.9

Суурин хүн амын нийт дүнд эзлэх Улаанбаатар хотын хүн амын хувь 2020 онд 45.9, бусад аймгууд 0.5-4.2 хувийг эзэлж байна (Хүснэгт 4.2). Аймгуудын хүн амын улсын дүнд эзлэх хувь бага байгаа хэдий ч сүүлийн 2 тооллого хооронд өсжээ. Үүнд хамгийн өндөр өсөлттэй нь Говьсүмбэр аймаг 32.8 хувиар, Улаанбаатар хот 27.0 хувиар тус тус өссөн байна (Хүснэгт 4.2).

Монгол Улсад сүүлийн 30 жилд хотжих үйл явц улам бүр нэмэгдсээр байна. Төв, суурин газруудад дэд бүтэц хангагдсан байдал, боловсрол, эрүүл мэндийн чанартай үйлчилгээ авах боломж, ялангуяа ажил, орлоготой болох найдвартай эх үүсвэр болж байгаа нь иргэдийг ихээр татаж хотжих үйл явцыг улам бүр өргөжүүлсээр байна. Дээрх шалтгаанаар төв, суурин газар амьдарч байгаа хүн ам өссөөр 2020 онд нийт хүн амын 67.8 хувь буюу 2 168.2 мянга болжээ. Гэхдээ бүсүүдийн хотжилтын түвшин ялгаатай байгааг Хүснэгт 4.3-аас харж болно.

ХҮСНЭГТ 4.3. ХҮН АМЫН ТОО, БҮС, ХОТ, ХӨДӨӨ, БҮСИЙН ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Бүс	Хот, тосгоны тоо	Хот		Хөдөө	
		Хүн ам (мян.хүн)	Бүсийн хүн амд эзлэх хувь	Хүн ам (мян.хүн)	Бүсийн хүн амд эзлэх хувь
2010					
БҮГД	39	1 798.1	67.9	849.4	32.1
Баруун	8	122.3	34.7	230.1	65.3
Хангай	10	225.1	43.8	289.6	56.2
Төв	11	211.4	48.0	229.2	52.0
Зүүн	9	84.9	45.8	100.4	54.2
Улаанбаатар	1	1 154.3	100.0	-	-
2020					
БҮГД	41	2 168.2	67.8	1 028.8	32.2
Баруун	8	135.3	33.4	269.4	66.6
Хангай	9	245.2	41.0	352.6	59.0
Төв	15	229.3	45.3	276.9	54.7
Зүүн	8	92.3	41.5	129.9	58.5
Улаанбаатар	1	1 466.1	100.0	-	-

Баруун бүс нутаг харьцангуй олон хүн амтай, суурьшлын хувьд нягт хэдий ч хотжих явц эрчимтэй биш байна. Төвийн бүс Улаанбаатар хотын дараа хотжилт хамгийн өндөр бүс хэвээр байна. Тухайлбал, Орхон, Дархан-Уул аймагт үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрчимжсэн, төмөр зам гэх мэт дэд бүтэц сайтай, Өмнөговь аймагт сүүлийн 10 жилд уул уурхайн салбарын хөгжил эрчимжсэнтэй шууд холбоотойгоор тус аймгуудын төв, суурингийн хүн амын тоо өсөх хандлагатай байна. Харин Дорноговь аймгийн төв, суурингийн хүн амын өсөлт аж үйлдвэрийн цогцолбор байгуулагдаж байгаатай холбоотой байж болох юм.

Аймгуудын хотжилтын түвшин хоорондоо нэлээд ялгаатай байдаг. Аймгийн төвүүдийн боловсрол, эрүүл мэнд, ажлын байр, худалдаа, үйлчилгээ, зэрэг нийгмийн салбарын хөгжил хөдөөгөөс илүү байгаа нь шилжин ирэгчдийг татаж, аймгийн хүн амд хотын хүн амын эзлэх хувийн жинг өсгөжээ. Төмөр замын дагуу байрладаг Говьсүмбэр, Дорноговь, Дархан-Уул, Орхон аймгуудад төв, суурин газрын хүн амын эзлэх хувь 50-аас дээш байна (Хүснэгт 4.4).

Хүн ам харьцангуй ихтэй Архангай, Булган, Завхан, Сүхбаатар, Төв аймгуудын хөдөөгийн хүн амын эзлэх хувийн жин 70-аас илүү хувийг эзэлж байна. Энэ нь эдгээр аймгийн нутаг дэвсгэр байгаль, цаг уурын таатай нөхцөлд оршдогтой холбоотой байж болох юм.

ХҮСНЭГТ 4.4. ХҮН АМЫН ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	2010				2020			
	Хот		Хөдөө		Хот		Хөдөө	
	мян. хүн	Дүнд эзлэх хувь	мян. хүн	Дүнд эзлэх хувь	мян. хүн	Дүнд эзлэх хувь	мян. хүн	Дүнд эзлэх хувь
БҮГД	1 798.1	67.9	849.4	32.1	2 168.2	67.8	1 028.8	32.2
Архангай	20.6	24.5	63.5	75.5	20.6	21.9	73.8	78.1
Баян-Өлгий	30.7	36.0	54.6	64.0	38.9	37.5	65.0	62.5
Баянхонгор	29.8	39.4	45.9	60.6	31.7	36.1	56.3	63.9
Булган	14.1	26.6	38.9	73.4	15.5	25.3	45.8	74.7
Говь-Алтай	18.0	33.7	35.3	66.3	18.7	32.5	38.9	67.5
Дорноговь	33.9	58.6	24.0	41.4	44.7	64.0	25.3	36.0
Дорнод	38.6	56.1	30.3	43.9	46.2	56.4	35.8	43.6
Дундговь	13.7	35.5	24.9	64.5	12.4	26.6	34.3	73.4
Завхан	17.5	26.9	47.4	73.1	16.2	22.4	56.1	77.6
Өвөрхангай	38.0	37.9	62.4	62.1	32.9	28.4	82.8	71.6
Өмнөговь	18.8	30.9	42.1	69.1	26.4	37.7	43.5	62.3
Сүхбаатар	16.2	31.6	34.9	68.4	18.5	29.5	44.3	70.5
Сэлэнгэ	47.0	49.1	48.8	50.9	37.2	34.5	70.5	65.5
Төв	13.3	15.9	70.5	84.1	16.7	18.0	75.7	82.0
Увс	27.2	37.3	45.7	62.7	30.7	37.0	52.2	63.0
Ховд	29.0	38.1	47.2	61.9	30.9	34.9	57.2	65.1
Хөвсгөл	38.4	33.6	75.9	66.4	44.3	32.9	90.0	67.1
Хэнтий	30.1	46.0	35.2	54.0	27.5	35.6	49.8	64.4
Дархан-Уул	75.0	82.7	15.7	17.3	81.5	79.8	20.7	20.2
Орхон	84.2	96.6	2.9	3.4	100.2	96.3	3.8	3.7
Говьсүмбэр	9.7	74.5	3.3	25.5	10.4	59.8	7.0	40.2
Улаанбаатар	1 154.3	100.0	-	-	1 466.1	100.0	-	-

ХҮН АМЫН НЯГТРАЛ

Улс төр, соёл, түүх, засаг захиргаа, цаг агаар, газар зүй зэрэг олон хүчин зүйлс хүн амын суурьшил, нягтралд нөлөөлдөг. Сүүлийн 10 жилд бүс, аймаг, нийслэлийн хүн амын нягтралд хамгийн ихээр нөлөөлсөн хүчин зүйлд хүн амын шилжих хөдөлгөөн орж байна.

Монгол Улс дэлхийн хамгийн сийрэг суурьшилтай орнуудын нэг хэвээр байгаа хэдий ч нэг квадрат километр нутаг дэвсгэрт ногдох хүний тоо 2020 онд 2.0 болж өмнөх тооллогын дүнгээс 0.3 пунктээр өсжээ.

ХҮСНЭГТ 4.5. ХҮН АМЫН НЯГТРАЛ, БҮС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

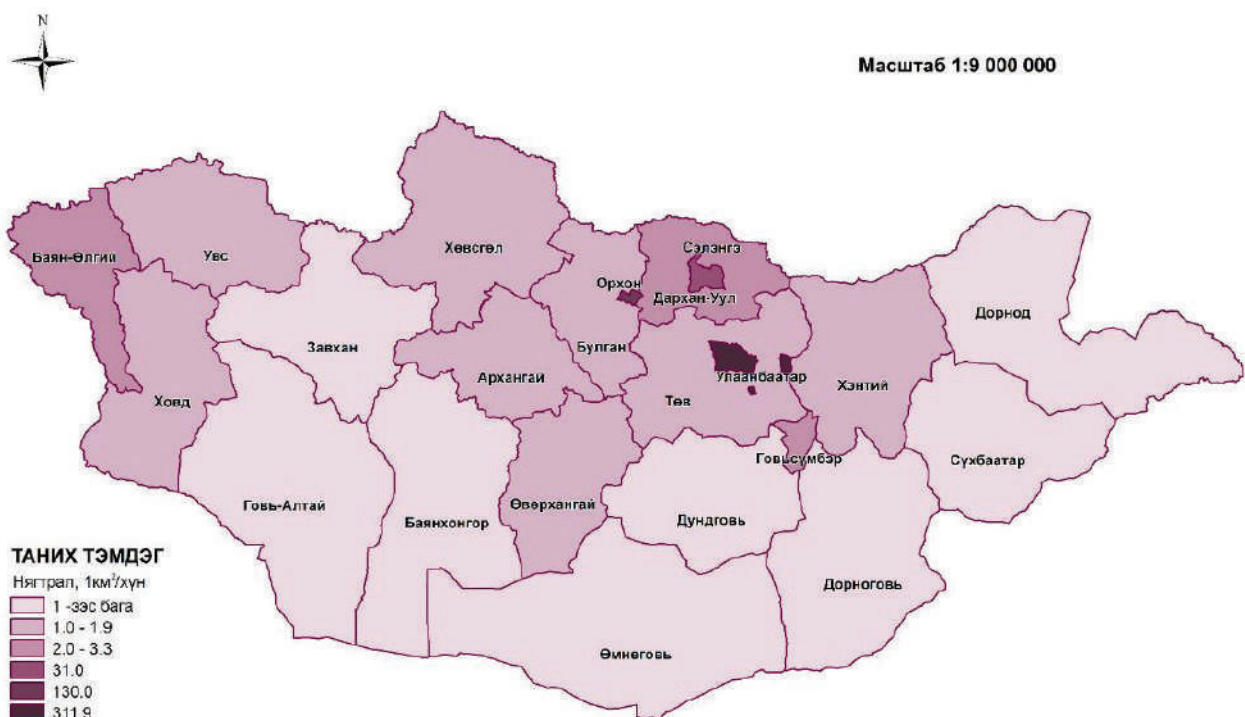
Бүс	Нутаг дэвсгэр		2010			2020		
	мян. км ²	Дүнд эзлэх хувь	Хүн ам		1 км ² -т ногдох хүн	Хүн ам		1 км ² -т ногдох хүн
			мян. хүн	Дүнд эзлэх хувь		мян. хүн	Дүнд эзлэх хувь	
БҮГД	1 564.1	100.0	2 647.5	100.0	1.7	3 197.0	100.0	2.0
Баруун	415.3	26.6	352.5	13.3	0.8	404.7	12.6	1.0
Хангай	384.3	24.6	514.7	19.4	1.3	597.8	18.7	1.6
Төв	473.6	30.3	440.7	16.6	0.9	506.2	15.8	1.1
Зүүн	286.2	18.3	185.3	7.0	0.6	222.2	7.0	0.8
Улаанбаатар	4.7	0.3	1 154.3	43.6	245.6	1 466.1	45.9	311.9

Хүн амын нягтрал газар зүйн бүс нутгаар нэлээд ялгаатай байна. Улаанбаатар хот хүн амын нягтралаар хамгийн өндөр хэвээр байгаагийн зэрэгцээ улам бүр нэмэгдэж байна. Нэг квадрат километр нутаг дэвсгэрт 2000 онд 162 хүн ногдож байсан бол 2010 онд 246, 2020 онд 312 болж тус тус өсжээ. Өмнөх тооллоготой Хангайн бүсийн нягтралыг харьцуулахад 0.3 пунктээр, Төвийн, Баруун болон Зүүн бүсийнх тус бүр 0.2 пунктээр өссөн байна.

Улаанбаатар хот хэдийгээр Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн дөнгөж 0.3 хувийг эзэлдэг ч 2020 онд хүн амын 45.9 хувь нь оршин сууж, цаашид ч нэмэгдэх хандлага хадгалагдсаар байна. Улаанбаатар хоттой харьцуулахад бусад бүс нутгийн хүн амын нягтрал харьцангуй сийрэг ч хоорондоо нэлээд ялгаатай.

Байгаль цаг уурын харьцангуй эерэг нөхцөлтэй Хангай болон Төвийн бүсэд Баруун болон Зүүн бүсээс харьцангуй нягтрал ихтэй байна. Жишээлбэл, Хангайн бүсэд нэг квадрат километрт 1.6 хүн ногдож байгаа нь Зүүн бүсээс 2 дахин их байна. Энэ нь мөн л хүн амын дотоод шилжих хөдөлгөөний урсгал төв рүү чиглэсэн байгааг илэрхийлж байна.

ЗУРАГ 4.2. ХҮН АМЫН НЯГТРАЛ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН

Хүн амын нягтрал хамгийн өндөр Монгол Улсын нийслэл хот Улаанбаатар хотоос гадна томоохон хот суурин газар болох Орхон (нэг километр квадрат нутаг дэвсгэрт 130 хүн), Дархан-Уул аймгийн (нэг километр квадрат нутаг дэвсгэрт 31 хүн) нягтрал бусад аймгаас өндөр байна. Харин Говь-Алтай, Өмнөговь, Дорноговь, Дундговь, Дорнод, Баянхонгор, Сүхбаатар, Завхан аймгуудад 0.4-0.9 хүн байгаа нь хамгийн бага буюу сийрэг нягтралтай байна.

Хүн амын нягтрал хүн амын өсөлттэй холбоотойгоор 2010 оны тооллоготой харьцуулахад Өмнөговь аймгийнх ижил түвшинд, харин бусад бүх аймгуудынх өссөн байна. Сэлэнгэ, Говьсүмбэр аймгийн нутгаар төмөр зам дайран өнгөрдөг бөгөөд энд хотжилт нэмэгдсээр байгаа юм.

ХҮСНЭГТ 4.6. ХҮН АМЫН ТОО, НЯГТРАЛ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

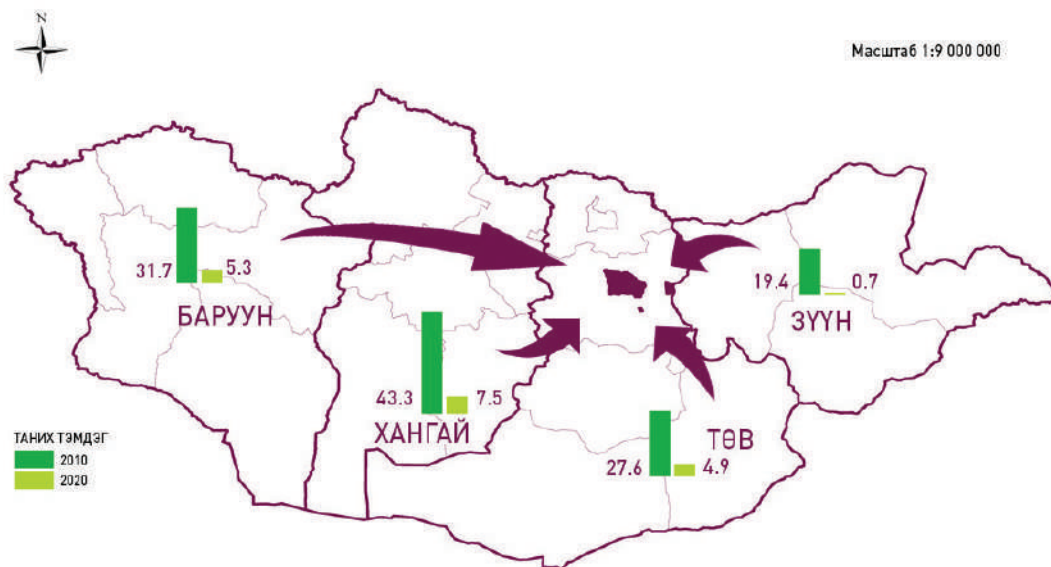
Аймаг, нийслэл	2010			2020		
	мян. хүн	Дүнд эзлэх хувь	хүн/км ²	мян. хүн	Дүнд эзлэх хувь	хүн/км ²
БҮГД	2 647.5	100.0	1.7	3 197.0	100.0	2.0
Архангай	84.1	3.2	1.5	94.3	2.9	1.7
Баян-Өлгий	85.2	3.2	1.9	103.9	3.2	2.3
Баянхонгор	75.7	2.9	0.7	88.0	2.7	0.8
Булган	53.1	2.0	1.1	61.3	1.9	1.3
Говь-Алтай	53.2	2.0	0.4	57.6	1.8	0.4
Дорноговь	57.9	2.2	0.5	70.0	2.2	0.6
Дорнод	68.9	2.6	0.6	82.0	2.6	0.7
Дундговь	38.6	1.5	0.5	46.7	1.5	0.6
Завхан	64.9	2.5	0.8	72.3	2.3	0.9
Өвөрхангай	100.4	3.8	1.6	115.7	3.6	1.8
Өмнөговь	60.9	2.3	0.4	69.9	2.2	0.4
Сүхбаатар	51.1	1.9	0.6	62.9	2.0	0.8
Сэлэнгэ	95.8	3.6	2.3	107.7	3.4	2.6
Төв	83.8	3.2	1.1	92.4	2.9	1.2
Увс	72.9	2.8	1.0	82.9	2.6	1.2
Ховд	76.3	2.9	1.0	88.1	2.8	1.2
Хөвсгөл	114.3	4.3	1.1	134.3	4.2	1.3
Хэнтий	65.3	2.5	0.8	77.3	2.4	1.0
Дархан-Уул	90.6	3.4	27.5	102.2	3.2	31.0
Орхон	87.1	3.3	108.9	104.0	3.2	130.0
Говьсүмбэр	13.1	0.5	2.4	17.4	0.5	3.2
Улаанбаатар	1 154.3	43.6	245.6	1 466.1	45.9	311.9

ХОТЖИЛТ

Өндөр хөгжилтэй улс оронд үйлдвэржих үйл явцтай холбогдон хот суурин газарт үйлдвэрийн газар бий болж түүнийг дагасан шилжих хөдөлгөөн өрнөдөг. Хөгжиж байгаа улс оронд үйлдвэржих явц тэгтлээ өрнөөгүй тохиолдолд ч шилжих хөдөлгөөний өрнөл төв, суурин газрыг чиглэж, шилжих хөдөлгөөнийг нэмэгдүүлдэг. Өөрөөр хэлбэл, хотын хүн ам өсөх нь хөгжил сайжирч байна гэсэн үг биш юм. Үүнтэй адил Монгол Улсын хувьд шилжих хөдөлгөөн жилээс жилд эрчимжиж байгаа ч үйлдвэржилтээс үүдэлтэй хотжилтыг бий болж байгаа эсэх нь эргэлзээтэй юм.

Сүүлийн 20 жилд Монгол Улсын хотын хүн амын өсөлт түүний өмнөх 30 (1969-2000 оны тооллого) жилийн өсөлттэй ойролцоо болж байна. 2020 оны байдлаар Монгол Улсын 3 хүний 2 нь төв, суурин газар амьдарч байна. Хотын хүн амын өсөлтийн дийлэнхийг дотоодын шилжих хөдөлгөөний өсөлт бүрдүүлдэг. Нийслэл болон аймгийн төвүүдэд боловсрол, эрүүл мэндийн болон бусад үйлчилгээний чанар хөдөө орон нутгаас илүү байдгийн зэрэгцээгээр, үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх өөрөөр хэлбэл ажлын байр олох боломж илүү байдаг нь тодорхой юм.

ЗУРАГ 4.3. УЛААНБААТАР ХОТОД ШИЛЖИН ИРЭГЧИД, БҮСЭЭР (ШИЛЖИН ИРСЭН БОЛОН ЯВСАН ХҮНИЙ ЗӨРҮҮГЭЭР МЯН.ХҮН) 2010, 2020 ОН

Улаанбаатар хотын хүн амын өсөлт аймгуудын хотын хүн амаас харьцангуй өндөр байгаа төдийгүй 2 тооллогын хооронд 311.8 мянган хүнээр нэмэгдэж 2020 оны тооллогын дүнгээр нийт хотын хүн амын 67.6 хувийг эзэлдэг болов.

ХҮСНЭГТ 4.7. ХОТЫН ХҮН АМЫН ТОО, ӨСӨЛТ, БҮС, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	Хотын хүн амын тоо		Өсөлтийн хувь	Дүнд эзлэх хувь	
	2010	2020		2010	2020
БҮГД	1 798 147	2 168 253	120.6	100.0	100.0
Баруун бүс	122 334	135 327	110.6	6.8	6.2
Баян-Өлгий	30 663	38 950	127.0	1.7	1.8
Говь-Алтай	17 962	18 706	104.1	1.0	0.9
Завхан	17 485	16 232	92.8	1.0	0.7
Увс	27 178	30 662	112.8	1.5	1.4
Ховд	29 046	30 777	106.0	1.6	1.4
Хангайн бүс	225 221	245 163	108.9	12.5	11.3
Архангай	20 619	20 648	100.1	1.1	1.0
Баянхонгор	29 829	31 731	106.4	1.7	1.5
Булган	14 116	15 522	110.0	0.8	0.7
Орхон	84 187	100 183	119.0	4.7	4.6
Өвөрхангай	38 027	32 891	86.5	2.1	1.5
Хөвсгөл	38 443	44 188	114.9	2.1	2.0
Төвийн бүс	211 451	229 331	108.5	11.8	10.6
Говьсүмбэр	9 742	10 427	107.0	0.5	0.5
Дархан-Уул	74 985	81 517	108.7	4.2	3.7
Дорноговь	33 932	44 714	131.8	1.9	2.1
Дундговь	13 664	12 412	90.8	0.8	0.6
Өмнөговь	18 781	26 367	140.4	1.0	1.2
Сэлэнгэ	47 008	37 217	79.2	2.6	1.7
Төв	13 339	16 677	125.0	0.7	0.8
Зүүн бүс	84 851	92 307	108.8	4.7	4.3
Дорнод	38 615	46 221	119.7	2.1	2.1
Сүхбаатар	16 150	18 561	114.9	0.9	0.9
Хэнтий	30 086	27 525	91.5	1.7	1.3
Улаанбаатар	1 154 290	1 466 125	127.0	64.2	67.6

Улаанбаатар хотыг оруулахгүйгээр тооцвол Хангайн бүс хотжилтын түвшнээр хамгийн өндөр (11.3 хувь) байна (Хүснэгт 4.7).

Хотжилтын түвшин шилжих хөдөлгөөн сөрөг урсгал өндөр Баруун болон Зүүн бүс нутагт шилжин ирэгчдийг хамгийн их хүлээж авдаг Төвийн бүс нутгаас илүү өссөн нь анхаарал татаж байна. Энэ нь нэг талдаа Төвийн бүс нутагт шилжиж ирсэн хүмүүс хөдөө аж ахуйн салбарт ажиллаж, өөрөөр хэлбэл, “Бусад бүс нутгийн хөдөөгөөс - Төвийн бүсийн хөдөө рүү” шилжиж байгааг харуулж байна. Нөгөө талдаа, Баруун, Хангайн, Зүүн бүс нутагт гадагшаа шилжих хөдөлгөөнөөс гадна бүс нутаг, аймаг дотроо “хөдөөгөөс – хот руу” шилжих хөдөлгөөн байгааг харуулж байна. Энэ шилжих хөдөлгөөнийг аймгийн түвшинд хийх судалгаагаар илүү тодорхойлж гаргаж болох юм.

Хотжилтын түвшнийг аймаг, нийслэлээр үзэхэд Улаанбаатар хотын дараа Орхон аймаг (96.3 хувь) орж байна. Орхон аймгийн хүн амын 3.7 хувь нь хөдөөд амьдарч байна. Эндээс Орхон аймгийг бүхэлд нь хот гэж үзэх боломжтой мэт харагдаж байна. Орхон аймгийн дараа Дархан-Уул (79.8 хувь), Дорноговь (64.0 хувь) аймаг орж байна. Харин бусад аймгуудын хувьд Говьсүмбэр (59.8 хувь), Дорнод (56.4 хувь) аймагт хотжилтын түвшин өндөр, 10 хүн тутмын 6 нь хотод амьдардаг байна. Эдгээрийн дараа 32-37 хувийн хотжилттой Говь-Алтай, Хөвсгөл, Сэлэнгэ, Ховд, Хэнтий, Баянхонгор, Увс, Баян-Өлгий, Өмнөговь аймгууд орж байна.

Сүхбаатар, Өвөрхангай, Дундговь, Булган, Завхан, Архангай, Төв аймагт хотжилтын түвшин харьцангуй бага 18.0-29.5 хувийн хооронд байна. Харин шилжин ирэгчид хамгийн их Төв аймагт хотжилтын түвшин хамгийн бага, нийт хүн амын дийлэнх буюу 82.0 хувь нь хөдөөд амьдарч байна. Энэ нь зах зээлд ойртсон малчдын нүүдэл, мал аж ахуйн салбар Төвийн бүсэд бөөгнөрч байгаатай холбоотой. Түүнээс гадна, Төвийн бүс “Баруун бүсээс – Улаанбаатар хот руу” чиглэсэн нүүдлийн “дамжих цэг” болж буйтай ч холбоотой юм (Хүснэгт 4.4).

Баян-Өлгий, Дорноговь, Дорнод, Өмнөговь, Төв аймгаас бусад бүх аймагт хотжилтын түвшин буурсан байна. Хотжилтын түвшин Өмнөговь (6.8 пункт), Дорноговь (5.4 пункт) аймагт, бусад аймагтай харьцуулахад өссөн байна. Энэ нь Өмнөговь аймагт сүүлийн жилүүдэд уул уурхайн салбарын хөгжил эрчимжиж байгаатай холбоотойгоор төв, суурины хүн амын тоо өсөж байгаа бол Дорноговь аймгийн хувьд аж үйлдвэрийн цогцолбор байгуулагдаж байгаатай холбоотой байж болох юм.

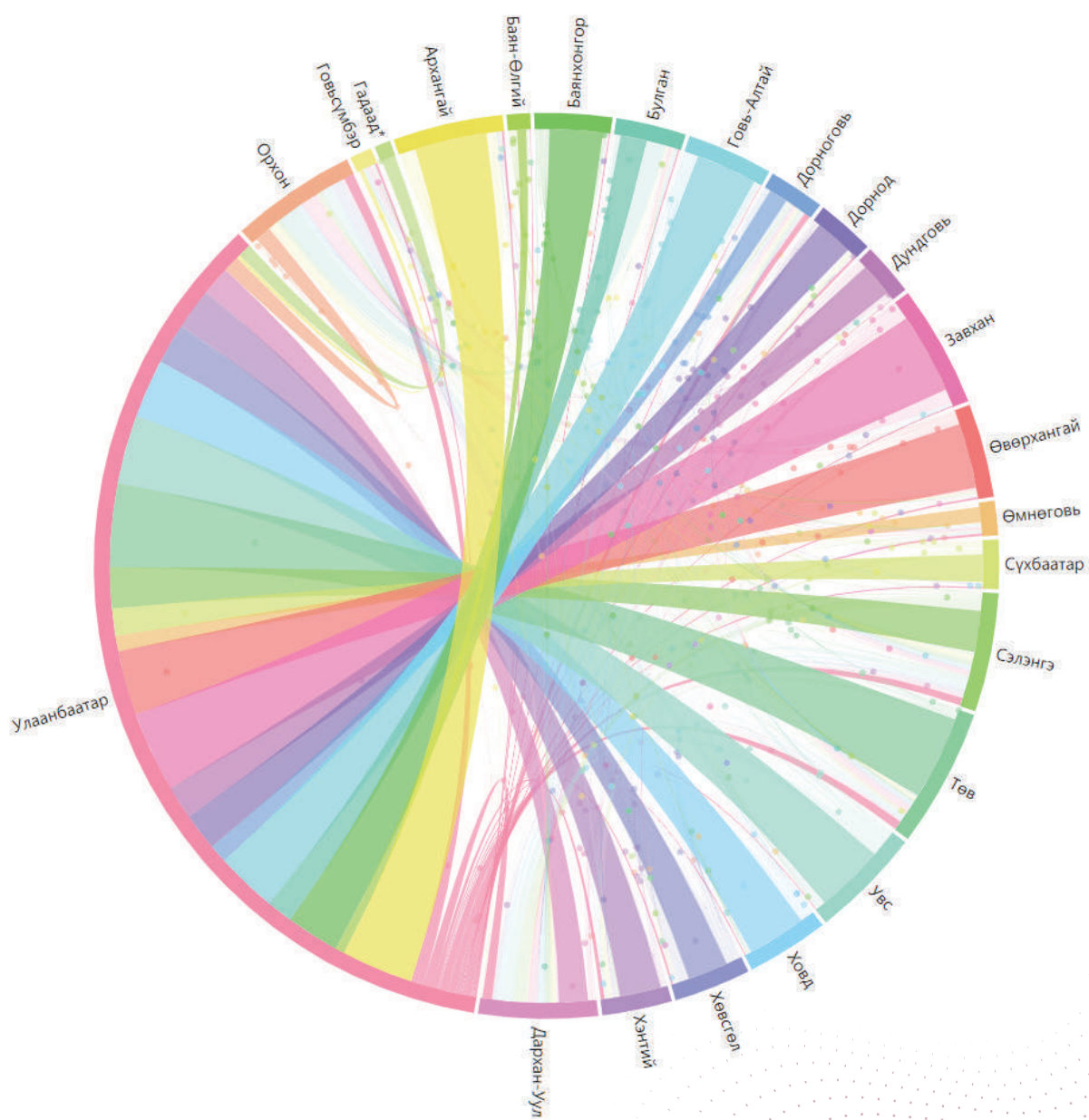
Хотжилтын түвшнээс гадна хүн амын хотжилт болон төвлөрлийг харуулах өөр үзүүлэлт бол Монгол Улсын хотын хүн амд тухайн аймаг, нийслэлийн хотын хүн амын эзлэх хувь юм. Монгол Улсын хотын хүн амын дийлэнх буюу 67.6 хувь нь зөвхөн Улаанбаатар хотод амьдарч байна. Шилжих хөдөлгөөний үр дүнд Монгол Улсын хотын хүн амд Улаанбаатар хотын хүн амын эзлэх хувь 2020 онд 2010 онтой харьцуулахад хамгийн ихээр буюу 3.4 пунктээр нэмэгдсэн байна. Үүний дараа Эрдэнэт, Дархан хот орж байна. Эдгээр нь хотын хүн амын 8.4 хувийг эзэлж байна. Дорноговь, Дорнод, Хөвсгөл, Баян-Өлгий, Сэлэнгэ аймагт хотын хүн амд эзлэх хувь бусад аймгаас өндөр орж байна. Үлдсэн аймагт хотын хүн амын эзлэх хувь 0.5-1.5 хувийн хооронд байна.

Улаанбаатар хотоос гадна Дорноговь, Өмнөговь, (тус тус 0.2 пунктээр), Төв, Баян-Өлгий (тус тус 0.1 пунктээр) аймгийн хүн амын улсын дүнд эзлэх хувь өссөн байна. Харин Говьсүмбэр, Дорнод, Сүхбаатар аймагт өөрчлөлтгүй, үлдсэн аймгуудын хотын хүн амын улсын дүнд эзлэх хувь буурсан байна. Үүнээс үзэхэд аймгаасаа гадагшаа шилжин явагч ихтэй газар хотжилт нэмэгдэж, харин шилжин ирэгч ихтэй аймагт хотжилт буурсан нь эдийн засгийн өсөлттэй холбоотой байж болох юм. 1990-ээд оноос өмнөх шилжих хөдөлгөөн нь тодорхой чиглэл зорилготой шилжиж байсан бол 90-ээд оноос хойш энэ байдал эрс өөрчлөгдөж шилжих хөдөлгөөн урсгалаараа явагдаж байгааг харуулж байна.

5

БҮЛЭГ

ДОТООД ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨН

ДОТООД ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨН

Шилжих хөдөлгөөн нь засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн хүн амын тоо, бүтэц бүрэлдэхүүний өөрчлөлтөд голлон нөлөөлдөг хүчин зүйл юм. Сүүлийн 30 гаруй жилд хүн амын дотоод, гадаад шилжих хөдөлгөөн эрчимжиж, аймаг, нийслэл, бүс нутгийн хүн амын тоо, бүтцэд ихээхэн өөрчлөлт гарсан төдийгүй нийгэм, эдийн засгийн хөгжилд хүчтэй нөлөөлж байна. Монгол Улс нь зах зээлийн эдийн засгийн харилцаанд шилжсэн үеэс гол төлөв хөдөөгөөс мэргэжил, боловсрол эзэмших шалтгаанаар төв суурин газар луу шилжих нь нэмэгдэв. Монгол Улсын Үндсэн хуулийн 16 дугаар зүйлийн 18 дахь хэсэгт “улсынхаа нутаг дэвсгэрт чөлөөтэй зорчих, түр буюу байнга оршин суух газраа сонгох, гадаадад явах, оршин суух, эх орондоо буцаж ирэх эрхтэй” гэж заасан нь иргэд шилжих хөдөлгөөнд сайн дураараа чөлөөтэй оролцох эрх зүйн боломжийг бүрдүүлдэг.

Шилжих хөдөлгөөнийг тодорхой цаг хугацаа, нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд авч үздэг. Байнга оршин сууж байсан газраасаа буюу засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжээс (аймаг, нийслэл) өөр газар луу шилжсэн, шилжиж ирсэн газартаа 6, түүнээс дээш сарын хугацаагаар суурьшин сууж байгаа хүн амыг шилжих хөдөлгөөнд оролцсон гэж үздэг.

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогоор шилжих хөдөлгөөн буюу шилжигчдийг тодорхойлохдоо тооллогын товын үед:

- төрсөн нутгаасаа өөр газар амьдарч байгаа;
- таван жилийн өмнө байнга оршин сууж байсан газар;
- нэг жилийн өмнө байнга оршин сууж байсан газар гэсэн гурван үндсэн хугацаагаар авсан.

Төрснөөс хойших шилжих хөдөлгөөний мэдээллийг 10 хувийн түүврийн мэдээлэлд үндэслэн гаргасан бол сүүлийн 1 болон 5 жилийн шилжих хөдөлгөөний мэдээллийг бүртгэлд суурилсан аргаар буюу Хүн ам, өрхийн мэдээллийн санд үндэслэн тооцсон болно.

Шилжих хөдөлгөөнд оролцогчдыг дээрх 3 хугацаагаар хэдэн удаа шилжсэнийг үл харгалзан хамгийн сүүлд шилжсэн нутаг дэвсгэрийн байдлаар тодорхойлов. Шилжих хөдөлгөөнд оролцогчдын шинж төрхийг тодорхойлохдоо эхний арга нь төрсөн газрын асуултад үндэслэсэн (Зураг 5.1).

“Төрснөөсөө хойш сууж байгаа” гэдэгт төрсөн аймаг, нийслэлдээ төрснөөсөө хойш амьдарч байгаа буюу амьдралынхаа туршид байнга суудаг нэгжээс өөр аймаг, нийслэлд шилжин суурьшиж байгаагүй тохиолдлыг энд оруулсан.

Харин тооллогын товын үед төрсөн аймаг, нийслэлээсээ өөр газар байнга оршин сууж байгаа болон өөр аймаг, нийслэлд амьдарч байгаад буцаад төрсөн аймаг, нийслэлдээ ирсэн хүмүүсийг “Төрснөөсөө хойш шилжигчид” гэж үзэв. Төрснөөс хойших шилжих хөдөлгөөнийг тухайн хүний хамгийн сүүлд шилжиж ирсэн аймаг, нийслэлийг үндэслэв. Өөрөөр хэлбэл, тухайн хүн төрснөөсөө хойш 2020 оны 1 дүгээр сар буюу тоолох үе хүртэлх хугацаанд хэдэн удаа шилжсэнийг үл харгалзан зөвхөн сүүлчийн аймаг, нийслэлийг хамруулж байгаа болно.

Төрснөөс хойших шилжих хөдөлгөөний үндсэн агуулга нь аймаг, нийслэлийн нутаг дэвсгэрт байнга оршин суугаа хүн амын хэдэн хувь нь уугуул нутагтаа амьдарч байгааг илэрхийлэхэд оршино.

Шилжих хөдөлгөөний урсгал, шилжин суурьшсан хугацааг тоолох үед байнга оршин сууж байгаа аймаг, нийслэлд шилжиж ирсэн хүн нэг бүрээс байнга оршин сууж байгаа хугацаа, өмнө нь байнга оршин сууж байсан аймаг, нийслэлийг асууж тодруулсан.

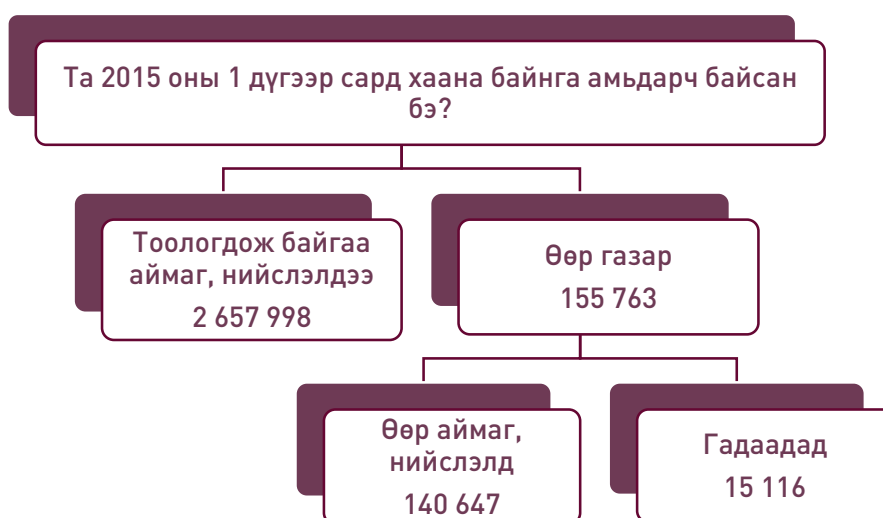
ЗУРАГ 5.1. ТӨРСНӨӨС ХОЙШИХ ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨН, 2020 ОН

НҮБ болон олон улсад шилжих хөдөлгөөний чиг хандлагыг цаг хугацаагаар хэмжин судалдаг жишгийг үндэслэн Хүн ам, орон сууцны 2000 оны тооллогоос эхлэн таван жилийн шилжих хөдөлгөөнийг судалж эхэлсэн.

Шилжих хөдөлгөөнийг судлах хоёр дахь арга нь тогтсон цаг хугацааг хэрэглэдэг. Өөрөөр хэлбэл, яг таван жилийн өмнө байнга оршин сууж байсан газрыг асуудаг. Сүүлчийн таван жилийн шилжих хөдөлгөөнийг тоолуулагч 2015 оноос өмнө болон хойших хугацаанд хэдэн удаа шилжсэнийг үл харгалзан, товын үед болон товоос таван жилийн өмнө байнга сууж байсан газраар тооцоолсон. Уг тооцооллыг 5, түүнээс дээш насны хүн амын мэдээлэлд хийсэн.

ЗУРАГ 5.2. СҮҮЛИЙН ТАВАН ЖИЛИЙН ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨН, 2020 ОН

Шилжих хөдөлгөөнийг хэмжих гурав дахь арга нь байнга оршин сууж байгаа хугацааг үндэслэсэн байв. Тооллогын үед байнга оршин сууж байсан аймаг, нийслэлд шилжиж ирсэн хүн нэг бүрээс байнга оршин сууж байгаа хугацаа, урьд нь байнга оршин сууж байсан аймаг, нийслэлийг асуусан.

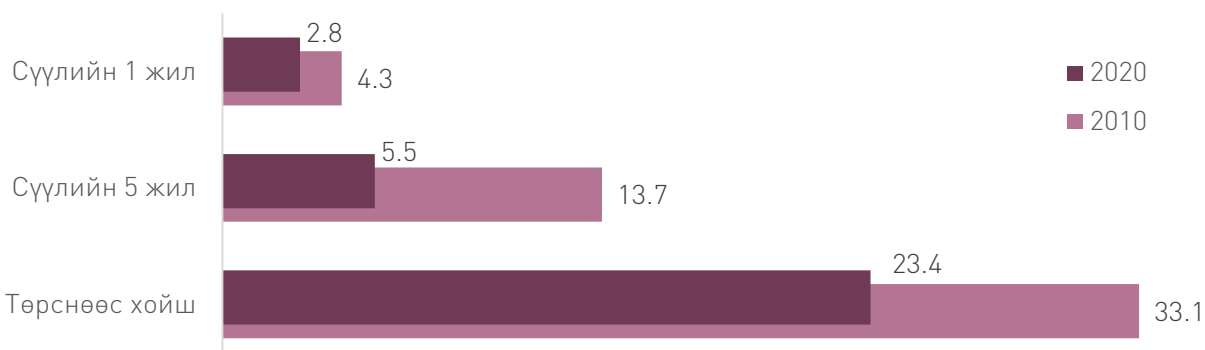
Шилжих хөдөлгөөнийг хэмжих хамгийн чухал нэг хэмжүүр нь нутаг дэвсгэр буюу засаг захиргааны нэгж юм. Тооллогын шилжих хөдөлгөөний үзүүлэлтэд аймаг, нийслэл хоорондын хөдөлгөөнийг хамруулж, аймаг, нийслэл дотор шилжих хөдөлгөөнийг оруулаагүй болно.

ЗУРАГ 5.3. СҮҮЛИЙН НЭГ ЖИЛИЙН ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨН, 2020 ОН

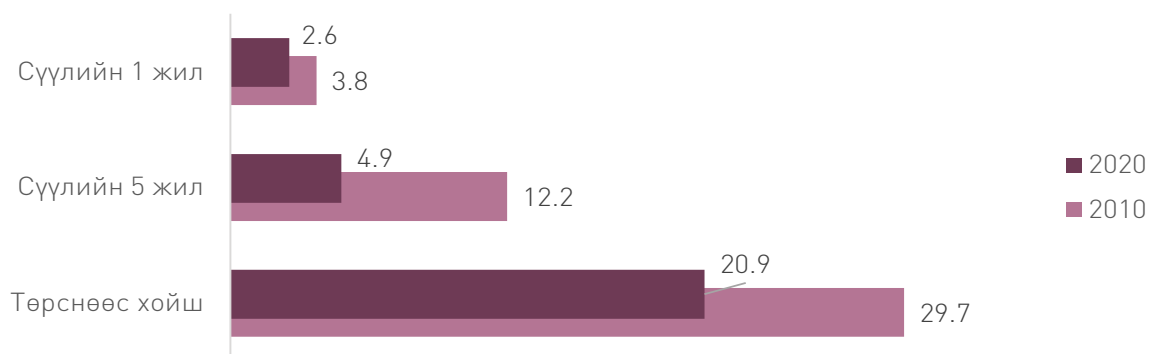
Хүн ам, орон сууцны 2020 оны тооллогын дүнгээр төрснөөс хойших аймаг, нийслэл хоорондын шилжих хөдөлгөөнд оролцогч нийт суурин хүн амын 23.4 хувийг эзэлж байгаа нь өмнөх тооллоготой харьцуулахад 9.7 пунктээр, сүүлийн 5 жилийнх 8.2 пунктээр, сүүлийн 1 жилийнх 1.5 пунктээр тус тус буурчээ.

ЗУРАГ 5.4. АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ ХООРОНДЫН ШИЛЖИГЧДИЙН ЭЗЛЭХ ХУВЬ, 2010, 2020 ОН

Харин бүс хоорондын төрснөөс хойших шилжих хөдөлгөөнд оролцогчид 8.8 пунктээр, сүүлийн 5 жилийнх 7.3 пунктээр, сүүлийн 1 жилийнх 1.2 пунктээр 2010 оны тооллогын дүнгээс буурсан үзүүлэлттэй гарч байна.

ЗУРАГ 5.5. БҮС ХООРОНДЫН ШИЛЖИГЧДИЙН ЭЗЛЭХ ХУВЬ, 2010, 2020 ОН

Шилжих хөдөлгөөний судалгааг энгийн болгох үүднээс энэхүү тайланд зөвхөн бүс хоорондын шилжих хөдөлгөөнийг авч үзсэн. Ингэхдээ аймаг, нийслэл хоорондын шилжих хөдөлгөөнийг бүсээр нэгтгэж, бүсүүдийн хоорондын шилжих хөдөлгөөнийг тодорхойлсон. Тиймээс бүс нутгийн хэмжээнд шилжих хөдөлгөөнийг тодорхойлоход аймаг хоорондын шилжих хөдөлгөөнөөс бага байх болно.

ТӨРСНӨӨС ХОЙШИХ ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨН

Төрснөөс хойших шилжих хөдөлгөөний ерөнхий дүр зургаас харахад Улаанбаатар хот руу чиглэсэн хөдөлгөөн бусад бүсээс нэлээд давамгайлсан хэвээр байна. 2020 оны тооллогын дүнгээр нийслэлийн шилжих хөдөлгөөнд оролцогчдын 76.3 хувь нь шилжин ирэгчид байгаа нь өмнөх тооллоготой харьцуулахад 1.3 пунктээр өсжээ. Харин бүс нутгийн шилжих хөдөлгөөний төрх байдлыг үзвэл Төвийн бүсэд шилжин ирэгчид давамгайлсан хэвээр байгаа нь харагдаж байна.

Төвийн бүс нутгийн төв, суурин газруудыг хөгжихөд Улаанбаатар хот, бусад бүс нутагтай холбосон төмөр зам, хатуу хучилттай засмал зам, Өмнөговь аймагт хөгжиж буй Оюу толгой, Таван толгой төслөөс уул уурхайн бүтээн байгуулалт илүү боломжийг бий болгож байгаатай холбоотой. Ийм учир Улаанбаатар хотоос гадна Төвийн бүс нутагт 14.4 хувь нь шилжин ирсэн байгаа нь бусад бүсүүдтэй харьцуулахад өндөр байна.

Төв болон Хангайн бүс нутгаас хүмүүс ихэвчлэн Улаанбаатар хот руу шилжихээс гадна эдгээр бүсэд Баруун болон Зүүн бүсээс хүмүүс түлхүү ирж суурьшиж байна. Төв болон Хангай бүс нь Баруун болон Зүүн бүс нутгаас шилжигчдийн хувьд Улаанбаатар хот руу чиглэсэн шилжих хөдөлгөөний урсгалын “дамжих цэг” болж байна.

2020 онд шилжин явагчдын 33.0 хувь нь Баруун бүсээс бусад бүс рүү шилжин явсан байхад шилжин ирэгчдийн дөнгөж 0.9 хувь нь Баруун бүс нутагт шилжиж очсон байна. Өөрөөр хэлбэл, Баруун бүс шилжин явагч хамгийн олонтой бүс болох нь харагдаж байна. Харин сийрэг суурьшилтай Зүүн бүсийн хүн амын өсөлтөд шилжих хөдөлгөөн харьцангуй бага нөлөө үзүүлдэг ажээ. Шилжин явагчдын 10.5 хувь нь Зүүн бүсээс байна.

ХҮСНЭГТ 5.1. ТӨРСНӨӨС ХОЙШИХ ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨНД ОРОЛЦОГЧИД, ТӨРСӨН БҮСЭЭР, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Төрсөн бүс	Дүнд эзлэх хувь	Төрснөөс хойших шилжих хөдөлгөөний байдал		
		Шилжих хөдөлгөөнд ороогүй	Шилжин ирэгчид	Шилжин явагчид
2010				
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0
Баруун	22.5	18.5	1.0	31.8
Хангай	25.7	25.1	6.4	27.5
Төв	18.2	16.9	15.9	21.2
Зүүн	9.7	9.2	1.7	10.9
Улаанбаатар	23.1	30.3	75.0	5.9
Гадаад*	0.8	-	-	2.7
2020				
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0
Баруун	19.2	15.5	0.9	33.0
Хангай	23.1	21.8	6.7	28.2
Төв	17.8	16.9	14.4	21.2
Зүүн	9.3	9.0	1.7	10.5
Улаанбаатар	30.3	36.8	76.3	5.8
Гадаад*	0.3	-	-	1.3

Тайлбар: *Гадаадын харьяат иргэд, Монгол Улсын харьяат иргэдээс гадаадад төрсөн хүмүүс

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны тооллогын үр дүнгээр төрсөн бүсдээ байнга амьдарч байгаа хүн амын эзлэх хувь хамгийн өндөр байгаа бүс нь Баруун бүс (98.6 хувь) бөгөөд өмнөх тооллогоос 0.7

пунктээр, дараа нь Зүүн бүсийнх (95.2 хувь) 2.4 пунктээр, Хангайн (92.5 хувь) бүсийнх 2.3 пунктээр, Төвийн (81.6 хувь) бүсийнх 10.1 пунктээр, Улаанбаатар (64.6 хувь) хотынх 15.7 пунктээр тус нэмэгджээ (Хүснэгт 5.2).

ХҮСНЭГТ 5.2. ТӨРСНӨӨС ХОЙШИХ ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨНД ОРОЛЦОГЧИД, ТӨРСӨН БОЛОН ТООЛОХ ҮЕД БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БҮС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Төрсөн бүс	Бүгд	Тоолох үед байнга амьдарч байсан газар					ШИЛЖИН ЯВСАН
		Баруун	Хангай	Төв	Зүүн	Улаанбаатар	
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	-
Баруун	19.2	98.6	3.9	7.1	1.1	11.0	33.0
Хангай	23.2	0.4	92.5	5.7	0.8	10.8	28.2
Төв	17.8	0.3	1.5	81.6	1.2	8.9	21.2
Зүүн	9.3	0.1	0.3	1.5	95.2	4.2	10.5
Улаанбаатар	30.3	0.6	1.7	4.0	1.7	64.6	5.8
Гадаад*	0.2	0.0	0.1	0.1	0.0	0.5	1.3
ШИЛЖИН ИРСЭН	-	0.9	6.7	14.4	1.7	76.3	100.0

Тайлбар: * Гадаадын харьяат иргэд, Монгол Улсын харьяат иргэдээс гадаадад төрсөн хүмүүс

ТАВАН ЖИЛИЙН ӨМНӨХТЭЙ ХАРЬЦУУЛСАН ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨН

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны тооллогоор 5 жилийн шилжих хөдөлгөөнийг 2015 оны 1-р сард байнга сууж байсан аймаг, нийслэлээр тооцож гаргасан. Таван жилийн шилжих хөдөлгөөн төрснөөс хойших шилжих хөдөлгөөнтэй харьцуулахад харьцангуй сүүлийн үеийн дүр зургийг харуулдаг.

Таван жилийн өмнөхтэй харьцуулсан шилжих хөдөлгөөний ерөнхий төрх, төрснөөс хойших шилжих хөдөлгөөнийхтэй төстэй байгаа бөгөөд үндсэн гурван чиглэлтэй байна (Хүснэгт 5.3). Үүнд:

1. Улаанбаатар хот
2. Төвийн бүс нутаг
3. Хангайн бүс нутаг

Нийслэл хотоос бусад бүсэд шилжих хөдөлгөөний урсгал гадагшаа чиглэсэн байна. Цэвэр шилжих хөдөлгөөний сөрөг урсгал Хангайн болон Баруун бүсэд хамгийн өндөр (-8 279, -6 843) байна. Улаанбаатар хотын хүн ам 5 жилийн дотор шилжих хөдөлгөөний улмаас 29.4 мянган хүнээр нэмэгдэж 1 256.4 мянга болсон нь 5, түүнээс дээш насны суурин хүн амын 44.7 хувийг эзэлж байна.

ХҮСНЭГТ 5.3. ТАВАН ЖИЛИЙН ӨМНӨ ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨНД ОРОЛЦОГЧДЫН ТОО, БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БҮСЭЭР, 2010, 2020 ОН

Бүс	Хүн амын тоо	5 жилийн өмнөх шилжих хөдөлгөөний байдал			Цэвэр шилжих хөдөлгөөн (+/-)
		Шилжих хөдөлгөөнд ороогүй	Шилжин ирэгчид	Шилжин явагчид	
2010					
БҮГД	2 321 148	2 038 750	282 398	282 398	-
Баруун	348 358	292 011	11 121	56 347	-45 226
Хангай	493 075	425 698	23 723	67 377	-43 654
Төв	391 445	332 898	53 822	58 547	-4 725
Зүүн	182 152	153 452	8 275	28 700	-20 425
Улаанбаатар	884 407	834 691	185 457	49 716	135 741
Гадаад*	21 711	-	-	21 711	-21 711
2020					
БҮГД	2 813 761	2 675 743	138 018	138 018	-
Баруун	361 775	346 400	8 892	15 375	-6 483
Хангай	537 850	510 538	19 033	27 312	-8 279
Төв	447 260	419 342	28 124	27 918	206
Зүүн	195 383	186 564	9 082	8 819	263
Улаанбаатар	1 256 377	1 212 899	72 887	43 478	29 409
Гадаад*	15 116	-	-	15 116	-15 116

Тайлбар: * Гадаадын харьяат иргэд, Монгол Улсын харьяат иргэдээс гадаадад төрсөн хүмүүс

Улаанбаатар хот руу чиглэсэн хамгийн том урсгал төрснөөс хойших шилжих хөдөлгөөнд оролцогчдын хувьд Баруун бүс нутгаас байсан бол сүүлийн 5 жилд Хангайн болон Төвийн бүс нутгаас ирэгчид хамгийн их байна. Улаанбаатар хот руу Хангайн бүс нутгаас 21.3 мянган хүн шилжиж иржээ. Үүнийг 2010 оны тооллоготой харьцуулахад хоёр дахин буурсан байна. Хамгийн бага урсгал нь Зүүн бүс нутгаас Баруун бүс нутаг руу 107 хүн очсон байна.

ХҮСНЭГТ 5.4. ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ТОО, ТООЛОХ ҮЕД БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БҮСЭЭР, 2010, 2020 ОН

5 жилийн өмнө байнга амьдарч байсан бүс	5, түүнээс дээш насны хүн амын тоо	Тоолох үед байнга амьдарч байсан бүс					ШИЛЖИН ЯВСАН
		Баруун	Хангай	Төв	Зүүн	Улаанбаатар	
2010							
БҮГД	2 321 148	303 132	449 421	386 720	161 727	1 020 148	-
Баруун	348 358	292 011	5 355	11 204	379	39 409	56 347
Хангай	493 075	1 430	425 698	9 642	441	55 864	67 377
Төв	391 445	1 117	4 382	332 898	1 439	51 609	58 547
Зүүн	182 152	120	431	3 409	153 452	24 740	28 700
Улаанбаатар	884 407	7 721	12 572	24 038	5 385	834 691	49 716
Гадаад*	21 711	733	983	5 529	631	13 835	21 711
ШИЛЖИН ИРСЭН	-	11 121	23 723	53 822	8 275	185 457	282 398
2020							
БҮГД	2 813 761	355 292	529 571	447 466	195 646	1 285 786	-
Баруун	361 775	346 400	1 199	2 464	312	11 400	15 375
Хангай	537 850	923	510 538	4 530	582	21 277	27 312
Төв	447 260	979	2 974	419 342	1 494	22 471	27 918
Зүүн	195 383	107	445	1 611	186 564	6 656	8 819
Улаанбаатар	1 256 377	6 084	13 816	17 594	5 984	1 212 899	43 478
Гадаад*	15 116	799	599	1 925	710	11 083	15 116
ШИЛЖИН ИРСЭН	-	8 892	19 033	28 124	9 082	72 887	138 018

Тайлбар: * Гадаадын харьяат иргэд, Монгол Улсын харьяат иргэдээс гадаадад төрсөн хүмүүс

Монгол Улсын 2020 оны дотоод шилжих хөдөлгөөнийг 2010 онтой харьцуулахад ерөнхийдөө буурсныг өмнө нь тэмдэглэсэн. Харин бүх бүсийн хувьд 5 жилийн өмнө байнга оршин сууж байсан бүс нутагтаа тоолох үед байнга оршин сууж байсан хүн амын эзлэх хувь өссөн байна. Төвийн бүс нутгаас Улаанбаатар хот руу чиглэсэн урсгал харьцангуй өндөр байгаагаас харахад “Бусад бүс – Төвийн бүс – Улаанбаатар хот” гэсэн үе шаттай урсгал явагдаж байна.

Тухайлбал, 5 жилийн өмнө байнга амьдарч байсан бүсдээ тоологдсон 5, түүнээс дээш насны хүн амын эзлэх хувь Улаанбаатар хотод 2010 онд 81.8 хувь байснаа 2020 онд 94.3 хувь болж өссөн байна. Улаанбаатараас бусад бүсэд тоологдсон хүн амын 93.7-97.5 хувь нь тухайн бүс нутагтаа 2015 оны 1 дүгээр сард байнга амьдарч байжээ (Хүснэгт 5.5).

ХҮСНЭГТ 5.5. ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМ, ТООЛОХ ҮЕД БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БҮС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

5 жилийн өмнө байнга амьдарч байсан бүс	Бүгд	Тоолох үед байнга амьдарч байсан бүс				
		Баруун	Хангай	Төв	Зүүн	Улаанбаатар
2010						
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Баруун	15.0	96.3	1.2	2.9	0.2	3.9
Хангай	21.2	0.5	94.7	2.5	0.3	5.5
Төв	16.9	0.4	1.0	86.1	0.9	5.1
Зүүн	7.8	0.0	0.1	0.9	94.9	2.4
Улаанбаатар	38.1	2.5	2.8	6.2	3.3	81.8
Гадаад*	0.9	0.2	0.2	1.4	0.4	1.4
2020						
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Баруун	12.9	97.5	0.2	0.6	0.1	0.9
Хангай	19.1	0.3	96.4	1.0	0.3	1.7
Төв	15.9	0.3	0.6	93.7	0.8	1.7
Зүүн	6.9	0.0	0.1	0.4	95.3	0.5
Улаанбаатар	44.7	1.7	2.6	3.9	3.1	94.3
Гадаад*	0.5	0.2	0.1	0.4	0.4	0.9

Тайлбар: * Гадаадын харьяат иргэд, Монгол Улсын харьяат иргэдээс гадаадад төрсөн хүмүүс

Баруун бүсээс гадагшаа шилжих урсгал өндөр хэвээрээ байна. Гэхдээ Улаанбаатар хот руу чиглэсэн шилжих хөдөлгөөний хувьд Хангайн бүс Баруун бүсийн оронд түрж орж ирсэн байна. Учир нь Хангайн бүс нутгаас гарсан урсгалын хувьд Төвийн бүс, Улаанбаатар хот гэсэн хоёр гол хүлээж авах бүс байхад Баруун бүсээс гарсан урсгалын хувьд Хангай, Төв, Улаанбаатар хот гэсэн гурван хүлээж авах бүс нутаг байна.

НЭГ ЖИЛИЙН ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨН

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны тооллогоор сүүлийн нэг жилийн шилжих хөдөлгөөний урсгалыг бүсээр харахад шилжих хөдөлгөөний урсгал өмнөх тооллогууд болох 2000, 2010 онуудын тооллогын үр дүнтэй адилхан үндсэн хоёр чиглэлтэй байна (Хүснэгт 5.6). Үүнд:

1. Улаанбаатар хот
2. Төвийн бүс нутаг

Улаанбаатар хот руу чиглэсэн урсгал сүүлийн нэг жилд мөн адил хэвээр хадгалагдсан байна. 2010 оны тооллогоор Улаанбаатар хот руу чиглэсэн хамгийн том урсгал Хангайн бүс байсан бол 2020 оны тооллогоор Хангайн бүс дээр Төвийн бүс нэмэгджээ. Тооллогын товоос өмнөх нэг жилд улсын хэмжээнд 80.5 мянган хүн шилжих хөдөлгөөнд оролцсоноос 68.7 хувь нь Улаанбаатар хотод, 13.4 хувь нь Төвийн бүсэд ирж суурьшжээ.

ХҮСНЭГТ 5.6. НЭГ ЖИЛИЙН ӨМНӨ ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨНД ОРОЛЦОГЧДЫН ТОО, БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БҮСЭЭР, 2010, 2020 ОН

Жилийн өмнө байнга амьдарч байсан бүс	Хүн амын тоо	Сүүлийн нэг жилийн шилжих хөдөлгөөний байдал			Цэвэр шилжих хөдөлгөөн (+/-)
		Шилжих хөдөлгөөнд ороогүй	Шилжин ирэгчид	Шилжин явагчид	
2010					
БҮГД	2 647 545	2 546 378	101 167	101 167	-
Баруун	365 998	347 989	4 548	18 009	-13 461
Хангай	530 152	506 142	8 584	24 010	-15 426
Төв	435 318	417 104	23 589	18 214	5 375
Зүүн	191 418	182 146	3153	9 272	-6 119
Улаанбаатар	1 113 649	1 092 997	61 293	20 652	40 641
Гадаад*	11 010	-	-	11 010	-11 010
2020					
БҮГД	3 123 431	3 042 920	80 511	80 511	-
Баруун	400 987	391 396	3 316	9 591	-6 275
Хангай	594 318	576 652	7 800	17 666	-9 866
Төв	502 161	483 716	10 830	18 445	-7 615
Зүүн	219 214	213 776	3 269	5 438	-2 169
Улаанбаатар	1 391 312	1 377 380	55 296	13 932	41 364
Гадаад*	15 439	-	-	15 439	-15 439

Тайлбар: * Гадаадын харьяат иргэд, Монгол Улсын харьяат иргэдээс гадаадад төрсөн хүмүүс

Улаанбаатар хот руу Төвийн бүсээс сүүлийн нэг жилд 16.1 мянган хүн, Хангайн бүсээс 15.3 мянган хүн шилжиж ирсэн байна. Хамгийн бага урсгал нь Зүүн бүсээс Баруун бүс рүү байна. Мөн 2019 оноос хойш Баруун бүсээс 9.6 мянган хүн, Улаанбаатар хотоос 13.9 мянган хүн, Хангайн бүсээс 17.7 мянган хүн, Төвийн бүсээс 18.4 мянган хүн шилжин явсан байна.

ХҮСНЭГТ 5.7. ХҮН АМЫН ТОО, ЖИЛИЙН ӨМНӨ БОЛОН ТООЛОХ ҮЕД БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БҮСЭЭР, 2010, 2020 ОН

Жилийн өмнө байнга амьдарч байсан бүс	Хүн амын тоо	Тоолох үед байнга амьдарч байсан бүс					ШИЛЖИН ЯВСАН
		Баруун	Хангай	Төв	Зүүн	Улаан- баатар	
2010							
БҮГД	2 647 545	352 537	514 726	440 693	185 299	1 154 290	-
Баруун	365 998	347 989	1 632	3 083	130	13 164	18 009
Хангай	530 152	570	506 142	4 137	178	19 125	24 010
Төв	435 318	409	1 551	417 104	488	15 766	18 214
Зүүн	191 418	61	158	1 227	182 146	7 826	9 272
Улаанбаатар	1 113 649	3 077	4 838	10 746	1 991	1 092 997	20 652
ШИЛЖИН ИРСЭН	-	4 548	8 584	23 589	3 153	61 293	101 167
2020							
БҮГД	3 123 431**	394 712	584 452	494 546	217 045	1 432 676	-
Баруун	400 987	391 396	597	932	116	7 946	9 591
Хангай	594 318	297	576 652	1 837	216	15 316	17 666
Төв	502 161	336	1 526	483 716	463	16 120	18 445
Зүүн	219 214	50	272	658	213 776	4 458	5 438
Улаанбаатар	1 391 312	1 827	4 817	5 509	1 779	1 377 380	13 932
Гадаад*	15 439	806	588	1 894	695	11 456	15 439
ШИЛЖИН ИРСЭН	-	3 316	7 800	10 830	3 269	55 296	80 511

Тайлбар: * Гадаадын харьяат иргэд, Монгол Улсын харьяат иргэдээс гадаадад төрсөн хүмүүс

**Монгол Улсад оршин суугаа 1, түүнээс дээш насны хүн амын тоо

Сүүлийн нэг жилийн шилжих хөдөлгөөнөөс харахад Улаанбаатар хотын хүн ам 55.3 мянган хүнээр нэмэгджээ. Түүнчлэн, Монгол Улсад оршин суугаа 1, түүнээс дээш насны хүн амын 44.6 хувь нь нэг жилийн өмнө Улаанбаатар хотод амьдарч байсан бол 2020 оны тооллогоор 45.9 хувь болж, нэг жилийн дотор Улаанбаатар хотын эзлэх хувь 1.3 пунктээр өсөж, харин Баруун, Хангай, Төвийн бүсийн эзлэх хувь 0.2-0.3 пунктээр тус тус буурч, Зүүн бүсэд ижил түвшинд байна.

ХҮСНЭГТ 5.8. ХҮН АМ, ЖИЛИЙН ӨМНӨ БОЛОН ТООЛОХ ҮЕД БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БҮС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Жилийн өмнө байнга амьдарч байсан бүс	Бүгд	Тоолох үед байнга амьдарч байсан бүс				
		Баруун	Хангай	Төв	Зүүн	Улаанбаатар
2010						
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Баруун	13.8	98.7	0.3	0.7	0.1	1.1
Хангай	20.0	0.2	98.3	0.9	0.1	1.7
Төв	16.4	0.1	0.3	94.6	0.3	1.4
Зүүн	7.2	0.0	0.0	0.3	98.3	0.7
Улаанбаатар	42.1	0.9	0.9	2.4	1.1	94.7
Гадаад	0.4	0.1	0.1	1.0	0.2	0.5
2020						
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Баруун	12.8	99.1	0.1	0.2	0.1	0.6
Хангай	19.0	0.1	98.7	0.4	0.1	1.1
Төв	16.1	0.1	0.3	97.8	0.2	1.1
Зүүн	7.0	0.0	0.0	0.1	98.5	0.3
Улаанбаатар	44.6	0.5	0.8	1.1	0.8	96.1
Гадаад	0.5	0.2	0.1	0.4	0.3	0.8

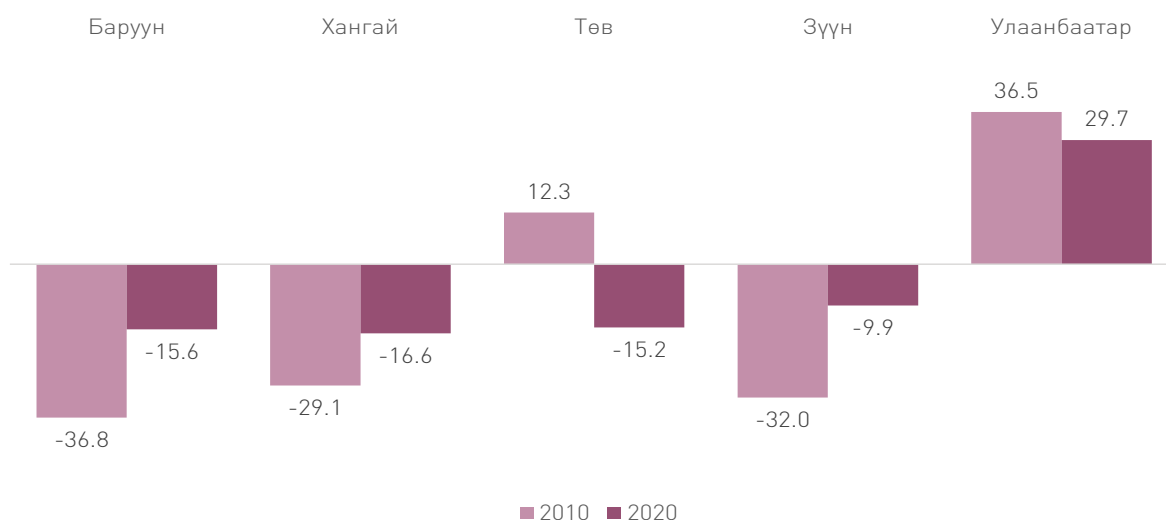
Тайлбар: *Гадаадын харьяат иргэд, Монгол Улсын харьяат иргэдээс гадаадад төрсөн хүмүүс

Энэ удаагийн тооллогын дүнг 2010 онтой харьцуулахад жилийн өмнө байнга амьдарч байсан бүсдээ тооллогын үед байнгаар тоологдсон хүн амын эзлэх хувь төрснөөс хойш болон 5, түүнээс дээш жилийн шилжих хөдөлгөөнтэй адил Улаанбаатар хот болон бүх бүсэд өссөн байна. Жишээлбэл, Улаанбаатар хотод 1.4 пунктээр, бусад бүсэд тоологдсон хүн амын эзлэх хувь 0.2-3.2 пунктээр тус тус нэмэгджээ (Хүснэгт 5.8).

Түүнчлэн, Төв болон Хангайн бүсээс Улаанбаатар хотод, Баруун, Зүүн бүсээс Төв, Хангайн бүсэд хүмүүс ирж байгаа тул Төв болон Хангайн бүс нь зөвхөн “илгээх” биш харин “хүлээж авах” газар, Улаанбаатар хот руу чиглэсэн “үе шаттай шилжих хөдөлгөөн”-ий “дамжих цэг” болж, харин Улаанбаатар хот “эцсийн цэг” болж байна. Өөрөөр хэлбэл, Төвийн бүс нутаг, Улаанбаатар хотод улс орны өнцөг булан бүрээс ирсэн дийлэнх хүмүүсийн хувьд хүлээж авах “эцсийн цэг” нь болсон хэвээр байна.

Сүүлийн нэг жилийн шилжих хөдөлгөөний урсгалын талаарх тоо баримтыг бүс нутагт тоологдсон хүн амын тоотой харьцуулан шилжих хөдөлгөөний цэвэр коэффициентыг тооцож үзэхэд бүх бүсийн хувьд 2010 онтой харьцуулахад буурсан байна. Улаанбаатар хотын цэвэр шилжилтийн коэффициент эерэг байгаа бөгөөд шилжин ирэгчид шилжин явагчдаасаа өндөр үзүүлэлттэй гарч 6.8 промиллээр буурсан байна. Харин бусад бүсийнх сөрөг гарсан нь шилжин явагчид ирэгчдээсээ өндөр байгаа бөгөөд Зүүн бүсийнх 22.1, Баруун бүсийнх 21.2, Хангайн бүсийнх 12.5 промиллээр тус тус буурчээ. Төвийн бүсийн шилжих хөдөлгөөний цэвэр коэффициентыг харахад сонирхолтой дүр зураг харагдаж байгаа бөгөөд 12.3-аас сөрөг урсгалтай болж 15.2 болсон байна.

ЗУРАГ 5.6 ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ЦЭВЭР КОЭФФИЦИЕНТ, БҮСЭЭР, 2010, 2020 ОН

ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨНД ОРОЛЦОГЧДЫН НАС, ХҮЙСИЙН БҮТЭЦ

Шилжих хөдөлгөөнийг хугацаа, нутаг дэвсгэрээс гадна хүн ам зүй, нийгэм, эдийн засгийн үзүүлэлтүүд, тухайлбал, нас хүйс, боловсрол, гэрлэлтийн байдал, эдийн засгийн идэвх, орлого, өрхийн сууцны нөхцөл, дэд бүтцийн хангамж зэрэг олон үзүүлэлтүүдийг хамааруулан судлах нь илүү ач холбогдолтой юм. Хэдийгээр тооллогоор цуглуулсан мэдээлэл, үзүүлэлтүүд хязгаарлагдмал ч энэ сэдвээр олон талаас нь нарийвчлан судлах боломж бий бөгөөд дараагийн түүвэр судалгааг хийх хамгийн өргөн хүрээний эх олонлог болдог.

Сүүлийн нэг жилд шилжих хөдөлгөөнд оролцогчдыг нас, хүйсээр ангилан үзэхэд эрэгтэйчүүд эмэгтэйчүүдээс бараг 5.4 мянгаар илүү байгаа нь эрэгтэйчүүд шилжих хөдөлгөөнд давамгайлж байгааг харуулж байна. Ялангуяа 20-54 насны эрэгтэйчүүд түлхүү шилжих хөдөлгөөнд оролцжээ.

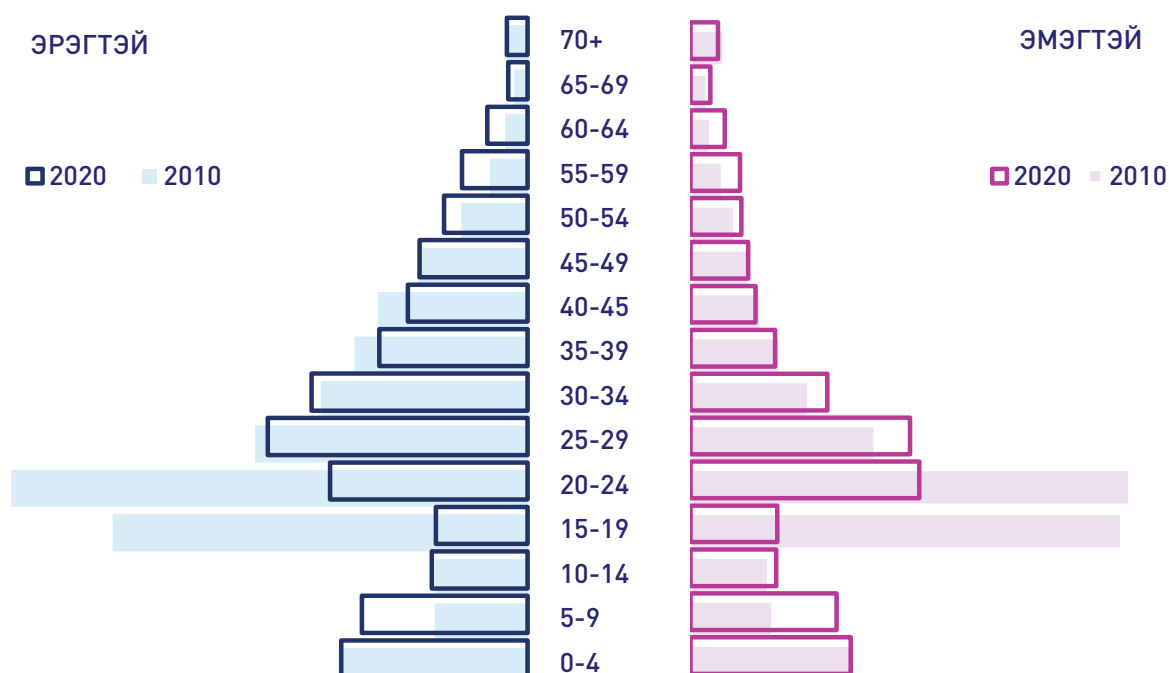
Ахимаг насанд эрэгтэйчүүдийн шилжих хөдөлгөөн давамгайлж байгааг тэд эхлээд зорьсон газраа ганцаараа очиж, дараа нь гэр бүлийнхнийгээ татан авч байгаатай холбон тайлбарлаж болно. Шилжигчдийн дотор 20-34 насны залуучууд илүү ихээр шилжсэн нь (нийт шилжигчдийн 38.5 хувь) их, дээд, мэргэжлийн сургуульд суралцагчдыг тоолох үед байгаа газарт нь тоолсонтой холбоотой юм.

ХҮСНЭГТ 5.9. СҮҮЛИЙН НЭГ ЖИЛД ШИЛЖИГЧИД, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Насны бүлэг	2010				2020			
	Эрэгтэй		Эмэгтэй		Эрэгтэй		Эмэгтэй	
	Хүний тоо	Дүнд эзлэх хувь	Хүний тоо	Дүнд эзлэх хувь	Хүний тоо	Дүнд эзлэх хувь	Хүний тоо	Дүнд эзлэх хувь
БҮГД	60 953	100.0	53 069	100.0	46 679	100.0	41 276	100.0
0-4	4 776	7.8	4 613	8.7	4 782	10.2	4 547	11.0
5-9	2 384	3.9	2 354	4.4	4 254	9.1	4 149	10.1
10-14	2 370	3.9	2 236	4.2	2 462	5.3	2 430	5.9
15-19	10 645	17.5	12 253	23.1	2 354	5.0	2 465	6.0
20-24	13 239	21.7	12 483	23.5	5 066	10.8	6 496	15.7
25-29	6 988	11.5	5 262	9.9	6 663	14.3	6 231	15.1
30-34	5 307	8.7	3 375	6.4	5 546	11.9	3 885	9.4
35-39	4 441	7.3	2 568	4.8	3 808	8.2	2 406	5.8
40-44	3 841	6.3	2 014	3.8	3 070	6.6	1 849	4.5
45 +	6 962	11.4	5 911	11.1	8 674	18.6	6 818	16.5

Монгол Улсын нийт хүн амд сүүлийн нэг жилд шилжин ирэгчдийн эзлэх хувь 2.8 байгаагийн дотор эрэгтэйчүүд (1.5 хувь) эмэгтэйчүүдээс (1.3 хувь) ялимгүй илүү байна. Эмэгтэйчүүдийн хувьд 20-29 насны эмэгтэйчүүд (30.8 хувь) давамгайлж байгаа нь сургуульд дэвшин суралцахтай холбоотой байж болох юм. Нөгөө талаар 15-аас доош насны хүүхдүүд, 60, түүнээс дээш насны өндөр настнууд багагүй хэмжээгээр шилжих хөдөлгөөнд оролцсон байгаагаас үзэхэд гэр бүлийн шилжилт байгааг харуулж байна. Хүүхэд, өндөр настнууд эцэг, эх болон асран хамгаалагчийнхаа хамт шилждэг байна (Зураг 5.7).

СУРАГ 5.7 СҮҮЛИЙН НЭГ ЖИЛД ШИЛЖИГЧИД, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙСЭЭР, 2010, 2020 ОН

Нийт хүн амтай харьцуулахад 20-34 насны залуучууд боловсролоо ахиулах, мэргэжил эзэмших шалтгаанаар шилжих хөдөлгөөнд илүү их оролцож байна. Харин 20-24 насны хувьд боловсрол мөн чухал хүчин зүйл болохоос гадна шилжин очиж байгаа газарт ажил олдох боломжтой байдаг нь бас нэг шалтгаан болно.

ХҮН АМЫН БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БҮС

Төрсөн нутагтаа 2020 оны тооллогын үед байнга оршин суугаа хүн амын эзлэх хувь Улаанбаатар хотод хамгийн өндөр буюу 96.1 байна (Хүснэгт 5.1). Энэ үзүүлэлтийг 2010 оны тооллоготой харьцуулахад 3.8 пунктээр өссөн байна. Төрсөн бүс нутагтаа тооллогын үед амьдарч байгаа хүн амын эзлэх хувь хамгийн бага түвшинтэй бүс нь Баруун бүс (64.0 хувь) байна. Харин Төвийн бүс 9.6, Зүүн бүсийнх 9.4, Хангайн бүсийнх 6.3 пунктээр өмнөх тооллогоос нэмэгджээ.

Улаанбаатар хотод төрөөд, өөр бүсэд тоологдсон хүн амын 2.2 хувь нь Төвийн бүсэд, 1.1 хувь нь Хангайн бүсэд, 0.4 хувь нь Зүүн бүсэд, 0.2 хувь нь Баруун бүсэд байна. Энэ нь Улаанбаатар хотод төрсөн хүн өөр бүсэд шилжин суурьших сонирхол тун бага байгааг харуулж байна.

ХҮСНЭГТ 5.10. ТӨРСӨН БОЛОН ТООЛОХ ҮЕД БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БҮС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Төрсөн бүс	Бүгд	Тоолох үед байнга амьдарч байсан газар				
		Баруун	Хангай	Төв	Зүүн	Улаанбаатар
2010						
БҮГД	100.0	13.3	19.4	16.6	7.0	43.6
Баруун	100.0	57.9	4.2	8.1	0.4	29.4
Хангай	100.0	0.3	68.2	5.2	0.3	26.0
Төв	100.0	0.3	2.1	65.4	0.7	31.5
Зүүн	100.0	0.1	0.8	3.6	67.0	28.5
Улаанбаатар	100.0	0.5	2.0	4.4	0.7	92.3
Гадаад*	100.0	2.5	5.3	24.6	4.2	63.5
2020						
БҮГД	100.0	12.4	18.7	16.4	7.4	45.1
Баруун	100.0	64.0	3.7	6.1	0.4	25.8
Хангай	100.0	0.2	74.5	4.0	0.3	21.0
Төв	100.0	0.2	1.6	75.0	0.5	22.7
Зүүн	100.0	0.1	0.7	2.5	76.4	20.3
Улаанбаатар	100.0	0.2	1.1	2.2	0.4	96.1
Гадаад*	100.0	1.2	4.3	8.3	0.7	85.5

Тайлбар: * Гадаадын харьяат иргэд, Монгол Улсын харьяат иргэдээс гадаадад төрсөн хүмүүс

Улаанбаатар хотын хүн амын 99.0 хувь нь жилийн өмнө амьдарч байсан бүсдээ тоологдсон ба 2010 оны тооллоготой харьцуулахад 1.0 пунктээр өссөн байна (Хүснэгт 5.11). Өөрөөр хэлбэл, 2020 оны тооллогын үед Улаанбаатар хотод байнга оршин сууж байгаа хүн амын 0.9 хувь нь сүүлийн нэг жилд шилжин хөдөлгөөнд оролцсон байна. Улаанбаатар хотын дараа жилийн өмнө амьдарч байсан бүс нутагтаа тооллогын үед байнга амьдарч байсан хүн амын эзлэх хувь хамгийн өндөртэй бүс нутаг нь Баруун (97.7 хувь) болон Зүүн бүс (97.6 хувь) байна.

ХҮСНЭГТ 5.11. НЭГ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМ, ЖИЛИЙН ӨМНӨ БОЛОН ТООЛОХ ҮЕД БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БҮС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Жилийн өмнө байнга амьдарч байсан бүс	Бүгд	Тоолох үед байнга амьдарч байсан бүс				
		Баруун	Хангай	Төв	Зүүн	Улаанбаатар
2010						
БҮГД	100.0	13.3	19.4	16.6	7.0	43.6
Баруун	100.0	95.1	0.4	0.8	-	3.6
Хангай	100.0	0.1	95.5	0.8	-	3.6
Төв	100.0	0.1	0.4	95.8	0.1	3.6
Зүүн	100.0	0.0	0.1	0.6	95.2	4.1
Улаанбаатар	100.0	0.3	0.4	1.0	0.2	98.1
Гадаад*	100.0	3.9	3.7	39.9	3.3	49.2
2020						
БҮГД	100.0	12.6	18.7	15.8	7.0	45.9
Баруун	100.0	97.7	0.1	0.2	0.0	2.0
Хангай	100.0	0.0	97.0	0.3	0.0	2.7
Төв	100.0	0.1	0.3	96.3	0.1	3.2
Зүүн	100.0	0.0	0.1	0.3	97.6	2.0
Улаанбаатар	100.0	0.1	0.3	0.4	0.1	99.0
Гадаад*	100.0	5.2	3.8	12.3	4.5	74.2

Тайлбар: *Гадаадын харьяат иргэд, Монгол Улсын харьяат иргэдээс гадаадад төрсөн хүмүүс

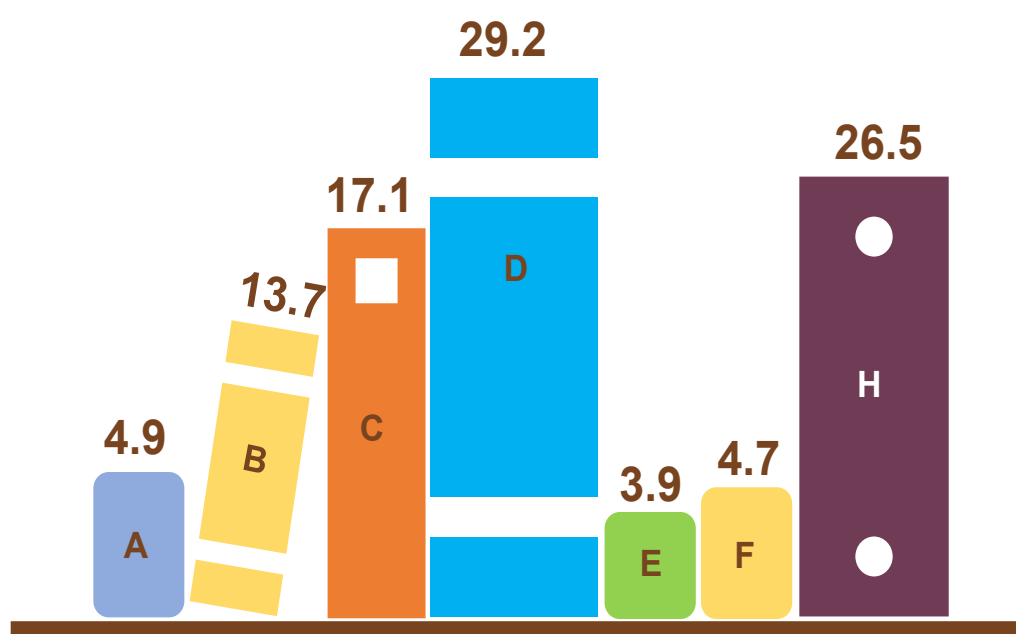
Доорх хүснэгтээс харахад Монгол Улсад оршин суугаа хүн амын 45.9 хувь нь амьдардаг Улаанбаатар хотын 5, түүнээс дээш насны хүн амын 96.5 хувь нь 5 жилийн өмнө Улаанбаатар хотод амьдарч байжээ. Энэ нь 2010 оны тооллоготой харьцуулахад 2.1 пунктээр өссөн байна. Харин бүсээр задалбал Баруун бүсийнх 12.0 пунктээр, Зүүн бүсийнх 11.3 пунктээр, Төвийн бүсийнх 8.8 пунктээр, Хангайн бүсийнх 8.6 пунктээр тус тус өссөн байна.

ХҮСНЭГТ 5.12. ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМ, ТООЛОХ ҮЕД БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БҮС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

5 жилийн өмнө байнга амьдарч байсан бүс	Бүгд	Тоолох үед байнга амьдарч байсан бүс				
		Баруун	Хангай	Төв	Зүүн	Улаанбаатар
2010						
БҮГД	100.0	13.1	19.4	16.7	7.0	44.0
Баруун	100.0	83.8	1.5	3.2	0.1	11.3
Хангай	100.0	0.3	86.3	2.0	0.1	11.3
Төв	100.0	0.3	1.1	85.0	0.4	13.2
Зүүн	100.0	0.1	0.2	1.9	84.2	13.6
Улаанбаатар	100.0	0.9	1.4	2.7	0.6	94.4
Гадаад*	100.0	3.4	4.5	25.5	2.9	63.7
2020						
БҮГД	100.0	12.6	18.8	15.9	7.0	45.7
Баруун	100.0	95.8	0.3	0.7	0.1	3.1
Хангай	100.0	0.2	94.9	0.8	0.1	4.0
Төв	100.0	0.2	0.7	93.8	0.3	5.0
Зүүн	100.0	0.1	0.2	0.8	95.5	3.4
Улаанбаатар	100.0	0.5	1.1	1.4	0.5	96.5
Гадаад*	100.0	5.3	4.0	12.7	4.7	73.3

Тайлбар: *Гадаадын харьяат иргэд, Монгол Улсын харьяат иргэдээс гадаадад төрсөн хүмүүс

БОЛОВСРОЛ, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ

10, түүнээс дээш
насны хүн ам

- A Боловсролгүй
- B Бага
- C Суурь
- D Бүрэн дунд
- E Техникийн болон мэргэжлийн
- F Тусгай мэргэжлийн дунд
- H Дээд

БОЛОВСРОЛ, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ

Тооллогоор хүн амын боловсролыг тодорхойлох нь хүн ам зүйн үндсэн үзүүлэлтүүд, ажиллах хүч, шилжих хөдөлгөөн, байршил, орон сууц зэрэг үндэсний болон бүс нутаг, аймаг, нийслэлийн хэмжээний бодлого, төлөвлөлтийг боловсруулахад чухал хэрэглүүр болдог.

Хүн амын үзүүлэлтүүдээс боловсрол, бичиг үсэг тайлагдалт нь хүний хөгжлийн явцыг илтгэдэг.

Монгол Улсын “Боловсролын тухай” хуулийн 10 дугаар зүйлд “Боловсролын агуулга нь суралцагчийн нас, сэтгэхүйн онцлог, авьяас, сонирхол, хувийн болон нийгмийн хэрэгцээ, үндэсний өв, технологийн хөгжлийн хандлагад нийцүүлэн боловсролын зорилгыг хэрэгжүүлэхэд чиглэнэ” гэсэн үндсэн агуулгад үндэслэн сүүлийн тооллогуудын асуулга, аргачлал, заавар, үр дүн боловсруулсан байдаг.

Хүн ам, орон сууцны 2010 оны тооллогын асуулгын хуудсанд боловсролын түвшний холбогдох асуултыг 6, түүнээс дээш насны бүх хүнээс асуудаг байсан бол 2020 оны тооллогоор 5, түүнээс дээш насны хүнээс асуусан. Мөн 2010 оны тооллогоор бакалаврын болон дипломын дээдийг хамтад нь авч үздэг байсан бол 2020 оны тооллогоор уг үзүүлэлтийг тус тусад нь авч үзэв.

Монгол Улсын “Бага, дунд боловсролын тухай” хуулийн 7 дугаар зүйлд “Бага боловсролыг 6, суурь боловсролыг 9, бүрэн дунд боловсролыг 12 жилд тус тус эзэмшүүлнэ”, мөн “Дээд боловсролын тухай” хуулиар “Дээд боловсрол эзэмшүүлэх дипломын сургалт 90 багц цагаас доошгүй байх бөгөөд өмнөх түвшний сургалтын багц цагийг оролцуулан бакалаврын сургалт 120-оос, магистрын сургалт 150-аас, докторын сургалт 210 багц цагаас тус тус доошгүй байна” гэж заажээ.

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллого нь бүртгэл болон уламжлалт хосолмол аргаар явагдсан ба энгийн санамсаргүй түүвэрт сонгогдсон өрхийн гишүүдээс бичиг үсэг тайлагдалтын талаарх мэдээллийг авсан. Тиймээс 2020 оны тооллогын бичиг үсэг тайлагдалтын талаарх тоо мэдээллийг 2010 оны тооллогын дүнтэй хувийн жингээр харьцуулна.

НҮБ-ын зөвлөмж, олон улсын нийтлэг жишгийг харгалзан хүн амын боловсролын түвшнийг 10, түүнээс дээш насанд тодорхойлов.

БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИН

Монгол Улсын боловсролын систем улам бүр шинэчлэгдэж хөгжингүй орнуудын түвшинд хүрч эхэлсэн. Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогоор боловсролын үзүүлэлтүүд 2010 оны тооллогоос өсөж, харин 10, түүнээс дээш насны хүн амд боловсролгүй хүний эзлэх хувь буурсан.

Боловсролтой 10, түүнээс дээш насны хүн амын дунд эзлэх хувь 95.1 болж өмнөх тооллогын үеэс 2.6 пунктээр өссөн байна. Хүйсийн ялгаатай байдлаар харвал эрэгтэйчүүдийнх 2.7 пунктээр, эмэгтэйчүүдийнх 2.3 пунктээр өсжээ. Боловсролгүй хүн амын эзлэх хувь 4.9 болж өмнөх тооллогын дүнгээс 2.6 пунктээр буурсан эерэг үзүүлэлттэй байна.

Боловсролтой хүн амыг боловсролын түвшнээр харвал бага, суурь, бүрэн дунд, тусгай мэргэжлийн дунд 0.8-аас 2.8 пунктээр тус тус буурсан бол техникийн болон мэргэжлийн, дээд боловсролтой хүн амын эзлэх хувь өмнөх тооллоготой харьцуулахад өсжээ.

Харин 10, түүнээс дээш насны нийт хүн амын 26.5 хувь нь дээд боловсролтой, байгааг хүйсээр харвал эрэгтэйчүүдийн 21.7 хувь, эмэгтэйчүүдийн 31.1 хувь нь дээд боловсролтой хүн ам байна. Монгол Улсад дээд боловсролтой хүн ам сүүлийн 10 жилд даруй 8.2 пунктээр өссөн нь сайшаалтай хэрэг юм.

ХҮСНЭГТ 6.1. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИН, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Боловсролын түвшин	2010			2020		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Боловсролгүй	7.5	8.0	6.9	4.9	5.3	4.6
Боловсролтой	92.5	92.0	93.1	95.1	94.7	95.4
Бага	15.8	16.6	15.0	13.7	14.6	12.8
Суурь	17.9	20.3	15.6	17.1	19.2	15.1
Бүрэн дунд	32.0	32.2	31.9	29.2	30.8	27.7
Техникийн болон мэргэжлийн	2.8	3.1	2.6	3.9	4.3	3.4
Тусгай мэргэжлийн дунд	5.7	4.6	6.9	4.7	4.1	5.3
Дээд	18.3	15.4	21.2	26.5	21.7	31.1

Боловсрол эзэмшигчдийг хүйсээр ангилж үзэхэд нэлээд ялгаатай талууд ажиглагдаж байна. Ялангуяа өмнөх тооллогоор дээд боловсролтой эмэгтэйчүүдийн хувь эрэгтэйчүүдийнхээс 5.8 пунктээр илүү байсан бол 2020 онд тус зөрүү нь 9.4 пункт болж нэмэгджээ.

Боловсролгүй 10, түүнээс дээш настай хүн амын дүнд эзлэх хувь 4.9 болж 2.6 пунктээр буурсны дотор эрэгтэйчүүдийнх 2.7 пунктээр буурчээ.

Нийгмийн хөгжлийн явцад хүн амын боловсрол эзэмших хэрэгцээ, шаардлага, боломж өөр өөр байна. Өмнөх тооллогуудын дүнгээс үзэхэд нас ахих тусам хүн амын боловсролын түвшин залуучуудтай харьцуулахад бага байдаг нь нас дэвшилтээс шалтгаалсан байж болох юм.

Хүн амын боловсролын байдал хот, хөдөөгөөр ангилж үзэхэд ялгаатай байдал харагдаж байна.

ХҮСНЭГТ 6.2. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИН, ХОТ, ХӨДӨӨ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Боловсролын түвшин	Хот			Хөдөө		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
2010						
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Боловсролгүй	4.9	5.2	4.6	13.1	13.7	12.5
Боловсролтой	95.1	94.8	95.4	86.9	86.3	87.5
Бага	10.8	11.1	10.6	26.6	27.6	25.5
Суурь	14.3	16.5	12.2	26.0	27.9	23.9
Бүрэн дунд	37.6	38.8	36.5	19.6	18.6	20.6
Техникийн болон мэргэжлийн	2.5	2.8	2.2	3.5	3.5	3.5
Тусгай мэргэжлийн дунд	6.5	5.3	7.5	4.2	3.0	5.4
Дээд, түүнээс дээш	23.4	20.2	26.4	7.0	5.6	8.6
2020						
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Боловсролгүй	4.3	4.7	4.0	6.2	6.6	5.9
Боловсролтой	95.7	95.3	96.0	93.8	93.4	94.1
Бага	10.0	10.6	9.6	21.2	22.4	20.0
Суурь	11.2	12.7	9.9	29.0	31.7	26.2
Бүрэн дунд	32.3	35.2	29.7	22.9	22.2	23.6
Техникийн болон мэргэжлийн	3.6	4.0	3.1	4.5	4.8	4.1
Тусгай мэргэжлийн дунд	5.5	4.8	6.0	3.2	2.7	3.6
Дээд	33.1	28.0	37.7	13.0	9.6	16.6

Хот, хөдөөгийн хүн амын боловсролын байдал ялгаатай байгаагийн дотор түвшин дээшлэх тутамд ялгаа улам нэмэгдэж байна. Тухайлбал, бүрэн дунд болон дээд боловсролтой хүн амын хувь хотод хөдөөгөөс 9.4-20.1 пунктээр илүү байгаа бол бага болон суурь, боловсролтой хүмүүсийн хувь хөдөөд хотоос 11.2-17.8 пунктээр өндөр байна.

Харин боловсролгүй хүн амын хувьд хот, хөдөөгийн зөрүү 2000 оноос 2010 оны хооронд 8.2 пункт байсан бол 2010 оноос 2020 оны хооронд 1.9 пункт болж 6.3 пунктээр буурсан эерэг үзүүлэлттэй байна.

Хотын хүн амын боловсролын түвшин 2010 онтой харьцуулахад дээд, техникийн болон мэргэжлийн боловсролтой хүн амын хувь өссөн байгаа бол хөдөөгийн хүн амын хувьд бага, суурь боловсролтой хүн амын хувь буурсан байна.

ХҮСНЭГТ 6.3. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИН, НАСНЫ БҮЛЭГ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Насны бүлэг	Бүгд	Боловсролгүй	БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИН					
			Бага	Суурь	Бүрэн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн	Тусгай мэргэжлийн дунд	Дээд
2010								
БҮГД	100.0	7.5	15.8	17.9	32.0	2.8	5.7	18.3
10-14	100.0	33.0	59.8	7.2	-	-	-	-
15-19	100.0	3.4	12.8	41.0	39.4	1.8	1.0	0.6
20-24	100.0	4.0	5.7	9.7	51.3	2.8	2.7	23.8
25-29	100.0	6.1	10.2	13.0	31.1	1.5	2.2	36.1
30-34	100.0	3.7	10.1	19.6	34.9	1.5	3.0	27.3
35-39	100.0	2.1	4.0	20.3	40.3	4.4	7.4	21.5
40-44	100.0	2.5	4.5	18.2	39.4	5.9	11.7	17.9
45-49	100.0	3.1	6.5	18.3	33.9	5.6	12.7	19.8
50-54	100.0	3.1	11.2	19.7	27.1	5.0	13.9	20.0
55-59	100.0	3.7	16.8	17.2	23.8	4.1	15.1	19.4
60+	100.0	11.7	30.6	11.5	15.7	2.2	11.0	17.2
2020								
БҮГД	100.0	4.9	13.7	17.1	29.2	3.9	4.7	26.5
10-14	100.0	28.5	70.8	0.7	-	-	-	-
15-19	100.0	2.0	5.4	61.3	27.9	1.8	0.9	0.7
20-24	100.0	1.7	3.3	12.2	49.9	4.9	2.6	25.4
25-29	100.0	1.6	3.2	8.5	29.4	5.4	3.1	48.8
30-34	100.0	1.9	5.2	9.4	29.5	3.2	2.7	48.1
35-39	100.0	2.6	8.1	14.8	30.9	2.6	2.6	38.4
40-44	100.0	1.7	6.3	20.3	35.6	3.0	3.6	29.5
45-49	100.0	1.4	3.6	18.4	38.4	5.9	7.4	24.9
50-54	100.0	1.6	4.3	17.7	36.7	7.1	10.5	22.1
55-59	100.0	1.8	6.5	17.8	32.0	6.8	11.8	23.3
60+	100.0	2.9	18.0	16.2	22.5	4.7	12.7	23.0

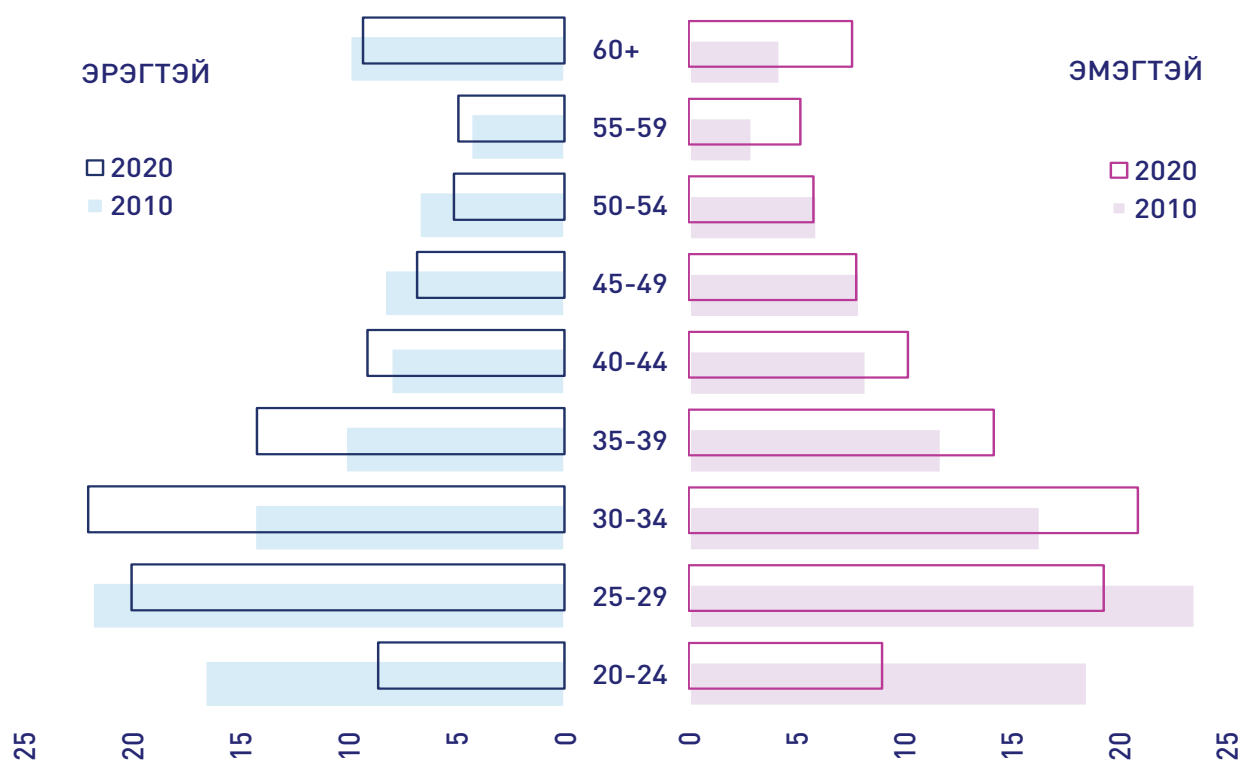
Боловсролын түвшнийг насаар ангилж үзэхэд зарим сонирхолтой дүр зураг харагдаж байна. 2020 оны тооллогоор 10, түүнээс дээш насны хүн амын дийлэнх нь буюу 64.3 хувь нь бүрэн дунд, түүнээс дээш боловсролтой байгаа нь өмнөх тооллогынхоос 5.5 пунктээр өссөн байна (Хүснэгт 6.3).

25-44 насны хүн амын дээд боловсролтой хүн амын эзлэх хувь хамгийн өндөр болж өмнөх

тооллоготой харьцуулахад 11.6-20.8 пунктээр өссөн байна. Ерөнхийдөө бүх насны бүлэгт ажиглагдаж байгаа дүр зураг нь бүрэн дундаас доош боловсролтой хүн амын эзлэх хувийг 2010 онтой харьцуулахад 15-44 насны бүлэгт буурч байгаа бол эсрэгээрээ бүрэн дунд, түүнээс дээш боловсролтой хүн амын эзлэх хувь насны бүлэг бүрд тодорхой хэмжээгээр өссөнийг харж болохоор байна. Энэ нь сүүлийн жилүүдэд манай улсын сургуулийн өмнөх боловсрол болон сургуульд хамрагдалтын байдал нийт хүн амын хувьд өссөн байгаатай холбон тайлбарлаж болох юм. 2010 оны тооллогоор 60, түүнээс дээш насны хүн амд боловсролгүй хүн амын эзлэх хувь өндөр байсан бол энэ удаагийн тооллогоор бага боловсролтой хүн амын эзлэх хувь буурч, суурь, түүнээс дээш боловсролын түвшний хувь нь өссөн байна.

Ерөнхийдөө 20-40 хүртэл насны хүмүүс буюу ид хөдөлмөрийн насны хүн амын хувьд боловсролын түвшин өндөр байгаа нь сайн талтай ч тухайн насны хүн амын дотор мэргэжлийн боловсролтой хүний эзлэх хувь маш бага байгаа нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ажиллах мэргэжилтэй ажиллагчдын хүрэлцээ хангалтгүй байгааг харуулж байна.

ЗУРАГ 6.1. ДЭЭД БОЛОВСРОЛТОЙ ХҮН АМЫН НАС ХҮЙСИЙН СУВАРГА, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

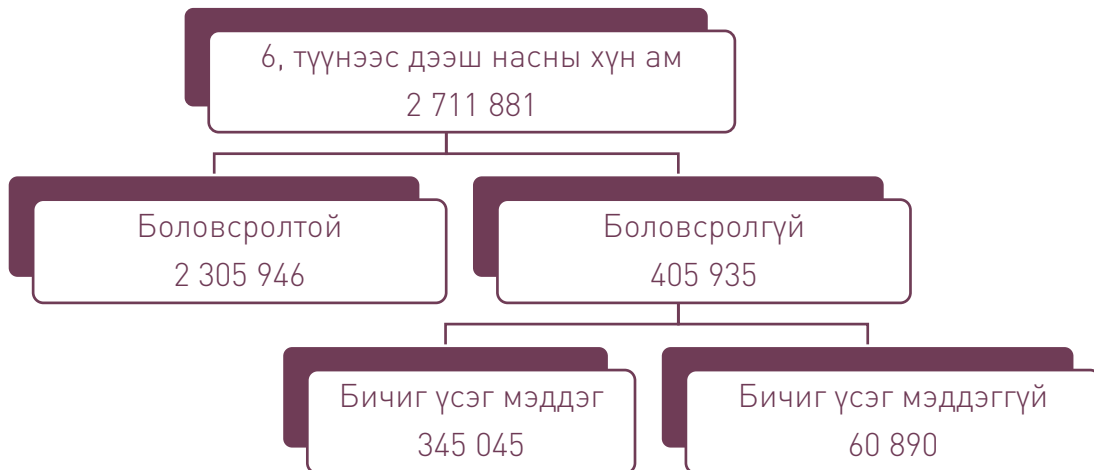

Өмнөх тооллогын дүнгээр эмэгтэйчүүд эрэгтэйчүүдээс илүүтэйгээр дээд боловсрол эзэмшдэг байсан бол энэ удаад эрэгтэйчүүд, эмэгтэйчүүдтэй ижил түвшинтэй болж байгаа хандлага ажиглагдаж байна (Зураг 6.1). Мөн 2010 онтой харьцуулахад дээд боловсролтой эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь 30, түүнээс дээш насны бүлэгт өссөн байгаа бол эрэгтэйчүүдийн хувьд эсрэгээрээ бага зэргийн бууралт ажиглагдаж байна.

БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ

НҮБ-ын бичиг үсгийн мэдлэгийн тодорхойлолтын талаарх зөвлөмжийг өмнөх тооллогуудтай адил 2020 оны тооллогод баримталсан. Аль нэг хэлээр энгийн өгүүлбэрийг уншиж ойлгодог, бичиж чаддаг хүнийг бичиг үсэг мэддэг гэж үзсэн. Тооллогод боловсролгүй хүнээс бичиг үсгийн мэдлэгийг асуусан.

ЗУРАГ 6.2. ЗУРГАА, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ*, 2020 ОН

Тайлбар: *Монголд суугаа гадаадын харьяат иргэн болон харьяалалгүй иргэн ороогүй.

Бичиг үсгийн мэдлэгийн талаарх асуултыг 5, түүнээс дээш насны бүх хүнээс асуусан ч Монгол Улсын хүн амын бичиг үсгийн мэдлэгийн түвшнийг олон улстай харьцуулагдахуйц байдлыг ханган 15, түүнээс дээш насаар тодорхойлов (Хүснэгт 6.4).

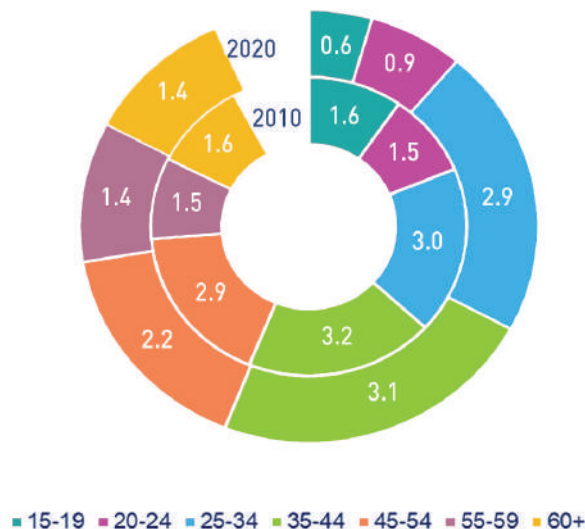
ХҮСНЭГТ 6.4. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМ, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Бичиг үсгийн мэдлэг	2010			2020		
	Бүгд	Хот	Хөдөө	Бүгд	Хот	Хөдөө
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Бичиг үсэг мэддэг	98.3	99.1	96.3	98.7	99.3	97.6
Бичиг үсэг мэддэггүй	1.7	0.9	3.7	1.3	0.7	2.4

Монгол Улсын 15, түүнээс дээш насны хүн амын бичиг үсэг мэдлэгийн түвшин 98.7 хувь болж өмнөх тооллогоос 0.4 пунктээр өссөн. Монгол Улсын бичиг үсэг тайлагдалтын түвшнийг дэлхийн улс орнуудын дундаж түвшинтэй⁶ харьцуулахад өндөр байгаа юм. Харин хот, хөдөөгийн оршин суугчдын хувьд ялгаа ажиглагдаж байна. Хотын бичиг үсэг мэддэггүй хүн амын эзлэх хувь 0.7 хувь байхад хөдөөгийнх 2.4 хувь буюу 1.7 пунктээр зөрүүтэй байна. Үүнээс үзэхэд хотын хүн амын ихэнх нь бичиг үсэг мэддэг болсон ба энэ үзүүлэлтэд оюун ухааны бэрхшээлийн улмаас бичиг үсэг сурах боломжгүй хүн байгааг харгалзан үзэх учиртай.

6 <http://data.uis.unesco.org/index.aspx?queryid=166>

ЗУРАГ 6.3. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМД БИЧИГ ҮСЭГ МЭДДЭГГҮЙ ХҮН АМЫН ЭЗЛЭХ ХУВЬ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2010, 2020 ОН

Бичиг үсэг мэддэггүй залуучуудын түвшин 2020 онд 15-19 насныхны хувьд 0.6 хувь болж 2010 онтой харьцуулахад 1.0 пунктээр буурсан байна. Харин байршлаар харвал хотын залуучуудын 0.6 хувь, хөдөөгийн залуучуудын 1.7 хувь нь бичиг үсэг мэдэхгүй байна. Үүнээс үзэхэд хөдөөгийн хүн амын боловсролд анхаарах шаардлагатай болсныг харуулж байна./Хавсралт В-ийн Хүснэгт 6.3-аас харна уу./ Бичиг үсэг мэддэггүй хүн ам 2010 онтой харьцуулахад бүх насны бүлэгт буурсан харагдаж байна.

СУРГУУЛЬД ХАМРАГДАЛТ

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны тооллогод сургуульд суралцаж байгаа болон цэцэрлэгт хүмүүжиж байгаа эсэхийг 2-39 насны хүмүүсээс асуусан.

НҮБ-ын зөвлөмжийн дагуу сургуульд суралцах насыг 5-29 насаар тодорхойлох ёстой боловч манай улсын боловсролын шинэ тогтолцооны дагуу хүүхдийг 6 наснаас эхлэн сургуульд элсүүлэх болсонтой холбогдуулан сургуульд хамрагдалтыг 6-29 насаар авлаа.

Сургуульд хамрагдалт өмнөх тооллогуудтай харьцуулахад байнга өсжээ. 2020 оны тооллогоор 6-29 насны хүн амын 72.6 хувь нь сургуульд хамрагдаж байгаа ба 2010 онтой харьцуулахад 14.5 пунктээр нэмэгдсэн байна. Ялангуяа 6-17 насны буюу ерөнхий боловсролын сургуулийн насны хүүхдүүдийн 98.0 хувь нь сургуульд хамрагдаж байна (Хүснэгт 6.5).

ХҮСНЭГТ 6.5. ЗУРГААГААС ХОРИН ЕСӨН НАСНЫ ХҮН АМЫН СУРГУУЛЬД ХАМРАГДАЛТ, НАС, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Нас	Сургуульд сурдаг			Сургуульд сурдаггүй		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
2010						
6-29	58.1	55.7	60.6	41.9	44.3	39.4
6	93.6	93.0	94.3	6.4	7.0	5.7
7	97.9	97.7	98.1	2.1	2.3	1.9
8	98.4	98.3	98.6	1.6	1.7	1.4
9	98.5	98.3	98.6	1.5	1.7	1.4
6-9	97.1	96.8	97.4	2.9	3.2	2.6
10	98.2	97.9	98.5	1.8	2.1	1.5
11	97.6	97.1	98.1	2.4	2.9	1.9
12	96.7	95.8	97.7	3.3	4.2	2.3
13	95.8	94.6	97.0	4.2	5.4	3.0
14	94.7	92.8	96.7	5.3	7.2	3.3
10-14	96.6	95.6	97.6	3.4	4.4	2.4
15	93.0	90.5	95.6	7.0	9.5	4.4
16	89.5	85.5	93.6	10.5	14.5	6.4
17	84.0	79.0	89.2	16.0	21.0	10.8
6-17	94.8	93.3	96.3	5.2	6.7	3.7
18	72.5	65.2	80.0	27.5	34.8	20.0
19	61.0	52.2	69.9	39.0	47.8	30.1
20-24	29.8	25.8	33.8	70.2	74.2	66.2
25-29	5.6	4.7	6.5	94.4	95.3	93.5
2020						
6-29	72.6	71.5	73.8	27.4	28.5	26.2
6	93.3	93.0	93.6	6.7	7.0	6.4
7	97.3	96.9	97.7	2.7	3.1	2.3
8	98.9	98.9	98.9	1.1	1.1	1.1
9	98.8	98.7	98.9	1.2	1.3	1.1
6-9	96.9	96.7	97.1	3.1	3.3	2.9
10	99.4	99.4	99.4	0.6	0.6	0.6
11	99.4	99.3	99.5	0.6	0.7	0.5
12	99.4	99.3	99.5	0.6	0.7	0.5
13	99.3	99.2	99.5	0.7	0.8	0.5
14	99.2	99.0	99.4	0.8	1.0	0.6
10-14	99.4	99.3	99.4	0.6	0.7	0.6
15	98.3	97.6	99.0	1.7	2.4	1.0
16	97.4	96.3	98.6	2.6	3.7	1.4
17	96.3	94.8	97.8	3.7	5.2	2.2
6-17	98.0	97.6	98.3	2.0	2.4	1.7
18	87.1	82.9	91.3	12.9	17.1	8.7
19	80.5	73.9	87.3	19.5	26.1	12.7
20-24	53.4	50.2	56.7	46.6	49.8	43.3
25-29	17.9	17.0	18.9	82.1	83.0	81.1

Сургуульд хамрагдалтыг хүйсээр харвал 2010 онтой харьцуулахад сургуульд хамрагдалтын байдал 6-14 насны хүн амын хувьд ижил түвшинд байгаа ч 15, түүнээс дээш насанд буюу суурь боловсролын түвшнийг дүүргэсний дараагаар эрэгтэйчүүдийн сургуульд хамрагдалт эмэгтэйчүүдийнхтэй харьцуулахад буурсан харагдаж байна.

Сургуульд хамрагдалтын байдал 25-29 насны хүн амд 17.9 хувь болж 2010 оноос 12.3 пунктээр өссөн нь хамгийн өндөр байна.

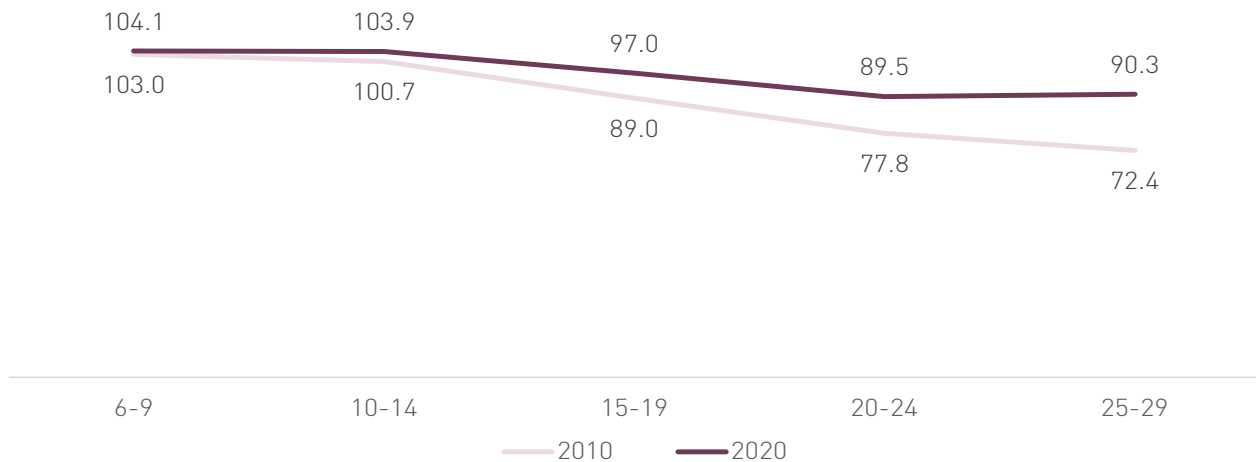
Сургуульд хамрагдалтыг хот, хөдөөгөөр харвал 14 нас хүртэл хөдөөд өндөр байсан бол 15, түүнээс дээш насанд хотын хүн амын сургууль хамрагдалт өндөр болж байна. Энэ хандлага нь нас ахих тусам нэмэгдсээр 25-29 насанд хотын хүн амын сургуульд хамрагдалт хөдөөгийнхөөс 7.4 пунктээр өндөр байна.

ХҮСНЭГТ 6.6. ЗУРГААГААС ХОРИН ЕСӨН НАСНЫ ХҮН АМЫН СУРГУУЛЬД ХАМРАГДАЛТ, ХОТ, ХӨДӨӨ, ХҮЙС, ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Нас	Хот			Хөдөө		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
2010						
6-29	60.1	58.4	61.8	53.8	50.2	57.8
6	96.1	95.8	96.5	89.6	88.5	90.7
7	98.4	98.3	98.5	97.0	96.7	97.4
8	98.7	98.6	98.7	98.0	97.8	98.3
9	98.7	98.6	98.9	98.0	97.8	98.2
6-9	98.0	97.8	98.2	95.7	95.3	96.2
10-14	71.7	97.1	98.0	95.1	93.4	96.9
15-17	93.0	91.1	94.8	80.7	73.5	88.7
15	95.8	94.7	96.9	88.2	83.5	93.1
16	93.5	91.7	95.4	81.2	73.4	89.8
17	89.6	86.9	92.2	68.8	59.5	79.9
6-17	96.4	95.6	97.2	92.0	89.3	94.8
18	81.4	76.8	85.7	35.4	27.7	47.8
19	71.7	64.9	77.9	17.4	13.1	24.5
20-24	37.3	33.5	40.9	6.2	5.1	7.6
25-29	7.2	6.1	8.3	2.0	1.8	2.2
2020						
6-29	73.7	73.8	73.6	70.6	67.4	74.1
6	93.0	92.8	93.2	94.0	93.4	94.5
7	97.6	97.3	97.9	96.7	96.0	97.3
8	98.7	98.7	98.7	99.2	99.5	99.2
9	98.5	98.4	98.6	99.4	99.3	99.4
6-9	96.8	96.6	96.9	97.2	96.9	97.5
10-14	99.3	99.3	99.3	99.4	99.2	99.6
15-17	98.3	97.9	98.6	95.8	93.5	98.3
15	98.8	98.5	99.0	97.5	96.0	99.0
16	98.4	97.9	98.9	95.9	93.6	98.3
17	97.7	97.3	98.1	94.1	90.9	97.5
6-17	98.0	97.9	98.2	97.8	97.1	98.5
18	89.6	87.2	92.0	83.2	76.3	90.2
19	84.1	79.6	88.7	75.0	65.6	85.1
20-24	56.7	55.5	57.9	48.3	42.4	54.9
25-29	20.2	19.7	20.7	12.8	11.4	14.4

Бүх насны бүлэгт сургуульд суралцаж байгаа эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь хот, хөдөөгийн хувьд ялгаагүй эрэгтэйчүүдийнхээс илүү байна. Энэ нь эмэгтэйчүүд эрэгтэйчүүдийг бодвол зөвхөн сургуульд орохдоо төдийгүй сургуульд орсныхоо дараа бүх насанд өндөр байна.

ЗУРАГ 6.4. СУРГУУЛЬД СУРАЛЦАГЧДЫН ХҮЙСИЙН ХАРЬЦАА, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2010, 2020 ОН

Сургуульд хамрагдаж буй нийт хүн амын хүйсийн харьцааг өмнөх тооллоготой харьцуулбал бүх насны бүлэгт нэмэгдэж байна. Энэ нь эрэгтэйчүүдийн сургуульд хамрагдалт нэмэгдэж байгааг харуулж байна. 2020 оны тооллогоор 6-14 насны бүлэгт хүйсийн харьцаа 104.1 байгаа нь нийт хүн амын бүтэцтэй ижил байгаа боловч нас дээшлэх тусам хүйсийн харьцаа буурч байна.

Сургуулийн өмнөх боловсролд 2-5 насны хүүхдийн 84.1 хувь нь хамрагдаж байгаа бөгөөд 2010 оноос 24.0 пунктээр өсжээ. Байршлаар харвал хөдөөд 2-5 насны хүүхдүүдийн 83.6 хувь нь сургуулийн өмнөх боловсролд хамрагдсан нь өмнөх тооллогоос 38.0 пунктээр өссөн эерэг үзүүлэлттэй байна.

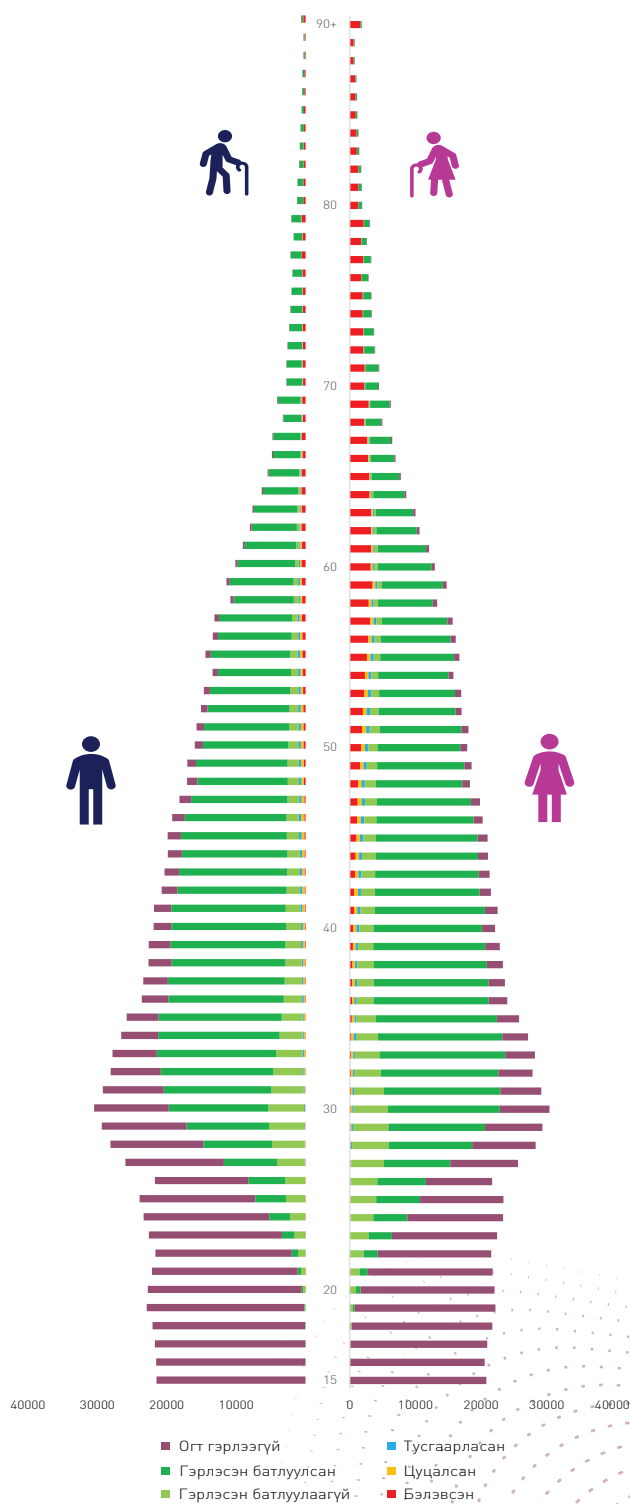
ХҮСНЭГТ 6.7. СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛД ХАМРАГДАЛТ, НАС, ХОТ, ХӨДӨӨ, ХУВИАР, 2020 ОН

Нас	2010			2020		
	Бүгд	Хот	Хөдөө	Бүгд	Хот	Хөдөө
БҮГД	60.1	68.2	45.6	84.1	84.3	83.6
2	44.5	51.6	31.5	65.2	65.5	64.4
3	59.2	68.4	42.1	85.0	85.1	84.8
4	67.5	76.9	51.2	90.9	90.9	91.0
5	75.5	83.0	62.7	94.0	93.9	94.1

7

БҮЛЭГ

ӨРХ, ГЭР БҮЛИЙН БАЙДАЛ

ӨРХИЙН ТОО, БҮТЭЦ

Өрхийг “Нэг орон байранд хамт амьдардаг, нэгдмэл төсөвтэй, хүнс, амьдралын наад захын бусад хэрэгцээгээ хамтран хангадаг нэг буюу хэсэг бүлэг хүмүүсийг өрх гэнэ. Өрхийн гишүүд нь хоорондоо садан төрлийн хамааралтай эсвэл хамааралгүй байж болно. Өрх гэдэг ойлголт нь гэр бүл гэдэг ойлголтоос ялгаатай. Нэг өрхөд хэд хэдэн гэр бүл амьдарч байж болно” гэж тодорхойлдог. Өрхийн талаарх энэ тодорхойлолт нь өмнөх тооллогууд болоод олон улсад ашигладаг нэгдмэл ойлголт юм.

Хүн амыг үндсэнд нь өрхөд, өрх үүсгээгүй нэгжид тоологдсон гэж 2 ангилдаг. Өрх үүсгээгүй нэгж гэж “Нийтээрээ буюу хэсэг бүлгээрээ амьдарч байгаа хоорондоо гэр бүл ураг төрөл, хамаатан садны холбоогүй хүмүүсийг” хэлнэ. Өрх үүсгээгүй нэгжийн хүмүүс ихэвчлэн цэрэг, хоригдол, оюутан сурагчид болон ажиллагчдын нийтийн байр, эмнэлэг, сувилал, зочид буудлын нэг өрөөнд хамт амьдарч байгаа болон орон сууцны нэг өрөө буюу бүхэлд нь хөлслөн сууж байгаа мөн байшингийн дээвэр хонгил, орц, дулааны шугам сүлжээний сувагт хамт амьдардаг, ураг төрөл, хамаатан садны холбоогүй хүмүүс юм.

ЗУРАГ 7.1. ӨРХ, ӨРХ ҮҮСГЭЭГҮЙ НЭГЖИД ТООЛОГДСОН ХҮН АМ, 2020 ОН

Хүн ам, орон сууны 2020 оны ээлжит тооллогын дүнгээр 897.4 мянган өрхөд суурин хүн амын 97.7 хувь буюу 3 123 487 хүн, өрх үүсгээгүй нэгжид 2.3 хувь буюу 73 533 хүн тус тус тоологдов (Зураг 7.1).

ХҮСНЭГТ 7.1. ӨРХ, ӨРХ ҮҮСГЭЭГҮЙ НЭГЖИД ТООЛОГДСОН ХҮН АМЫН ТОО, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

	2010		2020		2020 / 2010 %
	мян.хүн	Дүнд эзлэх хувь	мян.хүн	Дүнд эзлэх хувь	
БҮГД	2 647.5	100.0	3 197.0	100.0	120.8
Өрхөд	2 553.8	96.5	3 123.5	97.3	122.3
Өрх үүсгээгүй нэгжид	93.7	3.5	73.5	2.3	78.4

Өрхөд тоологдсон хүний тоо өмнөх тооллогын үеийнхээс 569.7 мянга буюу 22.3 хувиар (жилд дунджаар 2.3 хувиар) өсөж, өрх үүсгээгүй нэгжид тоологдсон хүний тоо өмнөх тооллогын үеийнхээс 20.2 мянга буюу 21.6 хувиар (жилд дунджаар 2.4 хувиар) буурсан байна.

ХҮСНЭГТ 7.2. ӨРХ, ӨРХ ҮҮСГЭЭГҮЙ НЭГЖИД ТООЛОГДСОН ХҮН АМЫН ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	Өрхийн хамаарал					
	Бүгд	хувь	Өрхөд тоологдсон хүн ам	хувь	Өрхөд хамаарахгүй хүн ам	хувь
БҮГД	3 197 020	100.0	3 123 487	97.7	73 533	2.3
Архангай	94 324	100.0	93 278	98.9	1 046	1.1
Баян-Өлгий	103 908	100.0	102 696	98.8	1 212	1.2
Баянхонгор	88 008	100.0	87 019	98.9	989	1.1
Булган	61 344	100.0	60 541	98.7	803	1.3
Говь-Алтай	57 479	100.0	56 612	98.5	867	1.5
Дорноговь	69 859	100.0	67 752	97.0	2 107	3.0
Дорнод	82 020	100.0	79 705	97.2	2 315	2.8
Дундговь	46 698	100.0	45 994	98.5	704	1.5
Завхан	72 307	100.0	71 293	98.6	1 014	1.4
Өвөрхангай	115 737	100.0	114 003	98.5	1 734	1.5
Өмнөговь	69 858	100.0	65 973	94.4	3 885	5.6
Сүхбаатар	62 884	100.0	62 105	98.8	779	1.2
Сэлэнгэ	107 755	100.0	105 535	97.9	2 220	2.1
Төв	92 409	100.0	89 117	96.4	3 292	3.6
Увс	82 941	100.0	82 286	99.2	655	0.8
Ховд	88 078	100.0	87 113	98.9	965	1.1
Хөвсгөл	134 318	100.0	132 137	98.4	2 181	1.6
Хэнтий	77 320	100.0	75 796	98.0	1 524	2.0
Дархан-Уул	102 171	100.0	99 888	97.8	2 283	2.2
Орхон	104 032	100.0	101 699	97.8	2 333	2.2
Говьсүмбэр	17 445	100.0	16 860	96.6	585	3.4
Улаанбаатар	1 466 125	100.0	1 426 085	97.3	40 040	2.7

Өрхөд үүсгээгүй нэгжид тоологдсон хүн амын улсын дундаж 2.3 байна. Энэ нь Улаанбаатар, Дорнод, Дорноговь, Говьсүмбэр, Төв, Өмнөговь аймгуудад улсын дунджаас 0.4-3.3 пунктээр өндөр байна.

ХҮСНЭГТ 7.3. ӨРХИЙН ТОО, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

	2010		2020		2020 / 2010 %
	мян.өрх	Дүнд эзлэх хувь	мян.өрх	Дүнд эзлэх хувь	
БҮГД	713.8	100.0	897.4	100.0	125.7
Хот	479.5	67.2	606.3	67.6	126.5
Хөдөө	234.3	32.8	291.1	32.4	124.2

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогоор 897.4 мянган өрх тоологдсон байна. Энэ нь өмнөх тооллогын дүнгээс 183.6 мянга буюу 25.7 хувиар (жилд дунджаар 2.9 хувиар) өссөн байна. Үүний дотор хотын өрх 126.8 мянга буюу 26.4 хувиар (жилд дунджаар 2.9 хувиар), хөдөөгийн өрх 56.8 мянга буюу 24.3 хувиар (жилд дунджаар 2.7 хувиар) тус тус өсжээ. Мөн нийт өрхийн тоо 1989 оноос 2.1 дахин, хотын өрхийн хувьд 2.6 дахин, хөдөөгийн өрхийн хувьд 1.5 дахин тус тус өсжээ.

2020 оны тооллогоор тоологдсон 897.4 мянган өрхийн 67.6 хувь нь хотод, 32.4 хувь нь хөдөөд амьдарч байна. Хотод амьдарч байгаа өрхийн хувь өмнөх тооллоготой харьцуулахад 0.4 пунктээр нэмэгдсэн байна.

ӨРХИЙН ХЭЛБЭР

Өрхийн хэлбэрийг НҮБ-ын аргачлалын дагуу тодорхойлдог ба ингэхдээ тухайн өрхөд тоологдсон өрхийн гишүүдийн өрхийн тэргүүлэгчтэй ямар хамааралтай болохыг харгалздаг. Энэ нь улс орны нийгэм, хүн ам зүй, эдийн засгийн дунд болон урт хугацааны бодлого боловсруулах үндсэн мэдээлэл болдог. Өрхийг өмнөх тооллогуудын мөн адил 4 хэлбэрт ангилсан.

ЗУРАГ 7.2. ӨРХИЙН ТОО, ХЭЛБЭРЭЭР, 2020 ОН

Өрхийн бүтцийн хувьд авч үзвэл 59.8 хувь нь ам бүлээрээ байгаа өрх, 22.7 хувь нь нийлмэл⁷ ам бүлтэй өрх, 15.4 хувь нь ганц бие өрх, 2.2 хувь нь холимог⁸ ам бүлтэй өрх байна. Өмнөх тооллогын дүнгээс ам бүлээрээ байгаа өрх 91.3 мянга буюу 20.5 хувиар, нийлмэл ам бүлтэй өрх 25.4 мянга буюу 14.3 хувиар, ганц бие өрх 61.9 мянга буюу 81.6 хувиар, холимог ам бүлтэй өрх 5.1 мянга буюу 34.2 хувиар тус тус өссөн байна. (Зураг 7.2).

Өөрөөр хэлбэл, 10 өрх тутмын 6 нь ам бүлээрээ буюу эхнэр, нөхөр, хүүхдийнхээ хамт амьдарч байгаа өрх байна. Мөн нийлмэл ам бүлтэй, өөрөөр хэлбэл эцэг, эх, ах, дүүс, садан төрлөөрөө сууж байгаа бүтэцтэй өрх нэлээдгүй хувийг эзэлж байгаа нь үр хүүхэд, хамаатан садантайгаа хамт амьдрах нь манай уламжлалт заншилтай уялдаатай гэж үзэж болно.

ХҮСНЭГТ 7.4. ӨРХИЙН ТОО, ХЭЛБЭР, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН ӨРХИЙН ТОО, ХЭЛБЭР, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Өрхийн хэлбэр	Бүгд		Хот		Хөдөө	
	мян.өрх	Дүнд эзлэх хувь	мян.өрх	Дүнд эзлэх хувь	мян.өрх	Дүнд эзлэх хувь
2010						
БҮГД	713.8	100.0	479.5	100.0	234.3	100.0
Ганц бие	75.9	10.6	47.2	9.9	28.7	12.2
Ам бүлээрээ	445.0	62.4	275.6	57.5	169.4	72.3
Нийлмэл	177.9	24.9	145.2	30.3	32.7	13.9
Холимог	14.9	2.1	11.4	2.4	3.5	1.5
2020						
БҮГД	897.4	100.0	606.3	100.0	291.1	100.0
Ганц бие	137.8	15.4	86.1	14.2	51.7	17.7
Ам бүлээрээ	536.3	59.8	340.0	56.1	196.3	67.4
Нийлмэл	203.3	22.6	161.4	26.6	41.9	14.4
Холимог	20.0	2.2	18.8	3.1	1.2	0.5

7 Хоорондоо хамааралтай хэд хэдэн ам бүл хамтран өрх үүсгэн амьдарч байгаа тохиолдлыг нийлмэл өрх гэнэ.

8 Ураг төрлийн хамааралтай болон хамааралгүй хүмүүс өрх үүсгэн амьдарч байгаа тохиолдлыг холимог өрх гэнэ.

Нийлмэл ам бүлтэй өрхийн тоо хотод (161.4 мянга) хөдөөгөөс (41.9 мянга) 3.9 дахин их байгаа нь өмнөх тооллогын дүнгээс 0.5 пунктээр өссөн байна. Энэ нь төв, суурин газарт орон сууцны хүрэлцээ хангамж болон хөдөөгөөс шилжин ирэгчид хамаатан садантайгаа хамт амьдрах нь ихсэж байгаатай холбоотой гэж үзэж байна. Үүний зэрэгцээ хотод ганц бие өрхийн тоо өмнөх тооллогын үеийнхээс 81.6 хувиар өссөнийг мөн шилжих хөдөлгөөнтэй холбон тайлбарлаж болох юм (Хүснэгт 7.4).

ХҮСНЭГТ 7.5. ӨРХИЙН ТОО, АМ БҮЛИЙН ТОО, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Ам бүлийн тоо	Бүгд		Хот		Хөдөө	
	мян.өрх	хувь	мян.өрх	хувь	мян.өрх	хувь
2010						
БҮГД	713.8	100.0	479.5	100.0	234.3	100.0
1-2	190.6	26.7	124.0	25.9	66.6	28.4
3-4	337.6	47.3	229.7	47.9	107.9	46.1
5-6	154.0	21.6	102.3	21.3	51.7	22.1
7+	31.6	4.4	23.6	4.9	8.0	3.4
2020						
БҮГД	897.4	100.0	606.3	100.0	291.1	100.0
1-2	282.0	31.4	184.5	30.4	97.5	33.5
3-4	340.6	38.0	235.5	38.9	105.1	36.1
5-6	215.8	24.0	141.5	23.3	74.3	25.5
7+	59.0	6.6	44.8	7.4	14.2	4.9

Өрхийн ам бүлийн тоо хот, хөдөөгөөр ялгаатай байгаа боловч улсын хэмжээний өрхийн ам бүлийн дундаж хэмжээ болох 3-4 ам бүлтэй өрхийн эзлэх хувь хотод 69.1 хувь, хөдөөд 30.9 хувьтай байна.

Харин 1-2 ам бүлтэй өрхийн эзлэх хувь ихээхэн өөрчлөгджээ. Тухайлбал, 2010 оны тооллогын дүнтэй харьцуулахад 1-2 ам бүлтэй өрх хотод 60.4 мянга буюу 48.7 хувиар, хөдөөд 31.0 мянга буюу 46.5 хувиар тус тус өссөн байна. Үүнийг шилжих хөдөлгөөнтэй холбож тайлбарлавал хотод их, дээд сургуульд суралцагчид болон ажил хөдөлмөр хийхээр шилжин ирсэн хүмүүс тусдаа өрх болж тоологдсонтой холбоотой байж болох юм. 7, түүнээс дээш ам бүлтэй өрхийн тоо хотод хөдөөгөөс 3.1 дахин их байна.

ХҮСНЭГТ 7.6. ӨРХ, АМ БҮЛИЙН ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Ам бүлийн тоогоор				Өрхийн ам бүлийн дундаж тоо	
		1-2	3-4	5-6	7+	2010	2020
БҮГД	100.0	31.4	38.0	24.0	6.6	3.6	3.6
Архангай	100.0	33.3	36.9	26.0	3.8	3.3	3.5
Баян-Өлгий	100.0	16.9	34.3	35.7	13.1	4.4	4.3
Баянхонгор	100.0	34.0	38.1	24.1	3.8	3.4	3.4
Булган	100.0	38.3	34.9	23.1	3.7	3.3	3.3
Говь-Алтай	100.0	30.1	40.5	26.0	3.4	3.5	3.6
Дорноговь	100.0	34.5	38.7	21.8	5.0	3.3	3.5
Дорнод	100.0	35.8	36.0	22.6	5.6	3.5	3.5
Дундговь	100.0	38.7	36.3	21.5	3.5	3.4	3.3
Завхан	100.0	32.6	38.7	25.1	3.6	3.4	3.5
Өвөрхангай	100.0	33.0	37.9	25.1	4.0	3.5	3.5
Өмнөговь	100.0	39.7	38.1	19.7	2.5	3.3	3.3
Сүхбаатар	100.0	29.6	42.2	25.0	3.2	3.5	3.5
Сэлэнгэ	100.0	29.6	37.5	25.5	7.4	3.5	3.7
Төв	100.0	38.2	34.0	22.9	4.9	3.3	3.4
Увс	100.0	26.3	37.4	29.9	6.4	3.8	3.8
Ховд	100.0	25.3	35.0	31.7	8.0	3.9	3.9
Хөвсгөл	100.0	31.5	40.3	24.1	4.1	3.4	3.5
Хэнтий	100.0	40.9	34.5	20.9	3.7	3.3	3.2
Дархан-Уул	100.0	30.2	39.4	23.7	6.7	3.5	3.5
Орхон	100.0	26.0	43.8	24.5	5.7	3.5	3.7
Говьсүмбэр	100.0	33.5	37.5	24.1	4.9	3.3	3.5
Улаанбаатар	100.0	30.7	38.2	22.9	8.2	3.7	3.6

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогоор өрхийн ам бүлийн дундаж тоо 3.6 гарсан нь өмнөх тооллоготой ижил түвшинд байна. Өрхийн ам бүлийн дундаж тоо Төв, Говь-Алтай, Говьсүмбэр, Завхан, Дорноговь, Сэлэнгэ, Архангай, Орхон аймгуудад 0.1-0.2 хувиар өссөн. Харин Баян-Өлгий, Дундговь, Хэнтий аймаг болон Улаанбаатар хотод 0.1 хувиар буурсан байна. Баянхонгор, Булган, Хөвсгөл Дорнод, Өвөрхангай, Өмнөговь, Сүхбаатар, Увс, Ховд, Дархан-Уул аймгуудын хувьд 2010 оны тооллогын өрхийн ам бүлийн дундажтай ижил байна (Хүснэгт 7.6).

Өрхийн ам бүлийн дундаж тоо Баян-Өлгий аймагт хамгийн өндөр бөгөөд улсын дунджаас бараг нэг хүнээр илүү байна. Баян-Өлгий аймгийн дараа Ховд аймгийн өрхийн ам бүлийн дундаж тоо улсын дунджаас илүү байна. Нийт өрхөд эзлэх 7, түүнээс дээш ам бүлтэй өрхийн хувь Баян-Өлгий аймагт улсын дунджаас 2 дахин өндөр байгаа нь угсаатны онцлог юм. Улаанбаатар хотод 7, түүнээс дээш ам бүлтэй өрхийн эзлэх хувь нэлээд өндөр байгаа нь шилжих хөдөлгөөнтэй холбоотой гэж үзэж байна.

Өрхийн тэргүүлэгчийг хүйс, хот, хөдөөгөөр ангилахад ялгаатай талууд ажиглагдана.

ХҮСНЭГТ 7.7. ӨРХИЙН ТОО, ӨРХИЙН ТЭРГҮҮЛЭГЧИЙН ХҮЙС, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Хүйс	Бүгд		Хот		Хөдөө	
	мян.өрх	Дүнд эзлэх хувь	мян.өрх	Дүнд эзлэх хувь	мян.өрх	Дүнд эзлэх хувь
2010						
БҮГД	713.8	100.0	479.5	100.0	234.3	100.0
Эрэгтэй тэргүүлэгчтэй	560.2	78.5	364.3	76.0	196.0	83.6
Эмэгтэй тэргүүлэгчтэй	153.6	21.5	115.2	24.0	38.3	16.4
2020						
БҮГД	897.4	100.0	606.3	100.0	291.1	100.0
Эрэгтэй тэргүүлэгчтэй	641.5	71.5	408.9	67.4	232.5	79.9
Эмэгтэй тэргүүлэгчтэй	255.9	28.5	197.4	32.6	58.6	20.1

Нийт өрхөд эмэгтэй тэргүүлэгчтэй өрхийн эзлэх хувь 2010 оны тооллогын дүнтэй харьцуулахад 7.0 пунктээр, хотод 8.6 пунктээр, хөдөөд 3.7 пунктээр тус тус нэмэгджээ.

ГЭР БҮЛИЙН БАЙДАЛ

Хүн амын төрөлт, өсөлтөд шууд нөлөөлдөг хүчин зүйл бол гэр бүлийн байдал юм. Гэрлэх нь үндэсний соёл, уламжлалтай нягт холбоотой явагддаг нийгмийн үзэгдэл тул түүний үндсэн төрх тооллого хоорондын жилүүдэд төдийлөн өөрчлөгдөөгүй байна.

ХҮСНЭГТ 7.8. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ТОО, ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2000, 2010, 2020 ОН

Гэрлэлтийн байдал	2000		2010		2020	
	мян.хүн	Дүнд эзлэх хувь	мян.хүн	Дүнд эзлэх хувь	мян.хүн	Дүнд эзлэх хувь
БҮГД	1 524.4	100.0	1 906.0	100.0	2 152.1	100.0
Огт гэр бүл болоогүй	505.1	33.1	596.1	31.3	678.9	31.5
Гэр бүлтэй*	880.4	57.8	1 146.2	60.1	1 303.7	60.6
Цуцалсан**	41.5	2.7	59.0	3.1	51.5	2.4
Бэлэвсэн	97.4	6.4	104.6	5.5	118.0	5.5

Тайлбар: *батлуулсан болон батлуулаагүй гэр бүлтэй хүмүүсийг оруулсан.

**гэрлэлтээ цуцалсан болон тусгаарласан хүмүүсийг оруулсан.

Гэрлэлтээ цуцалсан болон тусгаарласан хүний эзлэх хувь өмнөх тооллогын дүнгээс 0.7 пунктээр буурсан байна.

ХҮСНЭГТ 7.9. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Гэрлэлтийн байдал	Бүгд		Эрэгтэй		Эмэгтэй	
	мян.хүн	Дүнд эзлэх хувь	мян.хүн	Дүнд эзлэх хувь	мян.хүн	Дүнд эзлэх хувь
2010						
БҮГД	1 906.0	100.0	937.3	100.0	968.7	100.0
Огт гэр бүл болоогүй	596.1	31.3	322.5	34.4	273.6	28.2
Гэр бүлтэй*	1 146.2	60.1	568.9	60.7	577.3	59.6
Цуцалсан**	59.0	3.1	25.2	2.7	33.8	3.5
Бэлэвсэн	104.6	5.5	20.7	2.2	84.0	8.7
2020						
БҮГД	2 152.1	100.0	1 039.6	100.0	1 112.5	100.0
Огт гэр бүл болоогүй	678.9	31.5	366.4	35.2	312.5	28.1
Гэр бүлтэй*	1 303.7	60.6	633.9	61.0	669.8	60.2
Цуцалсан**	51.5	2.4	20.3	2.0	31.2	2.8
Бэлэвсэн	118.0	5.5	18.9	1.8	99.0	8.9

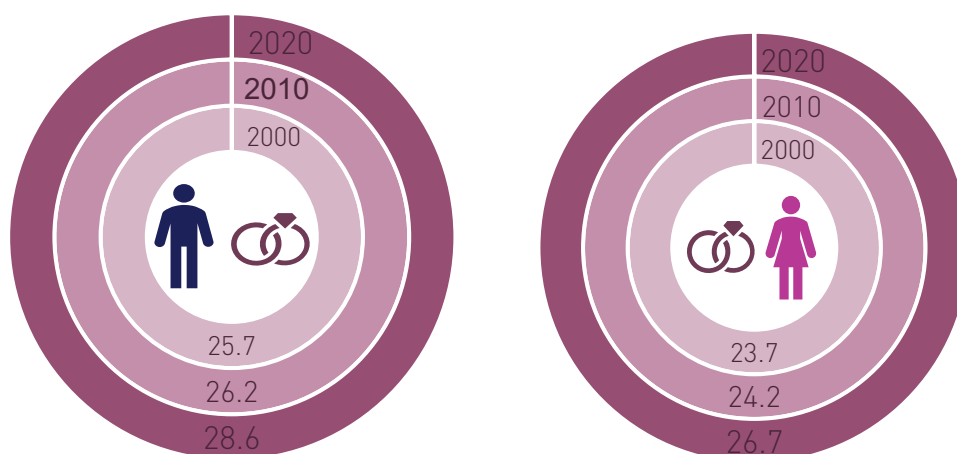
Тайлбар: *батлуулсан болон батлуулаагүй гэр бүлтэй хүмүүсийг оруулсан.

**гэрлэлтээ цуцалсан болон тусгаарласан хүмүүсийг оруулсан.

15, түүнээс дээш настай хүн амыг гэрлэлтийн байдлаар харвал 31.5 хувь нь огт гэрлээгүй, 60.6 хувь нь батлуулсан болон батлуулаагүй гэр бүлтэй, 2.4 хувь нь гэр бүлээ цуцалсан болон тусгаарласан, 5.5 хувь нь бэлэвсэн байна. Өмнөх тооллогын дүнгээс огт гэрлээгүй хүмүүс 82.8 мянга буюу 13.9 хувиар, батлуулсан болон батлуулаагүй гэр бүлтэй хүмүүс 157.5 мянга буюу 13.7 хувиар, бэлэвсэн хүмүүсийн хувьд 13.4 мянга буюу 12.8 хувиар тус тус өссөн байна. Харин цуцалсан болон тусгаарласан хүмүүсийн хувьд 7.5 мянга буюу 12.7 хувиар буурчээ.

Анхны гэрлэлтийн дундаж нас гэсэн үзүүлэлт нь эрэгтэй, эмэгтэйчүүд анх хэдэн насандаа гэр бүл болж байгааг илэрхийлдэг.

ЗУРАГ 7.3. АНХНЫ ГЭРЛЭЛТИЙН ДУНДАЖ НАС, ЖИЛЭЭР, 2000, 2010, 2020 ОН

Нийгэм, эдийн засаг хөгжиж, ялангуяа хүн амын боловсролын түвшин дээшлэх тутам анхны гэрлэлтийн дундаж нас хойшилсон байна. Хөгжсөн орнуудын хүн амын хөгжлийн түүхээс үзэхэд анхны гэрлэлтийн дундаж нас хойшилсон нь ажиглагддаг. Манай улсын хүн амын анхны гэрлэлтийн дундаж нас сүүлийн 20 жилд, эрэгтэйчүүд, эмэгтэйчүүдэд адилхан 3 насаар хойшилсон. Анхны гэрлэлтийн дундаж нас 2000 оноос 2010 оны хооронд нэг насаар хойшилсон бол 2010 оноос 2020 оны хооронд 2 насаар хойшилсон байна. Эрэгтэйчүүд, эмэгтэйчүүдийн анхны гэрлэлтийн насны ялгаа сүүлийн 20 жилд ойролцоогоор 1-2 насны зөрүүтэй байсаар байна. Энэ бол үндэсний уламжлалт зан заншилтай холбоотой явагддаг нийгмийн үзэгдэл тул тийм ч богино хугацаанд өөрчлөгдөхгүй нь харагдаж байна.

Өмнөх тооллоготой харьцуулахад 15-34 насны бүлэгт огт гэр бүл болоогүй залуучуудын эзлэх хувь 10 орчим пунктээр өссөн нь анхны гэрлэлтийн дундаж насыг хойшлуулж байна. Насны бүлэг дээшлэх тусам огт гэр бүл болоогүй хүн амын эзлэх хувь 2010 онтой харьцуулахад өсөж байгаа байдал ажиглагдаж байна.

ХҮСНЭГТ 7.10. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Насны бүлэг	Эрэгтэй					Эмэгтэй				
	Бүгд	Огт гэр бүл болоогүй	Гэр бүлтэй*	Цуцалсан**	Бэлэвсэн	Бүгд	Огт гэр бүл болоогүй	Гэр бүлтэй*	Цуцалсан**	Бэлэвсэн
2010										
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
15-24	29.7	72.8	7.5	2.7	0.1	28.1	75.3	11.1	4.1	0.2
25-34	25.2	18.8	29.8	21.6	2.0	24.2	15.5	31.4	23.8	2.5
35-44	20.2	5.6	28.1	36.8	7.7	19.9	5.2	27.4	35.8	9.6
45-54	14.5	2.0	20.7	28.4	19.7	15.0	2.6	19.1	27.6	22.5
55-64	5.9	0.5	8.4	7.7	21.0	6.8	0.8	7.2	6.8	23.9
65+	4.6	0.3	5.4	2.8	49.7	6.1	0.6	3.8	2.2	41.2
2020										
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
15-24	21.4	57.2	2.0	0.4	0.0	19.5	61.5	3.7	0.7	0.0
25-34	26.1	29.6	25.3	10.1	1.3	24.4	25.3	27.9	12.5	1.3
35-44	21.4	8.2	29.4	27.4	5.2	20.5	7.1	28.6	27.3	5.5
45-54	16.0	3.5	22.6	35.8	14.6	16.5	3.6	21.7	34.2	16.3
55-64	10.0	1.2	14.2	21.3	29.2	11.7	1.8	13.1	21.0	31.3
65+	5.1	0.3	6.5	5.0	49.7	7.4	0.7	5.0	4.3	45.6

Тайлбар: *батлуулсан болон батлуулаагүй гэр бүлтэй хүмүүсийг оруулсан.

**гэрлэлтээ цуцалсан болон тусгаарласан хүмүүсийг оруулсан.

Гэрлэлтээ цуцлуулсан болон тусгаарласан хүн амд 45-64 насныхны эзлэх хувь өмнөх тооллоготой харьцуулахад аль ч хүйсийн хувьд нэмэгдсэн, ялангуяа 55-64 насны бүлэгт хүйс тус бүрд 14 орчим пунктээр нэмэгдсэн байна.

ХҮСНЭГТ 7.11. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

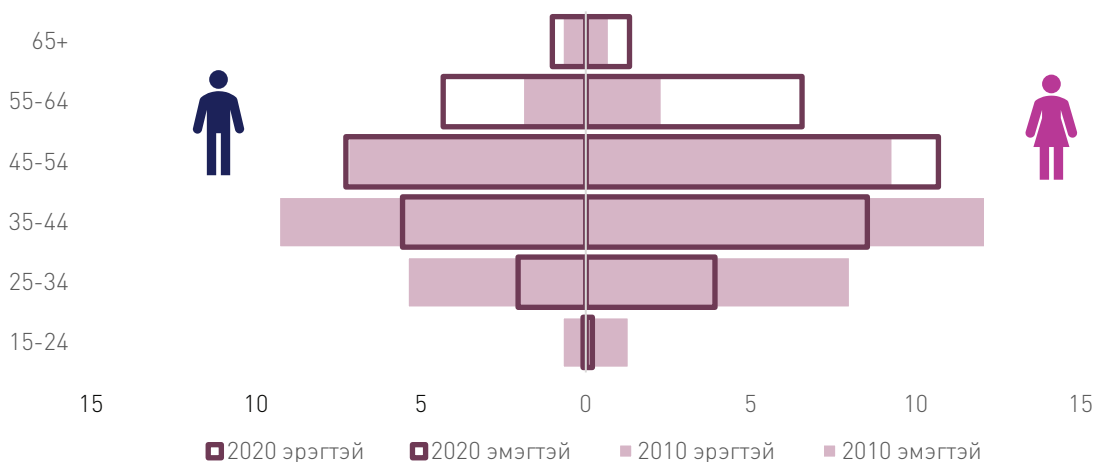
Насны бүлэг	Эрэгтэй					Эмэгтэй				
	Бүгд	Огт гэр бүл болоогүй	Гэр бүлтэй*	Цуцалсан**	Бэлэвсэн	Бүгд	Огт гэр бүл болоогүй	Гэр бүлтэй*	Цуцалсан**	Бэлэвсэн
2010										
БҮГД	100.0	34.4	60.7	2.7	2.2	100.0	28.2	59.6	3.5	8.7
15-24	100.0	84.4	15.3	0.2	0.0	100.0	75.7	23.7	0.5	0.1
25-34	100.0	25.7	71.8	2.3	0.2	100.0	18.1	77.6	3.4	0.9
35-44	100.0	9.6	84.7	4.9	0.8	100.0	7.4	82.1	6.3	4.2
45-54	100.0	4.7	87.1	5.3	3.0	100.0	4.9	75.7	6.4	13.0
55-64	100.0	2.8	85.9	3.5	7.8	100.0	3.3	62.8	3.5	30.4
65+	100.0	2.5	71.9	1.6	24.0	100.0	2.9	37.2	1.2	58.6
2020										
БҮГД	100.0	35.2	61.0	2.0	1.8	100.0	28.1	60.2	2.8	8.9
15-24	100.0	94.3	5.7	0.0	0.0	100.0	88.5	11.4	0.1	0.0
25-34	100.0	40.0	59.1	0.8	0.1	100.0	29.1	69.0	1.4	0.5
35-44	100.0	13.5	83.6	2.5	0.4	100.0	9.7	84.2	3.7	2.4
45-54	100.0	7.8	86.1	4.4	1.7	100.0	6.2	79.2	5.8	8.8
55-64	100.0	4.3	86.3	4.1	5.3	100.0	4.3	67.0	5.0	23.7
65+	100.0	2.1	78.1	1.9	17.9	100.0	2.7	40.7	1.6	55.0

Тайлбар: *батлуулсан болон батлуулаагүй гэр бүлтэй хүмүүсийг оруулсан.

**гэрлэлтээ цуцалсан болон тусгаарласан хүмүүсийг оруулсан.

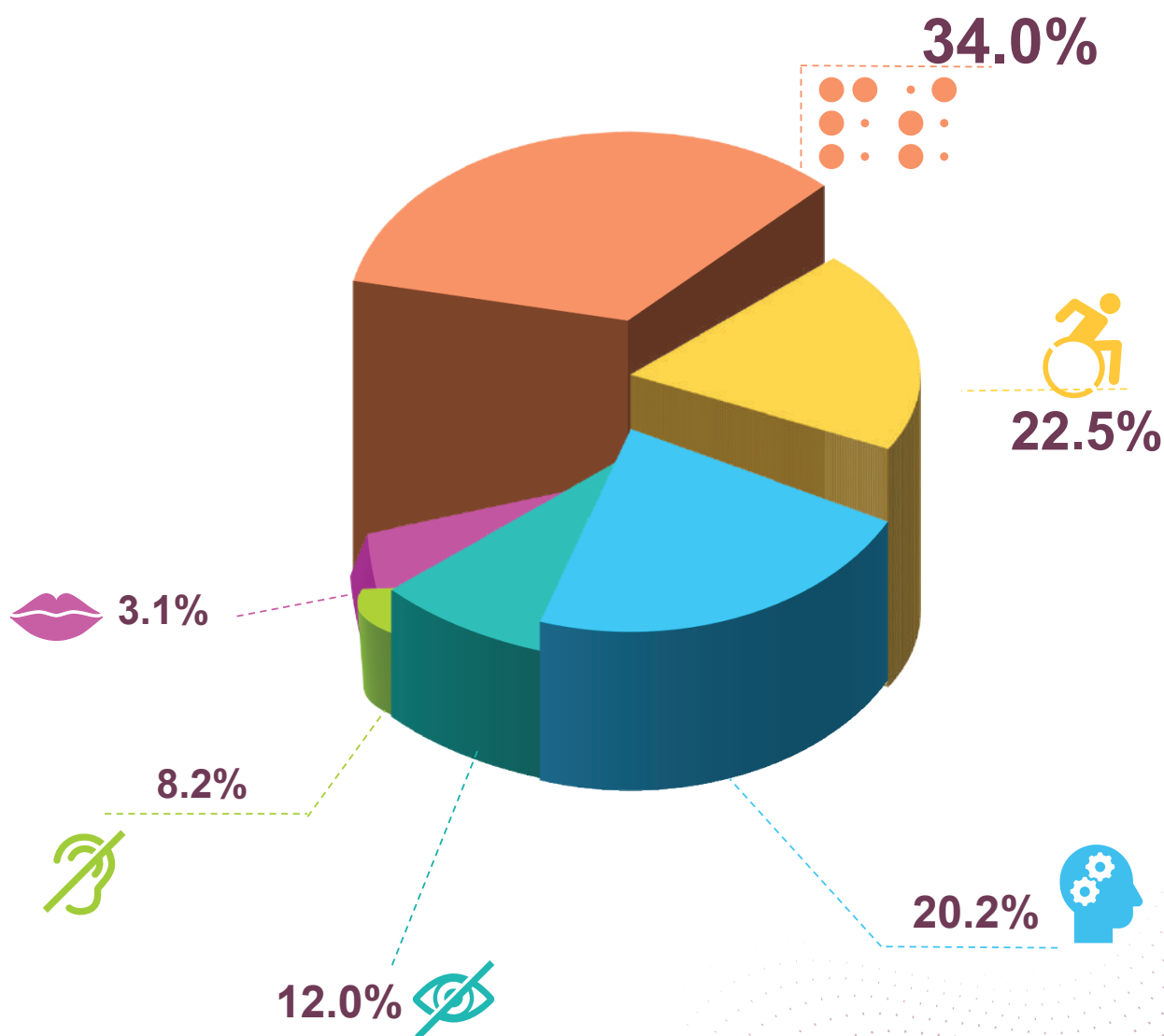
Бэлэвсэн эмэгтэйчүүдийн хувь аль ч насанд эрэгтэйчүүдийнхээс мэдэгдэхүйц их байна (Хүснэгт 7.11). Ялангуяа 65, түүнээс дээш насанд бэлэвсэн эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь эрэгтэйчүүдийнхээс 37.1 пунктээр илүү байгаа бөгөөд тухайн насны бүлэгт эрэгтэйчүүдийн нас баралт өндөр байгаатай холбон тайлбарлаж болох юм.

ЗУРАГ 7.3. ГЭРЛЭЛТЭЭ ЦУЦЛУУЛСАН ХҮН АМ, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙСЭЭР, ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Гэрлэлтээ цуцлуулсан хүний тоо 2010 онд 35-44 насанд өндөр байсан бол 2020 оны тооллогын дүнгээс 45-54 насанд гэр бүл цуцлалт илүү нэмэгдсэн байна.

ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ИРГЭДИЙН ТОО, БҮТЭЦ

Монгол Улсын “Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний нийгмийн хамгааллын тухай” хууль, “Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрх, оролцоо, хөгжлийг дэмжих үндэсний хөтөлбөр”, НҮБ-ын “Тогтвортой хөгжлийн зорилт 2030”, Ази Номхон далайн бүс нутаг дахь хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн “Эрхийг бодит болгоё” Инчеоны стратеги 2012-2022 зэрэг хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний бүрэн оролцоог хангасан, ая тухтай, хүний эрхэд тулгуурласан нийгмийг цогцлон бүрдүүлэх асуудлаарх үйл ажиллагааны хэрэгжилтийг хангахад хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний талаарх дэлгэрэнгүй, үнэн бодит тоо мэдээлэл зайлшгүй шаардлагатай байдаг. Иймээс НҮБ-ын тооллогын зарчим зөвлөмжид хөгжлийн бэрхшээлийн асуудлыг үндсэн үзүүлэлтээр оруулахыг зөвлөмж болгосон байдаг.

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогоор хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний талаарх тоо мэдээллийг гаргах нь улс орны хөгжлийн бодлого хөтөлбөрт үнэлэлт, дүгнэлт өгөх, цаашдын бодлого хөтөлбөрийг боловсруулах, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн нийгмийн өргөн хүрээний хэрэгцээг тодорхойлох, тэдгээрийн оролцоог бүхий л салбарт өсөн нэмэгдүүлэх боломжийг бүрдүүлэхэд нэн ач холбогдолтой.

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогын онцлогоос шалтгаалан хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн тоо мэдээллийг Хүн ам, ерхийн мэдээллийн сан, Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны харьяа Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар болон Эрүүл мэндийн яамны хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн мэдээллийн сангуудыг уялдуулж гаргасан.

Хөгжлийн бэрхшээл

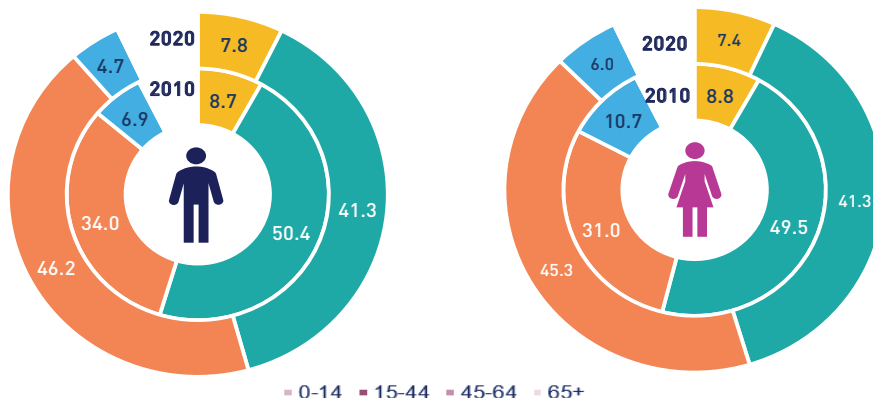
Улсын хэмжээнд хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд 2020 онд 106.4 мянга болж өмнөх тооллогоос 1.6 хувиар буурч, суурин хүн амын 3.3 хувийг эзэлж байна.

ХҮСНЭГТ 8.1. ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ ТОО, НАСНЫ БҮЛЭГ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Насны бүлэг	2010		2020	
	Хүний тоо	Дүнд эзлэх хувь	Хүний тоо	Дүнд эзлэх хувь
БҮГД	108 071	100.0	106 363	100.0
0-4	1 957	1.8	1 548	1.4
5-9	3 068	2.8	3 298	3.1
10-14	4 436	4.1	3 274	3.1
15-19	6 390	5.9	3 205	3.0
20-24	7 933	7.3	4 685	4.4
25-29	8 833	8.2	6 517	6.1
30-34	8 988	8.3	8 299	7.8
35-39	10 250	9.5	10 114	9.5
40-44	11 596	10.7	11 122	10.5
45-49	13 551	12.5	13 248	12.5
50-54	11 788	10.9	15 192	14.3
55-59	6 756	6.3	13 665	12.8
60-64	3 223	3.0	6 603	6.2
65-69	2 690	2.5	2 422	2.3
70+	6 612	6.2	3 171	3.0

Нийт хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний 6.1 хувийг 10-19 нас буюу өсвөр үеийнхэн, 10.5 хувийг 20-29 насныхан эзэлж байгаа бөгөөд өмнөх тооллогоос 3.9 пункт, 5.0 пунктээр тус тус буурчээ. Харин 35-59 насныхан нийт хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн амын 59.6 хувийг (63.3 мянга) эзэлж байна. Үүнээс 50-54 насныхан 14.3 хувь болж 2010 оноос 3.4 пунктээр, 55-59 насныхан 12.8 хувь болж 6.5 пунктээр тус тус өссөн нь хамгийн өндөр өсөлт байна.

ЗУРАГ 8.1. ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮН, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

2020 оны тооллогын дүнгээр хөгжлийн бэрхшээлтэй нийт иргэдийн 58.9 мянга (55.4 хувь) нь эрэгтэй, 47.4 мянга (44.6 хувь) нь эмэгтэйчүүд байна. Нийт хөгжлийн бэрхшээлтэй эрэгтэйчүүдийн 41.3 хувийг 15-44 насныхан, 46.2 хувийг 45-64 насныхан, үлдсэн хувийг нь 0-14 насны хүүхдүүд болон 65, түүнээс дээш насныхан эзэлж байна. 2010 онтой харьцуулахад нийт хөгжлийн бэрхшээлтэй эрэгтэйчүүдэд 15-44 насныхны эзлэх хувь 9.1 пунктээр буурсан бол 45-64 насныхны эзлэх хувь 12.2 пунктээр өссөн байна. Харин нийт хөгжлийн бэрхшээлтэй эмэгтэйчүүдийн 41.3 хувийг 15-44 насныхан, 45.3 хувийг 45-64 насныхан эзэлж байгаа нь өмнөх тооллогоос 15-44 насныхны эзлэх хувь 8.2 пунктээр, 65 түүнээс дээш насныхны эзлэх хувь 4.7 пунктээр тус тус буурсан бол 45-64 насныхан 14.3 пунктээр өссөн байна.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний 45-64 насныхан аль ч хүйсэд өндөр хувь эзэлж байгааг дээрхээс харж болно(Зураг 8.1). Харин 65, түүнээс дээш насны хөгжлийн бэрхшээлтэй эмэгтэйчүүд эрэгтэйчүүдээс 1.8 дахин олон байгаа нь эмэгтэйчүүд өндөр насалдагтай холбоотой юм.

ХҮСНЭГТ 8.2. ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

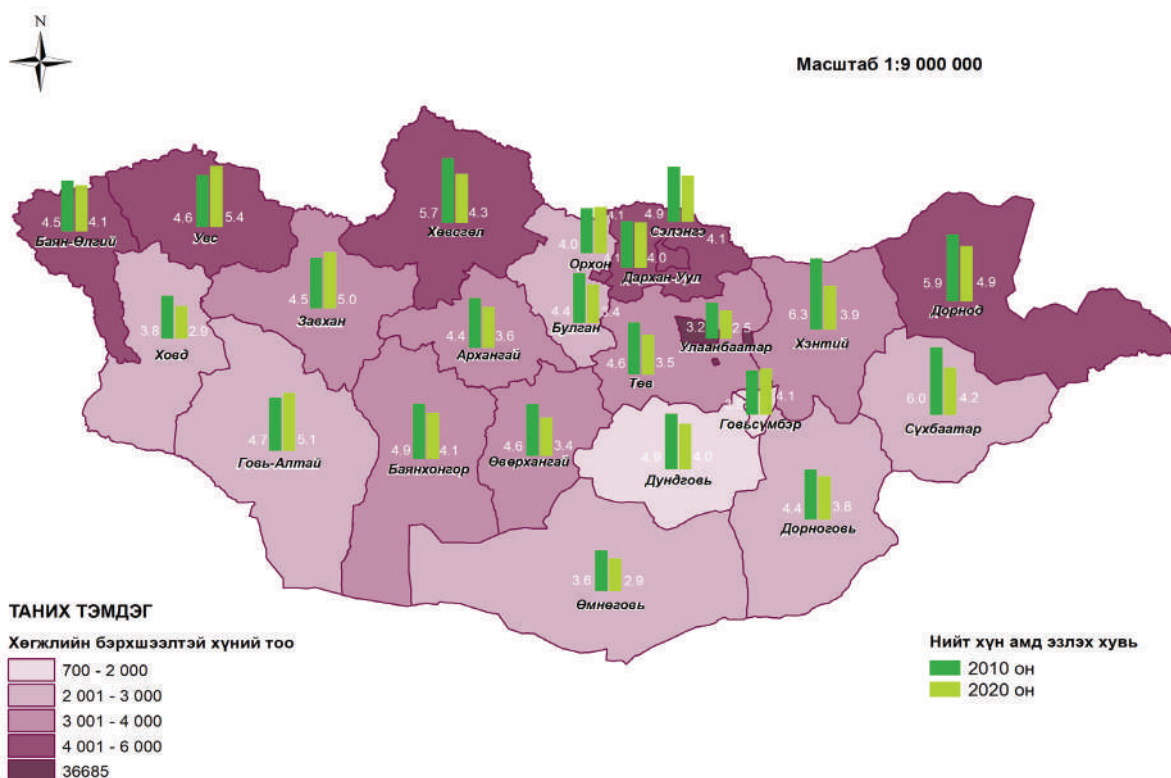
Аймаг, нийслэл	2010		2020		2020 / 2010 %
	Хүний тоо	Дүнд эзлэх хувь	Хүний тоо	Дүнд эзлэх хувь	
БҮГД	108 071	100.0	106 363	100.0	98.4
Архангай	3 720	3.4	3 430	3.2	92.2
Баян-Өлгий	3 856	3.6	4 245	4.0	110.1
Баянхонгор	3 696	3.4	3 590	3.4	97.1
Булган	2 318	2.1	2 098	2.0	90.5
Говь-Алтай	2 528	2.3	2 904	2.7	114.9
Дорноговь	2 560	2.4	2 654	2.5	103.7
Дорнод	4 082	3.8	4 019	3.8	98.5
Дундговь	1 881	1.7	1 858	1.7	98.8
Завхан	2 939	2.7	3 650	3.4	124.2
Өвөрхангай	4 604	4.3	3 972	3.7	86.3
Өмнөговь	2 183	2.0	2 026	1.9	92.8
Сүхбаатар	3 057	2.8	2 672	2.5	87.4
Сэлэнгэ	4 711	4.4	4 416	4.2	93.7
Төв	3 825	3.5	3 216	3.0	84.1
Увс	3 358	3.1	4 470	4.2	133.1
Ховд	2 896	2.7	2 564	2.4	88.5
Хөвсгөл	6 553	6.1	5 826	5.5	88.9
Хэнтий	4 136	3.8	3 004	2.8	72.6
Дархан-Уул	3 738	3.5	4 131	3.9	110.5
Орхон	3 516	3.3	4 226	4.0	120.2
Говьсүмбэр	510	0.5	707	0.7	138.6
Улаанбаатар	37 404	34.6	36 685	34.5	98.1

Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн тоогоор Хөвсгөл, Увс, Сэлэнгэ, Баян-Өлгий, Орхон, Дархан-Уул аймгууд хамгийн олон, Говьсүмбэр, Дундговь, Өмнөговь аймгууд хамгийн цөөн байна.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн тоо 2010 онтой харьцуулахад Говьсүмбэр, Увс, Завхан аймгуудад хамгийн өндөр өсөлттэй байгаа бол Хэнтий, Төв, Өвөрхангай аймгуудад хамгийн өндөр бууралттай байна.

Улаанбаатар хотод хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн 34.5 хувь (36.7 мянга) нь оршин сууж байгаа хэдий ч өсөлтийн түвшин нь 2010 оныхтой бараг ижил түвшинд буюу 0.1 пунктээр өссөн байна. Тус өсөлт Увс (1.1 пункт), Орхон (0.7 пункт), Завхан (0.7 пункт) аймгуудад хамгийн өндөр байна.

СУРАГ 8.2. ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Тухайн аймгийн нийт хүн амд эзэлж буй хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хувийг өмнөх тооллоготой харьцуулахад Орхон, Говьсүмбэр, Говь-Алтай, Завхан, Увс аймгуудад 0.1-0.8 пунктээр өссөн бол бусад аймаг болон Улаанбаатар хотод буурсан байна. Эдгээрээс Хэнтий(2.4 пункт), Сүхбаатар(1.8 пункт), Хөвсгөл(1.4 пункт) аймгуудад хамгийн ихээр буурчээ.

ХҮСНЭГТ 8.3. ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ ТОО, ХОТ, ХӨДӨӨ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

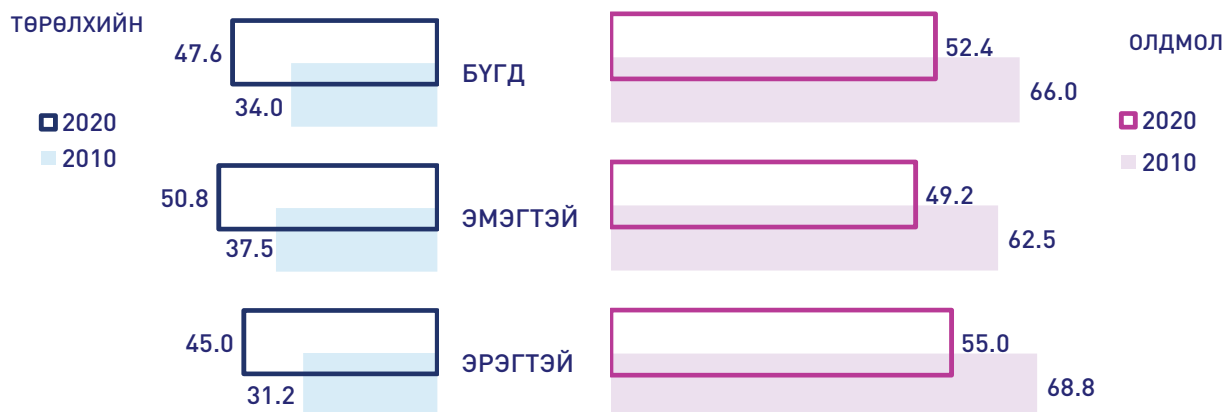
Аймаг нийслэл	2010				2020			
	Хот		Хөдөө		Хот		Хөдөө	
	хүний тоо	хувь	хүний тоо	хувь	хүний тоо	хувь	хүний тоо	хувь
БҮГД	67 069	62.1	41 002	37.9	65 060	61.2	41 303	38.8
Архангай	914	24.6	2 806	75.4	693	20.2	2 737	79.8
Баян-Өлгий	1 222	31.7	2 634	68.3	1 358	32.0	2 887	68.0
Баянхонгор	1 584	42.9	2 112	57.1	1 255	35.0	2 335	65.0
Булган	591	25.5	1 727	74.5	625	29.8	1 473	70.2
Говь-Алтай	864	34.2	1 664	65.8	1 004	34.6	1 900	65.4
Дорноговь	1 309	51.1	1 251	48.9	1 511	56.9	1 143	43.1
Дорнод	2 309	56.6	1 773	43.4	2 192	54.5	1 827	45.5
Дундговь	640	34.0	1 241	66.0	543	29.2	1 315	70.8
Завхан	696	23.7	2 243	76.3	680	18.6	2 970	81.4
Өвөрхангай	1 851	40.2	2 753	59.8	1 149	28.9	2 823	71.1
Өмнөговь	782	35.8	1 401	64.2	904	44.6	1 122	55.4
Сүхбаатар	1 033	33.8	2 024	66.2	828	31.0	1 844	69.0
Сэлэнгэ	2 244	47.6	2 467	52.4	1 804	40.9	2 612	59.1
Төв	606	151.8	3 219	84.2	631	19.6	2 585	80.4
Увс	1 302	38.8	2 056	61.2	1 749	39.1	2 721	60.9
Ховд	1 095	37.8	1 801	62.2	1 014	39.5	1 550	60.5
Хөвсгөл	2 148	32.8	4 405	67.2	1 756	30.1	4 070	69.9
Хэнтий	1 991	48.1	2 145	51.9	1 169	38.9	1 835	61.1
Дархан-Уул	2 708	72.4	1 030	27.6	3 074	74.4	1 057	25.6
Орхон	3 393	96.5	123	3.5	4 024	95.2	202	4.8
Говьсүмбэр	383	75.1	127	24.9	412	58.3	295	41.7
Улаанбаатар	37 404	100.0	-	-	36 685	100.0	-	-

Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн 61.2 хувь (65.1 мянга) нь хотод, 38.8 хувь (41.3 мянга) нь хөдөөд амьдарч байгаа ч аймаг бүрд ялгаатай байна.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тоог хот, хөдөөгөөр зэрэгцүүлэн тайлбарлахдаа Улаанбаатар хот болон Орхон, Дархан-Уул аймгуудыг оруулаагүй болно.

Дорноговь, Дорнод, Говьсүмбэр аймгуудын хот суурин газарт амьдарч байгаа хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд нь хөдөө оршин сууж байгаа хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдээсээ их байгаа бол Хөвсгөл, Завхан, Архангай аймгуудын хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд хөдөөд илүү олноороо оршин сууж байна. Хотод байгаа хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг өмнөх тооллоготой харьцуулахад Хэнтий 41.3 хувь, Өвөрхангай 37.9 хувь, Архангай 24.1 хувиар тус тус буурч, хөдөө оршин сууж буй хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд Говьсүмбэр 132.3 хувь, Орхон 64.2 хувь, Завхан 32.4 хувиар тус тус өссөн үзүүлэлттэй байна.

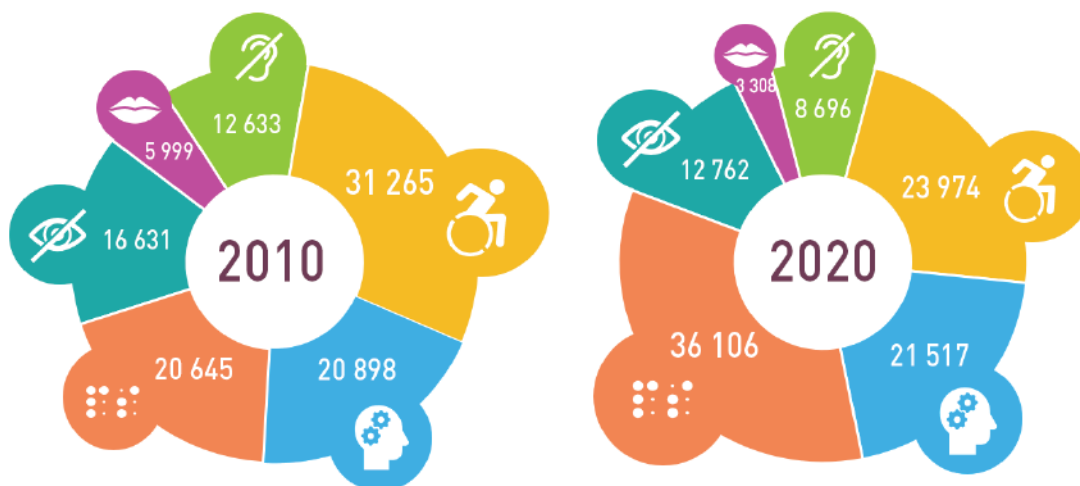
ЗУРАГ 8.3. ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ ТОО, БЭРХШЭЭЛИЙН ТӨРӨЛ, ХҮЙС, ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Тооллогоор нийт 106.4 мянган хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд тоологдсоны 50.6 мянга(47.6 хувь) нь төрөлхийн хөгжлийн бэрхшээлтэй байгаа ба өмнөх тооллогоос 37.7 хувиар өссөн байна. Харин олдмол хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс 55.7 мянга (52.4 хувь) байгаа нь өмнөх тооллогоос 21.8 хувиар буурсан байна.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй эрэгтэйчүүдийн 45.0 хувь (26.5 мянга) нь төрөлхийн, 55.0 хувь (32.4 мянга) нь олдмол хөгжлийн бэрхшээлтэй байгаа бол хөгжлийн бэрхшээлтэй эмэгтэйчүүдийн 50.8 хувь (24.1 мянга) нь төрөлхийн, 49.2 хувь (23.3 мянга) нь олдмол хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд байна (Зураг 8.3). Дээрхээс харахад 2020 онд хөгжлийн бэрхшээлтэй 10 эмэгтэй тутмын 5 нь олдмол байгаа нь өмнөх тооллогын дүнтэй харьцуулахад 1 хүнээр, эрэгтэйчүүдийн хувьд 5 болж 2 хүнээр буурсан байна.

ЗУРАГ 8.4. ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ ТОО, ХЭЛБЭРЭЭР, 2010, 2020 ОН

Хөгжлийн бэрхшээлийг хэлбэрээр нь авч үзвэл 20.2 хувь нь сэтгэцийн бэрхшээлтэй, 22.5 хувь нь хөдөлгөөний бэрхшээлтэй, 33.9 хувь нь бусад (Хавсарсан болон бусад хөгжлийн бэрхшээлийг энд оруулав) төрлийн бэрхшээлтэй хүн ам байгаа нь хамгийн өндөр байна. Харин харааны бэрхшээлтэй хүн ам 3.1 хувийг эзэлж байгаа нь хамгийн бага байна.

Уг үзүүлэлтийг өмнөх тооллогын дүнтэй харьцуулбал хөдөлгөөний бэрхшээлтэй хүн ам 23.3 хувиар, харааны бэрхшээлтэй хүн ам 23.3 хувиар, сонсголын бэрхшээлтэй хүн ам 31.2 хувиар тус тус буурсан бол сэтгэцийн бэрхшээлтэй хүн ам 3.0 хувиар өссөн байна.

ҮЙЛДЛИЙН ЧАДВАР

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогоор НҮБ-ын Вашингтон бүлгээс боловсруулсан үйлдлийн чадварыг тодорхойлох богино багц асуултуудыг асуусан. Богино багц асуулга нь харах, сонсох, алхах, өөртөө анхаарал тавих, харилцах, ой тогтоолт /санах/ гэсэн 6 багц үйл ажиллагааны хувьд хүндрэлийг тодорхойлдог.

Үйлдлийн хүндрэлийг Вашингтон бүлгийн богино багц асуулгын зөвлөмжийн дагуу 18, түүнээс дээш настай хүн амын хувьд тооцдог. Ингэхдээ дээрх 6 үйлдлийн чадвараас дор хаяж нэгд нь “маш их хүндрэлтэй” эсвэл “огт чадахгүй” гэж хариулсан тохиолдлыг үйлдлийн чадварын хүндрэлтэй гэж үздэг.

Үйлдлийн чадварын хүндрэлтэй хүн амын 12.9 хувь нь 18-34 насны залуучууд байгаа бол 46.9 хувь нь 35-64 насны, 40.2 хувь нь 65, түүнээс дээш насны хүн ам байна. Эдгээрийн 28.7 хувь нь алхах, 18.9 хувь нь харааны байгаа бол хамгийн бага (10.1 хувь) нь харилцах үйлдлийн хүндрэлтэй хүмүүс байна.

ХҮСНЭГТ 8.4. АРВАН НАЙМ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ХҮН АМЫН ҮЙЛДЛИЙН ЧАДВАРЫН ХҮНДРЭЛИЙН ХЭЛБЭР, НАСНЫ БҮЛЭГ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Насны бүлэг	Бүгд	Хүндрэлийн хэлбэр					
		Харааны	Сонсголын	Алхах	Ой тогтоолт/ санах	Өөртөө анхаарал тавих	Харилцах
БҮГД	100.0	18.9	15.9	28.7	12.9	13.5	10.1
18-19	100.0	19.0	13.1	14.9	17.5	14.2	21.3
20-24	100.0	17.4	13.1	15.9	21.8	13.0	18.8
25-29	100.0	20.2	11.9	16.9	19.8	12.2	19.0
30-34	100.0	18.2	16.2	20.3	17.0	11.7	16.6
35-39	100.0	20.1	17.4	21.4	16.4	10.8	13.9
40-44	100.0	19.3	18.9	22.9	16.1	9.5	13.3
45-49	100.0	22.7	16.3	26.5	13.1	10.1	11.3
50-54	100.0	22.4	16.7	28.8	12.8	9.4	9.9
55-59	100.0	20.6	15.0	32.7	11.2	12.3	8.2
60-64	100.0	17.4	15.1	36.7	10.5	13.3	7.0
65-69	100.0	18.5	13.9	38.3	10.7	13.2	5.4
70+	100.0	16.9	16.6	30.1	11.0	17.5	7.9

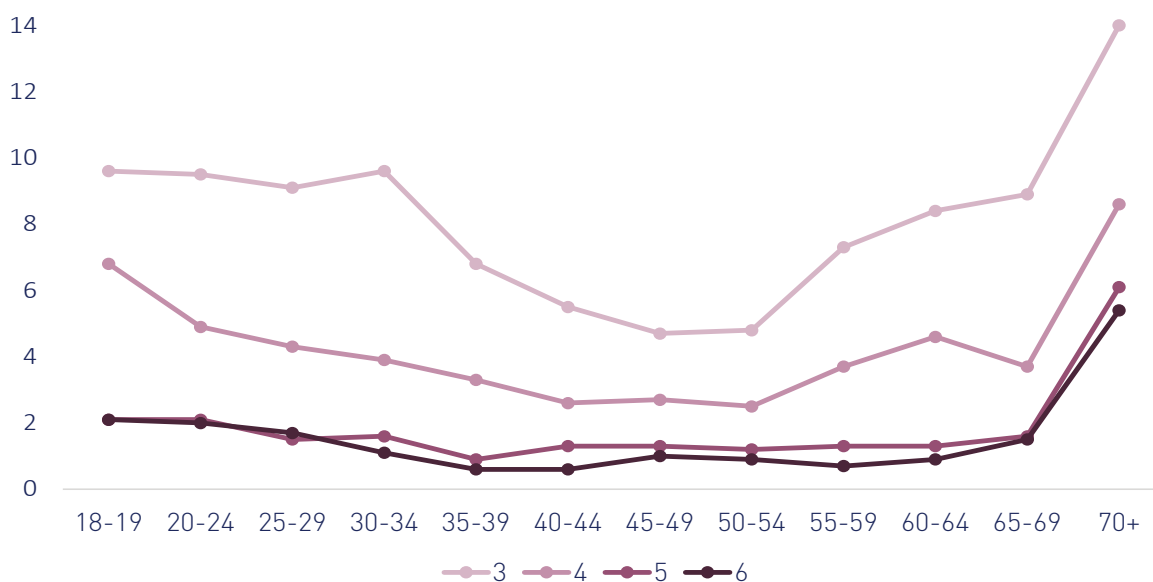
ХҮСНЭГТ 8.5. АРВАН НАЙМ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ХҮН АМЫН ҮЙЛДЛИЙН ЧАДВАРЫН ХҮНДРЭЛИЙН ХЭЛБЭР, НАСНЫ БҮЛЭГ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Насны бүлэг	Бүгд	Хүндрэлийн хэлбэр					
		Харааны	Сонсголын	Алхах	Ой тогтоолт/ санах	Өөртөө анхаарал тавих	Харилцах
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
18-19	1.3	1.3	1.0	0.7	1.7	1.3	2.6
20-24	3.1	2.9	2.6	1.7	5.2	3.0	5.8
25-29	3.6	3.8	2.7	2.1	5.5	3.4	6.8
30-34	4.9	4.7	4.9	3.4	6.4	4.2	8.0
35-39	5.6	6.0	6.1	4.2	7.1	4.5	7.8
40-44	6.2	6.3	7.3	4.9	7.7	4.4	8.1
45-49	7.9	9.4	8.1	7.3	8.0	5.9	8.8
50-54	8.5	10.1	8.9	8.6	8.5	5.9	8.4
55-59	9.6	10.5	9.1	11.0	8.4	8.8	7.9
60-64	9.1	8.4	8.6	11.7	7.4	9.0	6.3
65-69	7.9	7.8	6.9	10.6	6.6	7.8	4.2
70+	32.3	28.8	33.8	33.8	27.5	41.8	25.3

18-34 насныхны хувьд хараа, харилцах, ой тогтоолт/ санах үйлдлийн хүндрэл, 35 ба түүнээс насныхны хувьд хараа болон алхах үйлдлийн хүндрэл хамгийн их байна.

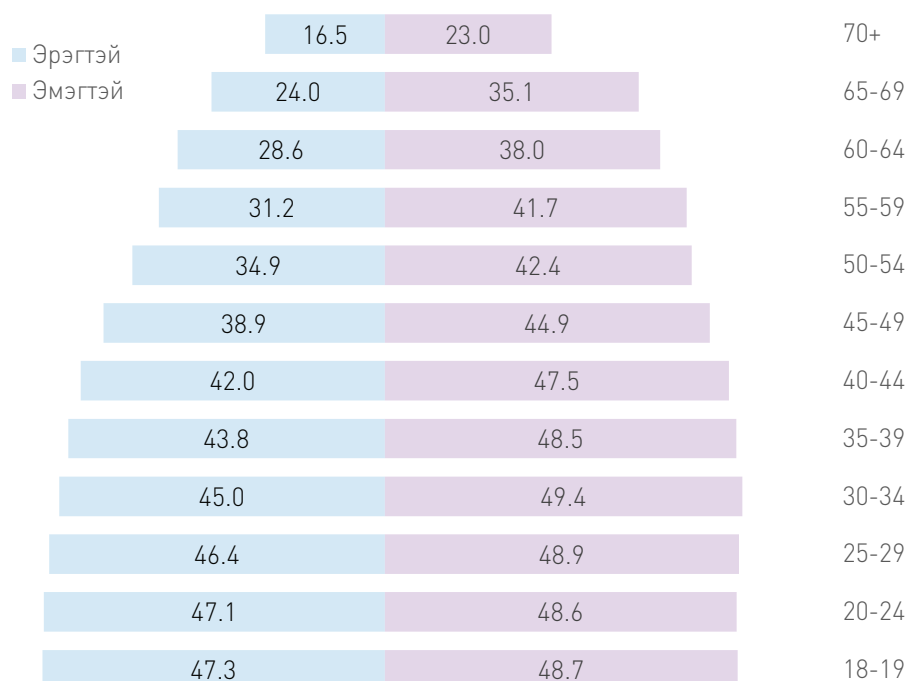
Тухайн үйлдлийн чадварын хүндрэлийг насны ангиллаар авч үзвэл 45, түүнээс дээш насны хүн амын хүндрэл бусад насны хүн амынхнаас өндөр байна.

ЗУРАГ 8.5. АРВАН НАЙМ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ҮЙЛДЛИЙН ЧАДВАРЫН ХҮНДРЭЛТЭЙ ХҮМҮҮС, ДАВХАРДЛААР, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВЬ, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН

Идэр залуу буюу 18-34 насныхан болон 65, түүнээс дээш насныхны хувьд хүндрэлийн давхардал их байгаа бол дунд эргэм насныхны хувьд харьцангуй бага байна.

ЗУРАГ 8.6. АРВАН НАЙМ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ОГТ ХҮНДРЭЛГҮЙ ХҮМҮҮСИЙН СУУРИН ХҮН АМД ЭЗЛЭХ ХУВЬ, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН

Дээрх зургаас харахад 55, түүнээс дээш насны хүн амын үйлдлийн чадварын хүндрэл нас ахихын хэрээр их болж байна.

Хүндрэлгүй хүн амын нийт суурин хүн амд эзлэх хувийн жин бүх насны бүлэгт эмэгтэйчүүд эрэгтэйчүүдээс өндөр байна. Энэ нь эмэгтэйчүүд илүү хянамгай, эрүүл мэнддээ анхаардгаас шалтгаалдаг байж болох юм.

ХҮСНЭГТ 8.6. АРВАН НАЙМ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ХҮН АМЫН ҮЙЛДЛИЙН ЧАДВАРЫН ХҮНДРЭЛИЙН ХЭЛБЭР, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	Хүндрэлийн хэлбэр						
	Бүгд	Харааны	Сонсголын	Алхах	Ой тогтоолт/ санах	Өөртөө анхаарал тавих	Харилцах
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Архангай	3.4	2.8	3.1	3.3	4.1	3.8	3.7
Баян-Өлгий	3.2	3.5	3.0	3.5	3.2	3.4	2.4
Баянхонгор	3.3	3.7	3.3	3.3	3.7	2.8	2.8
Булган	2.4	2.1	2.6	2.5	2.5	2.4	2.7
Говь-Алтай	2.3	2.3	2.8	2.2	2.3	2.3	2.1
Дорноговь	3.0	2.5	2.6	3.5	2.8	2.7	2.7
Дорнод	2.3	2.9	2.5	2.0	2.5	1.8	2.0
Дундговь	1.7	1.6	1.2	2.0	2.1	1.4	1.7
Завхан	2.2	2.3	2.2	2.1	2.4	2.3	1.9
Өвөрхангай	4.6	4.8	4.9	4.5	4.4	4.4	4.1
Өмнөговь	1.8	1.8	1.9	2.0	1.5	2.0	1.7
Сүхбаатар	2.8	3.3	2.5	2.8	2.3	2.9	3.0
Сэлэнгэ	2.6	2.1	2.3	2.6	3.1	3.0	3.4
Төв	3.8	4.2	3.6	3.9	3.9	3.5	3.3
Увс	2.9	2.7	2.8	2.8	2.9	2.2	3.3
Ховд	3.2	2.8	3.0	3.1	3.4	3.6	3.1
Хөвсгөл	4.7	4.9	4.7	4.5	4.6	5.0	5.2
Хэнтий	3.1	4.0	3.1	3.0	3.0	2.5	2.7
Дархан-Уул	3.8	4.0	4.1	3.7	3.7	3.5	3.7
Орхон	2.7	2.4	2.9	2.6	2.6	3.3	2.7
Говьсүмбэр	0.7	0.8	0.8	0.7	0.6	0.7	0.8
Улаанбаатар	39.5	38.5	40.1	39.4	38.4	40.5	41.0

Үйлдлийн чадварын хүндрэлийн түвшнийг аймаг, нийслэлээр зэрэгцүүлэн тайлбарлахдаа Улаанбаатар хотын дүн оруулахгүйгээр харвал Хөвсгөл, Өвөрхангай, Төв аймгууд хамгийн их хувийг эзэлж байгаа бол хамгийн бага хувийг Говьсүмбэр, Дундговь, Өмнөговь аймгууд эзэлж байна.

Улаанбаатар хотын нийт хүндрэлтэй хүний хувьд эзлэх хувь их байгаа хэдий ч тухайн нэг бэрхшээлийн хувьд суурин хүн амд эзлэх дүнтэй харьцуулахад бага байгаа юм.

БОЛОВСРОЛ

ХҮСНЭГТ 8.7. АРВАН НАЙМ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИН, ҮЙЛДЛИЙН ЧАДВАРЫН ХҮНДРЭЛИЙН ДАВХАРДЛААР, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Боловсролын түвшин	Бүгд	Үйлдлийн чадварын хүндрэлийн давхардлаар					
		1	2	3	4	5	6
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Боловсролгүй	15.5	10.5	18.3	28.5	31.0	24.8	27.0
Бага	10.7	9.0	11.8	12.9	13.8	20.9	22.3
Суурь	14.7	15.9	14.2	10.5	12.4	11.2	10.9
Бүрэн дунд	25.0	27.5	23.9	20.2	18.6	13.8	14.5
Техникийн болон мэргэжлийн	9.4	10.7	8.3	6.8	7.0	4.5	6.2
Тусгай мэргэжлийн дунд	10.5	10.9	10.4	10.0	7.6	10.6	9.0
Дипломын дээд	3.0	2.7	3.6	2.9	3.4	4.5	3.5
Бакалаврын дээд	10.2	11.7	8.5	7.6	5.3	8.7	6.6
Магистр	0.8	1.0	0.7	0.3	0.7	1.0	-
Доктор	0.2	0.1	0.3	0.3	0.2	-	-

Нийт үйлдлийн чадварын хүндрэлтэй хүмүүсийн 19.6 хувь нь боловсролгүй, 80.4 хувь нь ямар нэгэн түвшний боловсролтой байна. Үйлдлийн чадварын хүндрэлтэй хүмүүсийг боловсролын түвшингээр харвал 22.7 хувь нь бүрэн дунд, 13.6 хувь нь суурь, 12.6 хувь нь бага байгаа нь хамгийн өндөр байна. Энэ нь хүндрэлийн хэлбэрүүдэд ижил хандлагатай байна.

Нийт үйлдлийн чадварын хүндрэлтэй хүмүүсийн 15.5 хувь нь боловсролгүй, 84.5 хувь нь ямар нэгэн түвшний боловсролтой байна. Үйлдлийн чадварын хүндрэлтэй хүмүүсийг боловсролын түвшнээр харвал 25.0 хувь нь бүрэн дунд, 14.7 хувь нь суурь, 10.7 хувь нь бага боловсролтой байгаа нь хамгийн өндөр хувь байна. Хүндрэлийн давхардлаар авч үзвэл бол 5 болон 6 хүндрэлтэй хүмүүсийн хувьд бага боловсрол өндөр хувийг эзэлж байна.

АЖИЛ ЭРХЛЭЛТ

ХҮСНЭГТ 8.8. АРВАН НАЙМ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ХҮН АМЫН АЖИЛ ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, ХӨДӨЛМӨР ЭРХЭЛДЭГ ЭСЭХ, ҮЙЛДЛИЙН ЧАДВАРЫН ХҮНДРЭЛИЙН ХЭЛБЭР, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

	Бүгд	Үйлдлийн чадварын хүндрэлийн давхардлаар					
		1	2	3	4	5	6
Хөдөлмөр эрхэлдэг эсэх							
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Ажилтай	31.2	39.4	24.9	14.2	9.5	6.8	7.0
Ажилгүй	68.8	60.6	75.1	85.8	90.5	93.2	93.0
Хөдөлмөр эрхлэлтийн байдал							
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Цалин хөлстэй байнгын ажиллагч	23.9	26.4	16.1	14.9	16.1	9.5	27.8
Цалин хөлстэй түр ажиллагч	13.0	13.5	13.0	10.4	3.6	4.8	-
Цалин хөлстэй тохиолдлын ажиллагч	1.3	1.4	1.1	-	-	-	-
Цалин хөлстэй дагалдан, дадлагажигчид	0.1	0.1	-	-	-	-	-
Гүйцэтгэх гэрээлэгч	0.3	0.3	0.2	-	-	-	-
ААНБ-ын ажил олгогч	0.2	0.2	0.2	0.7	-	-	-
Зах зээлд чиглэсэн өрхийн ААН-ийн ажил олгогч	0.4	0.4	0.2	-	-	-	-
Цалин хөлстэй ажилтангүй ААНБ-ын үйл ажиллагаа эрхлэгч	0.5	0.6	0.6	-	-	-	-
Цалин хөлстэй ажилтангүй, зах зээлд чиглэсэн өрхийн ААН-ийн үйл ажиллагаа эрхлэгч	47.3	44.8	55.9	51.9	57.1	71.4	50.0
Хувь нэмрээ оруулагч гэр бүлийн гишүүн	13.0	12.3	12.7	22.1	23.2	14.3	22.2

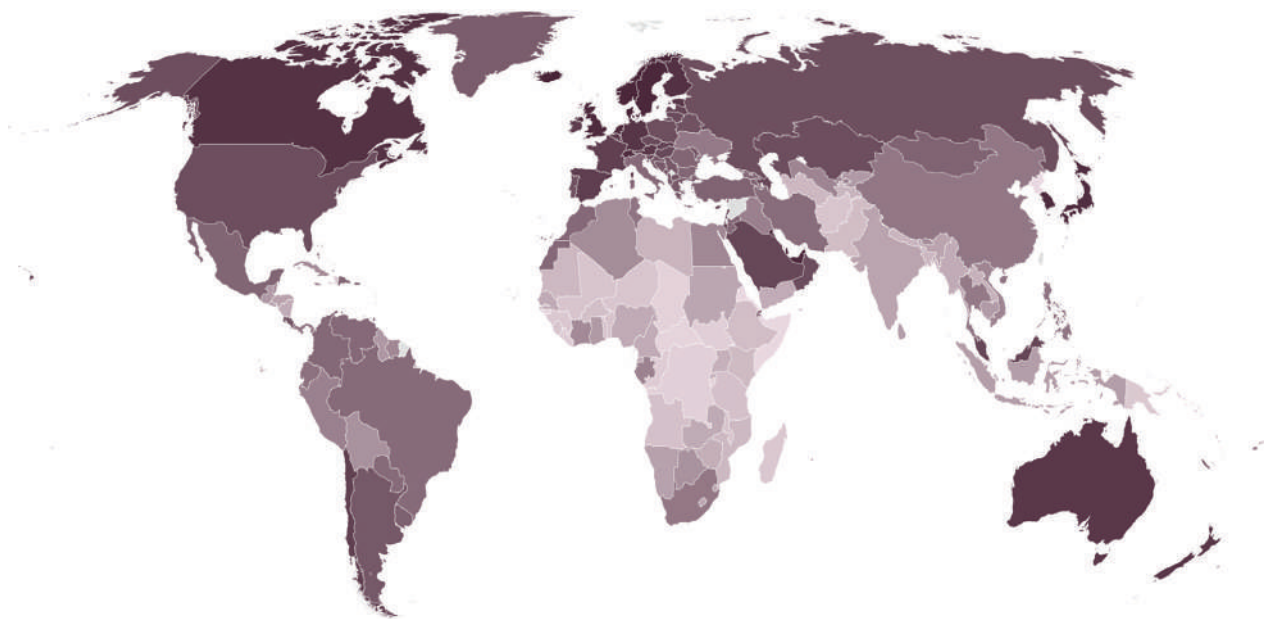
Тооллогоор нийт үйлдлийн чадварын хүндрэлтэй хүмүүсийн 31.2 хувь нь ажилтай гэж бүртгэгдсэн, хөдөлмөр эрхэлдэг ба эдгээр хүмүүсийг ажил эрхлэлтийн байдлаар нь үзэхэд 47.3 хувь нь өрхийн ААН-ийн үйл ажиллагаа эрхлэгч, 23.9 хувь нь байнгын ажиллагч, 13.0 хувь нь цалин хөлстэй түр ажиллагч нар байна.

Аль ч хүндрэлийн давхардлаар өрхийн ААН-ийн үйл ажиллагаа эрхлэгч дийлэнх хувийг эзэлж байна. Харин ААН-ийн үйл ажиллагаа эрхлэгч болон ААНБ-ын ажил олгогч, дагалдан, мэргэшиж буй дадлагажигчид маш бага байна. Үүнээс харахад үйлдлийн чадварын хүндрэлийн давхардал нэмэгдэх тусам хүмүүсийн ажиллах боломж нь харьцангуй бага, эсрэгээрээ өрхийн ААН-ийн үйл ажиллагаа эрхлэх болон хувь нэмрээ оруулах үйлчилгээнд оролцох байдал илүү байдаг байна.

9

БҮЛЭГ

ГАР УТАС, ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭГЧИД

Дэлхий дахинд интернэт хэрэглээ

0%

100%

ГАР УТАС, ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭГЧИЙН ТОО, БҮТЭЦ

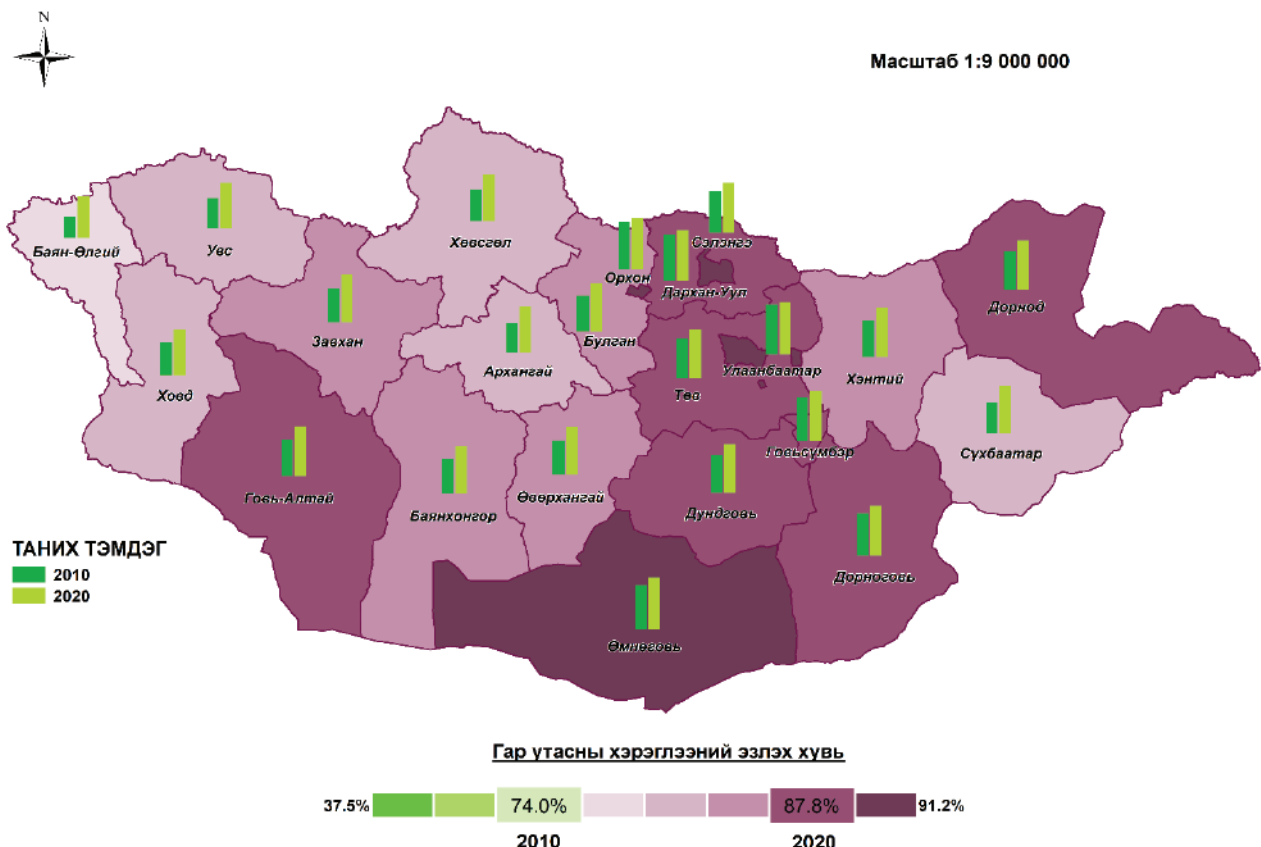
Мэдээллийн технологийн хурдацтай хөгжлийн энэ цаг үед гар утас, интернэт нь хүн амын өдөр тутмын өргөн хэрэглээ болоод байна.

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны тооллого нь бүртгэл болон уламжлалт хосолмол аргаар явагдсан ба энгийн санамсаргүй түүвэрт сонгогдсон өрхийн 6, түүнээс дээш насны хүн амаас гар утас, интернэт хэрэглээний талаарх мэдээллийг авсан. Тиймээс 2020 оны тооллогын гар утас, интернэт хэрэглээний талаарх тоо мэдээллийг 2010 оны тооллогын дүнтэй хувийн жингээр харьцуулан танилцуулж байна.

Гар утас хэрэглэгчид

Монгол Улсын 6, түүнээс дээш насны хүн амын 87.8 хувь нь гар утас хэрэглэдэг болж өмнөх тооллогоос 13.8 пунктээр өсжээ. Аймаг, нийслэлийн 6, түүнээс дээш настай хүн амд гар утас хэрэглэгчдийн эзлэх хувь Улаанбаатар хот, Орхон, Дархан-Уул, Өмнөговь аймгуудад улсын дунджаас өндөр байна. Харин Баян-Өлгий аймагт гар утасны хэрэглээ хамгийн доогуур буюу 76.3 хувьтай байна. Өмнөх тооллогын үед ч Баян-Өлгий аймгийн хүн амын гар утасны хэрэглээ доогуур байсан (Зураг 9.1).

ЗУРАГ 9.1. ЗУРГАА, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ СУУРИН ХҮН АМД ГАР УТАС ХЭРЭГЛЭГЧИЙН ЭЗЛЭХ ХУВЬ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2010, 2020 ОН

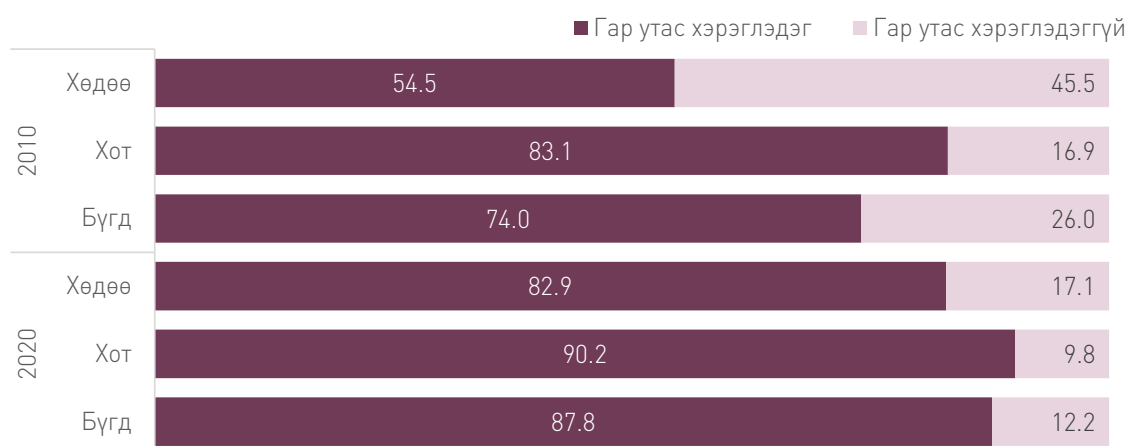
6, түүнээс дээш насны эмэгтэйчүүдийн 88.9 хувь нь, эрэгтэйчүүдийн 86.5 хувь нь гар утас хэрэглэж байна. Гар утас хэрэглэж байгаа эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь эрэгтэйчүүдээс 2.4 пунктээр илүү бол насны бүлгийн хувьд 70, түүнээс дээш насны бүлэгт эрэгтэйчүүдийн дүнд эзлэх хувь эмэгтэйчүүдийнхээс 1.9 пунктээр их байна (Хүснэгт 9.1).

ХҮСНЭГТ 9.1. ГАР УТАС ХЭРЭГЛЭДЭГ ХҮН АМ, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙС, ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Насны бүлэг	2010			2020		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	74.0	72.2	75.9	87.8	86.5	88.9
6-9	22.6	20.7	24.6	37.2	35.4	39.1
10-14	51.5	47.2	55.9	74.7	73.3	76.2
15-19	81.6	77.2	86.1	96.6	95.9	97.2
20-24	88.0	85.9	90.3	98.1	97.7	98.5
25-29	85.9	85.3	86.5	98.2	97.9	98.5
30-34	85.1	84.4	85.8	98.3	98.0	98.5
35-39	84.4	83.3	85.5	97.7	97.2	98.2
40-44	81.8	80.1	83.4	97.5	96.9	98.0
45-49	79.8	77.6	81.9	97.0	96.2	97.7
50-54	77.7	75.6	79.5	96.3	95.0	97.4
55-59	75.5	73.8	77.0	95.8	94.4	96.9
60-64	73.5	73.3	73.7	95.2	93.9	96.3
65-69	65.4	66.4	64.6	94.0	92.7	95.0
70+	46.0	50.7	42.8	81.8	83.0	81.1

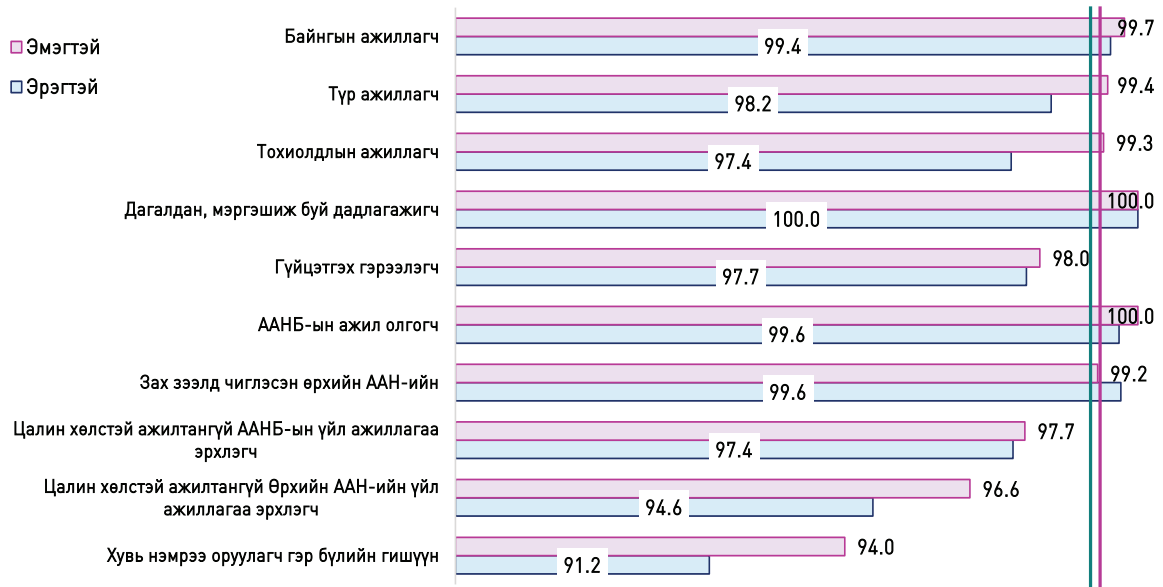
Гар утас хэрэглэгчдийг байршлаар нь ангилж үзэхэд төв, суурин газрын хүн амын 90.2 хувь нь, хөдөөгийн хүн амын 82.9 хувь нь гар утас хэрэглэгч байна. Хүн амын гар утасны хэрэглээ 2010 оны тооллогоор төв, суурин газарт хөдөөгөөс 28.6 пунктээр илүү байсан бол 2020 онд уг зөрүү багасаж 7.3 пункт болжээ. Энэ нь техник технологийн хөгжлийн хурдацтай өсөлттэй холбоотой. Өөрөөр хэлбэл, орчин үеийн харилцаа холбооны техник, технологи харьцангуй богино хугацаанд өргөн нэвтэрч суурьшил хоорондын ялгаа нь багасаж байна (Зураг 9.2).

ЗУРАГ 9.2. ЗУРГАА, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ХҮН АМД ГАР УТАС ХЭРЭГЛЭГЧДИЙН ЭЗЛЭХ ХУВЬ, ХОТ, ХӨДӨӨГӨӨР, 2010, 2020 ОН

Ажил эрхэлж буй суурин хүн амын 97.9 хувь нь гар утас хэрэглэдэг. Тэдгээрийг хөдөлмөр эрхлэлтийн статусаар харвал аж ахуй нэгж байгууллагын ажил олгогчдын 97.8 хувь, цалин хөлстэй байнгын ажиллагчдын 99.6 хувь, дагалдан мэргэшиж буй дадлагажигч 100 хувь гар утас хэрэглэж байгаа нь хамгийн өндөр байна. Хөдөлмөр эрхэлдэг хүн амын гар утасны хэрэглээг хүйсээр харвал эмэгтэйчүүд эрэгтэйчүүдээс илүү хэрэглэж байгааг Зураг 9.3-аас харж болно.

ЗУРАГ 9.3. ХӨДӨЛМӨР ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН ГАР УТАСНЫ ХЭРЭГЛЭЭ, ХУВИАР, 2020 ОН

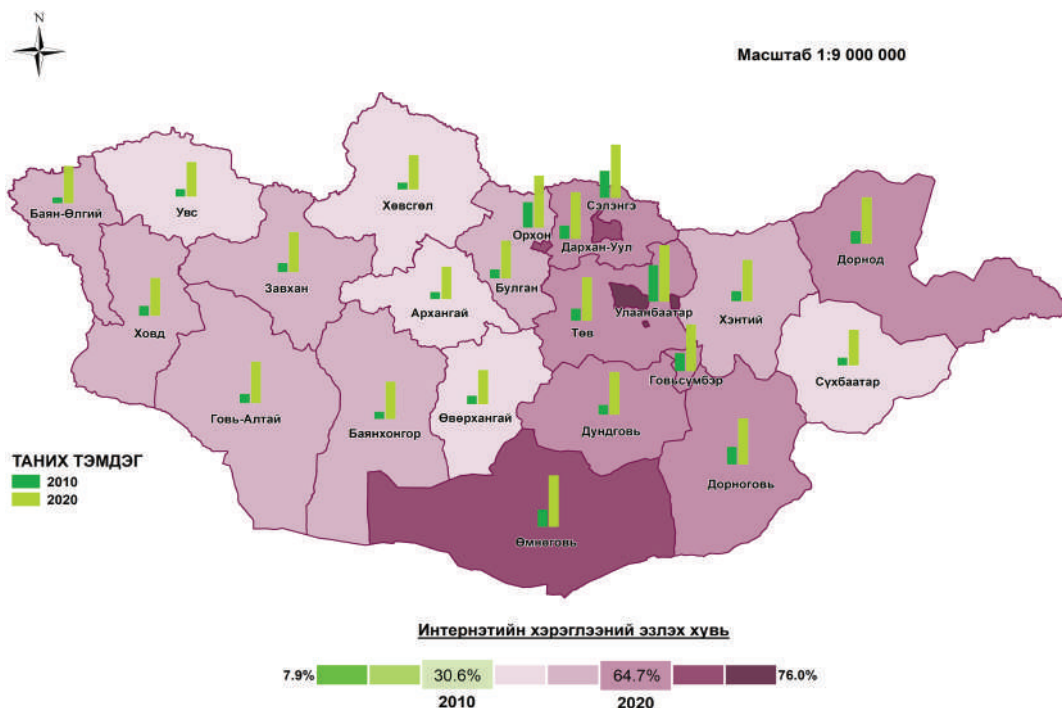
ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭГЧИД

Суурин эсвэл хөдөлгөөнт сүлжээгээр интернэтэд холбогдохыг интернэт ашигласан гэж тодорхойлон интернэт хэрэглэгчдийг байнга болон шаардлагатай үед хэрэглэдэг гэж 2 хувааж үзсэн.

6, түүнээс дээш настай хүн амын 64.7 хувь нь интернэт хэрэглэгдэг болж өмнөх тооллогоос 34.1 пунктээр өсжээ. Интернэт хэрэглэдэг хүн амын 58.7 хувь нь байнга ашигладаг байна.

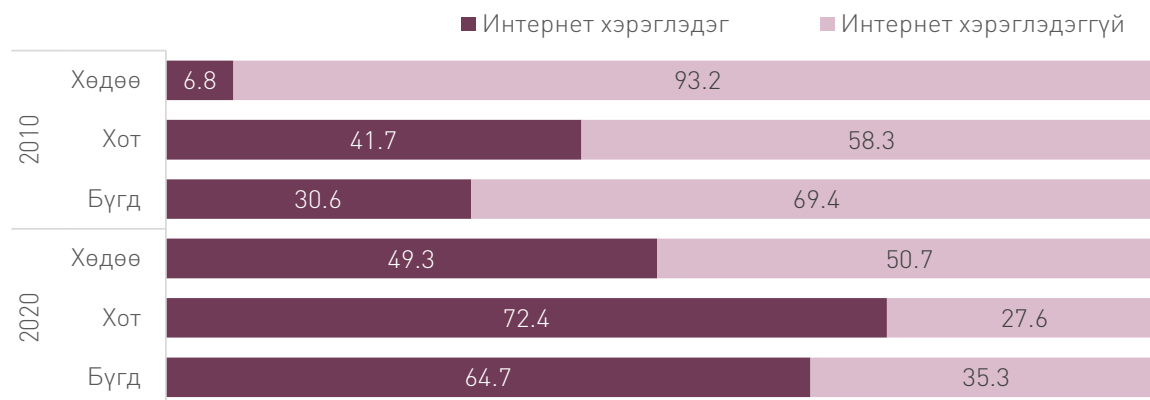
Интернэт хэрэглэдэг хүмүүсийн 41.3 хувь нь шаардлагатай үедээ буюу интернэт кафе, найз нөхөд, бусад хүмүүсийн интернэтэд холбогдсон шугамаар интернэт ашиглаж байгаа нь 2010 оны дүнгээс 6 пунктээр буурчээ.

ЗУРАГ 9.4. ЗУРГАА, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ХҮН АМД ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭГЧДИЙН ЭЗЛЭХ ХУВИЙН ЖИН, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2010, 2020 ОН

6, түүнээс дээш настай интернэт хэрэглэгчдийг аймаг, нийслэлээр харвал Архангай, Өвөрхангай, Увс аймгуудад хамгийн бага хувьтай, Улаанбаатар хот, Дархан-Уул, Орхон аймаг зэрэг хот суурин газрын интернэт хэрэглээ бусад аймгуудтай харьцуулахад 2 дахин их байна. (Зураг 9.4).

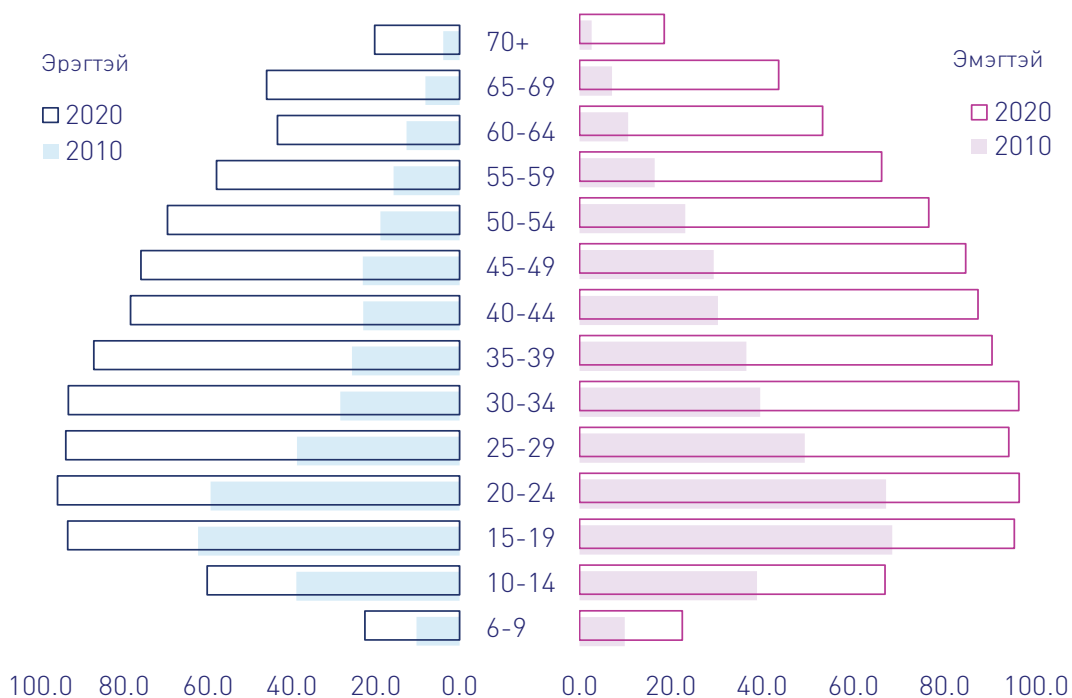
ЗУРАГ 9.5. ЗУРГАА, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ХҮН АМД ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭГЧДИЙН ЭЗЛЭХ ХУВЬ, ХОТ, ХӨДӨӨГӨӨР, 2010, 2020 ОН

Интернэт хэрэглэгчдийг байршлаар нь авч үзэхэд хотод амьдарч буй хүн амын 72.4 хувь нь, хөдөөд амьдарч буй хүн амын 49.3 хувь нь интернэт хэрэглэдэг болжээ. 2010 онтой харьцуулбал хөдөөгийн хүн амын интернэтийн хэрэглээ 42.5 пунктээр, хотын хүн амын 30.7 пунктээр тус тус өссөн байна.

6, түүнээс дээш настай интернэт хэрэглэгчдийг хүйсээр харахад эмэгтэйчүүдийн 66.6 хувь, эрэгтэйчүүдийн 62.7 хувь нь хэрэглэдэг байна. Энэ үзүүлэлтийг насны бүлгээр харахад 6-9 нас, 70, түүнээс дээш насны бүлгээр эрэгтэйчүүд эмэгтэйчүүдээс их, харин бусад насны бүлгийн хувьд эмэгтэйчүүд их байна (Зураг 9.6).

ЗУРАГ 9.6. ЗУРГАА, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ХҮН АМЫН ИНТЕРНЭТИЙН ХЭРЭГЛЭЭ, НАС, ХҮЙСИЙН СУВАРГА, 2010, 2020 ОН

ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТ

9.9%
Ажилгүйдлийн
түвшин

40.3%
Ажиллах хүчнээс
гадуурх хүн ам

59.7%
Ажиллах
хүч

Хүн ам, орон сууцны тооллогоор хүн амын эдийн засгийн гол үзүүлэлтүүдийг гаргах нь хэд хэдэн шалтгаантай байдаг. Хүн амын эдийн засгийн талаарх мэдээлэл нь тухайн улс орны эдийн засгийн бүтэц, хөдөлмөрийн хэв маяг, зах зээлийн оролцоо, хөдөлмөр эрхлэлтийн цар хүрээ зэргийг тодорхойлоход чухал ач холбогдолтой. Мөн хүн амын хөдөлмөр эрхлэлтийн гол үзүүлэлтүүдийг тооллогоор цуглуулан хувь хүний болон өрх, орон сууцны нөхцөлийн үзүүлэлтүүдтэй холбосноор нийгэм, эдийн засгийн байдалд үнэлэлт, дүгнэлт өгөх, цаашдын чиг хандлагыг тодорхойлоход чухал ач холбогдолтой юм.

Хүн ам, орон сууцны тооллогын эдийн засгийн гол үзүүлэлтүүдийг засаг захиргааны хамгийн бага нэгжийн түвшинд гаргах боломжтойгоороо бусад төрлийн хөдөлмөр эрхлэлтийн судалгаануудаас давуу талтай.

Хүн амын асуулгын эдийн засгийн үзүүлэлтүүдийн ойлголт тодорхойлолтыг боловсруулахдаа НҮБ-ын “Хүн ам, орон сууцны 2020 он орчмын тооллогод баримтлах зарчим, зөвлөмж- III”-ийг үндэслэсэн.

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллого нь бүртгэл болон уламжлалт хосолсон аргаар явагдсан ба энгийн санамсаргүй түүвэрт сонгогдсон өрхийн 15, түүнээс дээш насны хүн амаас хөдөлмөр эрхлэлттэй холбоотой асуултуудыг асуусан.

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогын уламжлалт асуулгын эдийн засгийн идэвхийн үзүүлэлтүүдийг Хөдөлмөрийн статистикчдын олон улсын 19-р бага хурлаар шинэчлэн баталсан аргачлалын дагуу тооцсон.

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогын уламжлалт асуулгын эдийн засгийн идэвхийн үзүүлэлтүүдийг Хөдөлмөрийн статистикчдийн олон улсын 19-р бага хурлаар шинэчлэн баталсан аргачлалын дагуу тооцсон. Уламжлалт тооллогын асуулгаар “Тооллогын товын үедажил эрхэлж байгаа эсэх, товоос өмнөх 7 хоногт ядаж нэг өдөр цалин хөлстэй ажил эрхэлсэн болон тухайн хугацаанд ажил эрхлээгүй боловч ер нь ажилтай хүнийг “Ажил эрхэлдэг” гэж үзсэн. Харин бүртгэлд суурилсан мэдээлэл боловсруулалтад Хүн ам, өрхийн мэдээллийн санг Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны Нийгмийн даатгалын ерөнхий газрын нийгмийн даатгал төлөгчдийн мэдээллийн сан болон Гадаадын иргэн харьяатын газрын гадаад, харьяалалгүй иргэдийн мэдээллийн сантай уялдуулан ажил эрхэлдэг хүнийг гаргасан.

ЗУРАГ 10.1. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ЭДИЙН ЗАСГИЙН ИДЭВХИЙН ТАЛААРХ БҮДҮҮВЧ, 2020 ОН

ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ

15, түүнээс дээш буюу хөдөлмөрийн насны хүн амыг ажиллах хүч болон ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам гэж ангилна.

Ажиллах хүчинд ажил эрхэлж байгаа хүн ам болон ажилгүй иргэдийг хамруулаа. Энэ нь цаашдаа улс орны нийгэм, эдийн засаг ялангуяа ажиллах хүчний бодлого боловсруулахад суурь мэдээлэл болдог.

Уламжлалт тооллогоор тухайн үед ажиллаж байгаа гэдэг ойлголтод байнгын болон улирлын чанартай ажилтай, тооллогын үед ажил эрхлэхгүй байгаа ч ер нь ажил эрхэлдэг хүн амыг болон бүртгэлд суурилсан тооллогоор нийгмийн даатгал төлөгчдийн мэдээллийн сан болон гадаад, харьяалалгүй иргэдийн мэдээллийн санд бүртгэлтэй ажил эрхэлдэг бүх хүн амыг ажил эрхэлдэг гэж үзсэн.

Харин эдийн засгийн идэвхгүй хүн амд хөдөлмөрийн зах зээлд ажиллах хүчээ нийлүүлээгүй хүмүүсээс гадна тохирох ажил олдохгүй байгаагийн улмаас хөдөлмөр эрхлээгүй хүнийг оруулсан болно.

ЗУРАГ 10.2. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН АЖИЛЛАХ ХҮЧНИЙ ОРОЛЦООНЫ ТҮВШИН, ХУВИАР, 2020 ОН

15, түүнээс дээш насны нийт хүн амын 59.7 хувь нь ажиллах хүчинд багтаж байгаа нь 2010 оноос 3.3 пунктээр өсжээ (Зураг 10.2).

Ажиллах хүчний оролцооны түвшнийг байршил, хүйсээр ангилахад нэлээд ялгаатай байна. Энэ үзүүлэлт хөдөөд хотоос 4.8 пунктээр илүү байгаа нь манай улсын онцлог юм. Тооллогоор хөдөөгийн малчин өрхийн 15, түүнээс дээш настай хүмүүсийг үндсэнд нь ажил эрхэлдэг гэж үздэгээс хамаарч, хөдөөгийн ажиллах хүчний оролцооны түвшин өндөр гарахад нөлөөлсөн байх талтай. Хөдөөгийн хүн амын ажиллах хүчний оролцооны түвшин 2010 оны тооллогын үеийнхээс 3.1 пунктээр буурчээ.

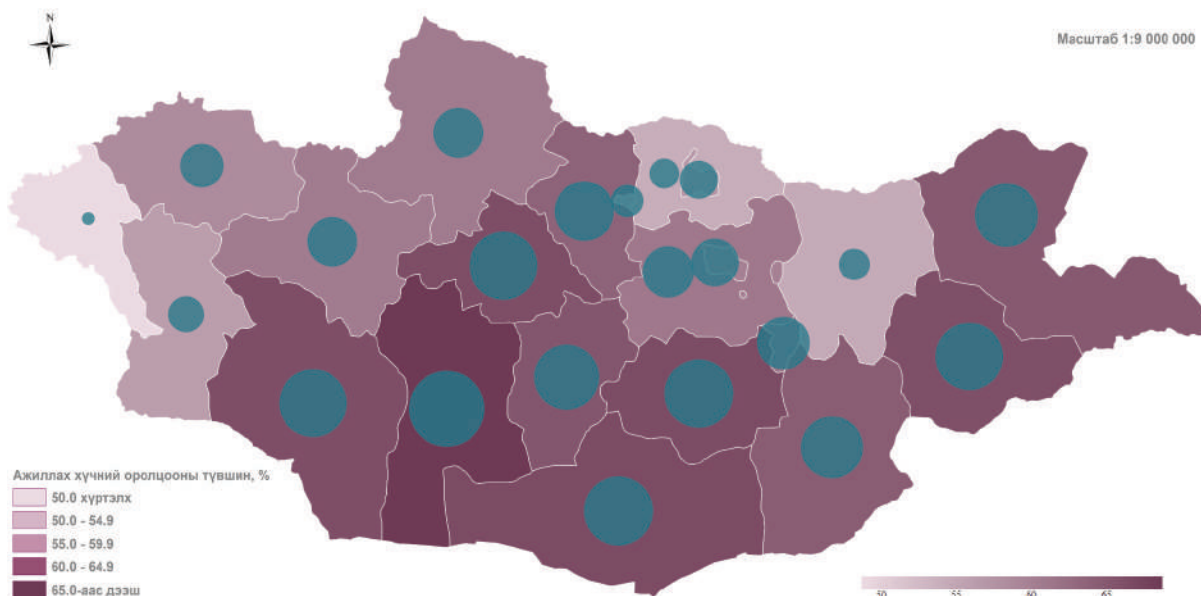
Хүйсийн хувьд эрэгтэй, эмэгтэйчүүдийн аль алиных нь ажиллах хүчний оролцоо хөдөөд хотынхоос өндөр байна. Ялангуяа, хөдөөгийн эрэгтэйчүүдийн ажиллах хүчний оролцоо 69.1 хувь байгаа нь хотынхоос 5.8 пунктээр өндөр байна (Хүснэгт 10.1).

ХҮСНЭГТ 10.1 АЖИЛЛАХ ХҮЧНИЙ ОРОЛЦООНЫ ТҮВШИН, ХУВИАР, ХОТ, ХӨДӨӨГӨӨР, 2020 ОН

	Бүгд			Хот			Хөдөө		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
Ажиллах хүч	59.7	65.3	54.6	58.2	63.3	53.6	63.0	69.1	56.6
Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн амын эзлэх хувь	40.3	34.7	45.4	41.8	36.7	46.4	37.0	30.9	43.4

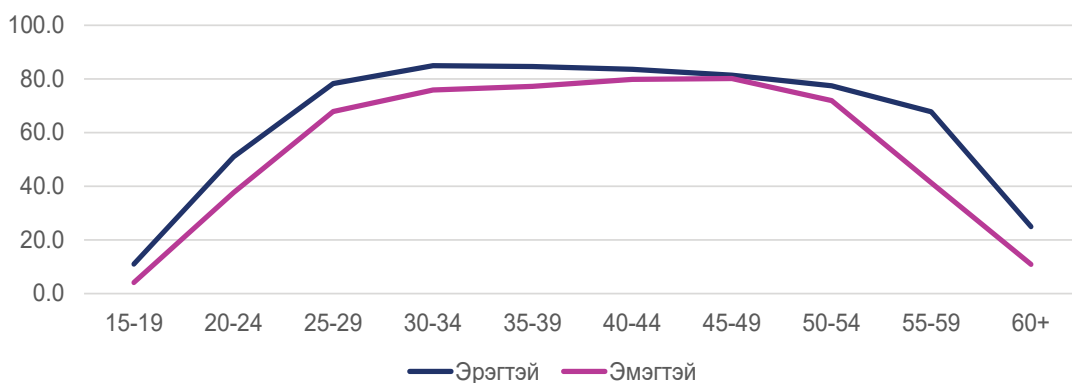
Ажиллах хүчний оролцооны түвшнийг аймаг, нийслэлээр харвал аймгуудад ажиллах хүчний оролцооны түвшин улсын түвшинтэй харьцуулахад өндөр байна. Ялангуяа, Баянхонгор аймагт хамгийн өндөр буюу 67.7 хувьтай, Өмнөговь аймагт 65.7, Дундговь аймагт 65.6 хувь, Архангай аймагт 65.4 хувь, Говь-Алтай аймагт 65.3 хувь, Сүхбаатар аймагт 65.2 хувьтай байгаа бол хамгийн бага нь Баян-Өлгий аймагт 48.7 хувьтай байна (Зураг 10.3).

ЗУРАГ 10.3. АЖИЛЛАХ ХҮЧНИЙ ОРОЛЦООНЫ ТҮВШИН, ХУВИАР, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН

Ажиллах хүчний оролцооны түвшин өмнөх тооллогын үеийнхээс өссөн нь 25, түүнээс дээших насны бүх бүлэгт ажиллах хүчний оролцооны түвшин, ялангуяа эмэгтэйчүүдийн ажиллах хүчний оролцоо өссөнтэй холбоотой юм (Зураг 10.4).

ЗУРАГ 10.4. АЖИЛЛАХ ХҮЧНИЙ ОРОЛЦООНЫ ТҮВШИН, ХУВИАР, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН

Ажиллах хүчийг насны бүлгээр ангилахад мэдэгдэхүйц ялгаатай байгаа нь харагдана. Эрэгтэйчүүдийн ажиллах хүчний түвшин бүх насны бүлэгт эмэгтэйчүүдийнхээс өндөр байна. Үүний дотор 20-34 насанд 9.0-13.3 пунктээр их байгаа нь тухайн насны их, дээд сургуульд суралцагчдад эмэгтэйчүүд илүү байдагтай холбоотой. Хүн амын ажиллах хүчний оролцоо 25-44 насанд хамгийн өндөр байгаагийн дотор эрэгтэйчүүдийн хувьд 81.8-84.2 хувьтай бол эмэгтэйчүүдийнх 72.1-78.5 хувьтай байна. Ялангуяа 40-49 насанд хүйсийн хувьд ажиллах хүчний оролцооны түвшний зөрүү хамгийн бага байгаа нь энэ насанд эдийн засгийн идэвх хамгийн өндөр байгааг гэрчилнэ. Харин 55, түүнээс дээш насанд эмэгтэйчүүдийн эдийн засгийн идэвх огцом буурч байгаа нь тэд 55 наснаас эхлэн өндөр насны тэтгэвэрт гардагтай холбоотой (Хүснэгт 10.2).

ХҮСНЭГТ 10.2 АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ТОО, ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Насны бүлэг	Ажиллах хүч						Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам					
	Бүгд		Эрэгтэй		Эмэгтэй		Бүгд		Эрэгтэй		Эмэгтэй	
	мян. хүн	хувь*	мян. хүн	хувь*	мян. хүн	хувь*	мян. хүн	хувь*	мян. хүн	хувь*	мян. хүн	хувь*
БҮГД	1296.8	59.7	686.2	65.3	610.6	54.6	873.8	40.3	365.4	34.7	508.4	45.4
15-19	16.6	7.7	12.2	11.0	4.5	4.2	200.2	92.3	98.0	89.0	102.2	95.8
20-24	100.0	44.4	57.8	51.0	42.2	37.7	125.4	55.6	55.5	49.0	69.9	62.3
25-29	189.5	73.1	101.9	78.3	87.6	67.9	69.7	26.9	28.2	21.7	41.5	32.1
30-34	230.6	80.4	121.9	84.9	108.8	75.9	56.2	19.6	21.6	15.1	34.6	24.1
35-39	194.1	80.9	101.3	84.6	92.8	77.2	45.7	19.1	18.4	15.4	27.3	22.8
40-44	175.9	81.7	88.8	83.7	87.1	79.8	39.3	18.3	17.4	16.3	22.0	20.2
45-49	154.8	80.8	75.9	81.5	78.9	80.1	36.8	19.2	17.3	18.5	19.6	19.9
50-54	121.1	74.5	59.1	77.5	62.0	71.9	41.4	25.5	17.1	22.5	24.2	28.1
55-59	75.4	53.4	43.6	67.8	31.8	41.3	65.8	46.6	20.7	32.2	45.2	58.7
60+	38.8	25.2	23.8	25.0	15.0	10.9	193.3	83.3	71.3	75.0	122.0	89.1

Тайлбар: *Тухайн насны бүлгийн хүн амд эзлэх хувь

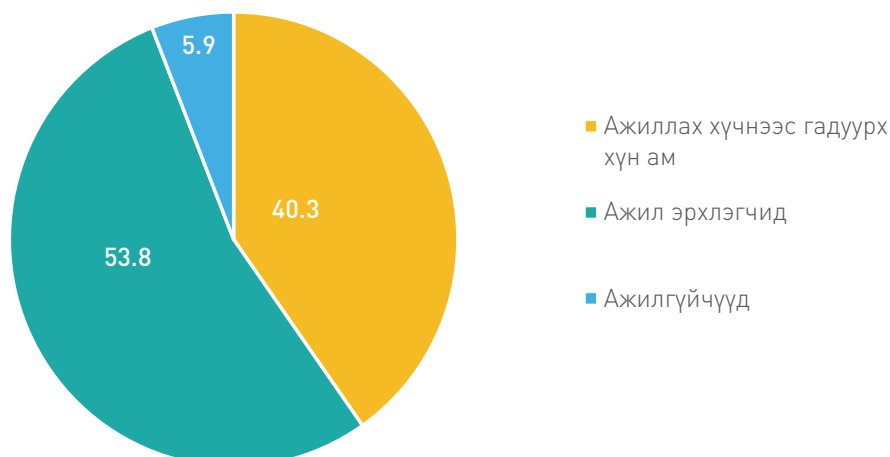
АЖИЛЛАХ ХҮЧ

Тооллогын өмнөх 7 хоногт ядаж нэг цагаас илүү хугацаагаар цалин орлоготой ажил эрхэлсэн, ажил хайж байгаа хүнийг ажиллах хүчинд хамааруулсныг дээр тэмдэглэсэн. Бид ажил эрхлэлтийг богино хугацаагаар тодорхойлж байгаа болохоор НҮБ-ын зөвлөмжийг үндэслэн ажиллах хүч гэдэг ойлголтыг хэрэглэж байна.

Тооллогоор тухайн тоолуулагч аж ахуйн нэгж, байгууллагаасаа хөдөлмөрийн гэрээгээ цуцлаагүй бол хөдөлмөр эрхэлсэн гэж үзсэн. Өөрөөр хэлбэл, тухайн тоолуулагч тооллогын өмнөх долоо хоногт ажил эрхлээгүй байвал түүний ажил эрхлэлтийг үнэн зөв тодорхойлохын тулд ер нь ажилтай эсэхийг тодруулан асууж хөдөлмөр эрхлэлтийн шинэчилсэн аргачлалын дагуу тодорхойлсон.

Ажилгүй хүн гэдгийг тодорхойлоход хүн амын тооллогын асуулгын хөдөлмөр эрхлэхгүй байгаа үндсэн шалтгаан, мөн сүүлийн 30 хоногт цалин хөлстэй ажил хайх (бизнес эрхлэх) ямар нэгэн оролдлого хийсэн эсэхийг тодруулсан. Ажил хайж байгаа гэдэгт тооллогын товын өмнөх 7 хоногт ажил эрхлээгүй бөгөөд хөдөлмөр халамж, үйлчилгээний хэлтэс бүртгэлтэй болон бүртгэлгүй, ажил идэвхтэй хайж байгаа хүнийг хамааруулж, ажилгүйчүүдийг тодорхойлов.

ЗУРАГ 10.5. ХҮН АМЫН ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

15, түүнээс дээш насны хүн амд эзлэх ажилгүй иргэдийн хувь 5.9 болж өнгөрсөн 10 жилийн хугацаанд 2.7 пунктээр буурчээ. Хэдийгээр ажилгүй иргэдийн хувь буурсан ч ажилгүйдлийн түвшин хэрхэн өөрчлөгдсөнийг дараагийн дэд бүлэгт оруулав.

АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМ

Ажил эрхэлдэг бүх хүмүүсийн эрхэлдэг ажил болон ажилладаг аж ахуй, нэгж байгууллагынх нь үндсэн үйл ажиллагааны чиглэл, ажил эрхлэлтийн байдал гэсэн үзүүлэлтүүдийг тодорхойлсон.

ХҮСНЭГТ 10.3. АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН ТОО, ХҮЙС, ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Хүйс	2010		2020		2020 / 2010 %
	мян.хүн	хувь*	мян.хүн	хувь*	
БҮГД	911.7	47.8	1 167.9	53.8	128.1
Эрэгтэй	495.1	52.8	617.4	58.7	124.7
Эмэгтэй	416.6	43.0	550.5	49.2	132.1

Тайлбар: *15, түүнээс дээш насны хүн амд эзлэх хувь

Ажил эрхэлдэг хүн амын тоо 2010 оноос хойш 28.1 хувиар өсжээ. Хүйсээр авч үзвэл эмэгтэйчүүдийн хувь илүү өсөлттэй байна. Харин байршлаар нь ангилахад нэлээд ялгаатай байна (Хүснэгт 10.4).

ХҮСНЭГТ 10.4. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН ТОО, ХҮЙС, ХОТ, ХӨДӨӨ, ХУВИАР, 2020 ОН

Хүйс	Бүгд		Хот		Хөдөө	
	мян.хүн	хувь*	мян.хүн	хувь*	мян.хүн	хувь*
БҮГД	1 167.9	53.8	740.0	50.5	427.9	60.6
Эрэгтэй	617.4	58.7	378.6	54.7	238.8	66.5
Эмэгтэй	550.5	49.2	361.4	46.8	189.1	54.6

Тайлбар: *15, түүнээс дээш насны хүн амд эзлэх хувь

Улсын хэмжээнд 15, түүнээс дээш насны хүн амын 53.8 хувь нь ажил эрхэлж байхад энэ үзүүлэлт хөдөөд 60.6 хувь байгаа нь хотынхоос 10.1 пунктээр өндөр байна. Хөдөөгийн хүн ам жилээс жилд буурч байгаа болон тэд үндсэндээ мал аж ахуйн үйлдвэрлэл эрхэлдэг нь хөдөлмөр эрхэлдэг хүний хувийн жин хөдөөд хотоос өндөр байх нөхцөлийг бүрдүүлдэг. Хөдөөгийн эмэгтэйчүүдийн ажил эрхлэлт хотынхоос 7.8 пунктээр их бол эрэгтэйчүүдийнх 11.8 пунктээр илүү байна. Хэдийгээр уг зөрүү 2010 оны тооллогын үеийнхээс буурсан ч хөдөлмөр эрхлэх зорилгоор хот суурин газар луу нүүж, амьжиргаагаа дээшлүүлэх гэсэн олон мянган хүн ажлын байраар тэр бүр хангагдаж чадахгүй байдалд байсаар байгааг хотын ажил эрхлэлтийн түвшнээс харж болно (Хүснэгт 10.4).

ХҮСНЭГТ 10.5. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН ТОО, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙСЭЭР, 2010, 2020 ОН /мян.хүн/

Насны бүлэг	2010			2020			2020 / 2010 %
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	
БҮГД	911.7	495.1	416.6	1 167.9	617.4	550.5	128.1
15-19	25.6	18.7	6.9	15.9	11.7	4.2	62.0
20-24	122.9	72.7	50.2	93.7	54.4	39.3	76.3
25-34	300.6	163.8	136.7	379.4	201.9	177.6	126.2
35-44	255.9	129.1	126.8	330.8	168.4	162.4	129.3
45-54	169.1	85.4	83.7	245.2	119.4	125.8	145.0
55-59	25.0	16.9	8.1	65.0	38.5	26.5	259.9
60+	12.6	8.5	4.1	38.0	23.2	14.8	301.3

Дээрх хүснэгтээс сонирхолтой дүр төрх ажиглагдаж байна. 15-24 насны ажил эрхэлдэг хүний тоо 2010 оныхоос буурч, харин 45-59 насны хүний тоо эрс өссөн нь залуучуудын сургуульд хамрагдалт өмнөх тооллогын үеэс нэмэгдсэнтэй уялдаатай байх талтай. Түүнчлэн, 45-59 насны хүмүүсийн хувьд тэд төдийлөн хөдөлмөр эрхлэлтээ солихгүй, тогтвор суурьшилтай ажиллах сонирхолтой байж болох юм.

ХҮСНЭГТ 10.6. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН ТОО, АЖИЛ МЭРГЭЖЛИЙН АНГИЛАЛ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Ажил мэргэжил	Мян.хүн			Дүнд эзлэх хувь		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	1 167.9	617.4	550.5	100.0	100.0	100.0
Менежер	117.6	59.8	57.8	10.1	9.7	10.5
Мэргэжилтэн	231.7	83.2	148.5	19.8	13.5	27.0
Техникч болон туслах/дэд мэргэжилтэн	49.5	25.0	24.5	4.2	4.0	4.5
Контор, үйлчилгээний ажилтан	42.8	13.6	29.2	3.7	2.2	5.3
Худалдаа, үйлчилгээний ажилтан	139.7	50.1	89.6	12.0	8.1	16.3
Хөдөө аж ахуй, ой, загас агнуурын мэргэшсэн ажилтан	279.6	165.8	113.8	23.9	26.8	20.7
Үйлдвэрлэл, барилга, гар урлал, холбогдох ажил, үйлчилгээний ажил	89.5	62.9	26.6	7.7	10.2	4.8
Машин механизм, төхөөргийн операторч, угсрагч	94.5	85.7	8.8	8.1	13.9	1.6
Энгийн ажил, мэргэжил	100.5	52.3	48.2	8.6	8.5	8.7
Зэвсэгт хүчний ажил, мэргэжил	22.6	19.1	3.5	1.9	3.1	0.6

ХҮСНЭГТ 10.7. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН ТОО, АЖИЛ МЭРГЭЖЛИЙН АНГИЛАЛ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Ажил мэргэжил	Мян.хүн			Дүнд эзлэх хувь		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	1167.9	617.4	550.5	100.0	52.9	47.1
Менежер	117.6	59.8	57.8	100.0	50.8	49.2
Мэргэжилтэн	231.7	83.2	148.5	100.0	35.9	64.1
Техникч болон туслах/дэд мэргэжилтэн	49.5	25.0	24.5	100.0	50.4	49.6
Контор, үйлчилгээний ажилтан	42.8	13.6	29.2	100.0	31.8	68.2
Худалдаа, үйлчилгээний ажилтан	139.7	50.1	89.6	100.0	35.9	64.1
Хөдөө аж ахуй, ой, загас агнуурын мэргэшсэн ажилтан	279.6	165.8	113.8	100.0	59.3	40.7
Үйлдвэрлэл, барилга, гар урлал, холбогдох ажил, үйлчилгээний ажил	89.5	62.9	26.6	100.0	70.3	29.7
Машин механизм, төхөөргийн операторч, угсрагч	94.5	85.7	8.8	100.0	90.7	9.3
Энгийн ажил, мэргэжил	100.5	52.3	48.2	100.0	52.1	47.9
Зэвсэгт хүчний ажил, мэргэжил	22.6	19.1	3.5	100.0	84.6	15.4

Хүн амын эрхэлдэг ажил мэргэжлийн онцлогоос хамаарч эрэгтэй, эмэгтэйчүүдийн ялгаа ангилал тус бүрд өөр өөр байна. Эрхэлдэг ажил мэргэжил хүйсийн хувьд хамгийн бага зөрүүтэй нь менежер, техникч болон туслах/дэд мэргэжилтэн, энгийн ажил мэргэжил ажээ. Харин машин механизм, төхөөргийн операторч, угсрагч, зэвсэгт хүчний ажил, мэргэжил, үйлдвэрлэл, барилга, гар урлал, холбогдох ажил, үйлчилгээний ажлын 70-аас дээш хувийг эрэгтэйчүүд бүрдүүлж байна. Гэтэл мэргэжилтэн, контор, үйлчилгээ, худалдаа, үйлчилгээний ажилтай 10 хүн тутмын 6 нь эмэгтэйчүүд байна.

Ажил эрхэлдэг нийт хүн амын 98.6 хувь нь ямар нэг шатны боловсролтой бол эрэгтэйчүүдийн 98.3 хувь, эмэгтэйчүүдийн 99.0 хувь нь боловсролтой хүмүүс байна. Ажил эрхэлдэг эрэгтэйчүүдийн

30.9 хувь нь дээд боловсролтой байхад эмэгтэйчүүдийн 48.5 хувь нь дээд боловсролтой байгаагаас үзэхэд ажил эрхэлдэг дээд боловсролтой хүмүүсийн дотор эмэгтэйчүүд давамгайлж байна. Өнгөрсөн тооллогоор буюу 2010 онд ажил эрхэлдэг эмэгтэйчүүдийн боловсрол эрэгтэйчүүдийнхээс өндөр хэдий ч менежерийн түвшинд эмэгтэйчүүдийн төлөөлөл бага байсан бол 2020 онд эмэгтэйчүүдийн менежерийн ажил эрхэлж буй хувь өмнөх тооллогоос 6.1 пунктээр нэмэгджээ. Харин техникч болон туслах дэд мэргэжилтэн хийдэг эрэгтэйчүүдийн хувьд өмнөх тооллогоос 12.3 пунктээр өссөн нь энэ төрлийн ажилд хүйсийн зөрүү багасаж байгааг илэрхийлж байна (Хүснэгт 10.7).

Тооллогоор хөдөлмөр эрхэлдэг хүний ажилладаг байгууллага эсвэл эрхэлдэг ажлынх нь үндсэн үйл ажиллагааны чиглэлийг тодорхойлсон. Эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбарын ангиллыг хуулийн этгээд, өөрөө хэлбэл, өмчийн бүх төрөлд хамаарагдах аж ахуйн нэгж, байгууллага болон хүн амд үйлчилдэг ашгийн бус төр, олон нийт, шашны зэрэг байгууллагууд, хувиараа аж ахуй эрхэлж байгаа үйлдвэрлэл, үйлчилгээг үйл ажиллагааны чиглэлээр нь ялгаж, дотоодын нийт бүтээгдэхүүний тооцоо, ажиллах хүчний судалгаа зэрэг олон зорилгоор ашигладаг.

ХҮСНЭГТ 10.8. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН ТОО, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАР, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбар	Мян.хүн			Дүнд эзлэх хувь		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	1 167.9	617.4	550.5	100.0	100.0	100.0
Хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, загас барилт, ан агнуур	286.3	169.1	117.2	24.5	27.4	21.3
Уул уурхай, олборлолт	51.3	41.0	10.3	4.4	6.6	1.9
Боловсруулах үйлдвэрлэл	90.5	45.8	44.7	7.7	7.4	8.1
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	16.6	12.1	4.5	1.4	2.0	0.8
Ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа	7.9	4.4	3.4	0.7	0.7	0.6
Барилга	68.1	51.8	16.3	5.8	8.4	3.0
Бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин мотоциклийн засвар, үйлчилгээ	142.2	68	74.2	12.2	11.0	13.5
Тээвэр агуулахын үйл ажиллагаа	58.1	45.4	12.7	5.0	7.4	2.3
Зочид буудал, байр, сууц болон нийтийн хоолны үйлчилгээ	27.1	7.9	19.3	2.3	1.3	3.5
Мэдээлэл холбоо	17.7	9.4	8.3	1.5	1.5	1.5
Санхүүгийн болон даатгалын үйл ажиллагаа	31.0	11.0	20.0	2.7	1.8	3.6
Үл хөдлөх хөрөнгийн үйл ажиллагаа	4.5	2.2	2.4	0.4	0.4	0.4
Мэргэжлийн, шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагаа	22.8	11.3	11.5	2.0	1.8	2.1
Удирдлагын болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаа	24.7	15.4	9.3	2.1	2.5	1.7
Төрийн удирдлага, батлан хамгаалах үйл ажиллагаа, албан журмын нийгмийн хамгаалал	94.2	57.2	37.0	8.1	9.3	6.7
Боловсрол	115.1	27.1	88.0	9.9	4.4	16.0
Хүний эрүүл мэнд, нийгмийн халамжийн үйл ажиллагаа	50.7	9.4	41.2	4.3	1.5	7.5
Урлаг, үзвэр, тоглоом наадам	10.5	5.2	5.3	0.9	0.8	0.9
Үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа	44.9	21.7	23.2	3.8	3.5	4.2
Хүн хөлслөн ажиллуулдаг өрхийн үйл ажиллагаа, өрхийн өөрийн хэрэглээ	2.1	1.2	1.0	0.2	0.2	0.2
Олон улсын байгууллага, суурин төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа	1.8	0.8	0.9	0.1	0.1	0.2

Хүн амын 24.5 хувь нь ХАА, ан агнуур, ойн аж ахуй, загас барилтын салбарт ажиллаж байгаа нь бусад салбараас хамгийн өндөр юм. Ажил эрхэлдэг хүн амыг хүйсээр ангилж үзэхэд эдийн засгийн салбарын онцлогоос хамаарч нэлээд ялгаатай байна. Тухайлбал, уул уурхай, олборлолт, тээвэр агуулахын үйл ажиллагаа, барилга, цахилгаан, хий, уур, агааржуулалтын салбарт ажиллагчдын 73-аас дээш хувь нь эрэгтэйчүүд байхад хүний эрүүл мэнд, нийгмийн халамжийн үйл ажиллагаа, боловсрол, зочид буудал, байр, сууц болон нийтийн хоолны үйлчилгээний салбарт ажиллагчдын 71-ээс дээш хувь нь эмэгтэйчүүд байна (Хүснэгт 10.8).

ХҮСНЭГТ 10.9. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН ТОО, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАР, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбар	Мян.хүн			Дүнд эзлэх хувь		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	1 167.9	617.4	550.5	100.0	52.9	47.1
Хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, загас барилт, ан агнуур	286.3	169.1	117.2	100.0	59.1	40.9
Уул уурхай, олборлолт	51.3	41.0	10.3	100.0	80.0	20.0
Боловсруулах үйлдвэрлэл	90.5	45.8	44.7	100.0	50.6	49.4
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	16.6	12.1	4.5	100.0	73.0	27.0
Ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа	7.9	4.4	3.4	100.0	56.3	43.7
Барилга	68.1	51.8	16.3	100.0	76.0	24.0
Бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин мотоциклийн засвар, үйлчилгээ	142.2	68	74.2	100.0	47.8	52.2
Тээвэр агуулахын үйл ажиллагаа	58.1	45.4	12.7	100.0	78.2	21.8
Зочид буудал, байр, сууц болон нийтийн хоолны үйлчилгээ	27.1	7.9	19.3	100.0	29.0	71.0
Мэдээлэл холбоо	17.7	9.4	8.3	100.0	53.1	46.9
Санхүүгийн болон даатгалын үйл ажиллагаа	31.0	11.0	20.0	100.0	35.5	64.5
Үл хөдлөх хөрөнгийн үйл ажиллагаа	4.5	2.2	2.4	100.0	47.6	52.4
Мэргэжлийн, шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагаа	22.8	11.3	11.5	100.0	49.7	50.3
Удирдлагын болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаа	24.7	15.4	9.3	100.0	62.4	37.6
Төрийн удирдлага, батлан хамгаалах үйл ажиллагаа, албан журмын нийгмийн хамгаалал	94.2	57.2	37.0	100.0	60.7	39.3
Боловсрол	115.1	27.1	88.0	100.0	23.6	76.4
Хүний эрүүл мэнд, нийгмийн халамжийн үйл ажиллагаа	50.7	9.4	41.2	100.0	18.6	81.4
Урлаг, үзвэр, тоглоом наадам	10.5	5.2	5.3	100.0	49.3	50.7
Үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа	44.9	21.7	23.2	100.0	48.4	51.6
Хүн хөлслөн ажиллуулдаг өрхийн үйл ажиллагаа, өрхийн өөрийн хэрэглээ	2.1	1.2	1.0	100.0	54.8	45.2
Олон улсын байгууллага, суурин төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа	1.8	0.8	0.9	100.0	46.1	53.9

Хот, хөдөөгийн хүн амын эдийн засгийн үйл ажиллагааны чиглэлийг авч үзэхэд хотын хүн амын хувьд бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин мотоциклийн засвар, үйлчилгээ, боловсрол, боловсруулах үйлдвэрлэл, төрийн удирдлага, батлан хамгаалах үйл ажиллагаа, албан журмын нийгмийн хамгааллын салбарт ажиллагчдын хувийн жин өндөр байна. Гэхдээ салбар салбарын

ажиллагчдын хувь хөдөөгийнх шиг нэг салбарт хэт төвлөрсөн бус харьцангуй жигд тархжээ. Өөрөөр хэлбэл, хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, загас барилт, ан агнуурын салбарт ажиллагчдын 60.3 хувийг хөдөөгийн ажиллагчид бүрдүүлж, үүний дараа боловсрол, төрийн удирдлага, батлан хамгаалах үйл ажиллагаа, албан журмын нийгмийн хамгааллын салбар орж байгаагаас харахад хөдөөд боловсруулах аж үйлдвэрийн салбар муу хөгжсөнийг гэрчилнэ (Хүснэгт 10.10).

ХҮСНЭГТ 10.10. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН ТОО, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАР, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбар	Хот		Хөдөө	
	мян.хүн	Дүнд эзлэх хувь	мян.хүн	Дүнд эзлэх хувь
БҮГД	740.0	100.0	427.9	100.0
Хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, загас барилт, ан агнуур	28.3	3.8	258.0	60.3
Уул уурхай, олборлолт	37.7	5.1	13.6	3.2
Боловсруулах үйлдвэрлэл	73.6	9.9	16.9	4.0
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	13.7	1.8	2.9	0.7
Ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа	6.8	0.9	1.0	0.2
Барилга	59.0	8.0	9.1	2.1
Бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин мотоциклийн засвар, үйлчилгээ	123.0	16.6	19.1	4.5
Тээвэр агуулахын үйл ажиллагаа	50.0	6.8	8.1	1.9
Зочид буудал, байр, сууц болон нийтийн хоолны үйлчилгээ	22.7	3.1	4.5	1.0
Мэдээлэл холбоо	15.9	2.2	1.8	0.4
Санхүүгийн болон даатгалын үйл ажиллагаа	25.9	3.5	5.1	1.2
Үл хөдлөх хөрөнгийн үйл ажиллагаа	4.2	0.6	0.3	0.1
Мэргэжлийн, шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагаа	19.1	2.6	3.7	0.9
Удирдлагын болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаа	21.4	2.9	3.3	0.8
Төрийн удирдлага, батлан хамгаалах үйл ажиллагаа, албан журмын нийгмийн хамгаалал	69.8	9.4	24.3	5.7
Боловсрол	80.3	10.9	34.8	8.1
Хүний эрүүл мэнд, нийгмийн халамжийн үйл ажиллагаа	38.9	5.3	11.7	2.7
Урлаг, үзвэр, тоглоом наадам	7.7	1.0	2.7	0.6
Үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа	38.6	5.2	6.3	1.5
Хүн хөлслөн ажиллуулдаг өрхийн үйл ажиллагаа, өрхийн өөрийн хэрэглээ	1.7	0.2	0.4	0.1
Олон улсын байгууллага, суурин төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа	1.6	0.2	0.2	0.0

Ажиллах хүч, хөдөлмөр эрхлэлтийн судалгаанд хэрэглэгддэг дараагийн чухал үзүүлэлт бол хөдөлмөр эрхлэлтийн байдал (статус) юм. Тоолуулж байгаа хүний эрхэлдэг ажил болон ажилладаг аж ахуйн нэгж, байгууллагадаа гүйцэтгэж байгаа үүрэг, байгуулсан гэрээ хэлцэл, тухайн хүний байгууллага, хувь хүнтэй харилцах эрх мэдэл, ажил үүрэг, хүлээх хариуцлагыг тодорхойлж өгдөг учраас энэ үзүүлэлт ихээхэн чухал ач холбогдолтой.

Олон улсын хөдөлмөрийн статистикчдийн 19-р бага хурлаар хөдөлмөр эрхлэлтийн статусыг шинэчлэн баталсан байдаг ба хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогод уг шинэчилсэн хөдөлмөр эрхлэлтийн статусыг ашигласан болно. 2010 болон 2020 оны тооллогын хөдөлмөр эрхлэлтийн хоёр өөр статусыг ашигласан учир дараах байдлаар харьцуулсан болно. Үүнд:

ЗУРАГ 10.6. ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН ХУУЧИН БОЛОН ШИНЭ СТАТУСЫГ ХАРЬЦУУЛСАН БАЙДАЛ

ХҮСНЭГТ 10.11. АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН АЖИЛ ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
2010			
БҮГД	100.0	100.0	100.0
Цалин хөлстэй ажиллагч	56.2	53.6	59.3
Ажил олгогч	2.5	3.1	1.8
Хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч	27.7	37.7	15.9
Нөхөрлөл, хоршооллын гишүүн	0.2	0.2	0.2
Өрхийн үйлдвэрлэл үйлчилгээнд цалин хөлсгүй оролцогч	12.9	4.9	22.5
Бусад	0.5	0.5	0.3
2020			
БҮГД	100.0	100.0	100.0
Цалин хөлстэй байнгын ажиллагч	59.6	55.3	64.4
Цалин хөлстэй түр ажиллагч	6.4	7.0	5.9
Цалин хөлстэй тохиолдлын ажиллагч	0.9	1.2	0.6
Цалин хөлстэй дагалдан, мэргэшиж буй дадлагажигч	0.0	0.0	0.0
Гүйцэтгэх гэрээлэгч	0.5	0.7	0.2
ААНБ-ын ажил олгогч	0.4	0.5	0.3
Зах зээлд чиглэсэн өрхийн ААН-ийн ажил олгогч	0.2	0.2	0.2
ААНБ-ын үйл ажиллагаа эрхлэгч	0.3	0.3	0.3
Өрхийн ААН-ийн үйл ажиллагаа эрхлэгч	25.8	32.3	18.5
Хувь нэмрээ оруулагч гэр бүлийн гишүүн	5.9	2.5	9.6

Хүн амын ажил эрхлэлтийн байдал сүүлийн 10 жилийн хугацаанд багагүй өөрчлөгджээ. 2020 онд цалин хөлстэй ажиллагч нийт ажил эрхэлдэг хүн амын 66.9 хувийг эзэлж 2010 оныхоос 10.7 пунктээр өсжээ. Харин ажил олгогчийн эзлэх хувь 0.6 болж өмнөх тооллоготой харьцуулахад 1.9 пунктээр, хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчдийн хувь 26.6 болж 1.1 пунктээр тус тус буурчээ. Цалин хөлстэй ажиллагчийн хувийн жин өсөх нь хөдөлмөрийн аюулгүй байдлаа хангах, нийгмийн хамгаалалд хамрагдаж, хөдөлмөрлөх эрхээ бүрэн дүүрэн эдлэх бололцоог нэмэгдүүлдгээрээ сайн талтай ч хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч болон ажил олгогчийн хувийн жин буурсан нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээ өргөжиж чадахгүй байгааг илэрхийлж болох юм (Хүснэгт 10.11).

АЖИЛГҮЙЧҮҮД

Улсын хэмжээнд ажилгүйчүүдийн тоо 2020 онд 128.9 мянган хүн байгаа нь 2010 оноос 21.5 хувиар буурсан байна. Энэ хугацаанд Монгол Улсын ажиллах хүч 256.3 мянган хүнээр хүрээгээ тэлсэн байна. Харин ажилгүйдлийн түвшин 2020 онд 2010 оныхоос 5.4 пунктээр буурсны дотор хотод 3.3 пунктээр, хөдөөд 9.3 пунктээр тус тус буурсан байна. Ажил эрхэлдэггүй эрэгтэйчүүдийн тоо эмэгтэйчүүдийнхээс их байгаатай холбоотойгоор ажилгүйдлийн түвшин ч мөн адил эрэгтэйчүүдийнх өндөр байна. Энэ нь эрэгтэйчүүдийн боловсролын түвшин эмэгтэйчүүдийнхээс бага байгаатай холбоотой.

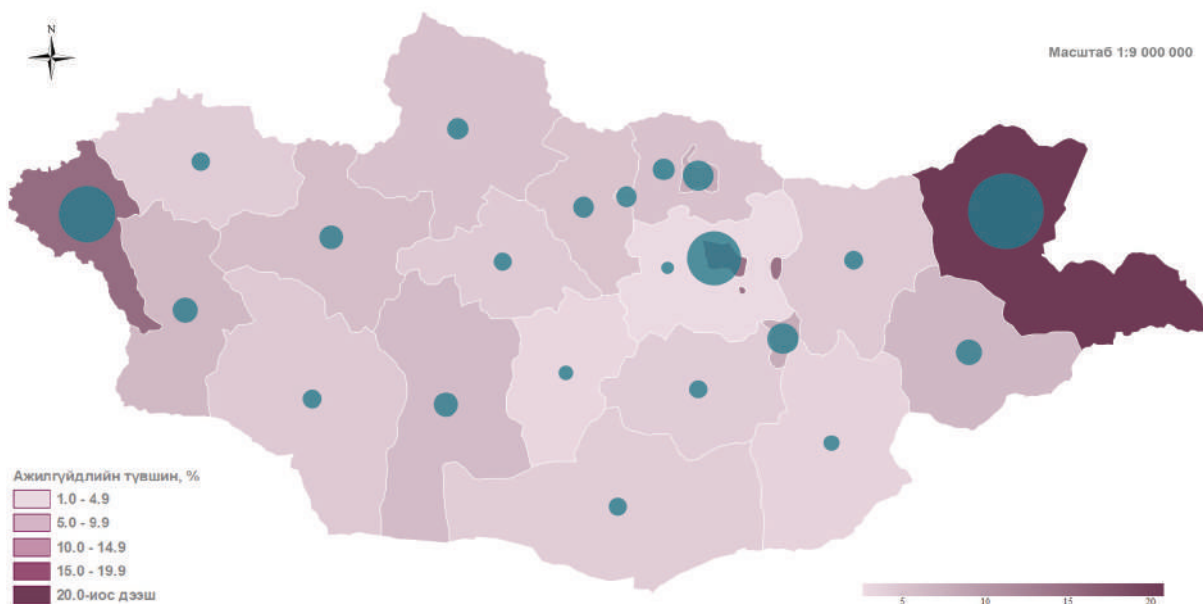
ХҮСНЭГТ 10.12. АЖИЛГҮЙ ХҮН АМЫН ТОО, АЖИЛГҮЙДЛИЙН ТҮВШИН, ХУВЬ, ХҮЙС, ХОТ, ХӨДӨӨГӨӨР, 2010, 2020 ОН

Хүйс	Бүгд		Хот		Хөдөө	
	мян.хүн	Ажилгүйдлийн түвшин	мян.хүн	Ажилгүйдлийн түвшин	мян.хүн	Ажилгүйдлийн түвшин
2010						
БҮГД	164.1	15.3	114.6	16.5	49.5	13.0
Эрэгтэй	95.0	16.1	65.9	17.7	29.1	13.4
Эмэгтэй	69.1	14.2	48.7	15.0	20.4	12.6
2020						
БҮГД	128.9	9.9	112.4	13.2	16.4	3.7
Эрэгтэй	68.7	10.0	59.5	13.6	9.2	3.7
Эмэгтэй	60.1	9.8	52.9	12.8	7.2	3.7

Ерөнхийдөө ажилгүйдлийн түвшин хотод өндөр, хөдөөд бага байна. Энэ нь нэг талаас хот суурин бараадсан шилжих хөдөлгөөн их байгаа, нөгөө талаас тэд хотод шилжин ирээд ажлын байр олох боломж муу байдагтай холбоотой.

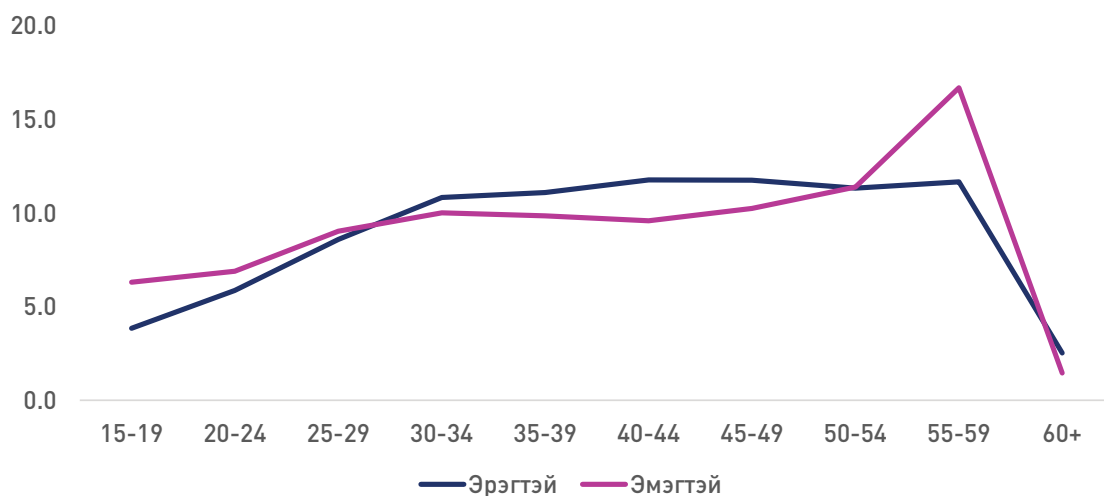
Ажилгүйдлийн түвшнийг аймаг, нийслэлээр харьцуулан харвал Дорнод аймагт хамгийн өндөр 20.8 хувьтай, Баян-Өлгий аймагт 15.2 хувь, Улаанбаатар хотод 14.5 хувьтай байгаа нь улсын дүнгээс 4.6-10.9 пунктээр илүү байна. Харин Төв аймагт ажилгүйдлийн түвшин 2.6 хувьтай гарсан нь хамгийн бага байна.

ЗУРАГ 10.7. АЖИЛГҮЙДЛИЙН ТҮВШИН, ХУВЬ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН

Улсын хэмжээнд ажилгүй байгаа хүмүүсийн дотор 30-44 насны 63.0 мянган залуучууд байгаа нь нийт ажилгүй хүний 49.1 хувийг эзэлж байна. Өөрөөр хэлбэл, 30-44 насныхны дотор ажилгүйдэл хамгийн өндөр байна. Эмэгтэйчүүдийн ажилгүйдлийн түвшин 15-24 насанд эрэгтэйчүүдийнхээс өндөр байгаа нь тухайн насанд суралцаж байгаа эмэгтэйчүүдийн тоо өндөр, тэд энэ насанд суралцахыг илүүд үзэж байгаатай, мөн 55, түүнээс дээш насанд өндөр байгаа нь тэд 55 наснаас эхлэн өндөр насны тэтгэвэрт гардагтай холбоотой юм. Харин 30, түүнээс дээш насныханд эрэгтэйчүүд илүү их ажилгүйдэлд өртөж байна.

ЗУРАГ 10.8. АЖИЛГҮЙДЛИЙН ТҮВШИН, ХУВЬ, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН

Өнгөрсөн 10 жилийн хугацаанд ажилгүйдлийн түвшин улсын хэмжээнд 5.4 пунктээр буурсан байна. Насны бүлгээр ангилан харвал 15-24 насанд 19.1 пунктээр буурсан байна. Энэ нь тухайн насны залуучуудын сургуульд хамрагдалт өмнөх тооллогын үеийнхээс 13.4-24.7 пунктээр нэмэгдсэнтэй холбоотой юм. Харин 45, түүнээс дээш насанд ажилгүйдлийн түвшин нэмэгдсэн нь ажил олгогчдын зүгээс шинээр ажлын байранд насны хязгаар заадаг, түүнчлэн энэ насны иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих бодлого хөтөлбөр дутмаг байгаатай холбоотой байж болох юм.

АЖИЛЛАХ ХҮЧНЭЭС ГАДУУРХ ХҮН АМ

Ажил эрхэлдэггүй 15, түүнээс дээш насны хүн амаас ажил эрхлэхгүй байгаа шалтгааныг асуусан. Тухайлбал, сургуульд сурдаг хүн амд 15, түүнээс дээш настай бүх шатны сургуульд өдрөөр суралцагчдыг, хөдөлмөрлөх чадваргүй хүн амд хөдөлмөрлөх насных боловч хөдөлмөрлөх чадвараа байнга буюу удаан хугацаагаар бүтэн болон хэсэгчлэн алдсан сэргээгдэх боломжгүй хүнийг, гэрийн ажилтайд хүүхэд, өндөр настан, өвчтөн асардаг, гэр бүлийн хүний ажлын онцлог зэргээс хамааран ажиллаж чадахгүй байгаа хүнийг тус тус хамааруулав. Тохирох ажил олдохгүй байгаа гэдэг ойлголтод “Ажил хийхийг хүсэж байгаа, ажил хийхэд бэлэн, урьд нь ажил идэвхтэй хайж байгаад тохирох ажил олдохгүй итгэл алдарсны улмаас тооллогын өмнөх 7 хоногт ажил идэвхтэй хайгаагүй эсвэл тохирох ажлыг хаанаас хайхаа мэдэхгүй байгаа хүмүүсийг” оруулав.

ХҮСНЭГТ 10.13. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛЛАХ ХҮЧНЭЭС ГАДУУРХ ХҮН АМЫН ТОО, АЖИЛ ЭРХЛЭХГҮЙ БАЙГАА ШАЛТГААН, ХҮЙСЭЭР, /мян.хүн/, 2010, 2020 ОН

Ажил эрхлээгүй шалтгаан	2010			2020			2020 / 2010 %
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	
БҮГД	830.3	347.1	483.2	873.8	365.4	508.4	105.2
Сургуульд сурдаг	300.5	136.7	163.8	327.2	151.8	175.5	108.9
Тэтгэвэрт	191.9	65.7	126.2	236.4	75.6	160.9	123.2
Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй	55.9	31.3	24.6	45.7	25.4	20.2	81.7
Гэрийн ажилтай	108.4	12.1	96.3	92.5	10.9	81.6	85.3
Тохирох ажил олдохгүй байгаа	121.6	71.9	49.7	103.7	62.3	41.4	85.3
Ажиллах сонирхолгүй	3.3	2.3	1.0	3.7	2.6	1.1	111.3
Бусад	48.7	27.1	21.6	64.6	36.8	27.9	132.7

Ажиллах хүчнээс гадуурх 10 хүн тутмын 6 нь эмэгтэйчүүд байна. Улсын хэмжээнд ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам нийтдээ 873.8 мянга байгаа нь өмнөх тооллогоос 5.2 хувиар, үүний дотор ажиллах сонирхолгүй хүний тоо 11.3 хувиар, сургуульд сурдаг 8.9 хувиар тус тус өсжээ. Харин хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй, гэрийн ажилтай, тохирох ажил олдохгүй байгаа хүмүүсийн хувь 14.7-18.3 хувиар буурсан байна. Ялангуяа гэрийн ажилтайн улмаас хөдөлмөр эрхлэхгүй байгаа эмэгтэйчүүдийн тоо 2010 оноос 15.3 хувиар буурсан байна. Гэрийн ажилтай эмэгтэйчүүдийн тоо өмнөх тооллогоос буурсан хэдий ч эмэгтэйчүүдийн хөдөлмөр эрхлэхгүй үндсэн шалтгаанд гэрийн ажил хэвээр байсаар байна (Хүснэгт 10.13).

ХҮСНЭГТ 10.14. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛЛАХ ХҮЧНЭЭС ГАДУУРХ ХҮН АМЫН ТОО, НАСНЫ БҮЛЭГ, АЖИЛ ЭРХЛЭЭГҮЙ ШАЛТГААНААР, 2020 ОН

Насны бүлэг	Бүгд / мян. хүн/	Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам /мян.хүн/						
		Сургуульд сурдаг	Тэтгэвэрт	Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй	Гэрийн ажилтай	Тохирох ажил олдохгүй байгаа	Ажиллах сонирхолгүй	Бусад
БҮГД	873.8	315.6	236.4	46.3	96.2	107.8	3.8	67.8
15-19	200.2	191.1	-	0.9	1.9	2.6	0.1	3.6
20-24	125.4	94.0	-	2.1	8.7	12.4	0.3	7.9
25-34	125.9	27.5	-	7.4	36.7	33.8	0.9	19.6
35-44	85.0	2.6	0.7	10.8	27.3	26.0	1.0	16.6
45-54	78.2	0.3	9.1	14.7	15.9	23.4	1.0	13.8
55-59	65.8	0.1	41.6	7.1	4.4	7.8	0.3	4.5
60+	193.3	0.1	185.1	3.2	1.2	1.8	0.1	1.8

Ажил хийх сонирхолгүй 3.8 мянган хүн байгаагийн 1.9 мянга нь буюу 51.8 хувь нь ажил эрхлэх идэвхтэй нас болох 25-44 насны, 1.0 мянга нь буюу 27.4 хувь нь 45-54 насны хүмүүс байгаа нь цаашид анхааран судлах асуудлуудын нэг юм.

Тохирох ажил олдохгүй байгаа хүний 98.0 хувь боловсролтой, үүний дотор 19.0 хувь нь дээд, 4.6 хувь нь тусгай мэргэжлийн дунд, 6.0 хувь нь техникийн болон мэргэжлийн боловсролтой хүн байна. Гэрийн ажилтай хүмүүсийн 98.5 хувь нь боловсролтой байгаагийн дотор 29.0 хувь нь дээд боловсролтой, 4.8 хувь нь тусгай мэргэжлийн дунд, 4.3 хувь нь техникийн болон мэргэжлийн боловсролтой байна. Ажиллах сонирхолгүй бүх хүний 95.4 хувь боловсролтой, үүний дотор 11.5 хувь нь дээд, 3.8 хувь нь тусгай мэргэжлийн дунд, 3.5 хувь нь техникийн болон мэргэжлийн боловсролтой хүмүүс байна.

15, түүнээс дээш насны нийт хүн амын 40.3 хувь нь ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам юм. Энэ тоон дээр ажилгүйчүүдийг нэмж үзвэл дээрх насны нийт хүн амын 46.2 хувь буюу 2 хүн тутмын нэг нь ажил эрхлэхгүй байна гэсэн дүгнэлт хийж болно. Үүнээс гадна тохирох ажил олдохгүй байгаа, гэрийн ажилтай, ажиллах сонирхолгүй хүмүүсийн 11.5-29.0 хувь нь дээд боловсрол эзэмшсэн байгаагийн шалтгаан нөхцөлийг гүнзгийрүүлэн судлах шаардлагатай байна.

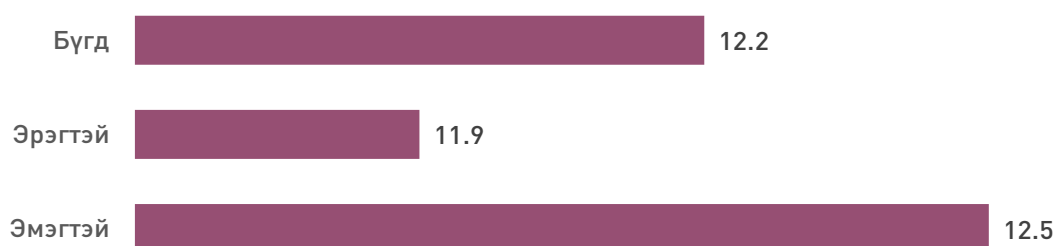
ХӨДӨЛМӨР ЭРХЭЛДЭГГҮЙ, СУРГУУЛЬД СУРАЛЦДАГГҮЙ 15-24 НАСНЫ ЗАЛУУЧУУД

Хөдөлмөр эрхэлдэггүй, сургуульд суралцдаггүй 15-24 насны залуучууд тухайн насны хүн амын хэдэн хувийг эзэлж буйг илэрхийлнэ. Уг үзүүлэлт нь боловсролын системээс гадуур байгаа, сургалтад хамрагдаагүй, хөдөлмөр эрхэлдэггүй залуучуудыг тодорхойлох бөгөөд залуучуудын ажилгүйдлийн түвшнээс илүүтэй залуучуудын хөдөлмөрийн зах зээлд хамрагдах боломжийг харуулдаг. Хөдөлмөр

эрхэлдэггүй, сургуульд суралцдаггүй 15-24 насны залуучуудын эзлэх хувь нь Тогтвортой хөгжлийн 8-р зорилгод хүрэх шалгуур үзүүлэлтүүдийн нэг юм. (ТХЗ-ын 8-р зорилго: Тогтвортой, хүртээмжтэй эдийн засгийн өсөлт, бүрэн бүтээмжтэй ажил эрхлэлт, зохистой хөдөлмөрийг хөхүүлэн дэмжих)

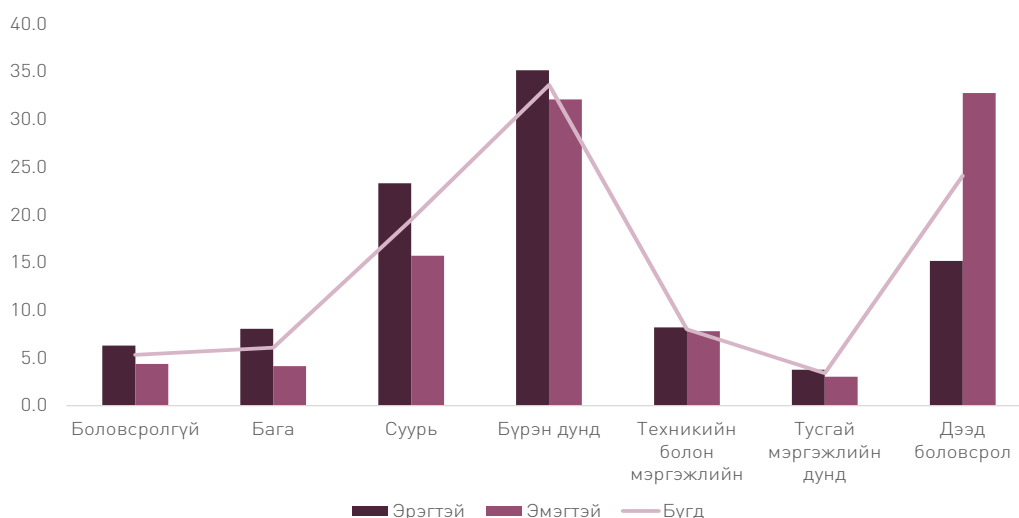
Монгол Улсын хувьд нийт хүн амын 13.8 хувийг, хөдөлмөрийн насны хүн амын 20.4 хувийг 15-24 насны залуучууд эзэлдэг. Энэ нь залуу насны бүтэцтэй, хүн ам зүйн цонх нээгдсэн манай улс орны хувьд ажиллах хүчний нөөц хүрэлцэхүйц нөхцөл бүрэлдсэн, улс орны нийгэм, эдийн засгийн хөгжилд хүн ам зүйн хүчин зүйл эергээр нөлөөлөх боломжтой үе юм.

ЗУРАГ 10.9. 15-24 НАСНЫ ХҮН АМД ХӨДӨЛМӨР ЭРХЭЛДЭГГҮЙ, СУРГУУЛЬД СУРАЛЦДАГГҮЙ ХҮН АМЫН ЭЗЛЭХ ХУВЬ, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН

15-24 насны хүн амын 12.2 хувь нь хөдөлмөр эрхэлдэггүй, сургуульд суралцдаггүй залуучууд байна. Энэ нь хөдөлмөрлөх насны залуучуудын 8 хүн тутмын 1 нь хөдөлмөр эрхлээгүй, сургуульд суралцаагүй байгааг илэрхийлж байна. Ялангуяа 15-24 насны эмэгтэйчүүдийн хөдөлмөр эрхлээгүй, сургуульд сураагүй хувь 12.5 буюу улсын дүнгээс 0.3 пунктээр илүү байна. Өөрөөр хэлбэл, хөдөлмөрийн насны хүн ам их байгаа хүн ам зүйн таатай нөхцөл байдал, боломжийг бүрэн ашиглаж чадахгүй байгааг цаашид анхааран судлах шаардлагатай юм.

ЗУРАГ 10.10. 15-24 НАСНЫ ХҮН АМД ХӨДӨЛМӨР ЭРХЭЛДЭГГҮЙ, СУРГУУЛЬД СУРАЛЦДАГГҮЙ ХҮН АМЫН ЭЗЛЭХ ХУВЬ, БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИН, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН

Хөдөлмөр эрхэлдэггүй, сургуульд суралцдаггүй 15-24 насны залуучуудын 94.7 хувь нь боловсролтой, үүнээс 24.1 хувь нь дээд боловсролтой, 11.4 хувь нь техникийн болон мэргэжлийн, тусгай мэргэжлийн дунд боловсролтой залуучууд байна. Ялангуяа энэ насны хөдөлмөр эрхэлдэггүй, сургуульд суралцдаггүй эмэгтэйчүүдийн 32.8 хувь, эрэгтэйчүүдийн 15.2 хувь нь дээд боловсрол эзэмшсэн байна.

ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА МОНГОЛ УЛСЫН ИРГЭД

ГАДААДАД 6, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ САРЫН ХУГАЦААГААР ОРШИН СУУГАА МОНГОЛ УЛСЫН ИРГЭДИЙН ТОО

Монгол Улс зах зээлийн эдийн засгийн харилцаанд шилжсэнээр хүн амын гадаад улс орнууд руу хийх шилжилт хөдөлгөөн нэмэгдсэн. “Улсынхаа нутаг дэвсгэрт чөлөөтэй зорчих, түр буюу байнга оршин суух газраа сонгох, гадаадад явах, оршин суух, эх орондоо буцаж ирэх эрхтэй” гэсэн Үндсэн хуулийн заалт нь иргэдийг гадаад зорчих, сурах, ажиллах, эх орондоо дуртай цагтаа эргэн ирэх эрх зүйн үндэс болдог.

Монгол Улсын “Хүн ам, орон сууцны улсын тооллогын тухай” хуульд гадаадад 6, түүнээс дээш сарын хугацаагаар оршин сууж, ажиллаж амьдарч, сурч байгаа иргэдийнхээ талаар бодитой тоо мэдээллийг тодорхойлох асуудлыг хуульчилсан байдаг.

Сурч боловсрох, хөдөлмөр эрхэлж, амьжиргаагаа дээшлүүлэх, бизнес эрхлэх, эрүүл мэндийн үйлчилгээ авах, гэр бүл болох зэрэг олон шалтгааны улмаас манай улсын иргэд гадаадын улс орнуудад зорчих хөдөлгөөн улам бүр нэмэгдэж байна. Энэ талаарх бүртгэл, албан ёсны тоо мэдээлэл өнөө хэр байхгүй байсныг шийдвэрлэх үүднээс Гадаад харилцааны яам, Үндэсний Статистикийн Хороо хамтран гадаад улсад оршин суугаа Монгол Улсын иргэдийг бүртгэх маягтыг боловсруулж, маягтын дагуу www.citizen.gov.mn гэсэн цахим систем хөгжүүлэн 2018 оны 3-р улирлаас эхлэн нэвтрүүлсэн. Гэвч иргэдэд мэдээлэл хүргэх, бүртгэлийг идэвхжүүлэх, бүртгэлийн үйл ажиллагааг тогтмолжуулах зэрэг нөхцөл байдлаас үүдэн энэ удаагийн гадаадад суугаа Монгол Улсын иргэдийн тооллогын дүнг Хил, хамгаалах ерөнхий газар (ХХЕГ), Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар (УБЕГ)-ын мэдээллийн сангууд болон хүн ам, өрхийн бүртгэлийн мэдээллийн санг уялдуулах, өрхөөс асуусан тооллогын асуулгын мэдээллийг нэгтгэн гаргалаа. Тооллогын мэдээлэл цуглуулалт Монголд байх гэр бүлээс асуух, нөгөө талаас гадаадад оршин суугаа иргэд өөрсдөө интернэтээр (www.citizen.gov.mn) тоолуулахаар зохион байгуулсан юм.

Мэдээлэл боловсруулалтын явцад гадаадад 6, түүнээс дээш сарын хугацаагаар оршин суугаа иргэдийн тоог чиглэлийн байгууллагуудын мэдээллийг нарийн уялдуулан нягталж, гадаадад оршин суугаа Монгол иргэдийн тоог гаргах шаардлага зүй ёсоор тавигдсан. Тухайлбал, 2010-2020 онуудад нийт 30 орчим мянган иргэд, үүний дотроос 29 мянга орчим иргэд Бүгд Найрамдах Казахстан Улсын иргэний харьяалалтай болсон байв.

ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА МОНГОЛ УЛСЫН ИРГЭДИЙН ТОО, НАС, ХҮЙСИЙН БҮТЭЦ

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогын дүнгээр гадаадад оршин суугаа 122 301 иргэн тоологдож 2010 оноос 14.2 хувиар өсжээ. Гадаадад оршин суугаа иргэдийн насны бүтцийг харвал 0-14 насны хүн ам 12.7 хувь, 15-44 насныхан 72.3 хувь, 45-64 насныхан 14.4 хувь, 65, түүнээс дээш насны хүн ам 0.6 хувийг эзэлж байна. Өөрөөр хэлбэл, гадаадад удаан хугацаагаар суугаа хүн амын 10 хүн тутмын 9 нь хөдөлмөрийн насны хүн ам байна (Хүснэгт 11.1).

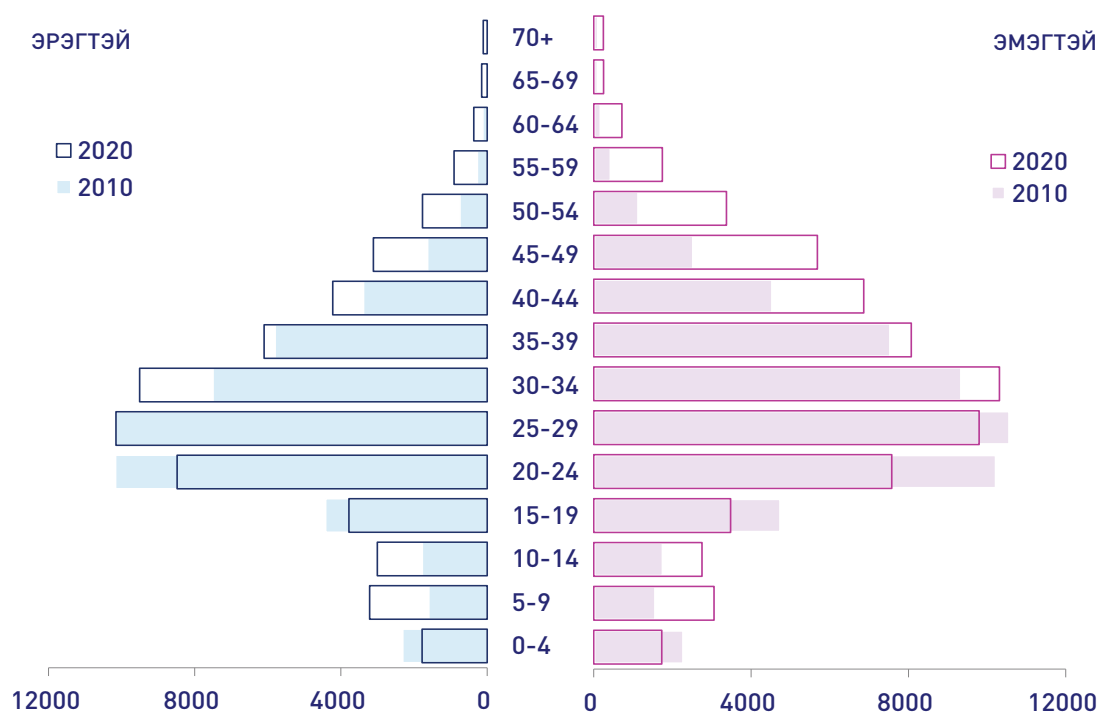
ХҮСНЭГТ 11.1 ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА МОНГОЛ УЛСЫН ИРГЭДИЙН ТОО, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙСЭЭР, 2010, 2020 ОН

Насны бүлэг	2010				2020				2020 / 2010 %
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Хүйсийн харьцаа	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Хүйсийн харьцаа	
БҮГД	107 140	49 955	57 185	87.4	122 301	56 655	65 646	86.3	114.2
0-4	4 598	2 309	2 289	100.9	3 509	1 781	1 728	103.1	76.3
5-9	3 171	1 595	1 576	101.0	6 272	3 216	3 056	105.2	197.8
10-14	3 535	1 771	1 764	100.2	5 755	3 003	2 752	109.1	162.8
15-19	9 176	4 420	4 756	93.0	7 262	3 782	3 480	108.7	79.1
20-24	20 400	10 164	10 236	99.3	16 060	8 484	7 576	112.0	78.7
25-29	20 739	10 161	10 578	96.1	19 954	10 155	9 799	103.6	96.2
30-34	16 855	7 500	9 355	80.1	19 820	9 507	10 313	92.2	117.6
35-39	13 343	5 797	7 546	76.8	14 176	6 102	8 074	75.6	106.2
40-44	7 930	3 380	4 550	74.3	11 083	4 221	6 862	61.5	139.8
45-49	4 168	1 628	2 540	64.1	8 798	3 112	5 686	54.7	2.1*
50-54	1 883	742	1 141	65.1	5 140	1 769	3 371	52.5	2.7*
55-59	709	269	440	61.1	2 647	902	1 745	51.7	3.7*
60-64	304	117	187	62.6	1 080	365	715	51.0	3.6*
65-69	162	54	108	50.0	396	149	247	60.3	2.4*
70+	167	48	119	48.1	349	107	242	44.2	2.1*

Тайлбар: * дахин их

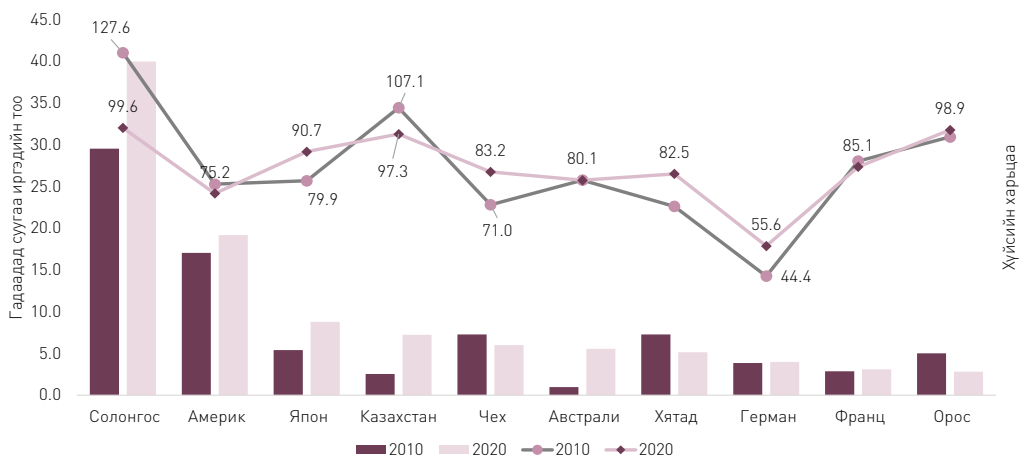
Гадаадад оршин суугаа Монгол Улсын иргэдийн нас, хүйсийн бүтцийг суваргаар харвал гадаадад оршин суугаа Монгол Улсын иргэдийн ихэнх хувийг хөдөлмөр эрхлэх насныхан эзэлж байгаа нь харагдаж байна (Зураг 11.1). Мөн 2010 оны насны бүтэцтэй харьцуулахад 0-14 насны хүүхдүүдийн тоо бараг 2 дахин нэмэгдсэн байгаа нь гэр бүлээрээ гадаадад удаан хугацаагаар суралцах болон хувиараа хөдөлмөрлөх шалтгаанаар оршин суух болсонтой холбоотой харагдаж байна.

ЗУРАГ 11.1. ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА ИРГЭДИЙН НАС, ХҮЙСИЙН СУВАРГА, 2010, 2020 ОН

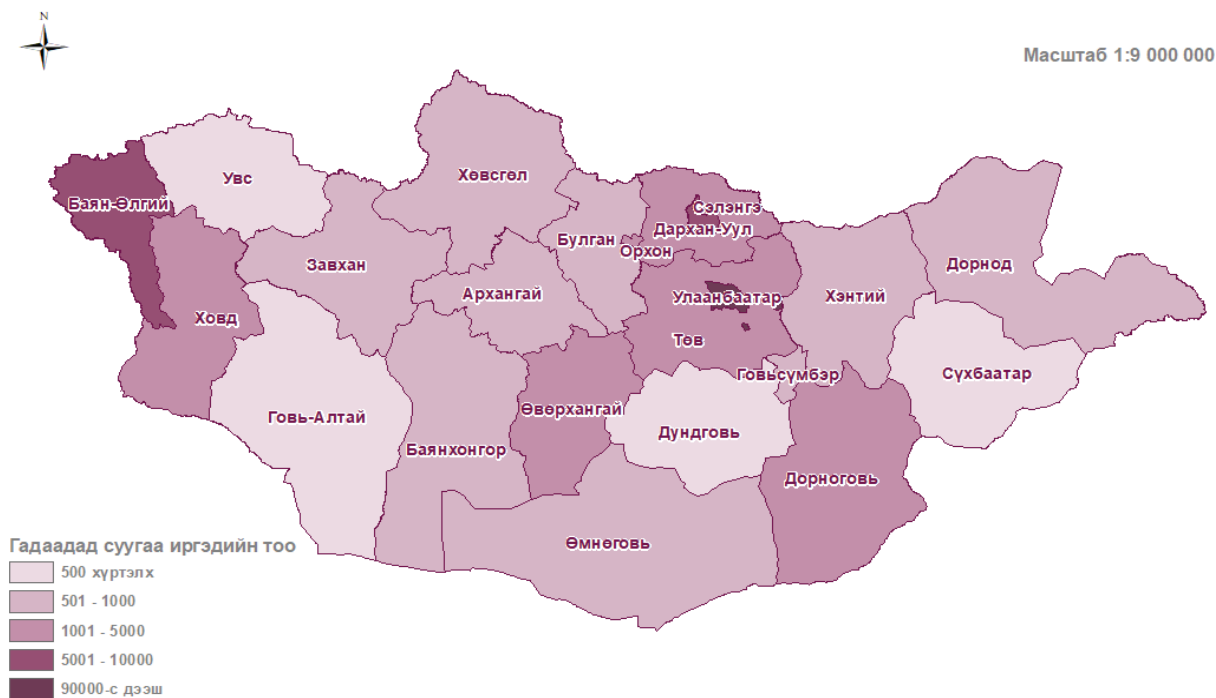
Зуун эмэгтэйд ногдох эрэгтэй хүн ам буюу хүйсийн харьцаа 86.3 байгаа (46.3 хувь эрэгтэй, 53.7 хувь эмэгтэйчүүд) нь гадаадад оршин суугаа эмэгтэйчүүдийн тоо эрэгтэйчүүдээсээ олон байгааг илтгэх бөгөөд 2010 онтой харьцуулахад уг үзүүлэлт 1.1 пунктээр буурсан байна. Хүйсийн харьцаа насны бүлэг ахих тутам буурч, 35 наснаас эхлэн огцом буурчээ. 0-29 насныхны хувьд дийлэнх нь эрэгтэйчүүд байхад хөдөлмөрийн насны болон ахмад настнуудын хувьд эмэгтэйчүүд илүү байна.

ЗУРАГ 11.2. ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА ИРГЭДИЙН ТОО, ХҮЙСИЙН ХАРЬЦАА, 2010, 2020 ОН, /мян.хүн/

Гэхдээ гадаадад оршин суугаа Монгол Улсын иргэдийн хүйсийн харьцаа улс орон бүрд харилцан адилгүй байна. Тухайлбал, хамгийн олон иргэн оршин суугаа Бүгд Найрамдах Солонгос Улсад хүйсийн харьцаа 2010 онд 127.6 байсан бол 2020 онд 99.6, Оросын Холбооны Улсад 96.2 байсан бол 98.9, Японд 79.9 байсан бол 90.7 болсон байна (Зураг 11.2).

ЗУРАГ 11.3. ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА МОНГОЛ УЛСЫН ИРГЭД, БАЙНГА ОРШИН СУУЖ БАЙСАН АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН

Гадаадад оршин суугаа иргэдийн тоог Монголд байнга амьдарч байсан аймаг, нийслэлээр харвал 74.5 хувь нь Улаанбаатараас, 4.3 хувь нь Баян-Өлгий, 4.2 хувь нь Дархан-Уул, 3.4 хувь нь Орхон аймгаас гадаад улсад оршин суухаар явжээ (Зураг 11.3).

ХҮСНЭГТ 11.2 ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА МОНГОЛ УЛСЫН ИРГЭД, БАЙНГА СУУЖ БАЙСАН АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	2010		2020		2020 / 2010 %
	Тоо	Дүнд эзлэх хувь	Тоо	Дүнд эзлэх хувь	
БҮГД	107 140	100.0	122 301	100.0	114.2
Архангай	505	0.5	740	0.6	146.5
Баян-Өлгий	2 824	2.6	5 250	4.3	185.9
Баянхонгор	395	0.4	679	0.6	171.9
Булган	588	0.6	792	0.6	134.7
Говь-Алтай	368	0.3	336	0.3	91.3
Дорноговь	682	0.6	1 376	1.1	2.0*
Дорнод	679	0.6	826	0.7	121.6
Дундговь	277	0.3	429	0.4	154.9
Завхан	557	0.5	547	0.4	98.2
Өвөрхангай	870	0.8	1 013	0.8	116.4
Өмнөговь	459	0.4	594	0.5	129.4
Сүхбаатар	243	0.2	390	0.3	160.5
Сэлэнгэ	1 780	1.7	2 553	2.1	143.4
Төв	1 330	1.2	1 968	1.6	148.0
Увс	422	0.4	465	0.4	110.2
Ховд	617	0.6	1 758	1.4	2.8*
Хөвсгөл	593	0.6	933	0.8	157.3
Хэнтий	476	0.5	718	0.6	150.8
Дархан-Уул	3 978	3.7	5 141	4.2	129.2
Орхон	3 581	3.3	4 113	3.4	114.9
Говьсүмбэр	158	0.2	512	0.4	3.2*
Улаанбаатар	85 758	80.0	91 168	74.5	106.3

Тайлбар: * дахин их

Гадаадад тоологдсон хүн амын дүнг 2010 оны тооллогын дүнтэй харьцуулахад Говьсүмбэр аймгаас явсан хүн ам 3.2 дахин, Ховд аймгаас 2.8 дахин, Баян-Өлгий, Дорноговь аймгаас ойролцоогоор 2 дахин их хүн гадаад улсад оршин суухаар явсан байна (Хүснэгт 11.2). Харин Завхан, Говь-Алтай аймгаас гадаад улсад байнга оршин сууж байгаа хүн амын тоо өмнөх тооллогын дүнтэй харьцуулахад буурсан байна.

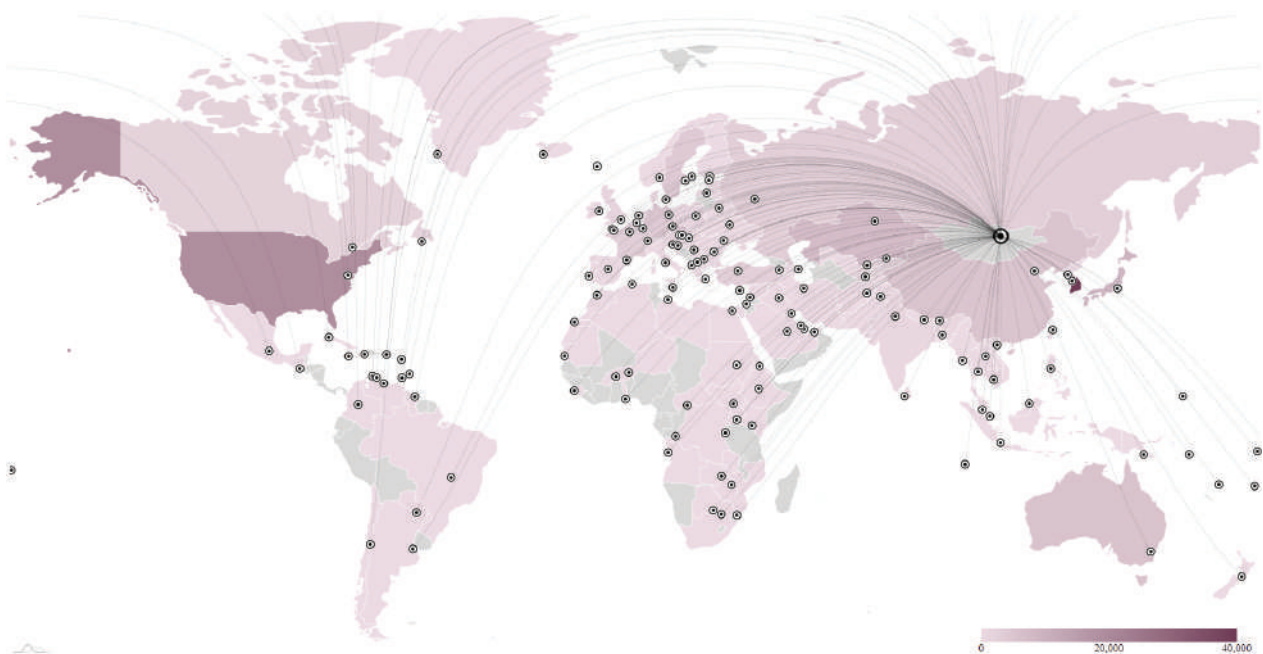
ХҮСНЭГТ 11.3. ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА МОНГОЛ УЛСЫН ИРГЭД, БАЙНГА ОРШИН СУУЖ БАЙСАН АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ОРШИН СУУГАА БҮС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Бүс	2010					2020				
	Бүгд	Америк	Ази, Номхон далай	Европ	Африк	Бүгд	Америк	Ази, Номхон далай	Европ	Африк
БҮГД	100.0	18.4	49.0	31.3	1.3	100.0	17.0	58.8	23.9	0.3
Улаанбаатар	100.0	20.8	46.3	31.6	1.3	100.0	21.0	53.1	25.7	0.2
Зүүн	100.0	7.9	54.8	35.6	1.7	100.0	5.7	68.6	25.4	0.3
Төв	100.0	10.0	51.4	37.1	1.5	100.0	6.9	68.1	24.7	0.3
Хангай	100.0	11.1	55.9	31.9	1.1	100.0	8.2	69.9	21.3	0.6
Баруун	100.0	4.6	81.3	13.2	0.9	100.0	2.0	92.8	4.9	0.3

Гадаадад тоологдсон иргэдийн 58.8 хувь нь Ази, Номхон далайн бүс нутагт, 23.9 хувь нь Европ тивд суугаагаар тоологдсон байна. Үүнийг Монгол Улсын бүсийн хувьд харвал Баруун бүсээс бусад бүсүүдэд ижил хандлагатай байна. Харин Баруун бүсээс явсан хүн амын 92.8 хувь нь Ази, Номхон далайн бүс нутагт суугаагаар тоологдсон байна. Гадаадад суугаа иргэдийн дүнг 2010 оны тооллогын дүнтэй харьцуулахад Ази, Номхон далайн бүсэд оршин суугаа иргэд 9.8 пунктээр өссөн бол Европ тивд оршин суугаа иргэд 7.4 пунктээр, Америк тивд оршин суугаа иргэд 1.3 пунктээр, Африк тивд оршин суугаа иргэд 1 пунктээр тус тус буурсан байна (Хүснэгт 11.3).

Монгол Улсын иргэдийн оршин сууж байгаа улсыг авч үзвэл БНСУ (39982), АНУ (19170), Япон (8772), Казахстан (7218), Чех (5997), Австрали (5538), Хятад (5146) улсуудад хамгийн ихээр сууж байна (Зураг 11.4).

ЗУРАГ 11.4. ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА МОНГОЛ УЛСЫН ИРГЭДИЙН ТОО, ОРШИН СУУГАА УЛСААР, 2020 ОН

Монголчууд гадаадад чөлөөтэй зорчих болсноос хойш 30 гаруй жил өнгөрчээ. Иргэдийн гадаадад оршин суугаа хугацааг авч үзэхэд 28.4 хувь нь 1 жил хүртэлх, дийлэнх буюу 41.7 хувь нь 2-5 жил, 16.9 хувь нь 6, түүнээс дээш жил, үлдсэн 13.0 хувь нь 11, түүнээс дээш жил гадаадад амьдарч байна. Гадаадад оршин суугаа иргэдийн дотор 11, түүнээс дээш жилээр суугаа иргэд Их британи, Ирланд, Польш, Унгар, Герман гэх мэт Европ тивийн улсуудад өндөр байна. Харин ОХУ, БНХАУ, Япон болон БНСУ-д суугаа иргэдийн ихэнх нь 1 хүртэлх жилийн хугацаагаар оршин сууж байна. Энэтхэг, Турк, Австрали улсуудад амьдарч байгаа иргэдийн ойролцоогоор 50 орчим хувь нь 2-5 жил, Казахстан, Франц, Канад улсуудад суугаа иргэдийн 30 орчим хувь нь 6-10 жил оршин суугаа иргэд байна (Хүснэгт 11.4).

ХҮСНЭГТ 11.4 ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА ИРГЭДИЙН ТОО, ОРШИН СУУГАА УЛС, ОРШИН СУУГАА ХУГАЦАА, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Оршин суугаа улс	Тоо	Бүгд	Оршин суугаа хугацаа			
			0-1 жил	2-5 жил	6-10 жил	11-ээс дээш жил
БҮГД	122 301	100.0	28.4	41.7	16.9	13.0
Солонгос /Өмнөд/	39 982	100.0	33.7	44.9	12.8	8.6
Америк	19 170	100.0	17.0	40.9	21.5	20.6
Япон	8 772	100.0	38.9	41.3	10.7	9.1
Казахстан	7 218	100.0	26.3	32.3	31.3	10.1
Чех	5 997	100.0	24.1	40.5	16.3	19.1
Австрали	5 538	100.0	33.4	46.0	13.1	7.5
Хятад	5 146	100.0	42.1	42.3	9.6	6.0
Герман	3 972	100.0	19.8	39.6	19.3	21.3
Швед	3 951	100.0	22.7	41.7	23.3	12.3
Франц	3 102	100.0	14.6	35.8	29.5	20.1
Орос	2 814	100.0	41.3	41.7	9.9	7.1
Турк	2 716	100.0	33.4	47.0	13.9	5.7
Австри	1 676	100.0	20.3	41.8	21.7	16.2
Швейцар	1 469	100.0	22.9	37.1	22.7	17.3
Их британи	1 466	100.0	10.9	34.5	23.2	31.4
Унгар	1 341	100.0	30.9	32.7	14.9	21.5
Канад	1 283	100.0	17.1	37.6	27.9	17.4
Энэтхэг	744	100.0	31.5	52.1	9.7	6.7
Польш	654	100.0	18.2	41.1	17.1	23.6
Ирланд	643	100.0	25.8	36.5	13.1	24.6
Бусад	4 647	100.0	22.9	37.2	20.9	19.0

Энэ удаагийн тооллогоор нийт өрхийн 10 хувиас уламжлалт асуулгаар мэдээлэл цуглуулахдаа гадаадад оршин суугаа иргэдээс анх явсан зорилго болон тооллогын үед сууж байгаа зорилгыг тодруулсан. Уг дүнгээр гадаадад оршин суугаа нийт иргэдийн дийлэнх нь буюу 46.7 хувь нь анх суралцахаар гадаад улс руу явсан байна.

Тооллогын үед гадаадад суурьших зорилготой байгаа иргэдийн 25.1 хувь нь анх суралцах зорилгоор явж байсан байна. Харин тооллогын үед хувиараа хөдөлмөрлөхөөр гадаадад байгаа иргэдийн 19.8 хувь нь анх суралцахаар явж байсан байна. Үүнээс үзэхэд суралцах, ажиллах болон бусад зорилгоор гадаад руу явсан хүмүүсийн дийлэнх нь тухайн улсдаа суурьших хандлагатай байна (Хүснэгт 11.5).

ХҮСНЭГТ 11.5. ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА ИРГЭД, ЯВСАН БОЛОН ТООЛЛОГЫН ҮЕД СУУЖ БАЙГАА ЗОРИЛГО, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Явсан зорилго	Тооллогын үед сууж байгаа зорилго							
	Бүгд	Суралцах	Суурьших	Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажиллах	Албан томилолтоор ажиллах	Хувиараа хөдөлмөрлөх	Гэр бүлийн шалтгаанаар оршин суух	Бусад
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Суралцах	46.7	95.1	25.1	6.1	15.2	19.8	9.2	21.0
Суурьших	7.2	0.5	51.4	0.7	2.8	1.4	2.0	3.2
Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажиллах	14.2	1.0	5.6	92.6	2.3	4.2	2.2	10.9
Албан томилолтоор ажиллах	2.3	0.1	1.0	0.1	76.5	0.6	0.4	1.7
Хувиараа хөдөлмөрлөх	15.2	0.8	7.2	0.2	1.8	71.0	3.2	10.2
Гэр бүлийн шалтгаанаар оршин суух	11.9	2.1	7.0	0.3	1.4	1.9	82.0	1.4
Бусад	2.5	0.4	2.7	0.0	0.0	1.1	1.0	51.6

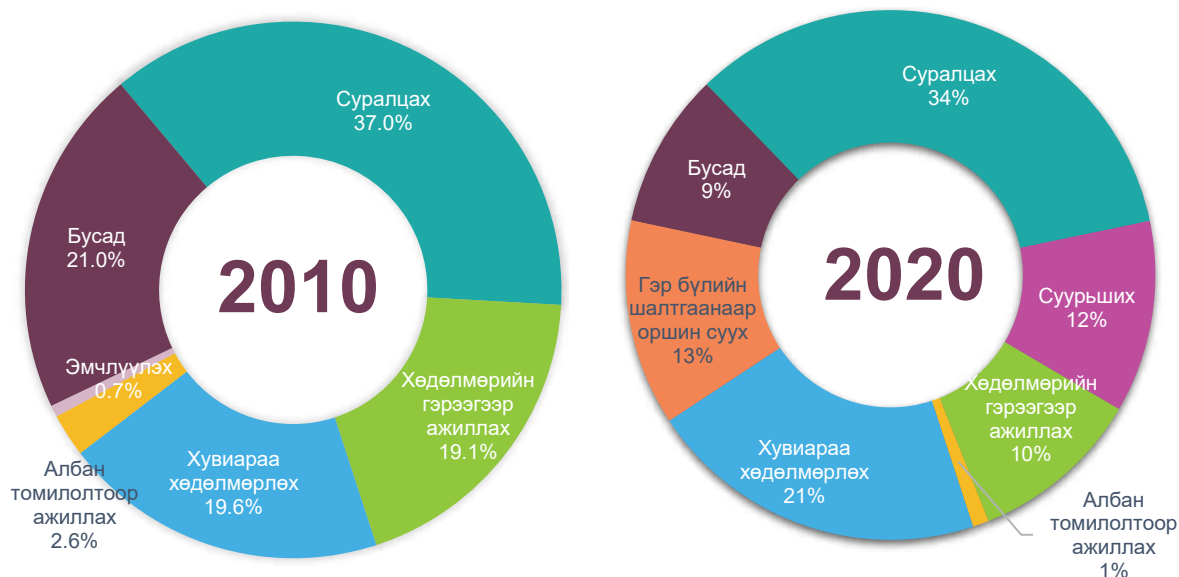
Энэ удаагийн тооллогын дүнгээр нийт иргэдийн 34.2 хувь нь сурах, 32.0 хувь нь хөдөлмөр эрхлэх (үүнээс 20.6 хувь нь хувиараа, 10.4 хувь нь хөдөлмөрийн гэрээгээр, 1.0 хувь нь албан томиллоор ажиллах), 12.6 хувь нь гэр бүлийн шалтгаанаар оршин суух, 11.7 хувь нь суурьших, үлдсэн 9.5 хувь нь бусад зорилгоор эх орноосоо явжээ. [Хүснэгт 11.6].

Явсан зорилгыг оршин суугаа улсаар авч үзвэл Энэтхэг, ОХУ, БНХАУ, Япон, Австрали, Герман, Ирланд руу хамгийн олон хүн суралцахаар (нийт сурахаар явагчдын 35.1 хувь), Казахстан, Польш, Их Британи, Америк руу хамгийн олон хүн суурьшихаар (нийт суурьшихаар явагчдын 54.8 хувь), БНСУ, БНЧУ, Унгар луу хамгийн их хүн хөдөлмөрийн гэрээгээр ажиллахаар (нийт хөдөлмөрийн гэрээгээр ажиллахаар явагчдын 71.3 хувь), БНСУ, БНЧУ, Швед, Турк, Швейцар, Польш руу хамгийн их хүн хувиараа хөдөлмөрлөхөөр (нийт хувиараа хөдөлмөрлөхөөр явагчдын 62.2 хувь) явсан байна [Хүснэгт 11.6].

ХҮСНЭГТ 11.6. ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА ИРГЭД, ОРШИН СУУГАА УЛС, ТООЛЛОГЫН ҮЕД СУУЖ БАЙГАА ЗОРИЛГО, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Оршин суугаа улс	Хүний тоо	Дүнд эзлэх хувь	Суралцах	Суурьших	Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажиллах	Албан томиллоор ажиллах	Хувиараа ажиллах	Гэр бүлийн шалтгаанаар оршин суух	Бусад
БҮГД	122 301	100.0	34.2	11.7	10.4	1.0	20.6	12.6	9.5
Солонгос / Өмнөд/	39 982	100.0	27.7	4.6	19.4	0.6	29.7	8.1	9.9
Америк	19 170	100.0	37.0	17.2	3.6	0.8	15.4	15.0	11.0
Япон	8 772	100.0	49.1	8.1	8.6	1.5	13.8	11.7	7.2
Казахстан	7 218	100.0	21.5	40.2	2.8	0.2	9.8	17.9	7.6
Чех	5 997	100.0	19.6	10.7	19.8	1.0	25.1	15.9	7.9
Австрали	5 538	100.0	42.5	11.6	3.3	0.6	13.8	14.4	13.8
Хятад	5 146	100.0	62.0	5.5	4.7	1.2	11.5	8.9	6.2
Герман	3 972	100.0	41.6	15.4	4.0	0.7	14.2	14.8	9.3
Швед	3 951	100.0	24.0	15.2	7.6	0.9	24.7	20.8	6.8
Франц	3 102	100.0	27.2	14.9	4.4	0.8	18.5	22.5	11.7
Орос	2 814	100.0	63.4	7.1	2.7	1.8	9.4	10.2	5.4
Турк	2 716	100.0	32.3	6.9	10.7	0.9	31.8	10.4	7.0
Австри	1 676	100.0	36.4	11.8	4.7	0.6	17.8	16.3	12.4
Швейцар	1 469	100.0	31.3	14.0	5.7	1.9	21.9	14.9	10.3
Их британи	1 466	100.0	33.1	19.2	2.9	0.5	15.1	18.1	11.1
Унгар	1 341	100.0	33.9	10.8	15.1	1.2	19.6	11.8	7.6
Канад	1 283	100.0	35.1	16.5	4.4	1.8	14.4	16.2	11.6
Энэтхэг	744	100.0	82.5	2.8	1.4	0.8	3.6	6.9	2.0
Польш	654	100.0	29.5	20.3	6.1	2.3	20.7	13.0	8.1
Ирланд	643	100.0	40.3	14.8	3.0	0.9	16.9	15.7	8.4
Бусад	4 647	100.0	30.9	14.5	6.3	5.4	16.4	15.3	11.2

ЗУРАГ 11.5. ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА МОНГОЛ УЛСЫН ИРГЭД, ТООЛЛОГЫН ҮЕД СУУЖ БАЙГАА ЗОРИЛГО, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

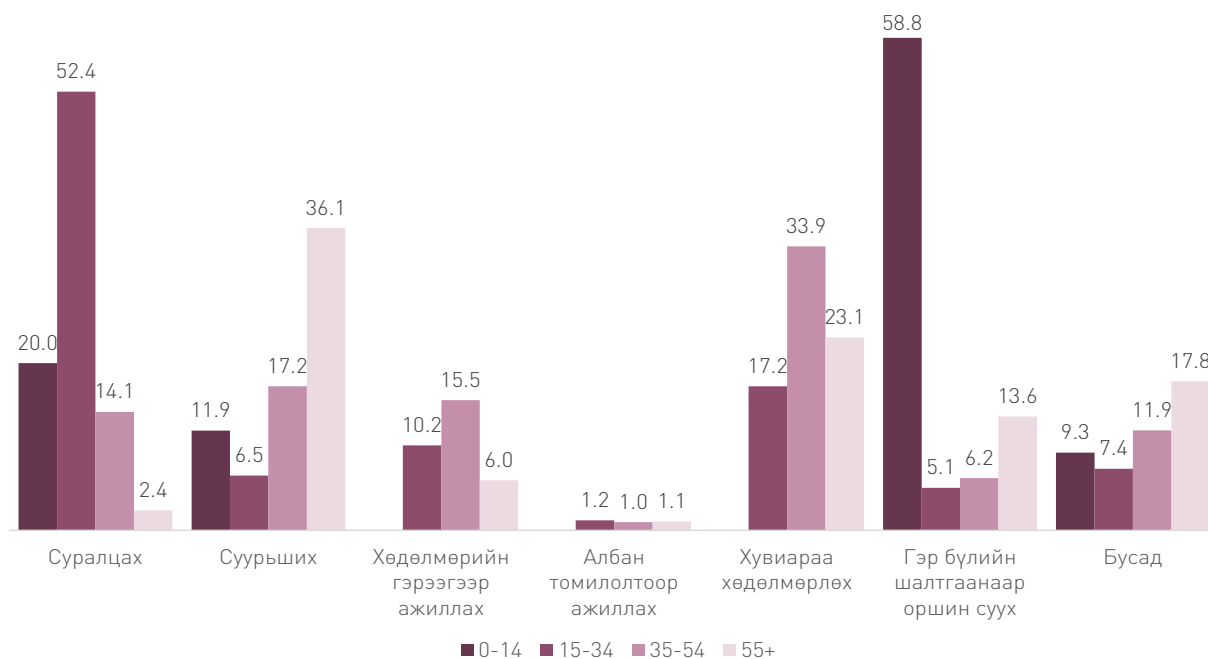
Тооллогын үед гадаадад байнга суугаа зорилгыг 2010 оны тооллогын дүнтэй харьцуулбал хөдөлмөрийн гэрээгээр ажиллаж буй иргэдийн хувь 8.7 пунктээр, суралцах зорилгоор суугаа иргэдийн хувь 2.8 пунктээр, албан томилолтоор ажиллаж буй иргэдийн хувь 1.6 пунктээр тус тус буурсан байна (Зураг 11.5).

ХҮСНЭГТ 11.7. ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА ИРГЭД, ТООЛЛОГЫН ҮЕД СУУЖ БАЙГАА ЗОРИЛГО, НАСНЫ БҮЛЭГ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Насны бүлэг	Тооллогын үед сууж байгаа зорилго							
	Бүгд	Суралцах	Суурьших	Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажиллах	Албан томилолтоор ажиллах	Хувиараа хөдөлмөрлөх	Гэр бүлийн шалтгаанаар оршин суух	Бусад
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
0-4	2.9	0.7	2.9	-	-	-	15.8	3.0
5-9	5.1	2.8	5.1	-	-	-	25.3	4.0
10-14	4.7	3.9	4.9	-	-	-	18.2	5.4
15-19	5.9	11.0	3.8	1.3	0.4	0.9	7.7	4.8
20-24	13.1	27.2	4.4	8.4	11.4	5.7	2.8	8.4
25-29	16.3	24.1	8.8	18.5	31.2	15.2	4.3	11.9
30-34	16.2	16.7	11.8	22.0	20.6	21.3	6.1	15.2
35-39	11.6	8.8	10.4	15.8	10.5	18.1	5.2	13.1
40-44	9.1	2.8	12.9	15.6	10.6	15.5	4.8	11.4
45-49	7.2	1.2	12.8	12.3	7.3	12.3	3.6	9.8
50-54	4.2	0.5	10.9	4.0	3.9	6.9	2.3	6.1
55-59	2.2	0.2	6.2	1.5	3.1	2.9	1.7	3.9
60-64	0.9	0.1	2.8	0.5	0.8	0.9	1.0	1.8
65-69	0.3	-	1.1	0.0	0.2	0.2	0.6	0.7
70+	0.3	-	1.2	0.1	0.0	0.1	0.6	0.5

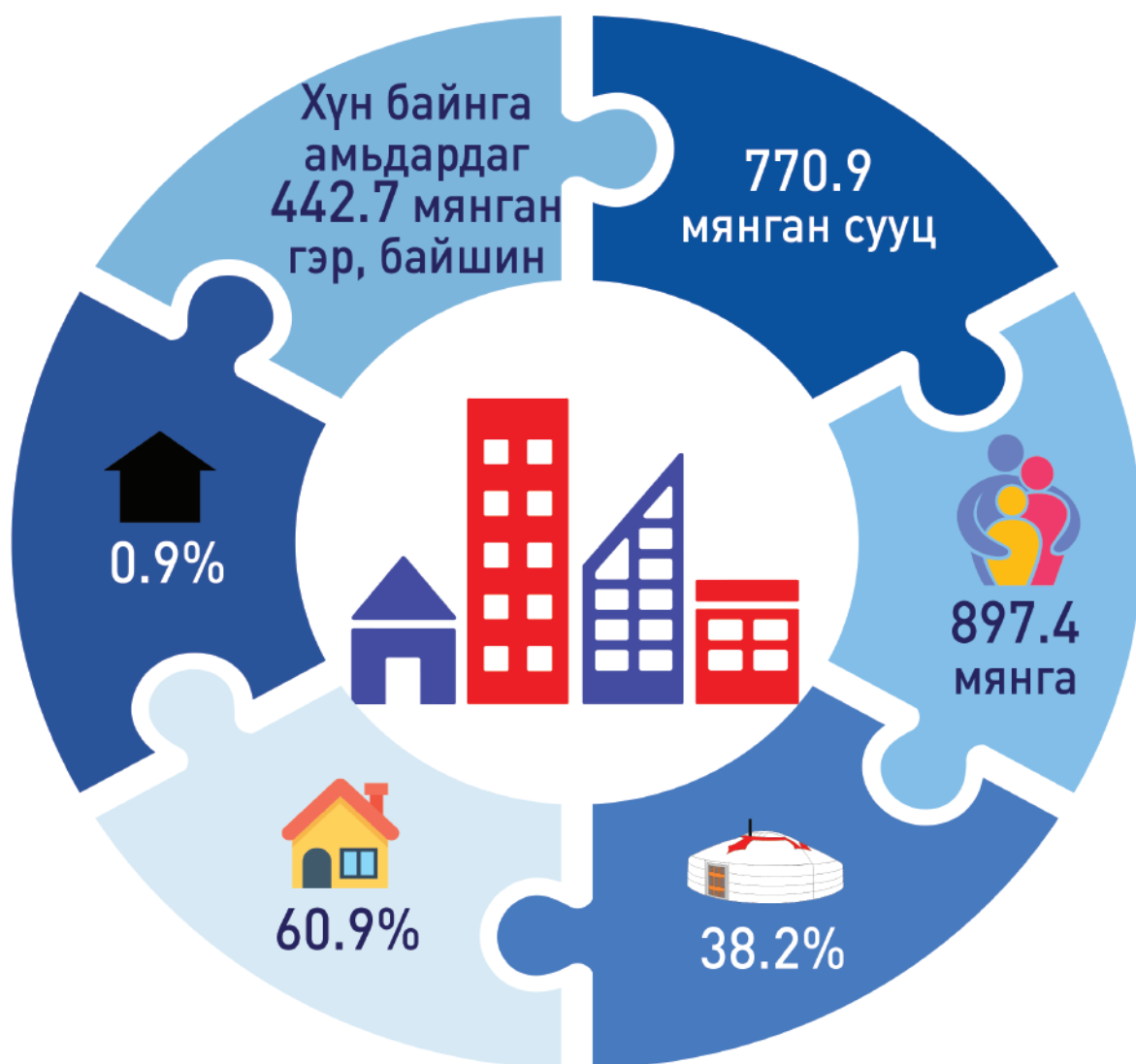
Гадаадад оршин суугаа иргэдийн тооллогын үед сууж байгаа зорилгыг насны бүлгийн хувьд харвал суралцах зорилгоор оршин суугаа хүмүүсийн 79.0 хувь нь 15-34 насныхан байна. Хувиараа хөдөлмөрлөх зорилгоор суугаа хүмүүсийн 52.8 хувийг 35-54 насныхан эзэлж байна.

ЗУРАГ 11.6. ГАДААДАД ОРШИН СУУГАА МОНГОЛ УЛСЫН ИРГЭД, НАСНЫ БҮЛЭГ, ТООЛЛОГЫН ҮЕД СУУЖ БАЙГАА ЗОРИЛГО, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

35-54 насны хүмүүсийн тооллогын үед суугаа зорилгын 33.9 хувь нь хувиараа хөдөлмөрлөх, 52.4 хувь нь суралцах байна. Харин 15 хүртэлх насны хүн амын дийлэнх буюу 58.8 хувь нь гэр бүлийн шалтгаанаар, 55, түүнээс дээш насны хүн амын 36.1 хувь нь суурьших зорилгоор гадаадад оршин сууж байна.

ӨРХИЙН СУУЦНЫ ТӨРӨЛ, НӨХЦӨЛ

Хүний амьдралын анхдагч хэрэгцээ, эрүүл энх, тав тухтай, аюулгүй амьдрах үндсэн орчин бол орон сууц юм. Төр, засгийн бодлогын нэг хэсэг нь хүн амаа орон сууцаар хангаж, тав тухтай амьдрах орчныг бүрдүүлэхэд чиглэдэг.

Монгол Улс хүн ам, орон сууцны тооллогоор орон сууц, тэдгээрийн дэд бүтцийн хангамжийн байдлыг нэлээд өөр өөр аргачлалаар тоолж ирсэн. Улс, хоршооллын байгууллагын орон сууцны сан хөмрөгийн тооллогыг 1969 онд анх удаа зохион байгуулж байжээ. Харин хүн ам, орон сууцны 2000, 2010 оны тооллогуудад орон сууцны сан хөмрөгийн тооллого явуулаагүй, хүн амын амьдарч буй орон сууцны төрөл, өмчлөл болон эзэмшлийн хэлбэр, дэд бүтцийн хангамжийг хүн амын тооллоготой хамтатган явуулж байсан.

Энэ удаа хүн ам, орон сууцны 2020 оны тооллогоор хүн амын амьдарч буй орон сууцны төрөл, түүний нөхцөлийн талаарх үзүүлэлтүүдийг цуглуулахаас гадна хүн амьдран суух зориулалттай бүх төрлийн орон сууц, түүний насжилт, хана болон дээврийн материал, дэд бүтцийн талаарх мэдээллийг цуглуулах зорилготой Байшин, орон сууцны тооллогыг 2019 онд улс орон даяар зохион байгуулж явуулсан.

Зуслангийн суурьшлын бүс харгалзахгүйгээр улирлын чанартай амьдардаг байшин, орон сууцыг урьдчилсан бүртгэлээр бүртгэж, харин хүн амьдран суух зориулалттай үндсэн сууцны мэдээллийг тооллогоор цуглуулсан ба дараах орон сууцыг хамруулсан. Үүнд:

1. Бүх төрлийн гэр
2. Сууцны тусдаа байшин
3. Бие даасан тохилог сууц
4. Нийтийн зориулалттай орон сууцны байшин
5. Нийтийн байр

Мөн Байшин, орон сууцны тооллогод хамрагдсан бүх орон сууцнаас хүн байнга амьдардаг эсэхийг тодруулж, хүн байнга амьдардаг орон сууцны насжилт, хана, шал, дээврийн материал, дэд бүтэц зэрэг дэлгэрэнгүй мэдээллийг цуглуулж тоолсон.

Харин хүн ам, орон сууцны 2020 оны тооллогоор тоологдсон өрхийн амьдарч буй сууцны нөхцөлийн мэдээллийг хүн ам, өрхийн мэдээллийн сан болон уламжлалт тооллогоор өрхийн орон сууцны нөхцөлийн талаарх мэдээллийг цуглуулсан. Ингэхдээ эхлээд өрх ямар төрлийн сууцанд амьдарч байгааг асууж, дараа нь сууцны ахуйн нөхцөлийн үзүүлэлтүүдийг тодорхойлсон. Тоолох үед өрхийн амьдарч буй сууцыг ерөнхийдөө хүн амьдрах зориулалтаар нь гэр, байшин, бусад сууц (зориулалтын бус) гэж ангилсан.

Байшин, орон сууцны болон Хүн ам, орон сууцны тооллогын мэдээллийг хослуулан ашиглахад онцлон тэмдэглэх нэг асуудал бол нэг сууцанд нэгээс олон өрх амьдрах боломжтой учир өрхийн тоо сууцны тооноос өндөр гарах боломжтой, мөн орон сууцны байшингийн мэдээллийг Орон сууц, нийтийн аж ахуйн удирдах газар, Сууц өмчлөгчдийн холбооноос цуглуулсан учир доторх сууцны тоо буюу хэдэн айлын орон сууц гэдгийг асууж тодруулахдаа үйлчилгээ эрхэлж байгаа, түрээслэх болон өөр шалтгаанаар эзгүй байгаа хаалгыг ялгаж тодорхойлоогүй. Иймд орон сууцны байшингийн доторх сууцны тоо орон сууцны байшинд амьдардаг өрхийн тоо хоорондоо зөрөх боломжтой юм.

СУУЦНЫ ТӨРӨЛ

Байшин, орон сууцны тооллогоор нийт 677 620 сууц тоологдсоноос 304 361 гэр (44.9 хувь), 373 259 (55.1 хувь) байшин сууц байсан бол гэр сууцны 74.2 хувь нь үндсэн гэр, 25.8 хувь нь илүү гэр байна. Харин байшин сууцны 78.3 хувь нь үндсэн байшин (үүний 74.2 хувь нь хүн байнга амьдардаг байшин), 21.7 хувь нь улирлын чанартай хүн амьдардаг зуслангийн байшин байна.

Тооллогоор хүн байнга амьдардаг сууцны дэлгэрэнгүй мэдээллийг амьдарч буй өрхөөс асууж цуглуулсан. Харин хүн байнга амьдардаггүй байшин, илүү гэр, зуслангийн байшин зэрэг сууцны дэлгэрэнгүй мэдээллийг цуглуулаагүй болно. Тиймээс энэ бүлэгт хүн байнга амьдардаг 442 725 гэр, байшин, орон сууцны байшингийн доторх сууцыг оруулаад 770 868 сууцны дэлгэрэнгүй үр дүнг танилцуулах болно.

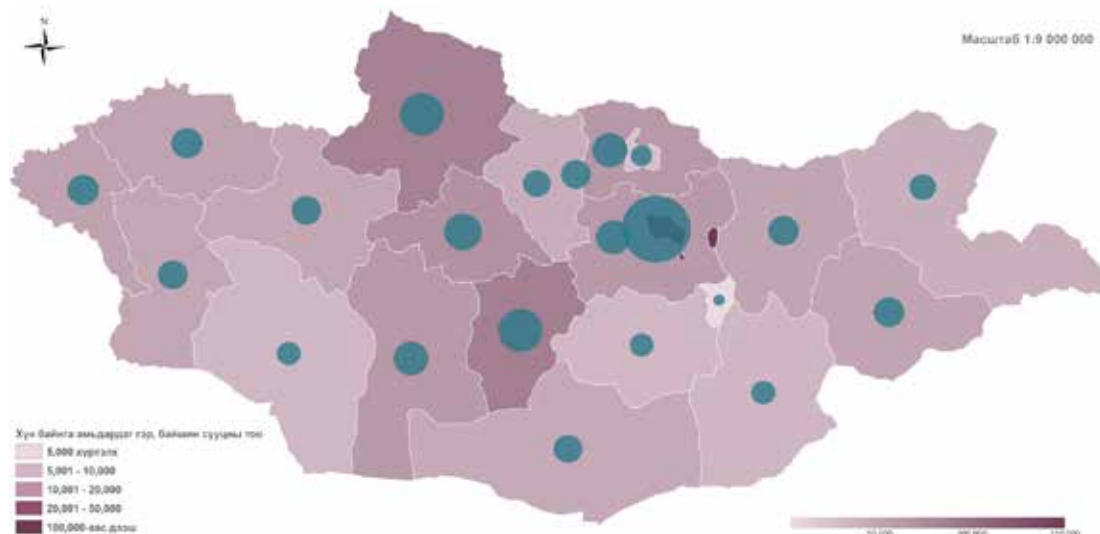
ЗУРАГ 12.1. ХҮН АМЬДРАН СУУХ ЗОРИУЛАЛТТАЙ НИЙТ СУУЦ БОЛОН ХҮН БАЙНГА АМЬДАРДАГ СУУЦНЫ ТОО, ТӨРЛӨӨР, 2020 ОН

Хүн байнга амьдардаг сууцыг төрлөөр авч үзвэл 51.0 хувь нь гэр сууц, 46.0 хувь нь сууцны тусдаа байшин, 1.7 хувь нь нийтийн зориулалттай орон сууцны байшин, 0.9 хувь нь бие даасан тохилог сууц, 0.4 хувь нь нийтийн байр байна. Нийтийн зориулалттай 7 444 орон сууцны байшинд 335 587 сууц тоологдсон байна.

Улсын хэмжээнд тоологдсон хүн байнга амьдардаг сууцны 32.0 хувь нь Улаанбаатар хотод, 25.0 хувь нь Хангайн бүсэд, 18.1 хувь нь Төвийн бүсэд, 15.5 хувь нь Баруун бүсэд, 9.4 хувь нь Зүүн бүсэд тус тус тоологдсон байна. Нийт тоологдсон хүн байнга амьдардаг сууц Өвөрхангай (5.3 хувь), Хөвсгөл (5.2 хувь), Архангай (4.4 хувь), Сэлэнгэ (4.0 хувь) аймгуудад хамгийн их байна.

ЗУРАГ 12.2. ХҮН БАЙНГА АМЬДАРДАГ СУУЦНЫ ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2019 ОН

Цаашид Байшин, орон сууцны тооллогоор тоологдсон хүн байнга амьдардаг гэр, байшин сууцны мэдээллийг Хүн ам, орон сууцны тооллогоор тоологдсон нийт өрхийн сууцны нөхцөлтэй холбон тайлбарлах болно. Ингэхдээ байшин болон Монголын ард түмний уламжлалт сууц – гэрийн талаарх мэдээллийг тус тусад нь авч үзэв.

ЗУРАГ 12.3. ӨРХИЙН ТОО, СУУЦНЫ ТӨРЛӨӨР, 2020 ОН

Хүн ам, орон сууцны тооллогын дүнгээр нийт өрхийн 38.2 хувь нь уламжлалт сууц гэрт, 60.9 хувь нь байшинд, 0.9 хувь нь бусад төрлийн сууцанд амьдарч байна. Гэрт амьдардаг өрхийн хувь өмнөх тооллогын үеийнхээс 7.0 пунктээр буурсан бол байшинд амьдардаг өрхийнх 7.3 пунктээр нэмэгджээ.

ХҮСНЭГТ 12.1. СУУЦ БОЛОН ӨРХИЙН ТОО, СУУЦНЫ ТӨРӨЛ, ХОТ, ХӨДӨӨГӨӨР, 2020 ОН

	Хүн байнга амьдардаг сууц			Өрхийн тоо		
	Бүгд	Хот	Хөдөө	Бүгд	Хот	Хөдөө
БҮГД	770.9	562.6	208.3	897.4	606.3	291.1
Гэр	225.9	98.6	127.3	342.4	149.9	192.5
Байшин	545.0	464.0	81.0	547.0	451.6	95.3
Бусад сууц	-	-	-	8.0	4.8	3.3

Тайлбар: *Орон сууцны байшингийн доторх сууцыг нэмж оруулав.

Монгол Улсад нийт 897.4 мянган өрх 770.9 мянган сууцанд амьдарч байна. Амьдарч буй өрхийн тоо, хүн байнга амьдардаг сууцны тооны харьцаа хотод ойролцоо байхад, хөдөөд өрхийн тоо нь илүү

байна. Энэ нь хөдөөд нэг сууцанд олон өрхүүд хамт амьдарч байгааг харуулж байна.

Хот, хөдөөд амьдарч байгаа өрхийн сууцны төрөл нэлээд ялгаатай байна. Хотод нийт өрхийн 74.5 хувь нь байшинд, 24.7 хувь нь гэрт амьдарч байгаа нь өмнөх тооллогын үеийнхээс гэрт амьдардаг өрхийн эзлэх хувь 8.0 пунктээр буурч, байшинд амьдардаг өрхийнх 8.6 пунктээр нэмэгдсэн байна. Энэ нь том хотуудад сүүлийн жилүүдэд орон сууцжуулах бодлого, хөтөлбөрүүд нэмэгдсэнтэй холбоотой юм. Хөдөөгийн өрхийн 66.1 хувь нь гэрт амьдарч байгаа нь өмнөх тооллогын үеийнхээс 4.8 пунктээр буурч, харин байшинд амьдардаг өрхийн хувь 4.2 пунктээр өссөн байна. Ерөнхийдөө хот, хөдөөд гэр, байшинд амьдардаг өрхийн хувийн жингийн зөрүү тооллого хооронд буурч, өрхүүдийн сууцны ялгаа багасах хандлагатай байна. Хот, хөдөөд байшинд амьдардаг өрхийн тоо өсөж байгаа нь тохилог сууцанд суугчдын тоо нэмэгдэхийн зэрэгцээгээр иргэд өөрсдөө байшин барьж суух нь олширч, орон сууцаар хангах бодлого тодорхой хэмжээгээр нөлөөлснийг гэрчилнэ.

Орон сууцны байшинд суудаг өрхийн тоо нийт өрхийн 29.4 хувийг эзэлж байгаа нь 2010 оныхоос 8.1 пунктээр нэмэгдсэн буюу сүүлийн 10 жилд орон сууцанд амьдардаг айл өрхүүд 112.0 мянгаар нэмэгджээ. Мөн сууцны тусдаа байшинд суудаг өрхийн хувийн жин 2010 оныхоос 0.5 пунктээр, бие даасан тохилог сууцных 0.2 пунктээр тус тус өссөн нь иргэд өөрсдөө байшин барьж суух бололцоо нэмэгдсэнийг харуулж байна

ХҮСНЭГТ 12.2. ӨРХИЙН ТОО, СУУЦНЫ ТӨРЛӨӨР, 2010, 2020 ОН

Сууцны төрөл	2010		2020	
	мян.өрх	дүнд эзлэх хувь	мян.өрх	дүнд эзлэх хувь
БҮГД	713.8	100.0	897.4	100.0
Гэр	322.8	45.2	342.4	38.2
Байшин	382.8	53.6	547.0	60.9
Орон сууцны байшин	152.3	21.3	264.3	29.4
Бие даасан тохилог сууц	3.8	0.5	6.5	0.7
Сууцны тусдаа байшин	209.9	29.4	267.9	29.9
Нийтийн байр	16.7	2.3	8.3	0.9
Бусад сууц	0.1	1.1	8.0	0.9

Гэрт амьдардаг өрхийг байршлаар харахад сумын төвд оршин суудаг өрхийн 58.6 хувь нь, хөдөөд 20.1 хувь нь байшинд амьдарч, 2010 оныхоос 5.2-11.7 пунктээр нэмэгдсэн нь хөдөөгийн өрхүүд, ялангуяа сумын төвийн өрхүүд байшинд амьдрах нь нэмэгдсэн байна.

ХҮСНЭГТ 12.3. ӨРХИЙН СУУЦНЫ ТӨРӨЛ, БАЙРШИЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Сууцны төрөл	Бүгд	Байршил				
		Нийслэл	Аймгийн төв	Тосгон	Сумын төв	Хөдөө
2010						
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Гэр	45.2	28.9	39.4	36.7	52.0	84.7
Байшин	53.6	69.7	59.1	62.3	46.9	14.9
Бусад сууц	1.2	1.4	1.5	1.0	1.1	0.4
2020						
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Гэр	38.2	22.2	29.9	32.3	39.6	79.1
Байшин	60.9	77.3	68.8	65.9	58.6	20.1
Бусад сууц	0.9	0.5	1.3	1.8	1.8	0.8

ӨРХИЙН СУУЦНЫ ӨМЧЛӨЛ

Өрхийн амьдарч байгаа сууцны өмчийн хэлбэрийг иргэний, хувийн аж ахуйн нэгж байгууллагын, төрийн өмчийн гэж 3 ангилж үзсэн.

ХҮСНЭГТ 12.4. ӨРХИЙН ТОО, СУУЦНЫ ӨМЧИЙН ХЭЛБЭР, ТӨРӨЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Сууцны төрөл	Бүгд		Өмчийн хэлбэр		
	мян.өрх	Дүнд эзлэх хувь	Иргэний	Хувийн ААНБ-ын	Төрийн өмчийн
2010					
БҮГД	713.8	100.0	96.2	2.2	1.6
Гэр	322.8	100.0	99.2	0.4	0.4
Байшин	382.8	100.0	94.7	2.9	2.5
Бусад сууц	8.2	100.0	48.6	39.8	11.6
2020					
БҮГД	897.4	100.0	98.5	0.8	0.7
Гэр	342.4	100.0	99.1	0.8	0.1
Байшин	547	100.0	98.3	0.7	1.0
Бусад сууц	8.0	100.0	95.8	1.9	2.3

Нийт өрхийн 98.5 хувь нь иргэний, 1.5 хувь нь аж ахуйн нэгж байгууллагын болон төрийн өмчийн сууцанд сууж байна. Өөрийн өмчлөлийн сууцанд суугаа өрхийн хувийг 2010 онтой харьцуулахад 2.3 пунктээр нэмэгдсэн байна. Гэрт амьдарч байгаа бараг бүх өрх хувийн өмчийн гэрт амьдарч байна. Харин байшинд амьдардаг өрхийн 1.0 хувь нь төрийн өмчийн сууцанд амьдарч байгааг өмнөх тооллоготой харьцуулахад 1.5 пунктээр буурсан нь жил ирэх тусам төрийн өмчийн сууцууд багасаж, иргэд өмчтэй болж байгааг харж болохоор байна.

ХҮСНЭГТ 12.5. ӨРХИЙН ТОО, СУУЦНЫ ЭЗЭМШЛИЙН ХЭЛБЭР, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Сууцны эзэмшлийн хэлбэр	Бүгд		Хот		Хөдөө	
	мян.өрх	Дүнд эзлэх хувь	мян.өрх	Дүнд эзлэх хувь	мян.өрх	Дүнд эзлэх хувь
2010						
БҮГД	713.8	100.0	479.5	100.0	234.3	100.0
Өөрийн	619.0	86.7	401.1	83.7	217.9	93.1
Бусдын сууцанд түрээстэй	45.0	6.3	40.9	8.5	4.1	1.7
Бусдын сууцанд түрээсгүй	43.5	6.1	33.0	6.9	10.6	4.5
Бусад	6.3	0.9	4.5	0.9	1.7	0.7
2020						
БҮГД	897.4	100.0	606.3	100.0	291.1	100.0
Өөрийн	822.6	91.6	547.0	90.2	275.6	94.7
Бусдын сууцанд түрээстэй	32.8	3.7	28.3	4.7	4.5	1.6
Бусдын сууцанд түрээсгүй	39.5	4.4	28.9	4.8	10.6	3.6
Бусад	2.5	0.3	2.1	0.3	0.4	0.1

Өрх, хүн амын хэдэн хувь нь өөрийн гэсэн орон сууцтай вэ гэдгийг тодорхойлох үзүүлэлт бол өрхийн сууцны эзэмшил юм. Сууцны эзэмшлийг хэлбэрээр нь үзэхэд хэд хэдэн асуудал тодорхой болно. Улсын хэмжээнд нийт өрхийн 8.4 хувь нь буюу 74.8 мянган өрх өөрийн гэсэн сууцгүй байна. Эдгээрийн 59.3 мянга нь хотод амьдардаг өрхүүд байна. Хөдөөд энэ үзүүлэлт харьцангуй бага байгаа нь орон сууцны хэрэгцээг гол төлөв шинэ гэр, байшин барьж хангах боломжтой байдагтай холбоотой юм.

ӨРХИЙН ЦАХИЛГААН ХАНГАМЖ

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны тооллогоор нийт өрхийн 99.5 хувь, гэрт амьдардаг өрхийн 98.7 хувь, байшинд амьдардаг өрхийн 99.9 хувь нь цахилгааны эх үүсвэрт холбогдсон байна. Сэргээгдэх эрчим хүчинд холбогдсон өрхийн 88.9 хувь нь гэрт амьдардаг, тэдгээрийн 97.1 хувь нь хөдөөд тоологдсон байна.

ХҮСНЭГТ 12.6. ӨРХИЙН ТОО, СУУЦНЫ ТӨРӨЛ, ЦАХИЛГААНЫ ЭХ ҮҮСВЭР, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

ЦАХИЛГААНЫ ЭХ ҮҮСВЭР	Бүгд		Хот		Хөдөө	
	мян.өрх	Дүнд эзлэх хувь	мян.өрх	Дүнд эзлэх хувь	мян.өрх	Дүнд эзлэх хувь
БҮГД	889.4	100.0	601.5	100.0	287.9	100.0
Төвлөрсөн систем	725.5	81.6	594.5	98.8	131.0	45.5
Дизель станц	0.5	0.1	0.2	0.0	0.3	0.1
Сэргээгдэх эрчим хүчний төхөөрөмж	151.2	17.0	4.6	0.8	146.6	50.9
Бага оврын цахилгаан үүсгүүр	7.6	0.8	1.0	0.2	6.6	2.3
Цахилгааны эх үүсвэргүй	4.7	0.5	1.3	0.2	3.4	1.2
ГЭР	342.4	100.0	149.9	100.0	192.5	100.0
Төвлөрсөн систем	196.7	57.4	144.1	96.2	52.6	27.3
Дизель станц	0.2	0.1	0.0	0.0	0.2	0.1
Сэргээгдэх эрчим хүчний төхөөрөмж	134.4	39.2	3.9	2.6	130.5	67.8
Бага оврын цахилгаан үүсгүүр	6.8	2.0	0.8	0.5	6.0	3.1
Цахилгааны эх үүсвэргүй	4.4	1.3	1.0	0.7	3.4	1.7
БАЙШИН	547.0	100.0	451.6	100.0	95.4	100.0
Төвлөрсөн систем	528.8	96.7	450.4	99.7	78.4	82.3
Дизель станц	0.3	0.0	0.2	0.0	0.1	0.1
Сэргээгдэх эрчим хүчний төхөөрөмж	16.8	3.1	0.7	0.2	16.1	16.9
Бага оврын цахилгаан үүсгүүр	0.8	0.1	0.2	0.0	0.6	0.6
Цахилгааны эх үүсвэргүй	0.3	0.1	0.3	0.1	0.0	0.1

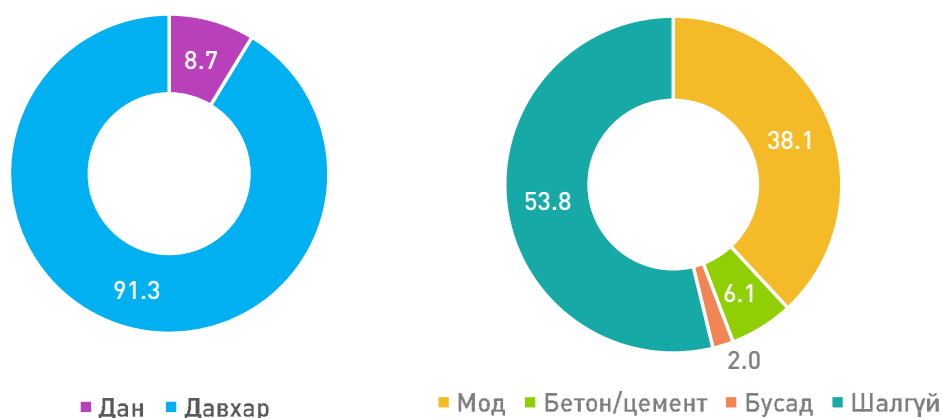
Улсын хэмжээнд 4.7 мянган өрх цахилгаангүй байна. Энэ нь өмнөх тооллогын үеийнхээс 4.9 дахин буурсан үзүүлэлт юм. Нийт цахилгаангүй өрхийн 93.5 хувь нь гэрт амьдардаг өрх бөгөөд тэдгээрийн 76.8 хувь нь хөдөө оршин суудаг ажээ.

ГЭР СУУЦ БОЛОН ГЭРТ АМЬДАРДАГ ӨРХИЙН СУУЦНЫ НӨХЦӨЛ

Монгол Улсын хэмжээнд үндэсний уламжлалт 225.8 мянган гэр сууцанд 342.4 мянган өрх тоологдсон нь нийт өрхийн 38.2 хувийг эзэлж, 2010 онтой харьцуулахад 7.0 пунктээр буурчээ.

Байшин, орон сууцны тооллогоор хүн байнга амьдардаг ашиглагдаж байгаа гэр сууцны дээвэр, туурга, шалны материалыг тодруулан асуусан. Хүн байнга амьдардаг гэр сууцны 91.3 хувь нь өвлийн улиралд давхар, 8.7 хувь нь дан дээвэр туургатай байдаг гэж хариулжээ. Улсын хэмжээнд нийт гэрийн 53.8 хувь нь шалгүй, 38.1 хувь нь модон шалтай, 6.1 хувь нь цементэн шалтай, 2.0 хувь нь бусад төрлийн шалтай байна.

ЗУРАГ 12.4. ГЭРИЙН ДЭЭВЭР, ТУУРГА, ШАЛНЫ ҮНДСЭН МАТЕРИАЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2019 ОН

Тооллогоор гэрт амьдардаг нийт өрхийн 68.7 хувь нь 5 ханатай гэрт, 11.3 хувь нь 6 ханатай гэрт амьдарч байна. Гэхдээ аймаг орон нутаг, угсаатны уламжлалт зан заншилтай холбоотойгоор ханын толгойн тоо, зууравчны хэмжээнээс хамаарч гэрийн хэмжээ бүс нутгуудад өөр өөр байдгийг анхаарах нь зүйтэй.

Таван ханатай гэрт амьдарч буй өрхийн 69.3-69.9 хувь нь 3-аас дээш ам бүлтэй өрх байгаагаас үзэхэд таван ханатай гэр манай ард түмний хамгийн түгээмэл сууц болох нь харагдаж байна.

ХҮСНЭГТ 12.7. ГЭРТ АМЬДАРДАГ ӨРХИЙН АМ БҮЛИЙН ТОО, ГЭРИЙН ХАНЫН ТОО, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Ам бүлийн тоо	Бүгд		5-аас цөөн		5		6		6-аас дээш	
	мян. өрх	Дүнд эзлэх хувь	мян. өрх	Дүнд эзлэх хувь	мян. өрх	Дүнд эзлэх хувь	мян. өрх	Дүнд эзлэх хувь	мян. өрх	Дүнд эзлэх хувь
2010										
БҮГД	322.8	100.0	82.0	25.4	181.7	56.3	50.8	15.7	8.3	2.6
1-2	88.0	100.0	31.3	35.6	44.8	51.0	10.5	11.9	1.4	1.5
3-4	150.4	100.0	35.2	23.4	87.8	58.4	23.7	15.7	3.7	2.5
5-6	71.6	100.0	13.3	18.5	41.6	58.2	14.1	19.6	2.6	3.7
7+	12.8	100.0	2.3	17.5	7.4	58.0	2.6	20.5	0.5	4.0
2020										
БҮГД	342.4	100.0	60.9	17.8	235.2	68.7	38.5	11.3	7.8	2.2
1-2	118.4	100.0	27.6	23.3	79.1	66.8	9.9	8.3	1.8	1.6
3-4	124.4	100.0	20.0	16.1	87.0	69.9	14.3	11.5	3.1	2.5
5-6	81.7	100.0	11.2	13.6	56.6	69.3	11.6	14.2	2.3	2.9
7+	17.9	100.0	2.2	12.1	12.5	69.8	2.7	15.2	0.5	2.9

Гэрт амьдардаг өрхийн ахуйн нөхцөлийн талаар бие засах газар, хатуу хог, хаягдал болон бохир ус зайлуулах хэлбэр гэсэн үзүүлэлтийг тухайн өрхөөс асуусан бөгөөд үр дүнг нь нэгтгэвэл дараах байдалтай байна.

ХҮСНЭГТ 12.8. ГЭРТ АМЬДАРДАГ ӨРХИЙН АХУЙ НӨХЦӨЛИЙН ЗАРИМ ҮЗҮҮЛЭЛТ, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Ахуйн нөхцөл	2010			2020		
	Бүгд	Хот	Хөдөө	Бүгд	Хот	Хөдөө
БИЕ ЗАСАХ ГАЗРЫН ТӨРӨЛ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Сайжруулсан нүхэн жорлон	-	-	-	1.5	2.2	0.9
Энгийн нүхэн жорлон	-	-	-	77.4	96.8	62.3
Био жорлон	-	-	-	0.1	0.2	0.1
Тогтсон газар байхгүй	25.8	4.7	45.7	21.0	0.8	36.8
БИЕ ЗАСАХ ГАЗАР	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Бусадтай хамтран ашигладаг	58.7	61.3	54.3	30.3	33.1	27.3
Бусадтай хамтран ашигладаггүй	41.3	38.7	45.7	69.7	66.9	72.7
ХАТУУ ХОГ, ХАЯГДАЛ ЗАЙЛУУЛАЛТ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Үйлчилгээний байгууллагаар	43.0	80.1	7.9	45.5	90.5	10.4
Зөвшөөрөгдсөн цэгт	21.9	10.0	33.2	15.4	5.3	23.2
Шатаадаг	-	-	-	3.3	0.2	5.7
Булдаг	-	-	-	0.4	0.1	0.6
Тогтсон цэг байхгүй	35.1	9.9	58.9	35.5	4.0	60.1
БОХИР ЗАЙЛУУЛАЛТ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Цооног	56.5	81.7	32.6	53.7	85.2	29.2
Задгай	43.5	18.3	67.4	46.3	14.8	70.8

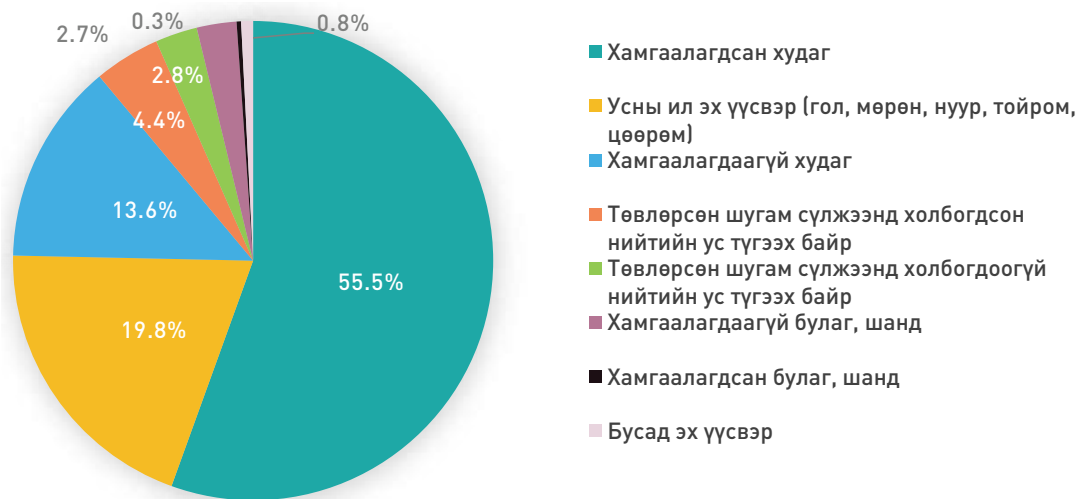
Бие засах тодорхой цэггүй өрх нийт өрхийн 21.0 хувийг эзэлж байгаа нь өмнөх тооллоготой харьцуулахад 4.8 пунктээр буурсан байна. Энэ үзүүлэлт хөдөөд 36.8 хувь байна. Хатуу хог хаягдлаа хаях тогтсон цэггүй өрх хотын нийт өрхийн 4.0 хувийг, бохир усаа задгай асгадаг өрх 14.8 хувийг эзэлж байгаа нь өмнөх тооллоготой харьцуулахад буурсан үзүүлэлт хэдий ч төв, суурин газар оршин суугчдын орчны эрүүл ахуйн нөхцөлд сөргөөр нөлөөлж байгааг анхаарч, цаашид гүнзгийрүүлэн судалж, холбогдох арга хэмжээг төлөвлөж хэрэгжүүлэх шаардлагатай.

Хөдөө амьдардаг өрхийн хувьд 2010 онтой харьцуулахад хатуу хог хаягдлаа зайлуулах тогтсон цэг байхгүй өрхийн хувь 1.2 пунктээр, бохир усаа задгай асгадаг өрхийн хувь 3.4 пунктээр тус тус өсжээ. Тиймээс хот, хөдөөд хөрсний бохирдол, амьдрах орчны эрүүл ахуйн нөхцөл зэргийг анхаарч, энэ талын бодлого хөтөлбөрийг түлхүү хэрэгжүүлэх шаардлагатай байгаа нь харагдаж байна.

Ундны усны баталгаат эх үүсвэрт төвлөрсөн систем, төвлөрсөн системд холбогдсон болон холбогдоогүй ус түгээх байр, хамгаалагдсан худаг, булаг, шанд, цэвэршүүлэн савласан усыг оруулдаг бол хамгаалагдаагүй худаг, булаг, шанд, зөөврийн ус, гол, мөрөн, нуур зэрэг гадаргуугийн усыг сайжруулсан ундны усны эх үүсвэрт оруулдаггүй.

Гэрт амьдардаг өрхийн 63.5 хувь нь шаардлага хангасан ундны усны эх үүсвэрээс ундны усаа авч байна. Харин 36.5 хувь нь шаардлага хангаагүй ундны ус хэрэглэж байгаагаас 19.8 хувь нь усны ил эх үүсвэр, 13.4 хувь нь хамгаалагдаагүй гар худгаас ундны усаа хэрэглэж байна.

ЗУРАГ 12.5. ГЭРТ АМЬДАРДАГ ӨРХИЙН УСАН ХАНГАМЖ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

БАЙШИНГИЙН ТОО, БАЙШИНД АМЬДАРДАГ ӨРХИЙН СУУЦНЫ НӨХЦӨЛ

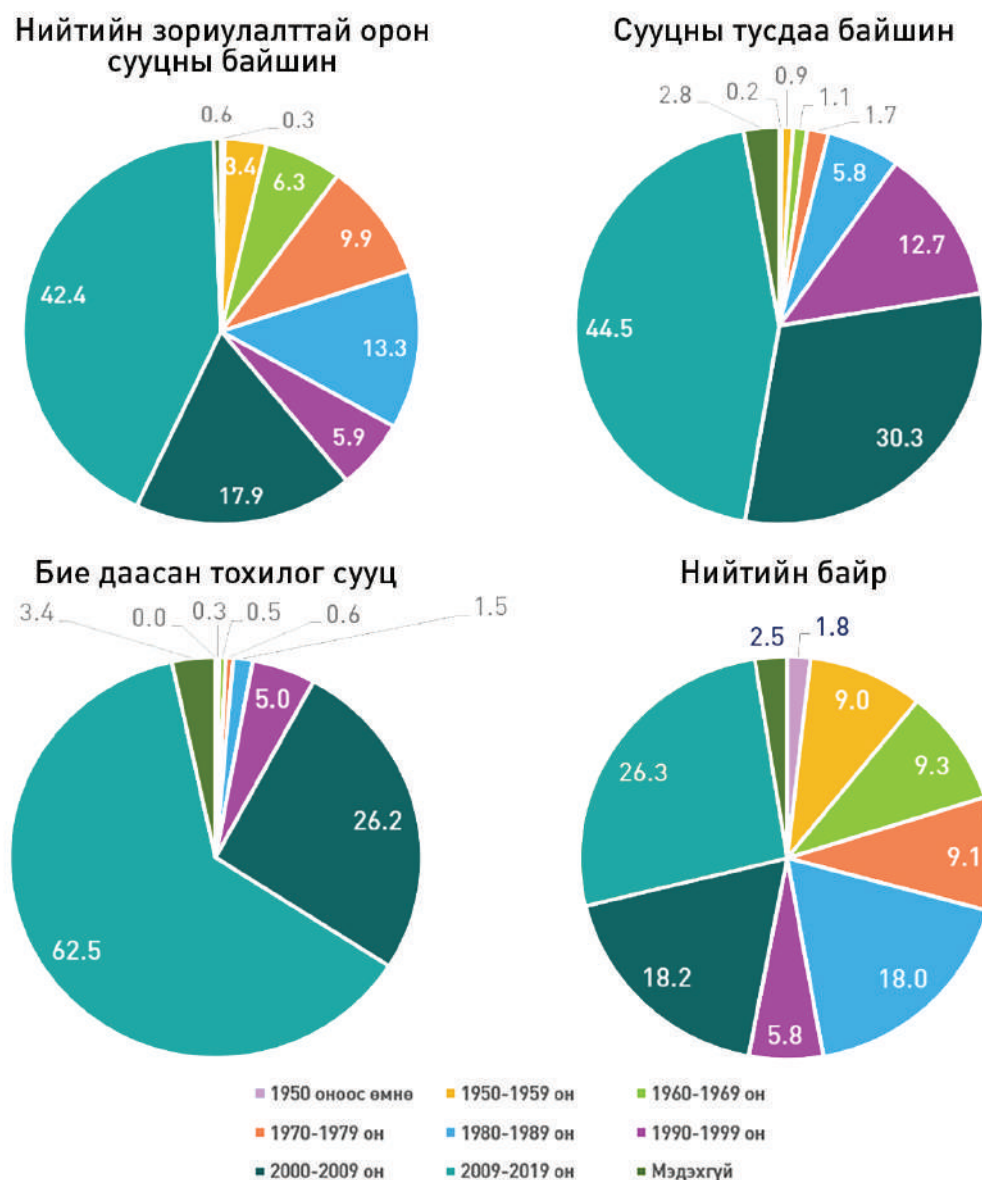
Байшин, орон сууцны болон Хүн ам, орон сууцны тооллогод байшинд дараах сууцуудыг хамруулсан ба Хавсралт Б-д байгаа “Тооллогод хэрэглэсэн ойлголт тодорхойлолт” хэсгээс дэлгэрэнгүй ойлголтуудыг үзнэ үү. Үүнд:

1. Орон сууцны байшин
 - 1.1. Орон сууцны байшингийн доторх сууц
2. Сууцны тусдаа байшин
3. Бие даасан тохилог сууц
4. Нийтийн байр

Монгол Улсын хэмжээнд 216.8 мянган байшин, орон сууцны байшингийн доторх сууцыг оруулаад 545.0 мянган байшин сууц тоологдсон байна.

Эдгээр байшингийн хийц, ашиглалтын талаарх дэлгэрэнгүй мэдээллийг цуглуулсан ба үр дүнг нэгтгэвэл дараах байдалтай байна.

ЗУРАГ 12.6. БАЙШИН, АШИГЛАЛТАД ОРУУЛСАН ОН, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2019 ОН.

Тоологдсон нийт байшингийн 44.7 хувь нь 2009-2019 онд, 29.7 хувь нь 2000-2009 онд, 12.2 хувь нь 1990-1999 онд, 6.1 хувь нь 1980-1989 онд, 2.0 хувь нь 1970-1979 онд, 2.6 хувь нь 1969 оноос өмнө тус тус ашиглалтад орсон байна. Байшинг төрлөөр нь ангилан харвал орон сууцны байшингийн 29.5 хувь нь их бүтээн байгуулалтын жилүүд болох 1960-1989 онуудад ашиглалтад орсон бол 60.3 хувь нь сүүлийн 20 жилд ашиглалтад оржээ. Сууцны тусдаа байшингийн 43.0 хувь нь 1990-2009 онуудад, 44.5 хувь нь 2009-2019 онуудад ашиглалтад оржээ. Харин бие даасан тохилог сууцны 88.7 хувь нь сүүлийн 20 жилд, үүнээс 62.5 хувь нь сүүлийн 10 жилд ашиглалтад оржээ. Мөн бие даасан тохилог сууцны ашиглалтад оруулсан оныг мэдэхгүй (3.4 хувь) гэсэн хариулт бусад сууцнаас өндөр байгаа нь сууцыг худалдаж авсан, түрээсэлж байгаа тохиолдлууд их байсан.

ХҮСНЭГТ 12.9 БАЙШИНГИЙН ТОО, ХАНЫН ҮНДСЭН МАТЕРИАЛ, ХАНЫН ӨНГӨЛГӨӨНИЙ МАТЕРИАЛ, СУУЦНЫ ТӨРЛӨӨР, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2019 ОН

	Бүгд		НЗОСБ		Сууцны тусдаа байшин		Бие даасан тохилог сууц		Нийтийн байр	
	мян. сууц	Дүнд эзлэх хувь	мян. сууц	Дүнд эзлэх хувь	мян. сууц	Дүнд эзлэх хувь	мян. сууц	Дүнд эзлэх хувь	мян. сууц	Дүнд эзлэх хувь
ХАНЫН ҮНДСЭН МАТЕРИАЛ	216.8	100.0	7.4	100.0	203.6	100.0	4.3	100.0	1.6	100.0
Цутгамал төмөр бетон	5.2	2.4	1.9	24.9	3.0	1.5	0.2	5.9	0.1	4.1
Угсармал төмөр бетон	1.9	0.9	1.3	17.8	0.5	0.2	0.1	2.0	0.0	0.9
Блок	45.5	21.0	0.8	10.9	43.5	21.4	0.8	19.2	0.4	22.7
Тоосго	27.8	12.8	2.3	30.6	23.8	11.7	1.3	31.7	0.4	25.4
Мод	127.1	58.6	-	-	125.2	61.5	1.3	29.4	0.6	38.2
Сэндвич хавтан	1.1	0.5	-	-	0.8	0.4	0.2	5.8	0.0	2.1
Холимог	4.3	2.0	0.7	9.6	3.3	1.6	0.2	4.4	0.1	3.3
Бусад	4.0	1.8	0.5	6.2	3.5	1.7	0.1	1.6	0.1	3.3
ХАНЫН ӨНГӨЛГӨӨ, ГАДНА ФАСАДНЫ МАТЕРИАЛ	216.8	100.0	7.4	100.0	203.6	100.0	4.3	100.0	1.6	100.0
Цементэн шавардлага	65.7	30.3	3.8	50.9	60.0	29.5	1.2	29.0	0.7	41.9
Мод	22.7	10.5	-	-	22.4	11	0.3	6.0	0.1	8.1
Металл хавтан	4.3	2.0	0.1	0.7	3.9	1.9	0.3	6.7	0.0	1.1
Хуванцар хавтан	2.3	1.1	0.0	0.5	1.9	1.0	0.3	7.6	0.0	0.6
Чулуун хавтан	0.7	0.3	0.3	3.9	0.4	0.2	0.1	1.3	0.0	0.1
Тоосго	71.1	32.8	1.3	17.9	67.8	33.3	1.4	34	0.5	28.9
Шар шавар	17.3	8.0	0.4	4.9	16.7	8.2	0.1	1.4	0.2	10.9
Плита	0.5	0.2	0.2	2.1	0.3	0.1	0.0	0.3	0.0	0.2
Бусад	10.9	5.0	0.9	12.1	9.5	4.7	0.5	10.7	0.1	4.9
Байхгүй	21.4	9.8	0.5	7.0	20.7	10.1	0.1	3.0	0.1	3.3

Байшин сууцны ханын үндсэн материалын дийлэнхийг буюу 92.4 хувийг блок, тоосго, мод эзэлж байгаа бол ханын өнгөлгөө, гадна фасадын материалын 63.1 хувийг цементэн шавардлага, тоосго эзэлж байна. Сууцны төрлөөр дэлгэрүүлж харвал нийтийн зориулалттай орон сууцны байшингийн ханын үндсэн материалын 30.6 хувь нь тоосго, 24.9 хувь нь цутгамал төмөр бетон, 17.8 хувь нь угсармал төмөр бетон, харин ханын өнгөлгөөний 50.9 хувь нь цементэн шавардлага тус тус эзэлж байна. Сууцны тусдаа байшингийн ханын үндсэн материалын 61.5 хувь нь мод, өнгөлгөөний материалын 33.3 хувь нь тоосго, 29.5 хувь нь цементэн шавардлага байна.

ЗУРАГ 12.7. БАЙШИНГИЙН ШАЛНЫ ҮНДСЭН БОЛОН ХУЧИЛТЫН МАТЕРИАЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2019 ОН

Байшин сууцны 57.9 хувь нь бетон/цементэн шалтай, 36.5 хувь нь модон шалтай, 5.6 хувь нь бусад төрлийн шалтай байна. Байшин сууцны шалны хучилтад хулдаас 55.6 хувь, шахмал паркет 24.5 хувь, модон паркет 10.7 хувь, 8.6 хувь нь мод, плита болон бусад төрлийн материал ашигласан байна. Харин байшин сууцны 0.6 хувь нь ямар нэгэн шалны хучилтын материалгүй байна.

ХҮСНЭГТ 12.10. БАЙШИНГИЙН ДЭЭВРИЙН ХУЧИЛТЫН МАТЕРИАЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2019 ОН

Дээврийн материал	Бүгд	Сууцны тусдаа байшин, бие даасан тохилог сууц, нийтийн байр	Орон сууцны байшин
БҮГД	100.0	100.0	100.0
Төмөр	81.5	83.8	23.1
Шавар	5.3	5.4	2.7
Шифр	4.8	4.8	5.9
Зөөлөн дээвэр	0.3	0.2	2.0
Хар цаас	6.3	4.2	60.2
Бусад	1.8	1.6	6.1

Орон сууцны байшингаас бусад төрлийн байшингийн дээврийн хучилтад төмөр (83.8 хувь) материалыг түлхүү ашигласан бол нийтийн зориулалттай орон сууцны байшингийн дээврийн хучилтад хар цаас (60.2 хувь)-ыг түлхүү хэрэглэжээ.

БАЙШИНД АМЬДАРДАГ ӨРХИЙН СУУЦНЫ НӨХЦӨЛ

Монгол Улсын хэмжээнд 216.8 мянган байшин, орон сууцны байшингийн доторх сууцыг оруулаад 545.0 мянган байшин сууцанд 547.0 мянган өрх тоологдсон байна. Байшинд амьдардаг өрхийн тоо өмнөх тооллогын үеийнхээс 7.3 пунктээр нэмэгджээ.

ХҮСНЭГТ 12.11. БАЙШИНД АМЬДАРДАГ ӨРХИЙН ТОО, АМ БҮЛИЙН ТОО, СУУЦНЫ ТАЛБАЙН ХЭМЖЭЭ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Ам бүлийн тоо	Бүгд		Сууцны талбай (квадрат метр)					
			20 хүртэл		21-40		40-өөс дээш	
	мян.өрх	Дүнд эзлэх хувь	мян.өрх	Дүнд эзлэх хувь	мян.өрх	Дүнд эзлэх хувь	мян.өрх	Дүнд эзлэх хувь
2010								
БҮГД	378.2	100.0	50.4	13.3	151.3	40.0	176.5	46.7
1-2	95.0	100.0	19.1	20.1	39.7	41.8	36.2	38.1
3-4	180.6	100.0	22.7	12.5	72.6	40.2	85.3	47.3
5-6	82.8	100.0	7.2	8.7	31.4	37.9	44.2	53.4
7+	19.8	100.0	1.5	7.5	7.4	37.6	10.9	54.9
2020								
БҮГД	546.6	100.0	46.4	8.5	133.1	24.4	367.1	67.1
1-2	160.6	100.0	16.5	10.2	42.8	26.6	101.3	63.1
3-4	213.2	100.0	17.3	8.1	50.9	23.9	145.0	68.0
5-6	132.2	100.0	9.8	7.4	29.9	22.6	92.6	70.0
7+	40.6	100.0	2.8	7.1	9.6	23.6	28.2	69.4

Байшинд амьдардаг өрхийн 24.4 хувь нь 21-40 квадрат метр талбайтай сууцанд амьдарч байгаа нь өмнөх тооллогын үеийнхээс 15.6 пунктээр буурав. Гэтэл 40-өөс дээш квадрат метр талбайтай байшинд суудаг өрхийн хувь 67.1 хувь болж, өмнөх тооллогынхоос 2.1 дахин өссөнийг ерөнхийдөө орон сууцны багтаамж сайжирсан гэж үзэж болно. Үүнийг нотлох нэг үзүүлэлт бол 7, түүнээс дээш ам бүлтэй өрхийн 69.4 хувь нь 40-өөс дээш квадрат метр талбайтай байранд амьдарч байгаа явдал юм. Өрөөний болон өрхийн ам бүлийн тоог харьцуулж үзэхэд сууцны багтаамж нэмэгдсэн нь илүү тодорхой болно.

ХҮСНЭГТ 12.12. БАЙШИНД АМЬДАРДАГ ӨРХ, АМ БҮЛИЙН ТОО, ӨРӨӨНИЙ ТОО, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Ам бүлийн тоо	Бүгд	Өрөөний тоо					
		1	2	3	4	5-7	8+
2010							
БҮГД	100.0	33.6	39.5	18.9	5.5	2.1	0.4
1-2	100.0	43.5	37.0	14.5	3.5	1.2	0.3
3-4	100.0	32.8	40.8	18.9	5.2	1.9	0.4
5-6	100.0	26.5	40.0	22.4	7.5	3.0	0.6
7+	100.0	23.5	38.4	24.9	8.5	3.9	0.8
2020							
БҮГД	100.0	28.6	43.5	20.4	5.3	1.9	0.2
1-2	100.0	37.6	41.3	15.8	3.8	1.3	0.1
3-4	100.0	28.6	45.7	19.2	4.6	1.7	0.2
5-6	100.0	24.0	42.8	23.8	6.8	2.4	0.3
7+	100.0	23.4	40.9	25.1	7.2	2.9	0.4

Тооллогоор байшинд амьдардаг нийт өрхийн 72.1 хувь нь 1-2 өрөөтэй сууцанд амьдарч байгаа нь 2010 оноос 1.0 пунктээр буурсан байна. Манай улсын өрхийн ам бүлийн дундаж үзүүлэлт болох 3-4 ам бүлтэй өрхийн 74.3 хувь нь 1-2 өрөөтэй сууцанд амьдарч байгааг өмнөх тооллогын үеийнхтэй харьцуулахад 0.7 пунктээр, 7, түүнээс дээш ам бүлтэй өрхийн 64.3 хувь нь 1-2 өрөөтэй сууцанд амьдарч байгаа нь өмнөх тооллогын үеийнхээс 2.4 пунктээр тус тус өссөн байна.

БАЙШИНД АМЬДАРДАГ ӨРХИЙН ДЭД БҮТЦИЙН ХАНГАМЖ

Доорх хүснэгтүүдэд байшинд амьдардаг өрхийн дэд бүтцийн хангамж болох халаалтын төрөл, усан хангамж, бие засах газар, онгоц, шүршүүрийн өрөөний талаарх үр дүнг нэгтгэж харууллаа.

Байшинд амьдардаг нийт өрхийн 49.6 хувь нь төвлөрсөн халаалтын системд холбогдсон байгаа нь өмнөх тооллогын үеийнхээс 5.7 пунктээр өсжээ. Төвлөрсөн халаалтай байшинд амьдардаг өрхийн нийт өрхөд эзлэх хувь хотод 5.9 пунктээр, хөдөөд 5.0 пунктээр тус тус өссөн нь орон сууцны байшинд амьдардаг өрхийн тоо эрс өссөнтэй холбоотой юм.

ХҮСНЭГТ 12.13. БАЙШИНД АМЬДАРДАГ ӨРХИЙН ХАЛААЛТЫН ТӨРӨЛ, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Халаалтын төрөл	2010			2020		
	Бүгд	Хот	Хөдөө	Бүгд	Хот	Хөдөө
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Төвлөрсөн систем	43.9	51.6	7.2	49.6	57.5	12.2
Нам даралтын зуух	5.3	5.6	3.6	7.1	7.3	6.2
Цахилгаан халаагуур	0.6	0.7	0.5	2.0	2.3	0.6
Ердийн галлагаа	50.2	42.1	88.7	41.3	32.9	81.0
Газрын гүнийн дулаан	-	-	-	0.0	0.0	0.0
Шатдаг хий	-	-	-	0.0	0.0	0.0

Халуун, хүйтэн устай байшинд амьдардаг өрхийн хувь 45.9 хувь байгаа нь өмнөх тооллогын дүнтэй харьцуулахад 7.3 пунктээр өсжээ. Энэ үзүүлэлт хотод 53.8, хөдөөд 8.6 хувь байна. Байшинд амьдардаг өрхийн 49.4 хувь нь буюу 270.4 мянган өрх зөөврийн ус хэрэглэж байгаагийн дотор хотын 187.3 мянган өрх байна. Байшинд амьдардаг, зөөврийн ус хэрэглэдэг өрхийн хувь өмнөх тооллогоос 7.4 пунктээр буурсны дотор хотод 7.5 пунктээр, хөдөөд 6.6 пунктээр тус тус буурчээ.

ХҮСНЭГТ 12.14. БАЙШИНД АМЬДАРДАГ ӨРХИЙН УСАН ХАНГАМЖИЙН ТӨРӨЛ, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Усан хангамж	2010			2020		
	Бүгд	Хот	Хөдөө	Бүгд	Хот	Хөдөө
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Төвлөрсөн усан хангамж	42.8	50.6	5.9	49.1	57.1	10.8
Халуун, хүйтэн устай	38.4	45.8	3.5	45.2	53.0	8.1
Зөвхөн хүйтэн устай	4.4	4.8	2.4	3.9	4.1	2.8
Бие даасан систем	0.4	0.4	0.3	1.5	1.4	2.0
Халуун, хүйтэн устай	0.2	0.2	0.1	0.7	0.8	0.5
Зөвхөн хүйтэн устай	0.2	0.2	0.2	0.8	0.6	1.4
Зөөврийн	56.8	49.0	93.8	49.4	41.5	87.2

Байшинд амьдардаг өрхийн ахуйн нөхцөлийн үндсэн үзүүлэлтүүдийн нэг нь онгоц, шүршүүр юм. Энэхүү үзүүлэлт нь хүн амын эрүүл ахуйн нөхцөл, ариун цэврийн байгууламжийн хүртээмж ямар байгааг тодруулах, энэ төрлийн бодлого, хөтөлбөр боловсруулах суурь эх үүсвэр болно.

Хүн ам, орон сууцны 2010 оны тооллогоор онгоц, шүршүүртэй эсэх асуултыг онгоц, шүршүүртэй, нийтээрээ ашигладаг, онгоц, шүршүүргүй гэж 3 ангилж байсан бол 2020 оны тооллогоор онгоц, шүршүүртэй, онгоц, шүршүүргүй гэж 2 ангилж, онгоц, шүршүүртэй бол бусадтай хамтран ашигладаг эсэхийг тодруулж асуусан болно.

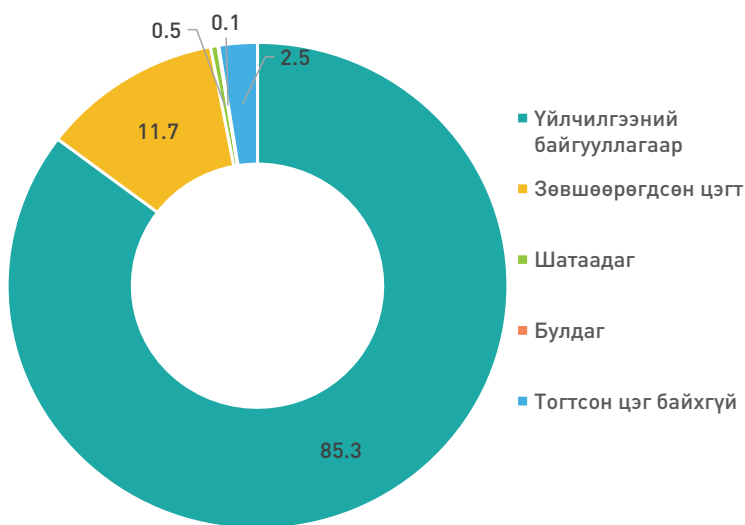
ХҮСНЭГТ 12.15. БАЙШИНД АМЬДАРДАГ ӨРХИЙН АХУЙН НӨХЦЛИЙН ЗАРИМ ҮЗҮҮЛЭЛТ, ХОТ, ХӨДӨӨ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

	2010			2020		
	Бүгд	Хот	Хөдөө	Бүгд	Хот	Хөдөө
БИЕ ЗАСАХ ГАЗРЫН ТӨРӨЛ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Төвлөрсөн системд холбогдсон	-	-	-	49.7	58.0	10.5
Цооногт урсгадаг ус татуургын бие засах газар	-	-	-	1.1	1.1	1
Нүхэн жорлонд урсгадаг ус татуургын бие засах газар	-	-	-	0.5	0.3	1.1
Сайжруулсан нүхэн жорлон	-	-	-	0.6	0.5	1.2
Энгийн нүхэн жорлон	-	-	-	47.4	39.9	83.1
Био жорлон	-	-	-	0.1	0.1	0.1
Тогтсон газар байхгүй	-	-	-	0.6	0.1	3.1
БИЕ ЗАСАХ ГАЗАР	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Бусадтай хамтран ашигладаг	31.0	30.5	33.3	13.6	12.7	17.5
Бусадтай хамтран ашигладаггүй	66.9	69.0	57.0	86.4	87.3	82.5
Тогтсон газар байхгүй	2.1	0.5	9.7			
ОНГОЦ, ШҮРШҮҮР*	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Онгоц, шүршүүртэй	40.6	47.8	6.6	46.4	54.7	11.8
Байнгын суурилуулсан	40	47.1	6.0	45.4	53.7	10.7
Угсардаг/зөөврийн/	0.6	0.7	0.6	1.0	1.0	1.1
Нийтээрээ ашигладаг	2.2	2.5	0.5	6.5	6.4	7.7
Онгоц, шүршүүргүй	57.2	49.7	92.9	53.6	45.3	88.2

Хүн ам, орон сууцны 2010 оны тооллогоор өрхийн бие засах газрын төрлийг асуугаагүй тул 2020 оны тооллоготой харьцуулах боломжгүй юм. Байшинд амьдардаг өрхийн 49.7 хувь нь төвлөрсөн системд холбогдсон бие засах газартай, 47.4 хувь нь энгийн нүхэн жорлонд бие засаж байна. Хотод 58.0 хувь нь төвлөрсөн системд холбогдсон бие засах газартай бол хөдөөд 83.1 хувь нь энгийн нүхэн жорлонд бие засдаг байна. Харин нийт байшинд суудаг өрхийн 0.6 хувь нь бие засах тогтсон газаргүй байгаа нь 2010 онтой харьцуулахад 1.5 пунктээр буурсан хэдий ч тогтсон бие засах газаргүй 3.3 мянган өрх байгаа нь хөрсний бохирдол, хүн амд халдварт өвчин тархах магадлалыг нэмэгдүүлэх эрсдэлтэй юм.

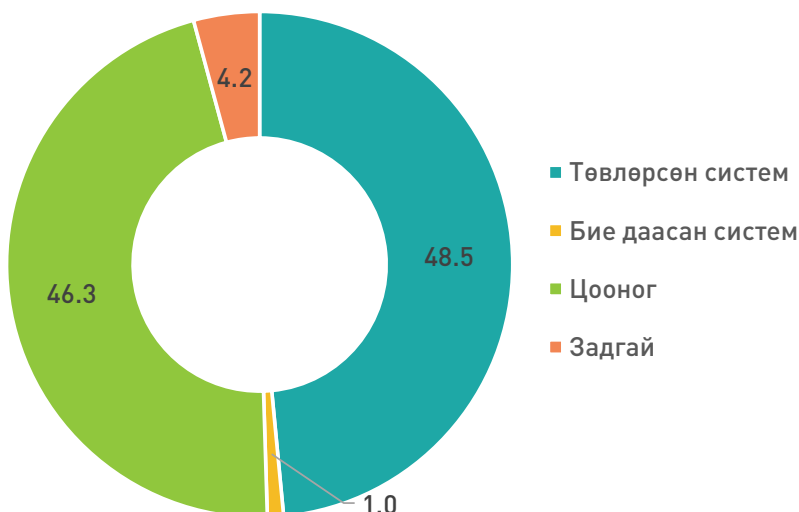
Байшинд амьдардаг нийт өрхийн 46.4 хувь нь онгоц, шүршүүртэй байгааг өмнөх тооллоготой харьцуулахад 5.8 пунктээр нэмэгджээ. Энэ үзүүлэлт хотод 6.9 пункт, хөдөөд 5.2 пунктээр тус тус өсжээ. Байнгын суурилуулсан онгоц, шүршүүртэй байшинд амьдардаг өрх нийт байшинд амьдардаг өрхийн 45.4 хувийг эзэлж байгаагийн дотор хөдөөд энэ үзүүлэлт 10.7 хувь байгаа нь хангалтгүй юм. Харин онгоц, шүршүүргүй өрхийн хувь улсын хэмжээнд 53.6 хувь байхад хөдөөд 88.2 хувь байна.

ЗУРАГ 12.8. БАЙШИНД АМЬДАРДАГ ӨРХИЙН ХАТУУ ХОГ, ХАЯГДАЛ ЗАЙЛУУЛАЛТЫН ХЭЛБЭР, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Өрхийн хатуу, хог хаягдлыг нэгдсэн бодлогоор ангилан ялгаж, тогтсон газар зайлуулах, бохир усыг нэгдсэн шугам сүлжээгээр зайлуулж, цэвэрлэх байгууламжид цэвэршүүлэх нь хүн амын эрүүл мэнд, байгаль орчин, хөрсний бохирдолд ихээхэн нөлөөтэй. Ялангуяа, хүн ам ихээр төвлөрсөн томоохон төв, суурин газруудад хатуу хог, хаягдлыг дахин боловсруулах, иргэдэд хогоо ялгаж зайлуулах ухамсрыг төлөвшүүлэх зэрэг олон асуудалд энэхүү үзүүлэлтүүд тодорхой хариулт өгнө. Байшинд амьдардаг өрхийн 85.3 хувь нь үйлчилгээний байгууллагаар хог хаягдлаа зайлуулж байгаа нь өмнөх тооллогын үеийнхээс 8.2 пунктээр өссөн байна. 2010 онд байшинд суудаг өрхийн 5 хувь нь хатуу хог хаягдлаа зайлуулах тодорхой цэггүй байсан бол 2020 онд 2.5 болтлоо буурчээ.

ЗУРАГ 12.9. БАЙШИНД АМЬДАРДАГ ӨРХИЙН БОХИР УС ЗАЙЛУУЛАЛТЫН ХЭЛБЭР, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Байшинд амьдардаг өрхийн 48.5 хувь нь төвлөрсөн системээр, 1.0 хувь нь бие даасан системээр шингэн хог хаягдлаа зайлуулж, 46.3 хувь нь цооногт, үлдсэн 4.2 хувь нь задгай асгаж байна. Цооногт асгаж байгаа хувь өндөр байгаа нь сууцны тусдаа байшинд амьдардаг өрх байшинд амьдардаг өрхийн дийлэнхийг бүрдүүлж байгаатай холбоотой.

ХАВСРАЛТ

ХАВСРАЛТ А

МОНГОЛ УЛСЫН ХҮН АМЫН ТООЛЛОГЫН ТҮҮХЭЭС

Аливаа улс үндэстнүүд эрт дээр үеэс цэрэг дайчлах, албан татвар хураах зэрэг зорилгоор хүн амаа бүртгэн тоолж байсан.

Монгол Улс хүн амын бүртгэлийг нэн эртнээс явуулж, XIII зуунаас эхлэн хүн амаа тоолж байсан тухай түүхийн сурвалж бичигт тэмдэглэжээ. Гэхдээ хэдий хэмжээний газар нутгийг хамарч, хэдэн онд бүртгэл, тооллого явуулж, хэчнээн хүн тоологдож байсан талаар тэр үеийн түүхэн тодорхой баримт хараахан олдоогүй байна.

Түүхийн Төв архивын эх сурвалжаас үзэхэд 1789 онд Түшээт хан аймгийн Ахай гүний хошуу (Одоогийн Сэлэнгэ аймгийн Баруунбүрэн сум) хүн ам, малын тоо бүртгэлийг явуулжээ. Түүний дараа 1854 онд Түшээт хан аймгийн арван хошуу нэг жилийн дотор хүн ам, малаа тоолсон баримт байна. Энэ мэтчилэн 1789-1919 он хүртэлх 130 жилд Монгол Улсын 4 аймгийн хошууд давхардсан тоогоор 80 удаа хүн ам, малын бүртгэл, тооллого явуулжээ.

Манай улсын хүн амын бүртгэлийн нэг онцлог бол хүн амаа тоолохын зэрэгцээ малынхаа тоог хамт бүртгэж, тоолж байжээ. Ийм төрлийн бүртгэлийг 1940 оныг хүртэл явуулж байлаа.⁹

Дэлхийн улс орон орчин үед явагдаж байгаа хүн амын тооллогыг 200-гаад жилийн тэртээгээс тодорхой давтамжтайгаар, нэгдсэн хөтөлбөрөөр явуулж, үр дүнг нь албан ёсоор нэгтгэн гаргаж иржээ.

Монгол Улсад хүн амын тооллого XX зууныг хүртэл тогтмол явагдаж байгаагүй. Богд Хаант Монгол Улс 1918 онд хүн амын анхны тооллогыг хийсэн юм. Удаах тооллогуудыг 1935, 1944, 1956, 1963, 1969, 1979, 1989, 2000, 2010 онуудад, завсрын тооллогыг 2015 онд явуулсны дотор сүүлийн 4 тооллогыг орон сууцны тооллоготой хамтатган зохион байгуулсан. Үүний зэрэгцээгээр 1947, 1950 онуудад хүн амын тооллого шиг нэг удаагийн бүртгэл хийсэн байдаг.

Хүн амын 1956 оны тооллогыг Улсын төлөвлөгөөний комиссын Тоо бүртгэлийн хэлтсээс эрхлэн явуулсан нь аргачлал, хөтөлбөрийн хувьд нэлээд боловсронгуй болсон байжээ.

Монгол Улсад статистикийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны бие даасан байгууллага 1960 онд байгуулагдаж, 1963 оны тооллогоос эхлэн тус байгууллага хүн ам, орон сууцны тооллогыг эрхлэн явуулж ирэв.

Статистикийн байгууллага тооллогыг эрхлэн явуулж эхэлснээр тооллогын асуулга, хөтөлбөр, заавар, аргачлалыг олон улсын нийтлэг жишиг аргачлалтай нийцүүлэн боловсруулж, баталж, мөрдүүлэх, тооллогын дүнг нэгтгэн боловсруулахад орчин үеийн техник, технологи ашиглах болсон байна.

Эдийн Засгийн Харилцан Туслалцах Зөвлөлийн аргачлалын дагуу 1969, 1979, 1989 оны тооллогыг явуулсан ба энэхүү аргачлал нь НҮБ-ын зөвлөмжтэй нийцэж байв.

Хүн ам, орон сууцны 2000 оны улсын тооллого нь өмнөх тооллогоос ихээхэн онцлогтой байв. Энэхүү тооллого нь Монгол Улс төвлөрсөн төлөвлөгөөт эдийн засгийн харилцаанаас зах зээлийн эдийн засгийн харилцаанд шилжсэн үед явуулсан анхны тооллого болсон ба тооллогод ашиглагдах ойлголт, тодорхойлолт, нийгэм, эдийн засгийн үзүүлэлтийг шинэчлэн өөрчлөх шаардлага гарсан.

9 Б.Эрдэнэсүрэн, Ц.Бадрах, Монгол улсын хүн ам зүйн түүхэн товчоо, Улаанбаатар хот, 2013 он

НҮБ-аас удаа дараа гаргасан “Хүн ам, орон сууцны тооллогын зарчим, зөвлөмж”-ийг 2000 оны тооллогод анх удаа, уг зөвлөмжийн 2008 онд өргөжүүлэн шинэчилсэн хоёр дахь хувилбарыг 2010 оны тооллогод удирдлага болгосон нь олон улсын стандартад нийцсэн, орчин үеийн аргачлалтай тооллого болгосон юм. Харин 2015 онд зохион байгуулж явуулсан завсрын тооллогыг өмнө зохион байгуулсан туршлага байхгүй бөгөөд дээрх зөвлөмж, хуульд заасны дагуу анх удаагаа зохион байгуулсны сацуу “Хүн амын регистрийн бүртгэлд суурилсан бүртгэлийн аргаар” хийсэн. Өөрөөр хэлбэл, засаг захиргааны анхан шатны нэгж болох баг, хороонд хөтлөгддөг “Хүн ам, өрхийн мэдээллийн сан”-г төрийн захиргааны бусад байгууллагын мэдээллийн сантай уялдуулан завсрын тооллогын үр дүнг гаргасан юм. Түүнчлэн гадаадад 6, түүнээс дээш сарын хугацаагаар оршин суугаа Монгол Улсын иргэдээ интернэтээр тоолон, гадаадын олон орны туршлагад тулгуурлан орон зайн газарзүйн мэдээллийг тооллогын үр дүнтэй холбон ашигласан тооллого болсон.

ХҮН АМ, ОРОН СУУЦНЫ 2020 ОНЫ УЛСЫН ТООЛЛОГЫН ЭРХ ЗҮЙН ҮНДЭС, ТӨЛӨВЛӨЛТ, УДИРДЛАГА, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ ТООЛЛОГЫН ЭРХ ЗҮЙН ҮНДЭС

Хүн амын тооллого явуулах хууль, эрх зүйн бусад үндсийг бүрдүүлэх нь тооллого явуулах үндсэн баталгаа юм. Монгол Улсын хүн ам, орон сууцны 2010 оноос өмнөх бүх тооллогыг “Хүн амын тооллого явуулах тухай” Засгийн газрын шийдвэрээр зохицуулж ирсэн.

Харин Хүн ам, орон сууцны 2010, 2015 (завсрын тооллого), 2020, Байшин, орон сууцны 2019 оны улсын тооллогыг 2008 оны 1 дүгээр сарын 3-ны өдөр батлагдсан Монгол Улсын “Хүн ам, орон сууцны улсын тооллогын тухай” хуулийн дагуу явууллаа. Уг хуулиар тооллого явуулах эрх зүйн болоод эдийн засгийн баталгааг хангаж, тооллого явуулах хугацаа, арга зүй, зохион байгуулах байгууллага, институт, төрийн байгууллага, засаг захиргааны нэгжийн удирдлага болон хувь хүний тооллогод оролцох үүрэгтэй холбоотой харилцааг зохицуулсан юм.

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллоготой холбогдсон эрх зүйн акт:

Монгол Улсын хууль:

- “Статистикийн тухай” хууль, 7 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг;
- “Хүн ам, орон сууцны улсын тооллогын тухай” хууль;
- “Зөрчлийн тухай” хууль

Монгол Улсын Их Хурлын тогтоолууд:

- “Тооллогын тов тогтоох тухай”
2017 оны 12 дугаар сарын 8-ны өдрийн 76 дугаар тогтоол;
- “Улсын комисс байгуулах тухай”
2017 оны 12 дугаар сарын 8-ны өдрийн 77 дугаар тогтоол

Монгол Улсын хүн ам, орон сууцны тооллогын Улсын комиссын тогтоолууд:

- “Хүн ам, орон сууцны ээлжит тооллогын улсын комиссын ажиллах журам”
2018 оны 2 дугаар сарын 22-ны өдөр;
- “Төлөвлөгөө батлах тухай”
2018 оны 2 дугаар сарын 22-ны өдрийн 01 дүгээр тогтоол;
- “Аймаг, нийслэлийн тооллогын комиссын бүрэлдэхүүнийг томилох тухай”
2018 оны 2 дугаар сарын 22-ны өдрийн 02 дугаар тогтоол;
- “Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогын хүрээнд Байшин орон, сууцны туршилтын тооллогыг зохион байгуулах тухай”
2018 оны 10 дугаар сарын 17-ны өдрийн 03 дугаар тогтоол;
- “Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогын мастер төлөвлөгөө”

- 2018 оны 10 дугаар сарын 17-ны өдрийн 04 дүгээр тогтоол;
- “Хүн ам, орон сууцны ээлжит тооллогыг зохион байгуулж явуулах Улсын комиссын Нарийн бичгийн даргыг томилох тухай”
2018 оны 2 дугаар сарын 7-ны өдрийн Б/20 дугаар тушаал;
- “Хүн ам, орон сууцны 2020 оны улсын ээлжит тооллогын бэлтгэл ажлыг эрчимжүүлэх тухай”
2019 оны 11 дүгээр сарын 28-ны өдрийн 06 дугаар тогтоол;
- “Хүн ам, орон сууцны 2020 оны улсын ээлжит тооллогын төсвийн эрх нээх тухай”
2019 оны 11 дүгээр сарын 28-ны өдрийн 07 дугаар тогтоол
- “Хүн ам, орон сууцны 2020 оны улсын ээлжит тооллогын дүнг нийтэд зарлах тухай”
2020 оны 6 дугаар сарын 12-ны өдрийн 01 дүгээр тогтоол

Үндэсний Статистикийн Хорооны даргын тушаалууд:

- “Ажлын хэсэг байгуулах тухай”
2018 оны 12 дугаар сарын 19-ний өдрийн 05 дугаар тушаал;
- “Хүн ам, орон сууцны туршилтын тооллого явуулах тухай”
2018 оны 12 дугаар сарын 25-ны өдрийн А/150 дугаар тушаал;
- “Аймаг, нийслэлийн тооллогын комисс, түр товчооны үйл ажиллагааг нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтаар хангах тухай”
2019 оны 3 дугаар сарын 20-ны өдрийн А/36 дугаар тушаал;
- “Хүн ам, өрхийн бүртгэлийн дэвтрийн маягт, нөхөх заавар шинэчлэн батлах тухай”
2019 оны 3 дугаар сарын 28-ны өдрийн А/44 дүгээр тушаал;
- “Байшин, орон сууцны тооллогын асуулга, гарын авлага батлах тухай”
2019 оны 5 дугаар сарын 31-ний өдрийн А/81 дүгээр тушаал

Энэ тушаалаар баталсан маягтууд:

- Байшин сууцны асуулга (БОСТ-1-1)
 - Гэр сууцны асуулга (БОСТ-1-2)
 - Нийтийн зориулалттай орон сууцны асуулга (БОСТ-2)
 - Урьдчилсан бүртгэлийн маягт (БОСТ-3)
 - Явцын мэдээний маягт (БОСТ-4)
 - Байшин орон, сууцны тооллогын гарын авлага
- “Статистикийн зорилгоор ашиглах улс, нутаг дэвсгэрийн ангилал, код батлах тухай”
2019 оны 7 дугаар сарын 10-ны өдрийн А/104 дүгээр тушаал;
 - “Баг, хорооны нэр, кодыг засварлаж, шинэчлэн батлах тухай”
2019 оны 8 дугаар сарын 14-ний өдрийн А/117 дугаар тушаал;
 - “Статистикийн зорилгоор “Дээд боловсролын мэргэжлийн ангилал, код”-ыг батлах тухай”
2019 оны 8 дугаар сарын 14-ний өдрийн А/118 дугаар тушаал;
 - “Хүн ам, орон сууцны 2020 оны улсын ээлжит тооллогын асуулга, гарын авлага, нөхөх заавар батлах тухай”
2019 оны 10 дугаар сарын 11-ний өдрийн А/151 дүгээр тушаал;

Энэ тушаалаар баталсан маягт, зааврууд:

- Хүн ам, орон сууцны 2020 оны тооллогын асуулга (ХАОСТ-1)
- Тооллогын асуулгын нэмэлт хуудас- Хүн амын асуулга (ХАОСТ-1а,1б)
- Тооллогын асуулгын нэмэлт хуудас- Гадаадад 6 сараас дээш хугацаагаар оршин суугаа иргэдийн мэдээлэл (ХАОСТ-1в)
- Хүн ам, орон сууцны тооллогын явцын мэдээ (ХАОСТ-2)
- Хүн ам, орон сууцны тооллогын урьдчилсан дүн (ХАОСТ-3)

- Хүн ам, орон сууцны тооллогын нөхөгдсөн асуулга хүлээлцэх баримт (ХАОСТ-4)
- Хүн ам, орон сууцны 2020 оны тооллого - Хяналтын тооллогын асуулга (ХАОСТ-11)
- Хяналтын тооллогын асуулгын нэмэлт хуудас (ХАОСТ-11а)
- Хүн ам, орон сууцны 2020 оны улсын ээлжит тооллогын асуулга, нэгтгэлийн маягтын нөхөх заавар, гарын авлага

ТООЛЛОГЫН ТӨЛӨВЛӨЛТ

Тооллого нь статистикийн мэдээллийн томоохон эх сурвалжуудын нэг юм.

Хүн ам, орон сууцны улсын тооллогын үйл ажиллагааны онцлог нь засаг захиргааны хамгийн бага нэгжээс төрийн захиргааны төв байгууллагууд, ард иргэдийг нийтэд нь хамруулан өргөн цар хүрээтэй, нарийн нягт зохион байгуулалттай явуулдагт оршино.

Тооллогын бэлтгэл ажлыг сайн зохион байгуулах удирдлагын багийг бүрдүүлж, нарийвчилсан төлөвлөгөө боловсруулж, хэрэгжүүлэх шаардлагыг 2020 оны ээлжит тооллого нь бүрэн хангасан болно.

Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагаас гишүүн орнууддаа хүн ам, орон сууцны тооллогыг 2015-2024 онуудад наад зах нь нэг удаа тухайлбал, 2020 оны орчимд зохион байгуулахыг зөвлөмж болгосон. Энэ утгаараа хүн ам, орон сууцны тооллогыг зохион байгуулж явуулах нь НҮБ-ын өмнө Монгол Улсын хүлээж буй нэг үүрэг болж байлаа.

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогыг холбогдох Монгол Улсын хууль болон НҮБ-ын Статистикийн хэлтсээс эрхлэн гаргасан “Хүн ам, орон сууцны 2020 он орчмын тооллогод баримтлах зарчим, зөвлөмж III”-ийн Хүн амын тооллого бүлэгт үндэслэн зохион байгуулж явуулсан. Түүнчлэн шинээр бий болсон хаягийн мэдээлэлд тулгуурлан үндэстний хэмжээнд тулгамдаж байгаа мэдээллийн хэрэгцээ шаардлагыг хангах зорилгоор Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогын хүрээнд Байшин, орон сууцны тооллогыг 2019 онд зохион байгуулж явуулсан.

Тооллого явуулах арга, аргачлал, удирдлага, зохион байгуулалт, үе шат, төсвийн асуудлыг цогцоор нь тусгасан мастер төлөвлөгөө боловсруулж, Монгол Улсын Хүн ам, орон сууцны тооллогын Улсын комиссын 2018 оны 10 дугаар сарын 17-ны өдрийн 04 дүгээр тогтоолоор баталж мөрдөв.

Тооллогын бэлтгэл хангах 73 зүйл заалтыг тусгасан үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг Улсын комиссын анхдугаар хуралдаанаар 2018 оны 2 дугаар сарын 22-ны өдрийн 01 дүгээр тогтоолоор баталж, мөрдөж хэрэгжүүлсэн.

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогын үйл ажиллагааг дараах үндсэн үе шатуудаар зохион байгуулж явуулсан. Үүнд:

- I. Тооллогын бэлтгэлийг хангах үе
- II. Тоолох үе
- III. Тооллогын хяналт, үнэлгээ хийх үе
- IV. Тооллогын мэдээлэл боловсруулах үе
- V. Тооллогын үр дүнд дүн шинжилгээ хийх үе
- VI. Тооллогын мэдээллийн сан үүсгэх, үр дүнг тархаах үе

Тооллогын бэлтгэл үед зохион байгуулалтын ажил, тооллогын нутаг дэвсгэрийн нэгжийн зураглал хийх, тооллогын ухуулга сурталчилгаа, асуулгын хуудас, гарын авлага боловсруулах, хэвлэх, тархаах, туршилтын тооллого явуулах, сургалтууд зохион байгуулах, материаллаг бааз тоног төхөөрөмж, программ хангамжийн өнөөгийн байдалд үнэлгээ хийж, шинэчлэн сайжруулах зэрэг арга хэмжээг төлөвлөн хэрэгжүүлсэн.

ТООЛЛОГЫН УДИРДЛАГА, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

Монгол Улсын “Хүн ам, орон сууцны улсын тооллогын тухай” хуулийн дагуу 2020 оны ээлжит тооллогын удирдлага, зохион байгуулалт нь тооллогын Улсын комисс, Үндэсний Статистикийн Хороо, аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг болон тооллого зохион байгуулж явуулах төрийн захиргааны төв байгууллагын тооллогын комисс, орон нутгийн түр товчоод, тооллого зохион байгуулж явуулах төрийн захиргааны төв байгууллагын түр товчоод, тоологч, шалгагч нараас бүрдсэн.

ТООЛЛОГЫН УЛСЫН КОМИСС

“Хүн ам, орон сууцны улсын тооллогын тухай” хуулийн 13 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийг үндэслэн Улсын Их Хурлын 2017 оны 12 дугаар сарын 8-ны өдрийн 77 дугаар тогтоолоор тооллогыг удирдан зохион байгуулах Улсын комиссыг дараах бүрэлдэхүүнтэйгээр батлав. Үүнд:

Комиссын дарга:

Монгол Улсын Ерөнхий сайд

Комиссын орлогч дарга:

Үндэсний Статистикийн Хорооны дарга

Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын дарга

Улсын комиссын гишүүд:

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд

Барилга, хот байгуулалтын сайд

Батлан хамгаалахын сайд

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын сайд

Гадаад харилцааны сайд

Зам, тээврийн хөгжлийн сайд

Сангийн сайд

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайд

Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд

Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд

Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайд

Эрчим хүчний сайд

Эрүүл мэндийн сайд

Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагч

Нарийн бичгийн дарга:

ҮСХ-ны Хүн ам, нийгмийн статистикийн газрын дарга.

Монгол Улсын “Хүн ам, орон сууцны тооллогын тухай” хуулийн 13.4-т заасан шаардлагыг хангасан орон тооны албан хаагчийг тооллогын Улсын комиссын 2018 оны 2 дугаар сарын 7-ны өдрийн Б/20 дугаар тушаалаар Нарийн бичгийн даргыг томилж, ажиллуулсан.

Тооллогын Улсын комисс нь дараах үндсэн чиг үүрэгтэйгээр ажилласан. Үүнд:

- Тооллогын бэлтгэл ажлыг хангуулах, удирдан зохион байгуулж явуулах, үр дүнг нэгтгэн гаргахад хяналт тавьж, нэгдсэн удирдамж чиглэл өгөх;
- Тооллогод тодорхой үүрэгтэйгээр оролцох яам, агентлагуудын ажлын уялдаа холбоо, тэдгээрийн үйл ажиллагааг нэгдсэн зохицуулалтаар хангах;
- Хүн ам, орон сууцны тооллогод улсын төсвөөс гарах зардлыг тооллогын төсөвт суулган батлуулах;
- “Хүн ам, орон сууцны улсын тооллогын тухай” хуулийн 13 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсэгт заагдсан бүрэн эрхийг хэрэгжүүлэх

ҮНДЭСНИЙ СТАТИСТИКИЙН ХОРОО

Үндэсний Статистикийн Хороо нь дараах үндсэн чиг үүрэгтэйгээр тооллогыг удирдан зохион байгуулж явуулсан. Үүнд:

- Тооллогыг улсын хэмжээнд нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтаар хангаж явуулах;
- Улсын комисс, түүний гишүүдэд мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөө өгөх, туслалцаа үзүүлэх;
- Улсын комиссын шийдвэрийн төсөл боловсруулж хэлэлцүүлэх;
- Улсын комиссын хуралдааны бэлтгэл хангах, хуралдааны тэмдэглэл хөтлөх, гаргасан шийдвэрийг хэлбэржүүлэх, нийтлэх, мэдээлэх;
- Тооллогын асуулгын хуудас, тооллогын хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх аргачилсан заавар, зөвлөмж батлах, асуулгын хуудас болон холбогдох материалуудыг хэвлүүлэх, хуваарилах;
- Тооллогын дүнг нэгтгэж, Улсын комисст оруулах;
- Тооллогын мэдээллийг боловсруулах, дүн шинжилгээ хийх, үр дүнг хэрэглэгчдэд мэдээлэх, тархаах;
- Шаардлагатай сургалт, сурталчилгаа явуулах;
- Хууль тогтоомжид заасан болон Улсын комиссоос үүрэг болгосон бусад чиг үүрэг

ОРОН НУТГИЙН ТООЛЛОГЫН КОМИСС

“Хүн ам, орон сууцны улсын тооллогын тухай” хуулийн дагуу тооллогын Улсын комиссын “Аймаг, нийслэлийн тооллогын комиссын бүрэлдэхүүнийг томилох тухай” 2018 оны 2 дугаар сарын 22-ний өдрийн 02 дугаар тогтоолоор холбогдох шатны тооллогын комиссыг байгуулж ажиллууллаа.

Тооллогын Улсын комисс аймаг, нийслэлийн тооллогын комиссын бүрэлдэхүүнийг, аймаг, нийслэлийн тооллогын комисс сум, дүүргийн тооллогын комиссын бүрэлдэхүүнийг тус тус тогтоож, шийдвэр гаргаж, холбогдох шийдвэрийг үндэслэн тухайн шатны Засаг даргын шийдвэрээр аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг тухайн нэгжид тооллогыг зохион байгуулж явуулах тооллогын комиссыг байгуулсан.

Дээд шатны тооллогын комиссын зөвлөмж болгосны дагуу хүн ам, орон сууцны тооллого зохион байгуулж явуулах үүрэг бүхий түр товчоог байгуулж, Хүн ам, орон сууцны улсын тооллогын тухай хуулийн 13.7-д заасан үүргийг хэрэгжүүлж ажилласан.

Тооллогын бүх шатны комисс нь хариуцсан засаг захиргааны нэгжийн хэмжээнд тооллогыг удирдан зохион байгуулж, шаардагдах хөрөнгө, хүн хүч, байр, унаа, шатахуунаар хангах, тооллогын ажилтныг сургаж бэлтгэх, бүрэн хамралттай явуулах, дүнг нэгтгэн тушаах үндсэн үүрэгтэйгээр ажиллав.

ОРОН НУТГИЙН ТҮР ТОВЧОО

Тооллогын түр товчоог аймаг, нийслэлийн түвшинд статистикийн хэлтсийн дарга, сум, дүүргийн түвшинд Засаг даргын орлогчоор ахлуулж, статистик болон бүртгэлийн хэлтэс, тамгын газрын гүйцэтгэх ажилтны бүрэлдэхүүнтэйгээр байгуулж ажиллуулсан. Тооллогын түр товчоод нь тооллогын комиссын удирдлагын дор нийтдээ 3-6 (шинээр авсан болон статистикийн газар/ хэлтэст ажиллаж байгаа хүмүүсээс бүрдсэн) хүний бүрэлдэхүүнтэйгээр дараах үүрэгтэйгээр ажилласан. Үүнд:

- Анхан шатны нэгжид зураглал хийхэд туслалцаа үзүүлэх, хамтран ажиллах;
- Орон нутагт сургалт зохион байгуулах бэлтгэлийг хангах, хамтран зохион байгуулах;
- Харьяалагдах өрх, иргэн бүрд тооллогын ач холбогдлыг сурталчлах;
- Тооллого явагдахаас сарын өмнө Хүн ам, өрхийн бүртгэлийг шинэчлэн хөтлөх, тулгалт хийх,

жагсаалтыг бэлтгэх ажлыг орон нутагтаа зохион байгуулсан байх;

- Харьяалагдах өрх, иргэн нэг бүрийг орхигдуулалгүй, давхардуулалгүй тоолох, товчоолсон мэдээллийг өдөр бүр нэгтгэж дээд шатны комисст хүлээлгэн өгөх зэрэг үндсэн үүргийг гүйцэтгэв.

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны тооллогын орон нутаг дахь түр товчоодыг тухайн аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн статистикийн газар/ хэлтсийн бүтцийн хүрээнд байгуулж, тооллогын түр товчоонд 1 ажилтныг тооллогын үеэр буюу 2020 оны 1 дүгээр сарын 1-нээс 2021 оны 1 дүгээр сарын 1 хүртэл 1 жилийн хугацаатай гэрээгээр ажиллуулж байна.

ТООЛОГЧ, ШАЛГАГЧ

Сум, дүүргийн тооллогын комисс, тооллогын түр товчоод нь тоологч, шалгагчаар дараах нийтлэг шаардлагыг хангасан хүнийг сонгон шалгаруулж авсан. Үүнд:

- Бүтэн цагаар ажиллах бололцоотой;
- Бүрэн дундаас дээш боловсролтой;
- Цэвэр нямбай, гаргацтай бичих бичгийн чадвартай;
- Харилцааны өндөр соёлтой;
- Багаар ажиллах чадвартай;
- Хүн амын болон мал тооллого, бусад төрлийн судалгаа, сонгууль болон олон нийтийг хамарсан ажилд оролцож байсан туршлагатай.

Байшин, орон сууцны тооллогын тоологчид дээрх шаардлагаас гадна тооллогын сургалтад хамрагдаж, тоолох үе дуусахад таблетыг сумын тооллогын комисст тушаах хүртэл хугацаанд тухайн суманд тогтвортой амьдрах, ажиллах заалтыг нэмэлтээр тавьсан.

ТУРШИЛТЫН ТООЛЛОГО, АСУУЛГЫН МАЯГТЫГ НЯГТЛАХ

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны ээлжит тооллогын зохион байгуулалт болон асуулгын маягтыг нягтлах туршилтын тооллогыг хамтад нь явуулсан болно. Харин Байшин, орон сууцны 2019 оны тооллогын мэдээлэл цуглуулах арга, зарчим, систем, хэрэглэгдэхүүнийг анхан шатны нэгжид турших, хүндрэл бэрхшээлийг судалж, сайжруулах зорилгоор асуулгын маягтыг Архангай аймгийн Эрдэнэбулган сум, Ихтамир суманд, таблетаар Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн 6, 9, 19-р хороонд 2018 оны 6 дугаар сард хийсэн.

Туршилтын тооллогод манай улсын байгаль цаг уурын янз бүрийн бүс, хүн амын суурьшил, дотоод шилжих хөдөлгөөний байдал зэргээс хамааран ээлжит тооллогод ямар нэг хэлбэрээр хүндрэл бэрхшээл гарч болох нутаг дэвсгэрийг сонгосон юм. Туршилтын тооллогод нийслэл хотын хамгийн их хүн амтай хэсэг болох Сонгинохайрхан дүүргийн 6-р хорооны 1, 2, 3, 10-р хэсэг, Хан-Уул дүүргийн 15-р хорооны 4, 13, 14, 16-р хэсэг, Баянзүрх дүүргийн 5-р хорооны 6, 9, 19-р хэсэг, орон нутгаас Дорнод аймгийн Хэрлэн сумын 1, 7-р баг, Сэргэлэн сумын 5-р багийн нутаг дэвсгэрт зохион байгуулав. Хүн ам, орон сууцны 2020 оны туршилтын тооллогын тов нь ээлжит тооллогын адилаар шилжихгүй шөнийн товтой байв. Энэ нь товын дараа төрсөн хүүхдийг тоолохгүй, харин товын дараа нас барсан хүнийг тоолно гэсэн ойлголт юм. Байшин, орон сууцны туршилтын тооллогын мэдээлэл цуглуулалтыг 2018 оны 10 дугаар сараас 11 дүгээр сард, Хүн ам, орон сууцны туршилтын тооллогын мэдээлэл цуглуулалтыг 2019 оны 1 дүгээр сарын 10-ны өдрөөс 16-ны өдрүүдэд зохион байгуулав. Хүн ам, орон сууцны туршилтын тооллогоор 25402 хүн тоологдсон бол Байшин, орон сууцны туршилтын тооллогоор 3018 сууц тоологдсон байна.

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны тооллогын туршилтад мэдээлэл цуглуулалтын уламжлалт аргыг

ашигласан. Өөрөөр хэлбэл, туршилтын тооллогод сонгогдсон нэгжийн бүх өрхийг тоолов. Энэ нь ээлжит тооллогын уламжлалт аргыг турших, мөн тоолсон өрхийн мэдээллийг Хүн ам, өрхийн мэдээллийн сан болон Байшин, орон сууцны тооллогын сантай уялдуулан шалгаж мэдээллийн сангийн бүрдэлт, нөхөлт, мэдээллийн чанарыг үнэлэхийг зорьсон юм.

Харин Байшин, орон сууцны туршилтын тооллогын хүрээнд Collector for ArcGIS программ ашиглан “Хаягийн зураг”-т дүрслэгдсэн сууцыг нийтийн зориулалттай орон сууцны байшин, орон сууцнаас бусад төрлийн сууц, зуслангийн сууц, сууцны бус байшин, барилга гэсэн үндсэн 4 ангиллаар ангилан ялгаж, “Хаягийн зураг”-т дүрслэгдээгүй буюу шинээр баригдсан сууц, гэр сууц зэргийг зурагт нэмж тэмдэглэх байдлаар урьдчилсан бүртгэлийг хийж байшин, орон сууцны туршилтын тооллогоор тоологдох нийт сууцны тоог урьдчилсан байдлаар гаргасан. Collector for ArcGIS программ нь сууцны төрлөөс хамааран цэг, полигон(өнцөг бүхий дүрс)-оор ялган ангилах, тухайн сууцны байршлыг орон зайн төвшинд тодорхойлох, тооллогын явцыг орон зайн төвшинд онлайнаар хянах зэрэг олон давуу талуудтай байв. Collector for ArcGIS программ нь судалгаанд зориулсан программ биш учраас асуулга боловсруулахад хүндрэл үүссэн, энэ шалтгаанаар тооллого, судалгааны мэдээлэл цуглуулах боломжтой Survey123 for ArcGIS программ хангамжийг Collector for ArcGIS программ хангамжтай уялдуулан тооллогын асуулгыг маягтын дагуу боловсруулсан. Энэхүү программ хангамж нь асуулга хоорондын уялдаа хамаарал, шилжилт, шалгуур, ангилал кодчилал буюу мэдээлэл цуглуулах үйл ажиллагаанд шаардлагатай бүх төрлийн боломжуудыг агуулсан байдаг.

Дээр дурдсан туршилтуудыг хийснээр ээлжит тооллогын асуулгыг эцэслэн боловсруулж, нөхөх заавар, комисс, түр товчооны ажилтнууд, шалгагч, тоологчийн гарын авлагыг бэлтгэж, хэвлэх, бусад бэлтгэлийг хангах боломж бүрдсэн. Туршилтын үр дүнд ээлжит тооллогын төсөв, төлөвлөлт, асуулга болон нэгтгэлийн маягтын үзүүлэлт, нөхөх зааварт анхаарах асуудлуудыг тусгасан.

ГАЗАРЗҮЙН МЭДЭЭЛЛИЙН СИСТЕМ, ГАЗРЫН ЗУРАГЛАЛ

Монгол Улс 2019 онд анх удаа Байшин, орон сууцны тооллого (БОСТ) явуулж, энэ ажлын хүрээнд анх удаа орчин үеийн техник, технологийг ашигласан юм. Тооллогод 200 ширхэг таблет төхөөрөмжид ArcGIS for Collector болон Survey123 for ArcGIS программ дээр тухайн нутаг дэвсгэрийн хаягийн зургийг тухай бүр суулгаж, тооллогыг Баруун бүс, Хангайн бүс, Төвийн бүс, Зүүн бүс, Улаанбаатар гэсэн бүсчилсэн маршрутын дагуу тооллогыг явуулаа. Хүн ам, орон сууцны 2020 оны тооллогыг БОСТ-ын хаягийн зураг дээр суурилж явуулсан бусад тооллогуудаас онцлогтой болов.

Тоологчийн газрын зураг

Байшин, орон сууцны тооллогын мэдээлэл цуглуулалтад олон улсын газар зүйн мэдээллийн системийн программ хангамж нийлүүлэгч ESRI компанийн судалгаанд зориулагдсан Collector for ArcGIS болон Survey123 for ArcGIS програмуудыг хослуулан ашигласан.

Collector for ArcGIS программ нь сууцны төрлөөс хамааран цэг, полигон (өнцөг бүхий дүрс)-оор ялган ангилах, тухайн сууцны байршлыг орон зайн төвшинд тодорхойлох, онлайнаар хянах зэрэг олон давуу талуудтай байв. Түүнчлэн тоологч мэдээлэл цуглуулалтаар явж байх үед гар зурагт дүрслэгдээгүй хүн байнга амьдардаг сууцыг нэмж оруулах боломжоор хангаж өгсөн.

Урьдчилсан бүртгэлийн үр дүнд үүссэн газрын зургийг тооллогын асуулгатай холбон тоологч тус бүрээр нутаг дэвсгэрийг хуваарилан тооллого явуулах зөөврийн төхөөрөмж (таблет)-д суулган, тоологч интернэтгүй орчинд тооллогын мэдээллийг цуглуулж, заасан хугацаанд түр товчооны байранд очиж интернэтэд холбогдон цуглуулсан мэдээллээ төв серверт дамжуулж, тооллогын явцын мэдээллийг цаг тухай бүр мэдээлж байв.

Түүнчлэн, тооллогын явцын мэдээллийг хянах цахим хяналтын программыг ArcGIS On-line программаар боловсруулж цахим хяналтын программаар орон зайн төвшинд болон хүснэгт

хэлбэрээр мэдээллийг гаргаж хянасан.

Газарзүйн мэдээллийн системийн программуудыг мэдээлэл цуглуулалтад ашигласнаар тооллогын үр дүнг хэрэглэгчдэд илүү ойлгомжтой хүргэхээс гадна орон зайн төвшинд сэдэвчилсэн газрын зургууд, аппликейшн хийх боломж бүрдсэн юм.

Тооллогыг чанарын өндөр түвшинд сайн явуулахад газрын зураг чухал үүрэг гүйцэтгэдэг. Үүнд:

1. Тооллогыг удирдан явуулж байгаа ажилтнууд ажлаа тухайн засаг захиргааны нэгжийн зургийн дагуу төлөвлөж, тооллогын үйл явцыг зохицуулахад илүү хялбар болгодог.
2. Тоологдох орон сууцыг олж, тоологч нарт оноож өгөн тоологч нарын гүйцэтгэх ажлын хуваарийг тооллогын хэсгийн хил хязгаартай нийцүүлснээр бүх өрхийг тооллогод хамруулахад чухал үүрэг гүйцэтгэдэг.
3. Системтэй, шаталсан газарзүйн тогтолцоо нь сэдэвчилсэн газрын зураг ашиглах боломжийг олгож, тооллогын үр дүнгээс гарах бүтээгдэхүүний төрөл, тоог баяжуулдаг юм.

Хүн ам, орон сууцны 2020 оны тооллогын бүхий л үе шатад эдгээр программ хангамжуудыг ашиглах боломжийг ESRI компани болон ESRI компанийн Монгол дахь дистрибьютер Монмап компани олгосон юм.

Байшин, орон сууцны тооллогын бас нэгэн онцлог нь мэдээлэл цуглуулалтыг орон даяар нэгэн зэрэг эхлэлгүй баруунаас зүүн тийш бүсчилсэн байдлаар зохион байгуулсан ба мэдээллийг цуглуулахдаа Газар зохион байгуулалт, геодези зураг зүйн газраас хаягжилтын шинэчилсэн аргачлалын дагуу хийгдсэн хаягийн зургийг суурь болгон сууцны зориулалттай бүх байшин, орон сууцыг тоолсон явдал юм. Тооллогоор сууцны мэдээллийг цуглуулахдаа шинэ дэвшилтэт техник технологи болох таблет төхөөрөмж, мөн Collector for ArcGIS, Survey123 for ArcGIS программуудыг ашиглалаа. Харин нийтийн зориулалттай орон сууцны байшингийн мэдээллийг тухайн сууцыг хариуцан ажилладаг Сууц өмчлөгчдийн холбоо, Орон сууц, нийтийн аж ахуйн газраас цуглуулсан.

ХАВСРАЛТ Б

ХҮН АМ, ОРОН СУУЦНЫ 2020 ОНЫ УЛСЫН ТООЛЛОГОД ХЭРЭГЛЭСЭН ЗАРИМ ОЙЛГОЛТ, ТОДОРХОЙЛОЛТ

№	Ойлголт	Тодорхойлолт
ТООЛЛОГО		
1	Хүн ам, орон сууцны тооллого	Товлон тогтоосон хугацаанд тухайн улс оронд (буюу түүний нутаг дэвсгэрийн тодорхой хэсэг) оршин суугаа нийт хүн амыг хамарч, тэдний амьдарч буй сууцны талаарх суурь мэдээллийг цуглуулах, боловсруулах, хүн ам зүйн, эдийн засаг, нийгмийн дүн шинжилгээ хийх, үнэлэх, хэвлэн нийтлэх, нийтэд тархаах цогц үйл ажиллагаа;
2	Тооллогын тов	Тооллого явуулах хугацааны эхний өдөрт шилжих шөнийн 00 цагийг; 2020 оны 1 дүгээр сарын 08-наас 09-нд шилжих шөнийн "00" /тэг тэг/ цаг;
3	Тоолох үе	2020 оны 1 дүгээр сарын 09-ний өдрийн 08 цагаас 1 дүгээр сарын 15-ны өдрийн 22 цаг хүртэлх хугацаа;
4	Тооллогын нэгж	Хувь хүн, түүний амьдарч байгаа байр, орон сууц;
ӨРХ, ХҮН АМ		
5	Өрх	Нэг орон байранд хамт амьдардаг, нэгдмэл төсөвтэй, хүнс, амьдралын наад захын бусад хэрэгцээгээ хамтран хангадаг нэг буюу хэсэг бүлэг хүмүүсийг өрх гэнэ. Өрхийн гишүүд нь хоорондоо хамааралтай эсвэл хамааралгүй байж болно.
6	Үндсэн өрх	Сууцны төрөл, хэлбэрээс үл хамааран тухайн сууцыг өмчлөгч өрх, сууц эзэмших эрхийн бичиг (ордер), орон сууц хөлслөх гэрээний үндсэн дээр эзэмшиж байгаа өрх, өмчлөгч нь өөр этгээд боловч уг сууцанд хамгийн удаан хугацаагаар амьдарч байгаа өрхийг хэлнэ.
7	Хамт суудаг өрх	Тухайн өрхийн өөрийн сууц биш, тухайн сууц эзэмшигчтэй хамт суудаг өрхийг хамруулна.
8	Өрхийн тэргүүлэгч	Ам бүлийн гишүүд хэнийгээ өрхийн тэргүүлэгч гэхийг сайн дураар шийдвэрлэнэ. Өрхийн тэргүүлэгч нь өрхдөө байнга оршин суугч, 16, түүнээс дээш настай, хөдөлмөр эрхэлдэг буюу өрхийн орлогод голлох хувь нэмэр оруулдаг, өрхийн аливаа асуудлыг шийдвэрлэхэд голлох үүрэгтэй оролцдог ам бүлийн аль нэг гишүүн юм.
9	Өрхийн ам бүлийн гишүүд	Ураг төрлийн болон гэр бүлийн холбоотой нэг орон байранд хамт амьдардаг, нэгдмэл төсөвтэй, хүнс, амьдралын наад захын бусад хэрэгцээгээ хамтран хангадаг хүмүүсийг тухайн өрхийн ам бүлийн гишүүн гэж үзнэ. Тоолох үед тухайн өрхөд гишүүдээс нь гадна өрхийн ам бүлд хамаарахгүй садан төрөл, бусад хүмүүс амьдарч болно.
10	Ам бүлээрээ байгаа өрх	Ам бүлээрээ байгаа өрх дангаараа амьдрахыг хэлнэ. Өөрөөр хэлбэл, эхнэр, нөхөр, хүүхдийн (хүүхдүүдийн) хамт, мөн эцэг эсвэл эх нь хүүхдийн (хүүхдүүдийн) хамт өрх үүсгэн амьдрахыг хэлнэ.
11	Нийлмэл ам бүлтэй өрх	Нийлмэл өрхөд дараах бүтэцтэй өрх хамрагдана. Үүнд: а. Нэг ам бүл бусад хамаатан садантайгаа хамт өрх үүсгэн амьдарч байгаа өрх б. Хоёр, түүнээс дээш хоорондоо хамааралтай ам бүл хамтран өрх үүсгэн амьдарч байгаа в. Хоёр, түүнээс дээш хоорондоо хамааралтай ам бүл, аль нэгэнтэй нь хамааралтай хүнтэй хамт өрх үүсгэн амьдарч байгаа г. Хоёр, түүнээс дээш хоорондоо хамааралтай боловч ам бүлийн биш хүмүүс өрх үүсгэн амьдарч байгаа зэрэг өрх орно.

№	Ойлголт	Тодорхойлолт
12	Холимог өрх	Холимог өрхөд дараах бүтэцтэй өрх хамаарна. Үүнд: а. Нэг ам бүл бусад хамаатан садан хамааралгүй хүмүүстэй хамт өрх үүсгэн амьдарч байгаа өрх б. Нэг ам бүл, хамааралгүй хүмүүстэй хамт өрх үүсгэн амьдарч байгаа өрх в. Хоёр, түүнээс дээш хоорондоо хамааралтай ам бүл, аль нэгнийх нь хамаатан садан, хамааралгүй хүмүүстэй хамт өрх үүсгэн амьдарч байгаа г. Хоёр, түүнээс дээш хоорондоо хамааралтай ам бүл эдгээр ам бүлийн алинд ч хамааралгүй хүмүүстэй хамт өрх үүсгэн амьдарч байгаа д. Хоёр, түүнээс дээш хоорондоо хамааралгүй ам бүл бусад хүмүүстэй амьдарч байгаа е. Хоорондоо хамааралтай боловч ам бүлийн биш хоёр, түүнээс олон хүмүүс бусад хамааралгүй хүмүүстэй өрх үүсгэн амьдарч байгаа ё. Хоорондоо хамааралгүй хүмүүс өрх үүсгэн амьдарч байгаа өрх орно.
13	Оршин суугаа хүн ам	Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт байнга (183 хоног буюу 6 сараас дээш хугацаагаар) оршин суугаа Монгол Улсын харьяат иргэд, гадаадын харьяат болон харьяалалгүй иргэдийг хэлнэ.
14	Бэлэн хүн ам	Тооллого явуулж буй үед тухайн нутаг дэвсгэрт оршин сууж байгаа нийт хүн амыг (байнга болон түр хугацаагаар амьдарч байгаагаас үл хамаарч) хэлнэ.
ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛ, ТҮҮНИЙ ТӨРӨЛ		
15	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн	Бие махбодь, оюун санаа, сэтгэл мэдрэл, мэдрэхүйн согогийн улмаас бусдын адил нийгмийн харилцаанд оролцох чадвар нь бүрэн болон 12 сараас дээш хугацаагаар хязгаарлагдсан хүнийг ойлгоно.
16	Төрөлхийн	Удамшлын эмгэг, согог, жирэмсний болон төрөх үеийн хүндрэлээс шалтгаалан бие махбодь, оюун санаа, сэтгэл мэдрэл, мэдрэхүйн согогтой болж, бусдын адил нийгмийн харилцаанд оролцох чадвар нь хязгаарлагдсан.
17	Олдмол	Ахуйн болон үйлдвэрлэлийн осол, гэмтэл, ердийн болон мэргэжлээс шалтгаалах өвчний улмаас бие махбодь, оюун санаа, сэтгэл мэдрэл, мэдрэхүйн согогтой болж, бусдын адил нийгмийн харилцаанд оролцох чадвар нь хязгаарлагдсан.
18	Харааны	Харааны эрхтний гэмтэл, согог, өвчин эмгэгийн улмаас хүний "харах" хэвийн үйл ажиллагааны чадвар алдагдсан буюу хязгаарлагдсан.
19	Ярианы	Хэл, ярианы эрхтний гэмтэл, согог, өвчин, эмгэгийн улмаас хүний "ярих" хэвийн үйл ажиллагааны чадвар алдагдсан буюу хязгаарлагдсан.
20	Сонсголын	Сонсголын болон хэл, ярианы эрхтний гэмтэл, согог, өвчин эмгэгийн улмаас хүний "сонсох" хэвийн үйл ажиллагааны чадвар алдагдсан буюу хязгаарлагдсан.
21	Хөдөлгөөний	Биеийн тодорхой хэсгийг хөдөлгөх чадваргүйн улмаас хүний амьдралын өдөр тутмын хэвийн үйл ажиллагааг гүйцэтгэх чадвар алдагдсан буюу хязгаарлагдсан.
22	Сэтгэцийн	Сэтгэцийн эмгэг нь бодох сэтгэх, мэдрэх ухамсарлахуйн болон зан төлөвийн өөрчлөлтөөр илрэх бөгөөд үүнийхээ улмаас хүний нийгэмд биеэ авч явах байдал нь өөрчлөгдсөн, гадаад (төрөх үеийн хүндрэлүүдийн үлдэцийн улмаас 0-3 насанд тэнэгрэх) болон дотоод (хромосомын өөрчлөлт, бодисын солилцоо дутмагшил гэх мэт) шалтгааны улмаас ойлгох, сэтгэх, мэдрэх үйл ажиллагаа нь хязгаарлагдсан.
23	Хавсарсан	Хүнд нэгээс дээш төрлийн хөгжлийн бэрхшээлийн хэлбэр, согог тохиолдвол хавсарсан хөгжлийн бэрхшээлд тооцно.
24	Бусад	Дээрхээс бусад ямар нэгэн эмгэг болон өвчний улмаас өдөр тутмын үйл ажиллагааг гүйцэтгэх чадвараа алдсан буюу хязгаарлагдсан.
ҮЙЛДЛИЙН ЧАДВАРЫН ХҮНДРЭЛ, ТҮҮНИЙ ХЭЛБЭР		
25	Хүндрэлгүй	Аливаа үйлдэл хийхдээ ямар ч асуудалгүй, мэдрэхүйн эрхтнүүдэд ямар ч хүндрэл тулгардаггүй;
26	Бага зэрэг хүндрэлтэй	Аливаа үйлдэл хийхдээ бусдын дэмжлэг эсвэл туслах хэрэгсэл хэрэглэж өдөр тутмын үйл ажиллагаанд оролцдог;

№	Ойлголт	Тодорхойлолт
27	Их хүндрэлтэй	Аливаа үйлдлийг хийх процессын 60-90 хувьд нь туслах хэрэгслийн болон бусдын тусламжийг авдаг. (алхаж явахдаа байнга хэн нэгнийг түшиж, тулж явдаг, аливаа зүйлийг ойлгохдоо бусдаар нэмэлт тайлбар хийлгэдэг, ахуйн энгийн үйлдлүүдийг бусдын дэмжлэгтэйгээр хэрэгжүүлдэг)
28	Огт чаддаггүй	Аливаа үйлдлийг хийхэд эрүүл мэндийн асуудал нь тухайн хүний үйлдлийн чадварт 100% сөргөөр нөлөөлж ямар ч үйлдлийг өөрөө бие даан хийх боломжгүй.
29	Харааны хүндрэл	Харааны бэрхшээлтэй буюу харааны шил эсвэл контакт линз зүүсэн эсвэл зүүдэггүй хүмүүсийн хувьд харахад хүндрэлтэй хүмүүсийг илрүүлэх зорилготой юм. Тухайн хүн харааны шил зүүдэг тохиолдолд Та харааны шил зүүсэнч юм харахад хүндрэлтэй байдаг уу? гэж асуух байдлаар оруулсан.
30	Сонсголын хүндрэл	Сонсголын бэрхшээлтэй, сонсголын аппарат зүүсэн эсвэл зүүдэггүй хүмүүсийн хувьд сонсоход хүндрэлтэй хүмүүсийг илрүүлэх зорилготой. Сонсголын хүндрэлд чимээ ихтэй орчин эсвэл нам гүм орчинд янз бүрийн дуу чимээг ялгаж сонсоход нэг эсвэл 2 чихээрээ сонсоход хүндрэл тулгарч байгааг ойлгоно. Тухайн хүн сонсголын аппарат зүүдэг бол Та сонсголын аппарат зүүсэн ч юм сонсоход хүндрэлтэй байдаг уу? гэж асуух байдлаар оруулсан.
31	Алхах болон шатаар өгсөх/ дээшээ авирах хүндрэл	Алхахдаа ямар нэгэн хүндрэлтэй хүмүүсийг илрүүлэх зорилготой. Ямар нэгэн дэмжлэг болох төхөөрөмж (тэргэнцэр, таяг, алхуулагч гэх мэт) эсвэл хэн нэгний туслалцаагүйгээр алхаж чадаж байвал алхаж чаддаг гэж үзнэ. Алхахад хүндрэлтэй гэдэгт алхсанаас эсвэл шатаар дээш, доош алхсанаас шалтгаалж бие сулрах, тэнцвэр алдах, эсвэл бусад тулгуур эрхтэн тогтолцооны бус хүндрэл тохиолдож байгааг оруулна.
32	Аливаа зүйлийг санах, анхаарлаа төвлөрүүлэх хүндрэл	Эргэн санах гэж нь өнгөрсөн үйл явдлыг эргэж санахыг ойлгоно. Зам харгуй олох, аливаа асуудалд анхаарлаа хандуулж чадахгүй байх, хаана байгаагаа эсвэл он сараа мартах зэргийг бэрхшээлтэй гэж үзнэ. Мөн хэн нэгний хэлсэн ярьсныг санахгүй байх, будилах, ихэнх зүйлсээс айх зэргийг хүндрэлтэйд тооцно. Ажлын ачаалал, стресс бухимдал, эмийн нөлөөний улмаас үүссэн санах, анхаарлаа төвлөрүүлэхтэй холбоотой хүндрэлийг хүндрэлтэй гэж үзээгүй.
33	Бие даан усанд орох, хувцсаа өмсөх зэргээр өөрийгөө арчлах хүндрэл	Энэ асуулт нь бие даан өөрийгөө халамжлах, анхаарахад хүндрэлтэй хүмүүсийг илрүүлэх зорилготой.
34	Бусадтай ярилцах хүндрэл	Энэ хэсэг нь ярих, сонсох, бусдыг ойлгох, бусдад өөрийгөө ойлгуулахад ямар нэг хүндрэлтэй байдаг хүмүүсийг илрүүлэх зорилготой. Мэдээлэл солилцохдоо дохио зангаа хэрэглэдэг (дохионы хэл орно), бичгээр эсвэл дуу авиа ашигладаг бол харилцааны бэрхшээлтэй гэж үзнэ. Өөрөөр хэлбэл, бусдад өөрийгөө ойлгуулахдаа эсвэл бусдын яриаг ойлгохдоо харилцааны өөр арга хэрэглэж байгаа тохиолдлыг ойлгоно.
СУУРЬШИЛ		
35	Байнга оршин суугаа	Тооллогын товын байдлаар тухайн засаг захиргааны нэгжид 6 сар (183 хоног)-аас дээш хугацаагаар оршин суугаа хүн
36	Түр эзгүй байгаа	Тооллогын товоос өмнө үндсэн засаг захиргааны нэгжээс гадагш 6 сар (183 хоног) хүрэхгүй хугацаагаар явсан хүн
37	Түр оршин суугаа	Өөр засаг захиргааны нэгжээс ирж, тооллогын товын өмнө тухайн засаг захиргааны нэгжид 6 сар (183 хоног)-аас доош хугацаагаар сууж байгаа хүн
БОЛОВСРОЛ		
38	Боловсролгүй	ЕБС-ийн 3 дугаар ангийг 1975-1996 онуудад, 4 дүгээр ангийг 1975 он хүртэл болон 1997-2004 онуудад, 5 дугаар ангийг 2005 оноос хойш төгсөөгүй бол Боловсролгүй хүн гэнэ. Мөн 2020 онд ЕБС-ийн 1-5 дугаар ангид сурч байгаа, сурч байгаад сургуулиа орхисон хүмүүсийг Боловсролгүй гэж үзнэ.
39	Бага боловсрол	ЕБС-ийн 3 дугаар ангийг 1975-1996 онуудад, 4 дүгээр ангийг 1975 он хүртэл болон 1997-2004 онуудад, 5 дугаар ангийг 2005 оноос хойш төгссөн, мөн албан бус боловсролын дүйцсэн хөтөлбөрийн сургалтад хамрагдаж төгссөн хүн

№	Ойлголт	Тодорхойлолт
40	Бүрэн бус дунд (суурь) боловсрол	ЕБС-ийн 7 дугаар ангийг 1975 он хүртэл, 8 дугаар ангийг 1975-2004 онуудад, 9 дүгээр ангийг 2005 оноос хойш өдөр, орой эчнээгээр төгссөн, суурь боловсролын дүйцсэн хөтөлбөрийн сургалтад хамрагдаж төгссөн, суурь боловсролын гэрчилгээтэй хүн
41	Бүрэн дунд боловсрол	ЕБС-ийн 10 дугаар ангийг 2005 он хүртэл, 11 дүгээр ангийг 2006-2014 онуудад, 12 дугаар ангийг 2015 оноос хойш өдөр, орой эчнээгээр төгссөн, мөн албан бус боловсролын дүйцсэн хөтөлбөрийн сургалтад хамрагдаж төгссөн, бүрэн дунд боловсролын аттестат ба үнэмлэхтэй хүн
42	Техникийн болон мэргэжлийн боловсрол	Мэргэжлийн сургалт, үйлдвэрлэлийн төв (хуучнаар техник, мэргэжлийн сургууль-ТМС) төгссөн, мэргэжлийн үнэмлэхтэй хүн
43	Тусгай мэргэжлийн дунд боловсрол	Гадаад, дотоодын тусгай мэргэжлийн дунд сургууль (хуучнаар техникум), түүнтэй адилтгах сургууль төгссөн, үнэмлэх, дипломтой хүн
44	Дээд боловсрол	Гадаад, дотоодын их, дээд сургууль, коллежийг өдөр, орой, эчнээгээр төгссөн, дипломын дээд, бакалавр, магистр, докторын зэргийн диплом болон түүнтэй адилтгах боловсролын баримт бичиг бүхий хүмүүсийг Дээд боловсролтой гэж үзнэ. Дээд боловсрол эзэмшүүлэх дипломын сургалт 90 багц цагаас доошгүй байх бөгөөд өмнөх түвшний сургалтын багц цагийг оролцуулан бакалаврын сургалт 120, магистрын сургалт 150, докторын сургалт 210 багц цагаас тус тус доошгүй байна. Түүнчлэн Улсын багшийн их сургуулийг 1964 оноос өмнө 3 жилээр, Намын дээд сургуулийг 1966 оноос өмнө, Намын дээд сургуулийн дэргэдэх 2 жилийн курс, Марксизм-Ленинизм оройн дээд сургууль Дорно дахины хөдөлмөрчдийн их сургууль (КУТВ) төгссөн хүмүүсийг дипломын дээд боловсролтой гэж үзнэ.
45	Бичиг үсэг мэддэг	Аль нэг хэлээр (бичгийн төрөл, хэлбэрээс үл хамааран) өдөр тутмын амьдралын тухай хамгийн богино өгүүлбэрийг уншиж, ойлгож, бичиж чаддаг, энэ чадвар нь тодорхой хугацаа өнгөрсөн ч хэвээр хадгалагдаж үлдсэн хүнийг Бичиг үсэг мэддэг гэж үзнэ.
46	Бичиг үсэг мэддэггүй	Аль нэг хэлээр (бичгийн төрөл, хэлбэрээс үл хамааран) хамгийн энгийн богино өгүүлбэрийг уншиж, ойлгож, бичиж чаддаггүй, түүнчлэн унших бичих чадвараа тодорхой хугацааны дараа алдсан хүнийг Бичиг үсэг мэддэггүй гэнэ.
ГЭР БҮЛИЙН БАЙДАЛ		
47	Огт гэрлээгүй	Арван тав ба түүнээс дээш настай, огт гэрлэж байгаагүй хүн
48	Гэрлэсэн батлуулаагүй	Хэдийгээр гэр бүл болж хамтран амьдарч байгаа боловч (хугацаа харгалзахгүйгээр) иргэний гэр бүлийн байгууллагад бүртгүүлж, гэр бүлээ албан ёсоор батлуулаагүй хүн
49	Гэрлэсэн батлуулсан	Гэрлэлтээ иргэний гэр бүлийн байгууллагад бүртгүүлсэн, гэрлэлтийн баталгаатай хүн
50	Тусгаарласан	Гэр бүлээ албан ёсоор цуцлуулаагүй боловч тусдаа амьдарч байгаа, дахин гэрлэж, хамт амьдраагүй хүнийг хугацаа харгалзахгүйгээр Тусгаарласан гэж үзнэ. Гэхдээ албан ажлын улмаас 2 тусдаа амьдарч байгаа хүнийг тусгаарласан гэж үзэхгүй.
51	Цуцалсан	Гэр бүлээ хуулийн дагуу цуцалснаас хойш дахин гэрлэж, хамт амьдраагүй хүнийг хугацаа харгалзахгүйгээр Цуцалсан гэж үзнэ.
52	Бэлэвсэн	Эхнэр/нөхрийн аль нэг нь нас барснаас хойш дахин гэрлэж, хамт амьдраагүй хүнийг хугацаа харгалзахгүйгээр Бэлэвсэн гэж үзнэ.
ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТ		
53	Ажил эрхэлдэг хүн	Сүүлийн 7 хоногт наад зах нь 1 цаг цалин хөлстэй хөдөлмөр эрхэлсэн болон ер нь цалинтай ажил/бизнесийн үйл ажиллагаа байгаа хүн ам;
54	Ажилгүй хүн	Сүүлийн 7 хоногт хөдөлмөр эрхлээгүй, хөдөлмөр эрхлэх зорилгоор ажил хайж байгаа болон ажил хийхэд бэлэн байгаа хөдөлмөрийн насны хүн юм.

№	Ойлголт	Тодорхойлолт
55	Боломжит ажиллах хүч	Цалин хөлс, орлого олох зорилгоор хөдөлмөр эрхлэхийг сонирхож байгаа боловч тодорхой нөхцөл байдлын улмаас ажил хайх оролдлого нь хязгаарлагдсан эсвэл шууд ажил хийх боломжгүй байгаа, тухайн хугацаанд хөдөлмөр эрхлээгүй хүн юм (заалт 40с, 51, ХСОУ-ын 19-р бага хурлын тогтоол). Боломжит ажиллах хүчинд дараах хүмүүсийг хамааруулна. Үүнд: а. Ажил хийхэд бэлэн биш байгаа ажил хайгч буюу ажил хайх оролдлого хийж байсан ч тухайн хугацаанд ажил хийхэд бэлэн биш, боломжгүй байгаа хүн; б. Ажил хайгаагүй ч ажил хийх боломжтой хүн буюу ажил хайх оролдлого хийгээгүй ч ажил хийх хүсэлтэй, ажил хийхэд бэлэн байгаа хүн.
56	Хөдөлмөрийн насны хүн ам	15, түүнээс дээш насны хүн амыг хэлнэ. Хөдөлмөрийн насны хүн амыг ажиллах хүч болон ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам гэж ангилна.
57	Ажиллах хүч	Тухайн хугацаанд зөвхөн хөдөлмөр эрхлэлтийн ажлын хэлбэрийн хүрээнд, цалин хөлс, орлого олох зорилгоор бусдын хэрэглээнд зориулан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, үйлчилгээ үзүүлэхэд хүч хөдөлмөрөө нийлүүлж байгаа ажиллагчид болон нийлүүлэхэд бэлэн байгаа ажилгүй хүн юм.
58	Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам	Сургуульд суралцаж байгаа, гэрийн ажилтай, өндөр настан, өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон, хөгжлийн бэрхшээлтэй болон ажил хайх итгэл алдарсан зэрэг шалтгаанаар тухайн хугацаанд ажиллах хүчинд хамаарахгүй хөдөлмөрийн насны хүн амыг ойлгоно.
59	Цалин хөлстэй байнгын ажиллагч	Ажлын цагийн доод хэмжээгээр ажиллах нь хүлээн зөвшөөрөгдсөн, байнгын буюу тухайн эдийн засгийн нэгжид ажиллах насны дээд хязгаар, тэтгэвэрт гарах нас зэргээс бусад хөдөлмөр эрхлэлтийг зогсоох тодорхой хугацаа, нөхцөл заагдаагүйгээр хөдөлмөр эрхэлдэг ажиллагч юм. Эдгээр ажиллагчид нь албан болон албан бус ажлын байранд бүтэн эсвэл хагас цагаар ажиллаж байж болно. Мөн ажилд ороод удаагүй, туршилтын хугацаандаа ажиллаж байгаа боловч цаашид үргэлжлүүлээд байнгын хугацаагаар ажиллуулахаар хүлээгдэж байгаа ажиллагч орно.
60	Цалин хөлстэй түр ажиллагч	Хөдөлмөр эрхлэх хугацаа нь 3, түүнээс дээш сараар хязгаарлагдсан буюу тодорхой хугацаатай хөдөлмөр эрхэлж буй ажиллагч юм. Эдгээр ажиллагчид нь албан болон албан бус ажлын байранд бүтэн эсвэл хагас цагаар ажиллагч байж болно.
61	Цалин хөлстэй тохиолдлын ажиллагч	Ажлын тогтсон цаггүй, хөдөлмөр эрхлэлт нь 3 сар хүртэлх хугацаагаар хязгаарлагдсан буюу богино хугацаатай хөдөлмөр эрхэлж буй ажиллагч юм
62	Цалин хөлстэй дагалдан ажилтан, мэргэшиж буй дадлагажигч ажилтан	Цалин хөлстэйгөөр, ажлын байрны болон мэргэжлийн хувьд дадлага, туршлага, ур чадвар эзэмших зорилгоор бусдын хэрэглээнд зориулан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж буй ажиллагч юм.
63	Гүйцэтгэх гэрээлэгч	Эдийн засгийн өөр нэг нэгжид, эсвэл уг нэгжээр дамжуулаад бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг нийлүүлэх зорилгоор арилжааны шинжтэй гэрээ (хөдөлмөрийн бус) байгуулан ажиллаж буй ажиллагч юм. Эдгээр ажиллагч нь тухайн эдийн засгийн нэгжийн цалин хөлстэй ажиллагч биш боловч ажлын төлөвлөлт, зохион байгуулалт, гүйцэтгэл, орлого болон зах зээлд гарах боломж зэрэг нь уг эдийн засгийн нэгжээс хамаардаг. Мөн эдгээр ажиллагч нь тэдний үйлдвэрлэлийн (бүтээмжтэй) үйл ажиллагаанд хяналт тавьж, хийж гүйцэтгэсэн ажлынх нь үр шимийг шууд хүртдэг эдийн засгийн өөр нэгжээс хараат, ашгийн төлөө ажиллагч юм.
64	Аж ахуйн нэгж, байгууллагын ажил олгогч	Ашиг олох зорилгоор аж ахуйн нэгж байгууллагын үйл ажиллагааг бие даан эсвэл нэг болон хэд хэдэн хувь нийлүүлэгч бүхий бизнесийн хамтрагчтайгаа хамтран эрхэлж, тухайн үйл ажиллагаандаа нэг буюу түүнээс дээш хүнийг тогтмол "цалин хөлстэй ажиллагч"-аар ажиллуулан, хувийн бизнесийнхээ үйл ажиллагаанд оролцуулж байгаа байгууллагын эзэн бүхий ажиллагч юм. Цалин хөлсөөр ажиллаж буй ажиллагчид ажлын байрандаа түр эзгүй байгаа ажиллагчийг оруулна, харин үйл ажиллагаатай холбоотой шийдвэрийг хамтран гаргадаг бизнесийн хамтрагч болон өрхийн бусад туслагчдыг оруулахгүй.

№	Ойлголт	Тодорхойлолт
65	Зах зээлд чиглэсэн өрхийн аж ахуйн нэгжийн ажил олгогч	Ашиг олох зорилгоор аж ахуй нэгж байгууллага бус зах зээлийн аж ахуй нэгжийг бие даан эсвэл нэг болон хэд хэдэн хувь нийлүүлэгч бүхий бизнесийн хамтрагчтайгаа хамтран эрхэлж, тухайн үйл ажиллагаандаа нэг буюу түүнээс дээш хүнийг тогтмол "цалин хөлстэй ажиллагч"-аар ажиллуулж байгаа ажиллагч юм. Цалин хөлсөөр ажиллаж буй ажиллагчид ажлын байрандаа түр эзгүй байгаа ажиллагчийг оруулна, харин үйл ажиллагаатай холбоотой шийдвэрийг хамтран гаргадаг бизнесийн хамтрагч болон өрхийн бусад туслагчдыг оруулахгүй.
66	Ажилтан ажиллуулдаггүй аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэгч	Ямар нэгэн цалин хөлстэй ажилтан авч ажиллуулахгүйгээр, бие даан эсвэл хувь эзэмшигч, бизнесийн хамтрагч, хувь нэмэр оруулагч гэр бүлийн гишүүдтэйгээ хамтран аж ахуйн нэгж, байгууллагын (хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани, нөхөрлөл, хоршоо) үйл ажиллагааг эрхэлж буй ажилчид юм.
67	Ажилтан ажиллуулдаггүй зах зээлд чиглэсэн өрхийн аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэгч	Ямар нэгэн цалин хөлстэй ажиллагч авч ажиллуулахгүйгээр, бие даан эсвэл бизнесийн хамтрагч, хувь нэмэр оруулагч гэр бүлийн гишүүдтэйгээ хамтран аж ахуйн нэгж байгууллага бус зах зээлийн аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагааг эрхэлж явуулдаг ажилчид юм.
68	Хувь нэмрээ оруулагч гэр бүлийн гишүүн	Өрхийн гишүүд, мөн өөр өрхөд амьдарч буй гэр бүлийн холбоотой (эцэг, эх, ах, дүү гэх мэт) хүмүүсийн эрхэлж буй зах зээлд чиглэсэн өрхийн аж ахуйн нэгжийн ажилд, эсвэл тэдгээрийн цалинтай ажил болон гүйцэтгэх гэрээлэгчээр ажиллаж буй ажилд нь тусалж байгаа ажиллагчийг хэлнэ. Тэд эдийн засгийн нэгжийн үйл ажиллагаанд нь нөлөөлөх шийдвэр гаргадаггүй, үүрэг хүлээдэггүй бөгөөд цалин хөлсгүйгээр оролцож, үйл ажиллагаанаас олсон орлогоос өрх дотроо ашиг хүртдэг.

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДЭСНИЙ АЖИЛ, МЭРГЭЖЛИЙН АНГИЛАЛ БА ТОДОРХОЙЛОЛТ

69	Менежер	Менежер нь Засгийн газар, аж ахуйн нэгж, байгууллага, түүний дотоод нэгжийн үйл ажиллагааг төлөвлөх, удирдан чиглүүлэх, зохицуулах, үнэлэх, бодлого, журам боловсруулж, хэрэгжилтэд хяналт тавих үүрэг бүхий албан тушаалтанг хамруулна. Тухайлбал, төрийн болон хувийн аж ахуй нэгж, төрийн бус байгууллагын бүх төвшний дарга, захирал, хууль тогтоогч, төрийн байгууллагын удирдах албан тушаалтан, бүх төвшний засаг дарга, захирагч, ТББ-ын удирдах албан тушаалтан, менежер гэх мэт.
70	Мэргэжилтэн	Мэргэжтэн нь мэдлэгийнхээ санг нэмэгдүүлэх, шинжлэх ухаан, урлагийн онол, үзэл баримтлалыг ашиглах, тэдгээрийг системтэйгээр заах сургах буюу мэргэжлийн өндөр төвшин шаардсан ажил гүйцэтгэгч байна. Тухайлбал, шинжлэх ухаан, инженерийн мэргэжилтэн, эмч, сувилагч, багш, судлаач, бизнесийн болон захиргааны мэргэжилтэн, программ зохиогч, шашны мэргэжилтэн, уран бүтээлч, дуучин, жүжигчин гэх мэт.
71	Техникч болон туслах/дэд мэргэжилтэн	Шинжлэх ухаан, инженерийн туслах/дэд мэргэжилтэн нь шинжлэх ухаан, инженерийн чиглэлээр хийх судалгаа, практикт хэрэгжүүлэхэд холбогдох техник шинжтэй ажил гүйцэтгэнэ. Тэд уул уурхай, аж үйлдвэр, барилга болон бусад салбарын инженерийн үйл ажиллагаатай холбоотой техникийн болон үйлдлийн арга ажиллагааг хянах, удирдах, тоног төхөөрөмж ажиллуулна. Физик, инженерийн ухааны техникч, уурхай, үйлдвэр болон барилга угсралтын байцаагч, технологи процесс, чанар шалгагч, амьд ертөнц судлах ухааны техникч, холбогдох бусад туслах/дэд мэргэжилтэн, усан онгоц, агаарын хөлгийн хянагч, техникч гэх мэт.
72	Контор, үйлчилгээний ажилтан	Тодорхой асуудалд хамаарах мэдээллийг тэмдэглэх, эмхлэх, хадгалах, тооцоолон бодох, сэргээн засварлах ба мөнгөний гүйлгээ хийх, аялал жуулчлал зохион байгуулах, мэдээлэл авах, хүсэлт тавих, уулзалт товлох зэрэг туслах шинжтэй олон төрлийн үүргийг гүйцэтгэнэ. Компьютерийн операторч, үйлчилгээний туслах ажилтан, тооцоолол, материал, тоо бүртгэлийн ажилтан, конторын бусад туслах ажилтан гэх мэт.

№	Ойлголт	Тодорхойлолт
73	Худалдаа, үйлчилгээний ажилтан	Үйлчилгээ, худалдааны ажилтан нь аялал жуулчлал, гэр ахуйн ажил эрхлэх, нийтийн хоолоор үйлчлэх, хувь хүн асрах юмуу хууль бус үйлдэл, гал түймрээс сэргийлэх, хамгаалах эсвэл бөөний ба жижиглэн худалдаа, бусад төстэй байгууллагад, тэрчлэн зах, мухлагаар бараа таваар дэлгэн үзүүлэх, худалдаж борлуулахад холбогдсон хувийн болон хамгаалалтын шинжтэй үйлчилгээ үзүүлэх үүрэгтэй. Хувийн үйлчилгээний ажилтан, худалдааны ажилтан, хувь хүн асрах ажилтан, хамгаалах үйлчилгээний ажилтан гэх мэт.
74	Хөдөө аж ахуй, ой, загас агнуурын ажилтан	Хөдөө аж ахуй, ой, загас агнуурын мэргэшсэн ажилтан нь үр тариа, мод, бут, малын тэжээл ургуулах, зэрлэг жимс, ургамал түүх, ан амьтан үржүүлэх, харж хамгаалах, агнах, төрөл бүрийн амьтны гаралтай бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, ашиглах, гэр бүлийнхээ хоол хүнсэнд зориулан загас үржүүлэх буюу барих, усны бусад төрөл зүйлийг өсгөж, үржүүлнэ. Зах зээлийн баримжаатай хөдөө аж ахуйн мэргэшсэн ажилтан, зах зээлийн баримжаатай ой, загас агнуурын аж ахуйн мэргэшсэн ажилтан, өрхийн хэрэгцээний шинжтэй фермэрч, загасчин, анчин болон түүн цуглуулагч гэх мэт.
75	Үйлдвэрлэл, барилга, гар урлал, холбогдох ажил, үйлчилгээний ажилтан	Үйлдвэрлэл, барилга, гар урлал, холбогдох ажил, үйлчилгээний ажилтан нь барилга барих, арчлах, металл хэлбэр оруулах, металл бүтээцийг босгох, автомат багаж хэрэгслийг тохируулах, машин, механизм, тоног төхөөрөмж, багаж хийх, тааруулах, засварлах, хэвлэх ажлын бүтээгдэхүүн гаргах, хүнсний зүйл, нэхмэл эдлэл, модон, металл, бусад эд бараа, түүний дотор гар урлалын зүйл үйлдвэрлэх салбарт мэдлэг, ур чадвараа хэрэглэнэ. Металл, машин, механизм, түүнтэй холбогдох бусад мэргэжлийн ажилтан, гар урлал, хэвлэлийн ажилтан, цахилгаан болон цахим техникч, хүнс үйлдвэрлэгч, мод боловсруулагч, хувцас бусад хийцийн зүйл хийгч гэх мэт.
76	Суурин төхөөрөг, машин механизмын операторч, угсрагч	Хөдөө аж ахуйн машин, механизм, тоног төхөөрөмжийг биечлэн жолоодох эсвэл зайнаас буюу алсын удирдлагаар удирдаж ажиллуулах, хянах, галт тэрэг, хөдөлгүүр бүхий тээврийн хэрэгсэл, хөдөлгөөнт машин, механизм, тоног төхөөрөмжийг жолоодох, ажиллуулах, эд анги, хэсгүүдээс бүрдсэн бүтээгдэхүүнийг заавар, журам, стандарт, шаардлагын дагуу угсрах ажил эрхэлнэ. Төхөөрөг, машин механизмын операторч, угсрагч, жолооч, хөдөлгөөнт төхөөргийн операторч гэх мэт.
77	Энгийн ажил, мэргэжил	Энгийн ажил эрхлэгч нь өдөр тутмын, байнга давтагдах шинжтэй энгийн ажил, үүргийг гар багаж хэрэгсэл ашиглан гүйцэтгэх бөгөөд голчлон биеийн хүчний ажил эрхэлнэ. Цэвэрлэгч, туслагч, хөдөө аж ахуй, ой, загас агнуурын ажил, уурхай, барилга угсралт, үйлдвэр, тээвэр, агуулахын ажил, хүнс бэлтгэлийн туслах ажил, гудамжин дахь худалдаа, үйлчилгээний ажил, бусад энгийн ажил гэх мэт.
78	Зэвсэгт хүчний ажил, мэргэжил	Зэвсэгт хүчний офицерийн цол бүхий Монгол Улсын Зэвсэгт хүчний зохих албан тушаалд цэргийн алба хаахыг офицерийн алба гэнэ. Зэвсэгт хүчний офицер нь төрөл бүрийн энгийн ажил, мэргэжилд байдаг ижил төстэй үүрэг гүйцэтгэж болно. Энэ бүлэгт Зэвсэгт хүчинд алба хааж байгаа дунд офицер, ахлах офицер, дээд офицерийн нийт бие бүрэлдэхүүн багтана.
ЭДИЙН ЗАСГИЙН БҮХ ТӨРЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАРЫН АНГИЛЛЫН ТОДОРХОЙЛОЛТ		
79	Хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, загас барилт, ан агнуур	Тухайн салбарт мал, амьтны болон ургамлын байгалийн нөөц ашиглалт хамаарна. Энэ салбарт хөдөө аж ахуйн ургамал ургуулах, мал, амьтан, үүний дотор үржлийн мал, амьтныг өсгөн үржүүлэх үйл ажиллагаа, мод бэлтгэл, фермд ч, байгаль орчинд ч бусад ургамал, мал, амьтан буюу мал, амьтны гаралтай бүтээгдэхүүний бэлтгэл орно.
80	Уул уурхай, олборлолт	Байгалийн хатуу (нүүрс, хүдэр), шингэн (нефть) эсвэл хий (байгалийн хий) зэрэг эрдэс баялгийг олборлох уул уурхайн үйл ажиллагаа багтана. Олборлох үйл ажиллагаа нь далд эсвэл ил уурхай, далайн ёроолын уурхай гэх мэт уурхайгаас төрөл бүрийн аргаар гаргаж авах үйл ажиллагаа байж болно.
81	Боловсруулах үйлдвэрлэл	Боловсруулах үйлдвэрлэл нь түүхий эд, материалыг физик болон химийн аргаар хувиргаж шинэ бүтээгдэхүүн үүсгэх үйл ажиллагаа юм. Боловсруулах үйлдвэрлэлийн завсрын бүтээгдэхүүн нь хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, загас агнуур, уул уурхай, олборлолтын бүтээгдэхүүнүүд орно. Мөн бусад боловсруулах үйлдвэрлэлийн бүтээгдэхүүн болох түүхий эд материал, бодис эсвэл бүтээгдэхүүнийг хувиргахад орох түүхий эд байна. Барааг шинэчлэх, сэргээн босгох, өөрчлөх үйл ажиллагаа нь ихэвчлэн боловсруулах үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа байна.

№	Ойлголт	Тодорхойлолт
82	Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	Энэ салбарт дэд бүтцийн /сүлжээ/ шугам хоолойгоор дамжуулан цахилгаан эрчим хүч, хий, уур, халуун, хүйтэн усаар хангах үйл ажиллагаа хамрагдана. Түүнчлэн нэгдсэн сүлжээгүй орон нутгийн чанартай барилга байгууламжийн бие даасан эх үүсвэр бүхий цахилгаан, хий, уур, халуун, хүйтэн усаар хангах, түгээх ажиллагаа мөн багтана.
83	Ус хангамж; сувагжилтын систем, хог хаягдал зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа	Энэ салбарт өрхийн болон үйлдвэрийн хатуу эсвэл хатуу бус, бохирдсон талбай зэргийн хог, хаягдлыг цуглуулах, ариутгах, боловсруулахтай холбогдох үйл ажиллагаа багтана. Ус хангамжийн үйл ажиллагаа бүгд энэ салбарт орно. Өрх, үйлдвэрлэл, үйлчилгээний усан хангамжийн үйл ажиллагаа ихэнхдээ бохир усыг цэвэрлэх, боловсруулах үйл ажиллагаатай холбоотой байх бөгөөд аж ахуйн нэгжүүд эдгээр үйл ажиллагааг хамтруулан хийдэг байж болно. Хог хаягдлыг боловсруулах, бохир усыг цэвэршүүлэх үйл ажиллагааны үр дүнд ариутгасан эсвэл, цэвэршүүлсэн шинэ бүтээгдэхүүн бий болгох үйл ажиллагаа байж болно.
84	Барилга	Мэргэжлийн гүйцэтгэгч байгууллагын гүйцэтгэсэн барилга угсралт, инженерийн барилга байгууламжийн угсралтын ажил орно. Энд шинэ барилгын угсралтын ажил, өргөтгөл, шинэчлэлтийн ажил, барилгын засварын үйл ажиллагаа орно. Их барилгад орон сууц, контор, худалдаа, үйлчилгээ, хөдөө аж ахуйн барилга, авто зам, гудамж, талбай, гүүр, туннел, төмөр зам нисэх талбай, боомт зогсоол болон цахилгаан, дулаан, усан хангамжийн сүлжээ, дамжуулах хоолой, услалтын систем, үйлдвэрийн байгууламж болон биеийн тамирын талбайн ажил зэрэг иргэний инженерийн барилга байгууламжийн угсралтын ажил орно.
85	Бөөний болон жижиглэн худалдаа; машин, мотоциклийн засвар үйлчилгээ	Бүх төрлийн бараа бүтээгдэхүүний бөөний болон жижиглэн худалдаа, тухайлбал, хувирган өөрчлөхгүй худалдаалах, барааг худалдан авах явцад гарах үйлчилгээ орно.
86	Тээвэр, агуулахын үйл ажиллагаа	Хий дамжуулах хоолой, төмөр зам, авто зам, усан ба агаарын тээврийн тогтсон хуваарьтай, хуваарьгүй ачаа болон зорчигч тээвэр, агуулах, ачаа, тээшний үйлчилгээ, автомашины зогсоол, гарааш зэрэг үйл ажиллагаа орно. Түүнчлэн тээврийн хэрэгслийг ажиллуулагч хүнтэй нь түрээслэх үйл ажиллагаа энэ салбарт багтана. Мөн шуудан, холбооны үйл ажиллагаа орно.
87	Зочид буудал, байр, сууц болон нийтийн хоолны үйлчилгээ	Жуулчид, бусад аялагчдыг богино хугацаагаар байр сууцаар хангах, шууд хэрэглэх зориулалттай хоол хүнс, ундаагаар үйлчлэх үйл ажиллагаа орно. Энэ салбарт хамаарах нэмэлт үйлчилгээний хэмжээ, төрөл нь нэлээд өргөн хүрээтэй байж болно.
88	Мэдээлэл, холбоо	Энэ салбарт мэдээлэл, соёлын бүтээгдэхүүний үйлчилгээ, энэ төрлийн бүтээгдэхүүнийг дамжуулах, тараах үйл ажиллагаа, тухайлбал, холбоо, мэдээллийн технологийн үйл ажиллагаа, мэдээлэл боловсруулах болон мэдээллийн үйлчилгээтэй холбогдох бусад үйл ажиллагаа орно.
89	Санхүүгийн болон даатгалын үйл ажиллагаа	Санхүүгийн үйлчилгээний үйл ажиллагаа, даатгал, давхар даатгал, тэтгэврийн санхүүжилтийн үйл ажиллагаа болон санхүүгийн үйлчилгээг дэмжих үйл ажиллагаа энэ салбарт орно. Холдинг компанийн үйл ажиллагаа, итгэлцлийн үйл ажиллагаа, сангууд болон бусад ижил төстэй санхүүгийн байгууллагуудын үйл ажиллагаа зэрэг хөрөнгө эзэмших үйл ажиллагаа мөн энэ салбарт багтана.
90	Үл хөдлөх хөрөнгийн үйл ажиллагаа	Энд лизингийн үйлчилгээ үзүүлэгч, агент, брокерын үл хөдлөх хөрөнгө худалдах, үл хөдлөх хөрөнгө түрээслэх, үнэлгээ хийх зэрэг үйлчилгээ орно. Энэ салбарын үйл ажиллагаа нь төлбөр болон гэрээнд үндэслэн хийгддэг бөгөөд эзэмшигчийн эсвэл лизингээр авсан өмчийг ашиглах үйл ажиллагаа байж болно. Мөн эзэмшигчийн эсвэл лизингээр баригдаж байгаа барилга, байгууламжийг оруулна. Энэ салбарт үл хөдлөх хөрөнгөтэй холбогдох бүхий л үйл ажиллагаа багтана.
91	Мэргэжлийн, шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагаа	Энэ салбарт мэргэшсэн мэргэжил, шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагаа багтана. Эдгээр үйл ажиллагаа нь ахисан түвшний сургалт, мэргэшсэн мэдлэг олгох, хэрэглэгчдэд ур чадвар бий болгох зэрэг сургалтууд орно.
92	Удирдлагын болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаа	Бизнесийн үндсэн үйл ажиллагааг дэмжих төрөл бүрийн үйл ажиллагааг энд хамруулна. Эдгээр үйл ажиллагааны анхдагч зорилго нь мэргэшсэн мэдлэгийг олгохгүй.

№	Ойлголт	Тодорхойлолт
93	Төрийн удирдлага, батлан хамгаалах үйл ажиллагаа, албан журмын нийгмийн хамгаалал	Энэ салбарт төрийн удирдлагын үйл ажиллагаа орно. Үүнд хуулийн тайлбар, тогтоол, тэдгээрт зохицуулалт, тэдгээр дээр суурилсан үйл ажиллагааны удирдлага, хууль тогтоох үйл ажиллагаа, татвар, улсын батлан хамгаалах, нийгмийн хэв журам, аюулгүй байдлын үйл ажиллагаа, цагаачлалын үйлчилгээ, гадаад харилцааны үйл ажиллагаа Засгийн газрын хөтөлбөрийн удирдлагын үйл ажиллагаа зэрэг орно. Мөн энэ салбарт албан журмын нийгмийн хамгааллын үйл ажиллагаа багтана.
94	Боловсрол	Энэ салбарт албан сургалтын өдөр, орой, эчнээ, экстернат хэлбэрээр болон албан бус боловсрол (бие даан суралцах, зайн, радио, телевизийн, онлайн, дүйцсэн, сургалт, хөтөлбөр гэх мэт)-оор дамжуулан хүүхэд, насанд хүрэгчдэд боловсрол эзэмшүүлэх, мэргэшлээ дээшлүүлэх сургалтын үйл ажиллагаа орно. Сургалт эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй өмчийн бүх хэлбэрийн байгууллагууд хамрагдана.
95	Хүний эрүүл мэнд, нийгмийн халамжийн үйл ажиллагаа	Энэ салбарт хүний эрүүл мэнд, нийгмийн халамжийн үйл ажиллагаа орно. Тухайлбал хүн амын эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлдэг эмнэлэг, эмнэлгийн мэргэжилтнүүд, нийгмийн эрүүл мэндийн чиглэлээр тусламж үйлчилгээ үзүүлдэг нийгмийн ажилтны бусад үйл ажиллагаа хамаарна.
96	Урлаг, үзвэр, тоглоом наадам	Энэ салбарт өргөн хүрээг хамарсан төрөл бүрийн соёлын уулзалт, үзвэр болон олон нийтийг хамарсан сонирхолтой тоглоом наадам, урлагийн тоглолт, музейн үйлчилгээ, мөрийтэй тоглоом, чөлөөт цагийн үйл ажиллагааг хамруулна.
97	Үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа	Энэ салбарт гишүүнчлэл бүхий байгууллагын үйл ажиллагаа, компьютер, өрхийн болон хувийн хэрэглээний барааны засвар, үйлчилгээ, өмнөх бүлэг, ангид ороогүй хувийн хэрэглээний төрөл бүрийн бусад үйлчилгээ орно.
98	Хүн хөлслөн ажиллуулдаг өрхийн үйл ажиллагаа; өрхийн өөрийн хэрэглээнд зориулан үйлдвэрлэсэн, нэр төрлөөр нь тодорхойлох боломжгүй бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ	Хүн хөлслөн ажиллуулдаг өрхийн үйл ажиллагаанд гэрийн үйлчлэгч, тогооч, зөөгч, цэвэрлэгч, барлаг, шивэгчин, угаагч, цэцэрлэгч, манаач, малчин, ногоочин, байнгын харгалзагч, жолооч, хаалгач, гэрийн хүмүүжүүлэгч, хүүхэд асрагч, гэрийн багш, нарийн бичиг зэрэг ажил, үйлчилгээг айл, өрхөд цалин хөлстэйгөөр хийх үйл ажиллагаа орно. Өрхийн өөрийн хэрэглээнд зориулсан хэмжээ, нэр төрлөөр нь тодорхойлох боломжгүй үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ энэ дэд салбарт орно.
99	Олон улсын байгууллага, суурин төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа	Энэ ангид Нэгдсэн Үндэстний Байгууллага, түүний системийн төрөлжсөн байгууллагууд, бүс нутгийн төлөөлөгчид, Олон улсын валютын сан, Дэлхийн банк, Дэлхийн гаалийн байгууллага, Эдийн засаг, хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллага, Нефть экспортлогч орнуудын байгууллага, Европын холбоо, Европын чөлөөт худалдааны нийгэмлэг зэрэг олон улсын байгууллагын үйл ажиллагаа орно.

ОРОН СУУЦ

100	Байшин	Байшин гэж нэг болон олон өрөөтэй, дээвэртэй, гадуураа ханатай, сууриас дээвэр хүртэл ханаар хуваагдсан талбай бүхий орон байрыг хэлнэ. Байшинд орон сууцны байшин, бие даасан тохилог сууц (хаус), сууцны тусдаа байшин (гэр хорооллын хашаанд барьсан тоосгон, шавар болон модон ханатай сууцны байшин), нийтийн болон нийтийн зориулалтын бусад байр орно.
101	Орон сууцны байшин	Бүхэлдээ буюу ихэнх хэсэг нь сууцны зориулалттай, тоолох үед бүхлээрээ хүн амьдрахаас өөр зорилгоор ашиглагдаагүй байгаа суурин барилгын доторх сууцыг хэлнэ. Энэ нь айл, өрх амьдрахаар баригдсан, өрх тус бүрт зориулагдсан тусдаа нэг буюу хэд хэдэн өрөө тасалгаа, дэд бүтэц бүхий өрөөнүүдтэй байна. Орон сууцны байшин нь бүх төрлийн дэд бүтцээр хангагдсан, дараах нөхцөлийг бүрэн бүрдүүлсэн байна. Үүнд: (а) Цахилгаан, дулааны шугам сүлжээ болон усан хангамжийн сүлжээтэй; (б) Сууцны дотор бие засах газартай; (в) Сууцны дотор байрлуулсан онгоц, шүршүүртэй; (г) Зориулалтын гал тогоо болон хоол хийх талбайтай байна.

№	Ойлголт	Тодорхойлолт
102	Бие даасан тохилог сууц	Нэг өрх амьдрах зориулалттай, төвлөрсөн инженерийн шугам сүлжээний системд холбогдсон эсвэл инженерийн шугам сүлжээний системийн холболт болон оролт нь бие даасан, дулаан, агааржуулалтын систем, ус хангамж, бохирын шугам, цахилгаан хангамж ба холбооны шугам сүлжээтэй, дотроо боловсон бие засах газартай (ус татдаг) байна. Өрөө тасалгаа нь өөр айлын сууцны өрөө, тасалгааны дээр байрлаагүй, орц, туслах өрөө тасалгаа, дээврийн хөндий, зорийн давхар, шугам сүлжээний хонгил зэрэг нь нийтийн бус зориулалттай сууцыг үүнд хамруулна. Сууцны өрөө /унтлагын ба зочны/, гал тогоо, ариун цэврийн буюу шүршүүрийн өрөө, бие засах өрөө, агуулах, ханын шүүгээтэй мөн мансардтай болон мансардгүй байж болно.
103	Сууцны тусдаа байшин	Ихэвчлэн гэр хорооллын хашаанд 1, түүнээс олон өрөөтэй, дэд бүтцийн (гал тогоо, онгоц, шүршүүр, халалтын систем, ус хангамж, дотроо бие засах газар зэрэг) хангамжууд бүхэлдээ болон аль нэг нь байхгүй сууц орно.
104	Нийтийн байр	Нийтийн байр нь ихэвчлэн нийтийн гал тогоо, бие засах газар, халуун усны шүршүүр, уулзалтын танхимтай байдаг. Аж ахуйн нэгж, байгууллагын ажиллагчид, бүх шатны сургуулийн оюутан, сурагчдын дотуур байр, түүнтэй адилтгах бусад нийтийн байрыг хэлнэ.
105	Бусад	Анхнаасаа хүн амьдрах зориулалтаар бариагүй эсвэл хүн амьдрахад зориулан өөрчлөн засаж тохижуулсан сууц багтана. Энэ нь сургууль, үйлдвэр, албан газар, байгууллагын хэсэг буюу өрөө тасалгаанд (зориулалтаараа аж ахуйн нэгж, байгууллага байрлахад зориулагдсан) өрх айл, хүн амьдарч байгаа, мөн байнгын бус, түр орогнох, хүн амьдрахад тохиромжгүй байр, талбайг бусад сууц гэж үзнэ. Жишээлбэл, вагончик, амбаар, пин, агуулах, дэлгүүр, мухлаг, байшингийн дээвэр, хонгил, орц, дулааны шугам сүлжээний худаг (траншей), ой мод, уул хад, агуй зэрэг зэрэгт өрх айл, хүн амьдарч байгаа бол бусад сууц гэж үзнэ.
106	Нийтийн зориулалтын бусад байр	Нийтийн зориулалтын бусад байр гэдэгт амралтын газар, рашаан сувилал, эмнэлэг, асрамжийн газар, шорон, цэргийн хуаран зэрэг хүмүүс бөөнөөрөө буюу хэсэг бүлгээрээ суух нийтийн байрыг хамааруулна. Амралтын газар гэж хот, суурин газар болон түүнээс гадагш байрласан, амралт, чөлөөт цаг өнгөрөөх хэрэгслээр тоноглогдсон үзвэр, үйлчилгээ үзүүлдэг цогцолборыг; рашаан сувиллын газар гэж эмчилгээний техник хэрэгслээр тоноглогдсон газрыг ойлгоно. Зочид буудал гэж хот, бусад суурин газарт байрласан зочид, үйлчлүүлэгчдийг хүлээн авч байр, хоолны болон бусад үйлчилгээ үзүүлдэг цогцолборыг; орон сууцны зочид буудал гэж нийтийн орон сууцанд байрласан зочид үйлчлүүлэгчдийг хүлээн авч байр, хоолны болон бусад үйлчилгээ үзүүлдэг газрыг ; түр хоноглох байр гэж авто буудал, дэн буудлын болон түүнтэй төстэй бусад үйл ажиллагаа явуулдаг газрыг тус тус ойлгоно.
107	Өрөөний тоо	Нийт өрөөний тоонд амралтын, унтлагын, хүүхдийн, ажлын өрөө орно.
108	Сууцны талбайн хэмжээ	Сууцны талбайн хэмжээ нь хүн амьдрах талбай/амралтын, унтлагын, хүүхдийн, ажлын болон хооллох өрөө/ туслах өрөө, тасалгаа /гал тогооны, угаалгын, бие засах өрөө, хонгил, ханын шүүгээ, агуулах/-ны талбайн нийлбэр байна.

ХҮН АМ, ОРОН СУУЦНЫ АСУУЛГА-2020 /ХАОСТ-1/

Үндэсний статистикийн хорооны даргын 2019 оны 10 дугаар сарын 11-ний өдрийн А/151 тоот тушаалаар батлав.

ХАОСТ-1

ХҮН АМ, ОРОН СУУЦНЫ 2020 ОНЫ ТООЛЛОГЫН АСУУЛГА

I. ХАЯГИЙН ХЭСЭГ

АА. Өрхийн дугаар:

А1. Тооллогын комиссын дугаар

А2. Аймаг, нийслэлийн нэр, код

А3. Сум, дүүргийн нэр, код

А4. Баг, хорооны нэр, код

А5. Тоологчийн нэр, дугаар

А6. Тооллогын асуулгын дугаар

А7. Тосгоны нэр, код

А8. Байршил: /Нийслэл - 1, Аймгийн төв - 2, Тосгон - 3, Сумын төв - 4, Хөдөө - 5/

Гудамж, зам талбайн нэр, дугаар:

Газар орчин, байшин, хотхоны нэр:

Байшингийн дугаар:

Хашааны дугаар: **Хаалганы дугаар:**

Тооллогын асуулгын хариултын нууцыг Монгол Улсын “Хувь хүний нууцын тухай” хуулийн 5 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг, “Статистикийн тухай” хуулийн 22.3 дахь заалт, “Хүн ам, орон сууцны улсын тооллогын тухай” хуулийн 18.3 дахь заалтын дагуу мэдээллийг чандлан хадгална.

А9. Үндсэн өрх 1

Хамт суудаг өрх 2

Өрх үүсгээгүй хүмүүс 3

А10. Тоологдсон хүний тоо

А11. Асуулгын нэмэлт хуудасны тоо

А12. Танай өрхийн ам бүлийн гишүүдээс гадаадад 6 сараас дээш хугацаагаар оршин суугаа хүн бий юу? Тийм бол хэдэн хүн байна вэ?

Тийм (II бүлэг асуулгыг асууна) 1

Хүний тоо

Үгүй (Хүн амын асуулгыг асууна).....2

II. ГАДААДАД 6 САРААС ДЭЭШ ХУГАЦААГААР ОРШИН СУУГАА ИРГЭДИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

Эцэг/ эхийн нэр, өөрийн нэр, регистрийн дугаар	Өрхийн тэргүүлэгчтэй ямар хамааралтай болох	Хүйс		Нас	Одоо амьдарч байгаа улс	Зорилго		Гадаадад оршин суугаа хугацаа (Жилээр)
		Эрэгтэй - 1	Эмэгтэй - 2			Явсан	Одоо сууж байгаа	
А	Б	1	2	3	4	5	6	7
1	<input type="text"/>	<input type="text"/>	1 2	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
2	<input type="text"/>	<input type="text"/>	1 2	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
3	<input type="text"/>	<input type="text"/>	1 2	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
4	<input type="text"/>	<input type="text"/>	1 2	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
5	<input type="text"/>	<input type="text"/>	1 2	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
6	<input type="text"/>	<input type="text"/>	1 2	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Зорилго: Суралцах - 1, Суурьших - 2, Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажиллах - 3, Албан томилолтоор ажиллах - 4, Хувиараа ажиллах -5, Гэр бүлийн шалтгаанаар оршин суух - 6, Бусад -7

II бүлэг асуулт үргэлжлэлтэй эсэх. Тийм - 1 → ХАОСТ-1в асуулгыг асууна. Үгүй - 2

IV. ОРОН СУУЦНЫ НӨХЦӨЛИЙН АСУУЛГА			
1. ТАНАЙХ ЯМАР ТӨРЛИЙН СУУЦАНД СУУДАГ ВЭ?			
Гэр.....	1	→ A10	
Байшин.....	2		
Зориулалтын бус сууц.....	3		
Бусад сууц.....	4	→ A12	
БАЙШИНД АМЬДАРДАГ ӨРХ ХАРИУЛНА.			
2. ТАНАЙ БАЙШИНГИЙН ТӨРӨЛ ЮУ ВЭ?			
Орон сууцны байшин.....	1		
Бие даасан тохилог сууц.....	2		
Сууцны тусдаа байшин.....	3		
Оюутан, сурагчдын нийтийн байр.....	4		
Ажиллагчдын нийтийн байр.....	5		
Нийтийн зориулалтын бусад байр.....	6	→ A12	
3. ТАНАЙ СУУЦ ХЭДЭН ӨРӨӨТЭЙ ВЭ?		<input type="text"/> <input type="text"/>	
Өрөөний тоо.....			
4. ТАНАЙ СУУЦНЫ ТАЛБАЙН ХЭМЖЭЭ ХЭД ВЭ?		<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	
Метр кв.....			
5. ТАНАЙХ ГАЛ ТОГООНЫ ӨРӨӨ/ ХЭСЭГТЭЙ ЮУ?			
Тийм.....	1		
Үгүй.....	2	→ A7	
6. ТАНАЙХ ГАЛ ТОГООНЫ ӨРӨӨ/ ХЭСЭГЭЭ БУСАДТАЙ ХАМТРАН АШИГЛАДАГ УУ?			
Дангаараа эзэмшдэг.....	1		
Нийтээрээ эзэмшдэг.....	2		
7. ТАНАЙХ УСАНД ОРОХ ОНГОЦ, ШҮРШҮҮРТЭЙ ЮУ?			
Тийм.....	1		
Үгүй.....	2	→ A12	
8. УСАНД ОРОХ ОНГОЦ, ШҮРШҮҮРИЙН ТАНЬ ТӨРӨЛ ЮУ ВЭ?			
Байнгын суурилуулсан.....	1		
Угсардаг/ зөөврийн.....	2		
9. ТАНАЙХ УСАНД ОРОХ ОНГОЦ, ШҮРШҮҮРЭЭ БУСАДТАЙ ХАМТРАН АШИГЛАДАГ УУ?			
Тийм.....	1		
Үгүй.....	2		
ГЭРТ АМЬДАРДАГ ӨРХ ХАРИУЛНА.			
10. ТАНАЙХ ХЭДЭН ГЭРТЭЙ ВЭ?		<input type="text"/>	
Гэрийн тоо.....			
11. ТАНАЙ ҮНДСЭН ГЭР ХЭДЭН ХАНАТАЙ ВЭ?		<input type="text"/> <input type="text"/>	
Ханын тоо.....			
БҮХ ӨРХ ХАРИУЛНА.			
12. ТАНАЙ СУУЦНЫ УСАН ХАНГАМЖ СУУЦ ДОТРОО БАЙРЛАДАГ УУ?			
Тийм.....	1		
Үгүй.....	2	→ A15	
13. ТАНАЙ СУУЦНЫ УСАН ХАНГАМЖИЙН ТӨРӨЛ ЮУ ВЭ?			
Төвлөрсөн системд холбогдсон.....	1		
Бие даасан системд холбогдсон.....	2		
14. ТАНАЙХ ХАЛУУН, ХҮЙТЭН УСТАЙ ЮУ?			
Халуун, хүйтэн устай.....	1		
Зөвхөн хүйтэн устай.....	2		
15. ТАНАЙ УНДНЫ УСНЫ ЭХ ҮҮСВЭР ХААНА БАЙДАГ ВЭ?			
Сууц дотор.....	1		
Хашаан дотор.....	2	→ A17	
Өөр газарт.....	3		
16. ТАНАЙ СУУЦ ДОТРОХ УНДНЫ УСНЫ ЭХ ҮҮСВЭР ЮУ ВЭ?			
Төвлөрсөн системд холбогдсон.....	1		
Бие даасан системд холбогдсон.....	2	→ A19	
17. ТАНАЙ СУУЦНЫ ГАДНАХ УНДНЫ УСНЫ ЭХ ҮҮСВЭР ЮУ ВЭ?			
Хамгаалагдсан гүний худаг.....	1		
Төвлөрсөн шугам сүлжээнд холбогдсон нийтийн ус түгээх байр.....	2		
Төвлөрсөн шугам сүлжээнд холбогдоогүй нийтийн ус түгээх байр.....	3		
Хамгаалагдсан гар худаг.....	4		
Хамгаалагдаагүй гүний худаг.....	5		
Хамгаалагдаагүй гар худаг.....	6		
Хамгаалагдаагүй булаг, шанд.....	7		
Хамгаалагдаагүй булаг, шанд.....	8		
Зөвөрийн усны үйлчилгээ.....	9		
Ердийн хөсгөөрх зөвөрийн ус.....	10		
Савласан ус.....	11		
Хурын ус.....	12		
Усны ил эх үүсвэр (гол, мөрөн, нуур, тойром, цөөрөм).....	13		
Бусад.....	14		
18. ТАНАЙХ УНДНЫ УСАА ЭЭР ХОЛООС АВДАГ ВЭ?			
Метр.....		<input type="text"/>	<input type="text"/>
19. ТАНАЙ СУУЦНЫ ЦАХИЛГААНЫ ЭХ ҮҮСВЭР ЮУ ВЭ?			
Төвлөрсөн систем.....	1		
Дизель станц.....	2		
Сэргээгдэх эрчим хүчний төхөөрөмж.....	3		
Бага оврын цахилгаан үүсгүүр.....	4		
Цахилгааны эх үүсвэргүй.....	5		
20. ТАНАЙ СУУЦНЫ ХАЛААЛТЫН ЭХ ҮҮСВЭР ЮУ ВЭ?			
Төвлөрсөн систем.....	1		
Уурын зуух.....	2		
Цахилгаан халаагуур.....	3		
Газрын гүнийн дулаан.....	4		
Шатдаг хий.....	5		
Нам даралтын зуух.....	6		
Ердийн галлагаа.....	7		
21. ТАНАЙХ ХООЛ УНДАА ИХЭВЧЛЭН ЮУГААР БОЛГОДОГ ВЭ?			
Цахилгаан.....	1		
Савласан хий.....	2		
Мод.....	3		
Нүүрс.....	4		
Сайжруулсан түлш.....	5		
Аргал, хэрээн.....	6		
Бусад.....	7		
22. ТАНАЙХ БИЕ ЗАСАХ ГАЗАРТАЙ ЮУ?			
Тийм.....	1		
Тогтсон газар байхгүй.....	2	→ A27	
23. ТАНАЙХ СУУЦАН ДОТРОО БИЕ ЗАСАХ ГАЗАРТАЙ ЮУ?			
Тийм.....	1		
Үгүй.....	2	→ A25	
24. ТАНАЙ СУУЦНЫ ДОТРОХ БИЕ ЗАСАХ ГАЗРЫН ТӨРӨЛ ЮУ ВЭ?			
Төвлөрсөн шугам сүлжээнд холбогдсон.....	1		
Соруулдаг бохир усны цооног.....	2		
Битүү тунгаагуур.....	3		
Бусад.....	4		
25. ТАНАЙ СУУЦНЫ ГАДНАХ БИЕ ЗАСАХ ГАЗРЫН ТӨРӨЛ ЮУ ВЭ?			
Энгийн нүхэн жорлон.....	1		
Сайжруулсан нүхэн жорлон.....	2		
Био жорлон.....	3		
Битүү тунгаагуур.....	4		
Задгай нүх.....	5		
26. ТАНАЙХ БИЕ ЗАСАХ ГАЗРАА БУСАДТАЙ ХАМТРАН АШИГЛАДАГ УУ?			
Тийм.....	1		
Үгүй.....	2		
27. ТАНАЙХ БОХИР УСАА ЯАЖ ЗАЙЛУУЛДАГ ВЭ?			
Төвлөрсөн систем.....	1		
Бие даасан систем.....	2		
Цооногт асгадаг.....	3		
Угаадасны нүхэнд асгадаг.....	4		
Задгай асгадаг.....	5		
28. ТАНАЙХ ХАТУУ ХОГ ХАЯГДЛАА АНГИЛАН ЯЛГАЖ ХАЯДАГ УУ?			
Тийм.....	1		
Үгүй.....	2		
29. ТАНАЙХ ХАТУУ ХОГ ХАЯГДЛАА ЯАЖ ЗАЙЛУУЛДАГ ВЭ?			
Тохижилт үйлчилгээний байгууллага:			
тогтмол хугацаанд ачдаг.....	1		
тогтмол бус хугацаанд ачдаг.....	2		
Зөвшөөрөгдсөн цэгт хаядаг.....	3		
Шатаадаг.....	4		
Булдаг.....	5		
Ил задгай /тогтсон газар байхгүй/.....	6		
30. ТА СУУЦНЫХАА ӨМЧИЙН ХЭЛБЭРИЙГ ХЭЛНЭ ҮҮ?			
Иргэний.....	1		
Хувийн аж ахуйн нэгж, байгууллагын.....	2		
Төрийн өмчийн.....	3		
31. ТА СУУЦНЫХАА ЭЗЭМШЛИЙН ХЭЛБЭРИЙГ ХЭЛНЭ ҮҮ?			
Өөрийн эзэмшлийн.....	1	→ ДУУСГАХ	
Бусдын сууцанд түрээстэй суудаг.....	2		
Бусдын сууцанд түрээсгүй суудаг.....	3	→ ДУУСГАХ	
Бусад.....	4		
32. ТАНАЙ СУУЦ ТҮРЭЭСИЙН ОРОН СУУЦ ХӨТӨЛБӨРТ ХАМРАГДСАН УУ?			
Тийм.....	1		
Үгүй.....	2	→ ДУУСГАХ	
33. ТА ТҮРЭЭСИЙН ОРОН СУУЦ ХӨТӨЛБӨРИЙНХӨӨ ТӨРЛИЙГ ХЭЛНЭ ҮҮ?			
Төрийн.....	1		
Орон нутгийн.....	2		
Хувийн хэвшлийн.....	3		
Бусад.....	4		
Тоолуулагчийн нэр:		гарын үсэг:	
Утасны дугаар :			
Мэдээлэл цуглуулсан		Огноо	
Тоологчийн нэр:	гарын үсэг:	Кодлогчийн нэр:	гарын үсэг:
Шалгагчийн нэр:	гарын үсэг:	Шивэгчийн нэр:	гарын үсэг:
Мэдээлэл оруулсан		Огноо	

Хүн №		0	1	III. ХҮН АМЫН АСУУЛГА	
Регистрийн дугаар: <input type="text"/>				5 БА ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮНЭЭС АСУУНА.	
Ургийн овог: <input type="text"/>				15. ТА ЭЗЭМШСЭН БОЛОВСРОЛЫНХОО ДЭЭД ТҮВШИНГ ХЭЛНЭ ҮҮ? Боловсролгүй..... 01 Бага..... 02 Суурь..... 03 Бүрэн дунд..... 04 Техникийн болон мэргэжлийн..... 05 Тусгай мэргэжлийн дунд..... 06 Дипломын дээд..... 07 Бакалаврын дээд..... 08 Магистр..... 09 Доктор..... 10	
Эцэг/ эхийн нэр: <input type="text"/>				16. ТА ЭНГИЙН ӨГҮҮЛБЭР УНШИЖ, БИЧИЖ ЧАДАХ УУ? Тийм..... 1 Үгүй..... 2	
Өөрийн нэр: <input type="text"/>				17. ТА ЭНГИЙН НЭМЭХ, ХАСАХ ҮЙЛДЛИЙГ ХИЙЖ ТОО БОДОЖ ЧАДАХ УУ? Тийм..... 1 Үгүй..... 2	
БҮХ НАСНЫ ХҮНИЙГ ХАМРУУЛНА.				18. ТА ГАР УТАС ХЭРЭГЛЭДЭГ ҮҮ? Тийм..... 1 Үгүй..... 2	
1. ТА ӨРХИЙН ТЭРГҮҮЛЭГЧ ҮҮ? Өрхийн тэргүүлэгч..... 01 Хамааралгүй..... 11				19. ТА ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭДЭГ ҮҮ? Тийм: байнга..... 1 шаардлагатай үед..... 2 Үгүй..... 3	
2. ТАНЫ ХҮЙС. Эрэгтэй..... 1 Эмэгтэй..... 2				20. ТАНД ЮМ ХАРАХАД ХҮНДРЭЛТЭЙ БАЙДАГ УУ? Хүндрэлгүй..... 1 Бага зэргийн хүндрэлтэй..... 2 Их хүндрэлтэй..... 3 Огт чаддаггүй..... 4	
3. ТА ТӨРСӨН ОН, САР, ӨДРӨӨ ХЭЛНЭ ҮҮ? Он: <input type="text"/> <input type="text"/> Сар: <input type="text"/> <input type="text"/> Өдөр: <input type="text"/> <input type="text"/>				21. ТАНД ЮМ СОНСОХОД ХҮНДРЭЛТЭЙ БАЙДАГ УУ? Хүндрэлгүй..... 1 Бага зэргийн хүндрэлтэй..... 2 Их хүндрэлтэй..... 3 Огт чаддаггүй..... 4	
4. ТАНЫ НАС. <input type="text"/>				22. ТАНД АЛХАХ БОЛОН ШАТААР ӨГСӨХ/ ДЭЭШЭЭ АВИРАХАД ХҮНДРЭЛТЭЙ БАЙДАГ УУ? Хүндрэлгүй..... 1 Бага зэргийн хүндрэлтэй..... 2 Их хүндрэлтэй..... 3 Огт чаддаггүй..... 4	
5. ТА АЛЬ УЛСЫН ХАРЬАТ ВЭ? Монгол Улсын..... 01 Гадаадын (улсын нэр бичих) <input type="text"/> Харьяалалгүй..... 99				23. ТАНД АЛИВАА ЗҮЙЛИЙГ САНАХ, АНХААРЛАА ТӨВЛӨРҮҮЛЭХЭД ХҮНДРЭЛТЭЙ БАЙДАГ УУ? Хүндрэлгүй..... 1 Бага зэргийн хүндрэлтэй..... 2 Их хүндрэлтэй..... 3 Огт чаддаггүй..... 4	
6. ТА ҮНДЭС, УГСААГАА ХЭЛНЭ ҮҮ? Халх..... 1 Бусад (бичих) <input type="text"/>				24. ТАНД БИЕ ДААН УСАНД ОРОХ, ХУВЦСАА ӨМСӨХ ЗЭРГЭЭР ӨӨРИЙГӨӨ АРЧЛАХАД ХҮНДРЭЛТЭЙ БАЙДАГ УУ? Хүндрэлгүй..... 1 Бага зэргийн хүндрэлтэй..... 2 Их хүндрэлтэй..... 3 Огт чаддаггүй..... 4	
7. ТА СУУРЫШЛЫН БАЙДЛАА ХЭЛНЭ ҮҮ? Байнга оршин суугаа..... 1 → A9 Тур эзгүй байгаа..... 2 Тур оршин суугаа..... 3				25. ТАНД БУСАДТАЙ ЯРИЛЦАХАД ЯМАР НЭГЭН ХҮНДРЭЛ ГАРДАГ УУ? Хүндрэлгүй..... 1 Бага зэргийн хүндрэлтэй..... 2 Их хүндрэлтэй..... 3 Огт чаддаггүй..... 4	
8. ТУР ЭЗГҮЙ ХҮНИЙ ОДОО СУУЖ БАЙГАА, ТУР СУУГАА ХҮНИЙ БАЙНГА СУУДАГ ХАЯГИЙГ БИЧНЭ ҮҮ? Аймаг/ нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр: <input type="text"/> Сум/ дүүрэг (хот)-ийн нэр: <input type="text"/>				26. ТА ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛИЙН АСУУДЛААР ЭРҮҮЛ МЭНД, НИЙГМИЙН ХАЛАМЖИЙН БАЙГУУЛЛАГАД БҮРТГЭЛТЭЙ ЮУ? Тийм..... 1 Үгүй..... 2 → A28	
9. ТА БАЙНГА СУУДАГ АЙМАГ / НИЙСЛЭЛДЭЭ ТӨРСНӨӨСӨӨ ХОЙШ АМЬДАРЧ БАЙНА УУ, ШИЛЖИЖ ИРСЭН ҮҮ? Төрснөөсөө хойш..... 1 → A13 Өөр газар байнга амьдарч байгаад буцаж ирсэн..... 2 Өөр газраас шилжиж ирсэн..... 3				27. ТА ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛИЙНХЭЭ ТӨРЛӨӨ ХЭЛНЭ ҮҮ? Төрөлхийн..... 1 Олдмол..... 2	
10. ТА АЛЬ АЙМАГ/НИЙСЛЭЛ (ГАДААД УЛС)-Д ТӨРСӨН БЭ? байршил: <input type="text"/>				28. ТА ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДЛАА ХЭЛНЭ ҮҮ? Огт гэрлээгүй..... 1 Гэрлэсэн: Батлуулсан..... 2 Батлуулаагүй..... 3 Тусгаарласан..... 4 Цуцалсан..... 5 Бэлэвсэн..... 6	
11. ТА ХАМГИЙН СҮҮЛД ХЭДЭН ОНД АЛЬ АЙМАГ/ НИЙСЛЭЛ (ГАДААД УЛС)-ЭЭС ШИЛЖИН ИРСЭН БЭ? байршил: <input type="text"/> Он: <input type="text"/>				29. ТА ШАШИН ШҮТДЭГ ҮҮ? Шүтдэггүй..... 1 Шүтдэг: Будда..... 2 Христ..... 3 Ислам..... 4 Бөө..... 5 Бусад..... 6	
12. ТА 2015 ОНЫ 1 ДҮГЭЭР САРД ХААНА БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БЭ? (5 ба түүнээс дээш насны бүх хүнээс асууна) Аймаг/ нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр, байршил: <input type="text"/>				30. ТАНЫ ЭЗЭМШСЭН МЭРГЭЖИЛ ЮУ ВЭ? <input type="text"/>	
13. ТА СУРГУУЛЬД СУРДАГ (ЦЭЦЭРЛЭГТ ХҮМҮҮЖДЭГ ҮҮ) УУ? (2-39 насны хүнээс асууна) Тийм..... 1 → A15 Үгүй..... 2				31. ТА СҮҮЛИЙН 7 ХОНОГТ ОРЛОГО ОЛОХ ЗОРИЛГООР НААД ЗАХ НЬ 1 ЦАГ ЦАЛИН ХӨЛСТЭЙ ХӨДӨЛМӨР ЭРХЭЛСЭН ҮҮ? Тийм..... 1 → A33 Үгүй..... 2	
14. ТА СУРГУУЛЬД СУРАЛЦАЖ (ЦЭЦЭРЛЭГТ ХҮМҮҮЖИЖ) БАЙСАН УУ? (2-39 насны хүнээс асууна) Тийм..... 1 → АНГИ: <input type="text"/> Үгүй..... 2 → A16				32. ТАНД ЕР НЬ ЦАЛИНТАЙ АЖИЛ/ БИЗНЕСИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА БАЙГАА ЮУ? (Эцэг/ эхийн чөлөөтэй, улирлын чанартай, ээлжийн ажил, амралттай, сургалтын чөлөөтэй гэх мэт тохиолдлуудыг цалинтай ажилтайд тооцно.) Тийм..... 1 Үгүй..... 2 → A36	
				33. ТАНЫ ЭРХЭЛДЭГ АЖИЛ (БАЙГУУЛЛАГА)-ЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛ ЮУ ВЭ? <input type="text"/>	
				34. ТАНЫ ЭРХЭЛДЭГ АЖИЛ ЮУ ВЭ? <input type="text"/>	
				35. ТА ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ (СТАТУС)-АА ХЭЛНЭ ҮҮ? Цалин хөлстэй ажиллагч: Байнгын ажиллагч..... 1 Тур ажиллагч..... 2 Тохиолдлын ажиллагч..... 3 Дагалдан, мэргэшилж буй дадлагажигч..... 4 Гүйцэтгэх гэрээлэгч..... 5 Ажил олгогч: ААНБ-ын..... 6 Зах зээлд чиглэсэн өрхийн ААН-ийн... 7 Ажилтан ажиллуудаггүй: ААНБ-ын үйл ажиллагаа эрхлэгч.. 8 Зах зээлд чиглэсэн өрхийн аж ахуй эрхлэгч..... 9 Хувь нэмрээ оруулагч гэр бүлийн гишүүн..... 10 ХҮН АМЫН АСУУЛГЫГ ДУУСГАХ	
				36. ТА СҮҮЛИЙН 30 ХОНОГТ ЦАЛИН ХӨЛСТЭЙ АЖИЛ ХАЙХ/ БИЗНЕС ЭРХЛЭХ ЯМАР НЭГЭН ОРОЛДЛОГО ХИЙСЭН ҮҮ? Тийм..... 1 → A38 Үгүй..... 2	
				37. ТА ЯАГААД ЦАЛИНТАЙ АЖИЛ ОЛОХ БОЛОН БИЗНЕС ЭРХЛЭХ ГЭЖ ОРОЛДООГҮЙ ВЭ? Сургуульд сурдаг..... 1 Тэтгэвэрт..... 2 Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй..... 3 Ажил хайгаад залхсан, ажлын байр байхгүй гэж бодож байна..... 4 Ур чадварт тохирохгүй, туршлага байхгүй..... 5 Гэрийн ажилтай..... 6 Бусад..... 7	
				38. ХЭРЭВ ТАНД СҮҮЛИЙН 7 ХОНОГТ ЯМАР НЭГЭН ЦАЛИНТАЙ АЖИЛ/ БИЗНЕС ЭРХЛЭХ БОЛОМЖ ГАРСАН БОЛ АЖИЛЛАЖ ЧАДАХААР БАЙСАН УУ? Тийм..... 1 Үгүй..... 2	

Хүн №		III. ХҮН АМЫН АСУУЛГА	
Регистрийн дугаар: <input type="text"/>		5 БА ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮНЭЭС АСУУНА.	
Ургийн овог: <input type="text"/>		15.ТА ЭЗЭМШСЭН БОЛОВСРОЛЫНХОО ДЭЭД ТҮВШИНГ ХЭЛНЭ ҮҮ?	
Эцэг/эхийн нэр: <input type="text"/>		Боловсролгүй.....01	
Өөрийн нэр: <input type="text"/>		Бага.....02	
БҮХ НАСНЫ ХҮНИЙГ ХАМРУУЛНА.		Суурь.....03	
1.ТА ӨРХИЙН ТЭРГҮҮЛЭГЧТЭЙ ЯМАР ХАМААРАЛТАЙ ВЭ?		Бүрэн дунд.....04	
Эхнэр/нөхөр.....02		Техникийн болон мэргэжлийн.....05	
Хүү/охин.....03		Тусгай мэргэжлийн дунд.....06	
Эцэг/эх.....04		Дипломын дээд.....07	
Ах/эгч/дүү.....05		Бакалаврын дээд.....08	
Хадам эцэг/эх.....06		Магистр.....09	
Хүргэн/бэр.....07		Доктор.....10	
Өвөг эцэг/эмэг эх.....08		16.ТА ЭНГИЙН ӨГҮҮЛБЭР УНШИЖ, БИЧИЖ ЧАДАХ УУ?	
Ач/зээ.....09		Тийм.....1	
Бусад төрөл төрөгсөд.....10		Үгүй.....2	
Хамааралгүй.....11		17.ТА ЭНГИЙН НЭМЭХ, ХАСАХ ҮЙЛДЛИЙГ ХИЙЖ ТОО БОДОЖ ЧАДАХ УУ?	
2.ТАНЫ ХҮЙС.		Тийм.....1	
Эрэгтэй.....1		Үгүй.....2	
Эмэгтэй.....2		18.ТА ГАР УТАС ХЭРЭГЛЭДЭГ ҮҮ?	
3.ТА ТӨРСӨН ОН, САР, ӨДРӨӨ ХЭЛНЭ ҮҮ?		Тийм.....1	
Он: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> Сар: <input type="text"/> <input type="text"/> Өдөр: <input type="text"/> <input type="text"/>		Үгүй.....2	
4.ТАНЫ НАС.		19.ТА ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭДЭГ ҮҮ?	
<input type="text"/>		Тийм: байнга.....1	
5.ТА АЛЬ УЛСЫН ХАРЬЯАТ ВЭ?		шаардлагатай үед.....2	
Монгол Улсын.....01		Үгүй.....3	
Гадаадын (улсын нэр бичих) <input type="text"/>		20.ТАНД ЮМ ХАРАХАД ХҮНДРЭЛТЭЙ БАЙДАГ УУ?	
Харьяалалгүй.....99		Хүндрэлгүй.....1	
6.ТА ҮНДЭС, УГСААГАА ХЭЛНЭ ҮҮ?		Бага зэргийн хүндрэлтэй.....2	
Халх.....1		Их хүндрэлтэй.....3	
Бусад (бичих) <input type="text"/>		Огт чаддаггүй.....4	
7.ТА СУУРЫШЛЫН БАЙДЛАА ХЭЛНЭ ҮҮ?		21.ТАНД ЮМ СОНСОХОД ХҮНДРЭЛТЭЙ БАЙДАГ УУ?	
Байнга оршин суугаа.....1 → A9		Хүндрэлгүй.....1	
Түр эзгүй байгаа.....2		Бага зэргийн хүндрэлтэй.....2	
Түр оршин суугаа.....3		Их хүндрэлтэй.....3	
8.ТҮР ЭЗГҮЙ ХҮНИЙ ОДОО СУУЖ БАЙГАА, ТҮР СУУГАА ХҮНИЙ БАЙНГА СУУДАГ ХАЯГИЙГ БИЧНЭ ҮҮ?		Огт чаддаггүй.....4	
Аймаг/нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр: <input type="text"/>		22.ТАНД АЛХАХ БОЛОН ШАТААР ӨГСӨХ/ ДЭЭШЭЭ АВИРАХАД ХҮНДРЭЛТЭЙ БАЙДАГ УУ?	
Сум/дүүрэг (хот)-ийн нэр: <input type="text"/>		Хүндрэлгүй.....1	
9.ТА БАЙНГА СУУДАГ АЙМАГ /НИЙСЛЭЛДЭЭ ТӨРСНӨӨСӨӨ ХОЙШ АМЬДАРЧ БАЙНА УУ, ШИЛЖИЖ ИРСЭН ҮҮ?		Бага зэргийн хүндрэлтэй.....2	
Төрснөөсөө хойш.....1 → A13		Их хүндрэлтэй.....3	
Өөр газар байнга амьдарч байгаад буцаж ирсэн.....2		Огт чаддаггүй.....4	
Өөр газраас шилжиж ирсэн.....3		23.ТАНД АЛИВАА ЗҮЙЛИЙГ САНАХ, АНХААРЛАА ТӨВЛӨРҮҮЛЭХЭД ХҮНДРЭЛТЭЙ БАЙДАГ УУ?	
10.ТА АЛЬ АЙМАГ/НИЙСЛЭЛ (ГАДААД УЛС)-Д ТӨРСӨН БЭ?		Хүндрэлгүй.....1	
байршил: <input type="text"/>		Бага зэргийн хүндрэлтэй.....2	
11.ТА ХАМГИЙН СҮҮЛД ХЭДЭН ОНД АЛЬ АЙМАГ/НИЙСЛЭЛ (ГАДААД УЛС)-ЭЭС ШИЛЖИН ИРСЭН БЭ?		Их хүндрэлтэй.....3	
байршил: <input type="text"/>		Огт чаддаггүй.....4	
Он: <input type="text"/>		24.ТАНД БИЕ ДААН УСАНД ОРОХ, ХУВЦСАА ӨМСӨХ ЗЭРГЭЭР ӨӨРИЙГӨӨ АРЧЛАХАД ХҮНДРЭЛТЭЙ БАЙДАГ УУ?	
12.ТА 2015 ОНЫ 1 ДҮГЭЭР САРД ХААНА БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БЭ?		Хүндрэлгүй.....1	
(5 ба түүнээс дээш насны бүх хүнээс асууна)		Бага зэргийн хүндрэлтэй.....2	
Аймаг/нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр, байршил: <input type="text"/>		Их хүндрэлтэй.....3	
13.ТА СУРГУУЛЬД СУРДАГ (ЦЭЦЭРЛЭГТ ХҮМҮҮЖДЭГ ҮҮ) УУ?		Огт чаддаггүй.....4	
(2-39 насны хүнээс асууна)		25. ТАНД БУСАДТАЙ ЯРИЛЦАХАД ЯМАР НЭГЭН ХҮНДРЭЛ ГАРДАГ УУ?	
Тийм.....1 → A15		Хүндрэлгүй.....1	
Үгүй.....2		Бага зэргийн хүндрэлтэй.....2	
14.ТА СУРГУУЛЬД СУРАЛЦАЖ (ЦЭЦЭРЛЭГТ ХҮМҮҮЖИЖ) БАЙСАН УУ?		Их хүндрэлтэй.....3	
(2-39 насны хүнээс асууна)		Огт чаддаггүй.....4	
Тийм.....1 → АНГИ: <input type="text"/>		26.ТА ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛИЙН АСУУДЛААР ЭРҮҮЛ МЭНД, НИЙГМИЙН ХАЛАМЖИЙН БАЙГУУЛЛАГАД БҮРТГЭЛТЭЙ ЮУ?	
Үгүй.....2 → A16		Тийм.....1	
		Үгүй.....2 → A28	
		27.ТА ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛИЙНХЭЭ ТӨРЛӨӨ ХЭЛНЭ ҮҮ?	
		Төрөлхийн.....1	
		Олдмол.....2	
		28.ТА ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДЛАА ХЭЛНЭ ҮҮ?	
		Огт гэрлээгүй.....1	
		Гэрлэсэн: Батлуулсан.....2	
		Батлуулаагүй.....3	
		Тусгаарласан.....4	
		Цуцалсан.....5	
		Бэлэвсэн.....6	
		29.ТА ШАШИН ШҮТДЭГ ҮҮ?	
		Шүтдэггүй.....1	
		Шүтдэг: Будда.....2	
		Христ.....3	
		Ислам.....4	
		Бөө.....5	
		Бусад.....6	
		30.ТАНЫ ЭЗЭМШСЭН МЭРГЭЖИЛ ЮУ ВЭ?	
		<input type="text"/>	
		31.ТА СҮҮЛИЙН 7 ХОНОГТ ОРЛОГО ОЛОХ ЗОРИЛГООР НААД ЗАХ НЬ 1 ЦАГ ЦАЛИН ХӨЛСТЭЙ ХӨДӨЛМӨР ЭРХЭЛСЭН ҮҮ?	
		Тийм.....1 → A33	
		Үгүй.....2	
		32.ТАНД ЕР НЬ ЦАЛИНТАЙ АЖИЛ/БИЗНЕСИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА БАЙГАА ЮУ?	
		(Эцэг/эхийн чөлөөтэй, улирлын чанартай, эзлэгийн ажил, амралттай, сургалтын чөлөөтэй гэх мэт тохиолдлуудыг цалинтай ажилтайд тооцно.)	
		Тийм.....1	
		Үгүй.....2 → A36	
		33.ТАНЫ ЭРХЭЛДЭГ АЖИЛ (БАЙГУУЛЛАГА)-ЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛ ЮУ ВЭ?	
		<input type="text"/>	
		34.ТАНЫ ЭРХЭЛДЭГ АЖИЛ ЮУ ВЭ?	
		<input type="text"/>	
		35.ТА ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ (СТАТУС)-АА ХЭЛНЭ ҮҮ?	
		Цалин хөлстэй ажиллагч:	
		Байнгын ажиллагч.....1	
		Түр ажиллагч.....2	
		Тохиолдлын ажиллагч.....3	
		Дагалдан, мэргэшилж буй дадлагажигч.....4	
		Гүйцэтгэх гэрээлэгч.....5	
		Ажил олгогч:	
		ААНБ-ын.....6	
		Зах зээлд чиглэсэн өрхийн ААН-ийн... 7	
		Ажилтан ажиллуулдаггүй:	
		ААНБ-ын үйл ажиллагаа эрхлэгч.. 8	
		Зах зээлд чиглэсэн өрхийн аж ахуй эрхлэгч.....9	
		Хувь нэмрээ оруулагч гэр бүлийн гишүүн.....10	
		ХҮН АМЫН АСУУЛГЫГ ДУУСГАХ	
		36.ТА СҮҮЛИЙН 30 ХОНОГТ ЦАЛИН ХӨЛСТЭЙ АЖИЛ ХАЙХ/БИЗНЕС ЭРХЛЭХ ЯМАР НЭГЭН ОРОЛДЛОГО ХИЙСЭН ҮҮ?	
		Тийм.....1 → A38	
		Үгүй.....2	
		37.ТА ЯАГААД ЦАЛИНТАЙ АЖИЛ ОЛОХ БОЛОН БИЗНЕС ЭРХЛЭХ ГЭЖ ОРОЛДООГҮЙ ВЭ?	
		Сургуульд сурдаг.....1	
		Тэтгэвэрт.....2	
		Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй.....3	
		Ажил хайгаад залхсан, ажлын байр байхгүй гэж бодож байна.....4	
		Ур чадварт тохирохгүй, туршлага байхгүй.....5	
		Гэрийн ажилтай.....6	
		Бусад.....7	
		38.ХЭРЭВ ТАНД СҮҮЛИЙН 7 ХОНОГТ ЯМАР НЭГЭН ЦАЛИНТАЙ АЖИЛ/БИЗНЕС ЭРХЛЭХ БОЛОМЖ ГАРСАН БОЛ АЖИЛЛАЖ ЧАДАХААР БАЙСАН УУ?	
		Тийм.....1	
		Үгүй.....2	

БАЙШИН, ОРОН СУУЦНЫ ТООЛЛОГО-2019 /БОСТ-1-1/

Монгол Улсын Үндэсний статистикийн хорооны даргын 2019 оны 5 дугаар сарын 31-ний өдрийн А/81 тоот тушаалаар батлав.

БОСТ - 1-1

БАЙШИН, ОРОН СУУЦНЫ ТООЛЛОГО - 2019
БАЙШИН СУУЦНЫ АСУУЛГА

Тооллогын асуулгын хариултын нууцыг Монгол Улсын Хувь хүний нууцын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг, Статистикийн тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэг, Хүн ам, орон сууцны улсын тооллогын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 3 дахь заалтын дагуу чандлан хадгална.

I. ХАЯГИЙН ХЭСЭГ

A1. Тооллогын комиссын дугаар	<input type="text"/>	A5. Гудамж, зам, талбайн нэр, дугаар	<input type="text"/>	A9. Хаалганы дугаар	<input type="text"/>
A2. Аймаг, нийслэл	<input type="text"/>	A6. Газар орчин, байшин, хотхоны нэр	<input type="text"/>	A10. Тоологчийн нэр, код	<input type="text"/>
A3. Сум, дүүрэг	<input type="text"/>	A7. Байшингийн дугаар	<input type="text"/>	A11. Асуулгын дугаар	<input type="text"/>
A4. Баг, хороо	<input type="text"/>	A8. Хашааны дугаар	<input type="text"/>	A12. Асуулга эхэлсэн цаг, минут	<input type="text"/>

II. АСУУЛГА

<p>1. Сууцны төрөл юу вэ?</p> <p>Сууцны тусдаа байшин 1</p> <p>Бие даасан тохилог сууц 2</p> <p>Нийтийн байр 3</p> <p>Сууцны бус зориулалттай 4</p> <p style="text-align: right;">Асуулгыг дуусгах ↓</p>	<p>11. Сууцны ханын өнгөлгөө, гадна фасадны материал юу вэ?</p> <p>Цементэн шавардлага 1</p> <p>Мод 2</p> <p>Металл хавтан 3</p> <p>Хуванцар хавтан 4</p> <p>Чулуун хавтан 5</p> <p>Тоосго 6</p> <p>Шар шавар 7</p> <p>Плита 8</p> <p>Бусад 9</p> <p>Байхгүй 10</p>
<p>2. Сууцанд хүн байнга амьдардаг уу?</p> <p>Тийм 1</p> <p>Үгүй 2</p> <p style="text-align: right;">Асуулт 4 ↓</p>	<p>12. Сууцны шалны үндсэн материал юу вэ?</p> <p>Мод 1</p> <p>Бетон / цемент 2</p> <p>Бусад 9</p>
<p>3. Сууцанд хүн байнга амьдардаггүй шалтгаан юу вэ?</p> <p>Зуслангийн сууц 1</p> <p>Нураах гэж буй 2</p> <p>Бусад 9</p> <p style="text-align: right;">Асуулгыг дуусгах ↓</p>	<p>13. Сууцны шалны хучилтын материал юу вэ?</p> <p>Мод 1</p> <p>Модон паркет 2</p> <p>Шахмал паркет /ламинат/ 3</p> <p>Плита 4</p> <p>Хулдаас 5</p> <p>Байхгүй 6</p> <p>Бусад 9</p>
<p>4. Хэдэн онд ашиглалтад оруулсан сууц вэ?</p> <p><input type="text"/></p>	<p>14. Сууцны дээврийн хучилтын материал юу вэ?</p> <p>Төмөр 1</p> <p>Шавар 2</p> <p>Шифр 3</p> <p>Зөөлөн дээвэр 4</p> <p>Хар цаас 5</p> <p>Бусад 9</p>
<p>5. Хэдэн давхар сууц вэ?</p> <p>/Зоорийн давхраас дээш давхрын тоо/</p> <p><input type="text"/></p>	<p>15. Сууц дулаан алддаг уу?</p> <p>Тийм 1</p> <p>Үгүй 2</p> <p style="text-align: right;">Асуулт 17 ↓</p>
<p>6. Нийт хэдэн өрөөтэй сууц вэ?</p> <p>1 өрөө 1 6 өрөө 6</p> <p>2 өрөө 2 7 өрөө 7</p> <p>3 өрөө 3 8 өрөө 8</p> <p>4 өрөө 4 9 болон түүнээс дээш өрөө 9</p> <p>5 өрөө 5</p>	<p>16. Сууц аль хэсгээрээ дулаан алддаг вэ?</p> <p>Дээвэр А</p> <p>Хана В</p> <p>Цонх С</p> <p>Шал D</p> <p>Хаалга E</p> <p>Мэдэхгүй F</p>
<p>7. Сууц гал тогооны өрөө / хэсэгтэй юу?</p> <p>Тийм 1</p> <p>Үгүй 2</p>	
<p>8. Сууц усанд орох онгоц, шүршүүрийн өрөөтэй юу?</p> <p>Тийм 1</p> <p>Үгүй 2</p>	
<p>9. Сууцны талбайн хэмжээ хэд вэ?</p> <p>метр кв. <input type="text"/></p>	
<p>10. Сууцны ханын үндсэн материал юу вэ?</p> <p>Цутгамал төмөр бетон 1</p> <p>Угсармал төмөр бетон 2</p> <p>Блок 3</p> <p>Тоосго 4</p> <p>Мод 5</p> <p>Сэндвич хавтан 6</p> <p>Холимог 7</p> <p>Бусад 9</p>	

17. Сууцны усан хангамжийн төрөл юу вэ? Төвлөрсөн системд холбогдсон 1 Бие даасан системд холбогдсон 2 Зөөврийн 3 ↓ Асуулт 20 ↓	27. Сууц бие засах газартай юу? Тийм 1 Тогтсон газар байхгүй 2 ↓ Асуулт 31 ↓
18. Сууц халуун хүйтэн устай юу? Халуун, хүйтэн устай 1 Зөвхөн хүйтэн устай 2	28. Сууц дотроо бие засах газартай юу? Тийм 1 Үгүй 2 ↓ Асуулт 30 ↓
19. Сууцны усан хангамж сууц дотор байрладаг эсэх? Тийм 1 Үгүй 2	29. Сууцны доторх бие засах газрын төрөл юу вэ? Төвлөрсөн шугам сүлжээнд холбогдсон 1 Соруулдаг бохир усны цооног 2 Битүү тунгаагуур 3 Бусад 9 ↓ Асуулт 31 ↓
20. Сууцны ундны усны эх үүсвэр хаана байдаг вэ? Сууц дотор 1 Хашаан дотор 2 ↓ Өөр газарт 3 ↓ Асуулт 22 ↓	30. Сууцны гаднах бие засах газрын төрөл юу вэ? Энгийн нүхэн жорлон 1 Сайжруулсан нүхэн жорлон 2 Био жорлон 3 Битүү тунгаагуур 4 Задгай нүх 5
21. Сууц доторх ундны усны эх үүсвэр юу вэ? Төвлөрсөн системд холбогдсон 1 ↓ Бие даасан системээр холбосон 2 ↓ Асуулт 24 ↓	31. Сууцны бохир ус зайлуулах төрөл юу вэ? Төвлөрсөн систем 1 Бие даасан систем 2 Цооногт асгадаг 3 Задгай асгадаг 4
22. Сууцны гаднах ундны усны эх үүсвэр юу вэ? Хамгаалагдсан гүний худаг 1 Төвлөрсөн шугам сүлжээнд холбогдсон нийтийн ус түгээх байр 2 Төвлөрсөн шугам сүлжээнд холбогдоогүй нийтийн ус түгээх байр 3 Хамгаалагдсан гар худаг 4 Хамгаалагдсан булаг, шанд 5 Хамгаалагдаагүй гүний худаг 6 Хамгаалагдаагүй гар худаг 7 Хамгаалагдаагүй булаг, шанд 8 Зөөврийн усны үйлчилгээ 9 Ердийн хөсгөөрх зөөврийн ус 10 Савласан ус 11 Хурын ус 12 Усны ил эх үүсвэр (гол, мөрөн, нуур, тойром, цөөрөм) 13 Бусад 99	32. Сууцны хатуу хог хаягдал зайлуулалтын төрөл юу вэ? Тохижилт үйлчилгээний байгууллага тогтмол хугацаанд ачдаг 1 Тохижилт үйлчилгээний байгууллага тогтмол бус хугацаанд ачдаг 2 Зөвшөөрөгдсөн цэгт хаядаг 3 Шатаадаг 4 Булдаг 5 Ил задгай 6
23. Ундны усыг хэр холоос авдаг вэ? 200 метр хүртэл зайнаас 1 200-500 метр хүртэл зайнаас 2 500-1000 метр хүртэл зайнаас 3 1000 метрээс хол зайнаас 4	33. Сууцны өмчийн хэлбэр юу вэ? Иргэний 1 Хувийн аж ахуйн нэгж, байгууллагын 2 Төрийн өмчийн 3
24. Сууцны цахилгааны эх үүсвэр юу вэ? Төвлөрсөн систем 1 Дизель станц 2 Сэргээгдэх эрчим хүч 3 Бага оврын цахилгаан үүсгүүр 4 Цахилгааны эх үүсвэргүй 5	34. Сууц автомашины гарааштай юу? Тийм 1 <i>Байрлуулах машины тоо</i> <input type="text"/> <input type="text"/> Үгүй 2
25. Сууцны халаалтын эх үүсвэр юу вэ? Төвлөрсөн систем 1 ↓ Уурын зуух 2 ↓ Цахилгаан халаагуур 3 ↓ Газрын гүнийн дулаан 4 ↓ Шатдаг хий 5 ↓ Асуулт 27 ↓ Нам даралтын зуух 6 Ердийн галлагаа 7	35. Сууц гаднаа тохижилт хийгдсэн талбайтай юу? Тийм 1 Үгүй 2 ↓ Асуулт 37 ↓
26. Сууцны халаалтад ихэвчлэн ямар түлш хэрэглэдэг вэ? Мод 1 Нүүрс 2 Сайжруулсан түлш 3 Аргал, хөрзөн 4 Бусад 5	36. Гаднах тохижилт хийсэн нийт талбай: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> метр кв. Үүнээс: Мод тарьсан талбай: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> метр кв. Зүлэгжүүлсэн талбай: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> метр кв.
27. Сууцны халаалтад ихэвчлэн ямар түлш хэрэглэдэг вэ? Мод 1 Нүүрс 2 Сайжруулсан түлш 3 Аргал, хөрзөн 4 Бусад 5	37. Сууцны зах зээлийн үнэлгээ хэд вэ? <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> сая төгрөгөөр
28. Сууц дотроо бие засах газартай юу? Тийм 1 Үгүй 2 ↓ Асуулт 30 ↓	38. Холбоо барих утасны дугаар хэд вэ?
29. Сууцны доторх бие засах газрын төрөл юу вэ? Төвлөрсөн шугам сүлжээнд холбогдсон 1 Соруулдаг бохир усны цооног 2 Битүү тунгаагуур 3 Бусад 9 ↓ Асуулт 31 ↓	Асуулга дууссан огноо: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> Он <input type="text"/> <input type="text"/> Сар <input type="text"/> <input type="text"/> Өдөр Цаг, минут: <input type="text"/> <input type="text"/>

БАЙШИН, ОРОН СУУЦНЫ ТООЛЛОГО-2019 /БОСТ-1-2/

Монгол Улсын Үндэсний статистикийн хорооны даргын 2019 оны 5 дугаар сарын 31-ний өдрийн А/81 тоот тушаалаар батлав.

БОСТ - 1-2

БАЙШИН, ОРОН СУУЦНЫ ТООЛЛОГО - 2019
ГЭР СУУЦНЫ АСУУЛГА

Тооллогын асуулгын хариултын нууцыг Монгол Улсын Хувь хүний нууцын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг, Статистикийн тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэг, Хүн ам, орон сууцны улсын тооллогын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 3 дахь заалтын дагуу чандлан хадгална.

I. ХАЯГИЙН ХЭСЭГ

A1. Тооллогын комиссын дугаар	<input type="text"/>	A5. Гудамж, зам, талбайн нэр, дугаар	<input type="text"/>	A10. Тооллогчийн нэр, код	<input type="text"/>
A2. Аймаг, нийслэл	<input type="text"/>	A6. Газар орчин, байшин, хотхоны нэр	<input type="text"/>	A11. Асуулгын дугаар	<input type="text"/>
A3. Сум, дүүрэг	<input type="text"/>	A8. Хашааны дугаар	<input type="text"/>	A12. Асуулга эхэлсэн цаг, минут	<input type="text"/>
A4. Баг, хороо	<input type="text"/>	A9. Хаалганы дугаар	<input type="text"/>		

II. АСУУЛГА

1. Гэрт хүн байнга амьдардаг уу? Тийм1 Үгүй2 Асуулт 3	Ердийн хөсгөөрх зөөврийн ус 10 Савласан ус 11 Хурын ус 12 Усны ил эх үүсвэр (гол, мөрөн, нуур, тойром, цөөрөм) 13 Бусад 99
2. Гэрт хүн байнга амьдардаггүй шалтгаан юу вэ? Илүү гэр1 Бусад9 Асуулгыг дуусгах	10. Ундны усыг хэр холоос авдаг вэ? 200 метр хүртэл зайнаас 1 200-500 метр хүртэл зайнаас 2 500-1000 метр хүртэл зайнаас 3 1000 метрээс хол зайнаас 4
3. Хэдэн ханатай гэр вэ? 4 ханатай 1 8 ханатай 4 5 ханатай 2 10 ханатай 5 6 ханатай 3	11. Цахилгааны эх үүсвэр юу вэ? Төвлөрсөн систем 1 Дизель станц 2 Сэргээгдэх эрчим хүч 3 Бага оврын цахилгаан үүсгүүр 4 Цахилгааны эх үүсвэргүй 5
4. Гэр ямар шалтай вэ? Шалгүй 1 Мод 2 Бетон 3 Бусад 9	12. Халаалтын эх үүсвэр юу вэ? Цахилгаан халаагуур 1 Ердийн галлагаа 2 Асуулт 14
5. Гэрийн дээвэр, туурга хүйтний улиралд дан байдаг уу, давхар байдаг уу? Дан 1 Давхар 2	13. Халаалтад ихэвчлэн ямар түлш хэрэглэдэг вэ? Мод 1 Нүүрс 2 Сайжруулсан түлш 3 Аргал, хөрзөн 4 Бусад 9
6. Гэр дулаан алддаг уу? Тийм 1 Үгүй 2 Асуулт 8	14. Бие засах газартай юу? Тийм 1 Тогтсон газар байхгүй 2 Асуулт 16
7. Гэр аль хэсгээрээ дулаан алддаг вэ? Дээвэр А Туурга В Хаалга С Шал D Мэдэхгүй E	15. Бие засах газрын төрөл юу вэ? Энгийн нүхэн жорлон 1 Сайжруулсан нүхэн жорлон 2 Био жорлон 3 Битүү тунгаагуур 4 Задгай нүх 5
8. Ундны усны эх үүсвэр хаана байдаг вэ? Хашаан дотор 1 Өөр газарт 2	16. Бохир ус зайлуулах төрөл юу вэ? Цооногт асгадаг 1 Задгай асгадаг 2
9. Ундны усны эх үүсвэр юу вэ? Хамгаалагдсан гүний худаг 1 Төвлөрсөн шугам сүлжээнд холбогдсон нийтийн ус түгээх байр 2 Төвлөрсөн шугам сүлжээнд холбогдоогүй нийтийн ус түгээх байр 3 Хамгаалагдсан гар худаг 4 Хамгаалагдсан булаг, шанд 5 Хамгаалагдаагүй гүний худаг 6 Хамгаалагдаагүй гар худаг 7 Хамгаалагдаагүй булаг, шанд 8 Зөөврийн усны үйлчилгээ 9	17. Хатуу хог хаягдал зайлуулах төрөл юу вэ? Тохижилт үйлчилгээний байгууллага тогтмол хугацаанд ачдаг 1 Тохижилт үйлчилгээний байгууллага тогтмол бус хугацаанд ачдаг 2 Зөвшөөрөгдсөн цэгт хаядаг 3 Шатаадаг 4 Булдаг 5 Ил задгай 6

<p>18. Гэрийн өмчийн хэлбэр юу вэ? Иргэний.....1 Хувийн аж ахуйн нэгж, байгууллагын.....2</p>	<p>21. Гэрийн зах зээлийн үнэлгээ хэд вэ? <div style="text-align: right; margin-top: 10px;"> <input style="width: 20px; height: 20px; border: 1px solid black;" type="text"/> <input style="width: 20px; height: 20px; border: 1px solid black;" type="text"/> <input style="width: 20px; height: 20px; border: 1px solid black;" type="text"/> сая төгрөгөөр </div> </p>
<p>19. Гэр гаднаа тохижилт хийсэн талбайтай юу? Тийм1 Үгүй.....2 Асуулт 21V</p>	<p>22. Холбоо барих утасны дугаар хэд вэ? </p>
<p>20. Гаднах тохижилт хийсэн нийт талбай: <input style="width: 20px; height: 20px; border: 1px solid black;" type="text"/> <input style="width: 20px; height: 20px; border: 1px solid black;" type="text"/> <input style="width: 20px; height: 20px; border: 1px solid black;" type="text"/> метр кв.</p> <p>Үүнээс: Мод тарьсан талбай: <input style="width: 20px; height: 20px; border: 1px solid black;" type="text"/> <input style="width: 20px; height: 20px; border: 1px solid black;" type="text"/> <input style="width: 20px; height: 20px; border: 1px solid black;" type="text"/> метр кв. Зүлэгжүүлсэн талбай: <input style="width: 20px; height: 20px; border: 1px solid black;" type="text"/> <input style="width: 20px; height: 20px; border: 1px solid black;" type="text"/> <input style="width: 20px; height: 20px; border: 1px solid black;" type="text"/> метр кв.</p>	

Асуулга дууссан огноо: Он Сар Өдөр

Цаг, минут: :

БАЙШИН, ОРОН СУУЦНЫ ТООЛЛОГО-2019 /БОСТ-2/

Монгол Улсын Үндэсний статистикийн хорооны даргын 2019 оны 5 дугаар сарын 31-ний өдрийн А/81 тоот тушаалаар батлав.

БОСТ - 2

БАЙШИН, ОРОН СУУЦНЫ ТООЛЛОГО - 2019
НИЙТИЙН ЗОРИУЛАЛТТАЙ ОРОН СУУЦНЫ АСУУЛГА

Тооллогын асуулгын хариултын нууцыг Монгол Улсын Хувь хүний нууцын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг, Статистикийн тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэг, Хүн ам, орон сууцны улсын тооллогын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 3 дахь заалтын дагуу чандлан хадгална.

I. ХАЯГИЙН ХЭСЭГ

A1. Тооллогын комиссын дугаар	<input type="text"/>	A5. Гудамж, зам, талбайн нэр, дугаар	<input type="text"/>	A10. Тоологчийн нэр, код	<input type="text"/>
A2. Аймаг, нийслэл	<input type="text"/>	A6. Газар орчин, байшин, хотхоны нэр	<input type="text"/>	A11. Асуулгын дугаар	<input type="text"/>
A3. Сум, дүүрэг	<input type="text"/>	A7. Байшингийн дугаар	<input type="text"/>	A12. Асуулга эхэлсэн цаг, минут	<input type="text"/>
A4. Баг, хороо	<input type="text"/>				

II. АСУУЛГА

1. Байшинд хүн байнга амьдардаг уу? Тийм1 Үгүй.....2 Асуулт 3	10. Байшингийн усан хангамжийн төрөл юу вэ? Төвлөрсөн системд холбогдсон.....1 Бие даасан системд холбогдсон2 Зөвөрийн3 Асуулт 11
2. Байшинд хүн байнга амьдардаггүй шалтгаан юу вэ? Нураах гэж буй1 Бусад2 Асуулгыг дуусгах	11. Байшин халуун хүйтэн устай юу? Халуун, хүйтэн устай.....1 Зөвхөн хүйтэн устай.....2
3. Хэдэн онд ашиглалтад оруулсан байшин бэ? <input type="text"/>	12. Байшингийн цахилгааны эх үүсвэр юу вэ? Төвлөрсөн систем1 Дизель станц.....2 Сэргээгдэх эрчим хүч3
4. Хэдэн давхар байшин бэ? <input type="text"/>	13. Байшингийн халаалтын эх үүсвэр юу вэ? Төвлөрсөн систем1 Цахилгаан халаагуур2 Уурын зуух3 Нам даралтын зуух4
5. Байшингийн нэг болон суурийн давхарт худалдаа, үйлчилгээ эрхэлдэг газар байгаа юу? Тийм, хийц өөрчлөөгүй1 Тийм, хийц өөрчилж, нүхэлж гаргасан2 Үгүй.....3	14. Байшингийн бие засах газрын төрөл юу вэ? Төвлөрсөн шугам сүлжээнд холбогдсон1 Бусад9
6. Байшин доторх сууцны тоо хэд вэ? <input type="text"/>	15. Байшингийн бохир ус зайлуулалтын төрөл юу вэ? Төвлөрсөн систем1 Бие даасан систем2 Бусад3
7. Байшингийн ханын үндсэн материал юу вэ? Цутгамал төмөр бетон1 Угсармал төмөр бетон2 Блок3 Тоосго4 Холимог5 Бусад9	16. Байшингийн хатуу хог хаягдлыг тохижилт үйлчилгээний байгууллага тогтмол хугацаанд ачдаг уу? Тийм1 Үгүй.....2
8. Байшингийн ханын өнгөлгөө, гадна фасадны материал юу вэ? Цементэн шавардлага1 Металл хавтан2 Хуванцар хавтан.....3 Чулуун хавтан4 Тоосго5 Шар шавар6 Плита.....7 Байхгүй.....8 Бусад9	17. Байшин тэргэнцэртэй иргэдэд зориулсан налуу шаттай юу? Зориулалтын налуу шаттай.....1 Зориулалтын бус налуу шаттай2 Байхгүй.....3
9. Байшингийн дээврийн хучилтын материал юу вэ? ТөмөрА Шавар.....В Шифр.....С Зөөлөн дээвэрD Хар цаас.....E БусадF	18. Байшин цахилгаан шаттай юу? Тийм1 Үгүй.....2
	19. Байшин галын дохиоллын системтэй юу? Тийм1 Үгүй.....2

20. Байшин гаднаа хэдэн автомашины зогсоолтой вэ? <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	24. Гаднах тохижилт хийгдсэн нийт талбай: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> метр кв.
21. Байшин дотроо хэдэн автомашины зогсоолтой вэ? <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	Үүнээс: Хүүхдийн тоглоомын талбай: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> метр кв. Мод тарьсан талбай: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> метр кв. Зүлэгжүүлсэн талбай: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> метр кв.
22. Байшин гаднаа тохижилт хийгдсэн талбайтай юу? Тийм 1 Үгүй 2 Асуулт 25 ↓	25. Байшингийн 1м ² талбайн зах зээлийн үнэлгээ хэд вэ? <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> мянган төгрөгөөр
23. Байшин гаднаа хүүхдийн тоглоомын талбайтай юу? Тийм 1 Үгүй 2	26. Холбоо барих утасны дугаар хэд вэ?

Асуулга дууссан огноо:

 Он Сар Өдөр

Цаг, минут:

ХАВСРАЛТ В

НЭМЭЛТ ХҮСНЭГТҮҮД

ХҮСНЭГТ 1.1. МОНГОЛ УЛСЫН СУУРИН ХҮН АМЫН ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Насны бүлэг						
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34
БҮГД	3 197 020	383 259	368 314	274 874	216 767	225 385	259 199	286 850
Архангай	94 324	10 774	10 352	8 279	7 526	8 106	7 461	7 064
Баян-Өлгий	103 908	14 145	12 201	10 381	9 785	8 670	9 156	7 978
Баянхонгор	88 008	10 534	10 075	7 760	6 815	7 456	7 398	7 299
Булган	61 344	6 536	6 364	5 217	4 402	4 756	4 492	4 283
Говь-Алтай	57 479	6 204	6 039	5 338	4 883	4 840	4 233	4 339
Дорноговь	69 859	8 038	7 982	6 345	5 027	4 969	5 763	6 457
Дорнод	82 020	10 050	9 378	7 089	5 454	5 690	6 700	7 150
Дундговь	46 698	5 500	4 526	4 111	3 645	3 872	3 491	3 491
Завхан	72 307	7 860	7 540	6 905	5 705	6 072	5 325	4 923
Өвөрхангай	115 737	13 274	12 477	10 426	9 220	9 859	8 966	9 024
Өмнөговь	69 858	8 642	7 902	5 718	4 866	5 250	6 038	6 951
Сүхбаатар	62 884	7 590	7 044	5 143	4 485	4 765	5 191	5 187
Сэлэнгэ	107 755	11 889	11 529	9 366	7 915	7 994	8 252	8 570
Төв	92 409	10 584	10 164	7 914	6 416	6 533	6 829	6 994
Увс	82 941	10 174	9 569	8 305	7 301	7 445	6 654	5 813
Ховд	88 078	11 038	10 371	8 324	7 477	8 212	7 096	6 414
Хөвсгөл	134 318	15 046	15 144	12 315	10 257	10 602	10 911	10 730
Хэнтий	77 320	8 938	8 370	6 890	6 046	5 945	6 093	5 795
Дархан-Уул	102 171	11 850	11 402	8 748	6 555	7 151	8 337	8 562
Орхон	104 032	12 028	11 476	8 550	6 470	7 001	8 784	9 498
Говьсүмбэр	17 445	2 226	2 183	1 594	1 186	1 296	1 448	1 512
Улаанбаатар	1 466 125	180 339	176 226	120 156	85 331	88 901	120 581	148 816

Хүснэгт 1.1-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Насны бүлэг							
	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70+
БҮГД	239 794	215 218	191 657	162 440	141 166	96 226	55 343	80 528
Архангай	6 395	6 391	5 836	5 053	4 105	2 792	1 759	2 431
Баян-Өлгий	6 637	5 912	5 298	4 295	3 525	2 427	1 383	2 115
Баянхонгор	6 275	5 797	5 072	4 269	3 583	2 216	1 305	2 154
Булган	4 207	4 415	4 172	3 847	3 215	2 305	1 372	1 761
Говь-Алтай	4 183	4 089	3 759	3 136	2 463	1 655	843	1 475
Дорноговь	5 492	4 799	4 106	3 402	2 902	2 021	1 129	1 427
Дорнод	6 141	5 485	4 835	4 100	3 816	2 788	1 494	1 850
Дундговь	3 368	3 165	2 802	2 443	2 210	1 595	908	1 571
Завхан	5 178	5 201	4 783	4 080	3 274	2 179	1 171	2 111
Өвөрхангай	8 131	7 779	7 113	5 997	4 960	3 238	2 040	3 233
Өмнөговь	5 601	4 486	3 977	3 299	2 811	1 683	926	1 708
Сүхбаатар	4 859	4 503	3 778	3 172	2 667	1 995	1 115	1 390
Сэлэнгэ	7 683	7 304	7 024	6 298	5 507	3 715	2 108	2 601
Төв	6 615	6 304	5 827	5 202	4 758	3 486	2 002	2 781
Увс	5 332	4 942	4 696	4 295	3 422	2 096	1 117	1 780
Ховд	5 553	5 436	4 945	4 143	3 480	2 317	1 275	1 997
Хөвсгөл	9 065	9 029	8 416	7 193	6 200	3 954	2 199	3 257
Хэнтий	5 581	5 302	4 608	4 044	3 658	2 600	1 508	1 942
Дархан-Уул	7 351	6 980	6 328	5 793	4 969	3 386	1 962	2 797
Орхон	7 547	6 673	6 575	6 233	5 638	3 282	1 725	2 552
Говьсүмбэр	1 229	1 108	1 002	850	710	449	254	398
Улаанбаатар	117 371	100 118	86 705	71 296	63 293	44 047	25 748	37 197

ХҮСНЭГТ 1.2. МОНГОЛ УЛСЫН СУУРИН ЭРЭГТЭЙ ХҮН АМЫН ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Насны бүлэг						
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34
БҮГД	1 576 930	196 803	188 352	140 208	110 141	113 271	130 143	143 491
Архангай	47 272	5 569	5 239	4 156	3 850	4 179	3 921	3 656
Баян-Өлгий	51 855	7 286	6 162	5 188	4 950	4 367	4 593	4 070
Баянхонгор	43 215	5 250	5 161	3 964	3 336	3 806	3 810	3 681
Булган	31 146	3 397	3 255	2 652	2 305	2 448	2 390	2 250
Говь-Алтай	28 649	3 219	3 122	2 764	2 521	2 462	2 156	2 199
Дорноговь	35 046	4 151	4 152	3 231	2 500	2 484	2 969	3 340
Дорнод	41 322	5 113	4 787	3 609	2 824	2 868	3 540	3 750
Дундговь	23 478	2 842	2 351	2 109	1 885	1 998	1 818	1 794
Завхан	36 032	4 092	3 876	3 490	2 929	3 178	2 788	2 457
Өвөрхангай	57 599	6 812	6 306	5 389	4 698	5 156	4 638	4 565
Өмнөговь	35 568	4 467	4 062	2 871	2 476	2 700	3 140	3 651
Сүхбаатар	31 603	3 846	3 623	2 628	2 322	2 470	2 705	2 653
Сэлэнгэ	54 706	6 066	5 929	4 757	4 024	4 189	4 489	4 585
Төв	47 447	5 389	5 167	4 148	3 279	3 474	3 734	3 758
Увс	41 625	5 264	4 947	4 204	3 706	3 844	3 494	2 971
Ховд	44 017	5 656	5 329	4 268	3 760	4 166	3 670	3 294
Хөвсгөл	66 604	7 741	7 809	6 239	5 148	5 329	5 592	5 388
Хэнтий	39 085	4 553	4 294	3 491	3 117	3 160	3 255	2 992
Дархан-Уул	50 234	6 173	5 784	4 498	3 310	3 533	4 313	4 391
Орхон	51 176	6 224	5 808	4 418	3 271	3 505	4 444	4 821
Говьсүмбэр	8 796	1 129	1 146	835	587	692	763	783
Улаанбаатар	710 455	92 564	90 043	61 299	43 343	43 263	57 921	72 442

Хүснэгт 1.2-ын үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Насны бүлэг							
	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70+
БҮГД	119 621	106 169	93 162	76 257	64 238	41 768	22 808	30 498
Архангай	3 273	3 186	2 909	2 428	1 952	1 260	747	947
Баян-Өлгий	3 316	2 982	2 543	2 103	1 634	1 138	608	915
Баянхонгор	3 051	2 868	2 426	2 052	1 641	906	507	756
Булган	2 165	2 319	2 123	1 924	1 517	1 070	619	712
Говь-Алтай	2 109	2 009	1 902	1 523	1 128	725	328	482
Дорноговь	2 923	2 426	2 045	1 596	1 360	893	484	492
Дорнод	3 251	2 844	2 447	1 985	1 779	1 221	606	698
Дундговь	1 712	1 586	1 382	1 242	1 054	694	385	626
Завхан	2 572	2 533	2 363	1 992	1 551	992	447	772
Өвөрхангай	4 100	3 844	3 469	2 808	2 310	1 401	863	1 240
Өмнөговь	2 939	2 339	2 099	1 628	1 387	802	375	632
Сүхбаатар	2 477	2 364	1 951	1 538	1 252	883	463	428
Сэлэнгэ	4 032	3 828	3 520	2 981	2 637	1 686	960	1 023
Төв	3 585	3 351	2 998	2 563	2 309	1 624	938	1 130
Увс	2 720	2 456	2 297	2 017	1 658	962	461	624
Ховд	2 824	2 704	2 408	1 958	1 649	1 035	548	748
Хөвсгөл	4 489	4 514	4 161	3 509	2 878	1 721	873	1 213
Хэнтий	2 891	2 703	2 243	1 982	1 754	1 251	661	738
Дархан-Уул	3 637	3 406	3 029	2 699	2 161	1 408	824	1 068
Орхон	3 682	3 314	3 122	2 842	2 519	1 509	730	967
Говьсүмбэр	640	531	495	389	346	200	101	159
Улаанбаатар	57 233	48 062	41 230	32 498	27 762	18 387	10 280	14 128

ХҮСНЭГТ 1.3. МОНГОЛ УЛСЫН СУУРИН ЭМЭГТЭЙ ХҮН АМЫН ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Насны бүлэг						
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34
БҮГД	1 620 090	186 456	179 962	134 666	106 626	112 114	129 056	143 359
Архангай	47 052	5 205	5 113	4 123	3 676	3 927	3 540	3 408
Баян-Өлгий	52 053	6 859	6 039	5 193	4 835	4 303	4 563	3 908
Баянхонгор	44 793	5 284	4 914	3 796	3 479	3 650	3 588	3 618
Булган	30 198	3 139	3 109	2 565	2 097	2 308	2 102	2 033
Говь-Алтай	28 830	2 985	2 917	2 574	2 362	2 378	2 077	2 140
Дорноговь	34 813	3 887	3 830	3 114	2 527	2 485	2 794	3 117
Дорнод	40 698	4 937	4 591	3 480	2 630	2 822	3 160	3 400
Дундговь	23 220	2 658	2 175	2 002	1 760	1 874	1 673	1 697
Завхан	36 275	3 768	3 664	3 415	2 776	2 894	2 537	2 466
Өвөрхангай	58 138	6 462	6 171	5 037	4 522	4 703	4 328	4 459
Өмнөговь	34 290	4 175	3 840	2 847	2 390	2 550	2 898	3 300
Сүхбаатар	31 281	3 744	3 421	2 515	2 163	2 295	2 486	2 534
Сэлэнгэ	53 049	5 823	5 600	4 609	3 891	3 805	3 763	3 985
Төв	44 962	5 195	4 997	3 766	3 137	3 059	3 095	3 236
Увс	41 316	4 910	4 622	4 101	3 595	3 601	3 160	2 842
Ховд	44 061	5 382	5 042	4 056	3 717	4 046	3 426	3 120
Хөвсгөл	67 714	7 305	7 335	6 076	5 109	5 273	5 319	5 342
Хэнтий	38 235	4 385	4 076	3 399	2 929	2 785	2 838	2 803
Дархан-Уул	51 937	5 677	5 618	4 250	3 245	3 618	4 024	4 171
Орхон	52 856	5 804	5 668	4 132	3 199	3 496	4 340	4 677
Говьсүмбэр	8 649	1 097	1 037	759	599	604	685	729
Улаанбаатар	755 670	87 775	86 183	58 857	41 988	45 638	62 660	76 374

Хүснэгт 1.3-ын үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Насны бүлэг							
	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70+
БҮГД	120 173	109 049	98 495	86 183	76 928	54 458	32 535	50 030
Архангай	3 122	3 205	2 927	2 625	2 153	1 532	1 012	1 484
Баян-Өлгий	3 321	2 930	2 755	2 192	1 891	1 289	775	1 200
Баянхонгор	3 224	2 929	2 646	2 217	1 942	1 310	798	1 398
Булган	2 042	2 096	2 049	1 923	1 698	1 235	753	1 049
Говь-Алтай	2 074	2 080	1 857	1 613	1 335	930	515	993
Дорноговь	2 569	2 373	2 061	1 806	1 542	1 128	645	935
Дорнод	2 890	2 641	2 388	2 115	2 037	1 567	888	1 152
Дундговь	1 656	1 579	1 420	1 201	1 156	901	523	945
Завхан	2 606	2 668	2 420	2 088	1 723	1 187	724	1 339
Өвөрхангай	4 031	3 935	3 644	3 189	2 650	1 837	1 177	1 993
Өмнөговь	2 662	2 147	1 878	1 671	1 424	881	551	1 076
Сүхбаатар	2 382	2 139	1 827	1 634	1 415	1 112	652	962
Сэлэнгэ	3 651	3 476	3 504	3 317	2 870	2 029	1 148	1 578
Төв	3 030	2 953	2 829	2 639	2 449	1 862	1 064	1 651
Увс	2 612	2 486	2 399	2 278	1 764	1 134	656	1 156
Ховд	2 729	2 732	2 537	2 185	1 831	1 282	727	1 249
Хөвсгөл	4 576	4 515	4 255	3 684	3 322	2 233	1 326	2 044
Хэнтий	2 690	2 599	2 365	2 062	1 904	1 349	847	1 204
Дархан-Уул	3 714	3 574	3 299	3 094	2 808	1 978	1 138	1 729
Орхон	3 865	3 359	3 453	3 391	3 119	1 773	995	1 585
Говьсүмбэр	589	577	507	461	364	249	153	239
Улаанбаатар	60 138	52 056	45 475	38 798	35 531	25 660	15 468	23 069

ХҮСНЭГТ 1.4. МОНГОЛ УЛСЫН СУУРИН ХҮН АМЫН ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2020 ОН ХОТ-БҮГД

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Насны бүлэг						
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34
БҮГД	2 168 253	265 009	257 324	180 973	132 943	138 445	179 341	210 249
Архангай	20 648	2 422	2 312	1 731	1 443	1 513	1 656	1 755
Баян-Өлгий	38 950	5 291	4 419	3 500	3 258	2 921	3 752	3 423
Баянхонгор	31 731	3 999	3 889	2 731	2 089	2 274	2 785	2 866
Булган	15 522	1 641	1 589	1 237	1 025	1 140	1 203	1 194
Говь-Алтай	18 706	2 079	2 016	1 605	1 396	1 436	1 444	1 599
Дорноговь	44 714	5 418	5 475	4 138	3 090	3 000	3 677	4 394
Дорнод	46 221	5 789	5 636	4 083	2 998	3 085	3 750	4 136
Дундговь	12 412	1 577	1 433	1 057	810	892	1 036	1 113
Завхан	16 232	1 770	1 799	1 490	1 128	1 163	1 254	1 201
Өвөрхангай	32 891	3 894	3 935	2 940	2 294	2 501	2 721	2 852
Өмнөговь	26 367	3 484	3 176	2 245	1 681	1 790	2 331	2 665
Сүхбаатар	18 561	2 523	2 318	1 517	1 061	1 069	1 564	1 763
Сэлэнгэ	37 217	4 088	4 023	3 193	2 673	2 549	2 812	3 025
Төв	16 677	2 002	1 927	1 324	1 030	1 003	1 315	1 399
Увс	30 662	3 821	3 577	2 809	2 325	2 436	2 771	2 389
Ховд	30 777	4 046	3 655	2 603	2 261	2 611	2 769	2 566
Хөвсгөл	44 188	4 953	5 059	3 922	2 927	3 212	3 595	3 780
Хэнтий	27 525	3 254	3 107	2 519	2 104	1 994	2 322	2 051
Дархан-Уул	81 517	9 605	9 353	6 963	5 114	5 487	6 667	7 066
Орхон	100 183	11 685	11 107	8 255	6 197	6 690	8 452	9 271
Говьсүмбэр	10 427	1 329	1 293	955	708	778	884	925
Улаанбаатар	1 466 125	180 339	176 226	120 156	85 331	88 901	120 581	148 816

Хүснэгт 1.4-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Насны бүлэг							
	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70+
БҮГД	166 818	144 638	127 877	108 707	96 411	65 959	38 233	55 326
Архангай	1 368	1 247	1 189	1 208	1 011	709	446	638
Баян-Өлгий	2 541	2 217	2 124	1 743	1 483	1 009	530	739
Баянхонгор	2 217	1 935	1 706	1 472	1 432	867	553	916
Булган	1 000	973	1 010	989	916	646	404	555
Говь-Алтай	1 357	1 240	1 145	1 098	941	581	301	468
Дорноговь	3 595	2 967	2 499	2 066	1 776	1 186	659	774
Дорнод	3 296	2 937	2 536	2 222	2 119	1 606	878	1 150
Дундговь	798	657	624	670	616	456	255	418
Завхан	1 130	1 057	1 078	972	868	535	276	511
Өвөрхангай	2 317	2 125	1 860	1 663	1 393	832	587	977
Өмнөговь	1 973	1 516	1 334	1 266	1 083	697	405	721
Сүхбаатар	1 364	1 191	964	858	796	673	409	491
Сэлэнгэ	2 613	2 531	2 495	2 149	1 902	1 371	808	985
Төв	1 177	1 063	959	962	854	678	386	598
Увс	1 972	1 770	1 650	1 691	1 431	860	438	722
Ховд	1 876	1 802	1 738	1 555	1 309	826	439	721
Хөвсгөл	2 968	2 919	2 840	2 485	2 188	1 388	808	1 144
Хэнтий	1 925	1 771	1 565	1 373	1 292	937	585	726
Дархан-Уул	5 949	5 540	4 962	4 502	3 888	2 662	1 545	2 214
Орхон	7 291	6 435	6 302	5 938	5 388	3 120	1 626	2 426
Говьсүмбэр	720	627	592	529	432	273	147	235
Улаанбаатар	117 371	100 118	86 705	71 296	63 293	44 047	25 748	37 197

ХҮСНЭГТ 1.5. МОНГОЛ УЛСЫН СУУРИН ХҮН АМЫН ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2020 ОН ХОТ-ЭРЭГТЭЙ

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Насны бүлэг						
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34
БҮГД	1 052 223	135 918	131 530	92 304	67 351	67 677	86 919	102 808
Архангай	9 975	1 236	1 160	806	755	768	806	865
Баян-Өлгий	19 135	2 742	2 247	1 740	1 658	1 435	1 808	1 719
Баянхонгор	15 082	1 985	2 034	1 412	1 005	1 053	1 326	1 387
Булган	7 577	828	783	631	525	565	606	608
Говь-Алтай	9 121	1 101	1 045	841	710	713	690	781
Дорноговь	21 999	2 804	2 846	2 129	1 545	1 424	1 790	2 172
Дорнод	22 278	2 937	2 906	2 074	1 549	1 484	1 859	1 997
Дундговь	5 831	801	742	544	412	403	458	532
Завхан	7 780	931	902	726	557	607	626	575
Өвөрхангай	15 723	2 015	1 957	1 513	1 143	1 243	1 279	1 319
Өмнөговь	12 531	1 723	1 616	1 130	850	884	1 070	1 246
Сүхбаатар	8 959	1 247	1 202	766	563	499	736	853
Сэлэнгэ	18 642	2 090	2 101	1 613	1 375	1 311	1 464	1 570
Төв	8 125	998	987	683	520	525	670	692
Увс	15 206	1 991	1 858	1 444	1 135	1 254	1 415	1 198
Ховд	15 037	2 060	1 851	1 343	1 119	1 279	1 390	1 270
Хөвсгөл	21 366	2 526	2 622	1 976	1 475	1 565	1 692	1 861
Хэнтий	13 432	1 636	1 630	1 277	1 090	1 022	1 176	999
Дархан-Уул	39 627	5 000	4 703	3 583	2 560	2 643	3 405	3 563
Орхон	49 148	6 036	5 619	4 262	3 114	3 320	4 264	4 685
Говьсүмбэр	5 194	667	676	512	348	417	468	474
Улаанбаатар	710 455	92 564	90 043	61 299	43 343	43 263	57 921	72 442

Хүснэгт 1.5-ын үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Насны бүлэг							
	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70+
БҮГД	81 213	69 654	60 627	49 491	42 463	27 929	15 439	20 900
Архангай	663	608	550	576	436	303	194	249
Баян-Өлгий	1 224	1 104	959	840	656	462	250	291
Баянхонгор	1 024	945	755	667	604	350	207	328
Булган	487	501	505	465	404	286	159	224
Говь-Алтай	653	581	551	472	431	278	118	156
Дорноговь	1 806	1 454	1 210	925	822	505	291	276
Дорнод	1 597	1 384	1 149	969	916	692	342	423
Дундговь	359	293	272	290	272	188	103	162
Завхан	523	468	498	432	379	265	97	194
Өвөрхангай	1 109	1 002	852	750	612	353	224	352
Өмнөговь	924	701	609	528	485	335	159	271
Сүхбаатар	653	605	485	387	353	281	167	162
Сэлэнгэ	1 369	1 307	1 231	1 008	877	589	357	380
Төв	573	527	453	426	390	287	165	229
Увс	986	867	785	780	675	382	179	257
Ховд	934	866	809	696	599	362	190	269
Хөвсгөл	1 377	1 431	1 349	1 178	966	585	319	444
Хэнтий	916	835	731	603	589	416	252	260
Дархан-Уул	2 873	2 661	2 356	2 071	1 651	1 074	641	843
Орхон	3 553	3 174	2 990	2 701	2 393	1 437	682	918
Говьсүмбэр	377	278	298	229	191	112	63	84
Улаанбаатар	57 233	48 062	41 230	32 498	27 762	18 387	10 280	14 128

ХҮСНЭГТ 1.6. МОНГОЛ УЛСЫН СУУРИН ХҮН АМЫН ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2020 ОН ХОТ-ЭМЭГТЭЙ

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Насны бүлэг						
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34
БҮГД	1 116 030	129 091	125 794	88 669	65 592	70 768	92 422	107 441
Архангай	10 673	1 186	1 152	925	688	745	850	890
Баян-Өлгий	19 815	2 549	2 172	1 760	1 600	1 486	1 944	1 704
Баянхонгор	16 649	2 014	1 855	1 319	1 084	1 221	1 459	1 479
Булган	7 945	813	806	606	500	575	597	586
Говь-Алтай	9 585	978	971	764	686	723	754	818
Дорноговь	22 715	2 614	2 629	2 009	1 545	1 576	1 887	2 222
Дорнод	23 943	2 852	2 730	2 009	1 449	1 601	1 891	2 139
Дундговь	6 581	776	691	513	398	489	578	581
Завхан	8 452	839	897	764	571	556	628	626
Өвөрхангай	17 168	1 879	1 978	1 427	1 151	1 258	1 442	1 533
Өмнөговь	13 836	1 761	1 560	1 115	831	906	1 261	1 419
Сүхбаатар	9 602	1 276	1 116	751	498	570	828	910
Сэлэнгэ	18 575	1 998	1 922	1 580	1 298	1 238	1 348	1 455
Төв	8 552	1 004	940	641	510	478	645	707
Увс	15 456	1 830	1 719	1 365	1 190	1 182	1 356	1 191
Ховд	15 740	1 986	1 804	1 260	1 142	1 332	1 379	1 296
Хөвсгөл	22 822	2 427	2 437	1 946	1 452	1 647	1 903	1 919
Хэнтий	14 093	1 618	1 477	1 242	1 014	972	1 146	1 052
Дархан-Уул	41 890	4 605	4 650	3 380	2 554	2 844	3 262	3 503
Орхон	51 035	5 649	5 488	3 993	3 083	3 370	4 188	4 586
Говьсүмбэр	5 233	662	617	443	360	361	416	451
Улаанбаатар	755 670	87 775	86 183	58 857	41 988	45 638	62 660	76 374

Хүснэгт 1.6-гийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Насны бүлэг							
	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70+
БҮГД	85 605	74 984	67 250	59 216	53 948	38 030	22 794	34 426
Архангай	705	639	639	632	575	406	252	389
Баян-Өлгий	1 317	1 113	1 165	903	827	547	280	448
Баянхонгор	1 193	990	951	805	828	517	346	588
Булган	513	472	505	524	512	360	245	331
Говь-Алтай	704	659	594	626	510	303	183	312
Дорноговь	1 789	1 513	1 289	1 141	954	681	368	498
Дорнод	1 699	1 553	1 387	1 253	1 203	914	536	727
Дундговь	439	364	352	380	344	268	152	256
Завхан	607	589	580	540	489	270	179	317
Өвөрхангай	1 208	1 123	1 008	913	781	479	363	625
Өмнөговь	1 049	815	725	738	598	362	246	450
Сүхбаатар	711	586	479	471	443	392	242	329
Сэлэнгэ	1 244	1 224	1 264	1 141	1 025	782	451	605
Төв	604	536	506	536	464	391	221	369
Увс	986	903	865	911	756	478	259	465
Ховд	942	936	929	859	710	464	249	452
Хөвсгөл	1 591	1 488	1 491	1 307	1 222	803	489	700
Хэнтий	1 009	936	834	770	703	521	333	466
Дархан-Уул	3 076	2 879	2 606	2 431	2 237	1 588	904	1 371
Орхон	3 738	3 261	3 312	3 237	2 995	1 683	944	1 508
Говьсүмбэр	343	349	294	300	241	161	84	151
Улаанбаатар	60 138	52 056	45 475	38 798	35 531	25 660	15 468	23 069

ХҮСНЭГТ 1.7. МОНГОЛ УЛСЫН СУУРИН ХҮН АМЫН ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2020 ОН ХӨДӨӨ-БҮГД

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Насны бүлэг						
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34
БҮГД	1 028 767	118 250	110 990	93 901	83 824	86 940	79 858	76 601
Архангай	73 676	8 352	8 040	6 548	6 083	6 593	5 805	5 309
Баян-Өлгий	64 958	8 854	7 782	6 881	6 527	5 749	5 404	4 555
Баянхонгор	56 277	6 535	6 186	5 029	4 726	5 182	4 613	4 433
Булган	45 822	4 895	4 775	3 980	3 377	3 616	3 289	3 089
Говь-Алтай	38 773	4 125	4 023	3 733	3 487	3 404	2 789	2 740
Дорноговь	25 145	2 620	2 507	2 207	1 937	1 969	2 086	2 063
Дорнод	35 799	4 261	3 742	3 006	2 456	2 605	2 950	3 014
Дундговь	34 286	3 923	3 093	3 054	2 835	2 980	2 455	2 378
Завхан	56 075	6 090	5 741	5 415	4 577	4 909	4 071	3 722
Өвөрхангай	82 846	9 380	8 542	7 486	6 926	7 358	6 245	6 172
Өмнөговь	43 491	5 158	4 726	3 473	3 185	3 460	3 707	4 286
Сүхбаатар	44 323	5 067	4 726	3 626	3 424	3 696	3 627	3 424
Сэлэнгэ	70 538	7 801	7 506	6 173	5 242	5 445	5 440	5 545
Төв	75 732	8 582	8 237	6 590	5 386	5 530	5 514	5 595
Увс	52 279	6 353	5 992	5 496	4 976	5 009	3 883	3 424
Ховд	57 301	6 992	6 716	5 721	5 216	5 601	4 327	3 848
Хөвсгөл	90 130	10 093	10 085	8 393	7 330	7 390	7 316	6 950
Хэнтий	49 795	5 684	5 263	4 371	3 942	3 951	3 771	3 744
Дархан-Уул	20 654	2 245	2 049	1 785	1 441	1 664	1 670	1 496
Орхон	3 849	343	369	295	273	311	332	227
Говьсүмбэр	7 018	897	890	639	478	518	564	587

Хүснэгт 1.7-гийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Насны бүлэг							
	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70+
БҮГД	72 976	70 580	63 780	53 733	44 755	30 267	17 110	25 202
Архангай	5 027	5 144	4 647	3 845	3 094	2 083	1 313	1 793
Баян-Өлгий	4 096	3 695	3 174	2 552	2 042	1 418	853	1 376
Баянхонгор	4 058	3 862	3 366	2 797	2 151	1 349	752	1 238
Булган	3 207	3 442	3 162	2 858	2 299	1 659	968	1 206
Говь-Алтай	2 826	2 849	2 614	2 038	1 522	1 074	542	1 007
Дорноговь	1 897	1 832	1 607	1 336	1 126	835	470	653
Дорнод	2 845	2 548	2 299	1 878	1 697	1 182	616	700
Дундговь	2 570	2 508	2 178	1 773	1 594	1 139	653	1 153
Завхан	4 048	4 144	3 705	3 108	2 406	1 644	895	1 600
Өвөрхангай	5 814	5 654	5 253	4 334	3 567	2 406	1 453	2 256
Өмнөговь	3 628	2 970	2 643	2 033	1 728	986	521	987
Сүхбаатар	3 495	3 312	2 814	2 314	1 871	1 322	706	899
Сэлэнгэ	5 070	4 773	4 529	4 149	3 605	2 344	1 300	1 616
Төв	5 438	5 241	4 868	4 240	3 904	2 808	1 616	2 183
Увс	3 360	3 172	3 046	2 604	1 991	1 236	679	1 058
Ховд	3 677	3 634	3 207	2 588	2 171	1 491	836	1 276
Хөвсгөл	6 097	6 110	5 576	4 708	4 012	2 566	1 391	2 113
Хэнтий	3 656	3 531	3 043	2 671	2 366	1 663	923	1 216
Дархан-Уул	1 402	1 440	1 366	1 291	1 081	724	417	583
Орхон	256	238	273	295	250	162	99	126
Говьсүмбэр	509	481	410	321	278	176	107	163

ХҮСНЭГТ 1.8. МОНГОЛ УЛСЫН СУУРИН ХҮН АМЫН ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2020 ОН ХӨДӨӨ-ЭРЭГТЭЙ

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Насны бүлэг						
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34
БҮГД	524 707	60 885	56 822	47 904	42 790	45 594	43 224	40 683
Архангай	37 297	4 333	4 079	3 350	3 095	3 411	3 115	2 791
Баян-Өлгий	32 720	4 544	3 915	3 448	3 292	2 932	2 785	2 351
Баянхонгор	28 133	3 265	3 127	2 552	2 331	2 753	2 484	2 294
Булган	23 569	2 569	2 472	2 021	1 780	1 883	1 784	1 642
Говь-Алтай	19 528	2 118	2 077	1 923	1 811	1 749	1 466	1 418
Дорноговь	13 047	1 347	1 306	1 102	955	1 060	1 179	1 168
Дорнод	19 044	2 176	1 881	1 535	1 275	1 384	1 681	1 753
Дундговь	17 647	2 041	1 609	1 565	1 473	1 595	1 360	1 262
Завхан	28 252	3 161	2 974	2 764	2 372	2 571	2 162	1 882
Өвөрхангай	41 876	4 797	4 349	3 876	3 555	3 913	3 359	3 246
Өмнөговь	23 037	2 744	2 446	1 741	1 626	1 816	2 070	2 405
Сүхбаатар	22 644	2 599	2 421	1 862	1 759	1 971	1 969	1 800
Сэлэнгэ	36 064	3 976	3 828	3 144	2 649	2 878	3 025	3 015
Төв	39 322	4 391	4 180	3 465	2 759	2 949	3 064	3 066
Увс	26 419	3 273	3 089	2 760	2 571	2 590	2 079	1 773
Ховд	28 980	3 596	3 478	2 925	2 641	2 887	2 280	2 024
Хөвсгөл	45 238	5 215	5 187	4 263	3 673	3 764	3 900	3 527
Хэнтий	25 653	2 917	2 664	2 214	2 027	2 138	2 079	1 993
Дархан-Уул	10 607	1 173	1 081	915	750	890	908	828
Орхон	2 028	188	189	156	157	185	180	136
Говьсүмбэр	3 602	462	470	323	239	275	295	309

Хүснэгт 1.8-ын үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Насны бүлэг							
	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70+
БҮГД	38 408	36 515	32 535	26 766	21 775	13 839	7 369	9 598
Архангай	2 610	2 578	2 359	1 852	1 516	957	553	698
Баян-Өлгий	2 092	1 878	1 584	1 263	978	676	358	624
Баянхонгор	2 027	1 923	1 671	1 385	1 037	556	300	428
Булган	1 678	1 818	1 618	1 459	1 113	784	460	488
Говь-Алтай	1 456	1 428	1 351	1 051	697	447	210	326
Дорноговь	1 117	972	835	671	538	388	193	216
Дорнод	1 654	1 460	1 298	1 016	863	529	264	275
Дундговь	1 353	1 293	1 110	952	782	506	282	464
Завхан	2 049	2 065	1 865	1 560	1 172	727	350	578
Өвөрхангай	2 991	2 842	2 617	2 058	1 698	1 048	639	888
Өмнөговь	2 015	1 638	1 490	1 100	902	467	216	361
Сүхбаатар	1 824	1 759	1 466	1 151	899	602	296	266
Сэлэнгэ	2 663	2 521	2 289	1 973	1 760	1 097	603	643
Төв	3 012	2 824	2 545	2 137	1 919	1 337	773	901
Увс	1 734	1 589	1 512	1 237	983	580	282	367
Ховд	1 890	1 838	1 599	1 262	1 050	673	358	479
Хөвсгөл	3 112	3 083	2 812	2 331	1 912	1 136	554	769
Хэнтий	1 975	1 868	1 512	1 379	1 165	835	409	478
Дархан-Уул	764	745	673	628	510	334	183	225
Орхон	129	140	132	141	126	72	48	49
Говьсүмбэр	263	253	197	160	155	88	38	75

ХҮСНЭГТ 1.9. МОНГОЛ УЛСЫН СУУРИН ХҮН АМЫН ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2020 ОН ХӨДӨӨ-ЭМЭГТЭЙ

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Насны бүлэг						
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34
БҮГД	504 060	57 365	54 168	45 997	41 034	41 346	36 634	35 918
Архангай	36 379	4 019	3 961	3 198	2 988	3 182	2 690	2 518
Баян-Өлгий	32 238	4 310	3 867	3 433	3 235	2 817	2 619	2 204
Баянхонгор	28 144	3 270	3 059	2 477	2 395	2 429	2 129	2 139
Булган	22 253	2 326	2 303	1 959	1 597	1 733	1 505	1 447
Говь-Алтай	19 245	2 007	1 946	1 810	1 676	1 655	1 323	1 322
Дорноговь	12 098	1 273	1 201	1 105	982	909	907	895
Дорнод	16 755	2 085	1 861	1 471	1 181	1 221	1 269	1 261
Дундговь	16 639	1 882	1 484	1 489	1 362	1 385	1 095	1 116
Завхан	27 823	2 929	2 767	2 651	2 205	2 338	1 909	1 840
Өвөрхангай	40 970	4 583	4 193	3 610	3 371	3 445	2 886	2 926
Өмнөговь	20 454	2 414	2 280	1 732	1 559	1 644	1 637	1 881
Сүхбаатар	21 679	2 468	2 305	1 764	1 665	1 725	1 658	1 624
Сэлэнгэ	34 474	3 825	3 678	3 029	2 593	2 567	2 415	2 530
Төв	36 410	4 191	4 057	3 125	2 627	2 581	2 450	2 529
Увс	25 860	3 080	2 903	2 736	2 405	2 419	1 804	1 651
Ховд	28 321	3 396	3 238	2 796	2 575	2 714	2 047	1 824
Хөвсгөл	44 892	4 878	4 898	4 130	3 657	3 626	3 416	3 423
Хэнтий	24 142	2 767	2 599	2 157	1 915	1 813	1 692	1 751
Дархан-Уул	10 047	1 072	968	870	691	774	762	668
Орхон	1 821	155	180	139	116	126	152	91
Говьсүмбэр	3 416	435	420	316	239	243	269	278

Хүснэгт 1.9-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Насны бүлэг							
	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70+
БҮГД	34 568	34 065	31 245	26 967	22 980	16 428	9 741	15 604
Архангай	2 417	2 566	2 288	1 993	1 578	1 126	760	1 095
Баян-Өлгий	2 004	1 817	1 590	1 289	1 064	742	495	752
Баянхонгор	2 031	1 939	1 695	1 412	1 114	793	452	810
Булган	1 529	1 624	1 544	1 399	1 186	875	508	718
Говь-Алтай	1 370	1 421	1 263	987	825	627	332	681
Дорноговь	780	860	772	665	588	447	277	437
Дорнод	1 191	1 088	1 001	862	834	653	352	425
Дундговь	1 217	1 215	1 068	821	812	633	371	689
Завхан	1 999	2 079	1 840	1 548	1 234	917	545	1 022
Өвөрхангай	2 823	2 812	2 636	2 276	1 869	1 358	814	1 368
Өмнөговь	1 613	1 332	1 153	933	826	519	305	626
Сүхбаатар	1 671	1 553	1 348	1 163	972	720	410	633
Сэлэнгэ	2 407	2 252	2 240	2 176	1 845	1 247	697	973
Төв	2 426	2 417	2 323	2 103	1 985	1 471	843	1 282
Увс	1 626	1 583	1 534	1 367	1 008	656	397	691
Ховд	1 787	1 796	1 608	1 326	1 121	818	478	797
Хөвсгөл	2 985	3 027	2 764	2 377	2 100	1 430	837	1 344
Хэнтий	1 681	1 663	1 531	1 292	1 201	828	514	738
Дархан-Уул	638	695	693	663	571	390	234	358
Орхон	127	98	141	154	124	90	51	77
Говьсүмбэр	246	228	213	161	123	88	69	88

ХҮСНЭГТ 2.1. МОНГОЛ УЛСЫН СУУРИН ХҮН АМЫН ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, НАСНЫ БҮЛЭГ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Насны бүлэг						
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34
БҮГД	100.0	12.0	11.5	8.6	6.8	7.0	8.1	9.0
Архангай	100.0	11.4	11.0	8.8	8.0	8.6	7.9	7.5
Баян-Өлгий	100.0	13.6	11.7	10.0	9.4	8.3	8.8	7.7
Баянхонгор	100.0	12.0	11.4	8.8	7.7	8.5	8.4	8.3
Булган	100.0	10.7	10.4	8.5	7.2	7.8	7.3	7.0
Говь-Алтай	100.0	10.8	10.5	9.3	8.5	8.4	7.4	7.5
Дорноговь	100.0	11.5	11.4	9.1	7.2	7.1	8.2	9.2
Дорнод	100.0	12.3	11.4	8.6	6.6	6.9	8.2	8.7
Дундговь	100.0	11.8	9.7	8.8	7.8	8.3	7.5	7.5
Завхан	100.0	10.9	10.4	9.5	7.9	8.4	7.4	6.8
Өвөрхангай	100.0	11.5	10.8	9.0	8.0	8.5	7.7	7.8
Өмнөговь	100.0	12.4	11.3	8.2	7.0	7.5	8.6	10.0
Сүхбаатар	100.0	12.1	11.2	8.2	7.1	7.6	8.3	8.2
Сэлэнгэ	100.0	11.0	10.7	8.7	7.3	7.4	7.7	8.0
Төв	100.0	11.5	11.0	8.6	6.9	7.1	7.4	7.6
Увс	100.0	12.3	11.5	10.0	8.8	9.0	8.0	7.0
Ховд	100.0	12.5	11.8	9.5	8.5	9.3	8.1	7.3
Хөвсгөл	100.0	11.2	11.3	9.2	7.6	7.9	8.1	8.0
Хэнтий	100.0	11.6	10.8	8.9	7.8	7.7	7.9	7.5
Дархан-Уул	100.0	11.6	11.2	8.6	6.4	7.0	8.2	8.4
Орхон	100.0	11.6	11.0	8.2	6.2	6.7	8.4	9.1
Говьсүмбэр	100.0	12.8	12.5	9.1	6.8	7.4	8.3	8.7
Улаанбаатар	100.0	12.3	12.0	8.2	5.8	6.1	8.2	10.2

Хүснэгт 2.1-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Насны бүлэг							
	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70+
БҮГД	7.5	6.7	6.0	5.1	4.4	3.0	1.7	2.5
Архангай	6.8	6.8	6.2	5.4	4.4	3.0	1.9	2.6
Баян-Өлгий	6.4	5.7	5.1	4.1	3.4	2.3	1.3	2.0
Баянхонгор	7.1	6.6	5.8	4.9	4.1	2.5	1.5	2.4
Булган	6.9	7.2	6.8	6.3	5.2	3.8	2.2	2.9
Говь-Алтай	7.3	7.1	6.5	5.5	4.3	2.9	1.5	2.6
Дорноговь	7.9	6.9	5.9	4.9	4.2	2.9	1.6	2.0
Дорнод	7.5	6.7	5.9	5.0	4.7	3.4	1.8	2.3
Дундговь	7.2	6.8	6.0	5.2	4.7	3.4	1.9	3.4
Завхан	7.2	7.2	6.6	5.6	4.5	3.0	1.6	2.9
Өвөрхангай	7.0	6.7	6.1	5.2	4.3	2.8	1.8	2.8
Өмнөговь	8.0	6.4	5.7	4.7	4.0	2.4	1.3	2.4
Сүхбаатар	7.7	7.2	6.0	5.0	4.2	3.2	1.8	2.2
Сэлэнгэ	7.1	6.8	6.5	5.8	5.1	3.4	2.0	2.4
Төв	7.2	6.8	6.3	5.6	5.1	3.8	2.2	3.0
Увс	6.4	6.0	5.7	5.2	4.1	2.5	1.3	2.1
Ховд	6.3	6.2	5.6	4.7	4.0	2.6	1.4	2.3
Хөвсгөл	6.7	6.7	6.3	5.4	4.6	2.9	1.6	2.4
Хэнтий	7.2	6.9	6.0	5.2	4.7	3.4	2.0	2.5
Дархан-Уул	7.2	6.8	6.2	5.7	4.9	3.3	1.9	2.7
Орхон	7.3	6.4	6.3	6.0	5.4	3.2	1.7	2.5
Говьсүмбэр	7.0	6.4	5.7	4.9	4.1	2.6	1.5	2.3
Улаанбаатар	8.0	6.8	5.9	4.9	4.3	3.0	1.8	2.5

ХҮСНЭГТ 3.1. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ТОО, ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2020 ОН

Насны бүлэг	Бүгд	Огт гэрлээгүй	Гэрлэсэн батлуулсан	Гэрлэсэн батлуулаагүй	Тусгаарласан	Цуцалсан	Бэлэвсэн
БҮГД	2 152 109	678 901	1 110 170	193 581	24 857	26 650	117 950
15-17	126 981	126 789	5	187	-	-	-
18-19	88 835	87 507	459	856	9	-	4
20-24	223 544	187 390	19 324	16 508	198	81	43
25-29	257 438	121 506	90 788	43 098	1 033	626	387
30-34	284 908	65 911	171 490	42 060	2 153	2 153	1 141
35-39	237 508	31 760	171 896	25 550	2 837	3 250	2 215
40-44	213 108	20 355	160 201	20 381	3 787	4 215	4 169
45-49	189 324	14 771	141 084	17 294	4 279	4 752	7 144
50-54	160 507	9 561	117 542	12 694	4 279	4 643	11 788
55-59	139 752	6 781	100 032	8 232	3 446	3 779	17 482
60-64	95 353	3 285	65 605	3 844	1 706	1 944	18 969
65-69	54 883	1 566	34 458	1 584	655	722	15 898
70+	79 968	1 719	37 286	1 293	475	485	38 710

ХҮСНЭГТ 3.2. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ЭРЭГТЭЙ ХҮН АМЫН ТОО, ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2020 ОН

Насны бүлэг	Бүгд	Огт гэрлээгүй	Гэрлэсэн батлуулсан	Гэрлэсэн батлуулаагүй	Тусгаарласан	Цуцалсан	Бэлэвсэн
БҮГД	1 039 588	366 417	542 325	91 607	9 978	10 317	18 944
15-17	64 736	64 676	2	58	-	-	-
18-19	44 946	44 648	104	192	2	-	-
20-24	112 474	100 130	6 471	5 784	61	22	6
25-29	129 129	69 990	39 168	19 360	340	203	68
30-34	142 218	38 481	80 761	21 283	757	755	181
35-39	118 036	18 455	84 177	12 721	1 092	1 242	349
40-44	104 683	11 496	79 537	9 794	1 519	1 702	635
45-49	91 433	8 169	70 069	8 428	1 764	1 989	1 014
50-54	74 827	4 836	58 504	6 220	1 757	1 759	1 751
55-59	63 207	3 122	50 487	4 159	1 446	1 440	2 553
60-64	41 171	1 312	33 458	2 000	712	722	2 967
65-69	22 496	573	18 122	850	303	264	2 384
70+	30 232	529	21 465	758	225	219	7 036

ХҮСНЭГТ 3.3. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ЭМЭГТЭЙ ХҮН АМЫН ТОО, ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2020 ОН

Насны бүлэг	Бүгд	Огт гэрлээгүй	Гэрлэсэн батлуулсан	Гэрлэсэн батлуулаагүй	Тусгаарласан	Цуцалсан	Бэлэвсэн
БҮГД	1 112 521	312 484	567 845	101 974	14 879	16 333	99 006
15-17	62 245	62 113	3	129	-	-	-
18-19	43 889	42 859	355	664	7	-	4
20-24	111 070	87 260	12 853	10 724	137	59	37
25-29	128 309	51 516	51 620	23 738	693	423	319
30-34	142 690	27 430	90 729	20 777	1 396	1 398	960
35-39	119 472	13 305	87 719	12 829	1 745	2 008	1 866
40-44	108 425	8 859	80 664	10 587	2 268	2 513	3 534
45-49	97 891	6 602	71 015	8 866	2 515	2 763	6 130
50-54	85 680	4 725	59 038	6 474	2 522	2 884	10 037
55-59	76 545	3 659	49 545	4 073	2 000	2 339	14 929
60-64	54 182	1 973	32 147	1 844	994	1 222	16 002
65-69	32 387	993	16 336	734	352	458	13 514
70+	49 736	1 190	15 821	535	250	266	31 674

ХҮСНЭГТ 3.4. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХОТЫН ХҮН АМЫН ТОО, ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2020 ОН

Насны бүлэг	Бүгд	Огт гэрлээгүй	Гэрлэсэн батлуулсан	Гэрлэсэн батлуулаагүй	Тусгаарласан	Цуцалсан	Бэлэвсэн
БҮГД	1 449 537	449 344	726 950	154 679	19 348	19 900	79 316
15-17	78 403	78 288	2	113	-	-	-
18-19	53 619	52 861	204	544	8	-	2
20-24	136 696	115 991	8 921	11 560	152	47	25
25-29	177 793	87 396	55 327	33 654	773	412	231
30-34	208 683	51 511	118 094	35 150	1 655	1 539	734
35-39	164 956	23 823	114 270	20 959	2 164	2 318	1 422
40-44	142 998	14 654	102 948	16 618	2 975	3 108	2 695
45-49	126 131	10 572	89 881	14 144	3 365	3 558	4 611
50-54	107 210	6 478	75 972	10 101	3 347	3 525	7 787
55-59	95 262	4 291	66 842	6 528	2 722	2 944	11 935
60-64	65 183	1 885	44 411	3 058	1 344	1 515	12 970
65-69	37 810	856	23 759	1 238	490	578	10 889
70+	54 793	738	26 319	1 012	353	356	26 015

ХҮСНЭГТ 3.5. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХӨДӨӨГИЙН ХҮН АМЫН ТОО, ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2020 ОН

Насны бүлэг	Бүгд	Огт гэрлээгүй	Гэрлэсэн батлуулсан	Гэрлэсэн батлуулаагүй	Тусгаарласан	Цуцалсан	Бэлэвсэн
БҮГД	702 572	229 557	383 220	38 902	5 509	6 750	38 634
15-17	48 578	48 501	3	74	-	-	-
18-19	35 216	34 646	255	312	1	-	2
20-24	86 848	71 399	10 403	4 948	46	34	18
25-29	79 645	34 110	35 461	9 444	260	214	156
30-34	76 225	14 400	53 396	6 910	498	614	407
35-39	72 552	7 937	57 626	4 591	673	932	793
40-44	70 110	5 701	57 253	3 763	812	1 107	1 474
45-49	63 193	4 199	51 203	3 150	914	1 194	2 533
50-54	53 297	3 083	41 570	2 593	932	1 118	4 001
55-59	44 490	2 490	33 190	1 704	724	835	5 547
60-64	30 170	1 400	21 194	786	362	429	5 999
65-69	17 073	710	10 699	346	165	144	5 009
70+	25 175	981	10 967	281	122	129	12 695

ХҮСНЭГТ 3.6. ХҮН АМЫН ҮНДЭС, УГСАА, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, БҮС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл, бүс	Монгол Улсын харьяат-Бүгд	Халх	Казах	Дөрвөд	Буриад	Баяд	Дарьганга	Урианхай	Захчин
БҮГД	100.0	83.8	3.8	2.6	1.4	2.0	1.1	0.9	1.2
Архангай	100.0	97.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0
Баян-Өлгий	100.0	0.9	91.0	0.9	0.0	0.1	0.0	5.6	0.0
Баянхонгор	100.0	99.7	0.1	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0
Булган	100.0	95.1	0.1	0.7	0.9	1.6	0.0	0.2	0.1
Говь-Алтай	100.0	99.3	0.1	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.2
Дорноговь	100.0	96.5	0.2	0.5	0.3	0.2	1.4	0.3	0.2
Дорнод	100.0	70.3	0.1	0.6	20.8	0.2	2.1	0.1	0.2
Дундговь	100.0	99.6	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0
Завхан	100.0	99.2	0.0	0.2	0.0	0.1	0.0	0.1	0.1
Өвөрхангай	100.0	99.6	0.1	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0
Өмнөговь	100.0	98.7	0.1	0.2	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1
Сүхбаатар	100.0	59.6	0.0	0.2	0.3	0.3	39.0	0.1	0.1
Сэлэнгэ	100.0	85.6	0.9	2.9	0.7	3.4	0.1	1.7	0.9
Төв	100.0	93.9	1.0	1.2	0.5	1.4	0.1	0.4	0.3
Увс	100.0	13.6	0.2	42.3	0.1	34.2	0.0	0.2	0.1
Ховд	100.0	28.1	11.2	6.5	0.2	0.4	0.0	8.3	25.3
Хөвсгөл	100.0	76.0	0.0	0.1	0.6	0.1	0.0	2.3	0.1
Хэнтий	100.0	89.1	0.7	0.5	7.1	0.3	0.7	1.1	0.1
Дархан-Уул	100.0	83.4	2.5	4.0	0.7	4.1	0.1	0.9	1.5
Орхон	100.0	89.9	0.7	2.2	0.6	1.8	0.1	0.9	0.6
Говьсүмбэр	100.0	95.3	0.5	1.2	0.3	1.5	0.4	0.1	0.2
Улаанбаатар	100.0	91.2	0.7	2.0	1.1	1.5	0.6	0.5	0.8
БҮГД	100.0	83.8	3.8	2.6	1.4	2.0	1.1	0.9	1.2
Баруун бүс	100.0	41.0	25.8	10.4	0.1	7.1	0.0	3.3	5.6
Хангайн бүс	100.0	91.8	0.2	0.5	0.3	0.5	0.0	0.7	0.1
Төвийн бүс	100.0	91.6	1.0	1.8	0.5	1.9	0.3	0.7	0.6
Зүүн бүс	100.0	73.8	0.3	0.5	10.2	0.3	12.1	0.5	0.1
Улаанбаатар	100.0	91.2	0.7	2.0	1.1	1.5	0.6	0.5	0.8

ХҮСНЭГТ 3.6.а ХҮН АМЫН ҮНДЭС, УГСАА, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	Монгол Улсын харьяат-Бүгд	Халх	Казах	Дөрвөд	Буриад	Баяд	Дарьганга	Урианхай	Захчин
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Архангай	3.0	3.4	0.0	0.2	0.1	0.1	0.0	0.1	0.1
Баян-Өлгий	3.2	0.0	77.7	1.1	0.1	0.1	0.0	20.0	0.1
Баянхонгор	2.8	3.3	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1
Булган	1.9	2.2	0.0	0.5	1.2	1.6	0.1	0.3	0.1
Говь-Алтай	1.8	2.2	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.2
Дорноговь	2.2	2.5	0.1	0.4	0.5	0.2	2.6	0.6	0.3
Дорнод	2.6	2.2	0.1	0.6	38.7	0.3	4.8	0.3	0.5
Дундговь	1.5	1.8	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0
Завхан	2.3	2.7	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.1
Өвөрхангай	3.6	4.3	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Өмнөговь	2.2	2.5	0.1	0.2	0.3	0.2	0.2	0.3	0.2
Сүхбаатар	2.0	1.4	0.0	0.1	0.4	0.2	67.2	0.2	0.1
Сэлэнгэ	3.4	3.5	0.8	3.7	1.7	5.7	0.3	6.3	2.6
Төв	2.9	3.3	0.8	1.3	1.1	2.0	0.2	1.1	0.7
Увс	2.6	0.4	0.1	41.8	0.1	44.3	0.0	0.5	0.2
Ховд	2.8	0.9	8.1	6.8	0.3	0.5	0.0	25.2	59.4
Хөвсгөл	4.2	3.8	0.1	0.2	1.9	0.2	0.1	10.8	0.2
Хэнтий	2.4	2.6	0.5	0.5	12.6	0.4	1.4	2.9	0.2
Дархан-Уул	3.2	3.2	2.2	4.8	1.7	6.5	0.3	3.4	4.0
Орхон	3.3	3.5	0.6	2.8	1.4	2.9	0.3	3.2	1.5
Говьсүмбэр	0.5	0.6	0.1	0.2	0.1	0.4	0.2	0.1	0.1
Улаанбаатар	45.6	49.7	8.7	34.3	37.5	33.9	22.1	24.4	29.3

Хүснэгт 3.6-гийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл, бүс	Дархад	Торгууд	Өөлд	Хотон	Мянгад	Барга	Үзэмчин	Харчин	Хотгойд
БҮГД	0.8	0.5	0.5	0.4	0.2	0.1	0.1	0.0	0.3
Архангай	0.0	0.1	2.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баян-Өлгий	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баянхонгор	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Булган	0.5	0.1	0.1	0.5	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
Говь-Алтай	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Дорноговь	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Дорнод	0.3	0.1	0.1	0.1	0.1	2.3	2.1	0.0	0.0
Дундговь	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Завхан	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
Өвөрхангай	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Өмнөговь	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Сүхбаатар	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0
Сэлэнгэ	0.3	0.5	0.2	1.7	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0
Төв	0.1	0.1	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Увс	0.0	0.3	0.1	7.0	0.5	0.1	0.0	0.0	0.0
Ховд	0.0	7.4	6.1	0.0	5.3	0.0	0.0	0.0	0.0
Хөвсгөл	14.9	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	5.5
Хэнтий	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0
Дархан-Уул	0.2	0.8	0.3	0.5	0.2	0.0	0.0	0.0	0.1
Орхон	0.6	0.2	0.2	1.6	0.2	0.1	0.0	0.0	0.1
Говьсүмбэр	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
Улаанбаатар	0.2	0.5	0.4	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1
БҮГД	0.8	0.5	0.5	0.4	0.2	0.1	0.1	0.0	0.3
Баруун бүс	0.0	1.7	1.4	1.4	1.2	0.0	0.0	0.0	0.0
Хангайн бүс	3.5	0.1	0.5	0.3	0.1	0.0	0.0	0.0	1.3
Төвийн бүс	0.1	0.3	0.1	0.5	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
Зүүн бүс	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1	0.9	0.9	0.0	0.0
Улаанбаатар	0.2	0.5	0.4	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1

Хүснэгт 3.6.а-гийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Дархад	Торгууд	Өөлд	Хотон	Мянгад	Барга	Үзэмчин	Харчин	Хотгойд
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Архангай	0.1	0.3	14.9	0.1	0.1	0.0	0.3	2.6	0.1
Баян-Өлгий	0.0	0.2	0.2	0.0	0.2	0.0	0.1	0.7	0.1
Баянхонгор	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.0	0.0	0.7	0.0
Булган	1.2	0.2	0.6	2.4	0.4	0.4	0.1	0.0	0.2
Говь-Алтай	0.0	0.2	0.2	0.0	0.1	0.0	0.0	0.7	0.0
Дорноговь	0.2	0.4	0.5	0.3	0.3	0.5	0.3	0.7	0.2
Дорнод	0.8	0.7	0.3	0.4	1.1	67.3	73.7	7.8	0.0
Дундговь	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.7	0.0
Завхан	0.1	0.2	0.3	0.1	0.1	0.1	0.0	0.7	1.0
Өвөрхангай	0.1	0.2	0.5	0.1	0.2	0.1	0.1	0.0	0.1
Өмнөговь	0.2	0.3	0.2	0.2	0.2	0.1	0.3	0.0	0.1
Сүхбаатар	0.4	0.1	0.1	0.1	0.2	1.0	7.0	0.0	0.0
Сэлэнгэ	1.5	3.4	1.4	15.0	2.2	1.2	0.4	6.5	0.6
Төв	0.5	0.6	1.1	0.5	0.3	0.6	0.4	4.5	0.3
Увс	0.1	1.5	0.4	47.9	4.8	3.3	0.1	0.6	0.1
Ховд	0.1	41.7	36.3	0.4	56.8	0.2	0.1	1.3	0.2
Хөвсгөл	81.2	0.3	0.1	0.2	0.3	0.0	0.1	5.8	85.4
Хэнтий	0.1	0.3	0.2	0.1	0.3	1.2	0.6	1.9	0.1
Дархан-Уул	0.8	4.9	2.1	4.6	2.0	0.9	0.3	5.8	0.9
Орхон	2.6	1.1	1.6	14.1	2.6	1.5	0.7	0.0	1.3
Говьсүмбэр	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1	0.3	0.0	1.9	0.1
Улаанбаатар	9.8	43.1	38.6	13.3	27.6	21.3	15.4	57.1	9.2

Хүснэгт 3.6-гийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл, бүс	Элжигэн	Цаатан (Духа)	Сартуул	Тува	Узбек (Чантуу)	Хамниган	Хошууд	Бусад	Бусад үндэстэн (Монголын харьяат гадаад)
БҮГД	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
Архангай	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баян-Өлгий	0.0	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.7
Баянхонгор	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Булган	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Говь-Алтай	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Дорноговь	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Дорнод	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.1
Дундговь	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Завхан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Өвөрхангай	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Өмнөговь	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Сүхбаатар	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Сэлэнгэ	0.0	0.0	0.1	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4
Төв	0.0	0.0	0.2	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
Увс	1.1	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Ховд	0.0	0.0	0.0	0.3	0.1	0.0	0.4	0.0	0.4
Хөвсгөл	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
Хэнтий	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0
Дархан-Уул	0.0	0.0	0.1	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4
Орхон	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
Говьсүмбэр	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Улаанбаатар	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
БҮГД	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
Баруун бүс	0.2	0.0	0.1	0.3	0.0	0.0	0.1	0.0	0.3
Хангайн бүс	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
Төвийн бүс	0.0	0.0	0.1	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2
Зүүн бүс	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0
Улаанбаатар	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1

Аймаг, нийслэл	Элжигэн	Цаатан (Духа)	Сартуул	Тува	Узбек (Чантуу)	Хамниган	Хошууд	Бусад	Бусад үндэстэн (Монголын харьяат гадаад)
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Архангай	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.3	1.3	0.0	0.0
Баян-Өлгий	0.0	0.0	0.7	33.7	2.5	0.3	0.0	2.8	16.9
Баянхонгор	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2
Булган	0.0	1.0	1.3	0.0	0.5	0.3	0.0	0.7	0.5
Говь-Алтай	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0	0.1
Дорноговь	0.1	0.0	0.3	0.3	0.0	0.3	0.0	2.8	0.6
Дорнод	0.0	0.0	3.2	0.2	0.0	65.6	0.0	7.7	0.8
Дундговь	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
Завхан	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0	2.1	0.1
Өвөрхангай	0.1	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.7	0.2
Өмнөговь	0.0	0.0	0.4	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4
Сүхбаатар	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2.1	0.9
Сэлэнгэ	0.7	1.0	4.0	18.8	1.5	0.5	1.8	9.1	10.9
Төв	0.6	0.0	6.8	9.2	0.0	0.2	0.3	2.8	6.0
Увс	86.7	1.4	8.4	0.3	0.0	0.0	0.0	4.9	0.7
Ховд	0.3	0.0	2.0	12.5	74.7	0.5	87.7	0.0	8.6
Хөвсгөл	1.6	90.8	2.7	1.6	0.0	0.0	0.0	4.9	3.5
Хэнтий	0.1	0.0	1.4	0.4	0.0	19.8	0.0	0.7	0.4
Дархан-Уул	0.3	0.0	4.0	10.3	3.0	0.0	0.0	5.6	9.1
Орхон	0.5	0.0	2.3	2.2	1.5	0.8	0.0	2.1	3.4
Говьсүмбэр	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
Улаанбаатар	8.9	5.8	60.7	10.3	16.3	11.4	8.6	51.0	36.5

ХҮСНЭГТ 3.7. ХҮН АМЫН ҮНДЭС, УГСАА, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАРЫН АНГИЛАЛ, ХУВИАР, 2020 ОН

ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАРЫН АНГИЛАЛ									
Үндэс, угсаа	Хөдөлмөр эрхэлдэг хүн ам	Хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, загас барилт, ан агнуур	Уул уурхай, олборлолт	Боловсруулах үйлдвэрлэл	Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	Ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа	Барилга	Бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин мотоциклийн засвар, үйлчилгээ	
МОНГОЛ УЛСЫН ХАРЬЯАТ-БҮГД	100.0	24.8	4.3	7.8	1.4	0.7	5.9	12.1	
Халх	100.0	23.0	4.5	8.1	1.4	0.7	6.1	12.6	
Казах	100.0	41.9	2.3	4.4	1.3	0.4	2.6	7.0	
Дөрвөд	100.0	27.9	3.0	8.0	1.7	0.6	6.1	11.2	
Баяд	100.0	32.7	2.8	8.2	1.4	0.4	5.6	10.7	
Буриад	100.0	25.2	6.0	7.3	1.6	0.5	5.2	10.8	
Захчин	100.0	29.6	3.5	6.4	1.5	0.7	5.2	10.1	
Дарьганга	100.0	36.7	3.1	4.6	1.0	1.1	3.4	9.0	
Урианхай	100.0	35.3	3.1	6.9	1.4	0.6	4.1	8.2	
Дархад	100.0	58.5	1.7	3.9	0.5	0.4	2.4	5.4	
Өөлд	100.0	23.8	2.4	6.8	1.7	0.8	6.7	10.8	
Хотгойд	100.0	52.3	2.6	4.4	1.8	0.4	3.0	7.6	
Торгууд	100.0	20.1	3.0	6.8	1.5	1.0	4.6	12.4	
Хотон	100.0	49.9	2.1	6.3	1.1	0.6	5.4	7.6	
Мянгад	100.0	28.6	3.2	7.2	1.5	0.6	6.2	10.3	
Тува	100.0	43.8	5.3	9.0	0.5	0.2	4.1	7.3	
Барга	100.0	33.7	3.7	7.9	1.2	0.3	4.8	8.4	
Үзэмчин	100.0	33.3	6.2	4.9	1.8	0.8	4.5	9.5	
Элжигэн	100.0	61.0	0.6	4.4	1.0	0.2	0.8	5.0	
Сартуул	100.0	21.0	3.3	7.1	1.2	0.7	8.7	13.1	
Хамниган	100.0	50.0	2.1	6.9	0.7	0.0	6.9	8.3	
Цаатан (Духа)	100.0	57.1	0.0	7.1	7.1	0.0	0.0	0.0	
Узбек (Чантуу)	100.0	55.6	0.0	4.2	1.4	0.0	5.6	5.6	
Харчин	100.0	10.7	3.6	3.6	0.0	3.6	10.7	10.7	
Хошууд	100.0	62.0	2.0	2.0	0.0	0.0	6.0	6.0	
Бусад	100.0	30.8	3.8	19.2	0.0	0.0	11.5	9.6	
Бусад үндэстэн (Монголын харьяат гадаад)	100.0	43.0	4.2	6.9	0.4	0.4	4.5	8.4	

ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАРЫН АНГИЛАЛ							
Үндэс, угсаа	Тэвээр агуулахын үйл ажиллагаа	Зочид буудал, байр, сууц болон нийтийн хоолны үйлчилгээ	Мэдээлэл холбоо	Санхүүгийн болон даатгалын үйл ажиллагаа	Үл хөдлөх хөрөнгийн үйл ажиллагаа	Мэргэжлийн, шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагаа	Удирдлагын болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаа
МОНГОЛ УЛСЫН ХАРЬЯАТ-БҮГД	5.0	2.3	1.5	2.7	0.4	2.0	2.1
Халх	5.3	2.5	1.6	2.8	0.4	2.0	2.3
Казах	2.0	0.8	0.9	1.8	0.1	1.4	1.2
Дөрвөд	4.0	1.7	1.1	2.5	0.3	1.7	1.7
Баяд	3.6	1.5	1.2	2.3	0.3	1.7	1.6
Буриад	3.6	2.2	1.4	2.7	0.3	2.4	1.9
Захчин	4.9	1.6	1.0	2.0	0.4	1.8	1.8
Дарьганга	3.8	1.8	1.3	2.2	0.2	1.7	1.4
Урианхай	3.2	1.7	0.8	1.7	0.3	1.5	1.4
Дархад	2.2	0.9	0.5	1.1	0.1	1.0	1.1
Өөлд	4.3	2.0	1.5	3.0	0.3	2.0	1.8
Хотгойд	2.8	2.0	0.7	1.3	0.4	1.1	0.7
Торгууд	5.4	2.1	1.0	3.0	0.5	1.8	2.1
Хотон	2.2	1.4	0.5	0.6	0.1	0.9	0.7
Мянгад	3.8	2.0	1.0	2.1	0.2	1.7	1.6
Тува	3.1	1.2	0.5	1.0	0.0	0.5	0.7
Барга	2.0	2.1	1.0	2.2	0.2	1.4	1.2
Үзэмчин	1.4	1.8	1.2	3.5	0.1	1.7	1.4
Элжигэн	0.8	1.3	0.8	1.5	0.0	1.0	0.2
Сартуул	7.5	3.1	1.6	3.8	0.1	1.5	2.6
Хамниган	1.4	1.4	2.1	2.1	0.7	0.0	0.7
Цаатан (Духа)	0.0	0.0	0.0	7.1	0.0	0.0	7.1
Узбек (Чантуу)	0.0	2.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Харчин	7.1	3.6	3.6	3.6	0.0	0.0	0.0
Хошууд	2.0	2.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.0
Бусад	3.8	1.9	0.0	1.9	0.0	3.8	0.0
Бусад үндэстэн (Монголын харьяат гадаад)	2.3	1.8	0.6	1.3	0.3	2.0	1.1

Хүснэгт 3.7-гийн үргэлжлэл

ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАРЫН АНГИЛАЛ							
Үндэс, угсаа	Төрийн удирдлага, батлан хамгаалах үйл ажиллагаа, албан журмын нийгмийн хамгаалал	Боловсрол	Хүний эрүүл мэнд, нийгмийн халамжийн үйл ажиллагаа	Урлаг, үзвэр, тоглоом наадам	Үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа	Хүн хөлслөн ажиллуулдаг өрхийн үйл ажиллагаа, өрхийн өөрийн хэрэглээнд зориулан үйлдвэрлэсэн, нэр төрлөөр нь тодорхойлох боломжгүй бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ	Олон улсын байгууллага, суурин төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа
МОНГОЛ УЛСЫН ХАРЬЯАТ-БҮГД	8.2	9.9	4.4	0.9	3.2	0.2	0.1
Халх	8.0	9.6	4.3	0.9	3.3	0.2	0.1
Казах	8.1	15.6	5.3	0.7	1.9	0.0	0.1
Дөрвөд	8.6	11.1	4.6	0.8	3.0	0.1	0.1
Баяд	8.0	10.0	4.2	0.7	2.9	0.1	0.1
Буриад	9.0	10.7	4.8	1.0	3.1	0.1	0.1
Захчин	10.0	11.1	4.7	0.8	2.5	0.1	0.1
Дарьганга	10.4	10.1	5.0	0.9	2.2	0.2	0.1
Урианхай	10.4	11.7	4.0	1.1	2.4	0.2	0.0
Дархад	6.4	8.4	2.8	0.9	1.7	0.1	0.0
Өөлд	9.6	12.4	5.9	0.9	2.9	0.1	0.2
Хотгойд	5.0	7.3	2.9	0.5	3.0	0.0	0.0
Торгууд	13.4	11.5	5.5	0.9	3.3	0.1	0.2
Хотон	6.0	8.9	3.5	0.5	1.6	0.0	0.0
Мянгад	8.5	12.5	4.5	1.0	3.3	0.2	0.1
Тува	6.8	13.8	1.5	0.2	0.5	0.0	0.0
Барга	7.9	11.2	5.8	0.8	3.8	0.2	0.2
Үзэмчин	10.0	10.5	3.7	1.2	2.4	0.1	0.0
Элжигэн	6.7	7.7	4.0	0.6	2.3	0.0	0.0
Сартуул	6.3	9.1	4.7	1.1	3.1	0.2	0.1
Хамниган	5.6	7.6	0.7	0.0	2.8	0.0	0.0
Цаатан (Духа)	14.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Узбек (Чантуу)	6.9	5.6	8.3	0.0	2.8	0.0	1.4
Харчин	17.9	17.9	0.0	0.0	3.6	0.0	0.0
Хошууд	8.0	4.0	2.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Бусад	3.8	7.7	1.9	0.0	0.0	0.0	0.0
Бусад үндэстэн (Монголын харьяат гадаад)	7.3	9.6	3.0	0.7	2.0	0.2	0.1

ХҮСНЭГТ 4.1. СУУРИН ХҮН АМЫН ТОО, ХАРЬЯАЛАЛ, ҮНДЭС, УГСАА, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН

Үндэс, угсаа	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	3 197 020	1 576 930	1 620 090
Монгол Улсын харьяат-Бүгд	3 174 565	1 562 918	1 611 647
Халх	2 659 985	1 308 163	1 351 822
Казах	119 045	59 481	59 564
Дөрвөд	83 719	41 435	42 284
Буриад	45 615	22 082	23 533
Баяд	63 775	31 950	31 825
Дарьганга	36 419	17 980	18 439
Урианхай	29 021	14 165	14 856
Захчин	37 407	18 557	18 850
Дархад	24 549	11 940	12 609
Торгууд	15 596	7 545	8 051
Өөлд	14 666	7 300	7 366
Хотон	12 057	5 965	6 092
Мянгад	8 125	3 955	4 170
Барга	2 832	1 384	1 448
Үзэмчин	2 308	1 157	1 151
Харчин	154	83	71
Цахар	11	8	3
Хотогойд	8 583	4 435	4 148
Элжигэн	1 034	519	515
Цаатан (Духа)	208	102	106
Сартуул	2 023	977	1 046
Тува	2 354	1 198	1 156
Хорчин	39	19	20
Узбек (Чантуу)	202	121	81
Халимаг	16	9	7
Түмэд	32	19	13
Сөнөд	14	9	5
Хамниган	384	206	178
Хошууд	382	210	172
Түвэд	1	1	0
Балба	14	6	8
Бусад	16	10	6
Бусад үндэстэн (Монголын харьяат гадаад)	3 979	1 927	2 052
Гадаадын харьяат	22 418	13 986	8 432
Харьяалалгүй	37	26	11

ХҮСНЭГТ 4.2. СУУРИН ХҮН АМЫН ТОО, ХАРЬЯАЛАЛ, ҮНДЭС, УГСАА, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН ХОТ

Үндэс, угсаа	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	2 168 253	1 052 223	1 116 030
Монгол Улсын харьяат-Бүгд	2 148 980	1 041 012	1 107 968
Халх	1 882 620	912 106	970 514
Казах	49 800	24 529	25 271
Дөрвөд	53 155	26 006	27 149
Буриад	25 501	11 874	13 627
Баяд	38 607	18 930	19 677
Дарьганга	18 781	8 979	9 802
Урианхай	15 126	7 215	7 911
Захчин	19 514	9 504	10 010
Дархад	6 892	3 154	3 738
Торгууд	8 641	4 066	4 575
Өөлд	9 609	4 615	4 994
Хотон	6 127	2 952	3 175
Мянгад	4 906	2 381	2 525
Барга	1 361	629	732
Үзэмчин	1 114	509	605
Харчин	122	66	56
Цахар	5	2	3
Хотогойд	2 330	1 185	1 145
Элжигэн	130	60	70
Цаатан (Духа)	21	15	6
Сартуул	1 519	714	805
Тува	640	324	316
Хорчин	36	18	18
Узбек (Чантуу)	50	25	25
Халимаг	11	6	5
Түмэд	28	15	13
Сөнөд	8	4	4
Хамниган	72	37	35
Хошууд	40	25	15
Түвэд	1	1	0
Балба	7	4	3
Бусад	11	6	5
Бусад үндэстэн (Монголын харьяат гадаад)	2 195	1 056	1 139
Гадаадын харьяат	19 241	11 189	8 052
Харьяалалгүй	32	22	10

ХҮСНЭГТ 4.3. СУУРИН ХҮН АМЫН ТОО, ХАРЬЯАЛАЛ, ҮНДЭС, УГСАА, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН ХӨДӨӨ

Үндэс, угсаа	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	1 028 767	524 707	504 060
Монгол Улсын харьяат-Бүгд	1 025 585	521 906	503 679
Халх	777 365	396 057	381 308
Казах	69 245	34 952	34 293
Дөрвөд	30 564	15 429	15 135
Буриад	20 114	10 208	9 906
Баяд	25 168	13 020	12 148
Дарьганга	17 638	9 001	8 637
Урианхай	13 895	6 950	6 945
Захчин	17 893	9 053	8 840
Дархад	17 657	8 786	8 871
Торгууд	6 955	3 479	3 476
Өөлд	5 057	2 685	2 372
Хотон	5 930	3 013	2 917
Мянгад	3 219	1 574	1 645
Барга	1 471	755	716
Үзэмчин	1 194	648	546
Харчин	32	17	15
Цахар	6	6	0
Хотогойд	6 253	3 250	3 003
Элжигэн	904	459	445
Цаатан (Духа)	187	87	100
Сартуул	504	263	241
Тува	1 714	874	840
Хорчин	3	1	2
Узбек (Чантуу)	152	96	56
Халимаг	5	3	2
Түмэд	4	4	0
Сөнөд	6	5	1
Хамниган	312	169	143
Хошууд	342	185	157
Балба	7	2	5
Монголын харьяат бусад	5	4	1
Бусад үндэстэн (Монголын харьяат гадаад)	1 784	871	913
Гадаадын харьяат	3 177	2 797	380
Харьяалалгүй	5	4	1

ХҮСНЭГТ 5.1. ХҮН АМЫН ТӨРСНӨӨС ХОЙШИХ ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨН, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	Нийт хүн ам			Шилжих хөдөлгөөнд ороогүй		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Архангай	4.5	4.4	4.6	3.7	3.6	3.6
Баян-Өлгий	3.5	3.6	3.4	4.1	4.2	4.1
Баянхонгор	4.0	4.0	4.1	3.6	3.6	3.7
Булган	2.7	2.6	2.6	2.2	2.2	2.1
Говь-Алтай	3.2	3.1	3.3	2.3	2.3	2.4
Дорноговь	2.3	2.2	2.3	2.3	2.2	2.3
Дорнод	3.4	3.4	3.5	3.4	3.4	3.4
Дундговь	2.4	2.3	2.4	2.0	2.0	2.0
Завхан	4.2	4.2	4.3	2.9	2.9	2.9
Өвөрхангай	4.9	4.9	4.9	4.5	4.5	4.5
Өмнөговь	2.5	2.4	2.5	2.7	2.6	2.8
Сүхбаатар	2.6	2.6	2.6	2.4	2.5	2.4
Сэлэнгэ	3.5	3.6	3.5	3.1	3.2	3.0
Төв	4.2	4.2	4.2	3.3	3.3	3.2
Увс	4.3	4.3	4.2	3.1	3.2	3.1
Ховд	4.0	3.9	3.9	3.3	3.4	3.3
Хөвсгөл	5.3	5.3	5.4	5.3	5.3	5.4
Хэнтий	3.2	3.2	3.3	3.1	3.1	3.1
Дархан-Уул	2.5	2.6	2.5	2.4	2.4	2.3
Орхон	1.8	1.8	1.8	1.8	1.9	1.8
Говьсүмбэр	0.4	0.4	0.4	0.5	0.4	0.4
Улаанбаатар	30.3	30.7	30.0	38.0	37.8	38.2
Гадаад*	0.3	0.3	0.3	-	-	-

Хүснэгт 5.1-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Шилжин ирсэн			Шилжин явсан		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Архангай	0.6	0.5	0.7	7.5	7.4	7.6
Баян-Өлгий	0.2	0.2	0.2	1.5	1.5	1.6
Баянхонгор	0.3	0.3	0.3	5.4	5.4	5.4
Булган	1.1	1.2	1.1	4.0	4.0	4.1
Говь-Алтай	0.2	0.2	0.3	6.1	6.2	6.1
Дорноговь	1.9	2.1	1.8	2.2	2.2	2.2
Дорнод	0.8	0.8	0.8	3.5	3.4	3.6
Дундговь	0.3	0.3	0.3	3.6	3.7	3.6
Завхан	0.4	0.3	0.4	8.7	8.9	8.5
Өвөрхангай	0.6	0.6	0.7	6.3	6.2	6.3
Өмнөговь	1.0	1.1	0.9	1.6	1.5	1.6
Сүхбаатар	0.4	0.4	0.4	3.2	3.2	3.2
Сэлэнгэ	3.9	4.0	3.9	4.9	4.8	4.9
Төв	2.9	3.0	2.9	7.3	7.2	7.4
Увс	0.2	0.2	0.2	8.0	8.3	7.8
Ховд	0.4	0.3	0.4	5.7	5.8	5.7
Хөвсгөл	0.5	0.5	0.4	5.2	5.0	5.3
Хэнтий	1.4	1.4	1.4	3.8	3.7	3.8
Дархан-Уул	5.8	5.6	5.8	3.0	3.0	3.0
Орхон	7.6	7.8	7.5	1.7	1.6	1.7
Говьсүмбэр	1.2	1.2	1.1	0.5	0.5	0.5
Улаанбаатар	68.3	68.0	68.5	5.1	5.2	5.0
Гадаад*	-	-	-	1.2	1.3	1.1

Тайлбар: *Гадаадын харьяат иргэд, Монгол Улсын харьяат иргэдээс гадаадад төрсөн хүмүүс

ХҮСНЭГТ 5.2. ХҮН АМЫН ТОО, ТӨРСӨН БОЛОН ТООЛОХ ҮЕД БАЙНГА ОРШИН СУУГАА АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН

Төрсөн аймаг, нийслэл	Бүгд	Архангай	Баян-Өлгий	Баянхонгор	Булган	Говь-Алтай	Дорноговь
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Архангай	4.5	95.0	-	0.1	1.2	0.0	0.5
Баян-Өлгий	3.5	-	98.7	0.0	0.1	0.0	0.1
Баянхонгор	4.0	0.6	0.0	97.7	0.3	0.7	0.8
Булган	2.6	0.3	0.0	0.0	86.1	-	0.4
Говь-Алтай	3.2	0.1	0.0	0.3	0.3	97.4	0.5
Дорноговь	2.3	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	79.5
Дорнод	3.5	0.1	-	0.0	0.1	0.0	1.1
Дундговь	2.4	0.0	-	0.1	0.2	0.0	1.6
Завхан	4.2	0.4	0.0	0.1	1.3	0.3	0.4
Өвөрхангай	4.9	0.5	-	0.2	2.8	0.2	1.0
Өмнөговь	2.5	0.0	-	0.1	0.1	0.0	0.8
Сүхбаатар	2.6	0.0	0.0	0.0	0.1	-	2.4
Сэлэнгэ	3.5	0.2	0.1	0.0	0.5	0.2	0.9
Төв	4.2	0.2	0.0	0.1	0.3	0.0	1.0
Увс	4.3	0.2	0.1	0.1	2.2	0.1	0.5
Ховд	4.0	0.1	0.4	0.1	0.1	0.4	0.5
Хөвсгөл	5.3	0.5	0.0	0.1	1.6	-	0.7
Хэнтий	3.2	0.1	0.0	0.0	0.1	-	1.1
Дархан-Уул	2.5	0.3	0.1	0.2	0.2	0.0	0.5
Орхон	1.8	0.2	0.1	0.0	1.2	0.0	0.3
Говьсүмбэр	0.4	0.0	-	-	0.0	-	0.7
Улаанбаатар	30.3	1.2	0.4	0.7	1.1	0.7	4.6
Гадаад*	0.3	0.0	0.1	0.0	0.0	-	0.1

Хүснэгт 5.2-ын үргэлжлэл

Төрсөн аймаг, нийслэл	Дорнод	Дундговь	Завхан	Өвөрхангай	Өмнөговь	Сүхбаатар	Сэлэнгэ	Төв
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Архангай	0.2	0.2	0.2	0.8	0.3	0.0	2.1	1.5
Баян-Өлгий	0.0	-	0.0	0.0	-	0.0	1.6	0.4
Баянхонгор	0.0	0.1	0.1	0.5	0.5	0.1	1.3	1.3
Булган	0.1	0.2	0.0	0.2	0.2	0.0	0.9	0.4
Говь-Алтай	0.1	0.1	0.6	0.2	0.1	0.0	1.4	1.7
Дорноговь	0.2	0.3	0.0	0.2	0.8	0.3	0.4	0.4
Дорнод	93.5	0.1	0.1	0.1	0.3	1.5	0.3	0.2
Дундговь	0.1	95.8	0.0	0.2	1.6	0.1	0.4	1.2
Завхан	0.2	0.1	96.4	0.1	0.5	0.0	1.8	2.1
Өвөрхангай	0.2	0.3	0.1	95.8	0.8	0.1	0.9	1.4
Өмнөговь	0.0	0.4	-	0.2	90.0	0.1	0.1	0.1
Сүхбаатар	2.4	0.1	-	0.0	0.2	95.0	0.1	0.2
Сэлэнгэ	0.2	0.1	0.1	0.1	0.7	0.2	72.3	1.0
Төв	0.2	0.4	0.1	0.1	0.3	0.3	1.4	78.7
Увс	0.2	0.2	0.4	0.1	0.2	0.2	4.0	1.9
Ховд	0.0	-	0.1	0.0	0.2	0.1	1.9	0.7
Хөвсгөл	0.1	0.1	0.4	0.1	0.6	0.1	2.2	0.8
Хэнтий	0.7	0.1	0.0	0.1	0.2	0.6	0.3	0.4
Дархан-Уул	0.1	0.1	0.1	0.2	0.3	0.1	2.1	0.4
Орхон	0.0	0.0	0.3	0.0	0.1	0.0	0.4	0.2
Говьсүмбэр	0.0	0.2	-	0.0	0.3	0.0	0.0	0.1
Улаанбаатар	1.5	1.0	1.0	1.0	1.7	1.2	4.0	4.8
Гадаад*	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.1

Хүснэгт 5.2-ын үргэлжлэл

Төрсөн аймаг, нийслэл	Увс	Ховд	Хөвсгөл	Хэнтий	Дархан-Уул	Орхон	Говьсүмбэр	Улаанбаатар
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Архангай	0.0	0.2	0.3	0.2	2.3	5.2	0.4	2.9
Баян-Өлгий	0.3	0.8	0.0	0.8	1.4	1.2	0.0	0.4
Баянхонгор	0.0	0.0	0.1	0.2	2.4	1.5	2.0	2.1
Булган	0.0	0.0	0.1	0.1	1.2	11.1	0.3	1.0
Говь-Алтай	0.1	0.4	0.0	0.2	2.7	2.6	1.0	2.4
Дорноговь	-	0.0	0.0	0.9	0.6	0.5	8.3	0.7
Дорнод	0.0	0.1	0.1	1.0	0.5	0.5	0.5	1.5
Дундговь	0.0	0.0	0.0	0.2	0.4	0.3	12.7	1.3
Завхан	0.2	0.0	0.4	0.2	3.4	7.8	0.9	3.2
Өвөрхангай	0.0	0.0	0.0	0.3	1.3	1.6	1.1	2.6
Өмнөговь	0.0	0.0	0.0	0.1	0.4	0.2	2.1	0.6
Сүхбаатар	0.0	-	0.0	3.6	0.4	0.2	1.1	1.1
Сэлэнгэ	0.0	0.1	0.2	0.2	6.4	2.1	1.2	1.6
Төв	0.1	0.0	0.1	0.4	1.6	0.9	2.2	3.3
Увс	98.1	0.6	0.1	0.6	5.3	4.6	1.6	2.7
Ховд	0.3	96.9	0.1	0.2	3.1	1.4	0.2	2.3
Хөвсгөл	0.0	0.1	97.3	0.4	2.0	6.6	1.0	1.6
Хэнтий	-	-	0.1	87.7	0.5	0.4	1.7	1.6
Дархан-Уул	0.2	0.1	0.2	0.1	57.5	1.2	0.8	1.2
Орхон	0.1	0.2	0.1	0.1	0.7	44.1	0.2	0.6
Говьсүмбэр	-	-	0.0	0.0	0.2	0.0	54.1	0.2
Улаанбаатар	0.6	0.5	0.8	2.5	5.4	5.7	6.5	64.6
Гадаад*	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.3	0.1	0.5

Тайлбар: *Гадаадын харьяат иргэд, Монгол Улсын харьяат иргэдээс гадаадад төрсөн хүмүүс

ХҮСНЭГТ 5.3. ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН СҮҮЛИЙН 5 ЖИЛИЙН ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨН, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	Нийт хүн ам			Шилжих хөдөлгөөнд ороогүй		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	2 813 761	1 380 127	1 433 634	2 657 998	1 302 261	1 355 737
Архангай	83 550	41 703	41 847	80 151	40 146	40 005
Баян-Өлгий	89 763	44 569	45 194	88 343	43 923	44 420
Баянхонгор	77 474	37 965	39 509	74 874	36 779	38 095
Булган	54 808	27 749	27 059	51 196	25 963	25 233
Говь-Алтай	51 275	25 430	25 845	49 512	24 612	24 900
Дорноговь	61 821	30 895	30 926	56 295	27 970	28 325
Дорнод	71 970	36 209	35 761	68 053	34 071	33 982
Дундговь	41 198	20 636	20 562	38 770	19 439	19 331
Завхан	64 447	31 940	32 507	61 861	30 651	31 210
Өвөрхангай	102 463	50 787	51 676	98 517	48 872	49 645
Өмнөговь	61 216	31 101	30 115	55 270	27 439	27 831
Сүхбаатар	55 294	27 757	27 537	53 011	26 672	26 339
Сэлэнгэ	95 866	48 640	47 226	89 162	45 173	43 989
Төв	81 825	42 058	39 767	74 739	38 308	36 431
Увс	72 767	36 361	36 406	70 734	35 425	35 309
Ховд	77 040	38 361	38 679	74 378	37 104	37 274
Хөвсгөл	119 272	58 863	60 409	115 603	57 199	58 404
Хэнтий	68 382	34 532	33 850	64 080	32 303	31 777
Дархан-Уул	90 321	44 061	46 260	83 171	40 667	42 504
Орхон	92 004	44 952	47 052	83 976	41 141	42 835
Говьсүмбэр	15 219	7 667	7 552	13 403	6 668	6 735
Улаанбаатар	1 285 786	617 891	667 895	1 212 899	581 736	631 163
Гадаад*	-	-	-	-	-	-

Хүснэгт 5.3-ын үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Шилжин ирсэн			Шилжин явсан			Цэвэр шилжилт		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	155 763	77 866	77 897	155 763	77 866	77 897	-	-	-
Архангай	3 399	1 557	1 842	5 695	2 615	3 080	- 2 296	- 1 058	- 1 238
Баян-Өлгий	1 420	646	774	1 450	698	752	- 30	- 52	22
Баянхонгор	2 600	1 186	1 414	3 855	1 907	1 948	- 1 255	- 721	- 534
Булган	3 612	1 786	1 826	4 689	2 304	2 385	- 1 077	- 518	- 559
Говь-Алтай	1 763	818	945	3 415	1 598	1 817	- 1 652	- 780	- 872
Дорноговь	5 526	2 925	2 601	4 222	2 122	2 100	1 304	803	501
Дорнод	3 917	2 138	1 779	3 657	1 824	1 833	260	314	- 54
Дундговь	2 428	1 197	1 231	2 686	1 317	1 369	- 258	- 120	- 138
Завхан	2 586	1 289	1 297	3 863	1 924	1 939	- 1 277	- 635	- 642
Өвөрхангай	3 946	1 915	2 031	6 247	3 037	3 210	- 2 301	- 1 122	- 1 179
Өмнөговь	5 946	3 662	2 284	2 556	1 371	1 185	3 390	2 291	1 099
Сүхбаатар	2 283	1 085	1 198	2 445	1 207	1 238	- 162	- 122	- 40
Сэлэнгэ	6 704	3 467	3 237	8 749	4 227	4 522	- 2 045	- 760	- 1 285
Төв	7 086	3 750	3 336	8 289	4 195	4 094	- 1 203	- 445	- 758
Увс	2 033	936	1 097	4 914	2 372	2 542	- 2 881	- 1 436	- 1 445
Ховд	2 662	1 257	1 405	3 305	1 534	1 771	- 643	- 277	- 366
Хөвсгөл	3 669	1 664	2 005	5 063	2 396	2 667	- 1 394	- 732	- 662
Хэнтий	4 302	2 229	2 073	4 137	2 020	2 117	165	209	- 44
Дархан-Уул	7 150	3 394	3 756	8 264	4 054	4 210	- 1 114	- 660	- 454
Орхон	8 028	3 811	4 217	7 984	3 751	4 233	44	60	- 16
Говьсүмбэр	1 816	999	817	1 684	862	822	132	137	- 5
Улаанбаатар	72 887	36 155	36 732	43 478	20 964	22 514	29 409	15 191	14 218
Гадаад*	-	-	-	15 116	9 567	5 549	- 15 116	- 9 567	- 5 549

Тайлбар: * Гадаадын харьяат иргэд, Монгол Улсын харьяат иргэдээс гадаадад төрсөн хүмүүс

ХҮСНЭГТ 5.4. ХҮН АМЫН СҮҮЛИЙН 1 ЖИЛИЙН ШИЛЖИХ ХӨДӨЛГӨӨН, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	Нийт хүн ам			Шилжих хөдөлгөөнд ороогүй		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	3 123 431	1 539 225	1 584 206	3 035 476	1 492 546	1 542 930
Архангай	92 290	46 174	46 116	90 920	45 528	45 392
Баян-Өлгий	101 008	50 389	50 619	100 212	50 026	50 186
Баянхонгор	85 809	42 115	43 694	85 093	41 788	43 305
Булган	60 103	30 491	29 612	58 650	29 701	28 949
Говь-Алтай	56 165	27 939	28 226	55 537	27 632	27 905
Дорноговь	68 351	34 273	34 078	66 135	33 009	33 126
Дорнод	80 084	40 337	39 747	78 348	39 222	39 126
Дундговь	45 586	22 900	22 686	44 823	22 508	22 315
Завхан	70 752	35 219	35 533	70 081	34 863	35 218
Өвөрхангай	113 167	56 268	56 899	111 834	55 508	56 326
Өмнөговь	68 056	34 608	33 448	65 232	32 583	32 649
Сүхбаатар	61 381	30 855	30 526	60 664	30 490	30 174
Сэлэнгэ	105 305	53 440	51 865	102 561	51 844	50 717
Төв	90 406	46 453	43 953	88 037	45 037	43 000
Увс	80 924	40 586	40 338	80 025	40 153	39 872
Ховд	85 863	42 874	42 989	84 898	42 378	42 520
Хөвсгөл	131 403	65 112	66 291	129 876	64 369	65 507
Хэнтий	75 580	38 206	37 374	74 225	37 441	36 784
Дархан-Уул	99 821	49 014	50 807	97 418	47 752	49 666
Орхон	101 680	49 981	51 699	97 272	47 749	49 523
Говьсүмбэр	17 021	8 585	8 436	16 255	8 108	8 147
Улаанбаатар	1 432 676	693 406	739 270	1 377 380	664 857	712 523
Гадаад*	-	-	-	-	-	-

Хүснэгт 5.4-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Шилжин ирсэн			Шилжин явсан			Цэвэр шилжилт		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	87 955	46 679	41 276	87 955	46 679	41 276	-	-	-
Архангай	1 370	646	724	3 688	1 809	1 879	- 2 318	- 1 163	- 1 155
Баян-Өлгий	796	363	433	798	414	384	- 2	- 51	49
Баянхонгор	716	327	389	2 573	1 290	1 283	- 1 857	- 963	- 894
Булган	1 453	790	663	2 912	1 485	1 427	- 1 459	- 695	- 764
Говь-Алтай	628	307	321	2 096	1 013	1 083	- 1 468	- 706	- 762
Дорноговь	2 216	1 264	952	2 267	1 189	1 078	- 51	75	- 126
Дорнод	1 736	1 115	621	2 260	1 181	1 079	- 524	- 66	- 458
Дундговь	763	392	371	1 598	829	769	- 835	- 437	- 398
Завхан	671	356	315	2 448	1 203	1 245	- 1 777	- 847	- 930
Өвөрхангай	1 333	760	573	4 111	2 047	2 064	- 2 778	- 1 287	- 1 491
Өмнөговь	2 824	2 025	799	1 897	1 127	770	927	898	29
Сүхбаатар	717	365	352	1 257	678	579	- 540	- 313	- 227
Сэлэнгэ	2 744	1 596	1 148	4 665	2 370	2 295	- 1 921	- 774	- 1 147
Төв	2 369	1 416	953	5 988	3 121	2 867	- 3 619	- 1 705	- 1 914
Увс	899	433	466	2 803	1 389	1 414	- 1 904	- 956	- 948
Ховд	965	496	469	2 089	1 013	1 076	- 1 124	- 517	- 607
Хөвсгөл	1 527	743	784	3 093	1 555	1 538	- 1 566	- 812	- 754
Хэнтий	1 355	765	590	2 460	1 261	1 199	- 1 105	- 496	- 609
Дархан-Уул	2 403	1 262	1 141	4 372	2 207	2 165	- 1 969	- 945	- 1 024
Орхон	4 408	2 232	2 176	4 296	2 080	2 216	112	152	- 40
Говьсүмбэр	766	477	289	913	483	430	- 147	- 6	- 141
Улаанбаатар	55 296	28 549	26 747	13 932	7 166	6 766	41 364	21 383	19 981
Гадаад*	-	-	-	15 439	9 769	5 670	- 15 439	- 9 769	- 5 670

Тайлбар* Гадаадын харьяат иргэд, Монгол Улсын харьяат иргэдээс гадаадад төрсөн хүмүүс

ХҮСНЭГТ 5.5. СУУРИН ХҮН АМЫН ТОО, ШИЛЖИЖ ИРЭЭД АМЬДАРЧ БАЙГАА ХУГАЦАА, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН БҮГД

Тооллогын үед байнга амьдарч байгаа аймаг, нийслэл	Хүн ам - бүгд	Тухайн аймаг, нийслэлдээ төрснөөсөө хойш амьдарч байгаа	Шилжиж ирээд амьдарч байгаа хугацаагаар									
			Шилжиж ирсэн	1 жил хүртэл	1-3 жил	4 жил	5-6 жил	7-9 жил	10-12 жил	13-15 жил	16-19 жил	20, түүнээс дээш жил
БҮГД	100.0	76.6	23.4	0.5	1.4	0.5	1.5	2.2	2.2	2.3	4.0	8.8
Архангай	100.0	95.0	5.0	0.2	0.9	0.3	0.4	0.6	0.6	0.4	0.4	1.2
Баян-Өлгий	100.0	98.6	1.4	0.0	0.2	0.0	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.6
Баянхонгор	100.0	97.7	2.3	0.2	0.4	0.1	0.3	0.2	0.3	0.2	0.2	0.4
Булган	100.0	86.1	13.9	0.3	1.3	0.5	2.2	1.2	1.4	0.9	1.4	4.7
Говь-Алтай	100.0	97.4	2.6	0.1	0.8	0.1	0.3	0.3	0.2	0.3	0.1	0.4
Дорноговь	100.0	79.4	20.6	1.0	2.8	0.8	2.1	2.5	2.3	1.8	2.3	5.0
Дорнод	100.0	93.5	6.5	0.2	0.9	0.3	0.5	0.5	0.7	0.3	0.4	2.7
Дундговь	100.0	95.8	4.2	0.3	0.8	0.2	0.6	0.4	0.2	0.3	0.3	1.1
Завхан	100.0	96.4	3.6	0.1	0.8	0.2	0.4	0.5	0.3	0.3	0.3	0.7
Өвөрхангай	100.0	95.8	4.2	0.2	0.6	0.2	0.5	0.5	0.3	0.3	0.5	1.1
Өмнөговь	100.0	90.1	9.9	0.6	3.0	0.4	1.4	1.9	1.0	0.4	0.3	0.9
Сүхбаатар	100.0	95.0	5.0	0.1	1.0	0.4	0.7	0.9	0.4	0.4	0.2	0.9
Сэлэнгэ	100.0	72.3	27.7	0.4	1.6	0.6	1.3	2.1	3.3	2.0	2.8	13.6
Төв	100.0	78.6	21.4	0.8	2.2	0.7	1.9	1.9	2.9	1.2	2.4	7.4
Увс	100.0	98.1	1.9	0.2	0.2	0.1	0.3	0.2	0.2	0.3	0.1	0.3
Ховд	100.0	96.9	3.1	0.1	0.5	0.2	0.2	0.4	0.4	0.3	0.2	0.8
Хөвсгөл	100.0	97.3	2.7	0.1	0.4	0.1	0.3	0.2	0.3	0.3	0.3	0.7
Хэнтий	100.0	87.8	12.2	0.3	1.5	0.5	1.0	1.0	1.0	0.9	1.0	5.0
Дархан-Уул	100.0	57.5	42.5	1.2	2.7	0.8	1.7	3.3	3.9	3.7	6.2	19.0
Орхон	100.0	44.1	55.9	1.5	3.9	1.2	2.9	4.3	4.6	4.4	7.9	25.2
Говьсүмбэр	100.0	54.1	45.9	1.6	4.5	2.1	3.9	5.6	4.5	2.9	4.3	16.5
Улаанбаатар	100.0	64.6	35.4	0.6	1.5	0.6	2.1	3.4	3.2	3.8	7.1	13.1

Хүснэгт 5.5-ын үргэлжлэл
ЭРЭГТЭЙ

Тооллогын үед байнга амьдарч байгаа аймаг, нийслэл	Хүн ам - бүгд	Тухайн аймаг, нийслэлдээ төрснөөсөө хойш амьдарч байгаа	Шилжиж ирээд амьдарч байгаа хугацаагаар									
			Шилжиж ирсэн	1 жил хүртэл	1-3 жил	4 жил	5-6 жил	7-9 жил	10-12 жил	13-15 жил	16-19 жил	20, түүнээс дээш жил
БҮГД	100.0	78.2	21.8	0.5	1.4	0.4	1.4	2.1	2.1	2.1	3.8	8.0
Архангай	100.0	95.8	4.2	0.2	0.7	0.2	0.4	0.5	0.5	0.4	0.4	0.9
Баян-Өлгий	100.0	98.9	1.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	0.1	0.6
Баянхонгор	100.0	97.7	2.3	0.2	0.5	0.1	0.2	0.2	0.3	0.2	0.2	0.4
Булган	100.0	86.7	13.3	0.2	1.1	0.4	2.1	1.4	1.4	1.0	1.5	4.2
Говь-Алтай	100.0	98.2	1.8	0.1	0.6	-	0.3	0.2	0.2	0.2	0.1	0.1
Дорноговь	100.0	79.3	20.7	1.0	2.9	0.6	2.1	2.6	2.6	1.7	2.4	4.8
Дорнод	100.0	93.8	6.2	0.2	0.9	0.2	0.4	0.6	0.7	0.4	0.4	2.4
Дундговь	100.0	95.8	4.2	0.4	0.9	0.2	0.4	0.4	0.1	0.3	0.3	1.2
Завхан	100.0	97.3	2.7	0.1	0.8	0.1	0.3	0.3	0.2	0.3	0.2	0.4
Өвөрхангай	100.0	96.4	3.6	0.1	0.6	0.1	0.5	0.4	0.4	0.3	0.3	0.9
Өмнөговь	100.0	89.8	10.2	0.6	3.1	0.4	1.5	2.0	0.9	0.4	0.4	0.9
Сүхбаатар	100.0	95.5	4.5	0.1	0.7	0.4	0.7	0.9	0.3	0.3	0.2	0.9
Сэлэнгэ	100.0	74.5	25.5	0.5	1.4	0.5	1.0	1.9	3.1	1.7	2.9	12.5
Төв	100.0	80.2	19.8	0.7	2.0	0.7	1.8	1.9	2.8	1.0	2.3	6.6
Увс	100.0	98.4	1.6	0.3	0.1	0.0	0.3	0.2	0.2	0.2	0.1	0.2
Ховд	100.0	97.4	2.6	0.0	0.4	0.2	0.2	0.4	0.4	0.2	0.1	0.7
Хөвсгөл	100.0	97.2	2.8	0.1	0.5	0.1	0.3	0.4	0.3	0.2	0.3	0.6
Хэнтий	100.0	88.8	11.3	0.3	1.3	0.4	1.0	1.1	0.8	0.9	1.2	4.3
Дархан-Уул	100.0	60.7	39.3	1.1	2.7	0.7	1.6	3.0	3.4	3.5	5.9	17.4
Орхон	100.0	46.4	53.6	1.5	3.8	0.9	2.6	3.9	5.0	4.3	7.5	24.1
Говьсүмбэр	100.0	56.0	44.0	1.8	4.9	1.8	4.1	5.1	3.6	2.6	4.9	15.2
Улаанбаатар	100.0	66.6	33.4	0.6	1.5	0.6	1.9	3.3	3.1	3.6	6.8	12.0

Хүснэгт 5.5-ын үргэлжлэл
ЭМЭГТЭЙ

Тооллогын үед байнга сууж байгаа аймаг, нийслэл	Хүн ам - бүгд	Тухайн аймаг, нийслэлдээ төрснөөсөө хойш амьдарч байгаа	Шилжиж ирээд амьдарч байгаа хугацаагаар									
			Шилжиж ирсэн	1 жил хүртэл	1-3 жил	4 жил	5-6 жил	7-9 жил	10-12 жил	13-15 жил	16-19 жил	20, түүнээс дээш жил
БҮГД	100.0	75.2	24.8	0.5	1.5	0.6	1.6	2.3	2.3	2.4	4.2	9.4
Архангай	100.0	94.1	5.9	0.3	1.0	0.4	0.4	0.7	0.7	0.4	0.4	1.6
Баян-Өлгий	100.0	98.3	1.7	0.0	0.2	0.1	0.3	0.2	0.1	0.0	0.1	0.7
Баянхонгор	100.0	97.7	2.3	0.1	0.4	0.2	0.3	0.2	0.3	0.2	0.2	0.4
Булган	100.0	85.5	14.5	0.3	1.4	0.5	2.3	1.1	1.4	0.9	1.4	5.2
Говь-Алтай	100.0	96.6	3.4	0.1	0.9	0.2	0.2	0.5	0.3	0.4	0.2	0.6
Дорноговь	100.0	79.5	20.5	1.0	2.7	0.9	2.1	2.4	2.0	1.9	2.3	5.2
Дорнод	100.0	93.2	6.8	0.2	0.9	0.4	0.6	0.3	0.7	0.3	0.4	3.0
Дундговь	100.0	95.9	4.1	0.3	0.7	0.2	0.7	0.3	0.3	0.3	0.2	1.1
Завхан	100.0	95.6	4.4	0.2	0.8	0.2	0.5	0.7	0.4	0.4	0.3	0.9
Өвөрхангай	100.0	95.2	4.8	0.2	0.6	0.2	0.5	0.5	0.3	0.4	0.6	1.5
Өмнөговь	100.0	90.3	9.7	0.6	2.7	0.4	1.4	1.8	1.2	0.4	0.3	0.9
Сүхбаатар	100.0	94.4	5.6	0.2	1.2	0.4	0.7	0.9	0.5	0.5	0.3	0.9
Сэлэнгэ	100.0	70.2	29.8	0.3	1.8	0.7	1.6	2.4	3.5	2.2	2.7	14.6
Төв	100.0	76.9	23.1	0.8	2.4	0.8	2.0	1.9	2.9	1.4	2.5	8.4
Увс	100.0	97.8	2.2	0.2	0.3	0.1	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2	0.3
Ховд	100.0	96.3	3.7	0.1	0.5	0.2	0.3	0.5	0.4	0.4	0.4	0.9
Хөвсгөл	100.0	97.4	2.6	0.1	0.3	0.1	0.3	0.3	0.2	0.3	0.3	0.7
Хэнтий	100.0	86.9	13.1	0.2	1.6	0.5	1.0	1.0	1.1	0.9	1.1	5.7
Дархан-Уул	100.0	54.6	45.4	1.1	2.8	0.9	1.8	3.5	4.3	3.9	6.4	20.7
Орхон	100.0	41.9	58.1	1.4	3.9	1.5	3.2	4.5	4.6	4.5	8.2	26.3
Говьсүмбэр	100.0	52.3	47.7	1.5	4.2	2.4	3.8	6.1	5.3	3.2	3.8	17.4
Улаанбаатар	100.0	62.8	37.2	0.6	1.5	0.7	2.2	3.5	3.3	3.9	7.3	14.2

ХҮСНЭГТ 5.6. СУУРИН ХҮН АМЫН ТОО, ТООЛОГДСОН АЙМАГ, НИЙСЛЭЛДЭЭ АМЬДАРЧ БАЙГАА ХУГАЦАА,
НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2020 ОН БҮГД

	Бүгд	Насны бүлэг									
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49
БҮГД	349 499	40 286	41 441	32 230	24 428	22 371	24 410	28 977	26 041	24 109	21 944
Төрснөөс хойш	267 874	39 406	39 244	29 615	21 179	17 410	16 895	19 033	17 329	15 964	14 602
Шилжиж ирсэн	81 625	880	2 197	2 615	3 249	4 961	7 515	9 944	8 712	8 145	7 342
Үүнээс: амьдарч байгаа хугацаагаар											
1 жил хүртэл	1 717	247	139	86	165	278	220	157	98	81	76
1-3 жил	4 966	568	553	320	280	638	819	557	331	258	173
4 жил	1 808	65	263	127	90	195	371	234	121	98	57
5-6 жил	5 177	-	716	396	247	464	909	812	472	330	231
7-9 жил	7 727	-	526	787	456	442	1 266	1 459	783	609	417
10-12 жил	7 650	-	-	728	589	461	934	1 629	1 004	636	506
13-15 жил	7 876	-	-	171	740	576	584	1 597	1 176	862	632
16-19 жил	14 092	-	-	-	682	1 296	1 151	1 656	2 416	1 966	1 477
20, түүнээс дээш жил	30 612	-	-	-	-	611	1 261	1 843	2 311	3 305	3 773

Хүснэгт 5.6-гийн үргэлжлэл

	Насны бүлэг									
	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95-99	100+
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Төрснөөс хойш	61.6	58.1	53.3	45.7	46.1	47.8	47.3	42.8	48.2	33.3
Шилжиж ирсэн	38.4	41.9	46.7	54.3	53.9	52.2	52.7	57.2	51.8	66.7
Үүнээс: амьдарч байгаа хугацаагаар										
1 жил хүртэл	0.3	0.2	0.3	0.3	0.3	0.4	0.3	1.4	-	-
1-3 жил	0.7	0.8	0.7	0.5	0.8	0.6	0.8	0.9	-	-
4 жил	0.2	0.3	0.2	0.4	0.1	0.5	0.8	0.9	-	-
5-6 жил	0.8	1.1	1.1	0.9	1.0	0.6	1.3	1.4	1.8	-
7-9 жил	1.3	1.4	1.9	1.9	1.5	1.7	2.1	2.3	-	-
10-12 жил	1.7	1.7	1.9	1.9	1.8	2.0	1.8	0.5	-	-
13-15 жил	2.3	2.6	2.5	2.7	2.1	1.9	1.6	3.3	3.6	-
16-19 жил	5.4	5.1	5.1	5.3	5.9	5.8	4.6	4.7	8.9	-
20, түүнээс дээш жил	25.7	28.7	33.0	40.4	40.4	38.7	39.4	41.8	37.5	66.7

Хүснэгт 5.6-гийн үргэлжлэл
ЭРЭГТЭЙ

	Бүгд	Насны бүлэг										
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54
Хүн ам - Бүгд	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Төрснөөс хойш	78.2	97.8	94.8	91.7	87.5	79.1	71.8	67.3	68.2	67.3	67.2	66.1
Шилжиж ирсэн	21.8	2.2	5.2	8.3	12.5	20.9	28.2	32.7	31.8	32.7	32.8	33.9
Үүнээс: амьдарч байгаа хугацаагаар												
1 жил хүртэл	0.5	0.6	0.3	0.3	0.5	1.0	1.0	0.5	0.4	0.4	0.4	0.2
1-3 жил	1.4	1.4	1.3	0.9	1.0	2.4	2.8	2.1	1.4	1.2	0.9	0.9
4 жил	0.4	0.1	0.6	0.4	0.3	0.7	1.1	0.6	0.4	0.4	0.2	0.4
5-6 жил	1.4	-	1.7	1.2	0.9	1.8	2.8	2.6	1.9	1.4	1.0	1.0
7-9 жил	2.1	-	1.3	2.6	1.8	1.8	4.5	4.6	3.0	2.6	2.0	1.6
10-12 жил	2.1	-	-	2.4	2.2	2.1	3.4	5.2	3.7	2.6	2.2	2.2
13-15 жил	2.1	-	-	0.5	3.0	2.6	2.4	5.0	4.2	3.6	2.9	2.4
16-19 жил	3.8	-	-	-	2.8	5.7	4.9	5.7	8.5	7.9	6.7	5.8
20, түүнээс дээш жил	8.0	-	-	-	-	2.8	5.3	6.4	8.3	12.6	16.5	19.4

Хүснэгт 5.6-гийн үргэлжлэл

	Үүнээс: насны бүлгээр									
	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95-99	100+
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Төрснөөс хойш	62.6	58.7	53.9	45.5	46.1	44.7	52.5	32.8	23.1	-
Шилжиж ирсэн	37.4	41.3	46.1	54.5	53.9	55.3	47.5	67.2	76.9	100.0
Үүнээс: амьдарч байгаа хугацаагаар										
1 жил хүртэл	0.3	0.3	0.4	0.5	0.2	0.3	-	3.5	-	-
1-3 жил	0.6	0.9	0.6	0.4	0.5	0.7	0.4	1.7	-	-
4 жил	0.2	0.3	0.2	0.4	0.2	0.5	-	-	-	-
5-6 жил	0.7	1.0	1.1	0.8	0.8	0.5	1.2	3.4	7.7	-
7-9 жил	1.3	1.2	1.6	1.9	1.8	1.5	2.1	3.4	-	-
10-12 жил	1.7	1.6	1.8	1.8	1.7	1.7	1.7	-	-	-
13-15 жил	2.4	2.4	2.8	2.6	2.2	1.8	0.8	1.7	-	-
16-19 жил	5.5	4.8	5.4	4.6	5.7	5.8	2.9	6.9	15.4	-
20, түүнээс дээш жил	24.7	28.8	32.2	41.5	40.8	42.5	38.4	46.6	53.8	100.0

Хүснэгт 5.6-гийн үргэлжлэл
ЭМЭГТЭЙ

	Бүгд	Үүнээс: насны бүлгээр										
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54
Хүн ам - Бүгд	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Төрснөөс хойш	75.2	97.8	94.6	92.0	85.9	76.6	66.7	64.2	65.0	65.2	66.0	64.4
Шилжиж ирсэн	24.8	2.2	5.4	8.0	14.1	23.4	33.3	35.8	35.0	34.8	34.0	35.6
Үүнээс: амьдарч байгаа хугацаагаар												
1 жил хүртэл	0.4	0.6	0.3	0.3	0.8	1.5	0.9	0.5	0.4	0.3	0.3	0.2
1-3 жил	1.5	1.4	1.3	1.0	1.3	3.3	3.9	1.9	1.2	0.9	0.6	0.6
4 жил	0.6	0.2	0.7	0.4	0.4	1.1	1.9	1.0	0.5	0.4	0.3	0.3
5-6 жил	1.6	-	1.8	1.2	1.1	2.4	4.6	3.0	1.8	1.3	1.1	1.0
7-9 жил	2.3	-	1.3	2.3	2.0	2.2	5.9	5.4	3.0	2.5	1.8	1.8
10-12 жил	2.3	-	-	2.1	2.6	2.0	4.2	6.0	3.9	2.7	2.4	1.9
13-15 жил	2.4	-	-	0.7	3.1	2.5	2.4	6.0	4.8	3.6	2.9	2.5
16-19 жил	4.2	-	-	-	2.8	5.8	4.5	5.7	10.0	8.4	6.8	5.9
20, түүнээс дээш жил	9.5	-	-	-	-	2.6	5.0	6.3	9.4	14.7	17.8	21.4

Хүснэгт 5.6-гийн үргэлжлэл

	Үүнээс: насны бүлгээр									
	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95-99	100+
БҮГД	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Төрснөөс хойш	60.8	57.6	52.9	45.9	46.1	50.1	44.9	46.5	55.8	37.5
Шилжиж ирсэн	39.2	42.4	47.1	54.1	53.9	49.9	55.1	53.5	44.2	62.5
Үүнээс: амьдарч байгаа хугацаагаар										
1 жил хүртэл	0.3	0.2	0.3	0.3	0.4	0.4	0.4	0.7	-	-
1-3 жил	0.8	0.8	0.8	0.7	0.9	0.6	0.9	0.7	-	-
4 жил	0.3	0.3	0.2	0.3	0.1	0.5	1.1	1.3	-	-
5-6 жил	0.9	1.2	0.9	1.0	1.1	0.6	1.3	0.6	-	-
7-9 жил	1.2	1.5	2.1	1.7	1.3	1.8	2.1	1.9	-	-
10-12 жил	1.7	1.7	1.9	1.9	1.8	2.2	1.9	0.6	-	-
13-15 жил	2.1	2.8	2.4	2.8	2.2	2.0	2.1	3.8	4.6	-
16-19 жил	5.3	5.3	4.9	5.8	6.0	5.8	5.4	3.8	7.0	-
20, түүнээс дээш жил	26.6	28.6	33.6	39.6	40.1	36.0	39.9	40.1	32.6	62.5

ХҮСНЭГТ 6.1. ЗУРГАА, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ТОО, БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИН, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Боловсролын түвшин									
		Боловсролгүй	Бага	Суурь	Бүрэн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн	Тусгай мэргэжлийн дунд	Дипломын дээд	Бакалаврын дээд	Магистр	Доктор
БҮГД	2 711 881	405 935	332 826	414 060	708 410	93 625	113 985	27 863	560 088	51 656	3 433
Архангай	81 278	11 921	15 314	20 106	18 305	2 551	2 247	327	9 850	646	11
Баян-Өлгий	86 510	14 868	16 565	17 005	16 982	3 151	2 350	449	14 402	730	8
Баянхонгор	75 334	11 587	11 809	20 407	16 615	2 821	2 040	309	9 006	731	9
Булган	53 320	7 167	7 672	13 673	13 190	1 696	1 807	238	7 526	344	7
Говь-Алтай	50 016	7 342	8 457	11 234	11 021	2 155	1 592	179	7 281	744	11
Дорноговь	59 908	8 998	7 937	11 187	13 870	3 141	3 214	419	10 416	714	12
Дорнод	69 189	10 599	8 797	14 682	17 630	3 106	3 327	313	10 033	695	7
Дундговь	40 173	5 658	8 038	10 395	6 858	1 927	1 530	146	5 281	337	3
Завхан	62 793	10 167	10 658	13 136	13 880	2 546	1 937	235	9 376	849	9
Өвөрхангай	99 750	14 824	22 042	24 465	19 684	3 286	2 420	281	11 984	757	7
Өмнөговь	58 218	9 018	8 262	12 150	13 043	2 516	2 201	219	10 146	659	4
Сүхбаатар	53 658	8 895	9 932	13 123	9 475	3 325	2 098	251	6 131	423	5
Сэлэнгэ	93 183	12 668	10 053	18 118	28 016	5 255	4 496	431	13 490	648	8
Төв	79 499	11 158	10 760	19 696	18 711	4 224	3 202	545	10 367	828	8
Увс	70 562	12 093	13 041	14 642	14 335	3 352	2 032	242	10 090	727	8
Ховд	74 784	12 407	11 385	15 219	17 013	2 313	3 092	317	11 961	1 028	49
Хөвсгөл	115 878	19 113	23 138	23 722	29 109	2 532	3 202	434	13 691	927	10
Хэнтий	66 482	10 260	10 211	16 109	15 915	2 381	2 089	178	8 741	591	7
Дархан-Уул	87 528	12 053	8 339	10 746	25 294	4 446	5 102	347	19 520	1 620	61
Орхон	89 058	12 313	8 189	9 325	28 116	3 625	4 583	516	20 469	1 865	57
Говьсүмбэр	14 696	2 270	1 810	2 313	3 706	702	901	132	2 663	198	1
Улаанбаатар	1 230 064	180 556	100 417	102 607	357 642	32 574	58 523	21 355	337 664	35 595	3 131

ХҮСНЭГТ 6.2. ЗУРГАА, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ТОО, БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИН, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙС, ХОТ, ХӨДӨӨГӨӨР, 2020 ОН

Насны бүлэг	Бүгд	Боловсролын түвшин									
		Боловсролгүй	Бага	Суурь	Бүрэн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн	Тусгай мэргэжлийн дунд	Дипломын дээд	Бакалаврын дээд	Магистр	Доктор
БҮГД	2 711 881	405 935	332 826	414 060	708 410	93 625	113 985	27 863	560 088	51 656	3 433
6-9	286 228	285 909	319	-	-	-	-	-	-	-	-
10-14	273 544	77 903	193 626	2 015	-	-	-	-	-	-	-
15-19	215 816	4 429	11 620	132 346	60 132	3 944	1 895	190	1 260	-	-
20-24	223 544	3 880	7 428	27 326	111 443	10 941	5 784	1 256	54 144	1 342	-
25-29	257 438	4 074	8 382	21 788	75 704	13 878	7 921	1 358	116 680	7 615	38
30-34	284 908	5 393	14 811	26 744	84 037	9 179	7 815	1 866	122 705	12 129	229
35-39	237 508	6 286	19 266	35 255	73 306	6 121	6 076	1 723	79 414	9 667	394
40-44	213 108	3 642	13 309	43 314	75 852	6 489	7 712	1 980	52 651	7 666	493
45-49	189 324	2 635	6 755	34 853	72 621	11 179	14 105	2 732	38 789	5 188	467
50-54	160 507	2 625	6 822	28 445	58 868	11 444	16 871	3 396	28 407	3 240	389
55-59	139 752	2 574	9 021	24 804	44 692	9 525	16 531	3 932	25 829	2 449	395
60-64	95 353	1 625	9 850	17 978	25 392	5 657	12 640	3 422	17 147	1 303	339
65-69	54 883	1 107	8 518	8 973	12 632	2 644	7 850	2 278	9 992	602	287
70+	79 968	3 853	23 099	10 219	13 731	2 624	8 785	3 730	13 070	455	402

Хүснэгт 6.2-ын үргэлжлэл
ЭРЭГТЭЙ

Насны бүлэг	Бүгд	Боловсролын түвшин									
		Боловсролгүй	Бага	Суурь	Бүрэн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн	Тусгай мэргэжлийн дунд	Дипломын дээд	Бакалаврын дээд	Магистр	Доктор
БҮГД	1 325 373	208 944	172 651	226 408	362 505	50 835	48 236	10 986	225 464	17 660	1 684
6-9	146 275	146 107	168	-	-	-	-	-	-	-	-
10-14	139 510	40 086	98 372	1 052	-	-	-	-	-	-	-
15-19	109 682	2 716	7 065	67 444	27 829	2 508	1 455	99	566	-	-
20-24	112 474	2 364	4 940	17 372	55 330	6 626	3 788	549	21 052	453	-
25-29	129 129	2 535	5 856	14 029	42 826	8 130	4 736	599	47 896	2 504	18
30-34	142 218	3 315	9 692	16 265	47 237	5 247	4 424	782	51 117	4 045	94
35-39	118 036	3 731	12 249	19 704	39 682	3 431	3 124	698	31 821	3 422	174
40-44	104 683	2 155	8 617	23 934	39 832	3 382	3 442	739	19 889	2 503	190
45-49	91 433	1 450	4 108	20 246	36 859	5 649	5 898	950	14 475	1 605	193
50-54	74 827	1 330	3 770	16 041	28 630	5 507	6 416	1 159	10 795	1 033	146
55-59	63 207	1 218	4 371	13 281	21 445	4 896	5 566	1 440	9 922	909	159
60-64	41 171	695	4 060	8 751	12 040	2 893	3 953	1 275	6 745	570	189
65-69	22 496	383	2 913	4 155	5 517	1 341	2 469	888	4 317	327	186
70+	30 232	859	6 470	4 134	5 278	1 225	2 965	1 808	6 869	289	335

Хүснэгт 6.2-ын үргэлжлэл
ЭМЭГТЭЙ

Насны бүлэг	Бүгд	Боловсролын түвшин									
		Боловсрол-гүй	Бага	Суурь	Бүрэн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн	Тусгай мэргэжлийн дунд	Дипломын дээд	Бакалаврын дээд	Магистр	Доктор
БҮГД	1 386 508	196 991	160 175	187 652	345 905	42 790	65 749	16 877	334 624	33 996	1 749
6-9	139 953	139 802	151	-	-	-	-	-	-	-	-
10-14	134 034	37 817	95 254	963	-	-	-	-	-	-	-
15-19	106 134	1 713	4 555	64 902	32 303	1 436	440	91	694	-	-
20-24	111 070	1 516	2 488	9 954	56 113	4 315	1 996	707	33 092	889	-
25-29	128 309	1 539	2 526	7 759	32 878	5 748	3 185	759	68 784	5 111	20
30-34	142 690	2 078	5 119	10 479	36 800	3 932	3 391	1 084	71 588	8 084	135
35-39	119 472	2 555	7 017	15 551	33 624	2 690	2 952	1 025	47 593	6 245	220
40-44	108 425	1 487	4 692	19 380	36 020	3 107	4 270	1 241	32 762	5 163	303
45-49	97 891	1 185	2 647	14 607	35 762	5 530	8 207	1 782	24 314	3 583	274
50-54	85 680	1 295	3 052	12 404	30 238	5 937	10 455	2 237	17 612	2 207	243
55-59	76 545	1 356	4 650	11 523	23 247	4 629	10 965	2 492	15 907	1 540	236
60-64	54 182	930	5 790	9 227	13 352	2 764	8 687	2 147	10 402	733	150
65-69	32 387	724	5 605	4 818	7 115	1 303	5 381	1 390	5 675	275	101
70+	49 736	2 994	16 629	6 085	8 453	1 399	5 820	1 922	6 201	166	67

Хүснэгт 6.2-ын үргэлжлэл
ХОТ

Насны бүлэг	Бүгд	Боловсролын түвшин									
		Боловсрол-гүй	Бага	Суурь	Бүрэн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн	Тусгай мэргэжлийн дунд	Дипломын дээд	Бакалаврын дээд	Магистр	Доктор
БҮГД	1 828 431	269 232	163 951	182 941	526 289	57 965	88 906	24 156	465 432	46 183	3 376
6-9	199 204	198 939	265	-	-	-	-	-	-	-	-
10-14	179 690	52 953	125 300	1 437	-	-	-	-	-	-	-
15-19	132 022	2 735	6 423	79 584	39 359	2 092	1 185	60	584	-	-
20-24	136 696	1 806	2 624	11 653	72 990	5 447	3 830	665	36 717	964	-
25-29	177 793	1 519	1 671	7 683	54 655	7 799	5 885	1 051	91 048	6 447	35
30-34	208 683	1 905	2 695	9 582	65 370	6 080	6 405	1 623	103 891	10 910	222
35-39	164 956	2 113	3 436	11 070	58 252	4 426	5 173	1 544	69 853	8 700	389
40-44	142 998	1 344	2 259	12 955	58 991	4 568	6 550	1 783	47 110	6 948	490
45-49	126 131	1 102	1 383	10 679	53 375	6 906	11 160	2 300	34 044	4 721	461
50-54	107 210	991	1 571	9 821	44 132	7 053	12 960	2 889	24 456	2 954	383
55-59	95 262	1 017	2 056	9 813	35 294	6 020	12 666	3 483	22 235	2 289	389
60-64	65 183	654	2 411	7 740	21 022	3 782	9 810	3 146	15 052	1 232	334
65-69	37 810	445	2 413	4 508	10 746	1 828	6 153	2 094	8 765	580	278
70+	54 793	1 709	9 444	6 416	12 103	1 964	7 129	3 518	11 677	438	395

Хүснэгт 6.2-ын үргэлжлэл
ХӨДӨӨ

Насны бүлэг	Бүгд	Боловсролын түвшин									
		Боловсрол-гүй	Бага	Суурь	Бүрэн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн	Тусгай мэргэжлийн дунд	Дипломын дээд	Бакалаврын дээд	Магистр	Доктор
БҮГД	883 450	136 703	168 875	231 119	182 121	35 660	25 079	3 707	94 656	5 473	57
6-9	87 024	86 970	54	-	-	-	-	-	-	-	-
10-14	93 854	24 950	68 326	578	-	-	-	-	-	-	-
15-19	83 794	1 694	5 197	52 762	20 773	1 852	710	130	676	-	-
20-24	86 848	2 074	4 804	15 673	38 453	5 494	1 954	591	17 427	378	-
25-29	79 645	2 555	6 711	14 105	21 049	6 079	2 036	307	25 632	1 168	3
30-34	76 225	3 488	12 116	17 162	18 667	3 099	1 410	243	18 814	1 219	7
35-39	72 552	4 173	15 830	24 185	15 054	1 695	903	179	9 561	967	5
40-44	70 110	2 298	11 050	30 359	16 861	1 921	1 162	197	5 541	718	3
45-49	63 193	1 533	5 372	24 174	19 246	4 273	2 945	432	4 745	467	6
50-54	53 297	1 634	5 251	18 624	14 736	4 391	3 911	507	3 951	286	6
55-59	44 490	1 557	6 965	14 991	9 398	3 505	3 865	449	3 594	160	6
60-64	30 170	971	7 439	10 238	4 370	1 875	2 830	276	2 095	71	5
65-69	17 073	662	6 105	4 465	1 886	816	1 697	184	1 227	22	9
70+	25 175	2 144	13 655	3 803	1 628	660	1 656	212	1 393	17	7

ХҮСНЭГТ 6.3. ЗУРГАА, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ТОО, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙС, ХОТ, ХӨДӨӨГӨӨР, 2020 ОН

Насны бүлэг	Бүгд	Бичиг үсэг мэдлэг	Бичиг үсэг мэддэггүй	Хот			Хөдөө		
				Бүгд	Бичиг үсэг мэдлэг	Бичиг үсэг мэддэггүй	Бүгд	Бичиг үсэг мэдлэг	Бичиг үсэг мэддэггүй
БҮГД	2 711 881	2 662 972	48 909	1 828 431	1 803 510	24 921	883 450	859 462	23 988
6-9	286 228	265 882	20 346	199 204	185 320	13 884	87 024	80 562	6 462
10-14	273 544	271 996	1 548	179 690	178 751	939	93 854	93 245	609
15-19	215 816	214 510	1 306	132 022	131 429	593	83 794	83 081	713
20-24	223 544	221 466	2 078	136 696	135 991	705	86 848	85 475	1 373
25-29	257 438	254 017	3 421	177 793	176 520	1 273	79 645	77 497	2 148
30-34	284 908	280 734	4 174	208 683	207 069	1 614	76 225	73 665	2 560
35-39	237 508	233 150	4 358	164 956	163 338	1 618	72 552	69 812	2 740
40-44	213 108	210 514	2 594	142 998	142 154	844	70 110	68 360	1 750
45-49	189 324	187 385	1 939	126 131	125 315	816	63 193	62 070	1 123
50-54	160 507	158 674	1 833	107 210	106 619	591	53 297	52 055	1 242
55-59	139 752	137 860	1 892	95 262	94 531	731	44 490	43 329	1 161
60-64	95 353	94 493	860	65 183	64 804	379	30 170	29 688	482
65-69	54 883	54 363	520	37 810	37 634	176	17 073	16 729	344
70+	79 968	77 930	2 038	54 793	54 036	757	25 175	23 894	1 281

Хүснэгт 6.3-ын үргэлжлэл
ЭРЭГТЭЙ

Насны бүлэг	Бүгд	Бичиг үсэг мэдлэг	Бичиг үсэг мэддэггүй	Хот			Хөдөө		
				Бүгд	Бичиг үсэг мэдлэг	Бичиг үсэг мэддэггүй	Бүгд	Бичиг үсэг мэдлэг	Бичиг үсэг мэддэггүй
БҮГД	1 325 373	1 299 092	26 281	876 630	863 798	12 832	448 743	435 403	13 340
6-9	146 275	135 697	10 578	101 768	94 689	7 079	44 507	41 036	3 471
10-14	139 510	138 684	826	91 630	91 131	499	47 880	47 556	324
15-19	109 682	108 818	864	66 907	66 531	376	42 775	42 284	491
20-24	112 474	111 228	1 246	66 927	66 508	419	45 547	44 700	847
25-29	129 129	127 087	2 042	86 070	85 278	792	43 059	41 814	1 245
30-34	142 218	139 618	2 600	101 881	100 932	949	40 337	38 742	1 595
35-39	118 036	115 358	2 678	80 022	79 122	900	38 014	36 259	1 755
40-44	104 683	103 089	1 594	68 607	68 119	488	36 076	34 979	1 097
45-49	91 433	90 283	1 150	59 447	59 025	422	31 986	31 272	714
50-54	74 827	73 832	995	48 462	48 129	333	26 365	25 727	638
55-59	63 207	62 245	962	41 685	41 329	356	21 522	20 925	597
60-64	41 171	40 849	322	27 420	27 285	135	13 751	13 560	191
65-69	22 496	22 352	144	15 156	15 125	31	7 340	7 218	122
70+	30 232	29 952	280	20 648	20 595	53	9 584	9 331	253

Хүснэгт 6.3-ын үргэлжлэл
ЭМЭГТЭЙ

Насны бүлэг	Бүгд	Бичиг үсэг мэдлэг	Бичиг үсэг мэддэггүй	Хот			Хөдөө		
				Бүгд	Бичиг үсэг мэдлэг	Бичиг үсэг мэддэггүй	Бүгд	Бичиг үсэг мэдлэг	Бичиг үсэг мэддэггүй
БҮГД	1 386 508	1 363 506	23 002	951 801	939 660	12 141	434 707	423 910	10 797
6-9	139 953	130 157	9 796	97 436	90 631	6 805	42 517	39 527	2 990
10-14	134 034	133 306	728	88 060	87 619	441	45 974	45 690	284
15-19	106 134	105 692	442	65 115	64 894	221	41 019	40 795	224
20-24	111 070	110 258	812	69 769	69 480	289	41 301	40 768	533
25-29	128 309	126 867	1 442	91 723	91 237	486	36 586	35 675	911
30-34	142 690	140 948	1 742	106 802	106 127	675	35 888	34 894	994
35-39	119 472	117 697	1 775	84 934	84 209	725	34 538	33 521	1 017
40-44	108 425	107 364	1 061	74 391	74 031	360	34 034	33 361	673
45-49	97 891	97 055	836	66 684	66 289	395	31 207	30 785	422
50-54	85 680	84 789	891	58 748	58 487	261	26 932	26 327	605
55-59	76 545	75 607	938	53 577	53 201	376	22 968	22 404	564
60-64	54 182	53 652	530	37 763	37 519	244	16 419	16 127	292
65-69	32 387	32 037	350	22 654	22 509	145	9 733	9 510	223
70+	49 736	48 077	1 659	34 145	33 427	718	15 591	14 526	1 065

ХҮСНЭГТ 6.4. ЗУРГАА, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ТОО, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН

Аймаг нийслэл	Бүгд	Бичиг үсэг мэддэг	Бичиг үсэг мэддэггүй
БҮГД	2 711 881	2 662 493	49 388
Архангай	81 278	79 470	1 808
Баян-Өлгий	86 510	84 215	2 295
Баянхонгор	75 334	73 562	1 772
Булган	53 320	52 452	868
Говь-Алтай	50 016	48 965	1 051
Дорноговь	59 908	58 457	1 451
Дорнод	69 189	67 584	1 605
Дундговь	40 173	39 206	967
Завхан	62 793	61 083	1 710
Өвөрхангай	99 750	96 893	2 857
Өмнөговь	58 218	57 439	779
Сүхбаатар	53 658	51 498	2 160
Сэлэнгэ	93 183	91 558	1 625
Төв	79 499	77 835	1 664
Увс	70 562	68 426	2 136
Ховд	74 784	72 953	1 831
Хөвсгөл	115 878	113 018	2 860
Хэнтий	66 482	64 243	2 239
Дархан-Уул	87 528	86 505	1 023
Орхон	89 058	88 199	859
Говьсүмбэр	14 696	14 428	268
Улаанбаатар	1 230 064	1 214 631	15 433

ХҮСНЭГТ 6.5. ЗУРГААГААС ХОРИН ЕСӨН НАСНЫ ХҮН АМЫН СУРГУУЛЬД ХАМРАГДАЛТ, НАС, ХҮЙС, 2020 ОН

Насны бүлэг	Бүгд			Сургуульд сурдаг			Сургуульд сурдаггүй		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
6-29	1 256 570	637 070	619 500	912 698	455 757	456 941	343 872	181 313	162 559
6-9	286 228	146 275	139 953	277 376	141 470	135 906	8 852	4 805	4 047
6	78 970	40 512	38 458	73 659	37 678	35 981	5 311	2 834	2 477
7	73 745	37 511	36 234	71 761	36 361	35 400	1 984	1 150	834
8	69 984	35 868	34 116	69 193	35 459	33 734	791	409	382
9	63 529	32 384	31 145	62 763	31 972	30 791	766	412	354
10-14	273 544	139 510	134 034	271 770	138 493	133 277	1 774	1 017	757
10	67 251	34 229	33 022	66 822	34 009	32 813	429	220	209
11	61 994	31 752	30 242	61 620	31 540	30 080	374	212	162
12	54 938	27 923	27 015	54 607	27 738	26 869	331	185	146
13	45 977	23 481	22 496	45 676	23 303	22 373	301	178	123
14	43 384	22 125	21 259	43 045	21 903	21 142	339	222	117
15-19	215 816	109 682	106 134	197 971	97 486	100 485	17 845	12 196	5 649
15	42 246	21 470	20 776	41 521	20 947	20 574	725	523	202
16	42 081	21 541	20 540	40 994	20 734	20 260	1 087	807	280
17	42 654	21 725	20 929	41 077	20 598	20 479	1 577	1 127	450
18	43 757	22 048	21 709	38 094	18 281	19 813	5 663	3 767	1 896
19	45 078	22 898	22 180	36 285	16 926	19 359	8 793	5 972	2 821
20-24	223 544	112 474	111 070	119 441	56 416	63 025	104 103	56 058	48 045
20	44 781	22 754	22 027	34 093	15 704	18 389	10 688	7 050	3 638
21	43 896	22 145	21 751	30 848	14 159	16 689	13 048	7 986	5 062
22	43 180	21 643	21 537	23 440	11 154	12 286	19 740	10 489	9 251
23	45 005	22 577	22 428	17 212	8 515	8 697	27 793	14 062	13 731
24	46 682	23 355	23 327	13 848	6 884	6 964	32 834	16 471	16 363
25-29	257 438	129 129	128 309	46 140	21 892	24 248	211 298	107 237	104 061
25	47 296	23 909	23 387	11 558	5 676	5 882	35 738	18 233	17 505
26	43 412	21 731	21 681	9 230	4 436	4 794	34 182	17 295	16 887
27	51 591	25 974	25 617	9 158	4 353	4 805	42 433	21 621	20 812
28	56 434	28 128	28 306	8 496	3 949	4 547	47 938	24 179	23 759
29	58 705	29 387	29 318	7 698	3 478	4 220	51 007	25 909	25 098

Хүснэгт 6.5-ын үргэлжлэл
ХОТ

Насны бүлэг	Бүгд			Сургуульд сурдаг			Сургуульд сурдаггүй		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
6-29	825 405	413 302	412 103	608 301	305 030	303 271	217 104	108 272	108 832
6-9	199 204	101 768	97 436	192 785	98 347	94 438	6 419	3 421	2 998
6	55 684	28 530	27 154	51 781	26 486	25 295	3 903	2 044	1 859
7	51 922	26 360	25 562	50 669	25 651	25 018	1 253	709	544
8	48 409	24 792	23 617	47 787	24 467	23 320	622	325	297
9	43 189	22 086	21 103	42 548	21 743	20 805	641	343	298
10-14	179 690	91 630	88 060	178 463	90 983	87 480	1 227	647	580
10	45 278	22 933	22 345	44 946	22 772	22 174	332	161	171
11	40 840	20 933	19 907	40 573	20 790	19 783	267	143	124
12	36 627	18 621	18 006	36 393	18 499	17 894	234	122	112
13	29 409	15 020	14 389	29 218	14 924	14 294	191	96	95
14	27 536	14 123	13 413	27 333	13 998	13 335	203	125	78
15-19	132 022	66 907	65 115	123 596	61 585	62 011	8 426	5 322	3 104
15	26 198	13 322	12 876	25 875	13 125	12 750	323	197	126
16	26 077	13 375	12 702	25 647	13 091	12 556	430	284	146
17	26 128	13 272	12 856	25 525	12 916	12 609	603	356	247
18	26 488	13 328	13 160	23 728	11 624	12 104	2 760	1 704	1 056
19	27 131	13 610	13 521	22 821	10 829	11 992	4 310	2 781	1 529
20-24	136 696	66 927	69 769	77 491	37 126	40 365	59 205	29 801	29 404
20	27 119	13 564	13 555	21 770	10 209	11 561	5 349	3 355	1 994
21	26 113	12 881	13 232	19 444	9 067	10 377	6 669	3 814	2 855
22	26 352	12 750	13 602	15 100	7 276	7 824	11 252	5 474	5 778
23	27 476	13 346	14 130	11 431	5 719	5 712	16 045	7 627	8 418
24	29 636	14 386	15 250	9 746	4 855	4 891	19 890	9 531	10 359
25-29	177 793	86 070	91 723	35 966	16 989	18 977	141 827	69 081	72 746
25	30 273	14 701	15 572	8 294	4 031	4 263	21 979	10 670	11 309
26	28 757	13 868	14 889	6 935	3 331	3 604	21 822	10 537	11 285
27	35 720	17 293	18 427	7 331	3 460	3 871	28 389	13 833	14 556
28	40 227	19 389	20 838	6 999	3 244	3 755	33 228	16 145	17 083
29	42 816	20 819	21 997	6 407	2 923	3 484	36 409	17 896	18 513

Хүснэгт 6.5-ын үргэлжлэл
ХӨДӨӨ

Насны бүлэг	Бүгд			Сургуульд сурдаг			Сургуульд сурдаггүй		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
6-29	431 165	223 768	207 397	304 397	150 727	153 670	126 768	73 041	53 727
6-9	87 024	44 507	42 517	84 591	43 123	41 468	2 433	1 384	1 049
6	23 286	11 982	11 304	21 878	11 192	10 686	1 408	790	618
7	21 823	11 151	10 672	21 092	10 710	10 382	731	441	290
8	21 575	11 076	10 499	21 406	10 992	10 414	169	84	85
9	20 340	10 298	10 042	20 215	10 229	9 986	125	69	56
10-14	93 854	47 880	45 974	93 307	47 510	45 797	547	370	177
10	21 973	11 296	10 677	21 876	11 237	10 639	97	59	38
11	21 154	10 819	10 335	21 047	10 750	10 297	107	69	38
12	18 311	9 302	9 009	18 214	9 239	8 975	97	63	34
13	16 568	8 461	8 107	16 458	8 379	8 079	110	82	28
14	15 848	8 002	7 846	15 712	7 905	7 807	136	97	39
15-19	83 794	42 775	41 019	74 375	35 901	38 474	9 419	6 874	2 545
15	16 048	8 148	7 900	15 646	7 822	7 824	402	326	76
16	16 004	8 166	7 838	15 347	7 643	7 704	657	523	134
17	16 526	8 453	8 073	15 552	7 682	7 870	974	771	203
18	17 269	8 720	8 549	14 366	6 657	7 709	2 903	2 063	840
19	17 947	9 288	8 659	13 464	6 097	7 367	4 483	3 191	1 292
20-24	86 848	45 547	41 301	41 950	19 290	22 660	44 898	26 257	18 641
20	17 662	9 190	8 472	12 323	5 495	6 828	5 339	3 695	1 644
21	17 783	9 264	8 519	11 404	5 092	6 312	6 379	4 172	2 207
22	16 828	8 893	7 935	8 340	3 878	4 462	8 488	5 015	3 473
23	17 529	9 231	8 298	5 781	2 796	2 985	11 748	6 435	5 313
24	17 046	8 969	8 077	4 102	2 029	2 073	12 944	6 940	6 004
25-29	79 645	43 059	36 586	10 174	4 903	5 271	69 471	38 156	31 315
25	17 023	9 208	7 815	3 264	1 645	1 619	13 759	7 563	6 196
26	14 655	7 863	6 792	2 295	1 105	1 190	12 360	6 758	5 602
27	15 871	8 681	7 190	1 827	893	934	14 044	7 788	6 256
28	16 207	8 739	7 468	1 497	705	792	14 710	8 034	6 676
29	15 889	8 568	7 321	1 291	555	736	14 598	8 013	6 585

ХҮСНЭГТ 6.6. ЗУРГААГААС АРВАН ТАВАН НАСНЫ ХҮН АМЫН СУРГУУЛЬД ХАМРАГДАЛТ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	Бүгд			Сургуульд хамрагдалт					
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Сургуульд сурдаг			Сургуульд сурдаггүй		
				Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	602 018	307 255	294 763	590 667	300 910	289 757	11 351	6 345	5 006
Архангай	17 755	8 951	8 804	17 613	8 859	8 754	142	92	50
Баян-Өлгий	21 791	10 958	10 833	20 429	10 216	10 213	1 362	742	620
Баянхонгор	17 075	8 690	8 385	16 920	8 579	8 341	155	111	44
Булган	10 903	5 586	5 317	10 768	5 505	5 263	135	81	54
Говь-Алтай	11 100	5 681	5 419	10 990	5 601	5 389	110	80	30
Дорноговь	13 642	6 963	6 679	13 536	6 893	6 643	106	70	36
Дорнод	15 656	7 973	7 683	15 583	7 928	7 655	73	45	28
Дундговь	8 278	4 255	4 023	8 218	4 215	4 003	60	40	20
Завхан	13 879	7 099	6 780	13 757	7 021	6 736	122	78	44
Өвөрхангай	22 049	11 265	10 784	21 756	11 072	10 684	293	193	100
Өмнөговь	12 866	6 548	6 318	12 757	6 483	6 274	109	65	44
Сүхбаатар	11 516	5 936	5 580	11 431	5 865	5 566	85	71	14
Сэлэнгэ	19 906	10 168	9 738	19 740	10 067	9 673	166	101	65
Төв	17 104	8 774	8 330	16 962	8 683	8 279	142	91	51
Увс	17 251	8 784	8 467	17 030	8 635	8 395	221	149	72
Ховд	18 031	9 269	8 762	17 711	9 101	8 610	320	168	152
Хөвсгөл	26 186	13 357	12 829	25 772	13 089	12 683	414	268	146
Хэнтий	14 504	7 377	7 127	14 357	7 286	7 071	147	91	56
Дархан-Уул	18 809	9 573	9 236	18 673	9 503	9 170	136	70	66
Орхон	18 803	9 581	9 222	18 709	9 520	9 189	94	61	33
Говьсүмбэр	3 530	1 847	1 683	3 509	1 833	1 676	21	14	7
Улаанбаатар	271 384	138 620	132 764	264 446	134 956	129 490	6 938	3 664	3 274

ХҮСНЭГТ 7.1. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ТОО, ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙСЭЭР 2020 ОН

Насны бүлэг	Бүгд	ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ					
		Огт гэр бүл болоогүй	Батлуулсан гэр бүлтэй	Батлуулаагүй гэр бүлтэй	Тусгаарласан	Цуцалсан	Бэлэвсэн
БҮГД	2 152 109	678 901	1 110 170	193 581	24 857	26 650	117 950
15-17	126 981	126 789	5	187	-	-	-
18-19	88 835	87 507	459	856	9	-	4
20-24	223 544	187 390	19 324	16 508	198	81	43
25-29	257 438	121 506	90 788	43 098	1 033	626	387
30-34	284 908	65 911	171 490	42 060	2 153	2 153	1 141
35-39	237 508	31 760	171 896	25 550	2 837	3 250	2 215
40-44	213 108	20 355	160 201	20 381	3 787	4 215	4 169
45-49	189 324	14 771	141 084	17 294	4 279	4 752	7 144
50-54	160 507	9 561	117 542	12 694	4 279	4 643	11 788
55-59	139 752	6 781	100 032	8 232	3 446	3 779	17 482
60-64	95 353	3 285	65 605	3 844	1 706	1 944	18 969
65-69	54 883	1 566	34 458	1 584	655	722	15 898
70, +	79 968	1 719	37 286	1 293	475	485	38 710

Хүснэгт 7.1-ийн үргэлжлэл
ЭРЭГТЭЙ

Насны бүлэг	Бүгд	ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ					
		Огт гэр бүл болоогүй	Батлуулсан гэр бүлтэй	Батлуулаагүй гэр бүлтэй	Тусгаарласан	Цуцалсан	Бэлэвсэн
БҮГД	1 039 588	366 417	542 325	91 607	9 978	10 317	18 944
15-17	64 736	64 676	2	58	-	-	-
18-19	44 946	44 648	104	192	2	-	-
20-24	112 474	100 130	6 471	5 784	61	22	6
25-29	129 129	69 990	39 168	19 360	340	203	68
30-34	142 218	38 481	80 761	21 283	757	755	181
35-39	118 036	18 455	84 177	12 721	1 092	1 242	349
40-44	104 683	11 496	79 537	9 794	1 519	1 702	635
45-49	91 433	8 169	70 069	8 428	1 764	1 989	1 014
50-54	74 827	4 836	58 504	6 220	1 757	1 759	1 751
55-59	63 207	3 122	50 487	4 159	1 446	1 440	2 553
60-64	41 171	1 312	33 458	2 000	712	722	2 967
65-69	22 496	573	18 122	850	303	264	2 384
70, +	30 232	529	21 465	758	225	219	7 036

Хүснэгт 7.1-ийн үргэлжлэл
ЭМЭГТЭЙ

Насны бүлэг	Бүгд	ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ					
		Огт гэр бүл болоогүй	Батлуулсан гэр бүлтэй	Батлуулаагүй гэр бүлтэй	Тусгаарласан	Цуцалсан	Бэлэвсэн
БҮГД	1 112 521	312 484	567 845	101 974	14 879	16 333	99 006
15-17	62 245	62 113	3	129	-	-	-
18-19	43 889	42 859	355	664	7	-	4
20-24	111 070	87 260	12 853	10 724	137	59	37
25-29	128 309	51 516	51 620	23 738	693	423	319
30-34	142 690	27 430	90 729	20 777	1 396	1 398	960
35-39	119 472	13 305	87 719	12 829	1 745	2 008	1 866
40-44	108 425	8 859	80 664	10 587	2 268	2 513	3 534
45-49	97 891	6 602	71 015	8 866	2 515	2 763	6 130
50-54	85 680	4 725	59 038	6 474	2 522	2 884	10 037
55-59	76 545	3 659	49 545	4 073	2 000	2 339	14 929
60-64	54 182	1 973	32 147	1 844	994	1 222	16 002
65-69	32 387	993	16 336	734	352	458	13 514
70, +	49 736	1 190	15 821	535	250	266	31 674

ХҮСНЭГТ 7.2. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ТОО, ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХОТ, ХӨДӨӨГӨӨР, 2020 ОН
ХОТ

Насны бүлэг	Бүгд	ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ					
		Огт гэр бүл болоогүй	Батлуулсан гэр бүлтэй	Батлуулаагүй гэр бүлтэй	Тусгаарласан	Цуцалсан	Бэлэвсэн
БҮГД	1 449 537	449 344	726 950	154 679	19 348	19 900	79 316
15-17	78 403	78 288	2	113	-	-	-
18-19	53 619	52 861	204	544	8	-	2
20-24	136 696	115 991	8 921	11 560	152	47	25
25-29	177 793	87 396	55 327	33 654	773	412	231
30-34	208 683	51 511	118 094	35 150	1 655	1 539	734
35-39	164 956	23 823	114 270	20 959	2 164	2 318	1 422
40-44	142 998	14 654	102 948	16 618	2 975	3 108	2 695
45-49	126 131	10 572	89 881	14 144	3 365	3 558	4 611
50-54	107 210	6 478	75 972	10 101	3 347	3 525	7 787
55-59	95 262	4 291	66 842	6 528	2 722	2 944	11 935
60-64	65 183	1 885	44 411	3 058	1 344	1 515	12 970
65-69	37 810	856	23 759	1 238	490	578	10 889
70, +	54 793	738	26 319	1 012	353	356	26 015

Хүснэгт 7.2-ын үргэлжлэл
ХӨДӨӨ

Насны бүлэг	Бүгд	ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ					
		Огт гэр бүл болоогүй	Батлуулсан гэр бүлтэй	Батлуулаагүй гэр бүлтэй	Тусгаарласан	Цуцалсан	Бэлэвсэн
БҮГД	702 572	229 557	383 220	38 902	5 509	6 750	38 634
15-17	48 578	48 501	3	74	-	-	-
18-19	35 216	34 646	255	312	1	-	2
20-24	86 848	71 399	10 403	4 948	46	34	18
25-29	79 645	34 110	35 461	9 444	260	214	156
30-34	76 225	14 400	53 396	6 910	498	614	407
35-39	72 552	7 937	57 626	4 591	673	932	793
40-44	70 110	5 701	57 253	3 763	812	1 107	1 474
45-49	63 193	4 199	51 203	3 150	914	1 194	2 533
50-54	53 297	3 083	41 570	2 593	932	1 118	4 001
55-59	44 490	2 490	33 190	1 704	724	835	5 547
60-64	30 170	1 400	21 194	786	362	429	5 999
65-69	17 073	710	10 699	346	165	144	5 009
70,+	25 175	981	10 967	281	122	129	12 695

ХҮСНЭГТ 7.3. СУУРИН ХҮН АМЫН ТОО, АМ БҮЛИЙН ТОО, ӨРХИЙН ХЭЛБЭРЭЭР, 2020 ОН

Ам бүлийн тоо	Бүгд	ӨРХИЙН ХЭЛБЭР			
		Ганц бие	Ам бүлээрээ байгаа өрх	Нийлмэл ам бүлтэй өрх	Холимог ам бүлтэй өрх
БҮГД	3 123 487	130 342	1 953 195	941 189	98 761
1	130 342	130 342	-	-	-
2	275 903	-	226 621	45 538	3 744
3	448 997	-	359 813	82 079	7 105
4	710 238	-	564 003	134 963	11 272
5	669 378	-	464 230	189 845	15 303
6	449 220	-	252 260	180 906	16 054
7	207 720	-	61 264	133 074	13 382
8	106 882	-	19 260	77 204	10 418
9	54 924	-	4 281	43 744	6 899
10	30 884	-	1 051	24 593	5 240
11	17 187	-	338	13 464	3 385
12	9 424	-	60	7 267	2 097
13	5 165	-	-	3 706	1 459
14	3 110	-	14	2 236	860
15	1 608	-	-	1 144	464
16+	2 505	-	-	1 426	1 079

Хүснэгт 7.3-ын үргэлжлэл
ХОТ

Ам бүлийн тоо	Бүгд	ӨРХИЙН ХЭЛБЭР			
		Ганц бие	Ам бүлээрээ байгаа өрх	Нийлмэл ам бүлтэй өрх	Холимог ам бүлтэй өрх
БҮГД	2 113 538	79 443	1 191 492	748 938	93 665
1	79 443	79 443	-	-	-
2	185 291	-	149 216	32 674	3 401
3	308 539	-	238 066	63 926	6 547
4	482 494	-	366 119	105 979	10 396
5	439 858	-	275 515	150 059	14 284
6	283 354	-	125 716	142 499	15 139
7	144 625	-	26 872	104 996	12 757
8	80 450	-	7 611	62 778	10 061
9	45 775	-	1 735	37 285	6 755
10	27 039	-	419	21 498	5 122
11	15 880	-	187	12 363	3 330
12	8 795	-	36	6 698	2 061
13	4 898	-	-	3 466	1 432
14	3 054	-	-	2 194	860
15	1 590	-	-	1 129	461
16+	2 453	-	-	1 394	1 059

Хүснэгт 7.3-ын үргэлжлэл
ХӨДӨӨ

Ам бүлийн тоо	Бүгд	ӨРХИЙН ХЭЛБЭР			
		Ганц бие	Ам бүлээрээ байгаа өрх	Нийлмэл ам бүлтэй өрх	Холимог ам бүлтэй өрх
БҮГД	1 009 949	50 899	761 703	192 251	5 096
1	50 899	50 899	-	-	-
2	90 612	-	77 405	12 864	343
3	140 458	-	121 747	18 153	558
4	227 744	-	197 884	28 984	876
5	229 520	-	188 715	39 786	1 019
6	165 866	-	126 544	38 407	915
7	63 095	-	34 392	28 078	625
8	26 432	-	11 649	14 426	357
9	9 149	-	2 546	6 459	144
10	3 845	-	632	3 095	118
11	1 307	-	151	1 101	55
12	629	-	24	569	36
13	267	-	-	240	27
14	56	-	14	42	0
15	18	-	-	15	3
16	52	-	-	32	20

ХҮСНЭГТ 8.1. ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ ТОО, ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛИЙН ТӨРӨЛ, ХЭЛБЭР, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Төрөлхийн						
		Харааны	Ярианы	Сонсголын	Хөдөлгөөний	Сэтгэцийн	Бусад	Хавсарсан
БҮГД	50 622	6 627	2 882	5 351	10 643	14 744	7 567	2 808
Архангай	1 902	274	139	241	473	524	150	101
Баян-Өлгий	2 257	242	127	161	738	455	399	135
Баянхонгор	1 924	252	85	195	447	656	213	76
Булган	1 183	217	56	127	279	342	122	40
Говь-Алтай	1 149	132	67	134	232	304	187	93
Дорноговь	987	104	64	101	222	342	118	36
Дорнод	1 647	188	86	171	289	690	183	40
Дундговь	945	106	50	86	179	352	127	45
Завхан	1 767	204	103	182	408	517	305	48
Өвөрхангай	1 956	241	141	210	479	564	242	79
Өмнөговь	957	130	33	112	204	286	161	31
Сүхбаатар	1 010	149	72	125	157	343	126	38
Сэлэнгэ	2 039	298	153	172	399	724	246	47
Төв	1 753	216	96	169	370	682	169	51
Увс	1 804	276	145	140	352	510	250	131
Ховд	1 291	168	130	132	289	338	164	70
Хөвсгөл	3 187	476	148	371	704	852	371	265
Хэнтий	1 607	256	90	143	338	526	196	58
Дархан-Уул	1 442	159	75	176	276	451	274	31
Орхон	1 251	122	59	143	262	372	166	127
Говьсүмбэр	268	30	9	48	60	80	29	12
Улаанбаатар	18 296	2 387	954	2 012	3 486	4 834	3 369	1 254

Хүснэгт 8.1-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Олдмол						
		Харааны	Ярианы	Сонголын	Хөдөлгөөний	Сэтгэцийн	Бусад	Хавсарсан
БҮГД	55 741	6 135	426	3 345	13 331	6 773	22 495	3 236
Архангай	1 528	179	14	83	509	219	392	132
Баян-Өлгий	1 988	115	13	54	350	171	1 095	190
Баянхонгор	1 666	221	8	71	459	196	575	136
Булган	915	130	10	62	281	107	276	49
Говь-Алтай	1 755	195	18	100	361	165	815	101
Дорноговь	1 667	227	16	111	525	159	544	85
Дорнод	2 372	326	9	213	494	338	901	91
Дундговь	913	105	7	50	272	107	333	39
Завхан	1 883	119	14	121	480	281	767	101
Өвөрхангай	2 016	286	15	130	488	231	779	87
Өмнөговь	1 069	124	9	65	320	125	391	35
Сүхбаатар	1 662	261	14	119	459	163	577	69
Сэлэнгэ	2 377	214	26	107	580	283	1 085	82
Төв	1 463	202	14	78	406	207	471	85
Увс	2 666	426	10	116	507	248	1 150	209
Ховд	1 273	134	11	74	309	147	519	79
Хөвсгөл	2 639	315	24	177	664	281	971	207
Хэнтий	1 397	172	8	102	384	147	528	56
Дархан-Уул	2 689	225	11	132	407	280	1 583	51
Орхон	2 975	292	14	217	808	394	1 027	223
Говьсүмбэр	439	66	6	38	102	42	162	23
Улаанбаатар	18 389	1 801	155	1 125	4 166	2 482	7 554	1 106

ХҮСНЭГТ 8.2. ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Насны бүлэг						
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34
БҮГД	106 363	1 548	3 298	3 274	3 205	4 685	6 517	8 299
Архангай	3 430	35	75	101	113	180	211	266
Баян-Өлгий	4 245	35	105	127	147	219	293	318
Баянхонгор	3 590	49	103	81	125	224	231	277
Булган	2 098	21	51	63	78	80	124	164
Говь-Алтай	2 904	30	65	82	105	154	145	213
Дорноговь	2 654	41	91	89	88	123	158	222
Дорнод	4 019	54	101	110	98	176	287	380
Дундговь	1 858	25	61	72	53	69	119	169
Завхан	3 650	30	79	74	89	175	229	252
Өвөрхангай	3 972	88	113	146	162	218	261	296
Өмнөговь	2 026	46	89	76	74	116	135	178
Сүхбаатар	2 672	47	76	66	55	132	165	198
Сэлэнгэ	4 416	41	87	105	139	211	262	333
Төв	3 216	41	85	89	85	130	199	283
Увс	4 470	41	111	145	159	255	306	337
Ховд	2 564	36	88	87	110	177	173	210
Хөвсгөл	5 826	85	167	163	182	267	381	454
Хэнтий	3 004	53	86	107	95	142	216	220
Дархан-Уул	4 131	66	122	132	99	175	226	256
Орхон	4 226	52	129	116	104	142	231	292
Говьсүмбэр	707	8	27	13	23	29	44	49
Улаанбаатар	36 685	624	1 387	1 230	1 022	1 291	2 121	2 932

Хүснэгт 8.2-ын үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Насны бүлэг							
	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70+
БҮГД	10 114	11 122	13 248	15 192	13 665	6 603	2 422	3 171
Архангай	331	392	436	452	406	213	104	115
Баян-Өлгий	419	474	636	573	458	229	83	129
Баянхонгор	402	427	437	506	422	148	47	111
Булган	171	183	246	296	262	187	71	101
Говь-Алтай	274	315	434	486	352	127	40	82
Дорноговь	241	287	301	357	299	163	76	118
Дорнод	502	468	590	640	459	99	29	26
Дундговь	174	209	239	239	223	115	39	52
Завхан	402	493	510	619	416	197	39	46
Өвөрхангай	440	443	504	506	483	165	45	102
Өмнөговь	187	193	207	238	235	103	54	95
Сүхбаатар	265	301	329	384	329	163	72	90
Сэлэнгэ	417	455	585	718	618	268	83	94
Төв	313	327	387	431	435	227	96	88
Увс	426	503	577	686	522	191	70	141
Ховд	208	297	296	310	274	156	61	81
Хөвсгөл	497	563	696	811	731	395	170	264
Хэнтий	293	271	329	399	368	234	89	102
Дархан-Уул	345	400	496	643	608	328	109	126
Орхон	313	421	534	680	658	280	97	177
Говьсүмбэр	64	61	90	103	99	47	16	34
Улаанбаатар	3 430	3 639	4 389	5 115	5 008	2 568	932	997

ХҮСНЭГТ 8.3. ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ ТОО, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛИЙН ХЭЛБЭРЭЭР, 2020 ОН

Насны бүлэг	Бүгд	Хөгжлийн бэрхшээлийн хэлбэр						
		Харааны	Ярианы	Сонсголын	Хөдөлгөөний	Сэтгэцийн	Бусад	Хавсарсан
БҮГД	106 363	12 762	3 308	8 696	23 974	21 517	30 062	6 044
0-4	1 548	104	53	62	318	201	636	174
5-9	3 298	368	182	149	722	529	1 018	330
10-14	3 274	407	242	149	758	686	769	263
15-19	3 205	427	231	215	683	809	606	234
20-24	4 685	546	249	357	946	1 430	895	262
25-29	6 517	768	252	534	1 400	2 079	1 178	306
30-34	8 299	1 019	351	757	1 825	2 258	1 700	389
35-39	10 114	1 296	342	917	2 306	2 598	2 183	472
40-44	11 122	1 359	333	963	2 433	2 516	2 993	525
45-49	13 248	1 529	384	1 163	2 752	2 546	4 084	790
50-54	15 192	1 556	268	1 327	3 153	2 626	5 408	854
55-59	13 665	1 390	201	1 166	3 017	1 994	5 093	804
60-64	6 603	782	113	541	1 761	827	2 253	326
65-69	2 422	380	46	165	823	273	632	103
70+	3 171	831	61	231	1 077	145	614	212

Хүснэгт 8.3-ын үргэлжлэл

ЭРЭГТЭЙ

Насны бүлэг	Бүгд	Хөгжлийн бэрхшээлийн хэлбэр						
		Харааны	Ярианы	Сонголын	Хөдөлгөөний	Сэтгэцийн	Бусад	Хавсарсан
БҮГД	58 947	7 767	1 871	4 617	13 963	11 028	16 206	3 495
0-4	875	61	35	35	159	118	361	106
5-9	1 880	193	113	83	355	327	590	219
10-14	1 858	231	158	92	397	404	423	153
15-19	1 822	255	134	125	385	450	330	143
20-24	2 690	344	148	195	525	812	504	162
25-29	3 755	482	151	323	836	1 154	632	177
30-34	4 675	631	187	430	1 130	1 199	895	203
35-39	5 539	751	186	473	1 389	1 345	1 135	260
40-44	5 865	813	178	456	1 479	1 221	1 437	281
45-49	6 797	953	211	526	1 644	1 176	1 905	382
50-54	7 821	993	141	606	1 838	1 188	2 599	456
55-59	8 271	962	113	687	1 893	955	3 111	550
60-64	4 337	535	62	363	1 084	469	1 588	236
65-69	1 458	220	22	102	457	156	434	67
70+	1 304	343	32	121	392	54	262	100

Хүснэгт 8.3-ын үргэлжлэл

ЭМЭГТЭЙ

Насны бүлэг	Бүгд	Хөгжлийн бэрхшээлийн хэлбэр						
		Харааны	Ярианы	Сонголын	Хөдөлгөөний	Сэтгэцийн	Бусад	Хавсарсан
БҮГД	47 416	4 995	1 437	4 079	10 011	10 489	13 856	2 549
0-4	673	43	18	27	159	83	275	68
5-9	1 418	175	69	66	367	202	428	111
10-14	1 416	176	84	57	361	282	346	110
15-19	1 383	172	97	90	298	359	276	91
20-24	1 995	202	101	162	421	618	391	100
25-29	2 762	286	101	211	564	925	546	129
30-34	3 624	388	164	327	695	1 059	805	186
35-39	4 575	545	156	444	917	1 253	1 048	212
40-44	5 257	546	155	507	954	1 295	1 556	244
45-49	6 451	576	173	637	1 108	1 370	2 179	408
50-54	7 371	563	127	721	1 315	1 438	2 809	398
55-59	5 394	428	88	479	1 124	1 039	1 982	254
60-64	2 266	247	51	178	677	358	665	90
65-69	964	160	24	63	366	117	198	36
70+	1 867	488	29	110	685	91	352	112

ХҮСНЭГТ 8.4. ЗУРГАА, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ ТОО, БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИН, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Боловсролын түвшин									
		Боловсрол- гүй	Бага	Суурь	Бүрэн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн	Тусгай мэргэжлийн дунд	Дипломын дээд	Бакалаврын дээд	Магистр	Доктор
БҮГД	104 200	16 815	14 142	21 634	30 335	4 253	5 465	947	10 004	569	36
Архангай	3 387	695	790	879	646	114	103	8	144	8	-
Баян-Өлгий	4 189	559	918	1 040	1 063	192	102	20	281	13	1
Баянхонгор	3 519	656	591	1 073	736	127	110	9	208	8	1
Булган	2 066	385	374	596	421	62	81	6	136	5	-
Говь-Алтай	2 864	488	488	758	667	120	109	4	213	16	1
Дорноговь	2 599	494	365	678	584	126	128	16	198	8	2
Дорнод	3 949	630	533	1 104	1 062	140	184	11	267	18	-
Дундговь	1 821	468	382	453	260	62	71	5	116	4	-
Завхан	3 609	680	614	1 022	822	150	96	6	203	16	-
Өвөрхангай	3 864	827	897	1 049	655	109	97	7	213	10	-
Өмнөговь	1 961	462	331	499	366	66	75	8	150	4	-
Сүхбаатар	2 606	640	542	653	370	147	109	6	136	3	-
Сэлэнгэ	4 356	531	506	1 210	1 337	248	237	17	260	10	-
Төв	3 159	608	542	897	607	180	137	15	167	6	-
Увс	4 410	891	796	1 028	923	228	170	12	335	27	-
Ховд	2 512	555	435	561	564	83	112	1	183	18	-
Хөвсгөл	5 717	1 206	1 324	1 372	1 236	111	197	17	244	10	-
Хэнтий	2 935	660	533	763	624	81	106	5	159	4	-
Дархан-Уул	4 041	499	307	699	1 451	232	322	15	489	27	-
Орхон	4 152	549	335	638	1 619	209	290	28	458	24	2
Говьсүмбэр	696	103	93	151	186	37	42	6	74	4	-
Улаанбаатар	35 788	4 229	2 446	4 511	14 136	1 429	2 587	725	5 370	326	29

ХҮСНЭГТ 8.5. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДЛАААР, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Гэрлэлтийн байдал					
		Огт гэрлээгүй	Гэрлэсэн батлуулсан	Гэрлэсэн батлуулаагүй	Тусгаарласан	Цуцалсан	Бэлэвсэн
БҮГД	98 243	30 993	48 990	7 142	2 050	2 214	6 854
Архангай	3 219	1 073	1 688	89	27	46	296
Баян-Өлгий	3 978	814	2 817	16	7	43	281
Баянхонгор	3 357	1 241	1 644	168	36	71	197
Булган	1 963	675	982	90	25	41	150
Говь-Алтай	2 727	859	1 595	66	17	37	153
Дорноговь	2 433	798	1 050	268	73	62	182
Дорнод	3 754	1 352	1 710	345	104	91	152
Дундговь	1 700	610	797	113	44	50	86
Завхан	3 467	1 031	2 073	117	21	45	180
Өвөрхангай	3 625	1 336	1 790	179	51	60	209
Өмнөговь	1 815	660	666	277	61	34	117
Сүхбаатар	2 483	827	1 255	113	31	42	215
Сэлэнгэ	4 183	1 290	2 085	342	131	94	241
Төв	3 001	1 033	1 382	236	100	67	183
Увс	4 173	1 127	2 536	62	34	43	371
Ховд	2 353	864	1 267	19	12	40	151
Хөвсгөл	5 411	1 882	2 737	147	81	140	424
Хэнтий	2 758	968	1 202	257	75	82	174
Дархан-Уул	3 811	1 005	1 987	279	103	133	304
Орхон	3 929	977	1 961	358	95	136	402
Говьсүмбэр	659	186	310	75	30	14	44
Улаанбаатар	33 444	10 385	15 456	3 526	892	843	2 342

ХҮСНЭГТ 8.6. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, АЖИЛ ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДЛАААР, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Хөдөлмөр эрхэлдэг эсэх		Хөдөлмөр эрхлэлтийн байдал									
		Ажилтай	Ажилгүй	Байнгын ажиллагч	Түр ажиллагч	Тохиолдлын ажиллагч	Дагалдан, мэргэшиж буй Дадлагажигч	Гүйцэтгэх гэрээлэгч	ААНБ-ын	Зах зээлд чиглэсэн ерхийн ААН-ийн	ААНБ-ын үйл ажиллагаа эрхлэгч	Өрхийн ААН-ийн үйл ажиллагаа эрхлэгч	Хувь нэмрээ оруулагч гэр бүлийн гишүүн
БҮГД	98 243	31 092	67 151	7 591	5 733	245	9	57	62	66	83	14 393	2 853
Архангай	3 219	1 436	1 783	135	89	1	-	1	1	1	1	907	300
Баян-Өлгий	3 978	1 178	2 800	130	87	2	1	1	2	-	5	620	330
Баянхонгор	3 357	1 661	1 696	177	103	3	-	1	1	4	9	1 100	263
Булган	1 963	807	1 156	123	79	4	1	-	1	-	3	518	78
Говь-Алтай	2 727	1 426	1 301	162	189	4	2	1	1	1	5	795	266
Дорноговь	2 433	888	1 545	174	184	2	-	1	-	2	1	455	69
Дорнод	3 754	1 282	2 472	331	256	9	-	6	4	3	5	591	77
Дундговь	1 700	775	925	117	63	2	-	2	2	2	1	565	21
Завхан	3 467	1 622	1 845	198	163	4	-	-	1	4	3	1 056	193
Өвөрхангай	3 625	1 749	1 876	175	152	18	1	2	2	4	8	1 267	120
Өмнөговь	1 815	726	1 089	172	90	3	-	1	-	-	1	419	40
Сүхбаатар	2 483	918	1 565	125	88	3	-	1	3	2	1	524	171
Сэлэнгэ	4 183	1 132	3 051	348	174	7	1	4	4	6	2	544	42
Төв	3 001	1 148	1 853	201	115	8	-	3	1	1	3	760	56
Увс	4 173	1 811	2 362	257	265	3	-	4	2	2	3	1 038	237
Ховд	2 353	753	1 600	184	74	5	-	-	1	-	2	423	64
Хөвсгөл	5 411	1 944	3 467	230	129	9	1	-	2	2	4	1 198	369
Хэнтий	2 758	793	1 965	129	128	6	-	6	3	1	2	465	53
Дархан-Уул	3 811	832	2 979	306	268	2	-	1	5	4	4	229	13
Орхон	3 929	776	3 153	253	319	15	1	1	5	2	5	152	23
Говьсүмбэр	659	219	440	63	87	2	-	-	-	1	-	63	3
Улаанбаатар	33 444	7 216	26 228	3 601	2 631	133	1	21	21	24	15	704	65

ХҮСНЭГТ 8.7. АРВАН НАЙМ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ҮЙЛДЛИЙН ЧАДВАРЫН ХҮНДРЭЛТЭЙ ХҮН, ХЭЛБЭР, НАСНЫ БҮЛЭГ, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Насны бүлэг	Хүний тоо	Бүгд	Хүндрэлийн хэлбэр					
			Харааны	Сонсголын	Алхах	Ой тогтоолт/ санах	Өөртөө анхаарал тавих	Харилцах
БҮГД	197 942	100.0	18.9	15.9	28.7	12.9	13.5	10.1
18-19	2 484	100.0	19.0	13.1	14.9	17.5	14.2	21.3
20-24	6 172	100.0	17.4	13.1	15.9	21.8	13.0	18.8
25-29	7 118	100.0	20.2	11.9	16.9	19.8	12.2	19.0
30-34	9 629	100.0	18.2	16.2	20.3	17.0	11.7	16.6
35-39	11 094	100.0	20.1	17.4	21.4	16.4	10.8	13.9
40-44	12 224	100.0	19.3	18.9	22.9	16.1	9.5	13.3
45-49	15 579	100.0	22.7	16.3	26.5	13.1	10.1	11.3
50-54	16 886	100.0	22.4	16.7	28.8	12.8	9.4	9.9
55-59	19 082	100.0	20.6	15.0	32.7	11.2	12.3	8.2
60-64	18 072	100.0	17.4	15.1	36.7	10.5	13.3	7.0
65-69	15 728	100.0	18.5	13.9	38.3	10.7	13.2	5.4
70+	63 874	100.0	16.9	16.6	30.1	11.0	17.5	7.9

ХҮСНЭГТ 9.1. ЗУРГАА, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ СУУРИН ХҮН АМЫН ТОО, ГАР УТАСНЫ ХЭРЭГЛЭЭ, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Насны бүлэг	Нийт хүн ам						Гар утас хэрэглэдэг хүн амын эзлэх хувь					
	2010			2020			2010			2020		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	2 315 698	1 145 286	1 170 412	2 732 942	1 338 652	1 394 290	74.0	72.2	75.9	87.8	86.5	88.9
6-9	172 864	87 951	84 913	287 495	146 877	140 618	22.6	20.7	24.6	37.2	35.4	39.1
10-14	236 865	120 064	116 801	274 874	140 208	134 666	51.5	47.2	55.9	74.7	73.3	76.2
15-19	257 645	130 560	127 085	216 767	110 141	106 626	81.6	77.2	86.1	96.6	95.9	97.2
20-24	292 183	147 472	144 711	225 385	113 271	112 114	88.0	85.9	90.3	98.1	97.7	98.5
25-29	247 983	124 490	123 493	259 199	130 143	129 056	85.9	85.3	86.5	98.2	97.9	98.5
30-34	222 522	111 976	110 546	286 850	143 491	143 359	85.1	84.4	85.8	98.3	98.0	98.5
35-39	202 383	100 819	101 564	239 794	119 621	120 173	84.4	83.3	85.5	97.7	97.2	98.2
40-44	179 267	88 273	90 994	215 218	106 169	109 049	81.8	80.1	83.4	97.5	96.9	98.0
45-49	158 756	77 475	81 281	191 657	93 162	98 495	79.8	77.6	81.9	97.0	96.2	97.7
50-54	122 082	58 009	64 073	162 440	76 257	86 183	77.7	75.6	79.5	96.3	95.0	97.4
55-59	71 989	33 384	38 605	141 166	64 238	76 928	75.5	73.8	77.0	95.8	94.4	96.9
60-64	49 453	22 106	27 347	96 226	41 768	54 458	73.5	73.3	73.7	95.2	93.9	96.3
65-69	38 232	17 262	20 970	55 343	22 808	32 535	65.4	66.4	64.6	94.0	92.7	95.0
70+	63 474	25 445	38 029	80 528	30 498	50 030	46.0	50.7	42.8	81.8	83.0	81.1

ХҮСНЭГТ 9.2. ЗУРГАА, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ СУУРИН ХҮН АМЫН ТОО, ИНТЕРНЭТИЙН ХЭРЭГЛЭЭ, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2010, 2020 ОН

Насны бүлэг	Бүх хүн ам						Интернэт хэрэглэгчийн дүнд эзлэх дүн					
	2010			2020			2010			2020		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	2 315 698	1 145 286	1 170 412	2 732 942	1 338 652	1 394 290	30.6	28.4	32.8	64.7	62.7	66.6
6-9	172 864	87 951	84 913	287 495	146 877	140 618	7.7	8.0	7.3	20.4	20.6	20.2
10-14	236 865	120 064	116 801	274 874	140 208	134 666	25.5	25.3	25.6	57.8	56.8	58.8
15-19	257 645	130 560	127 085	216 767	110 141	106 626	53.4	49.8	57.1	90.1	88.3	91.8
20-24	292 183	147 472	144 711	225 385	113 271	112 114	53.0	48.4	57.7	91.3	89.8	92.8
25-29	247 983	124 490	123 493	259 199	130 143	129 056	38.8	35.1	42.6	88.2	86.6	89.7
30-34	222 522	111 976	110 546	286 850	143 491	143 359	30.0	26.3	33.9	85.9	84.2	87.5
35-39	202 383	100 819	101 564	239 794	119 621	120 173	26.9	23.1	30.7	78.0	75.2	80.7
40-44	179 267	88 273	90 994	215 218	106 169	109 049	23.7	20.5	26.9	71.3	67.2	75.1
45-49	158 756	77 475	81 281	191 657	93 162	98 495	22.8	19.8	25.6	66.4	61.2	71.0
50-54	122 082	58 009	64 073	162 440	76 257	86 183	20.0	18.0	21.9	57.6	51.6	62.7
55-59	71 989	33 384	38 605	141 166	64 238	76 928	16.1	16.4	15.9	51.2	45.2	56.1
60-64	49 453	22 106	27 347	96 226	41 768	54 458	12.5	14.4	11.0	41.6	37.8	44.7
65-69	38 232	17 262	20 970	55 343	22 808	32 535	8.0	9.8	6.5	33.7	33.3	34.0
70+	63 474	25 445	38 029	80 528	30 498	50 030	3.2	4.2	2.6	18.4	20.4	17.0

ХҮСНЭГТ 9.3. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХӨДӨЛМӨР ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН ГАР УТАСНЫ ХЭРЭГЛЭЭ, АЖИЛ ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Ажил эрхлэлтийн байдал	Нийт хөдөлмөр эрхэлж буй хүн			хэрэглэдэг хүн			хэрэглэдэггүй хүн		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	1 167 921	617 419	550 502	97.9	97.4	98.4	2.1	2.6	1.6
Байнгын ажиллагч	695 534	341 236	354 298	99.6	99.4	99.7	0.4	0.6	0.3
Түр ажиллагч	75 243	43 108	32 135	98.8	98.2	99.4	1.2	1.8	0.6
Тохиолдлын ажиллагч	11 073	7 642	3 431	98.0	97.4	99.3	2.0	2.6	0.7
Дагалдан, мэргэшиж буй дадлагажигч	362	202	160	100.0	100.0	100.0	-	-	-
Гүйцэтгэх гэрээлэгч	5 337	4 168	1 169	97.8	97.7	98.0	2.2	2.3	2.0
ААНБ-ын	4 879	3 197	1 682	99.7	99.6	100.0	0.3	0.4	-
Зах зээлд чиглэсэн өрхийн ААН-ийн	2 370	1 325	1 045	99.4	99.6	99.2	0.6	0.4	0.8
ААНБ-ын үйл ажиллагаа эрхлэгч	3 609	1 796	1 813	97.6	97.4	97.7	2.4	2.6	2.3
Өрхийн ААН-ийн үйл ажиллагаа эрхлэгч	300 912	199 100	101 812	95.3	94.6	96.6	4.7	5.4	3.4
Хувь нэмрээ оруулагч гэр бүлийн гишүүн	68 602	15 645	52 957	93.3	91.2	94.0	6.7	8.8	6.0

ХҮСНЭГТ 9.4. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХӨДӨЛМӨР ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН ИНТЕРНЭТИЙН ХЭРЭГЛЭЭ, АЖИЛ ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, ХҮЙС, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Ажил эрхлэлтийн байдал	Нийт хөдөлмөр эрхэлж буй хүн			Интернэт хэрэглэдэг хүн			Хэрэглэдэггүй хүн		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	1 167 921	617 419	550 502	75.3	72.3	78.5	24.7	27.7	21.5
Байнгын ажиллагч	695 534	341 236	354 298	90.1	87.9	92.1	9.9	12.1	7.9
Түр ажиллагч	75 243	43 108	32 135	80.4	77.7	83.6	19.6	22.3	16.4
Тохиолдлын ажиллагч	11 073	7 642	3 431	78.1	75.7	82.9	21.9	24.3	17.1
Дагалдан, мэргэшиж буй дадлагажигч	362	202	160	85.1	85.7	84.4	14.9	14.3	15.6
Гүйцэтгэх гэрээлэгч	5 337	4 168	1 169	83.0	81.0	88.4	17.0	19.0	11.6
ААНБ-ын	4 879	3 197	1 682	93.1	93.2	92.9	6.9	6.8	7.1
Зах зээлд чиглэсэн өрхийн ААН-ийн	2 370	1 325	1 045	84.4	85.6	83.1	15.6	14.4	16.9
ААНБ-ын үйл ажиллагаа эрхлэгч	3 609	1 796	1 813	79.6	80.1	79.1	20.4	19.9	20.9
Өрхийн ААН-ийн үйл ажиллагаа эрхлэгч	300 912	199 100	101 812	51.1	47.0	58.6	48.9	53.0	41.4
Хувь нэмрээ оруулагч гэр бүлийн гишүүн	68 602	15 645	52 957	43.5	58.8	38.5	56.5	41.2	61.5

ХҮСНЭГТ 9.5. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХӨДӨЛМӨР ЭРХЭЛДЭГГҮЙ ХҮН АМЫН ГАР УТАСНЫ ХЭРЭГЛЭЭ, АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГГҮЙ ШАЛТГААН, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН

Ажил эрхэлдэггүй шалтгаан	Гар утас хэрэглэдэг хүн			Хэрэглэдэггүй хүн		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	94.3	93.2	95.0	5.7	6.8	5.0
Сургуульд сурдаг	97.8	97.5	98.1	2.2	2.5	1.9
Тэтгэвэрт	91.7	90.8	92.2	8.3	9.2	7.8
Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй	75.0	74.8	75.1	25.0	25.2	24.9
Гэрийн ажилтай	98.1	94.0	98.5	1.9	6.0	1.5
Тохирох ажил олдохгүй байгаа	95.5	94.2	97.2	4.5	5.8	2.8
ХХҮТ-д бүртгэлтэй ажил хайж байгаа	96.8	95.6	97.8	3.2	4.4	2.2
ХХҮТ-д бүртгэлгүй ажил хайж байгаа	96.9	95.2	98.3	3.1	4.8	1.7
Ажиллах сонирхолгүй	84.8	82.4	90.8	15.2	17.6	9.2
Бусад	95.8	94.8	96.9	4.2	5.2	3.1

ХҮСНЭГТ 9.6. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХӨДӨЛМӨР ЭРХЭЛДЭГГҮЙ ХҮН АМЫН ИНТЕРНЭТИЙН ХЭРЭГЛЭЭ, АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГГҮЙ ШАЛТГААН, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН

Ажил эрхэлдэггүй шалтгаан	Интернэт хэрэглэдэг хүн			Хэрэглэдэггүй хүн		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	97.9	97.4	98.4	2.1	2.6	1.6
Сургуульд сурдаг	99.6	99.4	99.7	0.4	0.6	0.3
Тэтгэвэрт	98.8	98.2	99.4	1.2	1.8	0.6
Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй	98.0	97.4	99.3	2.0	2.6	0.7
Гэрийн ажилтай	100.0	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0
Тохирох ажил олдохгүй байгаа	97.8	97.7	98.0	2.2	2.3	2.0
ХХҮТ-д бүртгэлтэй ажил хайж байгаа	99.7	99.6	100.0	0.3	0.4	0.0
ХХҮТ-д бүртгэлгүй ажил хайж байгаа	99.4	99.6	99.2	0.6	0.4	0.8
Ажиллах сонирхолгүй	97.6	97.4	97.7	2.4	2.6	2.3
Бусад	95.3	94.6	96.6	4.7	5.4	3.4

ХҮСНЭГТ 9.7. ЗУРГАА, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ СУУРИН ХҮН АМЫН ТОО, ГАР УТАСНЫ ХЭРЭГЛЭЭ, БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИН, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Боловсролын түвшин	Нийт хүн 6+ насны хүн ам			Гар утас хэрэглэдэг хүн			Гар утас хэрэглэдэггүй хүн		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	2 711 881	1 325 373	1 386 508	87.8	86.5	88.9	12.2	13.5	11.1
Боловсролгүй	405 935	208 944	196 991	45.9	45.3	46.5	54.1	54.7	53.5
Бага	332 826	172 651	160 175	80.1	79.5	80.7	19.9	20.5	19.3
Суурь	414 060	226 408	187 652	94.3	93.8	95.0	5.7	6.2	5.0
Бүрэн дунд	708 410	362 505	345 905	98.0	97.7	98.3	2.0	2.3	1.7
Техникийн болон мэргэжлийн	93 625	50 835	42 790	98.0	97.6	98.4	2.0	2.4	1.6
Тусгай мэргэжлийн дунд	113 985	48 236	65 749	98.2	97.9	98.4	1.8	2.1	1.6
Дипломын дээд	27 863	10 986	16 877	98.2	97.6	98.6	1.8	2.4	1.4
Бакалаврын дээд	560 088	225 464	334 624	99.6	99.4	99.7	0.4	0.6	0.3
Магистр	51 656	17 660	33 996	99.8	99.7	99.8	0.2	0.3	0.2
Доктор	3 433	1 684	1 749	99.1	98.3	100.0	0.9	1.7	0.0

ХҮСНЭГТ 9.8. ЗУРГАА, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ СУУРИН ХҮН АМЫН ТОО, ИНТЕРНЭТИЙН ХЭРЭГЛЭЭ, БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИН, ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, 2020 ОН

Боловсролын түвшин	Нийт хүн 6+ насны хүн ам			Интернэт хэрэглэдэг хүн			Хэрэглэдэггүй хүн		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	2 711 881	1 325 373	1 386 508	64.7	62.7	66.6	35.3	37.3	33.4
Боловсролгүй	405 935	208 944	196 991	23.0	23.7	22.3	77.0	76.3	77.7
Бага	332 826	172 651	160 175	52.0	52.2	51.8	48.0	47.8	48.2
Суурь	414 060	226 408	187 652	55.8	54.7	57.0	44.2	45.3	43.0
Бүрэн дунд	708 410	362 505	345 905	71.1	71.3	70.9	28.9	28.7	29.1
Техникийн болон мэргэжлийн	93 625	50 835	42 790	67.3	67.4	67.2	32.7	32.6	32.8
Тусгай мэргэжлийн дунд	113 985	48 236	65 749	68.4	70.4	66.9	31.6	29.6	33.1
Дипломын дээд	27 863	10 986	16 877	70.6	66.7	73.0	29.4	33.3	27.0
Бакалаврын дээд	560 088	225 464	334 624	93.6	92.8	94.1	6.4	7.2	5.9
Магистр	51 656	17 660	33 996	97.8	96.7	98.5	2.2	3.3	1.5
Доктор	3 433	1 684	1 749	95.5	92.4	98.5	4.5	7.6	1.5

ХҮСНЭГТ 10.1. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ЭДИЙН ЗАСГИЙН ИДЭВХ, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН
БҮГД

Насны бүлэг	15 ба түүнээс дээш насны хүн ам	Ажиллах хүч			Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам							
		Бүгд	Ажил эрхэлдэг	Ажил хайж байгаа	Бүгд	Сургуульд сурдаг	Тэтгэвэрт	Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй	Гэрийн ажилтай	Тохирох ажил олдохгүй байгаа	Ажиллах сонирхолгүй	Бусад
БҮГД	2 170 573	1 296 781	1 167 921	128 860	873 792	327 237	236 442	45 658	92 492	103 680	3 672	64 611
15-19	216 767	16 616	15 868	748	200 151	193 155	-	705	1 563	1 960	101	2 667
20-24	225 385	100 007	93 712	6 295	125 378	98 070	-	1 990	7 585	10 750	230	6 753
25-29	259 199	189 519	172 869	16 650	69 680	24 910	-	3 113	15 803	16 777	382	8 695
30-34	286 850	230 631	206 557	24 074	56 219	7 139	-	4 118	19 091	15 411	504	9 956
35-39	239 794	194 078	173 712	20 366	45 716	3 066	-	5 068	15 666	13 003	495	8 418
40-44	215 218	175 891	157 103	18 788	39 327	428	660	5 661	11 262	12 772	536	8 008
45-49	191 657	154 824	137 828	16 996	36 833	201	1 772	6 719	8 189	12 074	570	7 308
50-54	162 440	121 087	107 344	13 743	41 353	97	7 288	7 975	7 682	11 333	464	6 514
55-59	141 166	75 350	64 970	10 380	65 816	66	41 663	7 096	4 407	7 768	294	4 522
60-64	96 226	24 296	23 606	690	71 930	44	65 350	2 478	1 012	1 624	79	1 343
65-69	55 343	8 331	8 221	110	47 012	28	45 816	544	176	176	10	262
70+	80 528	6 151	6 131	20	74 377	33	73 893	191	56	32	7	165

Хүснэгт 10.1-ийн үргэлжлэл
ЭРЭГТЭЙ

Насны бүлэг	15 ба түүнээс дээш насны хүн ам	Ажиллах хүч			Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам							
		Бүгд	Ажил эрхэлдэг	Ажил хайж байгаа	Бүгд	Сургуульд сурдаг	Тэтгэвэрт	Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй	Гэрийн ажилтай	Тохирох ажил олдохгүй байгаа	Ажиллах сонирхолгүй	Бусад
БҮГД	1 051 567	686 163	617 419	68 744	365 404	151 765	75 586	25 449	10 928	62 303	2 612	36 761
15-19	110 141	12 158	11 691	467	97 983	93 840	-	405	617	1 271	75	1 775
20-24	113 271	57 779	54 393	3 386	55 492	42 930	-	1 119	1 061	6 346	142	3 894
25-29	130 143	101 939	93 189	8 750	28 204	10 624	-	1 702	1 316	9 560	261	4 741
30-34	143 491	121 867	108 674	13 193	21 624	2 783	-	2 295	1 473	9 111	356	5 606
35-39	119 621	101 251	90 028	11 223	18 370	1 200	-	2 740	1 309	7 940	361	4 820
40-44	106 169	88 816	78 374	10 442	17 353	174	445	2 946	1 138	7 720	382	4 548
45-49	93 162	75 881	66 968	8 913	17 281	98	1 097	3 455	1 131	7 054	420	4 026
50-54	76 257	59 112	52 421	6 691	17 145	48	1 983	4 030	1 173	6 250	318	3 343
55-59	64 238	43 579	38 500	5 079	20 659	28	6 364	4 449	1 198	5 559	225	2 836
60-64	41 768	14 885	14 387	498	26 883	17	22 323	1 808	410	1 339	64	922
65-69	22 808	5 144	5 056	88	17 664	11	16 874	394	82	136	6	161
70+	30 498	3 752	3 738	14	26 746	12	26 500	106	20	17	2	89

Хүснэгт 10.1-ийн үргэлжлэл
ЭМЭГТЭЙ

Насны бүлэг	15 ба түүнээс дээш насны хүн ам	Ажиллах хүч			Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам							
		Бүгд	Ажил эрхэлдэг	Ажил хайж байгаа	Бүгд	Сургуульд сурдаг	Тэтгэвэрт	Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй	Гэрийн ажилтай	Тохирох ажил олдохгүй байгаа	Ажиллах сонирхолгүй	Бусад
БҮГД	1 119 006	610 618	550 502	60 116	508 388	175 472	160 856	20 209	81 564	41 377	1 060	27 850
15-19	106 626	4 458	4 177	281	102 168	99 315	-	300	946	689	26	892
20-24	112 114	42 228	39 319	2 909	69 886	55 140	-	871	6 524	4 404	88	2 859
25-29	129 056	87 580	79 680	7 900	41 476	14 286	-	1 411	14 487	7 217	121	3 954
30-34	143 359	108 764	97 883	10 881	34 595	4 356	-	1 823	17 618	6 300	148	4 350
35-39	120 173	92 827	83 684	9 143	27 346	1 866	-	2 328	14 357	5 063	134	3 598
40-44	109 049	87 075	78 729	8 346	21 974	254	215	2 715	10 124	5 052	154	3 460
45-49	98 495	78 943	70 860	8 083	19 552	103	675	3 264	7 058	5 020	150	3 282
50-54	86 183	61 975	54 923	7 052	24 208	49	5 305	3 945	6 509	5 083	146	3 171
55-59	76 928	31 771	26 470	5 301	45 157	38	35 299	2 647	3 209	2 209	69	1 686
60-64	54 458	9 411	9 219	192	45 047	27	43 027	670	602	285	15	421
65-69	32 535	3 187	3 165	22	29 348	17	28 942	150	94	40	4	101
70+	50 030	2 399	2 393	6	47 631	21	47 393	85	36	15	5	76

ХҮСНЭГТ 10.2. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ЭДИЙН ЗАСГИЙН ИДЭВХ, ХОТ, ХӨДӨӨ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2020 ОН
ХОТ

Насны бүлэг	15 ба түүнээс дээш насны хүн ам	Ажиллах хүч			Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам							
		Бүгд	Ажил эрхэлдэг	Ажил хайж байгаа	Бүгд	Сургуульд сурдаг	Тэтгэвэрт	Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй	Гэрийн ажилтай	Тохирох ажил олдохгүй байгаа	Ажиллах сонирхолгүй	Бусад
БҮГД	1 464 947	852 436	740 007	112 429	612 511	216 177	171 450	33 634	71 626	70 727	2 342	46 555
15-19	132 943	7 893	7 460	433	125 050	121 250	-	360	948	1 081	46	1 365
20-24	138 445	57 830	53 741	4 089	80 615	64 636	-	1 190	4 931	5 948	111	3 799
25-29	179 341	128 094	114 728	13 366	51 247	20 021	-	2 067	12 236	10 746	225	5 952
30-34	210 249	166 183	144 855	21 328	44 066	6 558	-	2 970	15 766	10 795	329	7 648
35-39	166 818	131 812	113 576	18 236	35 006	2 877	-	3 747	12 634	9 101	325	6 322
40-44	144 638	115 095	98 125	16 970	29 543	404	507	4 259	8 885	9 103	354	6 031
45-49	127 877	100 190	84 882	15 308	27 687	188	1 320	5 097	6 268	8 778	394	5 642
50-54	108 707	78 321	65 905	12 416	30 386	92	4 894	6 113	5 850	8 126	308	5 003
55-59	96 411	48 134	38 471	9 663	48 277	61	30 146	5 426	3 249	5 687	199	3 509
60-64	65 959	12 441	11 932	509	53 518	37	48 627	1 885	707	1 199	45	1 018
65-69	38 233	3 919	3 827	92	34 314	23	33 439	411	122	138	5	176
70+	55 326	2 524	2 505	19	52 802	30	52 517	109	30	25	1	90

Хүснэгт 10.2-ын үргэлжлэл
ХӨДӨӨ

Насны бүлэг	15 ба түүнээс дээш насны хүн ам	Ажиллах хүч			Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам							
		Бүгд	Ажил эрхэлдэг	Ажил хайж байгаа	Бүгд	Сургуульд сурдаг	Тэтгэвэрт	Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй	Гэрийн ажилтай	Тохирох ажил олдохгүй байгаа	Ажиллах сонирхолгүй	Бусад
БҮГД	705 626	444 345	427 914	16 431	261 281	111 060	64 992	12 024	20 866	32 953	1 330	18 056
15-19	83 824	8 723	8 408	315	75 101	71 905	-	345	615	879	55	1 302
20-24	86 940	42 177	39 971	2 206	44 763	33 434	-	800	2 654	4 802	119	2 954
25-29	79 858	61 425	58 141	3 284	18 433	4 889	-	1 046	3 567	6 031	157	2 743
30-34	76 601	64 448	61 702	2 746	12 153	581	-	1 148	3 325	4 616	175	2 308
35-39	72 976	62 266	60 136	2 130	10 710	189	-	1 321	3 032	3 902	170	2 096
40-44	70 580	60 796	58 978	1 818	9 784	24	153	1 402	2 377	3 669	182	1 977
45-49	63 780	54 634	52 946	1 688	9 146	13	452	1 622	1 921	3 296	176	1 666
50-54	53 733	42 766	41 439	1 327	10 967	5	2 394	1 862	1 832	3 207	156	1 511
55-59	44 755	27 216	26 499	717	17 539	5	11 517	1 670	1 158	2 081	95	1 013
60-64	30 267	11 855	11 674	181	18 412	7	16 723	593	305	425	34	325
65-69	17 110	4 412	4 394	18	12 698	5	12 377	133	54	38	5	86
70+	25 202	3 627	3 626	1	21 575	3	21 376	82	26	7	6	75

ХҮСНЭГТ 10.3. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН ЭДИЙН ЗАСГИЙН ИДЭВХ, АЙМАГ,
НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН
БҮГД

Аймаг, нийслэл	15 ба түүнээс дээш насны хүн ам	Ажиллах хүч			Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам							
		Бүгд	Ажил эрхэлдэг	Ажил хайж байгаа	Бүгд	Сургуульд сурдаг	Тэтгэвэрт	Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй	Гэрийн ажилтай	Тохирох ажил олдохгүй байгаа	Ажиллах сонирхолгүй	Бусад
БҮГД	2 170 573	1 296 781	1 167 921	128 860	873 792	327 237	236 442	45 658	92 492	103 680	3 672	64 611
Архангай	64 919	42 464	40 657	1 807	22 455	10 583	6 113	1 116	1 199	2 778	65	601
Баян-Өлгий	67 181	32 748	27 779	4 969	34 433	15 939	6 075	1 435	2 981	5 378	137	2 488
Баянхонгор	59 639	40 362	37 946	2 416	19 277	8 072	5 298	1 004	1 324	2 521	59	999
Булган	43 227	27 182	25 823	1 359	16 045	6 614	4 423	617	1 211	1 848	52	1 280
Говь-Алтай	39 898	26 046	24 864	1 182	13 852	6 352	3 465	658	751	1 759	42	825
Дорноговь	47 494	30 212	29 158	1 054	17 282	6 306	4 605	1 011	1 428	2 265	91	1 576
Дорнод	55 503	35 508	28 116	7 392	19 995	7 086	6 874	1 775	1 287	2 072	54	847
Дундговь	32 561	21 364	20 470	894	11 197	4 595	3 457	607	566	1 240	59	673
Завхан	50 002	29 938	28 220	1 718	20 064	8 601	5 456	1 057	1 124	2 554	88	1 184
Өвөрхангай	79 560	51 303	49 708	1 595	28 257	11 755	7 753	1 188	1 821	3 639	100	2 001
Өмнөговь	47 596	31 294	30 024	1 270	16 302	6 510	3 641	602	1 927	1 522	107	1 993
Сүхбаатар	43 107	28 091	26 286	1 805	15 016	4 930	4 808	1 138	1 301	2 208	81	550
Сэлэнгэ	74 971	40 425	38 341	2 084	34 546	11 411	8 902	1 918	3 840	4 828	162	3 485
Төв	63 747	38 509	37 496	1 013	25 238	8 440	7 756	1 126	2 611	3 042	174	2 089
Увс	54 893	31 827	30 485	1 342	23 066	10 041	5 074	1 177	1 141	4 183	57	1 393
Ховд	58 345	32 559	30 503	2 056	25 786	11 504	5 775	1 041	1 985	3 273	109	2 099
Хөвсгөл	91 813	55 096	52 212	2 884	36 717	14 496	9 163	2 112	3 182	5 497	171	2 096
Хэнтий	53 122	28 859	27 557	1 302	24 263	8 592	5 549	1 142	2 156	4 510	194	2 120
Дархан-Уул	70 171	39 582	36 548	3 034	30 589	10 401	9 392	2 053	3 437	4 223	52	1 031
Орхон	71 978	39 301	37 356	1 945	32 677	9 247	9 905	2 346	3 931	5 719	124	1 405
Говьсүмбэр	11 442	6 952	6 411	541	4 490	1 570	1 262	235	353	510	23	537
Улаанбаатар	989 404	587 159	501 961	85 198	402 245	144 192	111 696	20 300	52 936	38 111	1 671	33 339

Хүснэгт 10.3-ын үргэлжлэл
ЭРЭГТЭЙ

Аймаг, нийслэл	15 ба түүнээс дээш насны хүн ам	Ажиллах хүч			Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам							
		Бүгд	Ажил эрхэлдэг	Ажил хайж байгаа	Бүгд	Сургуульд сурдаг	Тэтгэвэрт	Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй	Гэрийн ажилтай	Тохирох ажил олдохгүй байгаа	Ажиллах сонирхолгүй	Бусад
БҮГД	1 051 567	686 163	617 419	68 744	365 404	151 765	75 586	25 449	10 928	62 303	2 612	36 761
Архангай	32 308	22 708	21 632	1 076	9 600	4 820	1 823	604	278	1 659	42	374
Баян-Өлгий	33 219	17 918	15 465	2 453	15 301	7 630	2 152	687	517	2 958	85	1 272
Баянхонгор	28 840	21 100	19 895	1 205	7 740	3 416	1 482	542	248	1 425	39	588
Булган	21 842	14 849	14 098	751	6 993	3 091	1 387	342	233	1 133	47	760
Говь-Алтай	19 544	13 664	13 080	584	5 880	2 965	935	342	110	1 018	25	485
Дорноговь	23 512	16 434	15 900	534	7 078	2 775	1 395	605	68	1 249	68	918
Дорнод	27 813	19 369	15 772	3 597	8 444	3 206	2 140	1 000	270	1 268	38	522
Дундговь	16 176	11 402	10 879	523	4 774	2 066	1 050	321	79	783	45	430
Завхан	24 574	16 187	15 311	876	8 387	4 114	1 521	535	138	1 382	49	648
Өвөрхангай	39 092	27 485	26 634	851	11 607	5 264	2 264	644	193	1 994	74	1 174
Өмнөговь	24 168	17 489	16 753	736	6 679	2 981	1 083	336	213	918	70	1 078
Сүхбаатар	21 506	15 416	14 423	993	6 090	2 096	1 415	674	139	1 337	67	362
Сэлэнгэ	37 954	22 859	21 616	1 243	15 095	5 299	3 025	1 075	540	2 976	123	2 057
Төв	32 743	21 676	21 091	585	11 067	3 906	2 564	637	475	1 992	136	1 357
Увс	27 210	17 113	16 420	693	10 097	4 588	1 458	606	169	2 427	35	814
Ховд	28 764	17 870	16 819	1 051	10 894	5 321	1 718	578	193	1 845	81	1 158
Хөвсгөл	44 815	29 384	27 923	1 461	15 431	6 530	2 701	1 112	535	3 206	129	1 218
Хэнтий	26 747	15 909	15 171	738	10 838	4 005	1 791	652	368	2 609	140	1 273
Дархан-Уул	33 779	21 415	19 798	1 617	12 364	4 769	3 069	1 164	424	2 294	36	608
Орхон	34 726	21 061	19 937	1 124	13 665	4 347	3 491	1 268	179	3 487	82	811
Говьсүмбэр	5 686	3 697	3 383	314	1 989	731	419	139	21	325	20	334
Улаанбаатар	466 549	301 158	255 419	45 739	165 391	67 845	36 703	11 586	5 538	24 018	1 181	18 520

Хүснэгт 10.3-ын үргэлжлэл
ЭМЭГТЭЙ

Насны бүлэг	15 ба түүнээс дээш насны хүн ам	Ажиллах хүч			Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам							
		Бүгд	Ажил эрхэлдэг	Ажил хайж байгаа	Бүгд	Сургуульд сурдаг	Тэтгэвэрт	Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй	Гэрийн ажилтай	Тохирох ажил олдохгүй байгаа	Ажиллах сонирхолгүй	Бусад
БҮГД	1 119 006	610 618	550 502	60 116	508 388	175 472	160 856	20 209	81 564	41 377	1 060	27 850
Архангай	32 611	19 756	19 025	731	12 855	5 763	4 290	512	921	1 119	23	227
Баян-Өлгий	33 962	14 830	12 314	2 516	19 132	8 309	3 923	748	2 464	2 420	52	1 216
Баянхонгор	30 799	19 262	18 051	1 211	11 537	4 656	3 816	462	1 076	1 096	20	411
Булган	21 385	12 333	11 725	608	9 052	3 523	3 036	275	978	715	5	520
Говь-Алтай	20 354	12 382	11 784	598	7 972	3 387	2 530	316	641	741	17	340
Дорноговь	23 982	13 778	13 258	520	10 204	3 531	3 210	406	1 360	1 016	23	658
Дорнод	27 690	16 139	12 344	3 795	11 551	3 880	4 734	775	1 017	804	16	325
Дундговь	16 385	9 962	9 591	371	6 423	2 529	2 407	286	487	457	14	243
Завхан	25 428	13 751	12 909	842	11 677	4 487	3 935	522	986	1 172	39	536
Өвөрхангай	40 468	23 818	23 074	744	16 650	6 491	5 489	544	1 628	1 645	26	827
Өмнөговь	23 428	13 805	13 271	534	9 623	3 529	2 558	266	1 714	604	37	915
Сүхбаатар	21 601	12 675	11 863	812	8 926	2 834	3 393	464	1 162	871	14	188
Сэлэнгэ	37 017	17 566	16 725	841	19 451	6 112	5 877	843	3 300	1 852	39	1 428
Төв	31 004	16 833	16 405	428	14 171	4 534	5 192	489	2 136	1 050	38	732
Увс	27 683	14 714	14 065	649	12 969	5 453	3 616	571	972	1 756	22	579
Ховд	29 581	14 689	13 684	1 005	14 892	6 183	4 057	463	1 792	1 428	28	941
Хөвсгөл	46 998	25 712	24 289	1 423	21 286	7 966	6 462	1 000	2 647	2 291	42	878
Хэнтий	26 375	12 950	12 386	564	13 425	4 587	3 758	490	1 788	1 901	54	847
Дархан-Уул	36 392	18 167	16 750	1 417	18 225	5 632	6 323	889	3 013	1 929	16	423
Орхон	37 252	18 240	17 419	821	19 012	4 900	6 414	1 078	3 752	2 232	42	594
Говьсүмбэр	5 756	3 255	3 028	227	2 501	839	843	96	332	185	3	203
Улаанбаатар	522 855	286 001	246 542	39 459	236 854	76 347	74 993	8 714	47 398	14 093	490	14 819

ХҮСНЭГТ 10.4. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМ, АЖИЛ МЭРГЭЖЛИЙН АНГИЛАЛ, ХОТ, ХӨДӨӨ, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН

Ажил, мэргэжлийн ангилал	Бүгд			Хот			Хөдөө		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	1 167 921	617 419	550 502	740 007	378 581	361 426	427 914	238 838	189 076
Менежер	117 610	59 790	57 820	100 521	50 556	49 965	17 089	9 234	7 855
Мэргэжилтэн	231 682	83 166	148 516	188 230	69 121	119 109	43 452	14 045	29 407
Техникч болон туслах/дэд мэргэжилтэн	49 472	24 952	24 520	40 061	20 338	19 723	9 411	4 614	4 797
Контор, үйлчилгээний ажилтан	42 814	13 630	29 184	34 588	10 790	23 798	8 226	2 840	5 386
Худалдаа, үйлчилгээний ажилтан	139 715	50 140	89 575	114 315	42 380	71 935	25 400	7 760	17 640
Хөдөө аж ахуй, ой, загас агнуурын мэргэшсэн ажилтан	279 610	165 779	113 831	22 217	13 988	8 229	257 393	151 791	105 602
Үйлдвэрлэл, барилга, гар урлал, холбогдох ажил, үйлчилгээний ажил	89 475	62 888	26 587	73 149	52 257	20 892	16 326	10 631	5 695
Машин механизм, төхөөргийн операторч, угсрагч	94 471	85 656	8 815	74 788	67 568	7 220	19 683	18 088	1 595
Энгийн ажил, мэргэжил	100 522	52 340	48 182	76 279	38 627	37 652	24 243	13 713	10 530
Зэвсэгт хүчний ажил, мэргэжил	22 550	19 078	3 472	15 859	12 956	2 903	6 691	6 122	569

ХҮСНЭГТ 10.5. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАРЫН АНГИЛАЛ, ХОТ, ХӨДӨӨ, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН

ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАРЫН АНГИЛАЛ	Бүгд			Хот			Хөдөө		
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	1 167 921	617 419	550 502	740 007	378 581	361 426	427 914	238 838	189 076
Хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, загас барилт, ан агнуур	286 286	169 130	117 156	28 331	17 304	11 027	257 955	151 826	106 129
Уул уурхай, олборлолт	51 262	41 007	10 255	37 668	29 725	7 943	13 594	11 282	2 312
Боловсруулах үйлдвэрлэл	90 483	45 807	44 676	73 571	37 233	36 338	16 912	8 574	8 338
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	16 564	12 088	4 476	13 658	9 736	3 922	2 906	2 352	554
Ус хангамж; сувагжилтын систем, хог хаягдал зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа	7 863	4 425	3 438	6 821	3 730	3 091	1 042	695	347
Барилга	68 100	51 751	16 349	58 958	44 221	14 737	9 142	7 530	1 612
Бөөний болон жижиглэн худалдаа; машин, мотоциклийн засвар, үйлчилгээ	142 180	67 986	74 194	123 037	58 451	64 586	19 143	9 535	9 608
Тээвэр, агуулахын үйл ажиллагаа	58 072	45 413	12 659	49 973	38 678	11 295	8 099	6 735	1 364
Зочид буудал, байр, сууц болон нийтийн хоолны үйлчилгээ	27 129	7 871	19 258	22 674	6 771	15 903	4 455	1 100	3 355
Мэдээлэл, холбоо	17 745	9 425	8 320	15 907	8 358	7 549	1 838	1 067	771
Санхүүгийн болон даатгалын үйл ажиллагаа	30 980	10 995	19 985	25 921	9 516	16 405	5 059	1 479	3 580
Үл хөдлөх хөрөнгийн үйл ажиллагаа	4 534	2 156	2 378	4 210	1 982	2 228	324	174	150
Мэргэжлийн, шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагаа	22 794	11 328	11 466	19 131	9 418	9 713	3 663	1 910	1 753
Удирдлагын болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаа	24 730	15 433	9 297	21 407	13 240	8 167	3 323	2 193	1 130
Төрийн удирдлага, батлан хамгаалах үйл ажиллагаа, албан журмын нийгмийн хамгаалал	94 164	57 160	37 004	69 824	40 756	29 068	24 340	16 404	7 936
Боловсрол	115 116	27 117	87 999	80 329	18 865	61 464	34 787	8 252	26 535
Хүний эрүүл мэнд, нийгмийн халамжийн үйл ажиллагаа	50 657	9 445	41 212	38 947	7 070	31 877	11 710	2 375	9 335
Урлаг, үзвэр, тоглоом наадам	10 453	5 156	5 297	7 725	3 770	3 955	2 728	1 386	1 342
Үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа	44 909	21 741	23 168	38 613	18 024	20 589	6 296	3 717	2 579
Хүн хөлслөн ажиллуулдаг өрхийн үйл ажиллагаа; өрхийн өөрийн хэрэглээнд зориулан үйлдвэрлэсэн, нэр төрлөөр нь тодорхойлох боломжгүй бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ	2 149	1 178	971	1 703	998	705	446	180	266
Олон улсын байгууллага, суурин төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа	1 751	807	944	1 599	735	864	152	72	80

ХҮСНЭГТ 10.6. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМ, ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, ХҮЙС, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2020 ОН БҮГД

Насны бүлэг	Хөдөлмөр эрхлэлтийн байдал										
	Бүгд	Цалин хөлстэй байнгын ажиллагч	Цалин хөлстэй түр ажиллагч	Цалин хөлстэй тохиолдлын ажиллагч	Цалин хөлстэй дагалдан ажилтан, мэргэшиж буй дадлагажигч ажилтан, дагалдан дадлагажигчид	Гүйцэтгэх гэрээлэгч	ААНБ-ын ажил олгогч	Зах зээлд чиглэсэн өрхийн ААН-ийн ажил олгогч	Цалин хөлстэй ажилтангүй ААНБ-ын үйл ажиллагаа эрхлэгч	Цалин хөлстэй ажилтангүй, зах зээлд чиглэсэн өрхийн ААН-ийн үйл ажиллагаа эрхлэгч	Хувь нэмрээ оруулагч гэр бүлийн гишүүн
БҮГД	1 167 921	695 534	75 243	11 073	362	5 337	4 879	2 370	3 609	300 912	68 602
15-19	15 868	8 742	2 395	202	39	55	10	23	21	1 445	2 936
20-24	93 712	68 927	3 880	918	111	489	65	83	170	11 002	8 067
25-29	172 869	126 801	6 260	1 515	72	1 001	290	262	418	27 124	9 126
30-34	206 557	142 867	8 906	1 967	44	1 202	669	368	591	40 416	9 527
35-39	173 712	103 726	8 105	1 783	38	815	767	401	519	47 431	10 127
40-44	157 103	85 686	7 761	1 599	19	619	767	392	541	49 879	9 840
45-49	137 828	72 714	8 073	1 388	19	600	828	342	520	45 617	7 727
50-54	107 344	54 783	8 198	989	10	356	685	234	419	36 052	5 618
55-59	64 970	25 773	10 625	533	7	153	514	163	233	23 603	3 366
60-64	23 606	4 331	6 671	133	1	34	196	63	112	10 654	1 411
65-69	8 221	763	2 642	31	-	10	67	26	41	4 133	508
70+	6 131	421	1 727	15	2	3	21	13	24	3 556	349

Хүснэгт 10.6-гийн үргэлжлэл
ЭРЭГТЭЙ

Насны бүлэг	Хөдөлмөр эрхлэлтийн байдал										
	Бүгд	Цалин хөлстэй байнгын ажиллагч	Цалин хөлстэй түр ажиллагч	Цалин хөлстэй тохиолдлын ажиллагч	Цалин хөлстэй дагалдан ажилтан, мэргэшиж буй дадлагажигч ажилтан, дагалдан дадлагажигчид	Гүйцэтгэх гэрээлэгч	ААНБ-ын ажил олгогч	Зах зээлд чиглэсэн өрхийн ААН-ийн ажил олгогч	Цалин хөлстэй ажилтангүй ААНБ-ын үйл ажиллагаа эрхлэгч	Цалин хөлстэй ажилтангүй, зах зээлд чиглэсэн өрхийн ААН-ийн үйл ажиллагаа эрхлэгч	Хувь нэмрээ оруулагч гэр бүлийн гишүүн
БҮГД	617 419	341 236	43 108	7 642	202	4 168	3 197	1 325	1 796	199 100	15 645
15-19	11 691	5 770	2 212	136	26	43	7	16	19	1 146	2 316
20-24	54 393	37 490	2 658	663	65	414	42	53	103	8 191	4 714
25-29	93 189	64 160	3 903	1 090	42	820	187	161	235	19 601	2 990
30-34	108 674	70 195	5 578	1 453	18	983	454	202	285	27 919	1 587
35-39	90 028	49 139	5 080	1 236	19	636	542	231	264	31 793	1 088
40-44	78 374	38 277	4 572	1 088	8	470	510	221	250	32 078	900
45-49	66 968	31 228	4 673	880	10	427	532	182	266	28 048	722
50-54	52 421	24 348	4 163	609	7	225	412	118	171	21 796	572
55-59	38 500	16 864	4 107	382	6	121	338	86	111	16 078	407
60-64	14 387	3 024	3 439	78	-	21	119	39	55	7 451	161
65-69	5 056	447	1 592	15	-	7	41	9	23	2 838	84
70+	3 738	294	1 131	12	1	1	13	7	14	2 161	104

Насны бүлэг	Хөдөлмөр эрхлэлтийн байдал										
	Бүгд	Цалин хөлстэй байнгын ажиллагч	Цалин хөлстэй түр ажиллагч	Цалин хөлстэй тохиолдлын ажиллагч	Цалин хөлстэй дагалдан ажилтан, мэргэшиж буй дадлагажигч ажилтан, дагалдан дадлагажигчид	Гүйцэтгэх гэрээлэгч	ААНБ-ын ажил олгогч	Зах зээлд чиглэсэн өрхийн ААН-ийн ажил олгогч	Цалин хөлстэй ажилтангүй ААНБ-ын үйл ажиллагаа эрхлэгч	Цалин хөлстэй ажилтангүй, зах зээлд чиглэсэн өрхийн ААН-ийн үйл ажиллагаа эрхлэгч	Хувь нэмрээ оруулагч гэр бүлийн гишүүн
БҮГД	550 502	354 298	32 135	3 431	160	1 169	1 682	1 045	1 813	101 812	52 957
15-19	4 177	2 972	183	66	13	12	3	7	2	299	620
20-24	39 319	31 437	1 222	255	46	75	23	30	67	2 811	3 353
25-29	79 680	62 641	2 357	425	30	181	103	101	183	7 523	6 136
30-34	97 883	72 672	3 328	514	26	219	215	166	306	12 497	7 940
35-39	83 684	54 587	3 025	547	19	179	225	170	255	15 638	9 039
40-44	78 729	47 409	3 189	511	11	149	257	171	291	17 801	8 940
45-49	70 860	41 486	3 400	508	9	173	296	160	254	17 569	7 005
50-54	54 923	30 435	4 035	380	3	131	273	116	248	14 256	5 046
55-59	26 470	8 909	6 518	151	1	32	176	77	122	7 525	2 959
60-64	9 219	1 307	3 232	55	1	13	77	24	57	3 203	1 250
65-69	3 165	316	1 050	16	-	3	26	17	18	1 295	424
70+	2 393	127	596	3	1	2	8	6	10	1 395	245

ХҮСНЭГТ 10.7. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМ, ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ, ХОТ, ХӨДӨӨ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2020 ОН ХОТ

Насны бүлэг	Хөдөлмөр эрхлэлтийн байдал										
	Бүгд	Цалин хөлстэй байнгын ажиллагч	Цалин хөлстэй түр ажиллагч	Цалин хөлстэй тохиолдлын ажиллагч	Цалин хөлстэй дагалдан ажилтан, мэргэшиж буй дадлагажигч ажилтан, дагалдан дадлагажигчид	Гүйцэтгэх гэрээлэгч	ААНБ-ын ажил олгогч	Зах зээлд чиглэсэн өрхийн ААН-ийн ажил олгогч	Цалин хөлстэй ажилтангүй ААНБ-ын үйл ажиллагаа эрхлэгч	Цалин хөлстэй ажилтангүй, зах зээлд чиглэсэн өрхийн ААН-ийн үйл ажиллагаа эрхлэгч	Хувь нэмрээ оруулагч гэр бүлийн гишүүн
БҮГД	740 007	555 216	62 513	9 508	234	4 178	4 316	1 867	2 300	92 612	7 263
15-19	7 460	5 742	1 065	166	15	36	8	11	6	255	156
20-24	53 741	47 147	2 705	721	66	318	54	48	79	2 095	508
25-29	114 728	98 727	5 150	1 264	48	728	233	200	257	7 215	906
30-34	144 855	118 481	7 608	1 705	30	961	613	296	377	13 699	1 085
35-39	113 576	86 799	6 981	1 575	28	682	703	321	367	15 031	1 089
40-44	98 125	70 929	6 575	1 395	17	500	679	336	359	16 243	1 092
45-49	84 882	58 358	6 680	1 219	16	490	735	276	371	15 722	1 015
50-54	65 905	43 633	6 698	854	8	297	606	196	272	12 536	805
55-59	38 471	20 753	9 040	457	4	130	450	123	133	6 991	390
60-64	11 932	3 598	5 936	116	1	28	155	42	54	1 855	147
65-69	3 827	679	2 426	27	-	5	61	14	21	548	46
70+	2 505	370	1 649	9	1	3	19	4	4	422	24

Хүснэгт 10.7-гийн үргэлжлэл
ХӨДӨӨ

Насны бүлэг	Хөдөлмөр эрхлэлтийн байдал											
	Бүгд	Цалин хөлстэй байнгын ажиллагч	Цалин хөлстэй түр ажиллагч	Цалин хөлстэй тохиолдлын ажиллагч	Цалин хөлстэй дагалдан ажилтан, мэргэшиж буй дадлагажигч ажилтан, дагалдан дадлагажигчид	Гүйцэтгэх гэрээлэгч	ААНБ-ын ажил олгогч	Зах зээлд чиглэсэн өрхийн ААН-ийн ажил олгогч	Цалин хөлстэй ажилтангүй ААНБ-ын үйл ажиллагаа эрхлэгч	Цалин хөлстэй ажилтангүй, зах зээлд чиглэсэн өрхийн ААН-ийн үйл ажиллагаа эрхлэгч	Хувь нэмрээ оруулагч гэр бүлийн гишүүн	
БҮГД	427 914	140 318	12 730	1 565	128	1 159	563	503	1 309	208 300	61 339	
15-19	8 408	3 000	1 330	36	24	19	2	12	15	1 190	2 780	
20-24	39 971	21 780	1 175	197	45	171	11	35	91	8 907	7 559	
25-29	58 141	28 074	1 110	251	24	273	57	62	161	19 909	8 220	
30-34	61 702	24 386	1 298	262	14	241	56	72	214	26 717	8 442	
35-39	60 136	16 927	1 124	208	10	133	64	80	152	32 400	9 038	
40-44	58 978	14 757	1 186	204	2	119	88	56	182	33 636	8 748	
45-49	52 946	14 356	1 393	169	3	110	93	66	149	29 895	6 712	
50-54	41 439	11 150	1 500	135	2	59	79	38	147	23 516	4 813	
55-59	26 499	5 020	1 585	76	3	23	64	40	100	16 612	2 976	
60-64	11 674	733	735	17	-	6	41	21	58	8 799	1 264	
65-69	4 394	84	216	4	-	5	6	12	20	3 585	462	
70+	3 626	51	78	6	1	-	2	9	20	3 134	325	

ХҮСНЭГТ 10.8. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМ, БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИН, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН
БҮГД

Аймаг, нийслэл	Боловсролын түвшин											
	Бүгд	Боловсрол-гүй	Бага	Суурь	Бүрэн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн	Тусгай мэргэжлийн дунд	Дипломын дээд	Бакалаврын дээд	Магистр	Доктор	
БҮГД	1 154 205	16 311	69 692	171 914	328 566	56 974	58 288	14 421	391 159	44 127	2 753	
Архангай	40 641	824	6 173	12 115	10 107	1 805	1 303	179	7 530	598	7	
Баян-Өлгий	27 530	897	4 430	4 993	5 662	1 448	1 052	234	8 201	608	5	
Баянхонгор	37 936	745	3 479	13 111	9 413	1 919	1 223	198	7 145	698	5	
Булган	25 790	349	2 117	7 556	7 554	1 108	1 030	147	5 616	310	3	
Говь-Алтай	24 797	598	2 691	6 553	5 970	1 542	1 021	121	5 589	704	8	
Дорноговь	28 946	434	1 728	5 459	7 778	2 267	2 031	226	8 352	664	7	
Дорнод	27 337	440	1 392	5 410	7 952	1 834	1 782	181	7 699	641	6	
Дундговь	20 448	482	3 220	6 304	3 655	1 338	921	79	4 134	312	3	
Завхан	28 194	1 265	3 127	6 408	6 717	1 641	1 087	147	7 009	786	7	
Өвөрхангай	49 693	1 300	9 239	14 329	10 716	2 295	1 449	177	9 489	694	5	
Өмнөговь	28 771	534	2 492	6 729	7 398	1 873	1 346	122	7 689	585	3	
Сүхбаатар	26 200	1 139	3 735	7 531	5 033	2 154	1 091	172	4 944	398	3	
Сэлэнгэ	38 173	298	1 125	6 695	13 407	3 188	2 409	246	10 223	578	4	
Төв	37 385	437	2 537	10 459	10 460	2 778	1 818	326	7 819	747	4	
Увс	30 364	1 088	4 612	6 788	6 444	2 059	1 082	151	7 469	664	7	
Ховд	30 423	929	2 405	6 756	7 906	1 337	1 653	172	8 293	926	46	
Хөвсгөл	52 114	1 748	8 481	11 936	14 978	1 638	1 872	275	10 328	850	8	
Хэнтий	27 488	666	2 368	7 131	7 475	1 502	1 093	123	6 585	539	6	
Дархан-Уул	36 336	218	452	2 820	11 813	2 596	2 575	193	14 144	1 472	53	
Орхон	36 956	189	433	2 205	13 259	2 033	2 130	260	14 758	1 645	44	
Говьсүмбэр	6 387	50	223	876	1 813	496	550	79	2 118	181	1	
Улаанбаатар	492 296	1 681	3 233	19 750	153 056	18 123	27 770	10 613	226 025	29 527	2 518	

Хүснэгт 10.8-ын үргэлжлэл
ЭРЭГТЭЙ

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Боловсролын түвшин									
		Боловсрол- гүй	Бага	Суурь	Бүрэн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн	Тусгай мэргэжлийн дунд	Дипломын дээд	Бакалаврын дээд	Магистр	Доктор
БҮГД	607 721	10 628	46 092	107 474	192 324	33 754	29 828	6 031	165 089	15 183	1 318
Архангай	21 625	538	3 894	7 146	5 528	999	557	57	2 748	155	3
Баян-Өлгий	15 347	547	2 701	3 078	3 462	915	628	88	3 703	223	2
Баянхонгор	19 890	471	2 165	7 848	5 091	921	514	60	2 627	192	1
Булган	14 069	230	1 481	4 774	4 192	647	475	41	2 149	79	1
Говь-Алтай	13 016	359	1 747	3 914	3 293	868	442	44	2 160	186	3
Дорноговь	15 700	296	1 198	3 539	4 670	1 368	1 162	77	3 181	206	3
Дорнод	15 013	321	1 060	3 657	4 579	1 134	927	64	3 085	181	5
Дундговь	10 864	322	2 195	3 774	1 878	717	376	24	1 498	77	3
Завхан	15 291	843	2 087	4 034	3 842	932	519	51	2 771	209	3
Өвөрхангай	26 628	814	5 938	8 359	5 694	1 268	651	59	3 671	173	1
Өмнөговь	15 541	335	1 603	4 167	4 311	1 089	693	36	3 116	190	1
Сүхбаатар	14 346	713	2 565	4 581	2 718	1 183	515	73	1 850	146	2
Сэлэнгэ	21 497	201	798	4 692	8 141	2 133	1 249	70	4 047	164	2
Төв	21 004	312	1 828	6 964	5 974	1 710	856	138	3 029	192	1
Увс	16 327	710	3 015	3 999	3 571	1 146	518	52	3 090	224	2
Ховд	16 764	613	1 555	4 193	4 903	800	891	71	3 448	265	25
Хөвсгөл	27 853	1 078	5 435	7 001	8 240	896	848	88	4 066	196	5
Хэнтий	15 117	485	1 751	4 604	4 194	848	543	45	2 483	160	4
Дархан-Уул	19 666	147	345	2 002	7 414	1 689	1 541	69	6 028	408	23
Орхон	19 710	132	304	1 486	8 247	1 221	1 145	93	6 454	604	24
Говьсүмбэр	3 361	46	164	536	1 062	303	331	36	827	56	-
Улаанбаатар	249 092	1 115	2 263	13 126	91 320	10 967	14 447	4 695	99 058	10 897	1 204

Хүснэгт 10.8-ын үргэлжлэл
ЭМЭГТЭЙ

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Боловсролын түвшин									
		Боловсрол- гүй	Бага	Суурь	Бүрэн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн	Тусгай мэргэжлийн дунд	Дипломын дээд	Бакалаврын дээд	Магистр	Доктор
БҮГД	546 484	5 683	23 600	64 440	136 242	23 220	28 460	8 390	226 070	28 944	1 435
Архангай	19 016	286	2 279	4 969	4 579	806	746	122	4 782	443	4
Баян-Өлгий	12 183	350	1 729	1 915	2 200	533	424	146	4 498	385	3
Баянхонгор	18 046	274	1 314	5 263	4 322	998	709	138	4 518	506	4
Булган	11 721	119	636	2 782	3 362	461	555	106	3 467	231	2
Говь-Алтай	11 781	239	944	2 639	2 677	674	579	77	3 429	518	5
Дорноговь	13 246	138	530	1 920	3 108	899	869	149	5 171	458	4
Дорнод	12 324	119	332	1 753	3 373	700	855	117	4 614	460	1
Дундговь	9 584	160	1 025	2 530	1 777	621	545	55	2 636	235	-
Завхан	12 903	422	1 040	2 374	2 875	709	568	96	4 238	577	4
Өвөрхангай	23 065	486	3 301	5 970	5 022	1 027	798	118	5 818	521	4
Өмнөговь	13 230	199	889	2 562	3 087	784	653	86	4 573	395	2
Сүхбаатар	11 854	426	1 170	2 950	2 315	971	576	99	3 094	252	1
Сэлэнгэ	16 676	97	327	2 003	5 266	1 055	1 160	176	6 176	414	2
Төв	16 381	125	709	3 495	4 486	1 068	962	188	4 790	555	3
Увс	14 037	378	1 597	2 789	2 873	913	564	99	4 379	440	5
Ховд	13 659	316	850	2 563	3 003	537	762	101	4 845	661	21
Хөвсгөл	24 261	670	3 046	4 935	6 738	742	1 024	187	6 262	654	3
Хэнтий	12 371	181	617	2 527	3 281	654	550	78	4 102	379	2
Дархан-Уул	16 670	71	107	818	4 399	907	1 034	124	8 116	1 064	30
Орхон	17 246	57	129	719	5 012	812	985	167	8 304	1 041	20
Говьсүмбэр	3 026	4	59	340	751	193	219	43	1 291	125	1
Улаанбаатар	243 204	566	970	6 624	61 736	7 156	13 323	5 918	126 967	18 630	1 314

ХҮСНЭГТ 10.9. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛГҮЙЧҮҮДИЙН ТОО, БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИН, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН БҮГД

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Боловсролын түвшин									
		Боловсрол-гүй	Бага	Суурь	Бүрэн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн	Тусгай мэргэжлийн дунд	Дипломын дээд	Бакалаврын дээд	Магистр	Доктор
БҮГД	128 851	1 235	3 522	15 649	56 605	5 346	5 959	282	38 605	1 598	50
Архангай	1 807	26	179	477	601	115	47	5	351	6	-
Баян-Өлгий	4 969	74	376	725	1 853	417	265	19	1 219	21	-
Баянхонгор	2 416	49	165	647	1 027	138	85	5	295	4	1
Булган	1 359	21	86	444	517	75	51	3	160	2	-
Говь-Алтай	1 182	15	54	248	492	76	41	5	247	4	-
Дорноговь	1 054	23	46	301	369	92	56	-	159	8	-
Дорнод	7 392	160	439	2 023	3 181	447	300	8	806	28	-
Дундговь	894	27	89	289	213	95	56	1	120	4	-
Завхан	1 718	33	78	413	682	123	62	6	317	4	-
Өвөрхангай	1 595	31	215	474	523	101	43	3	201	4	-
Өмнөговь	1 270	24	73	292	488	93	62	1	227	10	-
Сүхбаатар	1 805	97	215	500	500	205	84	2	196	6	-
Сэлэнгэ	2 084	15	59	505	1 009	135	88	9	259	5	-
Төв	1 013	15	34	282	388	116	25	6	143	4	-
Увс	1 341	53	75	259	421	165	43	5	317	3	-
Ховд	2 056	35	121	351	809	116	95	5	506	18	-
Хөвсгөл	2 884	107	255	633	1 278	104	73	9	417	8	-
Хэнтий	1 302	36	91	394	488	86	32	-	171	4	-
Дархан-Уул	3 034	22	72	536	1 521	194	117	2	552	18	-
Орхон	1 945	22	38	190	903	140	71	3	557	21	-
Говьсүмбэр	541	9	38	124	235	26	34	4	69	2	-
Улаанбаатар	85 190	341	724	5 542	39 107	2 287	4 229	181	31 316	1 414	49

Хүснэгт 10.9-ийн үргэлжлэл
ЭРЭГТЭЙ

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Боловсролын түвшин									
		Боловсрол-гүй	Бага	Суурь	Бүрэн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн	Тусгай мэргэжлийн дунд	Дипломын дээд	Бакалаврын дээд	Магистр	Доктор
БҮГД	68 740	786	2 306	9 770	32 272	3 028	2 898	133	16 914	611	22
Архангай	1 076	13	127	315	365	68	27	1	158	2	-
Баян-Өлгий	2 453	40	210	375	966	244	121	4	483	10	-
Баянхонгор	1 205	29	87	369	503	57	42	4	111	2	1
Булган	751	15	59	258	277	43	25	-	73	1	-
Говь-Алтай	584	8	34	142	259	28	13	3	97	-	-
Дорноговь	534	19	31	178	179	42	28	-	55	2	-
Дорнод	3 597	110	281	1 130	1 469	216	140	1	243	7	-
Дундговь	523	20	62	181	122	58	32	1	47	-	-
Завхан	876	25	51	227	371	63	24	3	112	-	-
Өвөрхангай	851	19	126	285	260	63	20	-	77	1	-
Өмнөговь	736	14	43	193	308	53	27	1	92	5	-
Сүхбаатар	993	59	161	314	249	105	41	2	60	2	-
Сэлэнгэ	1 243	12	44	345	595	77	45	5	118	2	-
Төв	585	10	23	187	212	64	16	3	68	2	-
Увс	693	37	42	149	236	80	24	-	122	3	-
Ховд	1 051	19	70	193	469	67	55	1	172	5	-
Хөвсгөл	1 461	55	167	354	629	55	38	5	154	4	-
Хэнтий	738	16	63	265	257	53	20	-	64	-	-
Дархан-Уул	1 617	14	48	337	843	120	61	1	192	1	-
Орхон	1 124	13	25	135	592	89	37	1	227	5	-
Говьсүмбэр	314	3	24	81	141	13	22	-	30	-	-
Улаанбаатар	45 735	236	528	3 757	22 970	1 370	2 040	97	14 159	557	21

Хүснэгт 10.9-ийн үргэлжлэл
ЭМЭГТЭЙ

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Боловсролын түвшин									
		Боловсрол- гүй	Бага	Суурь	Бүрэн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн	Тусгай мэргэжлийн дунд	Дипломын дээд	Бакалаврын дээд	Магистр	Доктор
БҮГД	60 111	449	1 216	5 879	24 333	2 318	3 061	149	21 691	987	22
Архангай	731	13	52	162	236	47	20	4	193	4	-
Баян-Өлгий	2 516	34	166	350	887	173	144	15	736	11	-
Баянхонгор	1 211	20	78	278	524	81	43	1	184	2	1
Булган	608	6	27	186	240	32	26	3	87	1	-
Говь-Алтай	598	7	20	106	233	48	28	2	150	4	-
Дорноговь	520	4	15	123	190	50	28	-	104	6	-
Дорнод	3 795	50	158	893	1 712	231	160	7	563	21	-
Дундговь	371	7	27	108	91	37	24	-	73	4	-
Завхан	842	8	27	186	311	60	38	3	205	4	-
Өвөрхангай	744	12	89	189	263	38	23	3	124	3	-
Өмнөговь	534	10	30	99	180	40	35	-	135	5	-
Сүхбаатар	812	38	54	186	251	100	43	-	136	4	-
Сэлэнгэ	841	3	15	160	414	58	43	4	141	3	-
Төв	428	5	11	95	176	52	9	3	75	2	-
Увс	648	16	33	110	185	85	19	5	195	-	-
Ховд	1 005	16	51	158	340	49	40	4	334	13	-
Хөвсгөл	1 423	52	88	279	649	49	35	4	263	4	-
Хэнтий	564	20	28	129	231	33	12	-	107	4	-
Дархан-Уул	1 417	8	24	199	678	74	56	1	360	17	-
Орхон	821	9	13	55	311	51	34	2	330	16	-
Говьсүмбэр	227	6	14	43	94	13	12	4	39	2	-
Улаанбаатар	39 455	105	196	1 785	16 137	917	2 189	84	17 157	857	21

ХҮСНЭГТ 11.1. ГАДААДАД АМЬДАРЧ БАЙГАА МОНГОЛ УЛСЫН ИРГЭДИЙН ТОО, БАЙНГА СУУЖ БАЙСАН
АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ОРШИН СУУГАА УЛС, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН
БҮГД

Байнга сууж байсан аймаг, нийслэл	Бүгд	Одоо амьдарч байгаа улс									
		Солонгос /Өмнөд/	Америк	Япон	Казахстан	Чех	Австрали	Хятад	Герман	Швед	Франц
БҮГД	122 301	39 982	19 170	8 772	7 218	5 997	5 538	5 146	3 972	3 951	3 102
Архангай	740	385	26	58	-	18	32	26	9	45	15
Баян-Өлгий	5 250	15	44	12	4 982	1	7	11	-	-	1
Баянхонгор	679	271	18	65	3	38	34	60	21	14	3
Булган	792	457	46	60	1	44	8	20	16	42	7
Говь-Алтай	336	147	21	31	-	15	10	35	9	17	2
Дорноговь	1 376	671	56	73	3	54	62	211	17	31	44
Дорнод	826	361	49	50	1	73	27	64	20	21	12
Дундговь	429	158	18	51	-	42	20	28	9	35	3
Завхан	547	220	38	51	-	16	25	27	10	10	1
Өвөрхангай	1 013	449	36	129	1	81	13	87	21	16	7
Өмнөговь	594	246	32	38	1	33	67	51	14	16	5
Сүхбаатар	390	111	19	39	-	48	13	64	17	18	3
Сэлэнгэ	2 553	1 186	145	115	23	161	162	76	63	133	43
Төв	1 968	874	123	206	20	99	30	117	32	112	35
Увс	465	162	26	57	1	7	25	29	6	18	2
Ховд	1 758	277	30	76	1 119	8	56	49	15	27	3
Хөвсгөл	933	444	38	98	2	44	30	88	26	13	8
Хэнтий	718	400	34	40	3	30	17	60	10	28	4
Дархан-Уул	5 141	2 338	427	231	281	298	152	133	141	184	207
Орхон	4 113	1 630	496	254	11	266	236	190	90	126	78
Говьсүмбэр	512	272	27	23	2	23	26	28	19	18	17
Улаанбаатар	91 168	28 908	17 421	7 015	764	4 598	4 486	3 692	3 407	3 027	2 602

Хүснэгт 11.1-ийн үргэлжлэл
БҮГД

Байнга сууж байсан аймаг, нийслэл	Одоо амьдарч байгаа улс									
	Орос	Турк	Австри	Швейцар	Их британи	Унгар	Канад	Энэтхэг	Польш	Ирланд
БҮГД	2 814	2 716	1 676	1 469	1 466	1 341	1 283	744	654	643
Архангай	12	18	8	5	-	8	-	43	7	-
Баян-Өлгий	52	82	-	-	7	-	1	-	3	-
Баянхонгор	21	19	8	3	6	2	1	62	9	3
Булган	10	45	2	10	5	2	-	2	1	-
Говь-Алтай	23	10	3	-	-	-	-	7	-	-
Дорноговь	23	26	17	25	8	1	4	6	1	1
Дорнод	95	18	1	2	-	6	-	6	-	-
Дундговь	6	16	2	4	2	8	-	9	2	2
Завхан	41	12	1	6	2	3	1	67	-	1
Өвөрхангай	38	33	5	6	3	11	1	37	1	1
Өмнөговь	11	22	8	13	1	1	-	8	-	4
Сүхбаатар	23	9	3	1	6	-	2	8	-	-
Сэлэнгэ	185	89	44	28	22	11	2	8	5	11
Төв	46	96	24	19	29	8	3	30	6	4
Увс	50	22	7	3	1	1	-	32	-	2
Ховд	17	32	3	-	3	-	1	19	1	-
Хөвсгөл	28	30	9	9	3	8	-	23	6	-
Хэнтий	25	12	14	4	3	4	-	4	3	-
Дархан-Уул	91	161	106	58	34	69	13	12	27	17
Орхон	180	231	46	72	18	38	15	22	17	10
Говьсүмбэр	6	16	8	8	5	5	1	3	-	1
Улаанбаатар	1 831	1 717	1 357	1 193	1 308	1 155	1 238	336	565	586

Хүснэгт 11.1-ийн үргэлжлэл
БҮГД

Байнга сууж байсан аймаг, нийслэл	Одоо амьдарч байгаа улс									
	Бельги	Итали	Испани	Нидерланд	Сингапур	Судан	Вьетнам	Тайланд	Өмнөд Судан	Бусад
БҮГД	610	296	293	192	178	100	92	84	83	2 719
Архангай	3	-	-	-	2	1	-	2	1	16
Баян-Өлгий	-	-	-	-	-	-	-	-	-	32
Баянхонгор	4	-	-	-	-	4	-	1	-	9
Булган	7	1	-	-	-	2	-	1	1	2
Говь-Алтай	-	-	-	-	2	1	-	-	1	2
Дорноговь	8	3	6	-	1	4	-	2	3	15
Дорнод	1	-	-	2	2	1	-	1	-	13
Дундговь	5	-	-	-	1	-	-	-	1	7
Завхан	2	-	5	-	-	2	1	-	1	4
Өвөрхангай	3	4	-	-	2	9	-	-	2	17
Өмнөговь	4	-	3	-	-	1	-	-	-	15
Сүхбаатар	-	-	-	-	1	2	-	1	1	1
Сэлэнгэ	12	1	2	2	1	7	-	1	1	14
Төв	9	2	1	3	2	5	1	2	1	29
Увс	-	-	-	3	-	2	1	2	1	5
Ховд	-	-	-	-	-	10	-	-	3	9
Хөвсгөл	1	-	1	1	1	8	1	-	3	10
Хэнтий	-	2	3	-	-	-	-	1	-	17
Дархан-Уул	35	13	29	14	9	1	-	1	1	58
Орхон	16	8	11	3	6	5	-	2	5	31
Говьсүмбэр	3	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Улаанбаатар	497	262	232	164	148	35	88	66	57	2 413

Хүснэгт 11.1-ийн үргэлжлэл
ЭРЭГТЭЙ

Байнга сууж байсан аймаг, нийслэл	Бүгд	Одоо амьдарч байгаа улс									
		Солонгос /Өмнөд/	Америк	Япон	Казахстан	Чех	Австрали	Хятад	Герман	Швед	Франц
БҮГД	56 655	19 953	8 227	4 173	3 560	2 724	2 463	2 326	1 419	1 752	1 426
Архангай	397	210	11	30	-	11	14	13	3	25	7
Баян-Өлгий	2 629	10	23	9	2 481	-	3	7	-	-	-
Баянхонгор	395	150	8	39	2	19	17	36	7	6	2
Булган	381	227	17	35	-	20	4	7	4	19	6
Говь-Алтай	190	82	9	25	-	9	5	17	3	11	-
Дорноговь	685	367	19	41	1	25	28	92	5	12	22
Дорнод	413	183	24	22	1	43	12	30	5	9	9
Дундговь	206	73	8	26	-	24	9	15	2	13	2
Завхан	342	131	21	31	-	7	10	12	3	3	1
Өвөрхангай	566	253	15	69	1	43	8	45	6	9	6
Өмнөговь	303	138	14	20	-	12	34	26	3	4	3
Сүхбаатар	210	58	8	25	-	28	7	33	5	9	1
Сэлэнгэ	1 285	655	61	57	9	72	73	32	24	61	20
Төв	981	462	52	111	5	41	14	63	11	42	23
Увс	275	90	12	32	1	5	14	15	1	13	1
Ховд	897	159	12	37	543	4	24	25	4	19	-
Хөвсгөл	470	219	15	54	1	23	18	36	8	7	5
Хэнтий	351	206	16	17	1	16	8	31	4	12	-
Дархан-Уул	2 523	1 235	180	120	147	133	76	79	43	86	99
Орхон	1 944	817	223	144	8	117	111	90	27	50	45
Говьсүмбэр	256	142	11	12	1	10	12	14	7	7	8
Улаанбаатар	40 956	14 086	7 468	3 217	358	2 062	1 962	1 608	1 244	1 335	1 166

Хүснэгт 11.1-ийн үргэлжлэл
ЭРЭГТЭЙ

Байнга сууж байсан аймаг, нийслэл	Одоо амьдарч байгаа улс									
	Орос	Турк	Австри	Швейцар	Британи	Унгар	Канад	Энэтхэг	Польш	Ирланд
БҮГД	1 399	1 185	670	490	557	594	598	604	295	271
Архангай	3	8	3	-	-	4	-	43	3	-
Баян-Өлгий	24	50	-	-	3	-	-	-	2	-
Баянхонгор	13	6	4	2	5	1	-	61	6	-
Булган	6	24	-	-	2	2	-	2	-	-
Говь-Алтай	15	3	-	-	-	-	-	7	-	-
Дорноговь	15	13	4	9	3	1	1	6	-	1
Дорнод	44	10	1	1	-	2	-	6	-	-
Дундговь	4	7	-	1	1	3	-	9	2	1
Завхан	30	8	-	2	1	2	1	67	-	1
Өвөрхангай	21	17	1	1	1	8	1	36	-	-
Өмнөговь	9	11	3	1	-	1	-	7	-	2
Сүхбаатар	15	4	-	-	4	-	2	8	-	-
Сэлэнгэ	100	37	15	6	11	7	1	8	2	7
Төв	20	36	7	4	19	5	3	28	3	2
Увс	29	16	3	1	1	-	-	32	-	1
Ховд	13	18	1	-	2	-	-	19	1	-
Хөвсгөл	16	11	3	2	2	3	-	23	4	-
Хэнтий	9	4	4	1	1	2	-	4	2	-
Дархан-Уул	45	67	43	21	13	27	2	10	14	8
Орхон	78	95	15	21	5	19	6	21	10	6
Говьсүмбэр	3	9	5	4	2	4	1	2	-	1
Улаанбаатар	887	731	558	413	481	503	580	205	246	241

Хүснэгт 11.1-ийн үргэлжлэл
ЭРЭГТЭЙ

Байнга сууж байсан аймаг, нийслэл	Одоо амьдарч байгаа улс									
	Бельги	Итали	Испани	Нидерланд	Сингапур	Судан	Вьетнам	Тайланд	Өмнөд Судан	Бусад
БҮГД	265	105	113	79	63	94	33	36	50	1 131
Архангай	-	-	-	-	-	1	-	1	1	6
Баян-Өлгий	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17
Баянхонгор	1	-	-	-	-	4	-	-	-	6
Булган	2	1	-	-	-	2	-	-	1	-
Говь-Алтай	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1
Дорноговь	3	-	2	-	-	4	-	1	3	7
Дорнод	-	-	-	1	1	1	-	1	-	7
Дундговь	1	-	-	-	1	-	-	-	1	3
Завхан	-	-	3	-	-	2	1	-	1	4
Өвөрхангай	1	2	-	-	-	9	-	-	2	11
Өмнөговь	2	-	2	-	-	1	-	-	-	10
Сүхбаатар	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1
Сэлэнгэ	6	1	2	-	-	7	-	-	1	10
Төв	4	-	1	-	1	5	-	-	1	18
Увс	-	-	-	1	-	2	1	-	1	3
Ховд	-	-	-	-	-	10	-	-	3	3
Хөвсгөл	1	-	-	1	-	8	1	-	3	6
Хэнтий	-	2	1	-	-	-	-	1	-	9
Дархан-Уул	15	5	10	8	3	1	-	-	1	32
Орхон	5	1	4	1	2	5	-	1	3	14
Говьсүмбэр	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Улаанбаатар	223	93	88	67	54	30	30	31	26	963

Хүснэгт 11.1-ийн үргэлжлэл
ЭМЭГТЭЙ

Байнга сууж байсан аймаг, нийслэл	Бүгд	Одоо амьдарч байгаа улс									
		Солонгос /Өмнөд/	Америк	Япон	Казахстан	Чех	Австрали	Хятад	Герман	Швед	Франц
БҮГД	65 646	20 029	10 943	4 599	3 658	3 273	3 075	2 820	2 553	2 199	1 676
Архангай	343	175	15	28	-	7	18	13	6	20	8
Баян-Өлгий	2 621	5	21	3	2 501	1	4	4	-	-	1
Баянхонгор	284	121	10	26	1	19	17	24	14	8	1
Булган	411	230	29	25	1	24	4	13	12	23	1
Говь-Алтай	146	65	12	6	-	6	5	18	6	6	2
Дорноговь	691	304	37	32	2	29	34	119	12	19	22
Дорнод	413	178	25	28	-	30	15	34	15	12	3
Дундговь	223	85	10	25	-	18	11	13	7	22	1
Завхан	205	89	17	20	-	9	15	15	7	7	-
Өвөрхангай	447	196	21	60	-	38	5	42	15	7	1
Өмнөговь	291	108	18	18	1	21	33	25	11	12	2
Сүхбаатар	180	53	11	14	-	20	6	31	12	9	2
Сэлэнгэ	1 268	531	84	58	14	89	89	44	39	72	23
Төв	987	412	71	95	15	58	16	54	21	70	12
Увс	190	72	14	25	-	2	11	14	5	5	1
Ховд	861	118	18	39	576	4	32	24	11	8	3
Хөвсгөл	463	225	23	44	1	21	12	52	18	6	3
Хэнтий	367	194	18	23	2	14	9	29	6	16	4
Дархан-Уул	2 618	1 103	247	111	134	165	76	54	98	98	108
Орхон	2 169	813	273	110	3	149	125	100	63	76	33
Говьсүмбэр	256	130	16	11	1	13	14	14	12	11	9
Улаанбаатар	50 212	14 822	9 953	3 798	406	2 536	2 524	2 084	2 163	1 692	1 436

Хүснэгт 11.1-ийн үргэлжлэл
ЭМЭГТЭЙ

Байнга сууж байсан аймаг, нийслэл	Одоо амьдарч байгаа улс									
	Орос	Турк	Австри	Швейцар	Британи	Унгар	Канад	Энэтхэг	Польш	Ирланд
БҮГД	1 415	1 531	1 006	979	909	747	685	140	359	372
Архангай	9	10	5	5	-	4	-	-	4	-
Баян-Өлгий	28	32	-	-	4	-	1	-	1	-
Баянхонгор	8	13	4	1	1	1	1	1	3	3
Булган	4	21	2	10	3	-	-	-	1	-
Говь-Алтай	8	7	3	-	-	-	-	-	-	-
Дорноговь	8	13	13	16	5	-	3	-	1	-
Дорнод	51	8	-	1	-	4	-	-	-	-
Дундговь	2	9	2	3	1	5	-	-	-	1
Завхан	11	4	1	4	1	1	-	-	-	-
Өвөрхангай	17	16	4	5	2	3	-	1	1	1
Өмнөговь	2	11	5	12	1	-	-	1	-	2
Сүхбаатар	8	5	3	1	2	-	-	-	-	-
Сэлэнгэ	85	52	29	22	11	4	1	-	3	4
Төв	26	60	17	15	10	3	-	2	3	2
Увс	21	6	4	2	-	1	-	-	-	1
Ховд	4	14	2	-	1	-	1	-	-	-
Хөвсгөл	12	19	6	7	1	5	-	-	2	-
Хэнтий	16	8	10	3	2	2	-	-	1	-
Дархан-Уул	46	94	63	37	21	42	11	2	13	9
Орхон	102	136	31	51	13	19	9	1	7	4
Говьсүмбэр	3	7	3	4	3	1	-	1	-	-
Улаанбаатар	944	986	799	780	827	652	658	131	319	345

Хүснэгт 11.1-ийн үргэлжлэл
ЭМЭГТЭЙ

Байнга сууж байсан аймаг, нийслэл	Одоо амьдарч байгаа улс									
	Бельги	Итали	Испани	Нидерланд	Сингапур	Судан	Вьетнам	Тайланд	Өмнөд Судан	Бусад
БҮГД	345	191	180	113	115	6	59	48	33	1 588
Архангай	3	-	-	-	2	-	-	1	-	10
Баян-Өлгий	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15
Баянхонгор	3	-	-	-	-	-	-	1	-	3
Булган	5	-	-	-	-	-	-	1	-	2
Говь-Алтай	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Дорноговь	5	3	4	-	1	-	-	1	-	8
Дорнод	1	-	-	1	1	-	-	-	-	6
Дундговь	4	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Завхан	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Өвөрхангай	2	2	-	-	2	-	-	-	-	6
Өмнөговь	2	-	1	-	-	-	-	-	-	5
Сүхбаатар	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-
Сэлэнгэ	6	-	-	2	1	-	-	1	-	4
Төв	5	2	-	3	1	-	1	2	-	11
Увс	-	-	-	2	-	-	-	2	-	2
Ховд	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Хөвсгөл	-	-	1	-	1	-	-	-	-	4
Хэнтий	-	-	2	-	-	-	-	-	-	8
Дархан-Уул	20	8	19	6	6	-	-	1	-	26
Орхон	11	7	7	2	4	-	-	1	2	17
Говьсүмбэр	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Улаанбаатар	274	169	144	97	94	5	58	35	31	1 450

ХҮСНЭГТ 11.2. ГАДААДАД АМЬДАРЧ БАЙГАА МОНГОЛ УЛСЫН ИРГЭДИЙН ТОО, ОРШИН СУУГАА ХУГАЦАА, УЛС, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН
БҮГД

Оршин суугаа хугацаа	Бүгд	Одоо амьдарч байгаа улс									
		Солонгос /Өмнөд/	Америк	Япон	Казахстан	Чех	Австрали	Хятад	Герман	Швед	Франц
БҮГД	122 301	39 982	19 170	8 772	7 218	5 997	5 538	5 146	3 972	3 951	3 102
1 жил хүрээгүй	16 185	6 128	1 539	1 501	1 020	603	811	1 221	390	361	220
1 жил	18 563	7 341	1 715	1 909	876	841	1 038	948	397	535	233
2 жил	15 801	6 301	1 750	1 415	661	745	876	758	396	456	250
3 жил	13 367	4 886	2 059	865	544	640	622	528	413	385	269
4 жил	13 646	4 539	2 253	897	744	634	667	609	444	462	306
5 жил	8 143	2 221	1 773	443	383	408	381	281	319	345	286
6 жил	4 863	1 389	886	239	361	248	170	133	186	193	199
7 жил	3 862	1 019	767	166	370	163	125	92	182	156	163
8 жил	3 613	814	660	157	536	163	136	77	125	210	167
9 жил	4 329	868	907	167	772	190	154	62	151	196	212
10 жил	4 068	1 038	900	212	218	214	142	128	124	165	175
11 жил	3 287	900	616	163	252	245	86	83	114	121	131
12 жил	3 062	965	557	151	110	288	102	77	78	98	103
13 жил	2 053	479	543	101	86	145	55	54	82	72	82
14 жил	1 592	336	381	101	92	105	46	30	67	52	50
15 жил	1 038	157	299	51	38	56	22	15	69	32	60
16, түүнээс дээш жил	4 829	601	1 565	234	155	309	105	50	435	112	196

Хүснэгт 11.2-ын үргэлжлэл
БҮГД

Оршин суугаа хугацаа	Одоо амьдарч байгаа улс									
	Орос	Турк	Австри	Швейцар	Их британи	Унгар	Канад	Энэтхэг	Польш	Ирланд
БҮГД	2 814	2 716	1 676	1 469	1 466	1 341	1 283	744	654	643
1 жил хүрээгүй	661	380	157	144	63	197	104	67	50	76
1 жил	502	528	184	192	97	217	115	167	69	90
2 жил	394	471	199	139	98	143	112	92	68	53
3 жил	316	335	149	131	161	119	117	188	62	79
4 жил	301	307	213	171	135	93	143	86	88	74
5 жил	162	164	139	104	111	84	111	22	51	29
6 жил	92	120	80	90	76	56	84	19	29	12
7 жил	43	79	100	56	59	36	50	13	18	18
8 жил	35	57	58	50	52	30	60	12	16	17
9 жил	39	66	51	64	88	48	79	8	28	12
10 жил	68	54	75	73	65	30	85	20	21	25
11 жил	42	56	52	54	65	37	50	14	12	20
12 жил	35	28	53	57	104	27	37	9	10	13
13 жил	13	25	28	36	35	28	26	7	17	25
14 жил	21	13	26	23	33	26	37	8	18	36
15 жил	21	7	35	15	36	16	14	3	5	21
16, түүнээс дээш жил	69	26	77	70	188	154	59	9	92	43

Хүснэгт 11.2-ын үргэлжлэл
БҮГД

Оршин суугаа хугацаа	Одоо амьдарч байгаа улс									
	Бельги	Итали	Испани	Нидерланд	Сингапур	Судан	Вьетнам	Тайланд	Өмнөд Судан	Бусад
БҮГД	610	296	293	192	178	100	92	84	83	2 719
1 жил хүрээгүй	54	27	28	24	15	43	17	21	26	237
1 жил	63	50	16	16	22	47	16	14	32	293
2 жил	58	33	20	20	24	6	14	16	4	229
3 жил	50	34	43	26	31	1	10	6	5	293
4 жил	51	35	56	17	26	2	10	5	4	274
5 жил	54	17	26	7	14	-	5	5	4	194
6 жил	22	14	13	7	6	-	4	2	4	129
7 жил	35	9	9	7	4	-	2	1	-	120
8 жил	32	14	10	3	8	-	3	3	1	107
9 жил	33	8	8	9	5	-	1	-	-	103
10 жил	18	13	13	7	3	-	4	2	2	174
11 жил	23	7	5	9	2	-	2	2	-	124
12 жил	8	5	15	5	4	-	2	3	1	117
13 жил	11	9	7	3	4	-	-	2	-	78
14 жил	15	2	4	2	3	1	1	-	-	63
15 жил	12	4	-	10	1	-	-	-	-	39
16, түүнээс дээш жил	71	15	20	20	6	-	1	2	-	145

Хүснэгт 11.2-ын үргэлжлэл
ЭРЭГТЭЙ

Оршин суугаа хугацаа	Бүгд	Одоо амьдарч байгаа улс									
		Солонгос /Өмнөд/	Америк	Япон	Казахстан	Чех	Австрали	Хятад	Герман	Швед	Франц
БҮГД	56 655	19 953	8 227	4 173	3 560	2 724	2 463	2 326	1 419	1 752	1 426
1 жил хүрээгүй	8 209	3 295	761	776	455	303	368	585	166	171	102
1 жил	9 365	3 864	762	957	449	423	507	457	162	256	129
2 жил	7 664	3 171	741	704	333	378	421	376	147	234	118
3 жил	6 492	2 560	943	442	261	288	265	223	162	177	118
4 жил	6 122	2 157	969	406	368	263	293	264	151	192	136
5 жил	3 536	1 025	765	177	191	190	146	107	124	135	145
6 жил	2 172	664	366	108	181	113	71	62	67	86	91
7 жил	1 634	470	314	73	174	64	55	32	65	64	76
8 жил	1 563	360	276	66	271	67	58	37	43	102	65
9 жил	1 885	389	374	76	386	86	61	28	60	78	92
10 жил	1 694	486	354	77	112	84	58	52	37	72	76
11 жил	1 346	397	235	61	133	117	34	24	27	49	58
12 жил	1 293	452	209	56	64	125	48	25	30	40	48
13 жил	861	239	216	48	40	58	20	20	25	25	35
14 жил	660	142	168	47	41	51	14	13	23	19	28
15 жил	422	67	124	14	22	20	8	6	23	12	32
16, түүнээс дээш жил	1 737	215	650	85	79	94	36	15	107	40	77

Хүснэгт 11.2-ын үргэлжлэл
ЭРЭГТЭЙ

Оршин суугаа хугацаа	Одоо амьдарч байгаа улс									
	Орос	Турк	Австри	Швейцар	Их британи	Унгар	Канад	Энэтхэг	Польш	Ирланд
БҮГД	1 399	1 185	670	490	557	594	598	604	295	271
1 жил хүрээгүй	372	178	73	57	27	98	48	49	25	32
1 жил	255	233	86	77	44	115	57	138	37	42
2 жил	178	209	85	68	41	71	54	74	29	30
3 жил	156	167	72	39	64	62	60	167	32	29
4 жил	135	122	101	65	62	41	58	67	40	36
5 жил	76	73	43	40	41	40	45	16	19	13
6 жил	49	42	32	27	33	27	37	16	11	1
7 жил	22	34	38	13	16	11	23	10	8	6
8 жил	17	23	17	14	20	10	30	7	7	4
9 жил	20	22	18	16	37	18	38	5	10	5
10 жил	29	18	27	10	20	16	43	17	8	13
11 жил	19	23	17	20	20	10	23	10	7	9
12 жил	17	11	18	15	35	16	20	5	9	6
13 жил	5	11	7	8	10	8	17	5	8	15
14 жил	9	7	6	5	13	7	15	7	8	11
15 жил	10	4	13	3	10	7	7	3	4	7
16, түүнээс дээш жил	30	8	17	13	64	37	23	8	33	12

Хүснэгт 11.2-ын үргэлжлэл
ЭРЭГТЭЙ

Оршин суугаа хугацаа	Одоо амьдарч байгаа улс									
	Бельги	Итали	Испани	Нидерланд	Сингапур	Судан	Вьетнам	Тайланд	Өмнөд Судан	Бусад
БҮГД	265	105	113	79	63	94	33	36	50	1 131
1 жил хүрээгүй	25	12	11	15	5	41	6	9	15	129
1 жил	29	23	10	6	15	44	9	4	23	152
2 жил	26	15	11	9	11	5	3	9	3	110
3 жил	28	13	18	15	9	1	7	1	1	112
4 жил	21	11	16	6	9	2	2	2	3	124
5 жил	23	4	9	3	5	-	1	4	-	76
6 жил	11	4	7	2	3	-	1	1	2	57
7 жил	14	2	5	3	1	-	1	-	-	40
8 жил	16	6	3	-	2	-	-	1	-	41
9 жил	17	4	3	4	1	-	-	-	-	37
10 жил	5	2	5	3	-	-	1	1	2	66
11 жил	6	2	1	3	-	-	1	-	-	40
12 жил	3	1	6	1	1	-	1	2	1	28
13 жил	3	3	3	1	-	-	-	1	-	30
14 жил	2	-	1	-	-	-	-	-	-	22
15 жил	6	1	-	5	-	-	-	-	-	14
16, түүнээс дээш жил	30	2	4	3	1	-	-	1	-	53

Хүснэгт 11.2-ын үргэлжлэл
ЭМЭГТЭЙ

Оршин суугаа хугацаа	Бүгд	Одоо амьдарч байгаа улс									
		Солонгос /Өмнөд/	Америк	Япон	Казахстан	Чех	Австрали	Хятад	Герман	Швед	Франц
БҮГД	65 646	20 029	10 943	4 599	3 658	3 273	3 075	2 820	2 553	2 199	1 676
1 жил хүрээгүй	7 976	2 833	778	725	565	300	443	636	224	190	118
1 жил	9 198	3 477	953	952	427	418	531	491	235	279	104
2 жил	8 137	3 130	1 009	711	328	367	455	382	249	222	132
3 жил	6 875	2 326	1 116	423	283	352	357	305	251	208	151
4 жил	7 524	2 382	1 284	491	376	371	374	345	293	270	170
5 жил	4 607	1 196	1 008	266	192	218	235	174	195	210	141
6 жил	2 691	725	520	131	180	135	99	71	119	107	108
7 жил	2 228	549	453	93	196	99	70	60	117	92	87
8 жил	2 050	454	384	91	265	96	78	40	82	108	102
9 жил	2 444	479	533	91	386	104	93	34	91	118	120
10 жил	2 374	552	546	135	106	130	84	76	87	93	99
11 жил	1 941	503	381	102	119	128	52	59	87	72	73
12 жил	1 769	513	348	95	46	163	54	52	48	58	55
13 жил	1 192	240	327	53	46	87	35	34	57	47	47
14 жил	932	194	213	54	51	54	32	17	44	33	22
15 жил	616	90	175	37	16	36	14	9	46	20	28
16, түүнээс дээш жил	3 092	386	915	149	76	215	69	35	328	72	119

Хүснэгт 11.2-ын үргэлжлэл
ЭМЭГТЭЙ

Оршин суугаа хугацаа	Одоо амьдарч байгаа улс									
	Орос	Турк	Австри	Швейцар	Их британи	Унгар	Канад	Энэтхэг	Польш	Ирланд
БҮГД	1 415	1 531	1 006	979	909	747	685	140	359	372
1 жил хүрээгүй	289	202	84	87	36	99	56	18	25	44
1 жил	247	295	98	115	53	102	58	29	32	48
2 жил	216	262	114	71	57	72	58	18	39	23
3 жил	160	168	77	92	97	57	57	21	30	50
4 жил	166	185	112	106	73	52	85	19	48	38
5 жил	86	91	96	64	70	44	66	6	32	16
6 жил	43	78	48	63	43	29	47	3	18	11
7 жил	21	45	62	43	43	25	27	3	10	12
8 жил	18	34	41	36	32	20	30	5	9	13
9 жил	19	44	33	48	51	30	41	3	18	7
10 жил	39	36	48	63	45	14	42	3	13	12
11 жил	23	33	35	34	45	27	27	4	5	11
12 жил	18	17	35	42	69	11	17	4	1	7
13 жил	8	14	21	28	25	20	9	2	9	10
14 жил	12	6	20	18	20	19	22	1	10	25
15 жил	11	3	22	12	26	9	7	-	1	14
16, түүнээс дээш жил	39	18	60	57	124	117	36	1	59	31

Хүснэгт 11.2-ын үргэлжлэл
ЭМЭГТЭЙ

Оршин суугаа хугацаа	Одоо амьдарч байгаа улс									
	Бельги	Итали	Испани	Нидерланд	Сингапур	Судан	Вьетнам	Тайланд	Өмнөд Судан	Бусад
БҮГД	345	191	180	113	115	6	59	48	33	1 588
1 жил хүрээгүй	29	15	17	9	10	2	11	12	11	108
1 жил	34	27	6	10	7	3	7	10	9	141
2 жил	32	18	9	11	13	1	11	7	1	119
3 жил	22	21	25	11	22	-	3	5	4	181
4 жил	30	24	40	11	17	-	8	3	1	150
5 жил	31	13	17	4	9	-	4	1	4	118
6 жил	11	10	6	5	3	-	3	1	2	72
7 жил	21	7	4	4	3	-	1	1	-	80
8 жил	16	8	7	3	6	-	3	2	1	66
9 жил	16	4	5	5	4	-	1	-	-	66
10 жил	13	11	8	4	3	-	3	1	-	108
11 жил	17	5	4	6	2	-	1	2	-	84
12 жил	5	4	9	4	3	-	1	1	-	89
13 жил	8	6	4	2	4	-	-	1	-	48
14 жил	13	2	3	2	3	-	1	-	-	41
15 жил	6	3	-	5	1	-	-	-	-	25
16, түүнээс дээш жил	41	13	16	17	5	-	1	1	-	92

ХҮСНЭГТ 11.3. ГАДААДАД АМЬДАРЧ БАЙГАА МОНГОЛ УЛСЫН ИРГЭДИЙН ТОО, ОДОО АМЬДАРЧ БАЙГАА УЛС, ОРШИН СУУГАА ЗОРИЛГО, ХҮЙСЭЭР, 2020 ОН

Одоо амьдарч байгаа улс	Бүгд	Гадаадад суугаа зорилго							Бусад
		Суралцах	Суурьших	Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажиллах	Албан томилолтоор ажиллах	Хувиараа ажиллах	Гэр бүлийн шалтгаанаар оршин суух		
БҮГД	122 301	41 819	14 344	12 774	1 199	25 187	15 410	11 568	
Солонгос / Өмнөд/	39 982	11 082	1 844	7 739	225	11 880	3 253	3 959	
Америк	19 170	7 098	3 294	684	150	2 957	2 879	2 108	
Япон	8 772	4 304	709	752	133	1 212	1 026	636	
Казахстан	7 218	1 552	2 900	199	16	707	1 292	552	
Чех	5 997	1 176	643	1 187	57	1 506	956	472	
Австрали	5 538	2 354	644	182	32	767	796	763	
Хятад	5 146	3 188	284	242	63	591	458	320	
Герман	3 972	1 652	613	159	29	563	587	369	
Швед	3 951	949	599	299	36	978	821	269	
Франц	3 102	844	461	137	24	575	697	364	
Орос	2 814	1 783	201	75	50	266	287	152	
Турк	2 716	877	188	291	24	863	284	189	
Австри	1 676	610	197	79	10	299	274	207	
Швейцар	1 469	460	206	84	27	322	219	151	
Их британи	1 466	485	282	43	7	221	265	163	
Унгар	1 341	455	145	202	16	263	158	102	
Канад	1 283	450	211	57	23	185	208	149	
Энэтхэг	744	614	21	10	6	27	51	15	
Польш	654	193	133	40	15	135	85	53	
Ирланд	643	259	95	19	6	109	101	54	
Бельги	610	161	113	31	6	139	128	32	
Итали	296	148	38	18	3	30	50	9	
Испани	293	84	42	24	4	56	65	18	
Нидерланд	192	55	32	3	3	53	37	9	
Сингапур	178	72	10	10	1	41	28	16	
Судан	100	2	-	15	79	-	-	4	
Вьетнам	92	44	8	4	2	7	19	8	
Тайланд	84	43	9	2	2	6	5	17	
Өмнөд Судан	83	29	1	3	35	6	6	3	
Бусад	2 719	796	421	184	115	423	375	405	

Одоо амьдарч байгаа улс	Гадаадад суугаа зорилго							
	Бүгд	Суралцах	Суурьших	Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажиллах	Албан томилолтоор ажиллах	Хувиараа ажиллах	Гэр бүлийн шалтгаанаар оршин суух	Бусад
БҮГД	56 655	19 358	5 691	7 314	737	11 509	7 044	5 002
Солонгос / Өмнөд/	19 953	5 100	658	4 989	127	5 855	1 459	1 765
Америк	8 227	3 151	1 276	295	74	1 265	1 293	873
Япон	4 173	2 110	266	417	84	558	457	281
Казахстан	3 560	713	1 434	112	12	384	634	271
Чех	2 724	563	260	536	30	676	440	219
Австрали	2 463	1 045	236	88	18	377	372	327
Хятад	2 326	1 464	88	124	36	248	188	178
Герман	1 419	614	198	50	17	170	261	109
Швед	1 752	443	239	138	23	417	380	112
Франц	1 426	412	180	63	16	266	334	155
Орос	1 399	921	84	36	31	121	135	71
Турк	1 185	437	66	135	12	335	123	77
Австри	670	253	64	26	9	111	125	82
Швейцар	490	187	70	22	15	71	83	42
Их британи	557	181	94	20	1	69	133	59
Унгар	594	221	44	90	11	114	71	43
Канад	598	206	82	16	12	98	110	74
Энэтхэг	604	540	7	5	4	9	31	8
Польш	295	88	52	16	8	67	42	22
Ирланд	271	92	36	10	3	48	51	31
Бельги	265	79	43	13	4	47	65	14
Итали	105	62	10	3	2	11	17	-
Испани	113	28	14	9	3	19	30	10
Нидерланд	79	23	10	2	3	19	18	4
Сингапур	63	32	3	5	-	9	7	7
Судан	94	2	-	15	73	-	-	4
Вьетнам	33	16	2	1	1	3	8	2
Тайланд	36	14	2	2	1	2	3	12
Өмнөд Судан	50	10	-	3	32	1	1	3
Бусад	1 131	351	173	73	75	139	173	147

Хүснэгт 11.3-ын үргэлжлэл
ЭМЭГТЭЙ

Одоо амьдарч байгаа улс	Бүгд	Гадаадад суугаа зорилго						
		Суралцах	Суурьших	Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажиллах	Албан томилолтоор ажиллах	Хувиараа ажиллах	Гэр бүлийн шалтгаанаар оршин суух	Бусад
БҮГД	65 646	22 461	8 653	5 460	462	13 678	8 366	6 566
Солонгос / Өмнөд/	20 029	5 982	1 186	2 750	98	6 025	1 794	2 194
Америк	10 943	3 947	2 018	389	76	1 692	1 586	1 235
Япон	4 599	2 194	443	335	49	654	569	355
Казахстан	3 658	839	1 466	87	4	323	658	281
Чех	3 273	613	383	651	27	830	516	253
Австрали	3 075	1 309	408	94	14	390	424	436
Хятад	2 820	1 724	196	118	27	343	270	142
Герман	2 553	1 038	415	109	12	393	326	260
Швед	2 199	506	360	161	13	561	441	157
Франц	1 676	432	281	74	8	309	363	209
Орос	1 415	862	117	39	19	145	152	81
Турк	1 531	440	122	156	12	528	161	112
Австри	1 006	357	133	53	1	188	149	125
Швейцар	979	273	136	62	12	251	136	109
Их британи	909	304	188	23	6	152	132	104
Унгар	747	234	101	112	5	149	87	59
Канад	685	244	129	41	11	87	98	75
Энэтхэг	140	74	14	5	2	18	20	7
Польш	359	105	81	24	7	68	43	31
Ирланд	372	167	59	9	3	61	50	23
Бельги	345	82	70	18	2	92	63	18
Итали	191	86	28	15	1	19	33	9
Испани	180	56	28	15	1	37	35	8
Нидерланд	113	32	22	1	-	34	19	5
Сингапур	115	40	7	5	1	32	21	9
Судан	6	-	-	-	6	-	-	-
Вьетнам	59	28	6	3	1	4	11	6
Тайланд	48	29	7	-	1	4	2	5
Өмнөд Судан	33	19	1	-	3	5	5	-
Бусад	1 588	445	248	111	40	284	202	258

ХҮСНЭГТ 12.1. ХҮН АМЬДРАН СУУХ ЗОРИУЛАЛТАЙ НИЙТ СУУЦНЫ ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2019 ОН

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Тоолбол зохих			
		Гэр	Илүү гэр	Байшин	Зуслангийн байшин
БҮГД	677 620	225 884	78 477	292 255	81 004
Архангай	30 053	12 846	5 311	9 327	2 569
Баян-Өлгий	17 525	327	42	16 598	558
Баянхонгор	27 044	14 065	7 227	4 789	963
Булган	19 226	5 593	660	10 348	2 625
Говь-Алтай	12 973	8 260	2 074	2 412	227
Дорноговь	14 909	5 805	2 488	5 965	651
Дорнод	17 714	5 044	1 320	9 256	2 094
Дундговь	13 598	8 166	2 056	2 711	665
Завхан	20 331	8 520	2 882	7 819	1 110
Өвөрхангай	33 144	16 891	4 824	9 333	2 096
Өмнөговь	19 106	10 354	4 701	3 879	172
Сүхбаатар	18 508	9 959	1 839	5 779	931
Сэлэнгэ	25 064	4 216	1 399	17 344	2 105
Төв	29 720	9 762	4 743	10 973	4 242
Увс	20 564	12 124	2 710	4 387	1 343
Ховд	19 105	10 197	3 174	5 263	471
Хөвсгөл	46 736	8 573	3 603	24 842	9 718
Хэнтий	25 134	9 992	2 658	8 551	3 933
Дархан-Уул	15 145	1 954	1 539	9 991	1 661
Орхон	22 246	3 827	803	14 297	3 319
Говьсүмбэр	2 815	1 370	419	976	50
Улаанбаатар	226 960	58 039	22 005	107 415	39 501

ХҮСНЭГТ 12.2. ХҮН БАЙНГА АМЬДАРДАГ СУУЦНЫ ТОО, СУУЦНЫ ТӨРӨЛ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2019 ОН

Аймаг, нийслэл	Хүн байнга амьдардаг гэр, байшин	Гэр	Орон сууцны байшин	Орон сууцны байшингийн доторх сууц	Сууцны тусдаа байшин	Бие даасан тохилог сууц	Нийтийн байр	Хүн байнга амьдардаг сууц*
БҮГД	442 725	225 884	7 444	335 587	203 556	4 257	1 584	770 868
Архангай	19 395	12 846	56	1 487	6 479	9	5	20 826
Баян-Өлгий	15 204	327	64	1 379	14 559	198	56	16 519
Баянхонгор	17 464	14 065	146	2 697	3 151	83	19	20 015
Булган	12 699	5 593	53	833	6 994	42	17	13 479
Говь-Алтай	10 303	8 260	359	2 343	1 624	38	22	12 287
Дорноговь	10 461	5 805	311	8 686	4 155	147	43	18 836
Дорнод	12 162	5 044	229	6 846	6 577	293	19	18 779
Дундговь	10 194	8 166	85	1 112	1 734	170	39	11 221
Завхан	14 083	8 520	67	1 070	5 356	101	39	15 086
Өвөрхангай	23 672	16 891	95	2 294	6 447	196	43	25 871
Өмнөговь	13 479	10 354	95	2 605	2 772	209	49	15 989
Сүхбаатар	14 704	9 959	133	2 159	4 090	472	50	16 730
Сэлэнгэ	17 673	4 216	280	5 920	12 829	304	44	23 313
Төв	17 480	9 762	199	3 356	7 082	333	104	20 637
Увс	15 076	12 124	105	2 092	2 815	25	7	17 063
Ховд	14 188	10 197	175	3 659	3 765	31	20	17 672
Хөвсгөл	23 178	8 573	83	1 916	14 429	66	27	25 011
Хэнтий	14 659	9 992	144	3 777	4 428	67	28	18 292
Дархан-Уул	8 646	1 954	425	15 547	5 959	245	63	23 768
Орхон	14 147	3 827	205	13 149	9 774	324	17	27 091
Говьсүмбэр	2 168	1 370	58	2 439	710	26	4	4 549
Улаанбаатар	141 690	58 039	4 077	250 221	77 827	878	869	387 834

Тайлбар: *Орон сууцны байшингийн доторх сууцыг оруулсан дүн

ХҮСНЭГТ 12.3. БАЙШИН СУУЦНЫ ТОО, СУУЦНЫ ТӨРӨЛ, АШИГЛАЛТАД ОРУУЛСАН ОН, 2019 ОН

Ашиглалтад оруулсан он интервал	Бүгд	Сууцны төрөл			Нийтийн байр
		Нийтийн зориулалттай орон сууцны байшин	Сууцны тусдаа байшин	Бие даасан тохилог сууц	
БҮГД	216 841	7 444	203 556	4 257	1 584
1950 оноос өмнө	361	22	310	-	29
1950-1959 он	2 307	251	1 900	13	143
1960-1969 он	2 850	470	2 211	22	147
1970-1979 он	4 414	734	3 511	25	144
1980-1989 он	13 128	993	11 786	64	285
1990-1999 он	26 511	441	25 765	214	91
2000-2009 он	64 414	1 330	61 681	1 114	289
2009-2019 он	96 929	3 160	90 693	2 660	416
Мэдэхгүй	5 927	43	5 699	145	40

ХҮСНЭГТ 12.4. БАЙШИН СУУЦНЫ ТОО, АШИГЛАЛТАД ОРУУЛСАН ОН, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2019 ОН

Аймаг, нийслэл	Ашиглалтад оруулсан он									Мэдэхгүй
	Бүгд	1950 оноос өмнө	1950-1959 он	1960-1969 он	1970-1979 он	1980-1989 он	1990-1999 он	2000-2009 он	2009-2019 он	
БҮГД	216 841	361	2 307	2 850	4 414	13 128	26 511	64 414	96 929	5 927
Архангай	6 549	5	17	78	131	705	1 127	1 799	2 683	4
Баян-Өлгий	14 877	1	4	34	116	365	1 123	4 089	9 145	-
Баянхонгор	3 399	-	10	55	55	198	352	673	2 055	1
Булган	7 106	8	11	70	257	859	1 698	1 501	2 517	185
Говь-Алтай	2 043	10	14	87	123	281	269	469	790	-
Дорноговь	4 656	106	520	77	181	378	648	1 064	1 657	25
Дорнод	7 118	20	39	101	316	460	973	1 594	2 821	794
Дундговь	2 028	-	4	24	44	224	271	422	1 015	24
Завхан	5 563	-	9	318	144	304	716	1 201	2 871	-
Өвөрхангай	6 781	1	10	41	49	110	475	2 125	3 919	51
Өмнөговь	3 125	-	6	58	58	256	259	459	2 017	12
Сүхбаатар	4 745	1	20	25	158	352	556	746	2 785	102
Сэлэнгэ	13 457	75	540	287	423	1 667	2 411	3 145	3 967	942
Төв	7 718	9	90	260	173	692	1 282	1 880	3 324	8
Увс	2 952	1	10	29	28	193	510	772	1 409	-
Ховд	3 991	2	14	53	74	214	586	1 074	1 974	-
Хөвсгөл	14 605	10	58	172	187	466	1 547	4 683	7 424	58
Хэнтий	4 667	10	60	59	181	385	693	1 141	2 084	54
Дархан-Уул	6 692	13	24	178	151	619	890	1 769	2 120	928
Говьсүмбэр	798	3	200	27	81	59	108	144	148	28
Орхон	10 320	-	-	9	213	394	1 052	3 322	4 585	745
Улаанбаатар	83 651	86	647	808	1 271	3 947	8 965	30 342	35 619	1 966

ХҮСНЭГТ 12.5. СУУЦНЫ ТОО, ШАЛНЫ ҮНДСЭН МАТЕРИАЛ, ШАЛНЫ ХУЧИЛТЫН МАТЕРИАЛ, СУУЦНЫ ТӨРЛӨӨР, 2019 ОН

	Бүгд	Сууцны төрөл				Нийтийн байр
		Гэр	Сууцны тусдаа байшин	Бие даасан тохилог сууц		
Шалны үндсэн материал	БҮГД	435 281	225 884	203 556	4 257	1 584
	Шалгүй	121 499	121 499	-	-	-
	Мод	162 560	86 056	75 121	583	800
	Бетон/цемент	134 988	13 830	116 868	3 532	758
	Бусад	16 234	4 499	11 567	142	26
Шалны хучилтын материал	БҮГД	209 397	-	203 556	4 257	1 584
	Мод	7 031	-	6 791	54	186
	Модон паркет	22 373	-	21 464	828	81
	Шахмал паркет /ламинат/	51 295	-	48 217	2 827	251
	Плита	1 766	-	1 657	40	69
	Хулдаас	116 493	-	115 172	412	909
	Байгүй	1 172	-	1 161	-	11
	Бусад	9 267	-	9 094	96	77

ХҮСНЭГТ 12.6. ГЭР СУУЦНЫ ТОО, ШАЛНЫ ҮНДСЭН МАТЕРИАЛ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2019 ОН

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Шалны үндсэн материал			
		Шалгүй	Мод	Бетон/цемент	Бусад
БҮГД	225 884	121 499	86 056	13 830	4 499
Архангай	12 846	5 772	6 840	143	91
Баян-Өлгий	327	238	54	9	26
Баянхонгор	14 065	11 147	2 191	708	19
Булган	5 593	4 585	290	90	628
Говь-Алтай	8 260	5 224	2 587	383	66
Дорноговь	5 805	3 942	1 064	411	388
Дорнод	5 044	3 201	1 656	140	47
Дундговь	8 166	5 370	2 180	603	13
Завхан	8 520	6 063	1 951	219	287
Өвөрхангай	16 891	8 676	7 648	531	36
Өмнөговь	10 354	5 813	3 543	903	95
Сүхбаатар	9 959	5 851	3 795	285	28
Сэлэнгэ	4 216	3 092	554	176	394
Төв	9 762	7 375	1 697	467	223
Увс	12 124	6 278	4 798	169	879
Ховд	10 197	7 452	1 812	495	438
Хөвсгөл	8 573	5 340	3 065	15	153
Хэнтий	9 992	4 896	4 728	320	48
Дархан-Уул	1 954	1 116	575	248	15
Орхон	3 827	2 183	900	604	140
Говьсүмбэр	1 370	867	400	99	4
Улаанбаатар	58 039	17 018	33 728	6 812	481

ХҮСНЭГТ 12.7. БАЙШИН СУУЦНЫ ТОО, СУУЦНЫ ТАЛБАЙН ХЭМЖЭЭ, ӨРӨӨНИЙ ТОО, СУУЦНЫ ТӨРЛӨӨР, 2019 ОН

	Бүгд	Сууцны төрөл		
		Сууцны тусдаа байшин	Бие даасан тохилог сууц	Нийтийн байр
БҮГД	209 397	203 556	4 257	1 584
Сууцны талбайн интервал				
21 хүртэлх	8 362	8 261	11	90
21-30	24 197	24 042	89	66
31-40	32 543	32 370	122	51
41-50	41 426	41 051	348	27
51-60	29 874	29 627	207	40
61-70	22 795	22 280	452	63
71-80	18 547	18 037	442	68
81-90	6 441	6 192	215	34
91-100	7 606	7 217	306	83
101+	16 548	13 549	2 013	986
Мэдэхгүй	1 058	930	52	76
Өрөөний тоо	209 397	203 556	4 257	1 584
1 өрөө	76 964	76 754	116	94
2 өрөө	79 061	78 206	786	69
3 өрөө	33 796	32 460	1 224	112
4 өрөө	11 921	10 720	915	286
5 өрөө	3 800	3 148	600	52
6 өрөө	1 733	1 300	342	91
7 өрөө	524	396	90	38
8 өрөө	543	282	81	180
9, түүнээс дээш өрөө	1 055	290	103	662

ХҮСНЭГТ 12.8. ГЭР СУУЦНЫ ТОО, ГЭРИЙН ХАНЫН ТООГООР, ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭГЭЭР, 2019 ОН

Гэр сууцны зах зээлийн үнэлгээний интервал	Бүгд	Гэрийн хананы тоо				
		4 ханатай	5 ханатай	6 ханатай	8 ханатай	10 ханатай
БҮГД	225 884	44 293	148 960	26 972	5 509	150
1 сая хүртэл	15 306	7 072	7 429	707	89	9
1.1-2 сая	81 272	19 980	54 571	6 178	519	24
2.1-3 сая	62 737	9 021	44 474	8 415	804	23
3.1-4 сая	21 261	2 331	13 795	4 308	817	10
4.1-6 сая	22 944	1 505	14 382	5 142	1 888	27
6.1-9 сая	3 678	276	2 022	729	634	17
9.1 саяас дээш	9 376	1 781	5 896	983	682	34
Мэдэхгүй	9 310	2 327	6 391	510	76	6

ХҮСНЭГТ 12.9. БАЙШИН СУУЦНЫ ТОО, СУУЦНЫ ТӨРӨЛ, ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭГЭЭР, 2019 ОН

Сууцны төрөл	Байшин сууцны зах зээлийн үнэлгээний интервал									Мэдэхгүй
	Бүгд	1 сая хүртэлх	2-3 сая	4-10 сая	11-20 сая	21-30 сая	31-40 сая	41-50 сая	51 саяас дээш	
БҮГД	209 397	341	1 826	26 933	52 852	42 198	20 009	13 349	25 556	26 333
Сууцны тусдаа байшин	203 556	333	1 783	26 824	52 727	41 919	19 566	12 903	22 121	25 373
Бие даасан тохилог сууц	4 257	4	31	32	53	162	368	391	2 710	506
Нийтийн байр	1 584	4	12	77	72	117	75	55	718	454

ХҮСНЭГТ 12.10. НЗОСБ ТОО, АШИГЛАЛТАД ОРУУЛСАН ОН, 1 М2 -ЫН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭГЭЭР, 2019 ОН

Үнэлгээний интервал	Ашиглалтад оруулсан он интервал									Мэдэхгүй
	Бүгд	1950 оноос өмнө	1950-1959 он	1960-1969 он	1970-1979 он	1980-1989 он	1990-1999 он	2000-2009 он	2009-2019 он	
БҮГД	7 444	22	251	470	734	993	441	1 330	3 160	43
1 сая хүртэлх	2 811	16	167	292	450	474	256	437	691	28
1.1-2 сая	3 519	5	49	114	254	460	144	674	1 816	3
2.1-3 сая	755	-	18	48	22	26	29	148	464	-
3.1-4 сая	123	-	4	5	1	1	2	21	87	2
4.1-5 сая	32	-	-	1	1	1	1	14	14	-
5.1 саяас дээш	110	-	13	-	1	6	2	32	54	2
Мэдэхгүй	94	1	-	10	5	25	7	4	34	8

ХҮСНЭГТ 12.11. ӨРХИЙН ТОО, СУУЦНЫ ТӨРӨЛ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Гэр	Байшин	Бусад сууц
БҮГД	897 427	342 409	546 979	8 039
Архангай	27 055	19 067	7 761	227
Баян-Өлгий	24 327	740	23 258	329
Баянхонгор	25 570	20 016	5 375	179
Булган	18 481	9 279	8 770	432
Говь-Алтай	16 075	12 895	3 064	116
Дорноговь	20 115	8 273	11 583	259
Дорнод	23 378	8 035	14 748	595
Дундговь	14 212	11 091	3 026	95
Завхан	20 713	13 571	6 880	262
Өвөрхангай	33 062	22 816	9 998	248
Өмнөговь	21 106	15 506	5 396	204
Сүхбаатар	17 725	11 395	6 275	55
Сэлэнгэ	29 004	6 580	22 034	390
Төв	27 043	16 114	10 618	311
Увс	21 646	17 190	4 313	143
Ховд	22 513	15 636	6 279	598
Хөвсгөл	37 914	17 962	19 334	618
Хэнтий	23 906	14 909	8 696	301
Дархан-Уул	28 797	3 775	24 794	228
Орхон	28 386	4 447	23 812	127
Говьсүмбэр	4 979	1 863	3 021	95
Улаанбаатар	411 420	91 249	317 944	2 227

ХҮСНЭГТ 12.12. ӨРХИЙН ТОО, БАЙШИНГИЙН ТӨРӨЛ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, 2020 ОН

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Нийтийн зориулалттай орон сууцны байшин	Бие даасан тохилог сууц	Сууцны тусдаа байшин	Нийтийн байр
БҮГД	546 979	264 316	6 440	267 923	8 300
Архангай	7 761	884	34	6 755	88
Баян-Өлгий	23 258	469	292	22 444	53
Баянхонгор	5 375	1 947	50	3 341	37
Булган	8 770	532	33	8 097	108
Говь-Алтай	3 064	1 257	79	1 561	167
Дорноговь	11 583	5 614	207	5 220	542
Дорнод	14 748	5 163	106	8 689	790
Дундговь	3 026	906	187	1 755	178
Завхан	6 880	786	102	5 887	105
Өвөрхангай	9 998	1 678	157	8 056	107
Өмнөговь	5 396	1 890	267	2 967	272
Сүхбаатар	6 275	1 718	508	3 866	183
Сэлэнгэ	22 034	4 456	523	16 779	276
Төв	10 618	1 632	313	8 163	510
Увс	4 313	1 347	85	2 842	39
Ховд	6 279	1 823	80	4 248	128
Хөвсгөл	19 334	983	135	18 040	176
Хэнтий	8 696	2 731	81	5 558	326
Дархан-Уул	24 794	15 005	408	9 051	330
Орхон	23 812	12 070	426	11 135	181
Говьсүмбэр	3 021	2 088	41	810	82
Улаанбаатар	317 944	199 337	2 326	112 659	3 622

ХҮСНЭГТ 12.13. ГЭРТ АМЬДАРДАГ ӨРХИЙН ТОО, АХУЙН НӨХЦӨЛ, ХОТ, ХӨДӨӨГӨӨР, 2020 ОН

	Бүгд	Хот	Хөдөө	
	БҮГД	342 409	149 873	192 536
	Хамгаалагдсан гүний худаг	187 025	124 822	62 203
	Төвлөрсөн шугам сүлжээнд холбогдсон нийтийн ус түгээх байр	15 224	14 130	1 094
	Төвлөрсөн шугам сүлжээнд холбогдоогүй нийтийн ус түгээх байр	9 677	9 037	640
	Хамгаалагдсан гар худаг	3 201	417	2 784
СУУЦНЫ ГАДНАХ УНДНЫ УСНЫ ЭХ ҮҮСВЭР	Хамгаалагдсан булаг, шанд	874	51	823
	Хамгаалагдаагүй гүний худаг	785	97	688
	Хамгаалагдаагүй гар худаг	46 050	98	45 952
	Хамгаалагдаагүй булаг, шанд	9 167	358	8 809
	Зөөврийн усны үйлчилгээ	1 295	708	587
	Ердийн хөсгөөрх зөөврийн ус	378	32	346
	Савласан ус	61	38	23
	Хурын ус	758		758
	Усны ил эх үүсвэр (гол, мөрөн, нуур, тойром, цөөрөм)	67 847	63	67 784
	Бусад	67	22	45
	БҮГД	342 409	149 873	192 536
ЦАХИЛГААНЫ ЭХ ҮҮСВЭР	Төвлөрсөн систем	196 667	144 150	52 517
	Дизель станц	212	34	178
	Сэргээгдэх эрчим хүчний төхөөрөмж	134 371	3 851	130 520
	Бага оврын цахилгаан үүсгүүр	6 775	822	5 953
	Цахилгааны эх үүсвэргүй	4 384	1 016	3 368
	БҮГД	342 409	149 873	192 536
ХАЛААЛТЫН ЭХ ҮҮСВЭР	Цахилгаан халаагуур	1 407	1 150	257
	Ердийн галлагаа	341 002	148 723	192 279
	БҮГД	342 409	149 873	192 536
БИЕ ЗАСАХ ГАЗРЫН ТӨРӨЛ	Сайжруулсан	4 987	3 328	1 659
	Энгийн	264 909	145 031	119 878
	Био жорлон	458	331	127
	Задгай	72 055	1 183	70 872
	БҮГД	342 409	149 873	192 536
ХАТУУ ХОГ, ХАЯГДАЛ ЗАЙЛУУЛАЛТ	Үйлчилгээний байгууллагаар	155 644	135 626	20 018
	Зөвшөөрөгдсөн цэгт	52 561	7 893	44 668
	Шатаадаг	11 205	306	10 899
	Булдаг	1 320	79	1 241
	Тогтсон цэг байхгүй	121 679	5 969	115 710
	БҮГД	342 409	149 873	192 536
БОХИР ЗАЙЛУУЛАЛТ	Цооног	183 873	127 747	56 126
	Задгай	158 536	22 126	136 410
	БҮГД	342 409	149 873	192 536
ӨМЧЛӨЛИЙН ХЭЛБЭР	Иргэний	339 246	149 256	189 990
	Хувийн ААНБ-ын	2 883	466	2 417
	Төрийн өмчийн	280	151	129
	БҮГД	342 409	149 873	192 536
ЭЗЭМШЛИЙН ХЭЛБЭР	Өөрийн	324 955	137 571	187 384
	Бусдын сууцанд түрээстэй	5 853	4 763	1 090
	Бусдын сууцанд түрээсгүй	10 925	6 970	3 955
	Бусад	676	569	107

ХҮСНЭГТ 12.14. БАЙШИНД АМЬДАРДАГ ӨРХИЙН ТОО, АХУЙН НӨХЦӨЛ, БАЙШИНГИЙН ТӨРӨЛ, 2020 ОН

	Бүгд	Байшингийн төрөл				
		Нийтийн зориулалттай орон сууцны байшин	Бие даасан тохилог сууц	Сууцны тусдаа байшин	Нийтийн байр	
БҮГД	546 979	264 316	6 440	267 923	8 300	
УСАН ХАНГАМЖ	Төвлөрсөн усан хангамж - халуун, хүйтэн устай	247 258	238 704	3 770	3 015	1 769
	Бие даасан систем - халуун, хүйтэн устай	3 929	1 205	599	1 989	136
	Зөөврийн	270 417	9 657	4	255 606	5 150
	Төвлөрсөн усан хангамж - хүйтэн устай	21 263	14 229	1 771	4 160	1 103
	Бие даасан систем - хүйтэн устай	4 112	521	296	3 153	142
БҮГД	262 758	252 954	3 616	5 239	949	
СУУЦНЫ ДОТОРХ УНДНЫ УСНЫ ЭХ ҮҮСВЭР	Төвлөрсөн системд холбогдсон	261 238	252 933	3 282	4 145	878
	Бие даасан системээр холбосон	1 520	21	334	1 094	71
БҮГД	284 221	11 362	2 824	262 684	7 351	
СУУЦНЫ ГАДНАХ УНДНЫ УСНЫ ЭХ ҮҮСВЭР	Хамгаалагдсан гүний худаг	163 413	48	2 109	155 592	5 664
	Төвлөрсөн шугам сүлжээнд холбогдсон нийтийн ус түгээх байр	38 709	-	512	37 199	998
	Төвлөрсөн шугам сүлжээнд холбогдоогүй нийтийн ус түгээх байр	26 393	-	78	25 969	346
	Хамгаалагдсан гар худаг	17 959	-	97	17 762	100
	Хамгаалагдсан булаг, шанд	574	2	-	566	6
	Хамгаалагдаагүй гүний худаг	1 967	-	5	1 954	8
	Хамгаалагдаагүй гар худаг	2 001	-	5	1 919	77
	Хамгаалагдаагүй булаг, шанд	631	-	-	628	3
	Зөөврийн усны үйлчилгээ	8 700	-	11	8 594	95
	Ердийн хөсгөөрх зөөврийн ус	851	-	-	844	7
	Савласан ус	11 454	11 309	2	141	2
	Хурын ус	24	-	-	24	
	Усны ил эх үүсвэр (гол, мөрөн, нуур, тойром, цөөрөм)	11 097	-	4	11 070	23
	Бусад	448	3	1	422	22

ЦАХИЛГААНЫ ЭХ ҮҮСВЭР	БҮГД	546 979	264 316	6 440	267 923	8 300
	Төвлөрсөн систем	528 806	264 296	6 438	249 979	8 093
	Дизель станц	238	15	-	212	11
	Сэргээгдэх эрчим хүчний төхөөрөмж	16 842	3	2	16 642	195
	Бага оврын цахилгаан үүсгүүр	790	2	-	788	-
	Цахилгааны эх үүсвэргүй	303	-	-	302	1
ХАЛААЛТЫН ЭХ ҮҮСВЭР	БҮГД	546 979	264 316	6 440	267 923	8 300
	Төвлөрсөн систем	271 592	255 575	5 295	7 167	3 555
	Нам даралтын зуух	38 758	8 456	727	28 673	902
	Цахилгаан халаагуур	10 809	244	404	9 865	296
	Ердийн галлагаа	225 728	41	11	222 130	3 546
	Газрын гүнийн дулаан	41	-	2	38	1
	Шатдаг хий	51	-	1	50	-
БИЕ ЗАСАХ ГАЗРЫН ТӨРӨЛ	БҮГД	546 979	264 316	6 440	267 923	8 300
	Төвлөрсөн шугам руу урсдаг	271 870	254 748	5 080	9 019	3 023
	Цооногт урсгадаг	5 859	70	1 269	4 329	191
	Нүхэн жорлонд урсгадаг	2 537	1	58	2 350	128
	Сайжруулсан	3 439	1	9	3 277	152
	Энгийн	259 360	9 495	18	245 120	4 727
	Био жорлон	591	1	6	547	37
	Задгай	3 323	-	-	3 281	42
ХАТУУ ХОГ, ХАЯГДАЛ ЗАЙЛУУЛАЛТ	БҮГД	546 979	264 316	6 440	267 923	8 300
	Үйлчилгээний байгууллагаар	466 545	255 107	5 703	199 628	6 107
	Зөвшөөрөгдсөн цэгт	63 968	9 204	735	52 057	1 972
	Шатаадаг	2 581	3	2	2 569	7
	Булдаг	343	-	-	334	9
	Тогтсон цэг байхгүй	13 542	2	-	13 335	205
БОХИР ЗАЙЛУУЛАЛТ	БҮГД	546 979	264 316	6 440	267 923	8 300
	Төвлөрсөн систем	265 344	252 814	5 271	4 441	2 818
	Бие даасан систем	5 635	484	1 166	3 786	199
	Цооног	252 958	11 012	3	237 759	4 184
	Задгай	23 042	6	-	21 937	1 099
ӨМЧЛӨЛИЙН ХЭЛБЭР	БҮГД	546 979	264 316	6 440	267 923	8 300
	Иргэний	537 568	260 022	6 332	265 010	6 204
	Хувийн ААНБ-ын	3 855	1 418	63	1 726	648
	Төрийн өмчийн	5 556	2 876	45	1 187	1 448
ЭЗЭМШЛИЙН ХЭЛБЭР	БҮГД	546 979	264 316	6 440	267 923	8 300
	Өөрийн	491 128	237 258	5 861	243 842	4 167
	Бусдын сууцанд түрээстэй	26 514	16 035	238	7 871	2 370
	Бусдын сууцанд түрээсгүй	27 574	10 130	326	15 473	1 645
	Бусад	1 763	893	15	737	118